2.

DYNVS DE REGV. IVR.

Commentarius mirabilis super

Titulo de Regulis iuris Insignis Iuris vtriusqz do-
ctoris domini Dyni Muxellani qui post Accursium
Bononię emicuit, ⁊ Decretalium librū.vj.iubente
Bonifacio.viij.composuit. nouissime post alias
omnes impressiones ⁊ auctus, ⁊ recognitus.
Vbi pręter dñi Nicolai Boerij, ⁊ Celsi
Hugonis cabiloneñ.additiones.mul
ta denuo per doctorē Anonymū
sunt addita, ⁊ omnia cum
Repertorio castigatis-
simo ad vnguem
emendata.

M. D. XXXVI.

¶ Reuerendissimo in Christo patri dño. D. Gulielmo de Cameraco Bituricen. Archiepiscopo, ꝛ Aquitaniȩ primati Nicolaus Boerij iuris vtriusq; licētiatus, ac nepos tuus salutē plurimā dicit.

VOTIES Reuerendissime pater memoria repeto cuiuscūq; ordinis ꝛ dignitatis viros, qui in orbe cū laude ꝛ gloria versantur, toties tu mihi precipuus videris: quem omnes in primis admirari, deinde colere, ꝛ obseruare debeāt: nec est quod mihi quispiam iure succenseat, si te prȩ cȩteris admirādum, excolendūq; proposui: nam preter inumeras virtutes quibus ꝑ omnes ȩtatis gradus floruisti, cōstat te vnicum esse bonitatis, ꝛ ꝓbitatis simulachꝝ. Optimoꝝ tu doctissimus, tu idem doctissimoꝝ optimus es, summa vir integritate, vita omnibus numeris bene instituta dium ꝯsensu optimi cognomētum es assecutus, qđ olim Senatus parisiensis parlamēti annis. xxx. consiliarij officiū, tibi a diuis Francoꝝ principibus cōdonatum, exercuisti: nō minus inter cȩteros prudētia animi, ꝛ fidei integritate, q̄ linguȩ facundia spectatus es, ꝛ charus, ꝛ oībus locis fidelis. His tandē tuis meritis Metropolitana, ꝛ primitiali dignitate (lꝫ ꝑfecto multo maiora meruisses) decorari meruisti. Siqdē naturȩ, ꝛ fortunȩ bona in te cumulatim ꝯgesta ꝯspiciūtur. Quid ꝛ si antiqssima familia ꝓcreatus, voluisti tñ inclita virtute tua eaꝫ illustriorē, ac per cūctas franciȩ oras celebriorē reddere: qui posteaq̄ ad Bituricen. adipiscēde dignitatis causa ꝯuolasti, multos humanitate tua pplos tibi deuinxisti: qd referam q̄ liberaliter apud eos ꝑ multos annos hucusq; exceptus fueris, vt oēs illius vrbis ciues ita deuinxeris, vt vel ob hoc plurimū tibi debere fateant. In tāta eniꝫ dignitate ꝯstitutus nihilo creuisse videris, idē corporis cultus, ideꝫ habitus, idē incessus, cōuersatio eadē, nisi inquātum vrgētia archiepālis dignitatis negotia impediūt. Tu ab īuidiȩ, ꝛ liuoris labe adeo abhorres: vt nihil detestabilius ꝛ hoīe libero indignius ducas. Prospera cuiuscūq; fortuna lȩtaris, doles aduersa. Oībus bona ꝛ optas, ꝛ ꝑcaris. Neminē maleuolentia, aut simulate criminatus. Multa p̄terea p̄clarissima facinora egisti, quȩ si cōmendare incessisset volūtas non epistolicus, veꝝ oratorius character attētandus esset, vt igit̄ meaꝫ erga te obseruantiā etiā posteris testatam relinquerē, ꝛ hȩc Dyni de Muxello iurisconsulti excel. Cōmentaria incorrecta cōperierim dedi: itaq; operā vt castigata: ꝛ additiones cū tabula ꝑ me edite sub felicissimo noīe tuo ī mediū publicarent, milleq; exēplaribus impssoria arte formata in varias regiones circūferrentur. Quocūq; eniꝫ ꝑuenerint, mei erga te ꝑcipui cultus, ꝛ meȩ erga te beneuolentiȩ testimoniū ferent incolumem: ꝛ mei memorem te Christi dñi clementia teneat. Vale.

¶ Celsus Hugo dissutus cabillonis celta iuris vtriusq; doctor magnifico vtriusq; censure professori dño Nicolao Boerio mõtispessu. Christianissimi francoꝝ regis in sacro maiori consistorio consiliario vel meritissimo. Salutem.

NON POTVI interlegendum tuum Dy. muxellanum vir magnifice, dum in illo, quas librarioꝛū seu verius sculptoꝝ contraxerat incuria, mendas aduerterem: audaces, & (vt forte censebis) temerarias ab additamentis ac in eundē castigationē continere manus: non ꝙ te perperam in eo dum primo & scđo calcographis sculpendū cōmisisti religsse, quid cēseaȝ aut vtile qdpiam ac frugi qđ te omisisse crediderim. Sed quia sculptoriā artem non multum hydre herculeo labori dissimilem, quod noui: cui in sublati capitis locum septēre nasci veteres testātur historie. Habet enī sculptoria ars (vt te latere nō diffido) omnigenos artifices: sȝ pcipue pictoribus vtit. Literaꝝ enim illius professores sunt pro magna illoꝝ parte non tm̄ rudes, sed penitus expertes: quod si laboriosum aliquid aut subtile eis sculpendum creditur, aut cuius sit lectura (vt omnia ferme ad calamum scripta exemplaria) paululuȝ difficilis, videas musitantes illos pro elementis elementa īmutare: aut (quia taȝ grande non capit eorum mens) integras nonnunꝙ dictiones, & sententias sub nube relinquere. Vel (si forte audēt grande aliquid & plus equo de sua literatura Icareo more fidētes) non intellectam pro eorum votis adaptant dictionem, & sententiam: in hoc quoq; tu is qui sculpendum volumen castigauit afficitur rubore, & (nisi forte vt notus cunctis) dedecore. Vt de cuius tales mēdosi codices officina manasse iudicentur: cum studiosus quisq; falsos pro veris sibi comparauit codices. Sculpta sunt aliquot te authore, meq; castigatore, & apostillatore opera, tua ad nos transmissa benignitate. In quibus emendandis & apostillandis quantum sudauerimus, laborisq; sumpserimus testantur diurne indefesse opere, insomnesq; aliquot transacte noctes. Sed dum sculpta nobis illa reddita volumina, dum interlegē dum pluribus illa modis ꝙ pardum maculis scatere vidimus: & rei (ad quam sunt cuncti nati) publice condolui iacturam: & nos nostras amisisse operas & vigilias, & sperati me honoris loco non minus sum psisse dedecoris dum tales me disseminasse creduntur codices, quos non modo vtriusq; iuris doctor (qualis sim lȝ immeritus) sed nec bimus vtriusq; iuris censure scholaris tam mendosos reliquisset. Q̄ō eo iniquiore animo tuli castigatissimum (adulteratum si nostrum nō fuisset exemplar) quo me disseminare volumen ꝙ satis confitebar.

Inter igitur reuoluendum tuu3 Dynum muxellanum, non quod in eo calcographorum, vt predixi, deprauauerat imbecillitas intactum relinquere. Flacco verum poetę audiens transuerso qđ erat dolendum calamo boni viri instar non tuas, sed sculptorum mendas, ⁊ a tua mente abalienationes semouendum esse obelisco, veluti aut asterico denotaui: ⁊ vbi tuum dictum meis citaui apostillis nostris ad tuas additis paret: quas cum nostra prefata castigatione, ⁊ ideo tibi dicaui tum ꝙ in his te habui non precessorem tantum, sed ⁊ authorē: cum vt profiterer noui nihil in te moliri tanq̃ ex aliena velim mihi remorsione laudem aucupari ⁊ gloriam: ac si in te aliquid frugi addēdum aut mendosum (quod non modo non sensi, sed nec cogitaui quidem) abradendum esset: ⁊ potissimum ꝙ nostra opera vt te docere3 in prefatis codicibus non fuisse adhibitas mendas, quod te satis admissurum spero, sed sculptorię artis professorum incuria, Sumes igitur vir magnifice tui Celsi, licet exiguum, donum: ⁊ illius, vt non diffidas sis memor. ⁊ Vale.

¶ Dyni prohemium.[a]

Premissis casibus singularib⁹ ⁊ eorum determinatione in precedētibus titulis singulariter itellecta: quia non est nouū vt quid expressim propositum est ad regulā reducatur. que cōpendiosa narratiōe omnia diffusiue tradita cōprehendat. vt. ff. eo. l. j ⁊ ad. l. aquil. l. si seruus seruum. §. inquit lex[b]. Ideo dñs noster sūmus pōtifex vcȝ dñs Bonifacius[c] papa. viij. lux mūdi, regula morum, ecclesie doctorum iuris illuminator post precedentes tractatus posuit titulum de regulis iur. ī quo sub breuitate[d] verborum colligit ea q̄ in illis partibus iuris per verba plura ⁊ varia referunt̄ cōfuse[e]. ¶ Cui⁹ occasione videnda sunt quinqȝ cōia oīum regularum: qr forte p glossatores iuris canonici ⁊ ciuilis confuse vel minus plene tractata reperiūtur maxime[f] in. l. j. ff. eo. Primū est qualiter regula diffiniatur. Scdm q̄liter cōstituatur. Tertiū q̄ sit regule ptās. Quartū qd sit officiū regule. Quintū an exceptiones intelligentur esse de regula. ¶ Circa primum dicendum est quod regula est que rē, que est, breuiter enarrat. i. ius aliter in varijs partibus iuris constitutum breuiter recitat. vt patet. ff. eodeȝ. l. prima. in principio.[g]

a ¶ ADDITIO. Prohemiū est cōsiderādū tāq̄ cā finalis. no. bald. in. l. vt liberis colō. j. C. de colla. et in. l. fi. colō. j. ff. de here. insti. vbi dicit illum tex. de iure meliorē ad hoc q̄ prefationes ⁊ prohemia pbāt causam finalē. Nam ex vbis phemij colligit mēs disponētis. ita dic p illum tex. Pano. i. c. aduersus. de imunita. eccle. ⁊ Barto. in. l. ambitiosa. ff. de decu. ab ordi. fa. Barto. ⁊ Bal. in l. regula. cuȝ ibi apost. ff. de ius. ⁊ fac. ignoran. l. fina. C. de dona. ⁊ sa. tex. in. l. j. in principio. ff. de offi. prefec. preto. cuȝ fi. ⁊ dicit glos. in. l. j. ff. quod met. cau. q̄ gaudent breuitate moderni. intellige dūmodo ex tali breuitate obscuritas nō inducatur. not. Bald. in. d. l. fi. C. de appel. qr vt dicit. Hora. Obscurus fio dum breuis esse laboro. ⁊ no. in phe. ff. versi. cōpendiū. obscuritas enīȝ reprobatur in. l. si legatario. §. fi. ff. de fideicō. libe. in. l. ita fidei. ff. de iure. fis.

b ¶ QVIA vt ait Sabinus q̄si cause cōiunctio ē q̄ simul cū in aliquo vitiata est pdit officiū suūȝ. ¶ ADDE q̄ in legibus tradētibus regulam nihil superfluuȝ esse debȝ bal. in. l. gellius. §. j. in. iij. opp. ff. de libe. ⁊ posth. p text. in d. l. j. ff. de regu. iur. hic alleg.

c ¶ ADDE de ipso ⁊ eius nomine Ioan. and. in prohemio. s. eo. lib. super verbo bonifacius. ⁊ ibi Cardi. in fine prohemij.

d ¶ ADDE breuitas enīȝ cōmendatur. l. fi. §. j. C. de appel. ⁊ ī

e ¶ ADDItio. Contra propriuȝ legis q̄ debet esse clara. c. erit aūt lex. iiij. dist. ⁊. c. fi. de cōstitu. Nihil enīȝ magis est ppriū legis q̄ claritas §. nos igit̄. in auten. de testa. imperfec. col. vij.

f ¶ ADDE ⁊ vide phil. deci. ibi plene.

g ¶ Vide ibi barto. ⁊ moder. Et que differentia est inter gñale ⁊ reglāre. Qr generale dicitur id qd infallibiliter est verū. Regulare vero q̄ in aliqbus casibus fallit. vt no. Car. Alex. in c. synodū. colla. j. in fi. xvij. dist. ⁊ vide tex. cū ibi no. l. c.

venerabilē.in prin.de electio.ꝛ ter.in.c. Gro.vj.q.j.vñ dicit phīlosophus.v.Ethi. co.ꝙ licet lex sit regula tñ debet esse plū bea ꝑpter duritiem cū lapides interdū non possint sic dolari vt equētur aliis q̄ sunt in edificio.

Ideo valet plūbea regula vt in illa recurvetur: ꝛ demum redeat

Vt ecce singulariter constitutum est vt pisces [a] occupantibus concedan-

ad rectitudinem ita in.l.est:occurrūt enī aliqui casus particulares in quibus legis rectitudo seruari nō pōt in illa opus est flectere ꝛ incuruare regulā per dispēsationē refert ꝛ sequitur. Card. Alexan. in.c.regu.iij.distin.Et lex est quedam regula deriuatiua ꝛ ducta a rōne recta ſm scīm Tho. in.j.ij.q.xc.arti.j. ꝛ in.iij.distinc.xij. de quo vide fratrē Oliuerium maillardi.in sermo.xlvij. dominice passionis in.q.theologali.Et regula dicitur virga.j.q.iiij.§.item peccato.Item sumitur pro iure cōmuni.lviij.di.c.j.Item ꝑ regula ecclesiastica.lxvij.dist.c.quontā. ꝛ.j.q.iij.c.saluator.versic.alioquin. Sed an regula prestet authoritatē arguendi: sicut lex.vide gl.quā faciunt singulareꝫ. Bald.ꝛ Lud.bolo.in suis secūdis nouis interpret.in.l.j.C.etiā ob chyro.pecc.ꝛ Bal.in.c.quod sicut.de elect.ꝛ facit glos. In rubri.ad.l.iuliā de adult. ꝛ in.l.j.ff.de sta.ho.ꝛ tex.ē.in ꝑhe.item dicitur regula eo quod recte regit vel normaꝫ recte viuendi tribuit.vt.d.c.regula. ꝛ ibi Card. Alex.ꝛ.c.multos.in fi.liiij.distin.ꝛ vide Alberi.de rosato in dictionario suo i litera regula:ꝛ Ioā.and.hic plene i glo. ordi.ꝛ docto.moder.insup pe.de ancha.

¶ Tu adde de hac materia scꝫ regula qualiter ꝯstituatur ꝛ an faciat ius.Bal. in.l.si quis sermo.in fi.versi.nec mireris: ꝛ ibi posui ad a post in ipsum in versi.re gu.vbi alleg.tam hunc ꝙ do. apostil.ff. de fur.ꝛ i sua marga.in ꝟ.regula.ꝛ Imo. in.c.dudum.col.fi.in gl.in ver. retinere. in fi.de conuer. coniuga.

a ¶ Adde quādo licitū sit piscari in flumine publico vel priuato. text.Barto.ꝛ Ange.in.l.iniuriaꝝ.§.si quis.ff.de iniur. Ioā fab.Christoforo.pot.ꝛ Ang.are.in.§. flumina.insti.de re.diui. ꝛ Barto.in.l.si. de vsucapio.Bald.in rubri.ff. de re.diui. ꝛ in.l. item lapilli.col.j. eod.titu. text.ꝛ gloss.in.l.si qꝗꝫ. ff.de diuer.temp. ꝑscrip.ꝛ pulchre. Cardi. alexā. in c.j.§. si quis de manso.de cōtrouer.inuesti. ꝛ an aucupari ꝛ venari sit pmissum vide per doct.ā. alleg. ꝛ in.l.diuus.ff.de ser.rusti. predi. ꝛ Ange.are.in.§.fere.institu. de re.diui. sed hodie ſm Cardi.alexā.in.c.ius naturale.col.pe.j.distin.de ꝯsuetu.per quā tale.garē.videtꝰ ꝙ in garenna aliena capiens nō faciat suū:sed tenetur restituere dn̄o ꝛ hoc probat qꝛ si inhibitio facta fuisset p iudicem maxime cū cause cognitione tunc capiens rem captā non facit suā argu.l. q fundū.§.q̄ sciēs.ff. ꝑ emp. nam prohibitio iudicis impedit dn̄ij trāslationem ꝛ fortiꝰ acquisitionē facit qꝺ no.Inn.in.c.si.de accu.multo fortius lex ꝯsuetudinaria que magis pōt interdicere dn̄ij trāslationem.vt.ff. de iure pa.l.si libertus.ꝛ de agri.ꝛ censi.quēadmoduꝫ. ꝛ barto.ꝛ Io.de pla.in.l.vna. de vena.ferarꝫ.lib.xj. ꝛ singu.decl. parlamēti grōnop.dalphinalis.q.ccxviij.ꝛ in addi. ꝛ q̄ dixi in lib.consuet.bituri.§.x. de ꝯsuetu. prediorꝫ qꝺ not.perpetuo item no.lꝫ rōne lucri cessantis possit peti regulariter interesse ꝙ no.in mercator pro te.vt.l.iiij. §.fi.cū ibi not.ff.de eo quod cer.loco.ꝛ ꝑ Dy.in regula mora sua.j.co.ꝛ Feli.post abba.in.c.cum venerabilis.de except.de quo late Ludo.ro.in.l. si constante.§.fi. ff.sol.matri. ꝛ diffuse Bal.in.l.vna.C.de sen.que pro eo qꝺ interest. ꝛ Bart.Io.de pla.in.l.j.de colleg.illi.lib.xj. tamē hoc est verū preterꝙ in piscatore ꝛ venatore a quibus nō potest peti aliquod interesse rōne talis lucri cessantis text.est in.l. quēadmodum.§. idēqꝫ labeo ꝛ ꝓculus. ff.ad.l.aquil.quē pro singulari ad hoc ꝓpositum allegat Lud. ro. in suo sing. in

verbo interesse: ꝛ rõ est in text. quia incer- tũ est an caperent ab eis pisces/vel a- ucs/seu volucres. Ideo nõ põt haberi ab eis rõ lucris illius cessantis idem tenet I. udo. bolog. in suis primis nouis inter- preta. in. d. §. idẽ q3 labeo/ vena- tio/ ꝛ aucupatio quo differant vt de abba. in cle. j. de sta. monac. ꝛ ad no. ã. in princ. vide bar. in. l. iij. de acqr. re. do. ꝛ Ioã. de pla. in. l. quosdã. versi. qd autẽ. de naufra. lib. xj. ꝛ Ang. in cõsi. cclx. col. j.

¶ Adde quod iste do. apost. dñ al- legat ro. in suis singu. in ver. in- teresse voluit al le. eũ singu. suo cccccccxxiij. quod scipi. tu habuisti in. l. si cõstante.

a ¶ ADDI- TIO. Etiã si in la- queũ alterius in cidant: nisi tamẽ manualiter ca- piãtur in. l. in la queum. ff. de ac- quir. re. do.

b ¶ Adde quod bestie appella- tione cõtinet so- lũ fera nõ man- sueta nisi ꝯsuetu do regionis fit i ɔtrariũ. vt not. bar. ꝛ ibi alegã. in addi. in. l. j. §. bestias: sub. §. re mouet. ff. de po- stula. ꝛ Matt. de

mat. in suis notabi. ꝛ ibi vide an asinus continetur. Et not. quod appellatione be- stiaꝝ cõprehẽdũtur aïalia terrestria tm̃: nec includũtur aues ꝛ pisces quod not. p- pter statuta. q̃ dicunt quod de bestijs ꝛ aïa- libus soluat tm̃ pro gabella quia si dicerẽt de aïali- bus includerent pisces ꝛ aues: se- cus si dicerẽt de bestijs: vt not. car. alex in. c. vj. di. xxxv. distin. p glo. ibi idcircoter.

¶ Voluit etiã ꝛ nũc allegare ma thesil. no. xxvj. in ci. not. vnũ mira bile. de quo p se li. post panor. in ꝓhe. decr. co. iij. ĩ gl j. vbi memi- nit de mathe. S3 tu limi. vt p ro. singu. cccc xxvij. incl. cõis doctri- na. ꝛ quod ibi põit.

c ¶ Adde bar. ꝛ docto. in. l. j. ff. eo. Alberi. d ro. in ope suo statu toꝝ. in. j. parte. q. iij. ꝛ dic per Pet. de ancha. ꝛ doct. moder.

¶ Adde Bald. in. l. si qs seruo. ĩ fi. ꝛ ibi ĩ apostil. meis. in ver. reg. C. de furtis me- mini tas Dy. q̃s domini apostil.

d ¶ Adde bar. in. d. sen. sua in- cip. p italiam. ꝛ Bar. in. l. si pluri bus. ꝛ ibi Bal. ff.

tur [a] quod nullius in bonis sunt. Itẽ lapil li in littore maris inuenti occupãtib9 cedũt eadem rõne quod nullius in bonis sunt. Itẽ aues eadẽ rõne quia nullius in bonis sunt. Itẽ fere bestię [b] quia nullius in bonis sunt occupãtibus cõceduntur. vt. ff. de re. diui. l. qdã. ꝛ de acqr. pos. l. j. circa prin. ꝛ insti. de re. diui. §. itẽ fe- re. ꝛ. ff. de acquirẽ. rerum do. l. iij. ꝛ. l. naturalẽ. ꝛ ex his casibus singulariter determinatur. ꝛ ad eãdẽ rõnẽ determi nationis ptinẽtibus constituitur regula gñalis illis/ vz quod nullius in bonis est id naturali rõne occupãti conceditur. vt ff. de acqui. reruȝ do. l. iij. in princi.

¶ Circa scõm. s. qualiter regula [c] cõ- stituatur. Dicẽdũ est quod regula debȝ esse gñalis ꝛ oïa cõprehendere quia ꝯstituitur per ea verba que sui natura oïa cõpre hendunt. i. p signa vniuersalia affirma tiua, quę affirmãdo oïa cõprehendũt. vt pȝ. ff. eo. l. oïs diffinitio. ꝛ. l. oẽs actio nes. ꝛ. l. oïa fere. ꝛ. l. oïa q̃ opȝ. Itẽ p v̄- ba negatiua q̃ vniuersal'r negando oïa excludũt. vt. j. eo. c. nullus plurib9: ꝛ. c. nullus. ex consi. ff. eodem. l. nemo. ꝛ. l. nullus. Itẽ p verba indefinita que iuri sta simpl'r dicit equipollere vniuersa- libus. [d] xviij. distin. c. si romanoꝝ. ꝛ c. quia circa de priuile. ꝛ. ff. de offi. p̄fe- cti vrba. l. j. §. cũ vrbem. ꝛ de leg. l. j. §. generaliter. ꝛ. C. de here. ven. l. fi. Non quasi oẽs regule p hunc titulũ tracte paucis dũtaxat exceptis, q̃ tradant p

signa idefinita aliquãdo negatiua. Tamen falsum videtur q indefinita equipollet vniuersali etiã ſm iura, qr si lego alicui oẽ marmor, vniuersaliter videor legare ꝛ statuas, ꝛ ceteras spẽs de marmore factas. vt.ff.de lega.iij.l. heres meus.§.j.vt.ff.de auro ꝛ argẽto lega l.j.Et tñ si legeẽ marmor idefinite cõprehendit i legato sola rudis mar moris materia ꝛ non species de marmore facta: vt.ff.de leg.iij.l quesitũ.§. illud fortasse.Item si lana legeẽ indefinite lana tincta non cõtinetur in legato.vt.ff.de lega.iij.l.sicut in pncipio. [a] Et tamen si legetur oĩs lana vl'r ꝛ tincta cedit in legato.vt.ff. de auro ꝛ argen. leg.l. pediculis.§. labeo. ergo falsum videẽ q indefinita eqpolleat vniuersali. Et ideo incõuenienter videtur regule trahi p verba idefinita. ℭSed dõm est q quãdo nõ est eadem ratio ꝛ cõditio oĩum particulariũ in vniuerso cõprehẽsaꝝ indefinita non eqpollet vniuersali affirmatiue, vt in palle.l q situ.§. illud fortasse.ꝛ.l.si cui. Sꝫ qñdo omniũ particularium est eadẽ ratio ꝛ cõditio: tũc indefinita affirmatiue plata equipollet vniuersali affirmatiue. vt ecce si testator instituat plures heredes ꝛ postea indefinite dicat dãno heredem.x.dare titio: effectus dãnationis cõprehendit omnes vl'r qr eadem est cõditio oĩum ꝛ eadẽ ratio possibilitatis dãnandi eos qr oẽs sunt he

de lega.ij. ꝛ Jaco.de bello. in.l.si necessarias.ff.de pign.actio. ꝛ bar.in.l.j.ff.eo.ꝛ in.l.si ita.ff.de lega.ij.vbi dicit q indefinita est qñ ponit terminus cõis sine aliquo signo vt homo.ꝛ ibi vide de vli ꝛ singulari . ꝛ adde Joã. and.in.c.vt circa. de elect.li. vi.sup vbo alioꝝ.ꝛ bald.in.l.ij. ff. de lib. ꝛ posthu. ꝛ ibi aliqd p Ang.ꝛ l.udo.bolog.in.l.si plures ff.de leg.iij .in secundis interp. ꝛ bal.in.l.fi.§. i cõputatione.C. de iure delib.ꝛ in.c.j. de pace iura .fir. ꝛ Alex. in.d.l.ij. de liber.ꝛ posth. ꝛ abba. sicc.in.c. auditis.de pscri. ꝛ bar.in.l.j.§. sꝫ ꝛ si certum.ff. de vẽ.i pos.mittendo. Albe.de ro.i d.l. si pluribꝰ de leg.iij.ꝛ in dictionario suo in vbo indefinita. ꝛ ibi Jo.bap. in addi. ꝛ Pau. de ca. in ꝯsi.ccclv.in antiquo ꝛ pulchre. Feli.in.d.c.auditis. de prescrip.colũ. xiij. versi. gusta. etiã.ꝛ Pet. ď ancho.hic in.v.colũ. ꝛ Dy.i regula ex ceptionem obijcies.j.eo. ꝛ bal.i ꝯsi.clxxj.li.j. ꝛ p Phi.frã.hic col. ij.ꝛ.j.c. cũ i multis.in.j.ꝛ ibi di-

xi in apo.in ver.indefinita de rescr.dixi etiã in apo. ad panor.in.c.si.in si. in vbi. Ol.de con.lepro.notant.in.l.si ita.i apo. in v.indefinita.ff. de leg.ij. ꝛ in apo. ad Bar.post alex.ꝛ alios in.l. si pluribus p istum alle. co.ij. quero vtruꝫ hoc sit verũ in versi. indefinita .ff. de leg.ij.not. Old. ꝯsilio.c. incip.in executiõe.ꝛ cõsi. clxxij. ꝛ all.xxv. volumi. iiij.

a ℭ Adde qd veniat appellatiõe lane Bar. in l.si cui.de leg.iij. hic alleg. ꝛ in.l. pediculis .§.labeo.ff. de aur. ꝛ arg.leg. ꝛ ibi alexã.in additi. ꝛ ibi habes qd venit ẽt in legato pãnoꝝ lini ꝛ lane:ꝛ vide bar.in l.v.in princip.de auro ꝛ argẽ.leg. ꝛ bal. in rub.C. de verb.signi.

ℭDic etiã q hũius app.venit etiaꝫ nõ separata bona pellibꝰ aĩalium mortuoꝝ ꝛ ipsa etiã pellis cui hereẽt si ppter lanã principaliter habeaẽ nõ si edi uer. vt no. bart. in.l.lana. ꝛ in al leg.l.si cui lana. ff.de leg.iij. Jteꝫ venit sericũ.l.j. C.que res vẽ.nõ psit. Nec omitto vnũ bal. de no.

redes, ⁊ omnes ꝑcipiūt cōmodum a defuncto. vt. ff de leg. ij. l. ſi pluribus [a] ⁊. l. ſi ita relictū. circa prin. ⁊ de leg. iij. ſi plures. Itē ꝓlata negatiue eq̄pollet vli negatiue, vt. ff. de reb⁹ du. l. is q. §. vtrū. in fine. cū ergo ꝓpoſitū ſit legiſlatoris ꝯſtituere regulā de caſibus eādē rōnem determinationis habētib⁹. vt ff. eo. l. j. ibi. ⁊ vt ait Sabin⁹ quaſi cauſe ꝯiūctio eſt ⁊c. ⁊ infra ſubycief. Relinqtur manifeſte ꝙ regule cōuentus cōſtituūtur ꝑ verba indefinita tam affirmatiua q̄ negatiua. ¶ Circa tertium vcʒ q̄ ſit poteſtas regule, hoc eſt vtrū regulas ꝯſtituat ius de nouo vel ſoluʒ recitet al's ꝯſtitutū. Videtur primo ꝙ nunq̄ cōſtituat ius de nouo, vt. ff. eo. l. j. [b] ibi non vt ex regula ius ſumaſ, ſʒ vt ex iure ꝙ eſt regula fiat. Ecōtra videſ ꝙ cōſtituat ius de nouo q2 regula catoniana de nouo cōſtituit [c] ꝙ illa legata q̄ ab initio ſunt inutilis rōne legātis tm̄, vel legantis ⁊ legatary, vel legatarij ⁊ eius a quo legatū p̄ſentandū relinqtur, vel ratione rei legate tm̄, vel mixta rōne rei legate ⁊ ꝑſone legatary, vel legatary tm̄ tractu tēporis nō ꝯfirmaſ etiā ſi cauſa impedimenti remoueaſ. vt. ff. d̄ regula catonia. l j. ī p̄nci. ⁊ de leg. j. l cetera. § j. ergo regula cōſtituit ius de nouo. Ad hoc rn̄dēt doctores ſatis ſubtiliter, ⁊ dicūt ꝙ eſt ꝯſiderare tres ſpecies caſuū. Nā qdaʒ ſunt caſus in canone vel lege ſpecialiter determinati ⁊ in illis regula nō cōſtituit ius q2 inuenit iā ꝯſtitutū. Quidā ſunt caſus excepti a legis determinatione. ⁊ in illis ſimilr̄ regula nō ꝯſtituit ius q2 nō clauduntſ ſub regule di-

ꝙ lana dī fruct⁹ induſtrialis. vt no. barto. in. l. ex diuerſo. ff. de rei ven. ⁊ in l. ſequitur. §. lana. ff. de vſuca. ⁊ l. §. ſi qs a nō dño ꝑ glo. inſti. de re diui. qđ facit ad hoc ꝙ lana cedat emptori bonefidei qđ nō eſſet ſi eſſet fructus naturalis ſm barto. in. d. §. lana. ⁊ in l. ex diuerſo. ⁊ no. bald. in. l. j. C. de vſu. ⁊ fructu. lega.

a ¶ Adde ꝙ indefinita equipollet vniuerſali collectiue: non autem diſtributiue. per tex. in. d. l. ſi pluribus. ff. de leg. ij. ſing. ſʒ Baldum in ſua margarita in ꝟbo indefinita. ad hoc bene facit gloſ. j. in. d. l. ſi pluribus. ⁊ fac. tex. in. l. ſi ita relictum. in princi. ff. eo. ⁊ vide Alber. de roſa. in. l. de pupillo. §. ſi nuntiat. ff. de ope. no. nuntia.

b ¶ Adde bar. in. d. l. j. ⁊ ibi doctores. ff. eo. titu. ⁊ Albe. de roſa. in dicto opere ſtatu in prima parte. ⁊ Joā. an. ⁊ Pet. de anch. hic. ⁊ ꝑ Feli. poſt Abba. ſic. in. c. quoniā frequenter. in prin. vt lite non cōteſta.

¶ Vide qđ poſui poſt. d. coapoſtillatorē meum. ſ̄ eo. in additio. ij. in verſicu. vide ibi barto.

c ¶ Nota ꝙ regula catoniana eſt regula iuris: quia ius d̄ nouo conſtituitur. ſed Joan. andre. tenet hic contrarium quod regula catoni. non ſit regula iuris per rationem Dy. ſʒ Bart. concordat eos in. l. j. co. ij. ꝟ. his premiſſis. ff. de regu. catonia. ⁊ adde an regula catonia. habeat locum in legatis inutilibus ⁊ glo. in dicta. l. j. diſtinguit tres caſus: ſed Dy. hic ⁊ in dicta. l. facit ſex caſus de quibus vide per bartolum in d. l. prima. co. ij. ⁊ in. l. cetera. §. j. ⁊ ibi docto. ff. de leg. j. ⁊ que notat dynus in regula non firmatur. in ſi. j. eo. ⁊ ibi dico. ⁊ barto. in. d. l. j. ff. eodē titulo.

spositiõe, vt infra subijcietur. Quidã sunt casus in quibus est eadẽ equitas, q̃ est in casibus a iure determinatis, nec tñ reperiunt in iure positi, ꝛ in illis regula facit ꝓpter idẽtitatẽ rõnis, que non patit determinationẽ casuũ similiũ esse diuersã. vt. ff. de iniusto rupto testa. l. posthumus. ꝛ de verbo. oblig. l. a Titio. ¶ Aptius aũt dici posset q̄ aut ↄstitutio iuris p̄cedit traditionẽ regule, ꝛ regula de iure ↄstituto tã quasi numeratũ de materia ꝓducatur, ꝛ tũc ꝓprie locũ habet distinctio predictoꝝ casuũ vꝫ vt in determinatis ꝛ exceptis non faciat ius. Sed in nõ determinatis in qbus est eadẽ ratio [a] equitatis faciat seu cõstituat ius. Sed vbi nõ est ius ↄstitutũ ante regule traditionẽ, sed inuenit sola stipulatio ex traditione regule tũc ipsa regula est ius seu ↄstitutio iuris ꝛ ab alio non, sed a ↄstitutione ꝓcedit. ꝛ ita potest intelligi ꝑ alleg. l. j. de regu. ca to. ¶ Circa 4m scꝫ qđ sit officiũ regule. Dicunt docto. q̄dam qđ officiũ regule [b] est ↄiũgere plures rões casuum: idest rationẽ traditã in vno casu ad plures alios extẽdere in qbus vertitur eadẽ eqtas. Tamẽ ista expositio videt non vera. qꝛ cuꝫ text. dicat. ff. eo. l. j. q̄ regula est cõiunctio rõnis, ꝛ ꝫm opinionẽ p̄missam nõ cõiungere rationes, sed ius in vno casu constitutũ ad aliũ extenderet, seqtur q̄ opinio illa non remota sit a ꝓpria significatione verboꝝ textus. Item ꝫm opinionem Ioan. rõnem vnius casuꝫ attribuet alteri, qđ tex. non intẽdit qꝛ nihil de extẽsione casuum de cõiunctione rationis tractat. Itẽ si de intẽsione tractaret iã poneretur idem regula ius constituente simil'r qđ videt contra tex. Et ꝓpterea dicẽdum est q̄ regula est ↄiũctio rationis. ideo qꝛ de rõne plurium casuũ eandem rationẽ habẽtium vnam numero generalẽ traditionẽ facit. ꝛ sic que plures erãt primo numero rationes ad vnam ex omnibus ↄiunctis p̄cedẽtem reducẽtur ꝑ regulam: ꝛ ideo ꝓprie dicitur qđ officiũ regule est rationes ↄiũgere. vnde ergo statutũ fuit primo in piscibus qđ occupãti ↄcederetur. Item statutũ fuit in aulibus qđ occupanti cõcederentur eadem ratio qđ nullius in bonis sunt: ꝛ in feris bestijs eadẽ ratione, quia

a ¶ Adde quia ratio legis seu etiam constitutionis est que regulat ipsam legem seu constitutionem. l. qđ dictum. ff. de pactis. in. l. adigere. §. quãuis. ff. de iure patrona. ratio enim est sicut anima ꝛ spiritus: legis verba autem sunt sicut corpus ꝛ superficies ꝫm baldum. in. l. si quis seruo persuaserit. C. de fur. ꝛ in lege prima columna antepenultima. ff. soluto matrimonio. cuꝫ si. que refert Iason in. l. qui quadringẽta. colũna secunda in fine. ꝛ columna tertia in principio. ff. ad trebellianam.

b ¶ Adde hic glos. petri de anchara. ꝛ moder. ꝛ barto. in. l. prima. ff. eodem titulo. ꝛ que dicaꝫ in sequenti apostil.

¶ Adde de hoc omnino Alexã. in. l. si quis sic. ff. soluto matrimonio.

nullius i bonis sunt. Ex his oĩbus seq-tur traditio regule, que rõnes p̃dictas oẽs ꝯiũgat. s. q in nullius bonis est oc cupãti cõceditur. [a] ¶ Circa quintuz z vltimũ fuerunt due opiniones cõtra-rie. Ioãnes eniz dicit q exceptiones [b] nõ sunt de regula que fiunt ad derogã dum regule, vt. ff. de regula cato. l. j. ij. resp. ergo oppositũ id est ꝯfirmationẽ regule non inducũt, igitur sub regula non cõprehendũtur, q2 magis intẽdũt ad oppositũ, id est ad effectuz regule, excludendũ. arg. fi. de annu. leg. lege le gata vtiliter. de cõditio. z demõstra. l. cũ tale. §. fi. Preterea species de gene-re accepta non cõtinetur sub genere. ff. de penis. l. sanctio legum. z de verb. obli. l. doli clausula. de leg. iij. l. vxorez. §. felicissimo. z. l. seruus vrbanus. §. vl. z de ali. leg. l. alimenta. §. basilice. z. l. stichum. Ideo casus excepti a regula nõ cõtinentur sub regula. Pla. vo dicit q exceptiones ꝯtinent sub regula z p eo videtur facere. ff. eo semp specialia gñalibus insunt. Itẽ q p exceptiones dicitur regula cõfirmari, vt in auc. de nõ alie. §. vt autẽ. Ergo videtur exce-ptiones esse de parte regule cũ ad re-gule cõfirmationem tẽdant. Mihi vi-detur q vtraqz opinio cõtineat veri-tatem. nam nõ sunt de regula. i. nõ di-sponũtur ſm regulã, imo quãtum ad eas regula perdit officiũ suuz. ff. eo. l. j. in fi. Quia cũ officiũ regule sit cõiun-

a ¶ Adde q officiũ regule est q suffi-cit habere regulam pro se donec pbet de exceptione. l. ab ea parte. ff. de pba. z l. suus quoqz versi. puta. ff. de heredi. in-stitu. in c. ad decimas de resti. spo. z c. ve-nerabilibus ver. potest quoqz. de sent. excõ. in vj. nã p regula sem p est psũtiãdũ: nisi probet exce-ptio ſm bald. in c. j. co. iij. de alie. iudi. mu. cã fac. z in. l. si tutor in fi. C. de ser. pig. dat. manumiss. z po-tior est causa p quo facit regula cuz aduersarius habeat necesse fallentiã ostẽde-re. dicit glos. no. i rub. de reg. iur. in. vj. refert Ias. in. l. post dotem col. xvj. ff. soluto matrimonio.

b ¶ Exceptio-nes. Adde ange. are. i. §. sic. itaqz. colũ. iij. de acti. institu. Albe. de rosa. parte statu torũ. in. lxviij. z a abb. sicc. in ca. quoniã frequen-ter. z ibi pulchre Feli. in pn. vt li-te nõ ꝯtes. z bar. bal. z docto. in. l. in his. ff. de legi. z an regula cõ-prehẽdat preuisse gtatos casus vel spãles: vide ter. in. l. fraudẽ. §. fi. ff. de testa. mili-

tari. Et no. q regula nõ debet restringe-re illa q̃ ponunt gra exempli vt notat i c. j. ne clerici vel monachi: z in. l. ita vul-neratus. §. illud. ff. ad. l. aquil. z nota car di. Alex. i ca. ius naturale. colũ. ij. j. dist. Item casus exce pti a regula extẽ dũt ad oẽs simi les casus: vt no. gl. i. l. j. ff. de ꝯdi. idebi. gl. z abb. i c. cuz dilecta. de ꝯfir. vtil. vl inutil. z abb. in. c. si. co. iij. de re iudica. z i. c. si. co. iij. vt li. nõ ꝯtesta. z vide Anto. cor. i suis singularib9. in li tera extẽsio. el. j. qui plene disting-guit in hac mate ria. Et sufficit ha bere aliquam re gulã p se q vult allegare fallaciã vel exceptionem dz eã pbare vt ĩ ter. i. l. suus q̃qz. §. puto. ff. de he-re. institu. z i. l. ab ea pte. ff. de pba. z. c. decimas de resti. spo. ã. ce. li. z gl. singu. z ibi I. ad. bol. i scdis iterp. i cle. si. de rest. bal. i. l. post dotẽ. ff. so. matri. z i. l. actor. z in. l. ãplioré. C. de ap. Alexã. in addi-tio. ad bar. i. l. pe §. marito. ff. de doli exce. z bar. z ibi alex. i. l. nõ so lũ. §. sed z repro bar. ff. de no. ope.

gere rationes vt dictũ est: ⁊ in his exceptio nõ cõiũgit, q̃ aliqua ratio nõ suadet cõiũctionẽ vitãdã vt in r̃la q̃d nullius in bonis est occupãti cõcedit. ꝙ fallit in libero hoĩe ⁊ in re sacra. ⁊ i multis similibus vt notat. ff. de re. diui. l. j. Et in his enim nõ possumus seq regulã cõem. vt. ff. de legi. ⁊ se. cõsul. l. in his ⁊. l. ius singulare. ⁊ ꝓpterea nõ claudũtur sub regula. Et ita credẽdũ est intellexisse lo. ꝙ sunt sub regula. i. sub gñalitate verboꝝ vt in r̃la ᵗtraditione expressoꝝ cõtinet, q̃ si r̃la est ð hoĩe ⁊ exceptio debet esse de homine ⁊ de asino, seu capra, seu alia specie. Item si regula ꝓcedit de actione reali non recte sequitur exceptio in specia l nec econtra. Et ita verisimile est intellexisse Placen. Ad argu. lo. potest responderi ꝙ verum est ꝙ exceptiones impediunt regulam. i. impediunt eam coniungere casus exceptos, sed ostẽdunt eam firmã in alijs non exceptis, q̃ vbi sunt plura capitula quoꝝ effectus est distinctus si fiat detractio in quibusdam videtur cetera confirmare, vt. ff. de test. mili. l. tribunus. §. vlti. Item verũ est ꝙ species excepta nõ est sub genere, ⁊ dispositio eius nõ sequitur ad dispositionẽ generis, sed nihilominus de generalitate qualitatis verboꝝ spectat vt. s. dixi. Sicut si dicerẽ, oĩs homo legit p̃ter martinũ q̃ dormit: martinus sub hoĩe cõtinet: sed de eo aliud q̃ de ceteris predicat. Ad argumẽta[a] placẽ. dõm est ꝙ verũ est ꝙ specialia gñalibꝫ insunt ⁊ sub generalibus cõprehendunt quãtum ad verba non quantum ad dispositionẽ;

nũ. Pau. de cast. cõsi. xlix. col. vlt. in antiq. ⁊ alias cõcordãtias vid p las. satis plene i. l. q se p̃tis. col. ij. C. vnde liberi ⁊ alex. in ꝯsi. xij. col. iij. i fi. li. ij. ⁊ abb. in. c. q̃m. de cõiugio lepꝛosorũ. ⁊ Bar. ⁊ lud. bolo. in secũdis nouis interp̃. i. l. gñaliter. §. vxori ff. de vsufru. leg. ⁊ Bar. in. l. q̃situ̾ §. deniqꝫ. ff. ð fũdo istr. ⁊ istr. leg. ⁊ Alex. i add. ad Bar. in. l. naꝫ q̃d liquide. §. fi. ff. ð penu. leg. ⁊ p pe. de anch. ⁊ doct. in. c. q ad agẽdũ s. de ꝓcur. co. ii. ⁊ bar. ⁊ doc. in. l. actio. C. ð trãsa. ang. i. l. j. ff. e. ti. ⁊ ioã. de imo. i. l. si ita legatũ. ff. ð leg j. dicẽ ꝙ necdũ exceptio restringit r̃lam sꝫ p eaꝫ legatũ restrĩgit etiã si legatũ an mulier ⁊ tñ per illũ tertiũ ꝓbat ꝯtrariũ vid alex an. consi. clvij. col. ij. v. ij. ꝓbat videt. ⁊ i pe. col. ⁊ oĩno in consil. cvj. in. iij. col. li. v. Bald in consi. cxv. in fi. iij. vo. ⁊ in consi. clxviij. ⁊ cõsi. cclxvj. in fi. lib. j. ⁊ ange. de clauasio i sua sũma in litera alienatio. §. x. ⁊ an regula p exceptionẽ declaret vide l. udo. ponta. de vrbe in cõsi. lxij. col. ij. ⁊ Iason de may. not. i. §. eq si agat v. caplo. gl. insti. ð actio. ⁊ alex. cõsi. cxxv. col. ij. v. p̃terea. li. ij. ⁊ i. l. fi. ff. q̃d q̃sqꝫ iuris i altũ statuit ipse codẽ iure vtat. ⁊ hic p dñm philip. frã. de pusio. col. j. ⁊ p an. ꝯs. ccxxix. ⁊ in ꝯsi. cclxxxix. ⁊ frãc. de arc. in consi. cxliij.

¶ Q uãuis diffuse satis ⁊ sup do. coꝛapostillato. meum tractauerit hãc materiã. Adde vltra eũ bar. i. l. gñali §. vxori. ⁊ q̃d ibi posui in apo. ad ip̃m post alex. ⁊ alios i v. firmat r̃laꝫ. ff. de vsufru. leg. ⁊ anto. ce⁊se. fin. fuse in v. statutum incipi. nota vnum dictuꝫ.

a ¶ Nota ꝙ placẽ. fuit primꝰ q vniuersitatem incliti castri mõ tispessulãi doc. Mago. erexit: ⁊ iacet dormiẽs in cymiterio diui

Bartholomei extra muros in quo origi nem sumpsit: et in dicta vniuersitate ince pi iura ciuilia et canonica sub cōscriptis patribus et dominis Viues et ãch. Ray. vulgo appellatio le petit pape vtriusq3 iuris pfessorib⁹.

¶ Memini l.l. mechanicos nu. ĩi. i ṽsic. ciuitatib⁹. C. ꝺ excu. ar. lib. x. in addi. ad Iac. rebuf. q fuit pdicti castri mōtispes. ciuis et ordinari⁹ lector. et in. d. l. mecha nicos refero do. coapostil. hinc.

q3 subest aliqua ratio que nō patitur ipsam secundum genus dispeni.

¶ Bonifacius. viij.

Eneficiuʒ eccle siasticum nō po test licite sine ca nonica institu tione obtineri.

¶ Regule istius exēplum euidenter p3. intendit enim dicere q̃ si aliquis in stituatur ab eo qui ius non habet in stituendi. Iteʒ si institutio fiat de eo q non sit institutionis capax. Item si in stitutio fiat nō seruata forma q̃ debet in institutionibus seruari institutio vi detur esse minus canonica, q2 defectū habet eo℞ que sunt institutionis sub stantialia. Propterea ex institutione tituli non potest[a] beneficiuʒ obtineri. ¶ Ad declarationem aūt verbo℞ re gule [b] querendum est quid sit institu tio. Item in quo differat ab inuesti tura, et ab inductione in possessionem. Item que dicatur canonica institutio.

et tādem sub eis dem gradum in vtroq3 iure bac calariatus ade ptus sum. Dein de hic Bituris me trāstuli can sa pestis et i vtro q3 iure licētiat⁹ effectus sum. Et de ipso placē. fa cit mētionē Azo in sua summa. i pᵹhemio. C. et i dicta vniuersita te legit Azo. et cō posuit ibi sum mas sup tribus libris. C. et inst. et ipse refert in pn ci. d. summe sup tribus lib. C. et placen. fecit ibi sup ipsis sūmis aliquas additio nes. Et l3 in ciui tatibus et nō in castris studia ge neralia debeant esse. vt not. glo. Ioā. an. Abb. sic eu. et Feli. in pro he. decreta. et gl. Bar. et Io. ꝺ pla. l. vna. C. de stu.

a ¶ Adde q̃ ṽbū pōt positū cū negatiōe im portat necessita tē. vt. l. nō pōt. ff. de fur. et not. hic Io. an. et Philip. frā in. d̃. colum. post pric. et bar. i cōsi. xcvij. coll. ij. ¶ Tu dic hoc verū qñ negati ua pcedit neces sitatē: secus aūt si apponaṫ sine negatiua pcedē te. vt p gl. in. l. s. in ṽbi. dare pōt. et ibi moder. ff. ꝺ iurisd. oīuʒ. iud. ꝺ quo oīno vide Anto. co. singu. suis in ṽ. pōt. in cip. verbum po test importat ne cessitatem.

b ¶ Adde ad istā reg. Ioā. an. hic et pe. ꝺ anch. et appellatiōe be neficij oē benefi ciuʒ cōpᵹhēdiṫ. vt not. hic Ioā. an. et doc. in. c. de multa. de pben. et card. alex. in c.

lib. vrb. ro. lib. xj. fallit in montepessula no ppter inclitā eius nobilitatē: vt dicit Bal. in. d. pᵹhe. decre. col. vj. post medi. iō de ipso cast. feci mētionē: q̃ oē actū i no bili patria redūdat ad gloriā illius. ter. est celebris. in. l. siquis. in pricipio. et Sa li. C. de natura. li.

miro℞. l. di. in fi. et abb. sic. in cōsi. xlvij. vo lu. ij. et Spe. et ibi. Io. an. in addi. tit. de di spēsa. §. vidēdū. restat ṽbi. s3 nūq̃d nocet et hoc largo sumpto vocabulo de quo p abb. in. c. sup. Feli. in. c. postulasti. colū. vj. versi. circa glo. ij. de rescript. vbi po nit tres conclusiones. et Philip. franc.

hic in pn. ⁊ gloss. sing. in tit. de col. §. volens i vbo. beneficio. Et qño cognoscitur bñficiū ecclesiasticū vide Fel. in repe. c. in nr̃a. col vj. v. restāt multa: de rescrip. Et an pensio appellatione bñficij contineat. vide Fel. in c. ad audiētiā el. ij. col. j. de rescr. post ab. sic. ⁊ andre. siccu. Hugo. barbatia. satis ample. Et beneficiū est beniuola actio gaudiū tribuens capienti: vt inqt Sene. li. j. de beneficijs. ⁊ Bald. in. c. j. ⁊ ibi Car. alex. qbus mo. feu. amit. ⁊ vi de abb. in. c. clericis. de vi. ⁊ hon. cler. ⁊ Bal. in sua marg. in litera. beneficiuz. ⁊ ibi vid quot modis dicat: ⁊ Alex. cō si. xij. in fi. col. ij. ⁊ not. q lȝ beneficiū sine legitimo titulo nō possit obtineri: vt hic ⁊ in. c. j. §. ordinarij ꝺ pacifi. posse. i prag. sāc: ⁊ in ti. d. ꝺ colla. §. sed ⁊ insup vbo titulo: tñ propter cōtumaciaz absent; actor missus in possessionē ex scdo decreto acquirit possessionē ⁊ pōt beneficium prescribere per decē annos inter psn̄tes. ⁊ xx. inter absen

tes: dū tñ hēat titulū saltē coloratuz. vt colligit ex not. p gl. ⁊ doc. i. c. cōtingit. ꝺ dolo. ⁊ cōtu. ⁊ abb. sic. in. c. j. in literis. ꝺ rest. spo. ⁊ not. hic Io. an. ⁊ in rl'a seq. in merca. ⁊ gl. ⁊ do. in. c. vno de eo q mittitur in poss. cā rei seruā. ʒ. eo. lib. ⁊ gl. in. d. c. j. de pacifi. pos. sup vbo triēniū: sed hodie per illū tex. q possedit p triēniū habēs coloratū titulū tā i petitorio quā in possessorio non pōt a quoq̃ etiā rōne iuris nouiter ipetrati molestari: exceptis casibus ibi no. p gl. sup vbo possideat. ⁊ in gl. bñficiū. ⁊ tex. ⁊ gl. ⁊ docto. in cle. j. de seqstra. posses. ⁊ ꝓpriets. ⁊ in regula cācellarie. xxxiij. ⁊ ibi singula. gloss. ⁊ Ioan. de anania in. c. licet hely. ꝺ simo. ⁊ Felin. in. c. plerunqȝ. de rescriptis. ⁊ in. c. sicut. de re iudi. colū. xvj. Et idē dicunt Host. Card. but. Imol. Abb. ⁊ Feli. col. ij. in fin. in c. illud. ꝺ presumptio. q clericus presumitur recte institutus quādo diuturno tpe tenuit ecclesiam seu beneficiū vt rector: quia supe

Subsequenter querenda erunt quedā ad materiam regule pertinentia. De primo scribitur per dñm Hostiensem q institutio est intus statio vel intus positio. Q̄ ō si veruȝ esset iā superflua esset inuestitura ⁊ an possessionem inducto post institutioneȝ, q̄ř qō haberet nō posset in eū verti. Vlterius prima collatione in eius effectu pseuerāte, vt. ff. de ver. ob. l. nemo rem suam, ⁊. l. scire debemus. §. vlti. Itē cū canones exponāt q ad alium pertineat institutio, vcȝ ad epm, vt. s̄. de hereti. c. cum ex iniuncto. in fi. ⁊ ad aliuȝ ptinet possessionis inductio. s. ad archidiaconū, vt. s̄. de offi. archi. c. ad hec. ⁊. c. vestruȝ. videtur inconueniens dicere q sit idem: q̄ř cum sint distincta officia illoꝝ ad quos ptinet distinctos debet habere effectus, q̄ř discretoꝝ ⁊ distinctoꝝ distincta ⁊ discreta ratio esse debet, vt. ff. de cal. l. vlti. ⁊. C. de dona. inter virum ⁊ vxoreȝ. l. si maritus, ⁊ de episc. ⁊ cle. l. repetita. ⁊ de test. l. cōsulta diualia. Sed excusari potest q itelligit de institutione quantum ad eius qō ex sola institutione acqritur. Sed intus statio de facto per inductioneȝ in possessionē subseqtur. Et preterea dici pōt q motus fuit ex eo q canones appellant inductionem in possessionem institutionem corporalem, vt s̄. de offi. archi. c. ad hec. §. in quadam vero. Et preterea potuit probabiliter

dicere ꝙ institutio esset intus positio vel intus statio de facto: cuȝ etiā fit in corporalē possessionē iductio: vt. d. §. in quadā. Magister nr̄ Ber. scribit. s. d̄ instit. c. authoritate ꝙ istitutio est ius canonicū in ecclesia vel eccl'iastico beneficio tribuere. Inuestire ē quasi possessionem illius cōferre. Postea vero subiūgit ꝙ instituere est specialis iuris bñficij vel dignitatis corporalem possessionē. Et in hoc videt̃ tradere cōtraria. Quia pmo dicit p institutionē cōferri ius, ꝛ post illā collationē iuris p cōsequēs factū. i. p inuestiturā querí quasi possessionē p qd̄ includit ꝙ p inuestiturā acqritur possessio. Et hoc est certū possessionē nō queri p solam institutionē vl' ex sola inuestitura, sed per inductionē incorporalē possessionē, vt. s. de elec. c. cū in cunctis. §. cum vero electus. ꝛ no. Hosti. in su. de insti. ꝛ pȝ. ff. d̄ acquirē. posses. l. cū heredes. in princ. Sed credibile est ꝙ magister Ber. in prima diffinitione vel al's descriptione intellexit de institutiōe stricte sumpta per quā tribuit̃ ius ꝛ non

rfoies visitātes sepe ecclesiarū psamun tur vidisse titulū suū: nec tollerassent in trusum tāto tpe. ꝛ notat hic Pe. d̄ anch. col. vi. ꝛ Io. de ana. post abbatē: ꝛ in. d. c. licet Hely. ꝛ Felin. in. d. c. sicut. col. xv. vsic. fallit. iij. ꝛ do. de rota deci. lxxviij. in anti. tit. de pba. ꝛ qñ eps vel alius plarus possit cōpellere bñficiuȝ ad ostendēdū titulū bñficij. vid' hic p glo. ꝛ Pet. de anch. in. vi. q. ꝛ Abb. ꝛ Fel. in. d. c. lȝ. Felin. col. iiij. v. extra gl. q̄rūt Bald. in cōsi. clxvj. li. iiij ꝛ in. l. male agit. C. de pscriptio. xxx. an. ꝛ Andr. barba. in repetitio. rubri. de fide instrumen. collatio. lit. ꝛ Pau. de leaȝa. in repetitio. c. in literis colū. iiij. vsic. ad vlti. ꝛ ibi p abbatē ꝛ modernos. de restitu. spoliato. ꝛ Feli. in. d. c. licet ponit quiqȝ cōclusiones cuȝ suis fallē. Quid de eo qui hȝ in cōmendā beneficiū an dicat̃ habere titulū vide docto. in. c. nemo. de electio. s. eodē lib. qui dicūt cōiter ꝙ cōmenda est titulus canonicus. ꝛ not. Ludouicus de rozato. in cōsi. cccl. ꝙ est pulchrū in materia cōmendaꝝ. ꝛ vide glo. singularē in. c. j. de pacifi. posse. sup verbo titulū in prag. sanc. Itē not. ꝙ lȝ quis etiā nō possit cōseqi bñficiū nisi vnico ti. vt. c. vt q duas. s. de ele. eodē lib. tñ pōt se defendere ex pluribus titu. vt not. Abb. in. c. in nra. de rescriptione. ꝛ est tex. celebris in c. post electio. ꝛ ibi Abb. de pben. ꝛ abb. in. c. cū olim. ꝛ ibi Feli. in fi. de re iudi. ꝛ pulchre Felin. in repe. d. c. in nra. col. ij. v. titulus multiplicat̃ ad cautelā in eodeȝ bñficio. vñ dicit ꝙ si qs dubitet de prima collatione sua ipetret scd'aȝ: quia p hoc nō inducit̃ renūtiatio. prime imo pōt vti vtraqȝ ad defensionē suā. ꝛ vide abbatē in. c. cū olim. in. ij. ad fi. de pri. uile. ꝛ Feli. post card. in. c. inter dilectos. colū. x. vsi. fallit. iij. de fide instr. qd̄ nota ppetuo. ꝛ vide. gl. in. c. null' pluribus. j. eo. ti. ꝛ q̄ ibi dico post Dy. in princ. facit qd̄ not. ipse Dy. in sequēti fo. v. si. qd̄ ex eo. ꝛ no. abb. sicu. in cōsilio. iij. volu. ij. ꝛ Bal. in cōsi. vij. ti. de electi. ꝛ ibi d' sancto Geminiano.

¶ Copiose q̄s uis sit de beneficio ꝛ illi' appellatione tractatū in hac apostil. vel de vltra hic allega. card. in cle. auditor. nu. ix. ꝛ ibi posui in apostil. in ver. cōprehendit dignitates de rescri. ꝛ in cle. j. de preben. Gemi. in. c. j. in princ. ꝛ ibi dixi in apostil. in ver. nō est dignitas. s. de eo q mitt. in posse. cā rei ser. ꝛ in. c. dudū. ma-

possessio vel quasi illius iuris. In scđa intellexit de institutione largo modo sumpta[a]. Vel dicendũ est. ꝙ in prima intellexisset de institutione ptinẽte ad epm q̃ tribuit solũ ius. In scđa intellexisset de institutione ptinente ad archid.que tribuit possessionẽ vl' quasi. Scribitur etiã per do.Host.in summa titu.de insti.in princi.ꝙ quidam dixerunt ꝙ institutio est ecclesie vel ecclesiastici beneficij collatio que diffinitio non videtur esse sufficiens, q2 non potuit oĩa substãtialia institutionis. Nõ enim dicit ꝙ ex institutione queratur ius in ꝓprietate beneficij collati. Constat aũt ꝙ per institutionẽ seu beneficij collationẽ queritur ius proprietatis illi in quez beneficiũ confert. Q̃đ ex eo p3 ꝙ propter collationẽ factã in primum collatio facta in scđm nihil operatur ⁊ est casus de preben.c.si tibi.[b] Et tñ si non valet per primã collationẽ translatum ius in primũ potuisset per scđam collationẽ transferri in ꝑsonam scđi.C.de rei vẽd.l.quotiẽs. Sed credibile est.ꝙ qui predictã diffinitionẽ induxit intellexit qđ ius ꝑ bñficij cõsolationẽ transfertur ⁊ hic aliqualiter indicant diffinitionis verba.

me.vij.vbi etiã notant in versic. ecclesie cathedralis.š.de prebẽ. ⁊ dixi in apost. ad philip.fran.in grã.nu j.in versic.appellatione bñficij.š.de rescri.⁊ i apostil. ad panor.in.c.nr̃a.in apost.mea sub nomine iaca.in ꝓsi.sine ꝓbẽ.de rescrip.in anti. Et inq̃ꝫtũ do. Bocrij dixi.š. ꝙ cle. ꝓsumit recte institutus qñ diu turno tpe tenui ⁊c. hoc facit ad dissolutionez.q. an pos.bñficij cogat ꝑ supiorem ostẽdere titulũ sui. de quo dixi in apostil.ad panor. post eũ. in c.licet hely. nu. xvij. in versi. ad ostẽdendũ ti.de simo.⁊ in.c.accedẽs.nu.iiij.in ꝓ. ad ostẽdẽdũ ti. ꝯ accu. dixi etiã in apo. ⁊ Gemi. in.c.j.nu.vij. in ꝓ.ꝓbare. ti.š.ꝯ eo q mittitur in poss.cau.rei ser. ⁊ i addi ad Bal. in.l.in ciuile. in j.oppo.C.ꝯ furtis.⁊ in rota decl.lxv.⁊.cccccclxxix. in antiqs.

a ¶ Adde ꝙ multiplex est institutio. vna est ꝓprie que sumitur pro translatione iuris non libera a superiore facta qñ.s. presentatus per patronũ instituitur.⁊ istud ius instituẽdi transit in capl'm sede vacãte.c.j.de institutio.lib.vj. Alia est institutio que capitur pro collatione libera de qua in.c. ex frequentibus.eo.titu.in anti. Tertia est institutio auctorizabilis que fit quo ad curã populi tantũ.vt si collatio bñficij spectat ad inferiorẽ pro cura populi non exẽpti recurrit ad epm. vt in ca.j. de capel.mona.in.vj. Alia est institutio que capitur primo introductione in possessione:⁊ ista pertinet ad archidiaconũ de iure cõi. c. ad hec. ⁊ c.vt nr̃m.de off. archid. Et scias ꝙ ꝯ iure cõi collectiua institutio tituli ptinet ad epm.gl.in.c. cũ venissent. eo. titu. in anti. ita refert Pet.raue. in suo cõpẽdio. iuris cano. titu. de instit.col.iiij. ⁊ colũna.v.

b ¶ Addeq̃ in beneficiatis nõ requiritur traditio: vel quasi vt acquiratur ius in beneficio. vt plene not. Dyn. in regula ꝑ prior.j.eo.⁊ ibi dica.q2 primus ꝓfert scđo in beneficio et si fuerit tradita possessio vt tenet hic Dy. ꝑ tex.in.c.si tibi de ꝓbẽ.š eo.lib.⁊ Ioã an.ibi sup verbo acquiras.dũmodo colla.j.beneficij fuerit iure facta:vt est textus ⁊ exẽplũ in c.illud. ⁊.c.suggestũ.de iure patro. ita

tenent

Et tñ si oĩa supradicta tolerabilia sũt ꝑpter probabilẽ authoritatẽ dicentiũ clarius põt dici ꝙ institutio [a] est iuris alicui' bñficij verbalis collatio, inuestitura ṽo collationis seu institutionis cõfirmatio seu declaratio ꝑ quã inducitur cõfirmatio. Missio in possessionẽ est precedẽtium. i. collationis ⁊ inuestiture executio ꝙ ꝑ similia patet. Nã in institutione heredis tria sũt per ordinem. Primũ est institutio, que procedit per dispositionem verbalẽ. Scõm est institutionis irreuocabilis cõfirmatio, que cõtingit per ꝯsequẽs factum. i. per mortem. Tertium autẽ est institutionis, ⁊ confirmationis executio, que contingit per aditionẽ hereditatis, ⁊ sequens adminiculum. i. apprehensionem possessionis: licet illa non sit necessaria ad acquisitionẽ dominij rerum hereditariarum, sed necessaria est ad acquisitionem possessionis. C. de testamen. l. omnium. ff. de acqui. pos. cum heredes. in p̃nci. de bo. pos. l. j. ⁊ ij. Item in datione tutoris datur enim aliquãdo a testatore. Secũda datio est illa verbalis quãdo ꝯfirmatur a iudice vt patet. ff. eo. titu. C. de testa. tutel. ⁊ de cõfirma. tute. Tertio sequitur decretum iudicis administrationẽ ꝯcedens. C. arb. l. fi. ⁊ in auc. vt hic qui ob. se ba. res ꝑ minoꝝ. §. penul. Itẽ patet in feudo. nã p̃mo feudo. concessio. Secundo inuestitura que est p̃cedentis concessionis confirmatio. Tertio in possessione inductio que est cõcessionis, ⁊ iuestiture realis executio: vt i titulo q̃ sit inuestitura. col. x. [b] Et licet p̃dicta nõ sint similia quãtum

tenẽt Io. fa. Bal. Salí. Pau. de ca. in. l. quotiens. ⁊ ibi Ias. de may. in repe. col. v. in iiij. limitatio. C. de rei ven. ⁊ l. vndo. de ro. cõsilio ccccviij. col. j. ṽ. iij. videtur casus ꝙ mo. ꝑ limitatione. l. quotiẽs. C. de rei vendi.

a ℭ Adde quo tuplex est institutio in bñficijs ⁊ q̃ differẽtia sit iter istitutionẽ/ collatiõnẽ/ ⁊ inuestiturã: ⁊ q̃ dicat iuestitura authorizabilis: ⁊ an ꝑ inuestiturã trãsferat possess. vide ter. doc. in. c. cũ illis. §. cũ aũt. ẽ. eo. li. de prebẽ. ⁊ plene per Abb. post Io. an. in. §. authoritate. de instit. ⁊ Fel. in. c. auditis. col. iiij. ṽ. incõtrũ Ab. de rescrip. ⁊ gl. i. §. j. de annat. i ṽb. institõnes. i pragma. ⁊ bal. i rub. de cã pos. ⁊ ꝑp̃e. col. ij. de inuestitura. vide bal. ⁊ Car. alex. cõs. j. qd sit iuestitura ⁊c. no. ⁊ ibi vid ꝑ Andr. ꝯsi. in addi. ad Bald. ꝑ q̃ fiat inuestitura. adde Inn. Abb. ⁊ bal. j. in. c. ex litteris. ꝑbi. not. de cõsuetu. Archi. lxxiij. di. Adria. ⁊ per Alex. iij. l. j. in fi. p̃n. ṽ. vlterius querit. ff. de acq. pos. ⁊ Pau. de cast. ꝯsi. clx. in anti. g alleg. hic Dy. vide Andr. barba. in. d. c. ex litis. de ꝯsue. ⁊ q̃ dicã in. iiij. qõ. ⁊ seq. ⁊ Philip. fr. hic col. j. ⁊ gl. in d. c. in p̃nc. super ṽb. inuestiturã: de ãnat. in prag. sct. Et ideo est ꝙ instõ de bñficio facta nõ trãsfert possessionẽ: nisi corpal'is possessio tradat. vt nota. in. c. cũ bartol dus saluis limita. quas ibi ponit. Feli. de re iudi. in antiqua. dat tñ iustã cãm possidẽdi ⁊ iustũ titulũ in p̃latura vt ꝑ Bal in l. iij. C. de emã. libe. ⁊ d̃ mate. origi. habitus. s. qd sit institutio in bñficio. vide Card. i cle. j. in si. vj. q. de supplẽ. negli. p̃l. Gemi. ⁊ phil. fr. in ꝯsi. in illis. ẽ. de preben.

b ℭ Vide ibi bald. ⁊ Cardi. ⁊ Alex. ⁊ latius in p̃ludijs feudoꝝ. ⁊ maxime ꝑ dñj

Iaso. de mayno z decisi. parlamēti gra- tionopolis dalphina.c.cccliij.
❡ Adde tñ q̄ lȝ dñs Dyn. hic videatur sentire inuestiturā in feudo nō sufficere sine inductione in possessionē. limitabis hoc dictum nisi possessio fuisset prius apud feudatariū: qȝ tunc sola inuestitura etiā verbalis sufficeret: vt p bal. in auc. defūcto. in prin. z ibi po- sai in addi. in v. inuestitura. C. ad tertul. z l. l. j. C. de rerū pmu. qd̄ tñ itelligo eē ve rū si dñs sciebat tūc feudatariuȝ possidere: vt no- tat Ange. in l. q̄ dā. ff. de rei ven. a ❡ Adde hic Dy. in regula in gñali. z ibi Ioā. andre. z doc. j. e. z de multiplici natura vicarioꝝ vide Abb. z pul chre feli. in c. po stulasti. colū. j. z ij. de rescrip. glo. in tit. de colla. §. ita tñ in verb. vi cario. i pragma. z Alexā. in rub. de offi. eius cui. col. iij. z iiij. z ab bas in c. extirpā de. §. q̄ ꝟo. l. iij. col. de p̄b. z Car di. in cle. j. in q̄. iij. de offi. vica. z Io. fr. in sua elegantia tracta. de potes. capi. sede vacante. in. z. q. sc̄de partis z ad no. hic per Dy. vide singulariter Car

di. alexan. in c. perlectis. col. v. in glo. sa per ver. turgia. xxv. distin. z ibi an videatur habere iurisdictionē ordi. vel delegatā. z Imo. in c. sua. not. de offi. vica. z per Ioā. and. i addi. spe. de offi. vi. super rub.

ad omnia similia, tamē sunt ꝭm absolutam z ꝓpriā significationē verboꝝ. Sed in p̄senti regula credendū est z dicēdum institutionē largo modo sumi, z p oībus supradictis modiȝ poni. Certum est enim q̄ collatio z inuestitura que fit p episcopū institutio iuris appellat, vt in p̄allegato capitulo cuȝ ex iniuncto. s̄. de hereticis. Iteȝ inductio possessionis que fit per Archidiaconū appellatur institutio corporalis, vt. s̄. de officio archidia. c. ad hec. §. in quadā vero. In quacunqȝ enim predictaꝝ defectus interueniēs reddit beneficiȝ receptionē vel retentionem illicitā. Si eniȝ defectus est i institutione verbali siue ex parte instituentis, qȝ is istituit qui de iure instituere non possit illicita est detentio, verbi gr̄a, vt q̄a institutio fiat per vicariū a epi etiā generalem quē cōstat instituere non posse nisi instituēdi potestas simpliciter fuerit permissa per ep̄m, vt de offi. vic. c. cum generali. li. vj. z ita dȝ intelligi supra de instit. c. ex frequentibus, vel qȝ per capitulum de beneficijs ad collationem episcopi pertinentibus cōstat non valere etiā sede vacante b, vt. s̄. de insti. c. j. eo. tit. Item si institutio fiat de eo qui nō potest de iure institui, vt

z Alexā. i addi. ad bar. i. l. j. §. ab eo. ff. q̄s z a quo appel. z ibi etiaȝ vide an appelletur de vicario ad ep̄m. z lati⁹ in c. nō putamus. s̄. de cōsue. eo. lib. z ad no. hic per dyn. vid hic p bi lip. frā. col. ij. i fi.
❡ De mate. peculiari huius q̄ñ ti scȝ q̄ vicarius ep̄i nō possit instituere. vide qd̄ plene notaui in addi. ad phillip. frā. in c. cū gñali. s̄. alle. nu. iiij. in ver. p̄ferēdi beneficia. s̄. de offi. vica. vbi dico. q̄ tamen pōt instituere presentatuȝ a patrono ecclesie idoneum ter. est sing. in c. ex frequētibus p istuȝ alle. ad hoc ditit singu. ro. in suo sing. ccccccv. incipi. tu scis q̄ si datores de quo p Car. in cle. j. q. xvj. z xvij. d of fi. vica.
b ❡ Adde glos. z doc. in c. his. z in c. cum olim. z ibi Abb. z Feli. de mayo. z obe. in gl. i tit. de col. §. illi ꝟo. ver. legatoꝝ. z in §. cui rei, versi. ecclesiasti-

si instituatur laicus [a] vel alius irregularis cui ꝓhibetur de iure beneficiuz. vt.§.de insti.c.ij.idem erit si defectus fuerit in institutionis forma, vt quia fuit sub conditione facta cum actus legitimi non suscipiant conditionez neqz diez. vt.j.eo.actus legitimi:vt.§.ð elec.c.in electionibus.l:b.vj.Et p hoc patet ꝙ institutio largo modo hic sumitur, vt tã institutionem verbalem, z inuestituraz que ius tribuit ꝙ inductionẽ in possessionẽ que possessionẽ z quasi concedit, z cõprehendit. Et hoc ostẽditur necessario.argu.posito casu qð esset aliqs verbaliter institutus, z inuestitus re ipsa sine inductione ĩ possessionẽ autboritate ꝓpria possessionẽ occupauerit dicef incumbere possessioni vt pdo nõ vt institutus possessoz. ff.de acqui.posses.l. si ex stipulatione. j.z.ij.responso.z.l.nec vera.C. eodem titu. Canonica ṽo institutio appellatur in qua omnia substantialia valide institutionis largo modo sumpto concurrunt.i. collatio, inuestitura, z in

cus in prag.sanctio.z ad plenũ vide Io. fran.de pauinis.in dicto tractatu de potestate.ca. sede vacante.in.ij. parte.q.j. ij.iij.iiij.z.v.ibi in.v.questione ponit an arrentatoz seu firmarius possit presentare:z allegat paulum de castro tenere ꝙ non in cõsilio.lv.etiam ratione procuratorij.sed illud consilium cum difficultate potui reperire in antiqs z est.cccxliiij.secundum verum numerum incipiẽ..venerabilis vir. ꝑ quo facit tertius Abb.z ibi de bellẽrinis in addi.in.c.ex literis.de iure patrona.z Abb. in sua disputa.incipiẽ.augerio.col. xix.z bald.singulariter in consil. xxxij. libro tertio:z ibi vide qñ do transeat ius patronatus cum vniuersitate.z felin. in.c. causam col.v.post princ. de prescrip. z gl. in .l. precibus. z ibi doc.C.de impub.z aliis substi.z Ioan.andre.in.c.j.§. de iure patro. eo.lib.z domi.de ro.dec.ccxxxix. in antiquis titu.de iur.patr.z abb.sicc. in ꝯsil. liiij.l.j.z bal.in.l.j.col.ij.C. de bo.liber. ℂ Adde vltra alle.per dom.Bocrij.panor.in ca.cum vos.nu.scdo. z quod ibi posui in apostil.in ver. ferendi. de offi. ordi.z in.c.verum.nu. scdo in ver.pertinentia ad episcopum de fo.comp. z in.c. illa.nu.iij.apostil.ne ver.pertinet ad capitulum z epm simul ne sede vacan.

a ℂ Adde text.z docto.in capitulo ex literis.de transac. z text.z Abb.sicc. in c.Io.ver.tertius ex.colum.de cle.coniu. z in capitulo.ij. de institutio. Et an ex dispensatione episcopi vel pape possit obtinere . vide Cardin. alexan. in caplo si qui § vltimo nota.xxiij distinct. z plane in caplo placuit eadem distinct. col.ij.versic. ad secunduz. Et ibi videat clericus qui cõtraxit matrimonium z vxoz ante copulaz vult intrare monasterium possit clericus redire ad suum beneficium. adde glos. z doct. maxime. Imola post abbatem in capitulo primo de cleri.coniuga. facit quod not.glo.in c.vno.§.eod.lib. in verbo clericalis de cleri. coniug.z Ange.areti. in qui. modis patr.pot. sol. in ꝑncip.z deci.capel. tholosa.q ccxl. z que dixi in tract.de potesta.z offi. deleg.in.j.q.col. antepenul. ℂ Adde ad qsita p do.apost.s.an laicus ex dispẽsatione epi possit bñficiũ obtinere:z ego puto ꝙ i curatis nõ possit dispẽsare i aliis ṽo nõ regraf dispẽsatio vt late p fr.ð sen.ꝯs.cxxvij.ici.cas9 tal' ẽ qdã ẽ cãoni.z gs dicaf laic9. vid gl.i.c.j.§. de

possessionē inductio, vt decēs persone habilitas tā ex parte cōferentis q̄ ex pte illius in quē collatio facta est: ꝛ solēnis institutionis forma sicut superioribus est ostensū. Sicut dꝛ legitima tutoris datio qñ is dedit q dare potuit: is accipit cui fuerat dādus, ꝛ bis daꝫ cuius dādi facultas [a] erat, ꝛ pro tribunali decretū interponatur. vt. ff. de ꝯfirma. tuto. l. naturali. §. fi. queraꝫ.
¶ Queri aūt potest circa materiā supradictā. Primo nūquid institutio, inuestitura, ꝛ in possessionem inductio sint distincte species vel idem significātes. hic autem declaratū est per superiora, ꝛ ideo superuacuum esset repetere. ¶ Secundo queri posset cū sint species indistincte proprie sumendo vtrum distincta iura tribuuntur per eos: ꝛ dicēdum est sicut in superioribus patet ꝙ per institutionem verbalem tribuitur ius ꝓprietatis ꝛ per inuestituram declaratur ꝛ confirmatur illius iuris collatio, vt dicto capitulo cum ex iniuncto, ꝛ. c. inter cetera. de preben. ꝛ per inductionem in possessionem tribuitur ius quasi administrationis, vt in dicto. c. ad hec. §. in quadam vero. Posset autem aliquis dicere ꝙ inconueniens videtur ꝙ in eadem reperiatur possessio, ꝛ quasi possessio cum possessio cōsistat in rebus corporalibus tantū, vt. ff. de acqui. possessio. libro tertio in princi. ꝛ de vsuca. l. sequitur. §. si vestr. quasi possessio consistit in icorporalibus. vt. ff. de serui tu. l. penulti. ꝛ si serui. vendi. l. sicuti. §. aristo. ꝛ vti possi de. l. fin. sic ergo corporalia ꝛ icorporalia sunt species opposite ꝛ non continentes circa eandem rē, vt insti tu. de rebus corpora. ꝛ incorpora. ff. de rerum diui. l. j. sic possessio, ꝛ quasi possessio videntur species opposite, ꝛ non possent concurrere in eandem rem. Sed dicendum est ꝙ in beneficijs est considerare ipsum ius beneficij quod est incorporale, idest in eodem numero quasi possessio. Item est considerare res corporales que sub iurisditione beneficij continentur: ꝛ in illis dicitur quasi vera possessio corporaliter instituta.
¶ Queri posset tertio q̄re est ꝑ ꝙ inuestiturā factam ꝑ annulū, vel ꝑ libꝝ, aut baculū nō queriꝫ vera possessio vel quasi possessio cum per clauium traditionem

---

pe. ꝛ in caplo si iudex laicus. de iudi. ꝛ text. in. c. duo sunt genera xij. q. j.

a ¶ Adde que requirantur vt dicatur legitima tutoris datio. vt de bartol. post Dyn. in. d. §. si q̄ratur. hic alleg. et Dy. fo. precede. post ꝑncipiū ꝛ decisio. parlamen. Gratianopolis dalphinalis. q. cccxxx. ꝛ decl. Cape. thle. qō. lclij. ꝛ Cyn. bar. Ioan. fab. ꝛ sali. in. l. fi. §. omnē. C. de admini. tu. ꝛ Ang. are. in §. tutores. insti. de tutelis ꝛ que dixi in li. cōsuetudinari. tit. de cōsuetu. status iuriū personaꝝ. §. vij. ꝛ in ad. Adde predictis bartol. i. l. legitimos in fi. princi. ꝛ qd ibi posui in apostil. ad ipsum. in ver. vtilia facere. ff. de leg. tuto. ꝛ in. l. tuto. ff. de administr. tuto. Alexā. ofno post bart. i. l. ꝓtor. ff. de ope. no. nūci. ꝛ ꝯsi. cxxix. vo. j. ꝛ plenius ꝑ bal. ꝯsi. xxxj. incip. q̄ritꝫ an curatori c. vo. j.

a ¶ Adde text. glo. Jo. fa. Ang. ar. ⁊ c̄hri stoso. poz. ⁊ ibi Jas. de may. in addi. in. §. si qs merces. insti. de re. diui. ⁊ barto. ⁊ ibi Alex. in addi. in l. clauib⁹ hic alleg. ⁊ bar. in. l. cū pact. §. pꝰ plurib⁹. ff. ↄ le. hoc̄trāsit vt no. gl. i. ↄ. c. ij. de ↄsu. ⁊ l. ↄ. c. j. de ↄsue. recti feu. ⁊ adde bar. in. l. q̄das mulier. ff. de rei. vē. ⁊ bal. i auc̄. q̄s actio. C. de sa. san. eccl. ⁊ hic phil. frā. col. ij. in p̄n. Et ad no. hic p Dy. qd posses. bn̄ficij.

querat̄ possessio rez q̄ sub clauibus cō stituūtur vel custodiunt̄: vt. ff. de ↄhē. emptio l. clauib⁹: ⁊ de acq̄rē. rez do. mi. l. q̄ rōne. itē si qs. ⁊. ff. de acq. posses sio. l. j. §. si iusserim. Ratio est quia res sub custodia clauiū ↄstituunt̄, ⁊ ↄtinē tur, ⁊ ideo traditis clauibus sub quaz custodia sunt ipse res tradite a intelli gunt̄. Annulus v̄o, ⁊ baculus, seu liber nihil h3 cōe cū rebus q̄ in bn̄ficio ↄti nētur. Et ideo p inuestituraz p baculū factā nō intelligit̄ translata possessio si cut dici solet si tradat̄ vel leget̄ instru men. in quo continetur emptio p2edy vel alterius rei, ipsa res intelligit̄ tra dita vel legata: q2 vera in re quesita p2obatio in instrumen. continetur. C. de donatio. l. j. ff. de lega. j. l. seruū fily. §. eū. ⁊ de lega. iij. l. que chirographū.

¶ Huius autē causa q̄ri posset q̄rto si institutus v̄bo ⁊ inuestitus annulo idu cat̄ in possessionē rei vnius q̄ est in be neficio sibi collato noīe illius aliaz an intelligit̄ q̄sita possessio illius ⁊ tm̄ in q̄ inducit̄ co2paliter vel illius ⁊ aliaru3, vr̄ q̄sita possessio omniū, q2 iure cauet̄ ꝙ restituta vna re hereditaria oēs re stitute intelligūtur si ea mēte restituā tur vt effectus restitutionis trahant̄ ad oēs. vt. ff. ad trebelli. l. restituta. in p̄nc. ⁊ q2 totius fundi possessio trāsfert̄ si vnū fundi angulū qs ingrediat̄: vt. ff. de acq. pos. l. possideri. §. ꝙ aūt. si ergo quesita possessio vnius rei que in iure

ij. ⁊ bal. i. l. ij. C. de verbo. sig. ⁊ p ye. de an. in cle. j. §. sane. de here ticis. ⁊ glo. in. c. ↄsue. recti feudi. co. x. ⁊ Car. alc. in. c. hostiarius. xxiij. dist. ⁊ in. c. plectis. xxv. dist. col. j. ⁊ gl. ⁊ doc. maxime bald. in ca. ij. de ↄsuet. v̄. nō ꝙ ⁊ Alexā. in l. j. §. si iusserim hic alleg. ⁊ in. l. possideri. in p̄n. col. ij. eo. ti. ⁊ ibi plene vide an ēt per traditionem instrumēti trās feratur possessio col. iij. v̄si. fallit i casu l. j. C. de do na. ⁊ Dy. ⁊ q̄ ibi dicam in regula pro possesso2e. q. vij. j. eod. ⁊ vide bal. i. l. ab emp. col. iij. ff. de pac. ⁊ i. l. ij. C. de acq. pos. ⁊ bal. Ang. ⁊ Alex. i. l. p̄dia. ff. de acqr. pos. ⁊ Ang. are. i. §. in terdū. isti. de re. diui. furta versū vsus fine rei mu tuate vēditione. Clauib⁹ ⁊ char tis mea si ↄditio sciēter. Q nāuis nō alr̄ pet̄ posses

non q̄rit̄ p tradi tionē annuli vel baculi: vid alex. i. l. iij. i p̄n. co. iij. ff. de acq. posse. ⁊ Jo. fab. Ang. ar. post gl. insti. de v̄bo. obli. i p̄n. ⁊ dy. seq̄t Joā. an. i. c. transmissa. de elect. ⁊ ibi vide moder. s3 intelli git̄ ↄcessa licētia intrādi authori tate ꝓpa dictū ē sing. ino. in. ↄ. c. ij. ↄ ↄsue. de quo fac̄ festū ibi bal. ⁊ l. udo. de ro. in suis singu. f. iiij. co. iiij. v̄. ↄsuctu do est. ⁊ q̄do pos sessio bn̄ficij p bet̄. vide l. ud. ↄ ro. i ↄsi. cccxxxix in. q. iij. ⁊ in ↄsi. cccxxxxij. ⁊ bal. i. l. j. C. de crimi ne expila. hered. ⁊. l. j. ⁊ ibi. alexā. in addi. C. ↄ do nati. ⁊ ad oīa su p̄dicta. vid pau lū de leaza. in re pe. c. i literis. co. v. versi. j. q̄ro ⁊ p Abb. sicc. de re sti. spolia. ⁊ p ip3 paulū in rub. de cā possessio. ⁊ p ptie. ⁊ dn̄i de ro ta decisi. cccij. in antiq. titu. de cā

possessio. z proprieta. z Oldra. cõsi.cclx. z deci.parlamen.dalphina.xxij.

¶ Adde alleg. z deducta p docto. coapostil. meum panor. plenissime. in.c.q.z qz ibi posui in apo.l.ad ipsum in ver.clausu.nu.xij. de cõsuetu. dixi i apostil.ad lanfrã.de oia.l.c. qñ ptra falsaz.§.testium depositio. nu.xcvj. circa finẽ in ysi. p colũ. de pba. Alex.olim in.l. iiij.de pos. z bar. Sozi.psi.cxxxvij sci. in controuersia. ver. scdo p bas. z psi.cxxxj. incl. in presenti. colũ.iij.volu.j.z ibi alleg. Ro.singul. suis. fo.iiij. voluit allegare eũ singu.cxxxvj. incipien.consuetudo est.

a ¶ Adde qz idẽ tenet spec. tit.de primo z scdo decreto.§.iã d esse ctu in pn.z Ioã.an.hic z Philip. franc.col.ij.post pnc.sed abb.sic. in.c.cũ aliqbus. col.ij.versi. vlterius qro de re in di.tenet pt̃um p plures rones qs ibi vide.z idẽ tenet pau.d leaza. in repe.c.in litteris col.v. versi. modo qro de re sti. spoli. sz opi. spe.z Dy.sequitur butri.l.c.cuz ve- nissent ad fi.de restitu.spol. Bal. z pau. de ca.in.l.nõ mirũ.ff.de pign.act. z an. in repe.l.figs. §.differentia.ff.de acquir. pos.z Ange.in.l.cũ vnus.§.fi. de bo.au. iu.pos.z bar.in.l.iij.in pn.col.v.ff de ac qui pos.z ibi i.l.n do.de ro. Alex.z frãc.de are. z ad psi.c.in.d.c.ij. de psue. xxiij.colũ. z pulchre Feli.in d.c.cuz aliqbus. col.j.versi.inquãtũ vsqz ad fi. q ol.ab ista pte.nõ esse tuũ recedere vide l.nd. de ro. i psi.ccccxxxvij. z ista est cõis opi. adde bar.in.l.sti palationes nõ di uidunt colũ.vij. versi. vtrũ autez istud.ff.de verb. obl.z do.de rot. deci cclxxvij.tit. de rest.spo.in nouis.z dci.plamẽ ti.dalp. q.ccclv.

b ¶ Add hic gl. z philip.frã. co. ij.post medium z qñ est defect⁹ in pferẽte q nõ habebat ptãtẽ pferẽdi iudicat pos sessio colorata vl nõ vide Abba. i c. cũ nr̃is.col.j.i prima regula de pcess. pbẽ. z in.c. ij. in princip. ne sede vacante.

¶ Adde predictis bal.i rubri. C.de cõd.ob turpem cãm.z i pn. z qd ibi posui in

beneficij continentur omnium in eodem beneficio apprehensorũ quesita intelligãtur: tamen si hoc equitas sua det ius scriptũ contrarium dicit [a]. qz querit dñium omnium rerũ hereditariarũ adeundo hereditatem, z tamen non querit possessionẽ alicuius rei, nisi eã corporaliter apprehẽdat vt in.d. l.cũ heredes.z si test.libe.esse iussus.l. j.§.sceuola. Ad.l.autem restituta patet responsio: qz ibi loqtur de translatione dñij ad quã sufficit sola restitu. verbalis vt in eadẽ.l.z.l.iij.eo.titu. In pposito aũt loqtur de acqui.pos. que in facto consistit, lz ipsa acquisita ius dici posset.vt.ff. de acquiren. pos.l.in pn.z.§.si vir vxori.z.l. peregre.in pn. z ideo ad positionem vnius nõ seqtur positio alterius qz impossibile est ab eo esse essentialiter separatũ: vt.C. de pb.l.nõ nudis.l.nõ epistolis.z.l. neqz natales.z.l.ad probationem. Itez ad.l. possideri.§.qz aũt. respondeo qz ibi nõ dicit qz acquiratur possessio alienarũ rez que erãt intra fundum z a fundo distincte, sed certaz partiũ fundi tñ, que acquisite parti erant continuate.

¶ Quinto queri potest circa personas quibus tẽporibus conferens [b] debet esse capax beneficij conferendi z dicẽdum videt qz sufficit eũ esse capacẽ tempore collationis facte licet postea desinat ex cõmuni quadaz causa: qz factũ legitime retractari nõ debet,

licet postea casus eueniat a quo non potuit inchoari. l.eo.titu.c.factum legitime ꝛ.ff. de acquiren. heredi/ta.l.si seruum qs.§.vltimo. ꝛ de his qui sunt sui vel a/lieni iuris.l.patre.de regu.iur.l.in ambiguis.§.non est nouum. Et quia iure cauetur ꝙ si testator qui heredē instituit sine delicto suo ꝛ absqꝫ facto suo perdiderit ius testandi, institutio ꝑpter ea non vitiatur. vt.ff.de testamē.l.is cui.ꝛ de bono. posses. ſm tab.l.j.§. exigit pretor.§.si quis autem.ergo institutio de beneficio fa cta non vitiatur lꝫ instituens ius instituēdi perdiderit obstare tamē videtur ꝙ.l.cauetur ꝙ si testator q he/redem instituit ius testandi perdiderit propter deli/ctum, vel propter suū factum,[a] quia se prebuit ad ar/rogandum institutio vitiatur vt.ff. de iniusto ꝛ irri.te stamen.l.si quis exheredato.§.irritū.ꝛ de bo. possessi. ſm tabu.l.quis liberis.§.testem.ꝛ instit.quibus mod. testa.infir.circa princi.ꝛ.§.non tamen. ergo vitiari vi detur institutio facta de beneficio. Sed responderi po test ꝙ institutio beneficij tenuit ita ꝙ propter expres sam institutoris voluntatem non potuit reuocari.ar/gu.vt.s.de prebē.c.si tibi absenti.in.vj. Et si ex quacū qꝫ causa ius instituendi perdiderit institutio precedēs non vitiatur, vt in aucten.de tabel.§.pe.sed institutio heredis non tenebat irreuocabiliter ante mortem te/stantis cum semper esset volūtas ambulatoria[b] ꝛ mu tabilis vsqꝫ ad mortem.c.cuꝫ marthe.de celebra. mis sa.ꝛ.C.de sacro.san.eccle.l.j.ff. de iure codici.l. diu.§. lꝫ.ꝛ de leg.j.l.mihi ꝛ tibi §.in legatis:ꝛ de le.iij.l.si qs. in princip.testamenti.ꝛ de adimen.leg l.iij.§.vlti. ꝛ de do.inter virum ꝛ vxo.l.cum hic status.§.ait orō. Et ideo si ꝑdiderit testator potestatē testandi ex ea cau/sa.q̄ originē sumat a delicto vel culpa vel dolo testātis īstitutio irritat̄.vt in ꝑalleg.§.irritū.ꝛ in.§. nō tn̄, sed si ex ea causa ꝑdiderit testamēti factionē q̄ de do. vel culpa testatoris nō sumat origineꝫ institutio nō vitiat̄ vt.l.is cui.ꝛ in.l.j.§.exigit.ꝛ.§.si qs aūt. Facilius enim reuocant̄ ea q̄ a ꝑncipio nō habent effectū irreuocabi lē quā ea q̄ a ꝑnci.irreuocabiliter tenēt vt pꝫ:qꝛ dona tio iter viuos q̄ irreuocabiliter tenuit a ꝑnci.nō reuo/

Addi ad tēm in ver. incapax ad officiū. Alexā.in l.fratres.ff.de pe. ꝛ Card.in cle.ꝙ. q.xiij. de eta. ꝛ qualita.

a ℂ Intelligen/dū est illud dū/modo hoc vitiū nō incidat in cri mē punibile non rūpit testamētū ꝑus legitime fa ctum:secus si ta le vitiū iciderct in crimē punibi/le:vt.l.j.§.exigit ꝛ ibi gl.sing.ff.de bo.posses.ſm ta. ꝛ Io.de imo.in.l. is cui.ꝛ ibi frāc. de are.in.ij.no.ꝛ latius i.l. qui in ptāte.§.j. ꝛ.l.se. ff.de testa.ꝛ Ioā. and in c.ꝙꝙ de vsur.s.eod.lib.ꝛ barto. in repet. l.cunctos popu/los.circa fineꝫ.ꝛ bal.i.l.j. i lectu. C.de sa.sā.eccle. in.iij.ꝛ i.l.fi.col. pe.versi. hic du/bitatur.C. vnde legitimi.

b ℂ Adde dyn. in regula quod semel:ꝛ ibi in ad di.vlti.folio.

ℂ Adde istuꝫ in l.verba.ꝛ qd ibi notaui i apostil. ad tēm in ꝟ.non possit adiri.ff.de ꝟb.sign. Phillip. frā.l.c.si gratio/

catur ꝓpter delictum sequens a donante cōmissum [a]. vt.C.de bo.damnato.l.si qs post hac. sed donatio causa mortis reuocat̃ ratione delicti ꝛ cōdēnationis q̄ post delictū subsequitur.ff. de donatio. causa mortis.l.si aliquis. ¶ Sexto querit̃ qbus tpibus debeat esse capax is q in beneficio [b] instituit̃. ꝛ videt̃ ꝙ ea rōne qua heres institurꝰ dꝫ esse capax tribus tpibus.s.testamēti:mortis testatoris, ꝛ adiectionis hereditatis.ff. de here.insti.l. si alienū.§.si in extraneis. eadē rōne institutus debeat esse capax beneficij ꝯsequēdi tribus tpibus.i.tpe institutionis ꝛ inuestiture, ꝛ tpe quo mittitur in corporalē possessionē:sed si medijs tpibus capax inter institutionē, ꝛ inuestiturā, ꝛ missionē in possessionēꝫ institutio non variatur ex quo tribus tpibus capax inueniretur: vt.ff.de heredi.institu.l. sed si in cōditione.§.solemus. cū.l.seruum meuꝫ. sed si capax fuit in tribus tēporibus, ꝛ postilla tria tpa incipiat

Re.in.le. ꝛ ibi posui apostil. ad ipm l ver si.moritur tūc cū corpore.s̃.rescrip.

a ¶ Adde qn donatio vel venditio facta reuocet̃ pp delictū sequens incontinenti cōmissum. Cyn Bal. ꝛ Sali.in.l.si qs post hac. hic alleg. p Dyn. ꝛ Bal. ꝛ Ang in.l. reo vxoris.C.de dona. inter virū ꝛ vxo. Dy. ꝛ pulchre Barto.in.l. post cōtractum. col.ij.versi.presumo.ff.d don.vbi ponit ꝓsumptiones.ꝛ Imo. in.c. illo vos. de pigno.ꝛ Spec.ti.d dona.§.j. versic. itē pone aliqs.ꝛ ibi Ioan. and.in addi. ꝛ Spec. de accu.§.sequitur. versi. qd post.ꝛ Bal.in.l.penult. colū.ix.vsi. qdā timens ne fiscus C.de exe. rei iudi.ꝛ Cy. ꝛ doct. in.l.si.C.ad.l.iu li.maiesta.ꝛ Pe. de anch. in cōsi. clix.ꝛ Ang. are. in tractatu suo maleficiorum in glo.che hai tra dito la patria tua in.vj.q.ꝛ Alb.de gandino in tractatu maleficioꝝ.in ti.de bo. malefactoꝝ.col.ij. versi.itē pone aliquis cōmisit. Et no.ꝙ prohibitus testari propter suum delictum vt vsurarius vt.c. qꝛꝗ de vsur.s̃.eo.ti non pōt codicillari nec donare causa mortis vt no.docto.in d.c.qꝛꝗ.ꝛ bal.in cōsi.clxij.lib.j.ꝛ in.l.j C.de sacrosan.in.ij.q.in fi. ꝛ Ioan.and. in addi.ꝛ Spe.tit.de instrumento edi.§. cōpendiose versic.latronibus. ꝛ Pau.de

cast.cōsi.cccxj.in fi.in volu.antiquo. ¶ Adde pro originali dicto huius de quo in princ.apostil.preced.bald.in.l.si velutī.ꝛ de priuileg.credi.ꝛ in addit. ad Specu.post eum in tit.de dona. versi.et vicinitate.

b ¶ Adde hic glo.ꝛ ꝓbili. in.col.ij.in fi. ꝛ ratio septēnio lꝫ minor.xiiij.ānorū possit esse capax canonie ꝗ̄ bēde in ecclesia cathedrali videtur ꝙ sic:vt not. in.c. sup inadinata. de pbē ꝛ in c.ex rōne.ꝛ in.c. indecoꝝ. de eta. ꝛ quali.ꝛ.ia.ex eo. de elec.s̃.eo. li.ꝛ c.nullius. d tēp. ordin.ꝛ.l.c. si eo tpe.ꝛ ibi gl. d resc.ꝛ hodie ꝓbat ter.in.d.c.ex eo.ꝛ glo.in.c.statutū.§.j. versic. canonicis.s̃. de rescriptis eo. li. ꝛ Imo. in.d.c.sup inordinata dicit etiā ꝙ sine dispensatione lꝫ Host. Dominicꝰ Ant. Pet.de ancha.ꝛ Abb.ibi contrariam per illū tex. teneant:sed feli. in.c.ex infirmatione in primo notabili de symo. tenet primam opinionē: tñ p regulā cancellarie.xviij. vꝫ papa statuere contrariū vt dū qd ꝓuisiones aut cōcessiones siue mandata de puidendo de canonicatibus ꝛ pbd. in ecclesijs cathedralibus facta pro illis q non excedūt.xiiij.annū nō valēt nisi sedes aplica specialiter aliud concedet. Itē ꝙ impetratio canonicatus in colle-

glata ecclesia facta pro minori. z. annis nō valet nisi specialiter fiat mētio in im petratione vnde dicit ibi glo. q ordinarius nō pōt dare canonicatū in eccl'ia cathedrali minori. xiiij. annis cū nō possit dispēsare contra istā regulā maxime q2 papa reseruat sibi vt ibi vide z ad predicta vide tex. z doct. maxime Abb. in cle. fi. de eta. z q li. z vide ad que beneficia. vel dignitates possit minor pmoueri Card. alex. mul tū ample. in. c. de his. colla. ij. post prin. xxviij. dist. z Domi. de rota. deci. cccxxiij. ti. de rescrip. in nouis z in decisio. ecciij. z seq in antiq. titu. de eta. z qualita. z feli. in c. cū. xx. coll. vlt. ante fi. de offi de lega. Et an papa pupillo coraz se existenti cōferendo dignitatē videaf secū dispēsare sup defectu etatis vide glo. in dicta regula cancel. que allegat aliqua cōsilia Domi. Old. de laude. q sunt g. ccccxxv. vsq3 ad finē. multū singu. adde Bal. in. l. fi. col. ij. ver. z iō. C. finiaz resci. nō po. z in. c. j. p quos fit inuesti. tex. gl. z doc. in. c. vno. de eta. z qualit. s. eo. lib. z in. c. lz cano. de electi. z Cald. in cōsil. viij. tit. de rescrip. Quid in episco. cōferēdo inhabili beneficiū videatur cū eo dispēsare vide ibi z Car. alex. in. c. et peni tētibus. l. dist. z qd no. Bart. Ang. de pe

esse nō capax. si quidē rōne delicti sui: vt q2 homicidiū, vel aliud enorme delictū cōmisit qd ipsum inhabilē ad beneficiū[a] reddit priuatur ex causa superueniēti: vt. s. de homicidio volunta. z casua. Sed si ppter aliū defectū qui ex delicto nō sumit originē: vt q2 senio vl' valitudine corporali impeditus sit vl' alia causa simili nō priuabit sed dabit alius coadiutor sibi, vt. s. in tit. de cleri. egro. lib. vj. ¶ Septimo q̃ritur qd si credebat instituētē instituēdi habere ius cū in veritate nō haberet, an com probato errore institutio vitiet z vitiari debet, q2 factū illius q credebat eē tutor z nō erat, inutile est vt ff. de re. eorū q sub tutel. l. q neq3 z de auc. tu. l. titius. §. q rem z de eo q pro tut. l. si is qui. Econtra videtur vitiari non debere de iure canonico vel ciuili[b] q2 tenuit ab initio propter errorez cōem a quo pro veritate habetur. c. consultationibus de iure patr. ff. de supel. lega. l. labeo. iūstitu. z de offi. pret.

ra. R aph. fulgē. z Ioā. de imo. z moderin. l. qdā cōsuebāt de re iudi. vide Inn. in. c. veniens. de filijs presby. z Abb. i. c. diuersis fallacijs. de cler. cōiug. z Ang. aret. insti q manumit. non pñt. §. idē in rio est. in. §. iterius qui dari tuto. vl' cura. z car. alex. in. c. j. xiiij dist. z. c. ap'lica. lxj. distin. Et an eps sup etate dispēset. vide doc. s. in locis alleg. z glos. z Abb. in c. cuz dilecti. de elect. z Spec. tit. de dispē. §. qualiter. versi. dicūt qdam. z ver. nū quid ergo eps. z ad notata hic p Dy. vide ipsum in regula nō firmat. in princi. z Ioā. an. in. c. pe nul. de cler. egro. z in. c. vno. s. de cleri. egrotan. z ibi. doct. vbi habes de coadiutore. Et hic Petr. philip. frāc. col. ij. ppe finē. glo. i prag. sāc. de col. §. cui rel. in vbo ecclesiasticus.

¶ Adde qd notaui. s. in ista r'la i apostil. in vbo. adde hic glo. z Phili. francum. a ¶ Adde q beneficium dicatur vaca re propter delictum z crimen Feli. in. c. si constiterit. colum. ij. de accusationibus. z an beneficium possit conferri criminoso. vide ample Felin. in. c. ij. col. ij. in principio de rescriptio.

b ¶ Adde hic Io. an. in mercuriali. in regula mota. z Abb. sicc. in. c. consultationibus. de iure patro. z latius in. c. cū

l.barbarius phillippus.z.C.de testa.l.j.z de senten.interlo.om.iu.l.si arbiter.z insti.de test.§.testes.z ideo licet postea detegatur veritas errori cõtraria nõ vitiabitur institutio q̃ ab initio tenuit vt infra eo.ca.factũ legitime. Ad cõtraria dici põt ꝙ ibi fuit error singularis qui nihil operatur in preiudiciũ veritatis.ff.de acqui.heredi.l.cuz quidam.§.qd di z de suppel. leg.l.labeo.§.verum si ea, sed in consumptis fructibus singularis error facti vel iuris excusari debet[a] vt.ff.de peti.heredi.l.sed z si lege.§.scire.C.de rei vẽdi. certum.sed ſm theologos qui dicunt ꝙ veritate quandoqz comperta vitiatur quod ab initio tenuit si appareat contrarium in veritate debere forte principaliter iudicari sed de fructib[9] idem. ¶ Octauo queritur an si in forma institutionis vnum de substantialibus omittatur[b] z cetera obseruẽtur institutio vitietur. Et dicenduz est ꝙ omissio cuiusqz substantialis vitiat. vt ff.de transacti.l.cum hy.§.si pretor.z argu.de re eorum.l.si pupillorum.§.si pretor.z ad municipa.l.constitutionibus.licet omissio leuium substantialiũ non vitiet rem de qua agitur, vt.ff.de ven.inspic.l.j.in fine.

¶ Nono queri posset si canonicus ꝑbendaz percepit de manu prioris qui nõ erat legitime institutus, an postea possit petere priorem ab administratione remoueri tanq̃ non legitime institutuz z videtur ꝙ non qz iure caue tur ꝙ si ego consequar legatũ ab herede instituto in testõ qd poterã infrĩgerẽ ꝑ querelã.vel ꝯ tabulas sciẽs me

dissecta.colũ.v.z ibi barbatia.z feli.col.§.ij.ver. lex barbarius.de rescriptio.z vide doctores in iuribus allega. per Dyn.z Lud. bolog.in d.l.barbarius i primis interpreta.z Ang. aret. in.§.sed cũ aliquis institu. de testa.

¶ Adde Alex. panor. in cap.nisi.nu.iiij.z quod ibi posui in addi.in versic.ipso iu.de renun.z in c.si.nu.ij.vbi iterũ notaui in addi.in versic.ipso facto de exce.prela. felin. in.c.inquisitionis.in ꝑncip.post Abb. z Ioan.de ann. de accu.autori.correc.singul.suis in versi.testis incl. clericus homicida z tho. ferra. in suo tract.cautel.iiij. incip. canonicis constitutionibus.

a ¶ Adde Ludo.de ro. in cõsi.cclxvj.z que dico post Dyn. in regu.igno. facti sine infra.

b ¶ Adde quãdo omissio forme solemnitatis substantialis z omissio leuiũ vi

tiet actũ glo.hic z phillip. franc. col.vlt. post pri. z bar.in.l.cũ hy §. si pretor.ff.de transactio. z in repetitio.l.j.§.si plures.ff.d exerci.actio. z Cyn. in.l.ignorare.ff. de testamen. mili.z que no.doc. in.l. sciendu.ff. de verb.obliga. z glo.ab maria. col.xxj. z ibi feli.col. iij.s.c. qm̃ frequenter. vt lite non cõtes.vbi extendit fel.apostillã dñi alex.in l.vniuersa . post bart.C.de preci. impera.off.z ibi per ipsos reperies multas concordan.doc. z feli.in.c.j.co.ij.de spon.z Ludo. in suis secundis interpre. in.l.ne in arbitris.§.finaliter.C.de arbitri. z magistrũ gui. de mõ.serf. in suo cõmento super prag.sanc. l.ij.parte.

¶ Adde ꝓdictis Alex. i.l.cũ lex. ff.de fideius.z panor.in.c.sup questionẽ.§. veruz.nu. iiij. z qd ibi notaui in apost. ad eum in versi. preter seu vltra de offic. delega.

posse. quod postea non possum rumpere testa. qua[a] si iuri meo renuntiasse videar. ff. de inoffi. testamē. l. si quis. §. fina. z. l. nihil. z de leg. p̄zet. l. filius. §. oibus z de bo. liber. l. in secundu3. §. si quis. per quod videtur quod si canonicus sciebat p̄ioꝛē non canonice institutum z p̄ebenda3 de manu sua p̄cepit, percipiendo videtur renuntiasse iuri suo dando institutionem eius minus canonicam. Et contra videtur quod nihilominus possit dicere p̄ioꝛē non canonice institutū z petere eū remoueri[a] q2 si ꝯsequoꝛ legatū ab herede q erat indignus ex eo qꝺ defuncti necē nō vindicauit nihilominus possum postea eū dicere indignū et auferendā sibi hereditatē. vt. ff. ad sil. l. penul. z argu. ff. de p̄oba/tio. l. qdā. Itē si cōsequor legatū ab herede instituto in testō falso vel minus solēni: nihilominus possum postea dicere testm̄ falsum vel minus solēne[b] z hereditatem auferendam, vt. ff. de his qbus vt indignis. l. post legatum, sed ex p̄emissis argumē. soluitur questio, q2 sic consequoꝛ legatum ab herede instituto in testamēto quod poteram dicere inofficiosum vel per contra tabu. rūpere. ideo excluditur q2 pēdebat ex officio meo rumpere vel non rumpere testamentu3, vt in p̄imis argumen. sed vbi cōsequoꝛ ab herede indigno, vel q2 institutus erat in testamento falso vel minus solenni, ideo excludar quod ex facto meo non p̄ocedebat qꝺ heres esset indignus, vel quod esset filius vel non filius. Item quod testamentum esset falsum vel nō falsum, solenne vel non solenne, vt in secundis argumētis: sic ergo z in p̄oposito dicēdū est quod si defectus institutionis facte de p̄ioꝛe non pendebat ex facto canonici percipientis p̄ebendā de manu eius[c] q̄ nō impediat canonicus instōnē minus canonicā dicere, vt d. l. penul. z. l. qdā, z. l. post legatū. sed si defectus instōnis pēdebat ex facto vel ex volūtate canonici tūc si qdē sciebat eum nō canonice institutum videtur renuntiasse iuri suo, vt dicta. l. si pars z. l. nihil. z. l. filius. §. omnibus. sed si ignoꝛabat non videtur renuntiasse, et ideo excluditur, vt. ff. de inoffici. testamen. l. mater. §. certū, z. l. eum qui z ar. ff. de acqui. heredi. l. nec his. §.

a ℭ Addē ad hāc. q. singlr̄ do. d' ro. dec. cccccxv. ti de p̄cur. in nouis. vbi allegāt Dyn. hic. z vide tex. in. c. ex ore. z ibi Ab. sic. d' his q̄ fi. a ma. p̄te ca. vbi solū faciens reuerētiā alicui p̄lato tāq̄ legitime constituto: l3 forte nō esset vt ipsu3 approbare quod not. a dn̄o meo dn̄o Bituricē. archiep̄o z acq̄taniē primate magi. guillermo d' cameraco auditculo dignissimo q a q̄tuoꝛ p̄ucr/sis electoꝛib[9] a/liū eligētib[9] fuit reuerētaliter except[9] z bn̄dictiones ab eodē i ecclesia z extra hūmilr̄ receperūt. ℭ Facit omnino pro dicto dn̄o a/postil. qꝺ nota. bar. in suo trac. scisma. col. xv.

b ℭ Addē q̄ accipiēs legatū in testamento sibi relictū possit dicere testamentū nullū vel fal/su3. Dy. plene. z q̄ ibi dico i regula. ex eo. ij. eo. ti.

c ℭ Adde qꝺ idē tenet hic Ioannes andree. z Philipp. franc.

heres.z.l.is a pud quem.§.petant zc. Quid enim de institutione alicui ad cautelã facta vel tacite, vt cũ sit colla tũ beneficiũ cuidã habili ad illud tenẽ dũ tacito fideiussore stãte, vt fructus restituat legitimo cũ illud beneficiuz tenere non posset, an valeat dic ꝙ nõ per ea que dici possunt in.l.ij. de pba tio.latissime per doc.in hac regula beneficia[a]. ¶Decimo ante hec tẽpora dubitari consueuit si apostolice sedis legatus tẽpore legationis sue reserua uerit in aliqua ecclesia beneficium ali cui ꝯferendũ z executores deputaue rit, z postea finito legatiõis officio beneficium vacauit, an executores possint beneficiũ taliter reseruatũ canonice cõferre, z cõsequenter possit per eũ cui cõfertur licite obtineri: z videbaẽ ꝙ nõ quasi authoritas reseruatoris expirasset, hoc ipso cuz legationis officiũ expirasset argu. de testa.mili.l. si certarum.§.fi.z de iure codici.l.cõficiũtur.§.miles.ad.l.fal.l.si post missionẽ sicut in legibus illis facta militia expirat priuilegium, sic authoritas confirmationis codicillorũ in militia facta. Item pro hoc erat efficax argumentum de iurisdi.omniũ iudicum.l. eum qui magistratus. Econtra videẽ collationem valere, qz reseruatio[b] col lata erat in tempus quo vacare contigerit: z ideo quandocunqz postea vacare contingat trahi videtur ad tẽ pus reseruatiõis facte, quia si cõtrahõ sub conditione vel obligando rem meam vel disponendo de rebus meis instituendo heredẽ, vel sub cõditione legãdo, z postea quãdocunqz existat

coll. viij. circa medium: z bal. in.l. qdam.ff.de pba. z ibi Flo. de sancto petro.
a ¶Adde ꝙ ista.q.nõ est dñi Dy.sz poti[9] addi tio magri petri caponis vel alte ri[9] vt potes vide re circa quã dic ꝙ nec pfecto potest cõstitui aut deputari sine re seruari aliq̃ pen sio ei q nõ est ca pax beneficij sz a t b.l.c.ad audi entiã.in.ij.de re scrip.in.c. extirpande.§ si vero. col.ij. de pbẽd.z latius in.c.conquerente.de cle. non resi.vbi exẽ plificat in ẽpo q nõ valẽs puide re nepoti de curato beneficio ppter defectũ eta tis cõtulit ipm alteri z sup fructib[9] deputaẽ pẽ sio nepoti: z hoc si sine cã sed ex cã licita z honesta vt pro bono pacis vt.c.nisi es set de pben. vel vbi cõcurrãt me rita z d ipsis cõ stat.de quo vide plene per Felin. in di.c. ad audiẽ tiam. col.ij.in.j. z.ij.conclusionibus z glo.in.c.j.

de collati.§.ordinat super verbo onus fol.xxj. in prag.san. Facit p dicto origine. de quo hic quod no. Car.in cle.j. §.j.q.iij. z.x. de supplẽ.negl.pla.
b ¶Adde ꝙ reseruatio beneficioꝝ nõ habet locum hodie in regno Francie prag. sanctio. in phe.z ti.de elec. z de reseru.z ibi per glo.licet ẽm Car.alex.in.c.j. xix.distin. prag. galloꝝ.censetur eẽ reprobata cũ affirment aliq̃s cõstitutiones se dis aplice esse irrationabiles ne qz velint eas recipere cũ huius rei iudiciũ habere non possunt: z glos.c.j.§.visum fuit de colla.sup verbo vl ũ tenet idẽ sed salua reuerẽtia tenetur licet in pluribus locis dicatur ꝙ futuri oratores regij instabunt zc. qz p hoc nõ vi dẽtur reprobare z etiã d facto q̃s p ordinationes regias eam obseruant.
¶Tu dic ꝙ immo etiã p ordi. regias ab abro

cōditio trahit ad tēpus contractus ⁊ dispositionis retro facte[a]. vt.ff.de periculo ⁊ cōmo.rei vēdi.l.necessario.§. qđ si pēdente.⁊ qui potio.in pigno.ha beā.l.fi.⁊ de testa.mili.l. qđ dicit. sed p constitutionē nouā positā.s.de officio deleg.c.p̄senti[b] hec dubitatio ē remota,q: reseruationis authoritas expirat officio legationis finito,⁊ ideo beneficiū qđ postea vacat non pōt cōferri canonice p executores nec licite obtineri. ad argumenta contraria pōt respōderi qđ loqtur in eo q cōtrahebat, ⁊ disponebat de rebus suis: ⁊ iō euētus cōditionis trahit ad tēpus despositionis legatus aūt nihil iuris habebat in vacaturis ⁊ nihil ad rē.Dyn.

¶ Idem.

Possessor malefidei nullo tempore prescribit.

¶ Premittendum est ad euidentiam istius regule ad intellectum.Quis dicatur malefidei possessor qui prescribere nō pōt, ⁊ ɔ̄ūr videbitur quis sit bonefidei qui prescribere pōt, q: per intelligentiā vnius[c] contrarioꝝ percipitur alterius intellectus,vt.ff.de accu.l.qui accusare.⁊ de his qui sunt sui vel alie.iu.l.j.circa princi. ⁊ de preto. stipul.l priua.§.stipulatio.⁊ institu.de tutel.in princi. Malefidei[d] autem possessor dicitur qui sciens contra canonum interdictum mercatur, vt infra eo.c. qui cōtra.⁊.C.de agrico. ⁊ censi. l. quemadmodum in fine lib.x. Item

gata est vt in ar. isto.col. Icip.itē in eodem parlamēto. limi.lo.ꝗ. nisi forte dicas q̄ nō potest rex iura sui regni subuertere aut destruere.vt notat bart. Alexan.et moder. in.l.prohibere.§. plane.ff. quod vi aut clā bal. in.l.pen.C. de bo. ⁊ liberis. ⁊ in.c.j.in tit. de vasa.que contra constitu. lotha. in vsu.feu.

a ¶ Adde q̄ ɔditio trahatur retro in cōtractibus ⁊ vltimis volūtatibus quantū ad legatū vide pulchre. bar. ⁊ Imol.in.l. si is q pro emptore. colū.xviij.vbi. ad primā cū fingit ff.de vsuc.⁊ bal. in.l. fin.§.sed q: C. cōia de le. Ange.⁊ Imo.i.l.q̄ fi tis.§. si mihi seruis.ff.de leg.j.⁊ bal.in.l.heredi tas col.j.ff.d he red.inst. ⁊ Dy.i reg.q̄ prior.j.co. post prīc. ⁊ q̄ ibi dico in addit. ⁊ doc.j.seq.postil.

b ¶ Adde ibi glo.ɔ̄fi ⁊ doct.⁊ gl.i.l.si certarū. §.fi.ff.de test.mi li.qđ itellige ēt

ɔ̄fi euētū successoris nō poterit legat⁹ ɔferre bn̄ ficiū finito legationis officio. ƀm Gass. de cng. et bal.i.l. meminisse oportebit.col. ij.ff.de offi.pcōsul.⁊ legati. lȝ secus sit i aliq̄s officiarijs qui poterunt regere ⁊ administrare ad aduētū successoris v sq: vt i.d. l.meminisse.

¶ Facit ad notata hic qđ ponit Feli.in.c.ceter.col.x.vbi.valet pcessus de rescript.in anti.

c ¶ Adde Dy. in regula q sentit ī omnes ⁊ q̄ ibi in addi.ij.dixi.

d ¶ Adde qs dicat malefidei possessor Abb. i c.grauis. d rest. spol.glo. bart.⁊ doc.i.l. et diuerso.ff.de rei vēdi. ⁊ Cy. ⁊ doct.i.l. certum.C.de rei vē.⁊ Io.de plat. i.l.quēadmodū. vbi.vlti. no.colū. vlt.C.de agri. ⁊ cēsi.l.xj.gl.abb. hic.⁊ Feli.in.c.si diligēti.col.iij.⁊ seq. ibi bal.col. ij.v. q̄ro q̄ sūt illa de prescrip.⁊ abb.i c.si.e.tit.⁊ bart.i.l.fūdū.§.

ille qui emit contradicente dño. vt. C. de rei vendicatione. l. si fundum, nam qui spreta conditione ad emptionē p̄cessit presumitur fraudis particeps esse et consequenter. bona fideius. caret vt. ff. que in frau. credito. l. ait pretor. §. si quis particeps. et de lega. prestan. l. virilis. §. si adierit. Item ille qui ad vendendum venditorem induxit dolo. dicitur malefidei possessor. C. de rescindenda venditione. l. si dolo. et l. dolus. Item ille qui emit ab eo quem sciebat vendere non posse: vt a pupillo sine tutoris authoritate vel falso tutore quem sciebat tutorem nō esse: vt. ff. de contrahenda emptione. l. quia quolibet. et de publica l. quecunque. §. qui pupillo. Bonefidei vero econtra dicitur qui fraude qualibet, et fraudis suspitione caret: vt quia emit vel alio titulo accepit ab eo quem credebat dñm esse vel putauit eum qui vēdidit ius vēdendi habere, quia credebat eum esse tutorem vel procuratorem domini. ff. de verborum significatio. l. bonefidei. Est ergo huius regule intellectus duplex et vterque continet veritatem. Primus dicit, quod ille qui debuit malam fidem tēpore. possessionis incboate et continuate nullo tēporis tractu seu tēporis continuatione non prescribit etiam si centū annis vel vltra possessionē continuaret. Scōs est intellectus quod si possessor tpe incboate possessiōis habuit bonā fidē, et consequēter prescriptionē incboauit: et postea tpe precedēte superuenitur mala fides impediens p̄cessus et effectus p̄scriptionis incboate, et iō illa verba nullo tpe determi-

u ndi. ff. de vsuc. et albericus de rosato in suo dictionario. ver. sine possessione. et per docto. hic et abb. siccu. in consilio. lxxvj. vl. dubio colum. vlti. volu. j. et quomodo probetur mala fides abb. in cōsilio. lxxxj. in j. colū. et Angel. cōsilio. clx. et hip poli. de marsil. in suo singulari. xxxiiij.

a ¶ Adde doc. supra in precedēti post. alleg. et barto. in. l. si existimans. ff. p̄ solu to. Dyn. et que ibi dico in regula g p̄tra iura mer canf. j. eod. titu. Non p̄scribit tn dic quod hec regula nō tm̄ p̄cedit de iure cano. sed imo ēt est iētū hayt oēs. ll. q̄ in oppositū dispo nūt puta. l. oēs. et. l. sicut cū si. q̄ ol. p̄scrip. cū ma la fide currēt hodie sint de iure cano. correcte p̄ ut tenet gl. ino. ant. imo. Panor. et aliq moder. s. c. si. de p̄scri. bal. in l. qbus dieb⁹. §. diss. ā. de cōdi. et demon. Ange. et imol. in. l. sequit

§. si via. ff. de vsu. Guil. de cugn. l. l. si q̄s actiōes nu, ij. et ibi posui in apostil. ad cū in versi. requiritur bona fides. C. de ser. et aqua. Panor. in cap. peruenit nu. iij. et ibi posui in apostil. ad ipsum in versi. cum mala fid. de emptio. et vendit. Matth. mathesil. singu. suo xxiij. mei. not. quod omnes leges: et Alexan. consilio clxxxiij. incip. viso tit. questionis colum. xij. sic. venio ad secundum dubium vo lu. ij. et consilio xxxiij. incip. viso processu cause. colum. j. vol. iij. quod est verum non solum in actionib⁹ realibus verum etiā in personalibus prout etc. communiter omnes doc to. in locis supra allegatis. reprobat opi. bar. in. l. sequitur supra alleg. de quo omnino p Tho. ferra. in suo tractatu cautelarū ca. xxxviij. incip. exploratum iuris est. quod facit ad apostil. sequen.

nare possunt precedentia ⁊ subseque-
tia: nā ſm primū determinant seque-
tia ⁊ subsequētia in verbo prescribit.
Scōm vero determinat precedentia.
Sed opponitur ſm primū iure cauet
quod malefidei possessor prescribit saltē
spacio triginta vel quadraginta anno
rū, vt. C. de prescrip. triginta annoꝝ. l.
oēs. Sed sciendū est qd hic legislator
cōsyderauit naturalē equitatē disposi
tioni diuine conuenientē qua cauetur
qd cum alterius iactura locupletari
non decet. ius vero ciuile cōsiderauit
rigorē ex contractibus hoīum suadē-
tibus aliquibus publicis vtilitatibus
procedentem. i. vt dñia rerū nō possent
oī tpe indistincta siue incerta, vt. ff. de
vsuc. l. j. ⁊ propter finē facilius litib' im
ponendū[a] vt. ff. pro so. l. fi. nā in ciuili per
vsucapionē trieñij q̄ procedit in rebus
mobilib' ⁊ in qua reqrit titulus ⁊ bo
nafides q̄rit dñium directū, vt. ff. de
vsuc. l. iij. ⁊ de acq. rerū do li. j. Item in
prescriptione. x. vel. xx. anno. q̄ proce-
dit[b] in imobilib' ⁊ in iurib' ⁊ icorpora
lib', vt. C. de prescrip. lōg. tpis. l. fi. ⁊ de
vsufruc. l. corruptione. ⁊ de seruitu. ⁊

a ℭ Adde quod dicit Dy. hic prescriptio
nē non esse cōtra ius naturale quod idem te
net Ioan. and. hic ⁊ Pet. de ancha. ⁊ Phi
lip. fran. col. ij. Abb. sic. in rubri. de presc.
col. ij. ⁊ glo. in. c. ius naturale. ⁊ ibi Car.
olexā. col. ij. post prin. ⁊ domi. j. cōsi stin. dicētes quod licet prescriptio sit iniqua respectu priuate vtilitatis tñ equare specta publice: nec repugnat fini eterno ideo seruāda de quo vide pulchre se li. in d. rubr. col. ij. vers. dum dicit Abb. ⁊c. Et q̄ res nō psit pscri bi ⁊ in quib' casibus nō currit p̄scriptio ⁊ q̄ psone nō psit pscri bere ⁊ cōtra q̄s non currit prescriptio vide gl. amplā in. c. cum nō liceat. de pre scrip. ⁊ Spe. titu. de p̄scrip. per totū ⁊ Abb. in consi. xciiij. lib. j. ⁊ an possessor malefidei nō possit prescribere ⁊ iura ciuilia in prescriptione sint correcta a iure cano. vltra Dy. Io. an.
in. v. q. ⁊ Philip. frāc. hic col. ij. ⁊ seq. vide
Abb. in consi. iij. q. xiiij. volu. ij. ⁊ Bar. in
l. priuilegia. C. de sacrosan. docto. in. c. si
diligenti. ⁊ in. c. vigilanti. ⁊ c. fina. de pre-
scriptione. ⁊ singul. Alexā. in cōsi. xxxiij.
colum. ij. in princi. lib. iij. ⁊ in consi. cxix.
col. ij. in princi. volu. iiij. ⁊ Cyn. ⁊ docto-
res in auten. malefidei. C. de prescript. x.
vel. xx. anno. Bart. Ange. ⁊ moder. in. l. se
quitur. §. si viam. ⁊ Alexan. in apostil. ibi
⁊ Bart. ff. de vsucap. ⁊ Angel. in. l. j. C. de
prescrip. xxx. anno. ⁊ Bal. in. c. si quis per
xxx. ⁊ ibi Cardi. alexan. si de feu. controuer. fuerit inter domi. ⁊ agnatum. ⁊ Bal. latius in. c. fina. de prescriptio. ⁊ Ange. in repeti. l. j. C. de iud. ⁊ vide Bart. in. l. hec adit iura. ff. de ser uitu. vrba. predio. vbi opinio Bar. ⁊ in d. §. si viaz. reprobatur volē do quod iura ciuilia non sunt correcta a iure canonico vbi prescriptio causatur ex negligentia alterius sine aliqua possessione prescribentis ⁊ ipsum Bart. reprehendit Bald. in consil. cccl. circa finez libro. ij. de quo vide Felin. in dicto. ca. fina. de prescripti. qui enumerat plures doctores cōuenientes cum domino Bart. tamen cōtra Bart.
communior est opinio: ⁊ ibi ponit qua-
tuor declarationes: limitationes: ⁊ fal-
lationes ⁊c.

b ℭ ADDE per vsucapionem vel pre-
scriptionem queratur dominium dire-
ctum aut vtile. glossa. ⁊ Barto. ⁊ Bald.
Salice. in autenti. nisi tricennale. C. de

aqua.vel penul.in qua requiritur simi liter titulus & bona fides queritur dominium vtile, cuius occasione datur vtile in rem etiã contra dominũ habentē directũ: vt.C. de prescrip. xxx. anno.l. si quis emptionis in princip. & ibi no. Item in prescrip. xxx.annorum, & etiam.xl. si posse bona fide inchoauerit qs, q̃ritur dñiũ vtile si possess. mala fide inchoauerit queritur sola exceptio cõtra dominũ: vt.d.l.si quis emptionis.ij.respon. Ideo qz mala fides post prescriptionē inchoatam superueniens nihil p̃iudicat in aliquo predictorũ.C.de vsu. transfor.l. vna. Ratio vero diuersitatis predictorum est quia vsucapio trienny est inducta in fauorem possidētis tantũ: & ideo per eam queritur dominium directum adeo q̃ nihil iuris remanet penes primũ dominum, quod ex eo patet quia lex dicit q̃ vsuca.triēny queritur dominiũ: vt.d.l.iij.de vsuca.&.C.de pac.l tradi tionibus.constat autem q̃ simplex dominiy appellatio ad directum referf: vt.ff.si ager vecti.vel emphi.l.j.& ideo fauor iste ampliatur. vt.j. eodem.c. odia.prescriptio aũt.xxx.annorum inducta est in odium negligentiũ tantum, non autem in fauorem male fidei possessorum: qz ipsis non fauent iura, vt hic &.C.de agri.& censi.l.quēadmodum:& ideo odium illud restringitur, vt.d.c. odia.&.l.cum quidam.ff.de lib.& posthu. In prescriptione autem.x. vel.xx. anno versatur gratia fauore[a] possidētis: quia bonam fidem habuit: odium vero ex parte non petentis seu petere negligentis; & ideo in ea eligitur

do.mater. gloss. Ioã.fab.& ange. are.insti.de vsuca.p.i p̃nci. & ibi bal.co.q̃.cũ seq. & glo.bal. & fulg. col.iiij. &.v. in.l. traditionib[9]. C. & pac.& ibi alex. colũ.ij. & glos.in rub.ff.de diuer.& tēp.p̃scrip.& glo. in.l.si qs diuturno.ff. si seru.vē. & glo.in.l si quis in verbo creditores. & ibi Sali. C.de p̃scrip.xxx annorum. Specu. titulo de prescriptio.in principio barto.in.l.iij. de vsuca. & in.l. sicco.ff.de vsufruc. leg. & late. Imo. in cap. fina. col. xxiij. de p̃scrip. & glo.& Ange.in auc.vt ecclia roma.in fi. archi.i c.seruitiũ. xxiij. q.q̃.& glo.in.d.l. iij de vsu. & Ioã. an. hic & maria. sol.de sensu i ru. de causa poss. & proprie. versicu. xxiij.& abb.in.c. ad aures & in ru bri.de prescrip. vbi cõcludit per doct. cõmuniter q̃ directũ dominium non querit per prescriptionem.xx.vel.xxx. annorum.& vide singulariter fely.in

d.rubri. de prescrip.colũ.j. que ponit regulã cũ sic fallen. & alex. cõsil.lxxxviij.col. iiij.in p̃n.ver. probauit volu.ij. & Io.pet. de ferr. in for.lib.i acto. reali in verbo iure dñij & bald.in auc̃ hoc ius porrectum.C.de sacrosan.eccle.col. ij.in p̃n. & bald. in repe.l.fin.col. xj.C.de p̃script. & Christo.por.& ibi Ias. de mayno.insti.d vsuca. in p̃nc.in glo. in v̄bo dñica.& Inno.& Abb.sic. in c.ceterum. de iud.& bart.in.l.j. §.deniq̃z.ff. de aqua pluuiali arcēda. & ibi per moder. a ℂ Adde barto.in.l. naturaliter. in prin.co.j. ff.de vsuc.& tert. glos.C y. barto. bald.& Alexã.in l.fina.de edic. diui.adria. tollen. & bart. in.l.fi.ff. de eo per quem fa.& Iudo.bolo. in.d.l.fi.de edic. diui.adria.tollē. in suis secundis interpreta.dicēs istud procedere preterq̃ i materia feudali. Nã semper est p̃scri ptio ibi fauorabilis

quedã media via: qr ex ea parte qua dicitur inducta in fauorem possessoris queritur vtile dominium possessori, ex ea vero que dicitur inducta in odium negligẽtis facit dominiũ directum remanere penes ipsum negligentem ratione cuius agere posset actione in rẽ directã contra alium possessorem, sed nõ cõtra eũ qui prescribit, vt.d.l.si qs emptionis.ꝛ hec procedunt iuxta predictã regulaꝫ odia restringenda, ꝛ fauores conuenit ampliari. De iure vo canonico in vsucapione trienny, ꝛ prescri.x.vel.xx.anno.idem per omnia si bona fides fuerit: cõtinuata vsqꝫ ad finem extremi momenti cõple p̄scri.sꝫ si mala fides supuenerit quãdocunqꝫ ante finem prescriptionis cõplete impeditur incboate prescriptionis continuatio: ꝛ hoc volunt dicere verba regule ꝑut illa verba vllo tẽpore determinãt precedẽtia. Item videtur casus ꝙ nec dñium nec exceptio querit̃ p̄scrip.x.vel.xx.vel.xl.anno. vel etiã cẽtum vel etiam vllo tẽporis spacio cuꝫ interuenit mala fides ꝛ hoc intẽdit regula cũ dicitur vllo tempore.determinãdo sequẽtia, ꝛ hec vera sunt in rebꝰ laicoꝝ, in rebus vero ecclesiaruꝫ licet opinionis sint vane: videtur tamen ꝙ res immobiles ecclesiarum [a] prescribantur a priuato ꝛab alia ecclesia spacio quadraginta annorum: vt.s̄. de p̄scriptionibus.capi.j.ꝛ.ij.ꝛ in auctenti. de non alienandis.in empbi.§. pro tẽporalibus.C.de sacrosanctis ecclesijs auctentica quas actiones. Idem in bonis vacantibus que deferuntur ecclesijs vel que fuerunt hereticorum vel

bilis ꝛ alle. bal. in.c j.§. si qs de māso.colū.ij. de controuer. inuesti.ibi.oppo. ista litera facit. viij. ꝛ ibi idem tenet Car.alexan. col. j.ꝛ adde ad predicta Ange.areti.insti.de vsuca. in princ.col.pen. in fi.ꝛ Christoforum porcũ super rub.eo.ti.insti.ꝛ Innoc.in.c.ceteruꝫ. de iudicijs. Et que dixi in.§. xv.in glo.j.de cõsue.feudo.

a ¶ Adde q̄ntuꝫ tps regrat̃ in p̄scriptione reruꝫ mobiliũ ꝛ imobiliũ ecclesie rome.ꝛ aliarũ etiã ecclesiaꝝ vt possunt p̄scribi. Sal. in.l.ij.C.cõia de vsuc.colum.ij. ꝛ alex.ↄsi.lxxxiiij. col.ij.versi.ij.dicimus.lib.j. ꝛ in cõsil.clxix.incip. viso thema. col. j.ver.nã ad hoc. lib ij.ꝛ tex. abb. ꝛ felin. in .c. ad aures in princi. de p̄scrip. ꝛ feli. in.c. ad audientiã versi.vlti. faciās regulã. col. viij.eo.ti. ꝛ bal. in cõsi.clxxxj. in fin.lib.iij. ꝛ L.udou.de roma. in cõsi.lxix.colũ.ij.

ver.vlti. premitto.ꝛ p au. de ca. cõsi.ccxv.inci.visso puncto.in nouis.col.j.ꝛ Ang. are. ꝛ bald.in.§. res fisci. ꝛ ibi Iason de mayno in additio. ad porcum.insti.de vsucapio.vbi habes de prescrip. rerũ ecclesie mobiliũ. ꝛ per bal.in.l.ij. C.ne rei domi. vel templa.ꝛ p docto. moder.in c.fi. de p̄scrip.s̄. eo.lib.ꝛ Ang.de peru.in.l.j.C. de annali exceptio. Arch.in.§.quas xvj.q.iij.bald.in c.vigilãti.col.penulti.de p̄script. ꝛ Abb. pulchre post cal. ꝛ Imo. in.c.j.col.vj.de in inte. rest. imol. late in .c. illud. col.ij. de rescrip. ꝛ ibi bal. in p̄nc. ꝛ Sali.in.l. vna. C. de vsuc. trãsfor. post princ.ꝛ feli.i ca.de quarta.col.vlti.de p̄scrip.ꝛ Abb.sic. i ↄsil.xcviij. col. vlt.lib.j. ꝛ decisione parlamenti grationopolis dalphina.q.c.cu se.vsqꝫ ad.cliiij. q. ꝛ in.q. clxj. ꝛ ibi in additioni. ꝛ.q.xxxvj.
¶ Adde bald.

in.l.ficut. in fi.ꝛ quod ibi posui i apostil.ad spm.in versi. res imobiles. vbi citaui domi.apostil.hic Cardin. in cle.ij.§.irritũ.q.ij.de elec.do. ꝛ preceptorem meũ in li. domi. Iason. de may. in auc. q̃s actiões.l.j.no.C.de sacrosan.eccl.ꝛ pau.de castro. consil.xlviij. al's.liij.icipit.in causa que vertitur.

a ℂ Adde quãto tpe res fiscales ꝑscribantur.vide doct. in.l.ij.C.cõis de vsucap.ꝛ Ioã.fab. ꝛ ange. aret.i.§.res fisci. insti.de vsucapi. ꝛ Alexã.in dicto ꝯsi.lxxxiij.libro pmo.ꝛ felin.in.c. cuȝ nobis. colũ. v.ꝛ sequẽti. ꝛ ibi Abb.de rescri. ꝛ qñ bona ꝯfiscata ꝛ delata prescribãt. vide bal. in ꝯsil.cccviij.añ fi. lib.iij.ꝛ paulum de ca.ꝯsil. ccv.in anti.ordine meo ruȝ. sed numero antiquorum est. cccxij.ꝛ Ioan. de platea.in.l. iube mus.versic.qua liter.C.de fũdi. patri.lib.xj. ꝛ in l.j. versic.iij. no. ꝺ bo. vacãt.li.x. ꝛ Chrisosto.por.in d.§.res fisc.ꝛ ibi Ias. in addi. vbi põit Iason.ij. fal lẽ.ꝛ i.§.si ꝓo expectet de vsuc.i. sti.ꝛ deci.parla mẽti dalphin.q. cccccxvj. in pnci.

b ℂ Adde Ioã. an.ꝛ dñi.i.c.j.de ꝯsuet.ĩ.eo.lib.ꝛ bal.ꝯsi.cliij.li.iij. ꝛ laci'i ꝯsi.ccccj. l.ij.vo.ꝛ ibi vide qd in statutis.ꝛ Alex.ꝯsi.cvij.li. v.colũ.ij.in pnc.

alia causa de qua habetur exemplum .C. de sacrosanctis ecclesijs.l finali.supra de prescriptionibus capitu.ij.lib.iij. ꝛ ratio est aperta, quia bona hereticorum ipso iure ex tempore delicti intelliguntur commissa seu confiscata,licet occupari non debeant ante quã sententia fuerit super crimine promulgata, vt supra de hereti.cap.cum ẽm leges,libro sexto.ff.de iure fisci.l.j §.an bona.ꝛ.l.imperator:ꝛ.ff.de pu.ꝛ vectigalia.l.commissa.ꝛ.C.ad.l.iuliam maiestatis.l. penultima ꝛ fina.ꝛ.C. vbi cause fisc.l. sed contra fiscum prescribitur minori tempore[a] qui si possideret cum titulo prescribitur eo tempore quo prescriberetur contra priuatum: vt.ff.de vsucapioni.l. quãuis.si sine titulo velit possessor incohoare prescriptionem ex eo tẽpore quo ceperunt vacare prescribit viginti annis: sȝ si ex eo tempore quo fuerunt delata fisco prescribitur quatuor annis.ff. de iure fisci.l.j.§.diuus.ꝛ.§. prescriptio.ꝛ de diuer.prescrip.l.inter quatuor,ꝛ.l.in omnibus.C.de quadrienni.prescrip.l.j.ꝛ ibi not. Res autem mobiles ecclesiarum vsucapiuntur triennio cum hic reperiatur iure ciuili determinatum, vt.d.§.pro temporalibus.ꝛ auctentica quas actiones,nec huius contrarium reperiatur inter canones determinatuȝ, nisi aliquis disputando diceret ꝙ videtur caueri per constitutionem generalem, que statuit simpliciter quadraginta annos in rebus ecclesiarum. Sed ad illud respondetur ꝙ statutum generale non derogat speciali.[b] supra de constitutio.cap.j.lib.vj. sed qui sustinent opinionem auc.contrariaȝ dicant ꝙ illud speciale ꝛ generale statuuntur eodem iure hic auctenti. generale videtur de iure canonico, speciale de iure ciuili quo casu non potest in aliquo derogare. Sed nihil est,quia in dicto capitulo primo de constitutio. scilicet per summum pontificem inducebatur constitu-

tio generalis, ꝛ per alios consuetudo vel constitutio specialis ꝛ tunc specialis generali derogat. Sed aliud contingit per specialem permissionem summi pontificis alias lex generalis superueniens tolleret specialem precedentem, vt. ff. de sepulchr. violat. l. iij. §. diuus. Sed adhuc videtur mihi inherendum prime opinioni: quia constitutio, que loquitur indefinite, non equipollet vniuersali quando non est eadem ratio ꝛ conditio omnium particularium in vniuerso comprehensorum, vt ostensum est supra in principio rubrice. constat autem aliam esse rationem ꝛ conditionem non mobilium, ꝛ aliam mobilium: ergo constitutio prolata simpliciter reducatur ad distinctionem. Romana vero ecclesia sola de iure communi gaudet prescriptione centum annorum, vt supra de prescriptio. capitulo scdo, libro sexto, ꝛ in auctenti. vt ecclesia romana. col. iij. Secundo opponitur, quia videtur ꝙ licet mala fides ab initio interueniens impediat prescriptionem incohoari, non tamen tollit effectum incohoate: quia que ab initio aliquid fieri impediunt, ꝛ post facto superuenientia non tollunt iam factum, vt infra eodem factum legitime. ff. eodem. l. in ambiguis. §. non est nouum. Sed solutio [a] patet ꝙ si factum est perfectum casus superueniens qui ab initio impediret, non tollit iam factum, vt in predicta regula factum legitime, ꝛ in preallegato. §. non est nouum. sed vbi factum erat incohoatum, ꝛ non perfectum: casus superueniens qui ab initio impediret incohoari, impedit etiam perfici incohoatum: ita loquitur hic, ꝛ predicta solutio probatur. ff. de verborum obligationi. l. si sub vna. §. si quis fundū. ꝛ l. pluribus. §. ꝛ si placeat. de seruitu. l. pro parte. ꝛ de seruitu. rusti. predia. l. via. §. quicūq3, ꝛ plene dicitur īfra. eo. factū per qđ patet ꝙ ius canonicū rectius procedit cōtra tractatū prescriptionum q̄ ius ciuile ſm generales ꝛ communes regulas. Tertio opponitur ꝛ videtur ꝙ quandocunq3 omni tempore interueniet bona fides prescriptio non possit procedere, cōstat enim ꝙ equitas naturalis scripta in qua cauetur neminem cū alterius iactura locupletari

p. ꝯfirmāt. ꝛ Io. de im. i. l. si ꝓo. §. de viro. ff. so. mat. ꝛ no. ꝙ ꝯstitutio gn̄alis nō ꝯpbēdit ea q̄ i spē stanere non posset vt not. I. ad. i ꝯst. ccxcix. col. ij. ꝓsi. ij. ꝛ adde not. p dy. ꝛ q̄ ibi dico i r̄ta gn̄l p species so. xl. ꝛ bal. ꝛ doc. mod. in. l. cohere di. §. g patrez. ff. de vulgari ꝛ pupil. ꝛ ad not. per Dy. vide in. §. j. col. pe. de p̄scrip. a ¶ Adde ꝙ malafides supueniens de iure canonico nocet p̄scribēti: vt hic. ꝛ no. doc. i caplo si diligenti. ꝛ c. vigilanti. c. fi. de prescrip. sec⁹ de iure ciuili vt ī text. ꝛ ibi Cyn. bald. ꝛ ang. i. l. vna. C. de vsuca. transfor. ꝛ Ang. are. īsti. de vsuc. i p̄n. col. iij. ꝛ ibi chasso. po. ꝛ pulchre Iason in addi. ad eū. ꝛ Alex. in addi. ad bald. in. d. l. vna. ꝛ per ipsū bald. in. l. super longi. col. iij. C. de prescrip. ꝛ lōg. tempo. x. vel. xx. ꝛ barto. in. l. naturaliter. ff. de vsuca. sed supueniētia maxime fidei

debere. vt. ff. eo. l. iure nature. z de cō-
di. indebi. nam hoc natura z de insti-
tori. actio. l. si quis mācipium. §. procu
lus. Cum ergo rigor iuris prescriptio-
nem inducens simpliciter scriptus re
periatur, preualere debet eqtas natu
ralis. C. de iudic. l. placuit. z ff. depo-
siti. l. bona fides. Sed dicēdum [a] est ꝙ
vbi reperitur equitas scripta in gene-
re: z rigor contrarius in genere preua
let equitas, sed vbi reperitur equitas
scripta in genere: z rigor in specie sicut
est in proposito quia equitas genera-
lis naturaliter dictat neminem debe-
re cum alterius detrimento locuple-
tari: rigor vero dictat specialiter pre-
scriptiones procedere in alterius dā-
num fauore bonefidei possessoris in o-
dium negligentium profertur rigor,
quia in iure nostro generi graui per
speciem derogatur, vt. j. eodem gene
ri. ff. eodem. l. semper in iure. cum mul
tis similibus. Querendum est autem
vtruz de iure canonico requiratur in
p̄script. titulus [b] z bona fides, vel etiā
bona fides sine titulo: nā de iure ciuili
cōstat ꝙ in vsucap. trienij, z in prescri
pt. decē vel. xx. annoꝝ requiritur titu-

post completam prescriptionē nō nocet in foro cōscientie: vt not. abb. post cardi. z Jmo. in ca. vigilanti de prescrip. z Angel. are. de vsuca. in princi. col. iiij. z Joan. and. hic bald. in. l. cum quis. C. de furtis z fac. igno. z Pe. de anch hic. col. xxij. versi. q̄ro cir ca dubiuz: z vide Lud. de ro. i rub. de arbit. ij. col. Jmo. in. c. fin. de prescrip. Angel. in repetitiōe. l. j. C. de in. bald. in d. c. vigilanti per plura iura maxi me p tex. melio-rē de iur. z gl. in cognitam ſm eū in. l. j. §. fin. cū. l. seq. ff. de itinere actuqꝫ priuato. ibi neqꝫ eniz cor rūpi aut mutari superuenientē de licito pōt qd le-gitime trāsactuz est: vide felin. in d. c. vigilāti col. viii. versi. superue-niētia. z abb. sic. in ꝯsi. iiij. q. xlij. z sequen. volu. ij.

[a] Adde Cy. z bal. in. l. placuit. C. d iud. q alle. hic Dyn. z vide bart. z doct. in. l. j. C. de legib9. z plene per docto. post gl. in. c. fi. d trāsactio. per specu. tit. de lega. §. dispēsa tio. versi. notandū. cū seque. z Alexan. in d. l. placuit. z p felinū in c. vigilanti. col. iiij. versic. v. de p̄scrip. z bart. in. l. j. ff. de vsuca. z Feli. in. c. cū illoꝝ. co. iij. de snia excōmuni. z in. c. ij. col. j. de re iudicata.

Adde de princi. questio. s. an z quādo eqtas potius attendatur ꝙ̄ rigor. istud in. l. j. z quod ibi posui in addit. ad ipsuz in versi. equitas est scripta in aliqua spe cie ff. de vsuca. bald. in. l. placuit. in princ. z ibi etiā notant in apostil i ꝟsi. z equitas nō scri pta. C. de iudic. z bald. in. l. nam natura. ff. de cō-di. indebi.

[b] Adde q̄ si re-grant in p̄scrip. titulus z bonafi des doct. z mari me Feli. melius quam alibi in. c. de quarta. colū. vij versic. sed ad cognoscendū de p̄scrip. vbi ponit plures doctrias multipliciter li-mitatas: z glo. abb. z feli. in. c. si diligēti. ver. cete rū. col. vj. cū seq. de p̄script. Jo. fa. z Ang. are. insti. de vsucap. in p̄n. z bar. i. l. celsus. ff. de vsuca. z ale xan. ꝯsil. lxxxvj. col. penul. ꝟ. stā-te. lib. ij. z in ꝯsi. cxxxvj. col. j. ꝟsi. vel etiā eo. lib. z bald. in repeti. l. fin. C. de p̄scri. z alexā. ꝯsi. xcix. p totum li. iiij. vbi ponit de quodaz iure ciuili z canonico. z per bald. in nullo iusto. C. de rei vendi. z ibi vide Sali. z alexan. ꝯsil. lxxiiij. colum na penulti. versi. circa secundū. libro. iij. z Ludo. de ro. ꝯsi. clxvj. versi. quo ad ter tiū colū. ij. z alexan. cōsi. lj. in princip. lib.

lus & nō sufficeret bona fides. C. de rei vēdi. l. nullo. & de vsucapio. l. celsus. vel saltem error facti probabilis, qui titulo equipollet. vt. ff. pro empt. l. quod vulgo. & de vsucap. l. nō solū. §. q̄ vulgo: & de iure dotiū. l. proculus. & p̄ suo l. si ancillam. §. fina. & notari solent ad plenū in. l. preallega. celsus. In prescriptione autem. xxx. vel. xl. annorū titu. nec bonafides requiritur cū enim fures prescribant xxx. vel. xl. annis: vt C. de prescriptio. xxx. vel. xl. annorū. l. omnes: & hoc si agatur de prescribendis rebus priuatorum: sed si de rebus ecclesiarū tunc etiam in prescript. xl. anno. titu. & bonafides requiritur sicut in prescriptione priuatorum spacio. x. vel. xx. annorum: vt. C. de sacrosanct. ecclesia. auten. quas actiones. & in auten. de eccle. titu. §. pro temporalibus. de iure vero canonum iure veteri videbatur requiri bonafides & titulus: licet in hoc fuerit opi. vt. s. de prescriptioni. c. si diligenti: iure vero nouissimo distinguitur rōnabiliter: qui in rebus ecclesiasticis, q̄ possint possideri iure cōmuni, nec presumptio est ɔtra possessores, habere sufficit bonā fidē. Sed ī his que de iure cōmuni nequeūt possideri, vel cōtra possessorem est p̄sumptio bonafides non sufficit, sed est necessarius titulus qui possessori causam tribuat p̄scribendi, nisi tanti temporis allegatur p̄scriptio cuius cōtrariū memoria nō existat, vt supra de p̄scriptio. capl'o. j. Transcursus enim tēporis cuius memoria non existat loco tituli [a] habetur. vt. ff. de aqua pluuia. arcen. l. j. §. fina. & l. ij. & l. fin. & de aqua

[a] & in cōsi. cxlj. i p̄ncī. eod. li. x. & Alberi. de rosa. ī dictionario suo ī litera p̄scriptio versic. an vna ecclesia vbi ponit quod ad cōplendum p̄scriptionē quatuor requirūtur. s. cōtinuatio tēporis seu possessionis bonafides iustus titulus verus siue p̄sumpt9: & q̄ res nō sit vitiosa: sed p̄scriptibilis &c. & Albe. ī dicta. l. celsus de vsuca. tert. & Sali. in. l. fi. C. de vsuc. pro herede. & glos. in c. j. & ibi doct. de p̄scrip. s. eo. li. et Ang. are. & Iasō de may. in. §. sed iste de acti. & cepolā in cautela cv. & Ange. in. l. in seruorū. C. i q̄bus cause. cassat longi tēpo. prescript. & vide in sequenti q̄stione in p̄nci. & in. v. q. & que ibi dico. & deci. capelle tho lose deci. lxxiij. ℂ Adde bald. in. c. fina. colū. & versic. si quis tñ vellet facere de p̄scripti. vbi ponit vnā cautelaȝ per quā pōt prescribi cum mala fide. & licet alias ponit tho. ferratis in suo tractatu cautelarū caute. xxxviij. incip. et ploratī iuris est. a ℂ Adde glo. & abba. in. c. sup q̄busdā de verbo. signi. & in. c. quāto de cōsuetu. & glo. singu. domi. & docto. moder. in ca. j. de prescri ptio. s. eod. libro bald. in. l. si arbiter tā in antiqua q̄ in noua lectura. ff. de probatio ni. & Iodo. de pla. in. l. vsus aque. C. de aque ductu. lib. xj. bart. & doctores in. l. j. §. item labeo. ff. de aqua plu. arcen. & bald. in l. conuenticulaȝ. col. v. C. de epi. sco. & cle. & Inno. in. c. q̄d p nouale & c. veniens. de verb. sig. & q̄ no. abb. in. c. super eo. de parochi. & pulchre felin. in. c. causam. col. ij. v. signa theoricam. de p̄scrip. & que dixi in. §. j. de presc. & in. §. xj. de cōs. p̄dī. l il. ɔsue. biturgū. & q̄liter probent nō stare memoriam in contrariū. Vide docto. s. allega. alexā. in cōsi. lxviij. col. ij. & in

consil.cxxxxj.vj.col.versi.sed ad hec.lib. ij.⁊ ad predicta vide Alexan.cõsilio.vj. colum.j.⁊ in consilio.vij.lib.j. Specu. ⁊ Ioan.and.in titu.de probatio.§.j.versiculo vlti. qualiter fiet probatio. ⁊ Old. cõsi.ccliij. ⁊ modus pbãdi pscriptioné centũ anno.vide p abba. ⁊ Feli.in.c.cũ nobis.col.iiij. post prin.versi.vlteri⁹. de pscrip.⁊ p Feli.in.c.veniẽs lo. ij.de testi. ⁊ bal. in auc. q̃s actio. col.vi.C. de sac. sãc.eccl.⁊ bar.cõsi.clxxxix.co.ij.⁊ abb.sic.i ɔsi.vij. ⁊ ɔsi.xviij.vo.ij. ⁊ decisio.plamẽti gratianopolis dalphinalis.qõ. cccxvij.⁊ ibi.i addit.⁊ cepo.i ɔsil. xxij.col.iij in pnci.⁊ Cal. in cõsi. si.titu.de ɔsue. ¶ Tu dic qñdo prescriptio tanti temporis cui⁹ non sit memoria in contrariũ probatur debet certus actus articulari:vt põit multum notabiliter Spe.in titu.de pba.§.j.versi vlti. queritur.⁊ seq.⁊ ver. quid testes. ⁊ ver.⁊ no.⁊ flo. in .l. seruitutes. co.xxiij.ff.d̃ ful. [a] ¶ Adde abb. in ca. de quarta. colum.vlti.⁊ ibi Feli.colum.xv.⁊ penul.de pscrip.multũ ample:⁊ an requiratur scientia aduersarij vide ibi ⁊ p Inn.in.c.bone.in.ij.de postula.prela.⁊ in.c.conquerente. de of.ordi.⁊ bal.in.l.si.C.de pscr.long.tẽpo. ⁊ in.l.ij. col.j.C.de serui. ⁊ aqua. ⁊ vide pulchre bald.institu.de seruitu. §.j.col.ij. versic. sed in dubiũ reuoco. ⁊ Pet. de ancha. in regula sequenti.col.xiij. versic.it. opp. ⁊ Pau.de ca.consilio.xxiij. in nouis.⁊.C.Dyn.in d.l.j. in.iij.q. C. de seruitu.⁊ aq. ⁊ bart.in.l.seruitutis.ff.de seruitu.⁊ Angel. are. i.§.eque si agat. col.vj.versi.quo modo adit probetur. ⁊ ibi Ioan. fa.⁊ Iason may. institu. De act.⁊ Florẽ.de san. petro.in.d.l. seruitutes.vbi ponit septem specialia in pscrip.iuris incorporalis. ⁊ vide q̃ dixi in.§.v. de prescrip. lib. ɔsuetu.ad istam ⁊ sequen q̃stio. [b] ¶ Adde ꝙ hãc opinio. tenet In no.in.c.cum dilectus.in fin.de cõsue.⁊ glo.⁊ bar. in .l. seruitutes. ff.de serui. glo.⁊ bar.i.l.j.§.deniq3.ff.de aq̃ plu.

quotidia.⁊ estiua.l.hoc iure.§.ductus aque. ¶ Item nunquid in prescribendis rebus incorporalibus sit necessaria bonafides [a] vel titulus, vel an sufficiat bonafides. Et dicendum est etiã de iure ciuili quod sufficiat bonafides,nec est opus probare titulum:vt ff.si seruitu.l.si quis diuturno. ¶ Quare autem in prescriptione rerum corporalium titulus requiratur:⁊ non in prescriptione rerum incorporalium. Ratio est,quia vbi maius periculum imminet,ibi cautius est agendum: vt ff.de carbonia.edicto.l j.§. sed ⁊ si qs. Sed in prescriptione rerum corporalium maius periculum,⁊ preiudicium paratur,quia rei dominium ei aufertur,sed in prescriptione seruitutis nõ aufertur dominium rei, sed subycitur res speciei alicuius seruitutis debite prescribenti. ¶ Nunquid autem sit opus saltem allegare titulum ⁊ longeuam quasi possessionem probare. videtur ꝙ sic [b] vt.ff.de vsur.l.cum de in rem verso. sed dicendum est quod nõ esset de iure ciuili, vt dictum est.l.si qs diuturno. ⁊ de aqua pluuia. arcen.l.j. §.fi.⁊ ad.l.cum de in rem verso.respõdendum erit ꝙ ibi agebatur de persona astringenda seu obliganda ad aliquam prescriptionem: propterea est necessaria saltem tituli allegatio cum ad obligationem personalem inducẽdam necessaria est causa vera , vel

arce. ⁊ Ang. ar. in §. eque si agat. col. vij. versi. cautela est. insti. de actio. per l. cum de in rem verso. ⁊ tenet Floren. in d. l. servitutes. ⁊ Io. de imo. in d. l. j. § fi. de aq. plu. arce. Bart. bal. ang. ⁊ imo. in dicta. l. quod alle na. §. j. ff. de acq. heredi. licet ultramontani tenent cum Dy. contrarium. ⁊ ang. in repet. l. si certis annis. C. de pact. tamen alia est communis opi. a qua non est recedendum ⁊ tenet Alexan. in d. l. si certis annis col. ulti. versi. non obmitto. ⁊ bart. in disputa. incipi. mulier habens. col. penul. versic. circa tertium. ⁊ bald. in §. j. co. penult. versicu. ulterius querit. instit. de servi. ⁊ barto. in consi. clxxxix. incipi. primo queritur colum. ij. quod allegat Dyn. ita tenere: non tamen hic. sed Alex. in d. l. si certis annis. allegat Dy. in §. eque si agat. institu. de actioni. ⁊ sic Dy. est sibi contrarius: vt patet. vide Alexan. in consil. cviij. in fin. lib. ij. ⁊ Sali. in l. si certis annis: ⁊ Feli. in ca. cum. col. iij. ver sic. nihilominus: ⁊ in cap. de quarta. colum. xv. ver sic. ij. fallit de rescriptis. Immo ⁊ Abb. in c. si diligenti. eo titu. But. ⁊ abba. in c. pervenit. de censi. bal. in l. cum de in rem verso. in antiquis lec. ff. de usucap. ⁊ Iaso. in §. preiudiciales. col. xv. versi. ⁊ primo. institu. de actio.

presumpta: vt. ff. de doli exceptio. l. secunda. §. circa. ⁊ de probatio. l. cum de indebito. §. fina. ratione predicta scilicet quia ubi maius periculum ⁊c. Item nunquid in prescribendo usumfructum requiritur quod servatur in alijs prescribendis servitutibus. videtur quod sic. C. de prescriptio. longi tempo. l. finali in fine: econtra videtur ⁊ est verum de iure civili, quod titulus nullo modo requiratur, quia usufructus est dominij pars, vt. ff. de usufruct. l. iiij. ⁊ de fideiusso. l. si a reo. unde qua ratione in prescriptione dominij requiritur titulus, vt dicta. l. nullo. ⁊ l. celsus eadem ratione, ⁊ in prescriptione usufru. ⁊ ad. l. fin. de longi tempo. prescriptio. dicentem idem servandum esse in usufruct. quod in ceteris servitutibus, verum est quantum ad temporis limitationem, hoc est vt eodem tempore prescribat quo ⁊ cetere servitutes non quantum ad alia vt hic, ⁊ hoc de iure civili: sed secus de iure canonico: cum usufructus[a] possideri possit de iure communi: vt. ff. de acquiren. possessio. l. naturaliter: ⁊ l. possessor. ⁊ de vi ⁊ vi arma. l. iij. §. iuncti. prescribi poterit etiam sine titulo: dum tamen bona fides addat: vt in preallegato capit. j. de prescriptio. li. vj. si interveniat concursus temporis a quo memoria non extet. Item querendum est utrum bona fides requiratur etiam tempo-

a ℂ Adde abb. in ca. de quarta. col. vj. de prescrip. ⁊ barto. in l. iusto errore non mutat. ff. de usucap. ⁊ glo. ⁊ Cy. in l. corruptionem. ⁊ ibi Bal. C. de usufruct. ⁊ pulchre bald. in repe. l. fi. co. xix. cum seq. C. de prescrip. lon. tempo. ⁊ bald. ibi in lectura. col. vl ti. ⁊ bal. insti. de servit. §. j. col. vl. Ioan. fa. ⁊ Ange. are. col. vij. post prin. ⁊ ibi iason. in sti. de ac. §. eque si agat. ⁊ ibi vide quid de iuribus personalibus ⁊ spiritualibus ⁊ spiritualitati annexis: vt est ius patronatus: vt c. quanto. de iudi. ⁊ per bald. in l. ij. versi. quero quid si volo prescribere. C. de servi. que prescribuntur spacio. xl. annorum. facit quod no. in c. consultationibus. de iure patro. ⁊ rochum de curte in tracta. suo de iure patrona.

ℂ Adde per principali quesito huius scilicet quod usu

fruct⁹ possideatur ⁊ dic inquãtum dicit ꝙ possidetur ⁊c. Intellige hoc ver3: sc3 naturalr vt not. Alex. post bart. ⁊ doc. in alleg. l. naturaliter. bar. in. l. si fur. l. j. nota. ff. de vsur. ⁊ in l. j. in fi. prin. ibi. quero extra glo. ⁊ ibi posui i addi. ad ipsum. ff. de acquir. pos. ⁊ i. l. si quis cũ gl. in ib. tradaẽ. C. de dona. vbi dicitur ꝙ per retẽtionẽ vsufructus possessio ciuilis in donatarium transfertur ergo naturalis remanet donãte ⁊ sic vsufructuario ⁊ Alexã. omnino l. l. ij. §. possessor ff. qui satisda. cogantur.

a ¶ Adde an omni tpe contractus traditionis ⁊ possessionis cõtinuate sit necessaria bona fides bar. in. l. ij. ff. pro empto. ⁊ Ange. aret. insti. de rerum diui. §. si qs a nõ domino. in prima glos. ⁊ in §. actionu3. col. ij. prope fine3. de actioni.

b ¶ Adde ad istã. ⁊ seq. q. Ab

re contractus ⁊ tempore traditionis ⁊ tpe cõtinuate possessionis[a]. Et dõm est de iure ciuili ꝙ in titu. emptionis ⁊ venditio. requiritur bona fides vel probabilis error facti que bona fides presumptionem inducat tpe contractus ⁊ tpe traditiõis. in ceteris vero requiritur tpe traditionis tantum vt. ff. de vsucap. l. si is qui pro emptore. §. fina. ⁊ pro sol. l. existimans. ⁊ pro empto. l. ij. in princ. Sed de iure canonico non requiritur tempore contractus in his que de iure cõi possunt possideri cũ sine titulo prescribuntur vt dictum est, sed tpe traditionis ⁊ continuate possessionis vsq3 in finem cõplete prescriptionis vt p3 per verba regule: in his vero que non possunt de iure cõi possideri in quibus prescribẽdis requiritur titulus dicendum foret quod bona fides non requiratur tpe contractu ⁊ tpe traditionis ⁊ cõtinuate possessionis in titu. emptionis. in ceteris vero requiritur tpe contractus ⁊ tpe traditionis ⁊ continuate possessionis nisi post tẽpus contractus mala fide celebrati error facti iteruenia t qui male fidei precedentis suspitionẽ remoueat. Item querendu3 est si possessor errauit in facto[b] vtrum dicatur male fidei vel bona fide possessor, ⁊ dicendũ est ꝙ error facti probabilis prodest, q3 bona fides aperta in presumptionẽ inducit vt. ff. de vsu. l. iusto errore. §. filius. ⁊. l. non solũ. §. qđ vulgo. ⁊ pro emp. l. qđ vulgo. ¶ Itẽ q̃ri põt si errat in iure an dicaẽ bonefidei vl' malefidei possessor. Et dõm est ꝙ l3 quantũ ad fruct⁹ pceptos dicaẽ bonefidei

bas in. c. si dili genti. colum. v. ⁊ in. c. de quarta col. ij. ⁊ pulchre ibi Feli. col. vij. versi. quando in prescriptione de prescrip. ⁊ Christofo. porc. institu. de vsucap. in glos. error. ⁊ Ange. aret. in. §. nouissime. colũ. ij. eodem tit. Cyn. ⁊ bald. in. l. vendicationi. C. pro empto. ⁊ Bald. in. l. nullo. C. de rei vendi. ⁊ l. nudo. de ro. in suis singu. fol. iij. incip. vltimo. ⁊ alexan. consi. lxxiij. colum. penulti. versicu. vnde dictus. lib. ij. ⁊ in consil. xlvj. pen. colum. versicu. ⁊ nota. lib. iij. vbi dicit ꝙ error iuris non causat bonam fidẽ quo ad prescriptionẽ etiam longi temporis: vt probat glo. iuncto text. in. c. apostolice. de donati. vt tenet Dyn. hic in sequen. q. ⁊ clarius per Paul. de Cast. in. l. celsus ij. colũ. ff. de vsucap. ⁊ And. barba. in. c. pastoralis. de donati. ⁊ Abba. in. c. ij. de his que fi. a pre-

in hoc scz vt ad restitutionē eoꝝ nō teneat. vt. ff. de pe titio. heredi. l. sed ⁊ si lege. §. scire tñ quantum ad p̄scri ptionē pro male fidei possessore habet. vt. ff. de vsuca. l. fur. §. j. iuris enim ignorantia in vsuca. nō tolerat, vt ff. de vsuca. l. nunq̄ in princ. ⁊ de iur. ⁊ fac. ignoran. l. iu ris ignorantia. ¶ Item querendū est si errauit in iure ⁊ in facto simul:[a] vtrū dicat bone fidei vel male fidei possessor: ⁊ videt q̄ bone fidei quasi magis attēdi de beat qd̄ pficiat q̄ꝫ q̄ noceat argumen. ff. de iure fisci. l. intelligit. §. si quis palā. Ecōtra videt q̄ male fidei q̄ si magis considerent illa de pluribus causis simul con currētibus q̄ nocent q̄ꝫ que prosunt argu. ff. ex quibus cau. in possess. ea. l. fulcinius. §. qd ergo si duas ⁊ ad fill. l. si qs in graui. §. vlti. ⁊. l. qui posthumus. Sed dici pōt q̄ bone fidei reputet ⁊ q̄ p̄scribere possit, vt pbatur ff. pro donatio. l. si vir vxori. ⁊ ibi plene not. Ratio aūt q̄ error facti cū errore iuris cōcurrēs inducit bone fi dei p̄sumptionē ⁊ ius oppositū remouet: sed in. §. qd ergo si duas ⁊. l. si qs in graui. §. vlti. ⁊. l. q̄ posthumus cōstabat de mala fide: ⁊ ideo per aliā causam concur rentē que est de bona fide: alias idē si mala fide nō cō staret presumptionē induceret, ⁊ nō amouet veritas male fidei de qua constat cū in incertis nō certis loc⁹ sit cōiecturis, vt. ff. de verb. oblig. l. cōtinuus. §. cū ita. ¶ Itē queri posset si defunctus habuit malā fidē ⁊ he res bonā vtrū bona fides heredis prodesse debeat. Et ecōtra si defunctus bonā fidē ⁊ heres malaꝫ an mala heredis nocere debeat cū mala fides defuncti noceat heredi, q: propter fictionē idētitatis persone extima tur successor vitioꝝ ⁊ culpe defuncti. vt. ff. de diuer. ⁊ tēp. prescript. l. cuꝫ heres ⁊ de publi. l. si ego. §. partus vr̄ q̄ bona p̄cedere debeāt accedēs male cū ꝯtrarioꝝ eadē sit disciplina: ⁊ vr̄ pbari. ff. de publ. l. eū q. §. ī hac actiōe ⁊ p empt. l. ij. §. si defunctus. sed v̄ba regule hu ius qōnē soluūt q: quocūqꝫ tpe mala fides īteruenia t an̄ p̄scriptionē impedit p̄scriptionē cōpleri. ⁊ ppea si ue defunct⁹ siue heres hēat malā fidē seqtur q̄ īpedia tur p̄scriptio. Posset tñ aliqs dicere de eqtate can. qd̄ si defunct⁹ hūit malā fidē ⁊ heres bonā ⁊ vellet heres

lat. vide docto. in proxima po. sti. allegat ⁊ ab. sicc. in consi. xix. volu. ij. de erro re iuris. Ioan. de imo. in ꝯsi. xcviij justa si.

a ¶ Adde an errans in iure ⁊ in facto simul di catur bone fidei possessor. Bart. in. l. si vir. ff. pro donat. ⁊ Bal. in l. vendicationi. C. pro empto. ⁊ in. l. nullo. C. de rei vendic. ⁊ Fe li. in dicto. c. de quarta. col. xiij. versi. limita. v. ⁊ vlti. ⁊ ad istam questionem. et precedentes vi de L ado. bolog. in. l. cum vir. de vsucap. in secun dis interpretat. ⁊ in. c. cum dile ctus. de consue. in primis inter pret. ⁊ Abb. sic. in cōsi. iij. q. xix. vol. ij.

a se prescriptionē inchoare[a] q̄ potest prescribere in prescriptionibus reruʒ que possideri possunt iure cōi titulus non requiritur, vt in.d.c.j.supra de p̄script.lib.vj sicut dicitur de successore singulari volente a se prescriptionē inchoare, vt.ff.de acquiren. poss.l.pōponius.§.cū quis. Sed rigor iuris ciuilis qui per malam fidē defuncti male fidei prescriptionem in heredem trāsfundit, vt.d.l.cū heres.τ in preallegato.§.partus hic non patitur. Vndeci-

a ¶ Adde q̄ cōtra Dy.hic tenet Abb. in.c.si diligenti.de prescrip.q̄ immo mala fides defuncti impediat prescriptionē heredis volentis cā de nouo inchoare τ tenet Abba.in.c.nihil.co.ij.eo titu.hur. in.d.c.si diligēti. Imol. in.c.si.col. ij.eo. tit.dicēs q̄ iura allegata p Dy. hic loquuntur in successore q non causat ius a defuncto.vt p̄latus:τ tenet idē bart. in.l. pōponius.§.cum quis ff.de acqui.pos.τ bal.in autent.ad hec versi. sed qd dicemus de hered.C.de vsuris. col.iiij. Ludo.de ro.in consi.clxix.colū.ij. τ in consi.ccj.colū.ij.τ Abba. consi.xlx.ij.volu. τ in cōsi.ij.incipiē.nitur in p̄senti.col.xxiij.q.xiiij. eo.volu.vbi dicit dictum Dy. procedere in terris ecclesie non autem in terris imperij:vbi debet seruari ius ciuile ex quo potest seruari sine peccato:τ contra Dy. tenet Alex. in cōsi.lxxxiiij.lib.j.τ in.d.l. pomponius.§.cum quis.colū.xij.τ in cōsi.iiij.col.pe.iij.vo.τ in consi.xxxvij.eo. vol.τ in cōsi.ccxxxj. col.iij.eo.li. sed opi. Dy.tenet Bar.in.l.cū heres.ff. de diuer. prescrip.τ in.l.vitia.C.de acquiren.poss. Imo.in.c.illud.col.ij.de prescrip. Ange. are.insti.de vsuca.§.sed tū quid di.q̄ licȝ possit heres inchoare ex persona sua: tū tenetur exonerare animā defuncti. τ idē Alex.in consi.l.ij.vol.col.iij. versi.quim mo.τ opi. Dy.sequitur. Bal.in.l.cū qui. §.in hac actione.ff.de publi.τ in.l.nihil. C.de vsucap.pro herede.de quo late Maria.de senis in rubri.de causa poss.τ proprie.in ij.tract.art.iiij.versic.vj.cōpetit. publiciana vbi probat q̄ etiam in terris imperij si heres non vult vti manu[...]lo defuncti describit cuȝ bona fide:non obstante q̄ probetur mala fides defuncti: sed Ange.in.l.si ego.§. partus.ff.de publi.ac.di. Dyn. procedere in terris ecclesie τc.plura etiam circa materiam accumulat Alex in.d.l.cum heres.in additionibus.ad Bart.τ plenius in di. l. pōponius.§. cuȝ quis.colū.xij.sed Feli.in.d.c.si diligenti.col.v.ps. contra opi. famosam. Dy. dicens q̄ pauci sunt qui recedant a.j.opi. q: cōlor est cōtra Dy.sed s̄m eum opi. potest habere locum in duobus casib[9].quos vide vbi per eū. τ Alexan. vbi supra τ adde ad supradicta Pau. de Cast. consi.cclix.in nouis.τ Alex.consi.lxiij.in iiij.volu.τ in cōsi.cx.li.j.col.ij.in si.vers. ij.Cy.τ Imo.l.seq.§.heres.ff.de vsuca.τ Alex.consi.ij.col.viii.in prin.v.vol.τ in consi.xcix.col.j.versi. τ ideo lib.iiij.τ ange.in.§.furtiue.insti.de vsuca.τ in.§.sed iste.col.xiiij.de actio.qui ponit.xij.limita.ad autē.male fidei.C.de prescript.lō. temp.τ ibi vide Cyn. τ Abba. τ Feli.in c.de quarta.col.vij.ver.si mirum vbi ponant q̄ mala fides defuncti nō nocet successori in beneficio sicut nocet heredi vniuersali:quia non habet ius a defuncto sicut heres idem tenet gloss. in regula cuȝ quis.j.eod.c. τ Abba.in.c.cura. de iure patro.τ sequitur Imo.in.d c.si.de prescr. col.ij.vt supra dixi in princi. vide Christoso.por.τ ibi Ias.in addi.in.§.res fisci. institu.de vsucap.glo.τ Sali.in.l.ij.C.de vsu.pro herede τ bar.bald.in.l.si ego.§. partus.ff.de publi.τ Ludo.bolo.in.l.tutor rerū.ff.de administ.tuto.in primis in terp̄t.τ deci.parla.dalph.q.ccccxvj.τ Io. de imo.consi.xliiij.col.ij.ver.circa scd̄m.

¶ Tu adde quod origi.dictū Dy. vt sa-

tis ample notant doct. co apostil. meus. Et est verum. vt plene not. Pau. de cast. in l. iiij. §. heres. ff. de vsucap. licet ipse sibi contrarius tenuerit oppositum in. l. si quis sub conditione in si. ff. de condit. insti. & in. l. sequitur. §. si viam. ff. de vsucap. & consi. cxc incipien. hereditas dicte puelle. quam etiam tenuit Raph. cuma. consi. lxviij. incipiente. statuto ciuitatis vincentine. Sed contraria opinio est communior: vt dixit domi. apostil. & Roma. cõsi. xliij. incipien. conclusionem predictas dec. vbi dicit opinio Dyn. hic esse falsa. Idem not. Alexan. consil. liij. incipi. videretur. inspectis his que in themate suprascripto proponuntur. colũ. fina. volumi. ij. & domi. meus do. Iason. in. l. põp. §. si quis admini culo. ff. de acquiren. possess.

mo & vltimo queri potest an in prescribenda libertate[a] contra seruitutem sit necessarius titulus. & dicẽdũ est quod non: quia fauorabilius est ius prescribendi libertatis contra seruitutem quam libertatis prescribendi seruitutem, vt. ff. de vsucap. l. sequitur. §. vlti. Cum igitur in prescribenda seruitute non sit neccessarius titulus, vt. d. l. si quis diuturno. & s̃. de pscrip c. j. multominus erit necessarius in prescribenda libertate cõtraria seruituti. Itẽ hic est quasi exẽplũ expressum. ff. de seruitu. vrba. predio. l. si edes. in principio. & ibi nota.

a ℭ Adde Cy. in. l. j. iiij. q̃. C. de serui. et aqua. et Ange. arct. in. §. eque si agat col. viii. versi. dixi de seruitute. de act. inst. & bald. in. §. j. colum. ij. versi. sed in dubium re uoco. institut. de seruitu. vbi plene distinguit inter libertatẽ seruitutis rustice & vrbane idẽ bart. l. l ij. aut. iura. ff. de serui. vr. pd. et vide bart. in. l. sequit. §. si viaz. ff. de vsu. & de libertate pscribẽda 9 ecclĩã. vide ino. imo. abb. & sal. in

ℭ Idem.

Sine possessione prescriptio nõ procedit.

ℭ Exẽplum istius regule patet. Pone quod emi aliquam rem mobilem vel immobilem a quodaz non domino bona fide tamen possessionem adeptus non fui: modo dubitatur an vsucapiam vel prescribam. Respondetur quod non, quia sine possessione prescriptio non procedit possessione ciuili vel naturali simul vel saltim ciuili non autem naturali tantum si alius ciuiliter possideret vt infra ostenditur large ponitur, vt taz vsucapionem triennij quam prescriptionem. x. vel. xx. annoruz. xxx. vel. xl. vel etiam magis longeuaz continuat. Licet enim in vera & propria significatione prescriptio ad immobilia: vsucapio vero ad mobilia referatur. tñ legislatores promiscue vtuntur istis vocabulis referendo cõmuniter ad mobilia & immobilia, vt. ff de vsuca. quasi per totum titu. & maxime in. l. iij. & ibi plene not. Nõ procedit. i. nõ incohoatur: lz aliqñ incohoata mediãte possessione, continuetur etiam sine possessione, vt infra dicetur. Sed opponitur & videtur quod prescriptio sine possessione procedat. Certuz est. n. quod incorporalia non possi-

c. de q̃rta.co.xiiij ꝓsi.vtrũ in ꝓscri bẽda de ꝓscrip.
a ¶ Adde an i corporalia quasi possideãtur ꝛ ꝑ ipsis cõpetat interdictũ vti possidetis sicut pro reb⁹ corporalib⁹ glo.bar.ꝛ flo.i.l. seruitutes. ꝛ tex. glo.ꝛ docto.in.l. quoties. in.ij.ff. de serui. ꝛ Abb. sic. in.c.cõquest⁹ de fo.cõpe.ꝛ per ang.are. insti.de re.corpo. ꝛ incorporali.ꝛ pulchre per Cy.i prin. ꝛ Bal.col.ij.versic. expeditus tam.ꝛ ibi Ale. in addi. in.l.ij.C.d seruit. ꝛ aqua p Inno. ꝛ Abba. in.c.querelam. de elect.ꝛ Imo.in c.bone. i ij.de postul.ꝓla. ꝛ in. c. in literis de restit. spolia. ꝛ in. c. peruenit. de cẽsi.ꝛ in.c.consultationibus. d iure patro. ꝛ per Abba. in.c.cum ecclesia sutrina. de cã possessio. ꝛ ꝓprie Bald.post gl.in.l.regulariter.ff.de peti.here.ꝛ que dixi in libro.cõsuetu. bituris. §.xxiiij. in gl.j.aũ finẽ.de cõsue.feudi. Ita notat cõpo. i tit.de

dentur. vt.ff.de acquiren. possessio.l. iij.in princip.ꝛ acquiren. re. do.l. seruus.§.incorporales. ꝛ de vsucap.l.sequitur §. si vitium: ꝛ tamen prescribuntur aliquando spacio.x.vel.xx.anno. Aliquãdo spacio temporis cuius non extat memoria. vt. C.de serui. ꝛ aqua.l.j.ꝛ.ij. ꝛ de prescrip. lõ.tempo. l.vlt.ꝛ.ff.si ser.vẽ l.si qs diuturno.ꝛ d aq̃.plu.arcen.l.j.§.denique.ꝛ.l.ij.in ꝑn. cũ similibus: sed dic ꝙ in corporalib⁹ est quedã quasi possessio[a] que illud operatur qđ operatur vera possessio. circa corporalia ꝙ pꝫ. Certum est ꝙ interdictum vti possi. nõ datur alij ꝙ̃ possidẽti, vt.ff. vti pos.l.j.§.iterdictũ. ꝛ tñ sicut datur interdictũ pro tuẽda vera possessio rei corporalis imobilis ita daẽ pro tuenda q̃si possessione reꝝ incorporaliũ q̃ de numero immobiliũ reputanẽ, vt.ff.si seruitus vindice.l.si cut.§.aristo. ꝛ vti possi.l.fi. sicut ergo in corporalibus non procedit sine vera possessione.ita in incorporalib⁹ non procedit sine quasi possessione per qđ ostenditur hanc regulam in oĩ genere veram esse. Iteꝫ opponitur ꝛ videtur prescriptioneꝫ sine possessione procedere constat enim hereditatem iacentem[b] non possideri. vt.ff. si quis ex testamento.li.esse iuss. fue.l.j.§.sceuola: ꝛ tñ vsucapitur. vt.ff.de vsucapio.l.cepta.ꝛ.l. nunq̃.§.vacuum. ꝛ.l.iusto.§. nondum adite. Item constat tignũ cõ iunctuꝫ domui non possideri, vt.ff.de vsuca.l.cuꝫ qui.ꝛ de acquiren. posses. l.qui vniuersas.in princi.ꝛ tñ vsucapitur si tempore iniunctionis pauci dies superãt ad vsucapiõnẽ cõplẽdã. vt.ff.

ꝓcurato.§.j. vers. si.qd mihi.ꝛ i ti. de actio. seu pet. §.ij.ꝛ in tit.de ꝓ prie.§.j.ver. alie sunt. ꝛ in titu.de rest.spo.§.ij.ꝛ.iij ꝛ in ti. de empti. ꝛ vendi.§.j.vers. sed vsufructus.ꝛ an competat pro incorporalib⁹ interdictũ vti possidetis vide bar. ꝛ Alexã. in.l.j.ꝛ fi.ff.vti possid. ꝛ omnino Pau. de cast.consil.v.
b) ¶ Adde ꝙ aduersus hereditatẽ iacentem prescrip.non põt vt l.ea q̃. ꝛ qđ not. ibi glo.ꝛ doc.C. de tẽpo.in integ. resti. ꝛ.l.si seru⁹ hereditatẽ. ff. de stipu.seruo.ꝛ no. Cyn.in.l.iꝫ.C.de iure delib.ꝛ bal. in cõsi.xiiij. in fi. li.j. ꝛ bal. in.d.l. licet. in vlti.q.ꝛ Alex.post Bart. ꝛ bal.in.d.l.ea q̃. ꝛ Abb.sicc. in.c. de q̃rta. col.ij.et ibi Feli.colũ.vj. post princi.ver.ꝫ hereditatẽ de ꝓscripti. vbi ponit regulam cum tribus fallẽ. ꝛ tenet ange. in.d.l.licet ꝛ ibi Alexan.sed Specu.tit. de prescript.§.j. versic. itẽ no. tenet cum

de usucapio. l. rerum mixtura. §. labeo. ¶ Sed dicendum est q sine possessione[a] nō potest incohari: & ita loquitur regula aliquando mediante possessione: & ita loquitur contraria. Sed cōtra hanc solutionem est valde. ff. de usuc. l. naturaliter ubi dī q perdita possessione interrūpitur usucapio &[b] eius effectus, ergo non continuatur sine possessione: sed dici posset q illud hꝫ locū qñ interuenit interruptio naturalis qua mediāte possessor possessione priuatur qd mihi videtur, q: in casib⁹ su pradictis possessor possessione priuat. Sed quandoqꝫ iniūgit tignū domui vt l. q vniuersas. & l. eum qui. itē qñqꝫ moritur, q: mors oīa soluit, vt in autent. de nup. §. deinceps. propterea supradicta nō videntur procedere. Sed dici pōt q hic priuatur naturaliter possessor possessione actu & habitu: & iō īterrūpitur usucapio & in predictis autem casibus. s. quando iniungit & qñ morit priuatur actu tantum & non habitu: sed certe immo si moritur priuabitur actu & habitu, q: mors oīa soluit. Sed dicas q in heredem qui est eadē persona fictione iuris, vt. ff. de usucapione. l. heres. & in autent. de iureiurand. amori. prestit. est apta immediate cōtinuari. si non fuerit apprehēsa p aliū. Nam si per alium apprehenderet im pediretur continuatio possessionis defuncti in personam heredis. vt. ff. de acquirē. possessi. l. pōponius. §. quesitum. & de usucapio. l. possessio testatoris. Et ideo si non fuerit apprehensa p alium & incepta sit immediate continuari p continuata debet haberi[c] argu. ff. de

Dyn. q prescribitur hereditas sa cene & anto. in. c. cum non liceat. eo titu. & Pet. de ancha. hic. col. ij. xl. versi. vj. oppo. & Alex. in consil. cxxvj. col. j. vers. non obst.

a ¶ Adde ter. glo. & docto. in. l. sine possessione. ff. de usucapio. & Bal. in cōsi. xliij. col. ij. iiij. versic. capio. iij. lib. j.

b ¶ Adde Bar. pulchre. s. l. naturaliter. hic alleg. de interpre. prescri. gl. ab. & imo. in. c. illud de prescript. text. & docto. in. l. vt perfectius. C. de an na. except. & glo. Bal. & Salic. post Cyn. in. l. cum notissimi. §. imo. C. de prescript. xxx. anno. & p Specu. tit. de prescrip. & tit. de executo. & singu. Feli. in. c. illud p totum. & aliquid p Jo. de pla. in. l. militaribus. versi. item litis. C. de decur. lib. x. & deci. parlamenti gratianopolis dalphina. q. cccxvj. & q dixi in. §. j. in gl. j. q. pe. de pscrip. lib. consuetu. biturigū.

c ¶ Adde qd Barto. in. l. cum heredes. in prin. ff. de acquir. pos. dicit q non pōt dici continuata nisi apprehenda tur: sꝫ bene quantum ad usucapionem possessio defuncti dicitur eē continuata: vt tenet hic Dyn. p. l. cum miles. ff. ex quib. cau. maio. idē Alex. in. d. l. cum heredes. col. ij. versic. glos. super vbo non pertinet vbi vide qñ possessio in suo vel extraneo sine apprehensione & transferatur: & vi de Alexā. in consilio. xxxvij. col. iij. b. saltem. lib. j. & i cōsi. lxxviij. lib. ij. & in consil. xliij. eod. volu. et an statuta & consuetudines transferētes possessionem defuncti p ximioribus heredibus valeant vt est pſuetudo hic biturig vide per Alex. in. d. l. cum heredes cā breuitatis. quia alias intendo plenius dicere in glo. meis super consuetudinibus bituricensium iam inceptis & per bal dū in rubrica de

cū possess. ꝛ ꝑpe. col. ij. prope finē ver. quero statuto mediolani.
ℭ Adde quod hac questione copiose satis ꝛ diffuse absoluit hic do. coapostilla. meus questionē de qua hic querit in suo tracta. consuetu. biturigum in tit. de teste. §. vj. in glos. j. vbi alleg. Dy. hic ꝛ notata per eum.
a ℭ Adde Bar. in. l. cū heres. §. in his. ꝛ ibi I. u. do. de ro. ꝛ Ale. ff. de acqrē. pos. vbi ponunt plures rōnes quare quis postliminij circa recuperandam possessionē quā possidebat reuersus p se nō fingit ꝛ sec⁹ p filiū vide bar. in. l. si is q p emptore. circa secundā partē. ff. d vsuca. ꝛ Christofo. por. ꝛ Ang. are. in. §. si ab hostib⁹ insti. quib. modis ius patro. pōt solui. ꝛ Barto. in. l. nec vtilē. ff. quib. ex cau. maio. i integ. ꝛ bal. in. l. deniq3 eodem titu.
b ℭ Adde quod solus anim⁹ non sufficit sine corporis actu: vt. l.

testamen. l. si filius. ꝛ in autenti. vt ex acti. instan. dotis. prime circa principium est ratio quare in vsucapio. continuatur possessio defuncti. vt in preallega. l. patet. ex quib. cau. maio. l. cū miles. circa princ. ꝛ pro herede l. ij. §. filium. itē opponitur quia constat captum ab hostibus nihil possidere, cū ab alio possideatur. ff. de acquirē. possessio. l. cum heredes. §. in his tñ vsucapit, vt. ff. de vsucapio. l. iusto. §. vlti. Sed dicendū est quod non vsucapiat per se, q2 non possidet per se: tñ vsucapit per alium quem habebat in potestate tempore quo captus fuit vnde si redeat postliminio videtur omni tempore possessionem continuasse iuris fictione postliminij[a]. Et eiusdem fictionis virtute vsucapionem continuasse ꝛ dominiū vsucapionē quesiuisse, sed vbi possideret per se ꝛ capitur ab hostibus ꝑditur possessio, ꝛ licet postea postliminio redeat fictio postliminij non extenditur ad possessionē que in facto consistit ꝛ consequenter nec ad vsucapionem que solet ex possessione procedere, ꝛ supradicta probant apte. ff. de capit. ex postlim. reuer. l. i bello. §. facte. ꝛ de vsucap. l. si qui pro emptore. ꝛ ibi plane not. ꝛ ar. quibus ex cau. maio. l. sciendū. ꝛ. l. deniq3. ꝛ. l. nec vtilē ℭ Item apponitur cōstat ignorantem possessionem non querere cū animus sit de substantialibus que requiruntur in possessione querenda[b]. C. de acquirend. possessio. l. licet. ꝛ tamen prescribit: vt. ff. pro solu. l. ij. §. celsus respondeo ꝛ dico quod ignorans nunquā querit possessionem per

lj. ꝛ ibi glo. Cy. Bar. bal. ꝛ Salic. hic p Dy. alleg. ꝛ docto. alleg. s. in precedēti. fo. j. apost. alleg. sci p. adde Barto. ꝛ an ignorans querat possessionē nisi p filiū vel seruū. vide per barto. ꝛ Alex. in. l. j. §. itē q̄rimus. ff. de acquir. posses. ꝛ per procuratorem tutorē ꝛ curatorem vide per Alexā. in. l. j. §. p ꝓcuratorē. ff. eo. ti. ꝛ gl. Cyn. bart. bal. ꝛ Salic. in. l. j. C. de acquiren. poss. ꝛ ange. aret. i. §. itē nobis. ꝛ. §. si. insti. eo. titu. ꝛ Barto. ꝛ Imol. in. l. qui mihi donatū. ff. de donatio. ꝛ de neg. ge. l. si ego. vide doc. s. in locis allegatis.
ℭ Adde inquantū iste dicit possessionē posse q̄ri per ꝓcuratorē dic q etiam tradi ꝛ recipi potest per eum. vt not. Bart. ꝛ doc. in. l. possessio. §. j. ꝛ si possessio. ff. de acquiren. poss. ꝛ in alleg. §. per procuratorē. ꝛ. in. l. certe. §. j. in si. ff. de preca. ꝛ in. l. si rem. ff. de vsuca. Bal. in. l. si is qui

se, ꝛ hoc simpliciter verum est tamen bene potest ignorans querere ministerio filij vel serui quos habet in potestate ꝛ ignorans vsucapere, vt in. l. preallegata. Item per procuratorem querere potest possessionem ignorans, sed non vsucapere nisi preterquam veniat in notitiam domini, vt. C. de acquirend. possess. l. j. ꝛ. ff. de acquiren. possess. l. j. §. per procuratorem. Per negotiorum gestorum que caret mandato quereret possessionem, ꝛ vsucaperet domum post ratihabitionem vt. ff. de acquiren. posse. l. communis. §. procurator ꝛ de nego. gest. l. si ego. Modo querendum est que possessio sit necessaria ad prescriptionem vtrum ciuilis tantum vel naturalis tantum, vel vtraque simul. Ad cuius declarationem primo est querendum, vtrum sint due possessiones differentes specie vel vna tantum que diuersificetur per accidentia. Ioannes dicit quod due sunt possessiones specie differentes, vna ciuilis, ꝛ alia naturalis. Azo. vna tantum scilicet naturalis que diuersificatur per accidentia. Et glossatores iuris ciuilis in. C. tenent opinionem Azo. ꝛ in. ff. not. maxime in titul. de acquiren. possess. tenent opinionem Ioannis. Pro quo argui ꝛ ostendi potest quod sit duplex possessio. dicitur enim in l. quod si possidens fundum naturaliter ꝛ ciuiliter egrediatur de fundo ꝛ peregre vendat quod si existente extra fundum alius ingreditur fundum, ingrediens habet possessionem, vt ff. de acquirend. possessio. l. clam possidere. §. qui ad nundinas. Cum igitur impossibile sit duos eandem rem eadem specie possessionis insolidum prohibere [a]. vt in eodem titu. l. iij. §. econtrario. ꝛ de precario. l. duo manifestum est quod due sunt possessionis species. Item potest argui ex eodem. §. qui dicit quod ingressus fundum post reuersam non admissum possidet vi ꝛ clam: sed violenter ꝛ clandestine due sunt qualitates contrarie. ergo coherere non possunt eidem subiecto, vt. ff. pro suo. l. ancillam ꝛ pro emptore. l. secunda. §. vltimo. si coherent diuersis sequitur quod diuerse sint substantie siue species possessionis. Preterea dicitur. ff. de vi ꝛ vi armata. l. prima. §. deijcitur quod datur interdictum ei qui possidet naturaliter

pro emptore in vlt. q princip. eo. titu. vbi dicit verum etiam in ficta vt quia quis confitetur possidere procuratore meo. quod est contra Ange in preallega. §. procuratorem: vt ibi per Alexan. ꝛ in l. si is qui de vsucap. Bald. in capit. primo. §. sed verum in tit. per quos fiat inuestitura.

a ¶ Adde an duo possint insolidum eandem rem possidere Barto. ꝛ Alexan. in. l. iij. §. econtrario. et gloss. ꝛ barto. in l. si vt certo. § si duobus vehiculum. ff. commoda. et Alexand. consilio. xcix. colum. viij. volumine. v. ꝛ intellige regulam quod duo insolidum nō possunt possidere: intellige in dominio irreuocabiliter acquisito secus si reuocabiliter secundum Baldum ꝛ Angelum per illum textum. in. l. si pluribus. ff. de legatis primo quod est singulare secundum eos vide ibi imo.

tantum [a]. Item qui possidet ciuiliter tantum quelibet enim illarum possessionum, vt ibi dicitur sufficit ad interdictum vnde vi cum igitur interdictum vnde vi non detur nisi ratione possessionis. vt in.l.j.§.interdictum autem hoc.ff.de vi ꝛ vi arma. manifestū est ꝙ quelibet illarum est vera vna species possessionis per se. Item ibidē dicitur ꝙ naturalis possessio ꝛ pro suo ad interdictum pertinet. cuꝫ igitur copula cadat inter diuersa [b] manifestuꝫ est ꝙ specie differant naturalis possessio. ꝛ pro suo, sequitur cum idem sit pro suo possidere, ꝛ ciuiliter possidere ſm omnes opiniones apparet vlterius ꝙ ciuilis ꝛ naturalis possessio sūt due possessiones specie differentes. Item interdictum vnde vi datur proprietario ꝛ vsufructuario: vt.ff.de vi ꝛ vi arma.l.iij.§.vnde vi, vterqꝫ ergo possidet: quia aliter interdictum non haberet, vt in eo.titu.l.j.§.deycitur in fi.cum igitur non possunt insoliduꝫ eodem genere possessionis possidere ꝛ vsufructuarius [c] possideat naturaliter vt.l.naturaliter.ꝛ.l.possessio.ff. de acqui.pos.certū est ꝙ ꝓprietarius eodē genere possessionis nō possidet quo vsufructuarius, vt eo.§.ecōtrario quare cū possideat ciuiliter apparet ꝙ ciuilis ꝛ naturalis possessio sunt due possessiones specie differentes. Item si ponaꝫ proprietariū ꝛ vsufructuariū esse extra fundum ꝛ extra fundi conspectum haberent ambo eādem naturaliter ꝛ ciuiliter. Item si in fundo ambo haberent eandem naturaliter ꝛ sic eadem qualitas possessionis esset apud

versic. circa predicta dubitatur. de quo vide barto.in.l. si is qui.ff.de vsuc. ꝛ alexan.in.d.§. si duobus.in additio.ad barto.

a ℂ Adde quin dicatur ciuiliter possidere tantuꝫ vel naturaliter tantū glo. ꝛ barto.in.l.j.§.deijcitur.ff.de vi ꝛ vi armata.ꝛ in.l.naturaliter in principio. ꝛ ibi alexan.ff. de acqui. posse. ꝛ dicam.j. eodem fo.in postil.post sequentem ꝛ an eis cōpetat interdictū vnde vide glos. barto. ꝛ alexan. in.l. clam possidere.§.q ad nundinas.ff. de acqui.possessio.ꝛ i dicta lege naturaliter. ꝛ angel. are.in.§.j.instit. de vsucap.ꝛ Cy. bald. ꝛ Salic. in lege licet.C. de acquirenda possessio.ꝛ per Ioā. fab.i.§.pe.institu.per quas personas nobis acqui. ꝛ Guido.pape in suo tracta. super statuto si quis p literas i gl. pos.
ℂ Adde ꝓ quesito in principio huius apostille.

Iaco. rebuffi. in l.fina.numero secūdo:ꝛ quod ibi posui in apostil. ad ipsum in ver. de corporali possessione.C.de fūdis patri.lib.xj. plenius per alexan.in.l.iij.§. ex contrario.ff. de acquiren. possess. ꝛ quotuplex sit possessio.no.baldus in auctē. de functo.in.ij.q C. ad tertul. ꝛ dixi in apostil. ad Iaco.rebuffi.vbi.s. in versic.triplex est pos.

b ℂ Adde gl.singu.in rubri.ff.de iuris ꝛ facti ign. ꝛ de hac dictiōe latius scripsi in tractatu meo dictionū.vbi vide.

c ℂ Adde an ꝛ quomodo ꝓprietarius ꝛ vsufructuarius possideāt:scꝫ vsufructuari9 naturaliter ꝛ proprietarius ciuiliter vide glo. barto. ꝛ alexan. in.l. naturaliter .in principio.ff.de acquirē.possess. ꝛ Ioā. fab. ꝛ angel.are. in.§.pe.insti.per quas perso. no. acquiri. ꝛ doc.ā in antepreceden. ti apostil. alle.

a ℂ Adde

duos insolidum ꝙ etiã Azo negat posse ꝯtingere. Nec esse ergo habes ponere possessiones plures species differentes que easdẽ species vel diuersas habẽt qualitates. ¶ Preterea due possidendi qualitates ꝯ̃trarie in eadẽ substãtia possessionis cõcurrere nõ pñt vt ostẽsuꝫ est. Sed ciuiliter possidere ⁊ naturaliter sunt q̃litates contrarie possidẽdi ẜm ea que cõmuniter dici solẽt, vt de preca.l.ij.⁊ vti possi l.fi.in princi.nõ ergo cõcurrunt in eãdem substãtiam, si ergo nõ est eadem substãtia naturalis ⁊ ciuilis manifestũ est ꝙ nõ sunt eiusdẽ speciei ꝙ esse idẽ in specie est esse idẽ in substãtia natura. Preterea quecũqꝫ sunt eiusdẽ spẽi ꝓducũt eundẽ effectũ: ergo ad destructionẽ consequentis que nõ ꝓducũt eũdem effectũ nõ sunt eiusdẽ speciei quasi cũ ciuilis ⁊ naturalis possessio eũdem effectũ nõ ꝓducant: qꝛ ex ciuili ꝓcedit vsucapio, ex naturali nõ: vt.ff.de acq re. do. l.acqritur.§.vl. manifestũ est ꝙ ciuilis ⁊ naturalis possessio sunt possessiones specie differẽtes. Preterea di͂ i l.sicut nulla possessio [a] acqrit̃ sine aĩo ⁊ corpore ita nulla amittit̃ nisi qua vtrũqꝫ i ꝯ̃triuꝫ actũ est: vt.ff.de acq. pos.l.queadmodũ. Cũ igit̃ hic signũ nulla ꝓ diuersis in natura videat̃ negare seqtur ꝙoẽs possessiones nõ sũt eiusdẽ nature, quare nec eiusdẽ spẽi. ¶ Preterea di͂ in l.pupillus.ff.de acq.re.do. ꝙ pupillus sine tutoris authoritate nõ põt alienare etiã possessionẽ [b] q est naturalis: innuit ergo in hoc ꝙ etiã qꝺ nõ est eiusdẽ nature nãlis ⁊ ciuilis: ergo nec eiusdẽ spẽi. Preterea ꝯtra Azo. est ꝙ ciuilis ⁊ naturalis: nõ videt̃ ponere differentias accidẽtales sicut etiã iusta ⁊ iniusta. vt hic pꝫ.ff.ꝺ acq. pos.l.iij.§.ecõtrario. Nã ibi in.ij. respõ. ponit̃ vnũ posse possideri ciuiliter, ⁊ aliũ naturaliter: ⁊ tertio respõ. dicit̃ nõ posse vnũ possidere iuste, ⁊ alium iniuste ꝑ qꝺ apparet ꝙ ciuilis ⁊ iusta. itẽ naturalis ⁊ iniusta nõ solũ sunt eodẽ, imo nec equipollẽt, ergo nec ponũt differẽtias accidẽtales sicut iusta ⁊ iniusta si non accidẽtales: ergo substantiales ex quo sequit̃ ꝙ si diuersificant̃ i spẽ cũ esse idẽ in spẽ sit esse idẽ substãtia ⁊ natura: vt supra dictũ est. Preterea cõtra Azo. est.ff.de acqr.pos. l.iij.§.nerua filius. vbi di͂ me possidere rem mobilem

a ¶ Adde Salí. in.l.non ignorat C. ad exhibi. ⁊ Alexan.pulchre in ꝯsil.cxxxij.col iij.ꝗ.ver.nec.vo lu.j.⁊ꝗ dixi post Dy.ꝺ.so.xxj.

b ¶ Adde ⁊ dic ꝙ aut loquimur in perdenda possessione: ⁊ pupillus qui habet intellectum potest eam perdere eo modo quo perderet eaꝫ maior ⁊ sic sine tuto. auꝫhori.vt.l.possessionem: ⁊ ibi barto. ⁊ Alexã. ff.ꝺ acq.pos. aut alienando: ⁊ tũc aut loquimur in re propria ⁊ non põt alienãdo ꝑdere sine tutoris auth.vt.l. pupillus. hic alleg. ꝑ C y. etiã quecũqꝫ res sit: vt instit. quib. alie. licet.§.nunc admonẽdi.⁊ ibi ita dicit Ange. are. colum.ꝗ. aut est res alterna ⁊ potest eã aliẽnãdo ꝑdere. iste est casus in.l.ꝗ.§. si a pupillo.⁊ibi sint Bar.ff. de vsuca. pro empt. vbi est vide. ⁊ Alexan. in.ꝑ.l.possessionem.⁊ Ludo. bolog.in suis secũdis interpretat.

hactenus q̃tenus possem nãcisci naturalẽ possessionẽ; si possideo, ⁊ nihilominus postea nãciscor nãlem. ergo p; primo me habuisse aliã distinctam a nãli ex quo seq tur manifeste ꝙ parue sunt quarum nulla est altera. ¶ Pro opĩone aũt Azo. s. ꝙ vna sit tm̃ que diuersificet ꝑ accidẽtia arguit sic: primo q: rubrica dicit de acq rẽ. pos. in. fi. Item in. C. de acqui. ⁊ reti. innuit ergo ꝙ vna est vera possessio ⁊ ꝑ ꝯsequẽs vna spẽs sicut Azo. dicebat aliter enĩ nõ singulariter, s; pluraliter loqueret ⁊ ꝯfirmat ista ratio: sed acq. pos. l. j. vbi dicit ꝙ possessio appellata est quasi pedũ positio[a] ⁊ singularis locutio vno solo supposito ꝯtẽta est ergo ⁊c̃. Preterea ꝓ Azo: di in. l. ꝙ si aliqs. exeat de facto oĩ definẽdi possidere ꝑdit oẽm possessionẽ, videt ꝙ vna sit substãtia possessionis cui diuerse inhereãtur qualitates sicut Azo dicebat: de acqui. pos. l. iij. §. in admittẽda. ⁊ l. si qs. §. differẽtia. Preterea aũt vna est spẽs possessionis tm̃ aut plures: si vna Azo h; ꝓpositũ: si plures tũc vnus põt hr̃e vnã alius aliã: ⁊ si cõtingit ꝙ eadem res sit a diuersis possessa. ꝙ est cõtra. l. iij. §. eo ecõtrario. de acqui. pos. Itẽ sequeret ꝙ ex qualibet specie ꝓcederet vsucap. ⁊ sic sequeretur duos insolidũ dñium querere: qd̃ est cõtra. l. si vt certo. §. duobus. ff. cõmodati. ¶ Preterea ꝓ Azo. est. §. qui ad nũdinas. in fi. si bene inspiciat. Nam ſm verba nec ꝑ violentiã superuenientẽ remouet clandestina. s. ꝑcedens que sunt ꝯtrarie qualitates. ⁊ illud cõtingit, ideo q: due contrarie qualitates nõ cõpatiuntur se circa eandẽ possessionẽ, vt dictũ est si enĩ essent possessiones diuerse prima qualitas. i. clãdestina cõtra vnam. s. naturalẽ scd̃a violentia cõtra aliam, sc; ciuilẽ deprehẽderetur, ⁊ per hoc patiũtur se simul nec ꝑ aliã tolleretur, sed intelligẽdo textũ sicut in principio glo. intelligitur nõ procedit: ⁊ propterea pro Azo. est iusta vel iniusta sunt differẽtie accidẽtales possessiones ſm omnes nõ substantiales, sed iusta dicitur ciuilis, iniusta dicitur naturalis. ff. vti possi. l. si duo in princi. ergo ⁊ vltimo sequitur ꝙ ciuilis ⁊ naturalis non ponit differentias substantiales, sed accidentales solũmodo: ⁊ sic non sunt species differentes. Preterea pro Azo. est q:

tx. l. magis puto. §. si es alienũ. ff. de reb⁹ eorum. ⁊ Cepolam in consil. iiij. colum. ij. versi. sed pupillus. licet ⁊ Alexã. in. l. iij. §. adipiscuntur. ff. de acqui. posses. a ¶ Adde qd est possessio: vnde dicitur glo. barto. ⁊ Alex. col. ij. in. l. j. ff. de acqr. posses. vbi multum disputant. d diffinitiõe possessionis: vbi tenetur communiter contra bart. ⁊ quot modis accipit verbu; possessio. vide Alex. consilio. xcv. colũ. ij. volumi. v. ⁊ Pau. d leaza. super rubri. de causa pos. ⁊ ꝓprie. ⁊ ibi Bal. colũ. j. ⁊ glo. Cal. ⁊ I. nd. bo. in secũdis interpre. in. l. regulariter. ff. de pet. hered. vbi dicũt q̃druplicit er respectu diuersarũ rerum. c. ⁊ Ioan. barb. i viatorio vtriusq; iuris. ti. de potestate. i. regularum in principio. satis ample. ⁊ Gui. pape in suo tractatu super statuto si qs p literas ⁊c̃. in verbo pos.

a Adde q barto.i.l.j.col.iij.ff. de acquir.pos.dicit q iura alleg. per Dy. hic non probant suã opinionẽ q sint due possessiões.z di. Bar.d yn. hic ponere quedã verba guarda me: sed quid importent ista vba nescit:s alexan.ibi co.rij.tenet opi. Io.z Dy.q sunt due possessiones differẽtes:z hoc pbat per plures rationes: vt ibi vide:z istam dicit cõmunez opinio.esse.sed barto.ibi dicit q triplex ẽ possessio cum quo transit ibi l.udo.romanus:z Angel. in l.si qui.vt.§.differentia iure pe ti.illi⁹.ff.de acq ren.pos. sed contraria opinio q non sit dare tertiam specie possessionis.tz Ange. Imo. z Pau. de cas. in.d.l.j.z bal.i.l.j.rij. col. C.vti pos. bald. Angel.z Salt.in l.ij.C. de acqui. pos.z Bal. in rubri. de cõ posses. z pprieta.in colum.j. z.ij. z ibi Pau.de leaza.

Adde q no-

nulla possessio sine animo perditur.vt ff.de acq pos.l.queadmodum.de reg. iur.l.fere quibuscũqz.Sed constat vnã solã possessionem ab absente retineri sm omnes,sed vna sola possessio z nulla perditur:qz in nulla est animus perdẽdi,necessario sequitur vnam solam esse.Preterea p Azo.est,qz quecunqz habẽt eandem diffinitionẽ sunt eadez in substãtia,sed naturalis z ciuilis eãdem habent diffinitionẽ etiaz sm Ioã. vt not.de acqui.posses.l.j.in prin.ergo ciuilis z naturalis sunt eadem in substantia,ergo z specie:sed ad istud dici potest q describũtur simul respectu cuiusdam tertij quo cõueniunt:z ideo nõ sequitur q sint idem in substantia: sicut nec sequitur homo est animal asinus est animal, ergo homo est asinus,q sint idem in substantia.Solutio tutius z probabile est tenere opinio.[a] Io.quia tex.ponit ciuilem z naturalez possessionem:z duas species coequales.ff.pro herede.l.iij.§.quod vulgo.z cõfirmatur in.d.l.iij.§.nerua filius.ff. de acqui.pos. z ad argumẽ. contraria facile est respondere si quis diligẽter inspiceret.Dico igitur reassumẽdo.q. premissam,quia ad prescriptionez est necessaria ciuilis[b] z naturalis possessio vel saltem ciuilis sola sine naturali.Nam q sufficiat ciuilis sola pbatur quia.l.cauet q absens quem constat solam ciuilem possessionẽ animo retinere possidet quãtum ad hoc vt vsucapio cõtinuet:vt.ff. de fur.l.serui z filij. §.vltimo:z de diuersis prescrip.l.in accessione.z de acquir. pos.l.j.§.per seruum qui in fuga.Itez q naturalis sola

tatur in apost.ad istum.§.ista regula in apostil. in ver. qs dicat ciuiliter possidere:z alexãder in l.iij.§.j.ff. d acti. empti. vbi tenet contra Ange.de quo hic probat.

b Adde an ciuilis possessio sine naturali sufficiat ad prescribendum vel ecõtra naturalis sola sine ciuili.gl. Abb.z docto.in ca.causam de pscript. z pulchre barto. in.l.iij.§. econtrario. z ibi Alex.ff. de acq. pos.z Feli. in.c. causam. de prescrip.col.pe.ver. q̃uis. vbi dicit q in vno casu sufficit naturalis: videlicet in prescribente vsufructuum:nã vsufructuari⁹ possidet naturaliter.vt.l. naturalr.ff. d acquirẽ.pos.vt.s.dictũ ẽ p dy.z i additio. fol.xxiiij. z de materia vide Archi.in.§.j. xiij.q.j.z Pet.de anch.l.c.j.co.vj. de pscrip.s.e.li. z bal.i.l.si vt certo.§.si duob⁹.ff. commo.z in.l.in traditionib⁹. col. iij.C. de pactis.

z l.l.cū reo.C.d probatio.z Ioā. fab.in.§.pen.insti.per quas per so.nob.acquir.z appella.pos.sim pliciter itelligatur de ciuili vel naturali.vid alexan consi.xxviij. col.j.vsi.z tali vo lu.ij. z Barto. z doc.in.l.naturaliter.§.nihil cōe ff.de acquir.pos. in.v.lectu.z bal. in.l.j.C.cōia de vsucap. z Feli.in c.causaz. col.vj. ver. adde etiam de prescript z in c.iij.post princi. de pbationib⁹. Adde bald.in.l. pe.colū.ij.v.hec ratio ē falsa.C. de condi.incer.z omnino.l. mater paulo post princi.z in aucte.,defuncto.col.ij.vs. ij.quest.est.C. d condi.incer.

a ℭ Adde Abba. z felin. pulchre in.c.vigilanti.de prescript.z quis debet pbare absentiam ad infringendā prescriptionez.vide ibi.z Ange.in.l. emptor.C.de pscrip.long.tēpo. qui di. q ei q al legat. Idē Alex. consi.lxxxviij.colū.vi.ver. fortius.

non sufficiat ad pscriptionē pbat pri mo p tex.ff.de acqui.re.do.l.acqrunt. §.vlti.z ab exhibē.l.celsus.§.iulianus. de acqr.pos.l.j.§.pen. Item pbat per arg.necessariū. cui nō pōt cōmode respōderi.si non is qui ciuiliter tm possidet,z vsucapit q est verū,vt.d.§.per seruū q in fuga.z.d.l seruū z filij.§.vlt. abesset vel psens esset z pscriptionez continuaret sequeret q si ex naturali possessione sola pcederet prescriptio, qd si eodē tēpore naturaliter possideret z bonafide q duo quererēt insolidū dñium eiusdem rei eodem tēpore qd non est de iure possibile:vt.ff. com mo.l.si vt certo.§.si duobus vehiculū. de castr.pec.l.hereditate.§.pater.z d regu.iur.l.qd cōtra.§.vni duo. ℭ Sed pōt instari q sm hoc nunq pscriptio cōtra absentē[a] procederet q contra possidentē pscriptio nō incurrit.C. de pscriptio.xxx.anno.l.ij. Idez tēpus nō est modus perdēde possessionis:vt.ff. quibus mo.vsufru.l.mulieri.ergo con tra absentem ciuilē possessionem animo retinēdi nunq precedit pscriptio. fateor q contra ciuiliter possidentem prescriptio non procedit. Item fateor q tempus tm non est modus perden de possessionis, vt legitur,z not.ff. de vsuca.l.furtum.§.fundi.z pterea dico q si ciuiliter possidēs neglexerit natu ralē possessionē p.x.an.[b] vel vltra q in illa negligētia circa possessionē naturalem priuat eūdem possessione ciuili sicut alias cauetur in iure q negligentia cōmissa in adipiscendam vel re cuperandā possessionē naturalē induxit admissionē ciuilem,vt.ff.de acqrē.

lib.ij.z tex. z gl. z ibi bald.z doc. in.l.fin.C. de pre scrip. lon. temp. z Bart. in.l.j.§. finali.ff.de itin. actuqz priuat.et Cepo. de seruit. vrbano. predi.c. xxiij.z ample.in decisi.capel. tho lo.decisio.lxxvj.

b ℭ Adde que requirūtur ad pdendam ciuilem possessionē glos. Inno.z Abb. sic cu.in.c. venissēt. col.vi.vsi.vi.no. z Inno.in.c. que relam. de electi. z gl.bart.z Alexan.in.l.si de eo. §. si forte .ff. de acqui.pos.z Cy. barto.bald.z Salice. in .l.j.C de seruis fugi. z sin gu. per Abbas.z feli.in.c. vigilanti.col iiij.versic. z ideo adde de prescript.vbi po nit quatuor casus z omnes supradicti sequuntur Dy.exceptis Inno.z Ludo.de ro. in dicto. §. si forte. q inducit obliuio possessionis ciuilis z psumit de ipsa oblitus per decennium z sequitur bald. in.l.fin.C. de his qui a nō dño.sed Imol. z

Ludo. dicit obliuionē biēnio per iudicē arbitrādam. vide felin. in d. c. vigilanti. col. v. ver. quartus casus. & sic habes q̄ occupans incipiat prescribere nō statim sed demū possessione ciuili a dño amissa p̄dicto modo obliuionis decēnij: vt not. hic dyn. j. & alijs tribus mod. p felin. in d. c. vigilanti notatis.

¶ Adde p hoc deductis Specu. in titu. de iurisd. oium iudi. versic. vlti. nota. & in ti. de loca. §. vj. ver. xlvj. & in titu. de cōfes. §. in versi. quid si cōfiteor. & versi. seq. q incip. sed qd si cōfiteor. & Alex. dino in l. j. interdictū ff. vti possi.

a ¶ Adde quod restituere tenet qs id qd habuit ex furto rapina oppressiōe dolo vel calūnia. tex. fin. in c. j. xiiij. q. vj. vbi dī Luc. xx. zacheus dicit. Ecce dimidiū bonorū meoꝝ dñe do paupib⁹: & si quē defraudaui reddo quadruplū: de quo vide Scotum in. iiij. disti. xv. q. ij. vbi pōit qnq3 articulos: scʒ quid sit restituendū: quis tenetur restituere: cui est facienda

restitutio: ppter qd restitutio fit: & quādo: vide religio. fratrē Oliuerium Maillardi in sermo. xxxviij. in vlti. parte dñi ce. iiij. q̄dragesime. & in sermo. seq. i vlti. parte & idē dicēdum in oībus casibus in qbus cōpetit repetitio: & istud habet locū in foro anime. nā vbi cūq3 ius positiuum habēs concursū legis seu equitatis naturalis disponit sup repetitione seu restitutiōe faciēda talis lex est seruāda in foro cōsciētie vt no. Abb. sicc. in ca. q: plerūq3 de immuni. eccle. vbi vide multa alia notanda in hac materia: & an restitutio male ablatorum debeat fieri p man⁹ illi⁹ q tenet restituere vel p epm vide feli. i. c cū sic. de iudicis vbi fa cit tres pclōnes. & bal. in. c. j. §. iniuria. col. ij. vers. q̄ro. de pa. te.

b ¶ Adde ꝺ hac dictione Barto. bal. Sali. & alex. in d. l. iiij. C. de transac. & late in tractatu meo dictionū: sed vltra vide Alexā. ꝯsil. lxxxvij. lib. j. & p Ioā and. hic & in addi. spe. titu. de ipōsa. sup rub. in

pos. l. si de eo. §. si forte. dico ergo q̄ q̄ diu absens retinet ciuilē possessionem nō incboat p̄scriptio duplici ratione. Prima q: ꝯtra possidentē ciuiliter nō p̄scribitur, vt. d. l. se. C. de p̄scrip. xxx. ann. Scd̄a ratio est q: qui ciuiliter possidet p̄scribit, ergo alius non p̄scribit eodē tpe ne plures simul insolidū q̄rerent vt dictū est, sed ex quo iuris presumptione possessionē ciuilem pdiderit p obliuionē seu p animi dispositionem que ex obliuione pcedit post absentiā longi tpis ex nūc incboat p̄scriptio cōtra eum. & hoc voluerūt glossatores iuris ciuilis aliq̄liter dicere licet non plene. C. de seruis fugi l. j. p q̄d pʒ q ad p̄scriptionē est necessaria ciuilis & naturalis possessio simul vel ciuilis sola, naturalis autem sola non sufficeret eo casu quo poneremus aliū ciuiliter possidere: vt. s̄. ostensum est dyn.

¶ Idem.

Peccatum nō remittitur nisi restituatur ablatum.

¶ Si rem meā surripuisti, vel violētr abstulisti vel aliud a me extorsisti p vsurariam prauitatem a nō remittitur peccatuʒ, & cōsequenter nec pena peccati nisi restituas rem ablatā, & hoc intendit hec regula; & dictio nisi b ponit sicut in. c.

proxi.ff.de ven.in pos.mit.l.extraneo.⁊ de fer.l.si feriatis.⁊ de custod.reo.l.ij.§.si aliquãdo autem reperitur quod negat seu priuat.vt.C.de transact.l.iiij.⁊.ff.de regulis iuris.l.quo tutela.in principio.⁊ ideo dicendũ videtur ꝙ ibi precedit oratio negatiua dictio nisi ponit. vt.d.l.extraneo.l.si feriatis.⁊.l.ij.§.vltimo,⁊ de auro ⁊ argento legato.l.si quis ita:⁊ de alimẽ.lega.l.sticus. §.ticia.⁊ in hoc capit.⁊ sequẽti:sed vbi precedit affirmatiua tunc negat seu priuat,vt dicta.l.quo tutela.in prin.ff.eo.ff.de diuer.prescriptis.l.de accessionibus.§. vltimo,⁊ ad turpil.l.j.§.penulti.⁊ de iu e fisc.l.iij.§. multa.⁊.l.non possunt.Sed cõtra hoc videtur.ff.de regulis iuris.l.nemo.ex his in princip.quod priuat ⁊ nõ ponit,⁊ tamen negatiua ꝓcedit:sed illa negatiua equipollet affirmatiue,⁊ ideo dictio nisi priuat sicut vbi vera affirmatiua precedit. ¶Idem contra predictam solutionẽ videtur.ff.de manu.testa.l.titio.§.vltimo.vbi videtur precedere negatiua,⁊ tamen dictio nisi non ponit.sed ibi negatiua non precessit,sed secuta fuit,⁊ ideo nõ videtur habuisse animũ concedẽdi libertatẽ, sed potius impediẽdi,⁊ ꝓpter illam ꝓsumptionẽ animi impeditur datio libertatis ar.ff.de addit.leg.l.legata mulier.⁊ de cõdi.⁊ demon.l.cũ tale.§.vlti. Restituatur ergo a cõtrario si restituatur ablatũ remittiť peccatũ cum arg.a contrario sensu sumptum sit lex.vt.ff. de resti.l.ex eo.⁊ de testa.l.qui testamento.§.mulier.⁊ cum sublata causa finali alicuius rei tollať effectus.vt ff. de dolo.l.ij.§. vltimo.⁊.l.eleganter in princip.⁊ de exceptio.rei iudi.l.ij.⁊ de adimen.leg.l.alumne.§. ab heredibus.⁊ supra de prebẽ.⁊ digni.c.si pauper clericus.lib.vj.cũ ergo delictum sit causa finalis pene imponende:quod patet quia vbi non est delictum nõ debet esse pena.ff.de verbo.signi.l.aliud.§. inter multũ. C.d penis.l.sancimus.bene sequitur ꝙ restitutio ablato.⁊ sic reducta causa ad non causam remittitur peccatum,sed contra hoc aperte.ff.de fur.l.qui ea mente.⁊ vi bo.rap.l.penul.vbi restituta re sublata,vt violenter ablata non remittitur peccati pena,sed illud ſm rigorem iuris ciuilis,secus autẽ de equitate iuris

verbo negatione.⁊ glo.in.§.j. de his q in mit. nõ cõ.in vbo ꝑ ter ĩ pragm sãc. ¶ Adde vltra hic adducta in quãtũ faciũt ad dicti. nisi an ponat vel ꝑuet gl. in.l.extraneo.in vbi .nisi.⁊ qd ibi posuit in ad.in v. dictio nisi .ff. de ven. in pos. mit. bald.actiõe. nu. ꝗ.vbi posui ĩ ad di. ad ipm in v. dictio nisi.C. de transac.⁊ barto. in.l.si ita scriptũ §.si pater.vbi et notaui in versic. per aduerbium nisi.ff.de leg.ij. ¶ Adde an restituere rem raptam ꝓsit raptori ad penã euitã dã. Abb.ĩ ca.j. de dolo ⁊ contu. ⁊ in.c.olim.in.j. de restit.spoliato. Alber. de ro. in dictio. suo in versic.restitutio. ⁊ opinio Dyni hic seqtur bart. in.l.q ea mẽte.ff. de fur. col.j.ĩ fi. ꝙ in delictis locus est penitentie.de qua p bal. in.l.j.C. de plus petitio. ⁊ in.l. si qs in suo. de inoffici. testamẽ.⁊ Ioan. and. in c.

cū laici. de iure patron. ⁊ c. in penis. infra. eo. in mercu. ⁊ Alex. i additio. ad bart. in. d l. ea mente. ⁊ An. de perusi. i. l. si nō cōuicꝗ. C. de iuris ⁊ magistrales distinctionē. Salī. in. l. j. in. j. ⁊ ij. colū. C. de crimine stellio. ⁊ Dyn. in sequēti regula. in prima. q ⁊ Pau. de ca. ꝯsil. xxiiij. in antiq. colū. j. ⁊ Cardi. Alexā. in capit. nuncꝯ. lvj. distinc. ⁊ que not. Cyn. bart. bald. ⁊ Salice. in l. si qs non dicaꝫ rapere. C. de epiſco. ⁊ clericis: ⁊ bart. ⁊ Angelus in. §. si igitur. in auc. vt i dicta. l. sine quo quo suffra. col. ij. ⁊ que not. barto. bald. pau. de ca. ⁊ Alexan. in. l. ꝯuis. ff. de iure iurād. ⁊ Dyn. in regula que contra iura. versicu. sed contra regulam videtur infra eod. ⁊ doct. in. l. iij. de calore. ff. eodem titu. ⁊ Cyn. Ioā. fab. in dicta. l. si non cōuictꝗ. ⁊ ibi Salic. C. de iniurijs. ⁊ decisioā. capel. tholoſe.

canonici quod diuinū imitatur. Queri autez ſolet ſi fur vel raptoꝛ vel vſurarius habet facultatem rei reſtituēde etiam ſi fiat eius remiſſio abſqꝫ eo qđ reſtituat rē an intelligatur a peccato abſolutus. ⁊ quidā dicūt ꝙ ſit abſolutus qꝛ ſoluere ⁊ conſequi remiſſionem eius, qđ erat ſoluendum paria ſunt. ff. de re iudi. l. iiij. ſoluiſſe: ⁊. l. tres dies: ⁊ qꝛ ſatiſfactum accipimus ꝑ eū modum quē creditoꝛ acceptauerit. ff. de actio. l. ſi rem. §. ſatiſfactū autem. titu. ex qbus modis pignus vel hypo. ſolui. l. itē liberatur. in ꝑnci. Alij dicūt ꝙ non liberaꝛ quis, qꝛ verbis regule inherendum eſt in dubio cū de peccato agatur. Reſtituere autē eſt rem in pꝛimo ſtatu reponere: vt. ff de vſur. l. videamuſ. §. in fauiana. ⁊ ne qd in loco publi. l. ij. §. vt reſtituas. ⁊ de verbo. ſignifi. l. cum pꝛetoꝛ. ⁊. l. plus eſt in reſtitutione: ⁊. l. reſtituere. Non abſurdum tamen dici poteſt ꝙ ſi res erat reſtitutioni parata: perinde eſt ac ſi res eſſet reſtituta [a]. ⁊ poſtea per eum cui reſtitutio facta fuit donata ſit reſtituenti. argu. ff. de dona. inter virum ⁊ vxo. l. ij. § ceteꝛ debitoꝛem. ⁊. §. vlti. ⁊ de iure do. l. vir ab eodem ⁊. ff. ſi certū peta. l. ſingularia circa fi. ⁊ de ſolutione. l. pecuniā. ⁊ de rei vendicatione. l. hec ſi res alias non poteſt intelligi ꝓpꝛie facta reſtitutio cum quantum ad pꝛopꝛiam ſignificationem verborum aliud ſit remittere, aliud reſtituere vt dictum eſt. Sed ſi non habeat facultatem rei reſtituende: tunc eſſet ſibi impoſſibilis reſtitutio. Et tunc ſine reſtitutione abſoluetur: [b] qꝛ nemo

q. cccclx.

a ℭ Adde quid ſit reſtituere Abbas ſicc. in capi. querelam. in fin. de elect. ⁊ in ca. preterea. de vſurarijs. vbi ponit differentiam inter ſatiſfacere ⁊ reſtituere ⁊ in rubrica de reſtitu. in integrum: ⁊ barto. in. l. qui in pꝛopꝛio. §. itē q̄ritur. ff. de procurat. Q uotuplex ſit. vide barto. in l. cum quis. §. ſi quis pro reo. ff. de ſolu. ⁊ in. l. j. §. fina. ff. de queſtioni. ⁊ ibi vide Alexand. in additioni. ⁊ bald. in capitu. domino guerram. Et ibi cardina. Alexand. colum. iiij. Hic finitur lex ⁊ incipiunt conſuetudines regni colum. x.

b ℭ Adde quod idē tenet expreſſe bal. i. l. rogaſti §. ſi tibi. col. j. ꝟ. quid aūt ſi remi ſi vſuras vſurario. cū ſeq. q. ff. ſi cert. peta. alleg. hic dyn. ⁊ in. l. ſingularia. colū. iij. eo. tit. ⁊ vide Hoſt. in ſumma ꝺ vſurarijs. §. ſi. ꝟſi. qd ſi fenerato. ⁊ ꝟ. qd ſi vſu

arius.ꝛ do.in.c. ꝗꝗ. de vsu.ꝫ.e. li.Ioã.an. hic in glo. ꝛ in mercu. tenet ꝯtrũ. ꝛ in add.spec.titu. ꝺ vsur.§. ꝛ fed. de sen. in ꝯsil.xxiij. inci.qđ talis est. ꝛ Ioã.ꝺ ancha.ꝛ Io.cal.in ꝯsil .x. sup rub.de vsu.ꝛ pulchre alexã.in cõsil. xcj.col.j. ꝛ vl.li.ij.ꝛ fed.ꝯsi. xxij.ꝛ Lauren.de rodul. in repe.c. ꝯsuluit.in.j.q.de vsu.vide Lud.de ro. in suis singu. so.xxij.col.ij.ver sicu. colligitur.ꝛ alexã.in.l.si pla giũ. colũ.j. ff. de verbo.oblig.

¶ Adde ꝙ inꝗ tum alleg.ro.sin gu.suis. fol.xxv. qđ voluit allega re cum singula. cclxxxj.incip. re gula est. de quo vide omnino ale xan.in apost. ad barto. in.l. con sentaneum. ver sicu. vij. not.C. quomodo:ꝛ quã do iudex.

a ¶ Adde ꝙ nõ dimittit peccatũ nisi fiat restitu tio si restitui po test.nã nõ valẽs illicite rez extor taz restituere ex quo penitet libe raꝛ a pena eter-

põt ad impossibile obligari:vt.j.eo.c. nemo potest.ꝛ.ff.de reg. iur.l. impossi bilium:qꝛ ipsa non habẽdi necessitatẽ excusatur:vt.ff.de mune.ꝛ hono.l. cu ra.§.inopes.Licet forte ẽm rigorem iu ris ciuilis non esset excusatus:quia na turalis impossibilitas non persone dif ficultas debitorem excusat: vt.ff. de verboꝝ obligatione.l.cõtinuus actus. §.illud. ¶ Sed mihi videtur ꝙ etiam sine rigore iuris ciuilis posset excusa ri.multum enim refert vtrũ sit in obli gatione datio vel factuꝫ. nam si est in obligatione datio ꝛ difficultas perso ne non excusat debitorẽ:vt in.§.illud. sed vbi est in obligatione factum per sone [a] casus cõtingens in persona de bitorem excusat siue factũ debeat ex ꝯtractu siue ex promissione in iudicio facta. De cõtractu patet.ff.ad.l.Rod. de iact.l.vlti.§.penultimo. De iudicio si quis cau.l.si is. Verum est quia glos satores iuris ciuilis distinguunt inter iudicia ꝛ contractus ꝛ nihil est: quia idem est in vtroqꝫ quantuꝫ ad hoc in lege preallegata: ergo rem restituere sit factũ:sicut enim rem tradere [b]: vt ff.de verborum obligatione.l. vbi au tem non appareret.§.qui id.ꝛ.l.stipu lationes.§.idem puto.sequitur ꝙ im pedimentum superueniens in ꝑsonaꝫ debitoris quod restitutionem impos sibilem facit debitorem excusat nisi culpa precesserit casum: qꝛ tunc non excusat propter casum:vt.ff.sol.ma.l. etiã.§.lꝫ.Item nisi delinqueret sub spe venie [c] consequende: qꝛ tunc videtur culpa casum precedere.ꝛ ideo excusa ri nõ debet.ar.ff.de damno infecto.l.

na:vt not.Abb. in.c. cum tu. de vsur.ꝛ scđs tho. ij.ij.q.lxvj.ꝛ Io. de anania i.d.c. cum tu. vt tenet Dyn. hic in fi. ꝛ quãdo impossi bilitas natura lis siue difficul tas persone excu set debitorem.vt de barto. imo.ꝛ pau. de ca. in.l. cõtinuus actus. §. illud.col.ij.ff. de verbo. oblig. ꝛ dy.ꝛ ibi in ad di.in regula ne mo potest.j.

b ¶ Adde an qs precise teneatur ad factũ. bart.ꝛ vtrũqꝫ imol.i.l. stipulationes.ff. de verbo. oblig. ꝛ in.l.si quis ab alio.§.si.ff.de re iudi.

¶ Adde quod notaui in apost. ad pau.ad bart. in.l.cũ seruis ad fi. in versi.possit cogi. vbi memi ni do.apost.ff. ꝺ verbo.obliga.

c ¶ Adde tex.ꝛ ibi abb. sic.in.c. illud ꝺ cle.excõ. mu.ꝛ nota ꝙ fa cilitas venie in casuꝫ tribuit de linquẽdi. xxiij.q. iiij.c.est iniusta. spec.ti.de aduo. versi.vij.in fi. vt de pet. de anch.

fluuium §.ite3 apud.z.§.seruus.z de act.z obli.l.j.§.is quoq3.z commoda.l.in rebus.§.quod autem.

ℂ Idem.

Eccati venia non datur nisi correcto.

ℂ Hec regula concordat cum proxima precedēti, quia sicut in precedēti nō remittitur peccatum nisi restituatur ablatum.ita hic nō remittit peccatū nec peccati pena nisi interueniat mētalis correctio.i. animi penitētia z cordis cōtritio,his enī interueniētibus datur peccati venia[a] sed querit de iure canonico ꝓpter solā penitētia3 idest cordis cōtritionē datur peccati venia z nō de iure ciuili[b].vt.ff.de edil.edic.l.qd sit fugitiuus.z de furti.l.qui ea mēte.cū simi.R̄nsio est aperta,quia ea que facilius ligāt facilius dissoluūt,seu que facilius ligant facilius dissoluūtur.vt.ff.eo.l.nihil ta3 naturale. z.l.fere. z de sol.l.prout quisq3.z de resti.ven.l.emptio. Cōstat aūt ꝙ de iure diuino facilius quis ligat,quia sola mentis cogitatione si modo fuerit huius ꝓpositi qō occasione data id qō cogitauit cōmissurus sit. vt.ff.de verbo.sig.l.fugitiuus.z ideo per contrariā animi penitentiā z cordis contritionē cōsequitur remissionē peccati z pene pro peccato imponende.iure aūt ciuili per solā animi cogitationē ad actum non precedentem penam nō meretur.vt.d.l.fugitiuus.z de penis.l.cogitationis. z ideo sola cordis cōtritione veniam non cōsequitur. Correcto.i.penitēti z cordis contritionē habēti.correctio enim triplex[c] repitur vna verbalis,alia realis,tertia mētalis,tñ nec verbalis nec realis prodessent nisi mētalis interueniat quo ad deū cū ad cor tantū respiciat deus z quantū ad peccati cōmissionē z quantū ad remissionē consequēdā. Iura aūt ciuilia quantū ad cōmissionē cōsiderant factū concurrēs cū aīo z nō factu3 tantū sine aīo,z qa volūtas z ꝓpositū maleficia distinguūt.vt.ff.de furt.l.q iniurie.z de sic.l.īfans. z.l. diuus nec animus sine facto.vt.l.fugitiuus.z.l. cogitationis.

i dicto.c.illud. z istud indu[x]it Iason in.§. fin.col. iiij. ver.xj. fallit. insti. de actio.ꝙ is q sub spe cessionis bonorum cōtrahit nō admittitur ad cessionem bonorū. vt tenet ibi Ioan. de pla.et bene facit qd not. Barto.in.l.j.§.j. ff. quis si testamēto liber esse.

a ℂ Adde Cardi. alexan. in. c. deniq3. in princ. iiij.disti.n. in fin. verbis suis vbi dicit esse ibi gl. limitātē hanc relatiuam ꝙ procedit i venia culpe. secus in venia pene ꝙ non est idem not. Albe. de rosate in dictionario suo in litera venia licet Dyn. hic videatur sentire cōtrariu3 quod correctus consequatur remissionem pene zc.

b ℂ Adde Dy. z que ibi dixi in regula preceden ti. in tertia apostil.

c ℂ Adde abb. sicu. in.c.cu3 ex iniunctio.de here.

a ¶ Adde sing. Cy. & Bal. & Saly. in l. si qs non dicā rapere. C. de epi. & cle. Bar. in l. j. in prin. ff. de extra crimi. & bar. pul chre in cōsi. ccxvij. & alex. in l. j. §. fi. ff. qd quisq3 iur. & Saly. in l. is qui cū telo. C. de sic. & abb. i. c. j. de psum. & doc. in c. ppetue. d. ti elec. eo. lib. bal. & Ang. are. in §. ite3 lex cornelia. insti de pub. indic. & bar. i. l. j. §. diu⁹. & l. diuus. ff. ad l. cornelia. de sicca. signanter p Feli. i. d. c. j. de psump. post d. Anto. & imo. & Feli. i trac. suo de conatu quem posuit post titu. de appel. vbi ponit in dictis locis regulā q conatus sine effectu penam meretur & etiam octo fallen. Et qd in statutis malesicia punientibus. vide per doct. d. alleg. & paul. de cast. in cōsi. xxvij. in antiquis. col. ij. versi. dicet aliqs. & ad predicta vide lo. bo. in l. in executione. §. quecūq3. ff. de v. bo. obligat. In secundis interpretationibus. Qua pena punitur ille q repertus est in domo animo furādi nō tamē pro- cessit ad actū. vide Bart. in l. qui ea mente. ff. de fur. & Bal. in d. l. si quis nō dicas rapere. & Anto. in c. j. de eo qui mit. in pos. cau. rei seruan. & Arch. in c. qui bona. xvij. q. j. vbi dicunt per tex. in l. sacrilarij. ff. de extra cri. q relegatur vel ad opus traditur: sed ibi lando. boleg. tenet cōtrariū: ad nota. hic vide bal. in cōsi. xxiiij. volu. iiij. & Card. alexan. in c. ode. xxij. dist. & bald. in cōsi. xxx. li. ij. & in cōsi. lviij. volu. vij. versi. ite3 qui insti. lib. j. & in cōsi. xxvij. lib. ij. Et an conatus puniat in ciuilibus sicut in crimine dic q non. vt no. glo. sing. & bal. in l. si cōstiterit. C. finiū regun. & Fely. in c. cu3 accessissent. col. xvj. in princ. de cōsi. xxxiiij. & in cōsi. xxxvj.

¶ Adde in quātū alleg. fely. in tract. de conatu. post titu. de ap. q nūc p modernā impssionē ponit postil. d ipsa. & d hac mate. tu vide oīno panor. in. c. adolescēs. & qd ibi posui i addi. ad ips in v̄fi. psummatū. nu. ij. de spō. vbi pono qd de

¶ Idem.

NEmo potest ad impossibile obligari.

¶ Si pmitto alicui dare qd est ipossibile de natura dari. vt solē, lunam, & stillas, nō obligor. vt. ff. de ver. obl. l. si stipuler. ij. rn̄. Itē si promitto facere id qd impossibile est de natura fieri: vt celū digito tāgere vel celu3 ascēdere. vt. d. l. si stipuler. j respō. Ite3 ēt si promitto id qd est impossibile de facto vt montes alpiū vltra mare deferre arg. ff. de statu lib. l. cū heres. §. j. Ite3 si stipulor id qd est impossibile de iure vt rem sacrā mihi dari. vt insti. d ver. obli. in prin. & ff. de ver. oblig. l. inter stipulantē §. sacram. & l si stipuler. §. item q leges. Intēdit ergo regula dicere q nemo pōt obligari ad id qd de natura de facto vel de iure est impossibile, & hoc in cōtractibus idem in vltimis volūtatibus: q2 nec authoritas vltime volūtatis que excedit authoritatē ɔtractuū. vt. ff. eod. l. in testamētis pōt ad impossibile aliqd de pdictis modis obligari. arg. ff. de leg. j l. si quis inglinos. §. vlti. & l. seruo alieno. §. vltimo. & l. apud iulia § constat. & de condi. institu l. quidam. & l. filius. & l. q̄ sub conditione. Et ide3 in sententijs & preceptis, nam nec authoritas nec prece-

hoc casu in foro soi. ⁊ in foro poli. ⁊ de hoc dic vide Roma.sing. ccccx. incip.iu-der capiens pecuniam.

a ℂ Adde an ⁊ qñ īpossibilitas vitiet. barto.in.l.j.ff.de here.insti. ⁊ in.l.si.ff.si cer.pe.⁊ in auct.

impossibile. volu.iiij. ⁊ Christo. poic.⁊ ibi Iason de may.in addi. in dicto.§.im possibilis.de inuti.stipu. ⁊ Cardi. alex. in.c.ab exordio.col.ij. xxxv. dist.⁊ abb. siccu.in.c.cum esses. colū.xj. de testa. ⁊ bald. in.l.iiij.§.

ptum potest aliquem ad impossibile obligare.vt.ff.que senten.sine appel. re.l.vltima.⁊.iij.responso. Item in cōcessionibus: quia concessio continens impossibile de natura de facto vel de iure non est obligatoria.vt.ff.de inter. actio.l.si is.§.in totum.⁊ ad.l.acquil.l. inde neratius.§.vltimo. Nunquid autem legis authoritas potest ad impossibile obligari. dicendum est ꝙ non: quia lex debet esse possibilis ⁊ honesta[a] alias pro non.l.est babenda. vt in c.erit autem lex.iiij.distin.est ergo effectus istius regule generalis: vcȝ vt nec authoritate contractus vel vltime voluntatis nec finem nec precepti nec confessionis nec legis ꝙ possit aliquis ad impossibile obligari saltim ciuiliter: quia huius obligationis effectus per canones ⁊ per leges improbatur: vt hic. ⁊.ff. eodem.l. impossibilium.an autem saltim naturaliter obligetur ex vigore contractus vel vltime voluntatis impossibilitatem continentis[b] qđ prima facie videtur: quia consensus adest: ergo naturalem obligationem parit cum nascatur ex conuentione seu consen.vt.ff.eo. cuȝ amplius.§.is natura debet.⁊ de solutio.l. sti.§. naturali. Econtra videtur mihi

si qñ. C. de ꝯdi. pec. impossibile simplr pōt dedu ci in obligatio-nē si homis ꝓui sione deducatur ad possibilitatē. ter.sin.⁊ vnicus. in.l. fina.§.inter eos.ff. de verb. obl. ⁊ ibi Ludo. bo.in scdis iter. de quo vide per bar. in.l. ꝯtinuᵒ actus.§.illud.ff. de vb.obli. ⁊ ibi q̄ sit impossibili tas.⁊ multa alia circa materiaȝ.⁊ q̄ not.dy.ī.irre-gula. peccatuȝ.⁊ ibi in pe. addi.⁊ quotuplex fit. p bart. in.l.j.ff.de condi.insti.⁊ ibi multa notāda di cit in materia. ⁊ in.l. īpossibilis. ⁊ ibi alexā.ff. de verb.obl. ⁊ pulchre Ang. areti. in.§. impossibi-lis.insti.de inut. sti.⁊ bal.⁊ imol. in.d.l.j.ff.de cō-di.insti. ⁊ bal.in l.vnica.in.x. op-po.C.de his que

quesituȝ. ff.si qs cau.⁊ Cyn. in.l. non moriturum. C. de contrah.⁊ cōmit.stip. ⁊ Io. fab.in.§ si.insti. dele. pau. de ca. ⁊ barth. soci. in l.obtinuit. ff. de cōdi. ⁊ demon.⁊ calder. in consil. vj.tit.qui fil.sint legi. ⁊ Angel.in consi.cxix.
ℂ Adde omnino spec.in tit de aduo. §. iij.ꝟsic. ad euidentiam. bal.i.l.ab admi-nistratione . nu. iij. ⁊ ibi posui.in addi.ad īpm. in ver. vitiat ꝯctū. C.de ac.⁊ oblig. ⁊ quotuplex sit impossibilitas.⁊ an ois vitiet. vide eundē in.l.cū quā.ad fi.c. de fi deicō.⁊ bar.in.l. j.ff.de condi. insti.
b ℂ Adde card. alex.in.c.erit āt. iiij.dist.ccliā.j.⁊ ij.⁊ ibi dicit car. ꝙ mediū est impossibile illud ꝙ

pene nomine.⁊ in.l.ab administratione. C.de lega.⁊ in.c.j.§.ad hec. versicu. extra quero. hic finitur lex corrad.colum. x.⁊ in consilio.xxix.colū.ij. versicu.quia

est ꝯ legē.vt dicit glo.in.c.gratia.de rescrip.ī.eo. li.⁊ Innoc.in.c.pastoralis.de cā pos.⁊ proprie.sed etiā ꝙ est cōtra cōsuetu.vt.d.c.erit autem lex.

a ¶ Adde q̄ ex conditione impossibili non nascat ciuilis nec naturalis. text. & ibi Barto. in l. si sub impossibili. ff. de fideiussori. q alleg. hec Dy. & q̄ non nascatur ex contractu vel testamēto cō tra legē celebrato. vide Angel. & Alexand. in l. si certis annis. co. iā. ij. ver. ij. limitat notabilr Angel. C. de pact. & Barto. in l. cum lex. col. ij. versic. his premissis. ff. de fideius. & Anto. & Imol. in c. cum contingat. de iureiurand. & no. q̄ filiusfami. accipiēs mutuū cōtrahit contra sena. macedo. & pariter mulier intercedens cōtra velleia. & tamen obligantur naturaliter & ciuiliter licet adiuuētur exceptione. vt est text. & ibi glo. super verbo petitio. in l. j. in princi. & ibi Bar. ff. ad macedo. & Iason in repe. l. frater a fratre. col. xx. post pncipiū. ff. de cōd. inde. vide Dy. & ibi in add. in regula

q̄ naturaliter etiā non obligat. primo q2 cōsentire nō videt sup re impossibili scienter cōtrahēdo vel disponēdo. vt. ff. de act. & obl. l. nō solū. Scdo q2 si ignorāter cōtrahat aut disponat credēs possibilē que erat impossibilis videt error adesse, igitur & cōsensus abesse. vt. ff. de iurisdi. om. iud. l. si per errorē. & ff. de iudi. l. ij. & C. de iur. & fac. igno. l. cū testiū. & l. nō idcirco. ergo deficiēte cōsensu nō ɔtrahit obligatio naturalis que solet ex cōsensu procedere. Item q2 in regula iuris impossibiliū nulla est obligatio posita. ff. eo. ponitur signum vniuersale negatiuū & posito q̄ ponat indefinita equipollet vniuersali. cū in qualibet specie vlī cum q̄bus vlr effectus impediēde sit eadē rō. vt. ff. de leg. ij. l. si pluribus. in prin. & l. si ita relictū. & dictū est supra in gl. rubri. Sed opponitur & videt q̄ quis possit ad impossibile obligari, & q̄ impossibilitas non reddat obligationē inutilē, sed reddat eandē de presenti puram & vtilē. vt. ff. de cōdi. insti. l. j. & de condi. & demonst. l. obtinuit. cū simi. sed dicendū est q̄ aut impossibilitas adijcitur in modū cōuentionis in contractibus vel dispositionis in vltimis volūtatibus aut in modo cōditionis, si in modū cōuentionis vel dispositionis. verbi gratia, q2 promitto vel lego rem cuius impossibilitas impedit oēm speciē obligationis contrahi, & ita loqtur regula hic. & ff. eod. l. impossibiliū. & de verbo. oblig. l. si stipuler. j. ij. iij. & iiij. respon. Sed si modum conditionis. verbi gratia, quia promitto vel lego si celum ascendas vel digito tāgas, & tunc aut ista cōditio impossibilis ponitur in cōtractibus, aut in vltimis volūtatibus. Si in cōtractibus aut affirmatiue, aut negatiue, si affirmatiue, vt qa promitto si celum digito tangas reddit contractū inutilem, si negatiue, vt quia promitto, si celum digito non tāgas valet contractus, & q2 affirmatiua est īpossibilis, ideo negatiua que eius cōtraria est possibilis & necessaria. facit cōtrariū de p̄senti naturalē & obligationē parit. vt. ff. de verb. obli. l. impossibilis cōditio. & ita dꝫ intelligi. ff. de actio. & obliga. l. non solū. & patet apte. insti. de inuti. stip. §. impossibilis. sed in vltimis voluntatibus si q̄dē negatiua idē qd̄ in cōtractibus, si affirmatiua aut

omni tpe impossibilis aut a principio possibilis prio casu aut erat adiecta in psona onerati.i.eius cui aliqd in testō ascriberet, ⁊ tūc hr̄ pro non adiecta ⁊ relictuȝ valet. vt pȝ in.d.l.obtinuit.de ꝯdi.⁊ demō.⁊.l.j.de ꝯdi. insti. ⁊ ibi no. si in psona onerati.i.eius,cuius onus pstationis in vltia volūtate imponit, vt dāno heredē.x. dare si celuȝ digito tāgat,tūc reddit inutile.vt insti. d leg. §.vi.sed si erat ab initio possibilis ⁊ ex post facto deuenit ad impossibilitatē relictū valet ⁊ sola ipossibilitas remouet.vt.ff.de leg.j.l.si mihi.§. si q aūt.si in ꝯuētione apponat aliqd.⁊ si id non fiat det pena quaȝ possibile est pstari an saltiȝ obligatio ꝯbit in pena.vbi.g. pmitto dare hoiem mortuū, ⁊ si non dedero pmitto.x. nomie pene vel hō postea moriat ante moraȝ glosatores iuris ciuilis aliqn̄ determināt ⁊ male ꝙ pena cōmittit per.l. illa stipulatione si calē.ff.de ver.obl.aliqn̄ determināt ⁊ bene [a] ꝙ stipulatio nō cōmittat ad penā.vt de ver.obl.l.si homo mortuus.⁊ in.l.in illa stipulatiōe vbi nil facit ad ppositū,qꝛ ibi incipit stipulatio penalis a precedēti cōuentione, ⁊ iō si res sit interempta a pncipio pena nō dȝ conuerti,qa rei impossibilis fuerat adiecto,itē si moriat post pmissioneȝ ⁊ ante morā non cōmittit pena, quia interitu rei q̄ in obligatione erat ꝯtingente liberat ⁊ casus ante pmissionis morā expedit a pene pmissione. vt.d. l.si hō mortuus.⁊ ibi no. Sed ꝯtra hāc determinationeȝ videt. ff.de noxa.l.si ad libertatē.§.si qs.nā ibi seruus non erat in obligatiōe sed estimatio dāni.

vltima.ver.de re ad rem.

¶ Adde ꝙ verū est ꝙ filiusfa. sit tut⁹ exceptione macedoniani qñ ex inspectiōe apparet ꝙ ē minor:qꝛ si non appareret vel alias ignoraret mutuans cum maiorē tūc puto ꝙ non esset tut⁹ illā exceptio.ita tenuit expsse Bal. post Bart.in.l.j.C.ad macedo.

a ¶ Adde ꝙ idē tȝ Cyn. in.l.non morituruȝ. C.de ꝯtrahē. ⁊ cōmit. stip. ⁊ Bar. ⁊ alexā. in.l. si homo mortu⁹.ff.de verb. oblig. sequendo ibi glo.⁊ Barto. Bal.⁊ Alex.in.l. si decesserit. ff. q satisda.cogā.reprobando ibi gl. ⁊ allegant Dy. hic.⁊ Bartho. so ꝫi.in.l. obtinuit. col.j. prope finē. de cōditio. ⁊ demon.ff.

b ¶ Adde Bar. ⁊ doc.moder. pcipue Franci.de are.in.l.maritū. ff. solu. matri. ⁊ ipsum Dy. in.§. sunt preterea. insti. de act. ⁊ alexan. sing. in.d.l. maritum.qui ponit regulā ꝙ maritus non conuenitur nisi inqnātuȝ facere potest ⁊ viginti vnā fallen. ⁊ vide Ang. areti. ⁊ Jaso. de may. Jo. de pla. ⁊ Joan. fab.post Nico. de neapo. in.§.iteȝ si de dote.insti. de act.⁊ Angel. de peru. in.l.nō solum.ff. de re iudi. ⁊ Ludoui. bol. in.l.⁊ ideo.§.j.ff. reruȝ amo.in suo priuilegio interpreta. antiq. ⁊ an huic priuilegio possit renunciari soluto matrimonio. vide per Ludo. bolog. in.l. cum qui. §. si mulier. ff. de iureiuran. ⁊ adde ipsum in l.si filio. ff. solu. matr.⁊ i.l. etiaȝ. eod.tit. ⁊ Cy.in l.vna.§.cum autē. C. de rei vxo. actio. ⁊ Alex.in l.nō tantū. ff. de re iudic. ⁊ Fely. in.c. que in ecclesiarum. col.xxv. ante medium.de constitu.

¶ Adde vltra allegata per do. coapostillatoreȝ meum Bartho. sozi. in suo tracta.fallen. regu. celvī.vbi restringit eaȝ fallen. ix. tantum.

vt.ff.de re iu.l. miles. §.x. et tamē eius interitū contingit liberatio: sed ibi est in obligatione et estimatio ppter delictū serui, sicut ergo delictū morte serui delinquētis extinguitur, ita et obligatio delicti occasione ɔtracta. Dy.

¶ Idem.

Priuilegiū personali personā sequitr et extinguitr cum persona.

¶ Potest poni exēplū huius regule in priuilegio qd datur marito vt ɔdēnet inquātū facere pōt deducto ne egeat[a] naȝ personā mariti sequtur et cū persona mariti extinguit, et iō heres mariti extraneus insolidū condēnat nō habita rōne ne egeat. vt.ff.sol. matri.l.maritū.et.l.seq.et de re iud.l.et si fideiussor. §.si maritus.et in.l.sciendū. ideȝ in priuilegio personali qd datur patri et patrono et militi vt condēnetur inquantum facere[b] possunt. vt.ff. de re iudi.l. sunt q in id.et.l.patronus.et.l.item miles.et.l.miles.qz personā sequitur et cū psona extinguit.vt.ff.de reg. iur.l.priuilegia.et.l.in omnibus. et de censi.l.iij. §.vltimo. sed opponitur et videtur priuilegiū cuȝ persona nō extingui, sed ad successorē transire cōstat eniȝ beneficium restōnis qd datur minori personale esse: qd sic pbatur. omne bñficiū reale ɔueniens ex persona rei principalis cōpetit fideiussori: beneficiū aūt psonale proueniens ex persona rei ad fideiussorē non extendit. vt.ff. de exce

a ¶ Adde doct. in iuribus hic al lega. et in.§. sunt pterea. et.§.sed et § qs. institu. de actio. et qd dicit in milite armate militie idē i clerico celestis militie milite: vt no.glo. in.l.milites. et ibi bar. an ge. et matthe. de mathe. i suis notabilib[9].fo.j. co lū.ij. et Io.bap.d sancto seueri. in tract. de debito. suspectis. et fugi. in. q.v. multum singulariter et de cisionib[9] càpelle tholose decisio. cclvj. et Abb. sic.in.c. clim. de testi. et in.c.j. de cleri. egro. et latius in.c.odoardus. et ibi andr. barb.col.ij.d solu. vbi dicit ideȝ dicendū in aduocato. et tenēt angel.aleтá. et I. u. doui.bolog.i secundis interpretationib[9] p glosam quā faciunt ibi singularē in dicta.l. miles. d re iudi. et ibi alexan.allegat aliā glos.et ibi bar.in l.ij. §. est et ali[9]. ff. si quis a par. fuer. et ideȝ Cy. et Salv. in.l.j. co lū.v.C. de fur.et

fac.igno.ibi hoc limitant nō hre locum in priuilegijs ɔcessis: ratione presumpte ignorantie iuris ga turpe est doctori ius ignorare in quo versat. l.ij.§.seruus aūt suspectus .ff. de orig. iu.pro quo dicto est text. et ibi Cy. bar.bal. et doc. moder. in l.j.C. q et aduer. quos in integ.rest. et in.l. profecto. et ibi glos. et Io.de plat.C.de muneri.patri.li. bro.x. et vide docto. marie aler. in.l.ij.qd quisqȝ iu. facit tex.in.l. aduoca.C.d aduoca.diuer.iudi.

¶ Adde iquātū allegauit Mattheū in notabil. suis fol.j. q volut cuȝ allegare singul.suo notabili. lxj. incipiē. nota q clerici d quo vide andrea. in rep.c. si pp.co lū.vj.de rescrip. panor. in. c.j. de cler.egro. domi. mc[9].d. Ias.may. in.l. ɔuis.colū. iij. circa med.C. de iur.et fa.igno. et abb. ɔsi.xcviij. inci. i quo re hrdū.l.ij. et ibi posui i apos.ad ipȝ.

ptio.l.exceptiones que persone.in princ.ꝛ.§. rei vero. sed beneficiū restōnis in integrum cōpetens minori ꝛ nō decepto aduersarij dolo non cōpetit fideiussoribus eo casu quo creditor est habiturus regressum contra aliū.vt.d.l.exceptiones que persone.in fi.ꝛ.ff.de mino. l.in causa.ꝛ.C.de fideius.minorū.l.j.ꝛ.ij. ergo seqtur ipsum psonale esse,ꝛ tñ iure cauetur ꝙ nō extinguit cuꝫ psona,sed ad heredes trāsit.vt.ff. de in integ.restitu.l. non solū[a].ꝛ de mino.l.minor aūt.§.non solū.ꝛ.l.interdū.ꝛ.C.de tempo.in integrū resti peten.l.ea que. ergo videt regula falsa. Idem in beneficio vellia qd cōpetit mulieribus pro alijs intercedētibus:qꝛ ipsuꝫ psonale, ꝛ tñ cum psona nō extinguitur:sed ad heredes trāsit[b]. vt.C.ad velleya.l.herede.sed dicendū est ꝙ aut persona est proxima ꝛ immediata causa beneficij personalis:vt patet in marito:patre:patrono:ꝛ milite. de quibus superius dictum est ꝛ tunc beneficiuꝫ persone cuꝫ persona extinguitur vt hic.ꝛ.ff.eo.l.priuilegium.ꝛ.l in omnibus.aut persona nō est ꝓxima ꝛ immediata causa:sed lesio vt est videre in persona minoris qui in integrum restitui petit,licet enim sibi non cōcedatur restitutio licet probat se minorem nisi probet de lesione:vnde lesio est proxima causa restitutionis cuꝫ persona minoris.vt probatur.ff. de iureiurand.l. nam postea.§.si minor.ꝛ de minori.l.quid si minor.§. non semper.ꝛ.l. non omnia. ꝛ tunc beneficium personale non extinguitur cum persona. vt.d.l.non solum. ꝛ.l interdum. Ratio autem predictoruꝫ est aperta:quia primo casu extincta persona extinguitur priuilegium:in secūdo extincta persona non extinguitur causa finalis priuilegij concedendi: ꝛ ideo priuilegium non expirat. Iuxta regulam qua cauetur cessante causa finali cessat effectus:ꝛ non cessante causa durat effectus. vt.ff. de do.l.ij.§.vltimo.ꝛ.l.generaliter. Vltio loco[c] circa materiam regule potest plene distingui: quia aut priuilegium cōceditur persone aut conceditur rebus:aut genere personarū:aut ciuitati vel loco:aut cause. ¶ Primo casu:aut persona est proxima causa priuilegij ꝯcedendi tunc cuꝫ persona extinguit priuilegiū. vt.ff.solu.

a ¶ Adde ibi ꝗ dendū bar.ꝗ allegat.dy.hic. ꝛ ponit vnuꝫ casum: quo priuilegium restitutionis nō transit ad heredem minoris et aliam casum.vide etiā per glo.ꝛ Bart.in.l.paterfa.ff de priuileg. credito.ꝛ Barto. in.l.interduꝫ. de minori.ff.qui sequitur sol.Dyn. hic.

b ¶ Adde Cy.ꝛ bal.i.l. herede. C.ad velleya.et bal.sequit Dy.ꝛ multū eū defendit ꝛ ponit vnaꝫ dist. ꝛ vide Dy. in regula si quis succedit infra.

c ¶ Adde pulchre bart. bal. ꝛ alex.sing. in.l.qualē.ff.so.ma.gl. celebrē. ꝛ ibi Jo. de pla.in.l.sordidorū.C.de excu. mune.li.x.ꝛ bar. i l.pe.ff.de seruit. lega. ꝛ i.l.j.ꝛ ibi Alex. in addi ff. de cōstitu. princ. ꝛ Bald. in.l.fi.in noua lectura.eo. tit.col.j. ꝛ Ang. are. Jo.fab.ꝛ Jason in addit. ad rhoso.porc.in.§. qd pnc. placuit. insti.de iure nat. gē.ꝛ ci. ꝛ Alberi.de rosa.in suo

dictionario.in litera priuilegium. ꝛ Bal.in.l.heredes.C.ad velleya. Et qn̄o cognoscitur an sit reale vel personale.vide per Bart. vbi.s.ꝛ in.l. apud iulianū.§.si quis alicui.ꝛ ibi Alex.col.j.ff.de leg.j.ꝛ p glo.ꝛ doc.in.c.cū venissent. de institu. ꝛ glo. xxv.q.ij.in summa.ꝛ Io.an.Pet.de ancha.ꝛ Phelip.fran.hic. Et quid sit priuilegiū. vide p Fely.in.c.de literis.in prin.de fide instru.ꝛ ad supradicta omnia.vide Specu.tit. de instru. edi.§.xj.p totū. ꝛ Bal.cōsil.cccv. li.vj.qḋ est pulchrū in hac materia. ꝛ Petr. de ancha.cons.cccxxviij. ꝛ Alexā. cōsi.cj.col.ij.lib. j.versi.ij. obstat etiā. ꝛ per Alb. de rosa.in opere statu.in prima parte.q.x. ꝛ bald.in l.gallus.§.qdaȝ recte. cold. vlti. ꝟsi. sed qd in dubio.ff.de liber.ꝛ posthu.ꝛ bar.in dispu. sua incip. pisane ciuitatis. col.vj.ꝛ barto.ꝛ ibi fin. Alex. de imo. i addi.in.l. j.§.fin.ff.de iure immuni.ꝛ Angel. are.insti.de gradi.§.v. gradu.in fi.ꝛ bal.in repe. c. si pr̄. de testa. ē.eo. lib. vj.car. ¶ Adde qḋ notant in apostil. ad bar. i.l.apud iulianū.§.j.qs alicui. in ꝟsi. pso nali. post Alex. ꝛ alios apost.ff. de leg.j.ꝛ i.l.pater. ꝟsi. quero si vrū post alexā. in eo. versi.ff.de serui.leg.

matri.l.maritū.ꝛ.l seque.ꝛ de re iudica.l.sciendū.ꝛ.l.si fideiussor.ꝛ.§.si marit⁹.ꝛ.C.de excusatione mune.l.maximarū.lib.x.ꝛ ibi not.ꝛ de iure imuni.l.j.§. personis.ꝛ hic. Aut vna persona est causa remota, ꝛ alia prima ꝛ tunc priuilegiū non extinguitur cuȝ persona. vt.ff. de in integ.resti.l.nō solū ꝛ de mino.l.minor aūt.§.si.ꝛ.l. seq.ꝛ.C.de tpi.in integ.rest.peta.l.ea que ad ve.l. heredes. ¶ Scđo casu.s.quando ꝯcedit rebus transit ad successorē in eandē rem siue succedat titulo vniuersali siue titulo singulari. vt.ff.de aqua quoti. ꝛ estiua.l.j.§. pmittit.ꝛ de censi.l.etatē.§.rebus.ꝛ arg.ff. de serui.verba.pdio.l.via.§.quecūqȝ. ¶ Tertio casu qn̄ conceditur generi personarū hoc expresso vel intellecto ꝙ ad posteros trāseat succedētes per lineā masculinā nō autē ad descendētes ex feminis transit.vt.ff.de iure immu. l.j.§.vlti.ꝛ.l.immunitates. ꝛ de mu.ꝛ hono.l. vacatio. ¶ In quarto casu.s. qn̄ cōceditur ciuitati vel loco cuȝ semp idem populus videatur.vt.ff.de iudi.l.proponebat.ita cōcedi videtur ꝙ ad oēs in eadem ciuitate vel loco successiue habitantes perpetuo extendatur.vt de censi.l.forma.§.quāquam. ¶ Quinto casu.s. qn̄ conceditur cause vt est videre in causa depositi ꝛ similib⁹ non extinguit cū persona sed transit ad successores. vt ff.eo.l.in omnibus.ꝛ.l.priuileg.Dyn.

¶ Idem.

Semel malus semper presumitur esse malus.

¶ Exemplū huius regule sumi pōt ex.l. si cui.ff.de accu.§.hisdeȝ.vbi dicit ꝙ qui calūniatus fuit in accusatione prima calūniari psumit ēt in scđa. Idem ex.l.nō oēs.§.a barbaris.ff.de re mili.vbi dicit ꝙ si miles male hȝ in militia non est

Adde an semel malus semp p̄sumi tur malus. Bart. i. l. l. si cui. §. b̄ide. col. ij. ver. venio ad scd̄am partē. ff. de accusa. & intellige q̄ malus p̄sumit malus in eo dē genere mali s̄m bart. i. l. l. cassius. ff. de senat. & vid bar. in. l. si p̄as. in. iij. & v. opi. iij. par tis. ff. d̄ no. ope. nūtia. & bal. in. l. fin. ff. de here. in stit. & alex. i. p̄si. v. col. iij. j p̄n. j. col. & tert. & ibi bar. & Ioā. de pla. in l. athletas. C. de athle. lib. x. facit q̄d not. bal. in. c. j. de feu. dato. in vincenti. l. cōmis so. & Innoc. in. c. sup his de accu sa. & q̄uoluit gl. iuncta theorica. Abb. sic. ibi. i. c. p̄posuit. de cler. excom. ministr. vbi nota. ex illa gl. q̄ semel excō municatus p̄su mit excōicatus nisi p̄betur ab solutus: de quo p alexā. in addi tio. ad bald. in. l. ex persona. C. de prob. limita hāc regulā s̄m Ant. hugo. barba. in. c. testi moniū. de test. in fi. & And. corsetti suis singu. in littera p̄sumptio q̄ si aliq̄s fuit semel suspectus & male vite licet de fact li nō presumatur mutatio vite de malo i bonū si potest p̄bari q̄ iste q̄ olim fuit male vite nunc p tres annos continuos seu a tribus annis citra p̄hibetur fuisse bene cōuersus & bone vite q̄ p̄sumit pur gatus & emēdatus & per hoc cessabit si nistra inspitio mali: elegans est text. in auctē. de monachis. §. hic autē. versi. facit. & ibi Ange. & expresse tenet I. udo ver. de roma. in consi. cccxxxvj. col. ij. vbi dicit q̄ p̄pter desistētiam ab iniquo viuēdi ge nere reuersionē ad bonū q̄s fingitur no uus hō adeo q̄ fingat nūq̄ fuis se talis q̄lis erat tpe male vite. vt cap. ferrum. l. di stin. q̄ not. & idē tenet feli. in. c. cū deputati. in p̄nc. d̄ iudi. & Ioā. fa. in instit. de inof fi. test. versi. scot tis. & Car. alexā. in. c. leges. colū. vlti. l. iij. distin ctione. per tex. & glo. in. c. conral dus. & vij. questi. ij. adde bald. hic in cōsi. lxxix. col. ij. versi. p̄sumit. volu. iij. & bald. i. l. j. §. si magist. conue. q̄si ex p̄n ti pauptate q̄s p̄sumitur retro paup & sit faciē da p̄sumptio de p̄senti ad p̄teri tū. vide barto. & pulchre ibi bal. & Alex. in addit. ad bar. in. l. ex p sona. C. de p̄ba. & bald. in. l. siue possidetis. co. ti. & bald. in. l. nō ignorabit. C. ad exhibēdū. & in. l. si q̄s & ibi Alexā. in ad di. C. de adul. & p bald. in p̄si. lxviij. ver. nā q̄si. lib. j. & Ange. aret. & Iaso. in. §. sic itaq̄. col. iiij. institu. de act. & etiā presu mat in futurū vt not. bal. in. l. iij. C. si vē di. pig. agat. Et an ex vnico actu iudicet q̄s malus vel bonus. Ioā. fab. in. §. cūq̄ deo. col. ij. instit. i p̄he. & ibi Ange. are. & per bart. & doct. ā. in locis allegatis. Et

nō est ei plus credēdū: q̄ nō est verisi mile q̄ in futurum bene se habeat. Ex q̄bus legibus p̄greditur ista gñalis q̄ semel malus [a] semp p̄sumit malus, & huius regule & exēplorū eius ratio est gñalis q̄ de preterito p̄sumitur in pre senti. C. de proba. l. siue possidetis & ad exhiben. l. nō ignorauit. ¶ Sed ɔtra re gulā & exēpla videt p̄sumptio iuris & nature, q̄ q̄libet p̄sumit bonus nisi p̄ bet malus: vt. C. de inoffi. testa. l. oīmo do. & ff. de lega. ij. l. cū q̄daz. & l. cū tpe. §. rogo. Sed dic q̄ accidens nature cō trariū remouet effectū presumptiōis nature, & ideo ex tpe accidentis natu re ɔtrariū semp iudicari d3 tanq̄ cō stitutus in quasi possessione malitie q̄ p̄cedit ex illius malitie actu acciden tis nature contrarij. Quia q̄libet res s̄m presentē statū verū vel ex p̄cedēti bus vel p̄sentibus presumptū iudicat siue sit accidens nature ɔtriuz, vt serui tus: vt. ff. de libera. causa. l. si cui. §. l3. & l. liberis. §. penulti. & de seruis expo. l.

bonus semp pre rat malo emēda to. vide fel. in c. eā te. col. viij. v. limita. iij. adde abb. sic. post do cto. in c. cū inter canonicas. colū. iiij. de electio. & Spec. de psum. §. iij. vsi. pen & ali qd p bal. & doc. in c si. de psump. & C. v. in d. l. siue possidē. & bald. in l cassius de se nato. & fel. in d. c. si. de psump. & in d c. testimo niū. col. rj. vsic. in glo. i verbo e mēdatus. de te stib. & omnino hic pet. de ancha. & phillip. frāc. & Sa lic. i. l. si minoré. C. de in ite. resti. minor. & pau. de ca. in l. q iurasse. §. si. i si. ff. de iu reiur. & alexā. de imol. in consilio xlviij. col. v. versi. & si diceremus. lib. j. & bald. psi. cū. v. nō obstat. lib. iij. & glos. Ar chidiaco. & Car din. alexan. in c. multis xliij. rvi de Alexā. in l. j. col. vj. versi. simi liter. ff. si cer. pe tat. & felin. in c. cus in iure. co. j. in princi. de offi. deleg. vbi ponit qnq3 limitatio

moueor. & de ingenuis ma. l. penul. & ē. de sen. excōmu. si iudex lib. vj. Siue accidēs sm naturā, vt etatis incre mentū & libertas psone: vt. ff. de mino. l. minor. xxv. an no. adito pside ex aspectu & de test. lib. j. & de senté. l. si arbitris. & insti. de testamē. §. testes. Siue pter naturā. vt dignitas, & cōditionis psone militans: vt. ff. de offic. preto. l. barbarius & loca. l. si ignorans & de iniurijs. l. item a pud labeonem. §. si quis virgines. Sed opponit q cū nature presumptio sit quēlibet bonum esse, vt di ctum est: presumptio aūt malitie procedit ex actibus nature cōtrarijs, ergo magis sequi oporter psumptio nē nature q nature cōtrariam, q2 verisimilior est & in dubijs verisimiliora sequēda sunt. vt. j eo. inspicimus in obscuris. & ff. ea. l. semp in stipulationibus. & de te stibus. l. ob carmen. §. testes. Sed dicēdum videtur q posteriora prioribus derogāt: vt. ff. de adimen. leg. l. iiij. §. vlti. & de iure codicil. l. diui. § licet: & ideo potius stā dum est presumptioni cōtra natura3 ex posterioribus precedētem q presumptioni nature precedentis. Ite3 opponitur q si de natura est qōlibet bonum esse, ergo est imutabile: vt insti. de iure nat. §. sed naturalia. & de capi. di ff l. bas oblationes: ergo per actus subsequen tes nō est possibile tolli. Sed dicendū videtur q quidā procedunt ex necessitate, seu ex quadā necessaria cōsti tutione iuris naturalis: & illa sunt immutabilia vt in cōtrarijs quedam vo ex presumptione, vt aliuqē bo nū esse & ille tolluntur per facta cōtraria presumptioni nature: q2 in certis nō certis locus est cōiecturis. vt i. l. cōtinuus. §. cum ita. ff. de verbo. obliga. Itē opponit q qui olim fuit in possessione vel q2 alicuius rei non psu mitur esse hodie. vt plene determinat. C. de pba. l. siue possidetis: ergo qui fuit in actu quasi possessionis mali tie nō debet presumi esse hodie. Sed dicendū est q ma litie vitium cōnexum est persone cōmittentis malitiā & ideo presumendū est q semper cōcomitaret psonā, possessio autem alterius rei nō coheret psone. Et ideo nō est presumendum personā concomitari: sed contra hoc est: q2 etiā alterius rei possessio vel q2 psone cohe ret: q2 animo cū corporeo actu queritur. ff. de acquirē.

pos.l.iiij.ij.respõ.& in ea.l.iiij.§.in admittenda.& l. clam possidere.§.q ad nũdinas.& l.id.§.qd aũt. quare ergo psumit animi pseuerãtia in cõtinuatione maloꝝ moꝝ q̃ in continuatione possessionis vel quasi alterius rei. & si dicat q possessio & quasi possessio cõsistit in rebus reparatis a corpore possidẽtis & quasi possidẽtis. Cõtinuatio v̉o maloꝝ moꝝ consistit in animo vt.d.§.in admittẽda.in prin.& C.de acqui.pos.l.licet. Licet res possessa & quasi possessa extra corpus & animã discernat. Item & vitiũ consistit in animo vt.l.ob que.§.animi de hoie tamẽ presumitur p actus extrinsecos & extra animũ declaratos, vt.C.de iniurijs.l.si nõ conuitij.& de sica.l.j.& de tut.& cura.da. ab his q.§.diuus pius. & arti. de condi.insti.l.quidã.Sed mihi videtur q ratio sit,q2 possessio auferri põt facto alterius etiã sine ɔsensu spõtanei animi possidẽtis vt p3.ff. de vi & vi arma. per totũ.ideo de preterito nõ presumimus in p̃senti. Vitium autem animi auferri nõ potest per aliũ sine corruptione animi delinquẽtis:& ideo semper presumit cõtinuata quasi possessio in existẽtia quasi malitie si contrariũ nõ pbatur.& ad hoc tẽdit huius regu.conclusio. Dyn.

¶ Idem.

Atũ qs habere nõ põt quod ipsius noie non est gestum.

¶ Si vulnerasti vl' occidisti clericũ noie tuo & ego cuius noie factũ non fuit ratũ huiusmodi habui nõ sum inodatus vinculo excõicationis:quia qd meo noie nõ est gestũ ratum habere non possum [a] vt.s̃.de senten.excõmuni.cũ qs.lib.vj. Aliud aũt exemplũ tradit de iure ciuili. Pone q gessisti negotiũ filij mei contẽplatione ipsius filij:l3 habeã ratũ nõ pter ea teneor tibi nisi eo modo quo tenerer si ratu3 nõ haberẽ.i.ad q̃titate3 peculij,q2 qd meo noie est gestũ nõ possum hre ratũ.ff. de nego.gest.l.si pupilli.§.s3 si ego ibi:nã & seruũ &c.Itẽ pone q filius meus rogauit rẽ precario noie suo.s.ratũ habeã,nihilominus teneor de interdicto.de precario peculio tenus sicut tenerer

nes ad regulam: que vult q quilibet presumit bonus.& Hippo.in singula.lxxvij.
¶ Ego puto q voluit allegare Hippolytum de Marsil. singula. lxxiiij.incip.tu habes regulã vulgatissimã.dixi i apo.ad bald.l.l. nõ ignorabit nu. v.versi.vñ semel inimic⁹ in ꝓhi.semel heretic⁹.C. ad exhi.& quod i de oino frãc.are. in.l. substitutiõe col.v.ꝓ.s3 ɔ̃ premissa.ff.de vulg. & pupi. & barth. soꝫi.i suo tractatu. fallen.rña.xxxix. vbi ãpliat & limitat hãc regulã & Alex.d imo.ɔsi. v. col.iij. volu.j.
a ¶ Adde an in delictis habeat locũ ratihabitio vide in sequenti regula & q̃ ibi dico.& bal.in.l.qd ergo.in ꝑn.ff. de his qui no. infa. & in.l.j.§. si pcu rator.ff. si quis ius dicen.nõ obtẽ.& pau. de cas. ɔsil.cclxxij. & l.u do.bo.in.l.j.§ q̃ tiee. in scðis interpͣtat.ff.de vi & vi ar.& doc. in.c. cũ q s.s̃.de sent. excõi. eod.lib, &

si ratū non haberē eadē rōne: qꝛ non meo noīe gestum nō possum h̄re ratū: vt. ff. de p̄cario. l. si seruus eadē ratiōe dici pōt ꝙ si occidisti hoīem noīe tuo: ⁊ ego habeo ratū non teneoꝛ vel aliud cuiuscūq; generis delicta commisisti vel cōtractum celebꝛasti nomine tuo. ⁊ si ego habeo ratū non teneoꝛ: qꝛ qḋ noīe meo gestū non est, igitur non possum habere ratū [a] vt ꝓpterea ꝓpter ratihabitionem sim obligatus vel possim agere contra alium vt in. c. ⁊. l. pal leg. ⁊ arg. a contrario sensu sumpto. ff. de calum. l. ij. in fin. Vnde ergo si rem meā vendidisti nomine tuo ⁊ pꝛetium percepisti ⁊ ego habeam ratum quod operabit ratihabitio nihil videtur ſm tenoꝛem istius regule: quia nō nomine meo gestum ⁊c. sed dicūt quidam ⁊ bene ꝙ si habui ratum quasi vendideris nomine meo ⁊ tunc nihil p̄iudicat mihi: quia videoꝛ in causa ratihabitionis errasse, ⁊ propterea non consensisse. vt. C. de iuris ⁊ fac. igno. l. cum testamentum. ⁊. l. non ideo. sed si ratum habui: quia vēdidisti nomine tuo ratihabiturus ratum si scirem me pꝛetium petere non posse ratihabitio non inducit actionem negot. gesta. qꝛ nomine meo nō est gestū vt. §. sed si ego. facit tamē me dominiū perdere [b]. vt. C. de rei vēdic. l. mater. agam tamē contra possessoꝛē, sed si excipiat de ratihabitione potero replicare de dolo. arg. ff.

Ang. are. i tract. maleficioꝝ. i gl. sempꝛonid mādatorē. ꝟsi. nūc qndecimo. ⁊ ibi i addit. p augu. ⁊ bern. lādriand. ⁊ Alb. d' gādi. i tract. malefi. titu. de furtib. col. iij. ꝟsi. sꝫ pone ꝙ aliqs meo noīe: vt dicit fecit furtū. ⁊c. vbi limitat ratihitione nō h̄re locū i delictis q̄ nō pñt p aliū explicari: vt adulteriū ⁊ similia p̄sone coherētia. vid' Frā. d' are. i ꝯsi. clxv. a ℭ Adde ad istā regulā ⁊ not. p dy. bart. ⁊ bal. i. l. si pupilli. §. sꝫ si ego. ff. de neg. gest. ⁊ bart. post gl. C. si i vna eademq; cā. Inn. i. c. massana. cū seq. d' electi. ⁊ bald. dīno. in. l. ei q. ⁊ ibi Sali. C. qḋ cū eo q i alie. pote. ⁊ in. l. j. eo. titu. ⁊ bal. i. l. j. C. q ad mi. ad bo. poi. p gl. ⁊ bar. i. l. j. C. vbi s q a nō dño ma. ⁊ i. l. mater. C. de rei vēdi. ⁊ i. l. si eū. ꝟuū. ff. si cer. pet. ⁊ ibi alexā. ⁊ i. l. nd. bolo. ⁊ singulariter. l. u do. bolo. i. l. fiē. §. vēditionis. ff. qb. mo. pign. vel hipo. sol. i p̄mis interp. ⁊ bal. i. l. vēditioni. C. de esuc. ꝑ empt. vide gl. quā facit ⁊ ibi bald. in singulari. ⁊ Lud. bol.

in. l. si maritus. C. mādati. ꝙ in casib⁹ in qbus requirit spāle mandatū nō sufficit ratihabitio: nec pōt q s h̄re ratū ꝑ quo facit glo. in. l. paulus. ff. d' acq. here. ⁊ vide p Oldra. ꝯsi. cxcix. col. vlti. in p̄nci. ⁊ Alexā. d' imo. in ꝯsil. lxxxiij. in fi. vol. iiij. ⁊ in cōsi. xlvj. ⁊ pulchre feli. i. c. cām. col. vlt. de iudi. ⁊ an nullū possit h̄re ratum. vide late Inn. in. c. pꝛuden tiā. de offi. dele. ⁊ frāci. de are. in ꝯsi. cxxxiij. ⁊ car di. Alex. in. c. regula. xvij. dist. i fin. etiā bald. in ꝯsi. xcvj. in fi. lib. j. ⁊ in ꝯsi. cviij. ante finē. ⁊ consil. clxxxix. eo. lib. ⁊ vide bald. in ꝯsi. ccxix. in ver. sed vidēdū. ⁊ in ꝯsi. ccx. eod. lib. ⁊ in ꝯsi. cc. colū. ij. eo. libꝛo. ⁊ bar. in. l. pōpo. ⁊ in. l. fin. ff. de neg. gest. ℭ Adde ꝑ p̄ncipali q̄sito Dyn. de quo i p̄ncipio huius apostil. bal. in. l. mater tua. nu. vj. ad fi. ꝟsi. nā ratihabitio: ⁊ qḋ ibi posui i apost. ad eū. ver. nō meo noīe gestū. C. de rei vēdic. vbi meminī tā dynus q̄ doc. co apostilla. b ℭ Adde bald. in. l. mater. versi.

de pactis.l.si cū te. in princip.tamē cōtra hec videtur manifeste q: iure cauetur q error cōmunis non impedit transactionē dominij.vt.ff.de acquirēdo rerū dominio.l.cū in corpus.Itē alio iure cauetur q falsa causa et falsa demōstratio nō vitiat legatum [a].ff.de condi. et demōstra.l.demonstra.in princip.et.l.falsa.in princi. nec ergo debet impedire cōfirmationē dicte venditionis.Itē q: iure cauetur q si trado rem seu pecuniā credēs me debitorē cum nō sim transfero dñium et datur cōditio indebiti vt p totū tit.de cōdi. indebiti.ff.et.C.sz dōm de rigore iuris dñium transferre verum q: error pbabilis nō dz errāti nocere:ideo cō possessorē excipiē tē ccedit replicatio doli,vt.d.l.si cū te.q: nō erat ratū habiturus nisi credidisset sibi cōpetere p ratihabitionē actio.nego.gesto.ad pretiū et ideo merito daf replicatio:q: et in legatis falsa causa vitiaret legatū si testator alias legaturus nō foret:vt.ff.de condi.et demonst. l.cum tale.§.falsa.argu.de here.insti.l.fin.sed opponit et videtur q vēditionem rei mee licet non meo nomine factam ratam habere possum,et ratihabitionem cō petit mihi actio.negotio℞ gesto.vt.C.de rei vendica.l. mater.et de rebus alie. non alie.l.j.ff.de neg. gest.l.fin. et si certū pet.l.si cū seruū.Sed dicendū q aut ille q vēdidit rem meā noīe suo et precium percepit habebat a me aut ab alio aut a nullo si habebat causam a me cō petit mihi actio ad preciū in re extante:vt.ff. de cōdi. inde.l.si non fortem.§.libertus.et in.l.summa.§. si seruū.si ab alio aut habeat causam lucratiuā, aut non lucratiuam:si non lucratiuā etiam re perēpta non tenetur ad precium nisi culpa vel mora sua intercessit.ff.de rei ven.l.iulia.scribit si hominē.Ratio aūt est,q: q̄ndo hz causaz nō lucratiuā non videt locupletari cū aliena iactura:q: tantū sibi abest quantum adest.ar. insti. de leg.§. si res aliena.et.ff. de leg.j.l. plane.§. quod si rem amissam,sed si habebat causam lucratiuaz tūc in subsidiū.i.re perempta vel prescripta tenet mihi ratum habenti ad precium perceptum acti.neg.gest. vt de neg. gest.l.fi.et si certū pet.l.si eum seruum. In tertio casu [b] scilicet quādo a nullo habet causam re extāte,et si ratū

liij. oppo.C. de rei vēdi. vbi idē tenet:et vide barto. et bald.in.l.si cum te.ff. de pactis.et doct.j. eadē in apostilla. incipi.per a.

a ℭ Adde bart. et alexan.et insup barto. fo:imm de fenis.in.l.demōstratio.§.qd aut ē.ff. de cōdi. et demon. barto. Ioānes fab.et angē.are.in.§.huic prima cuj.§.sequēti insti.tit. de lega.et bald.in.l. j.colū.viij.C.de falsa cā.de deci. cape.tit.cccc.liij

ℭ Adde de hoc quero scilicet an et quādo falsa demōstratio vitiet legatum.gl.in.l. si sic.§.si mihi.in versi.demonstrationem.et qd ibi dixi in apostil.in vsi.non nocet legato.ff. de leg.j. dixi etiā in apostil.ad bart.in.l. cū quidā.in vsi. legatum non vitiat.ff. de leg.q.

b ℭ Adde bald. bar.alexā.co.liij. ver.in ea.glo.in sonem et docto. moder.in.l. si eū seruum.ff. si cer. pe.C yn. et bald. in.l. mater.l.liij. oppo.et.q.j.C.de

vel vendicatio. ⁊ gloss. doc. in. l. si pupilli. §. sed si ego. ff. de nego. gest. ⁊ gloss. ⁊ ibi bald. in fine. in. l. j. C. de rebus alie. non alienan.

a ℂ Quod meo noie nõ est gestũ. Adde bartho. oĩno in. l. bonoꝝ. ff. rem ra. haberi. ⁊ Felin. in. c. prudentiã. col. pe. versi. nũqd vnus possit habere extra de offi. de lega.

b ℂ Adde quãdo pater vel dominus ex cõtractu filij vel servi teneat insolidum. glo. bald. ⁊ Sali ce. in. l. si manda tor. C. quod cum eo qui in alie. po te. ⁊. l. oĩm. eo. ti tu. ⁊ glo. ⁊ doct. in. l. j. §. si ratuꝫ. ff. ꝙ iussu. ⁊ Ioã. fab. in. §. fin. in stitu. de obliga. ⁊ in. §. actiones de peculijs. ⁊ ibi Angel. areti. co lum. ij. versicu. ⁊ pro euidentia. ⁊ ibi Iason ꝺ may no in princip. de actio. ⁊ Angel. areti. in. §. prete rea. ⁊ ibi Ioan. fab. instit. quod cum eo qui in a lie. potesta. est. ⁊ Angel. areti. in §. si autem per procurato. colũ. vlti. versic. vnde bart. insti. de sa tisda. ⁊ Dyn. bar to. bald. ⁊ Salic. in. l. fina. §. vbi autem C. de bo nisqꝫ libe. ⁊ bal. ⁊ Ludo. bolog. in secũdis inter pretat. in. l. pre tor. §. sꝫ si filius. ff. de edend. ⁊ do cto. in. l. tam ex contractibus. ff. de iudi.

c ℂ Adde text. Ioan. fab. ⁊ An-

habeo nullo modo tenet: qꝛ quod meo noie non est gestũ[a] sed cõsulitur mihi cõtra possessorẽ ad rẽ in subsidium: tñ re perẽpta vel prescripta cõsulitur mihi ratũ habenti ad preciuꝫ ꝑcepta actio. nego. gest. vt. ff. de neg. gest. l. vlti. ⁊. C. de rei vendi. l. mater. ⁊ de reb. alie. nõ alienã. l. j. ⁊ hoc si is qui vẽdidit erat bonefidei possessor alias tenet ad iustũ precium ⁊ non liberaret. soluẽdo acceptũ: vt. ff. de peti. heredi. l. si possessor. §. fi. Itẽ ꝯ exẽpla in pñci. posita ⁊ ꝯ verbo regule videt qꝛ. l. cauet ꝙ si pater vel dñs ratũ habet contractũ a filio vel servo celebratũ obligat insolidũ. ff. qd iussu. l. j. §. si ratũ. ⁊ de in rẽ ver. l. si res. §. penul. ergo ratuꝫ hꝛe põt ꝙ nõ suo noie gestũ est, ⁊ aliter obligat: qꝛ si ratũ non haberet teneret de peculio tm̃ ⁊ ratũ habẽdo teneretur insolidũ. Solu. dicũt glo. iuris ciuilis aliqñdo ꝙ aut hñt ratũ ꝯtrac. ⁊ servi vel filij ⁊ tũc tenent isolidũ. vt. d. §. si ratũ. cũ. d. l. si res. §. ꝙ huus. aut hꝫ ratũ ꝯtractũ vel quasi ab alio celebratũ noie filij vel servi. ⁊ tũc ratihabitio nihil operat: vt in. d. l. si pupilli. que solutio tolli potest per. l. si seruus. ff. de preca. nã ibi cõtractus precarij celebratus erat ab ipso seruo. ⁊ tñ dñs ratum habẽs tenet de precario tm̃. Sed dici põt a volentibus solutionẽ istã sustinere ꝙ in. l. seruus textus nõ exprimit ꝙ dñs ratum habuerit licet suppleat per glos. ⁊ ideo remanet valida solutio prima. ad cuius cõfirmationẽ accedit ꝙ seruus ꝑsonã dñi representat: vt. ff. de opti. leg. l. si a pamphilo. Itẽ filius representat personã patris[b] insti. de inuti. stipu. §. post mortẽ ⁊. C. de impub. ⁊ alijs substi. l. fi. ⁊ ideo si ratum habuerit qd est gestũ a filio vel seruo ipsius filij vel servi noie ratum habere videtur illud qd quadã iuris presumptione gestum est noie suiipsius sed ⁊ per hoc si gestum ab alio noie filij vel servi dici põt ꝙ ratũ habere videt ꝙ gestũ est nomine suiipsius, ⁊ ideo deberet obligari ꝑ talẽ ratihabi

gel.are.in.§.cum autem.insti.de here.que ab inte.ꝛ idem in.l.fi.C.de impube.ꝛ al. ligs subsii.ꝛ per Iason.in.§.actiones autem.in princi.institu.de actio.
a Adde an pater teneatur cauere de rato vel iudica.solui.agendo vel defendendo nomine filij vide Cyn.in.d.l.fina.§.vbi aūt.C.de bo. que libe.ꝛ ibi Barto.ꝛ alexand.in additio.ꝛ Salice. qui alleg. hic Dyn. bald.ꝛ bartol. in.l. filiusfami.ꝛ ibi paul. de castro.

tionem.sicut si ratū haberez ꝙ sui patris vel domini noīe gestū esset ꝙ tñ falsum est.vt.d.l. si pupilli.§.sꝫ si ego.ibi nā ꝛ si seruū.Et ideo verioꝛ solutio vr̄ ꝙ aut ratū hꝫ tanꝗ pater aut tanꝗ alius aut dubitaꝭ pꝛimo casu teneꝭ insolidū:vt.ff.ꝙ iussu.l.j.§.si ratum. ꝛ de in rē ver.l.si res.§.qđ seruus in scđo casu nihil operatur ratibabitio:vt.ff.qđ cuꝫ eo.l.ij.§. si in tertio idem ꝙ nec operetur ratibabitio.ff.de pꝛeca.l. si seruus. ꝛ pālleg. §.sed si ego.Sicut alias distinguiꝭ,aut facit illud tanꝗ pater vel tanꝗ alius.vt.ff. de adop.l.si pater.§. q duos.Itē patet qñ cōuenitur pater noīe filij:qꝛ est administratoꝛ legitimus.vt.C.de bo.mater.l.j. releuatur a cautione iudi.sol.C.de admi.tut.l.si tuto.l.fin.§. defensionē.sꝫ qñ defendit filiū tanꝗ alius necesse hꝫ cauere iudi.solu.q satisda.cog.l.filiusfa.ꝛ ita solet notari.C.de bo.que libe.l.fi.§.vbi autē[a] ꝛ facit ad pꝛedictā solutionē confirmādam.ff.solu.matri.l.si vero.§. item qcqd. ꝛ de acq.here.l.si quis.nō cū multis similibus.Queri autē posset ꝛ debet an heres possit habere ratum qđ gestum est noīe defuncti:ꝛ si consideremus veritatem id est ꝙ vere est alia pſona iuxta verba regule nō poterit habere ratū. Item qꝛ iure caueꝭ expꝛesse ꝙ bonoꝝ possessionē petitā noīe dfuncti heres nō pōt ratū hīe. vt.ff.de bo.pos.l.iij.§.acqrere.in fi.ꝛ.ff.rē ratā haberi. l.si is cui.ꝛ.l.bonoꝝ.Ecōtra videꝭ si ꝯsideremus fictionē iuris ꝙ fingit pſonā heredis eandē cū pſona defuncti ff.de vsucap.l.heres.ꝛ in auc.de iureiuran.ꝙ a mo. pꝛest.in pncip.dicemus ꝙ possis hīe ratū qđ gestū est noīe defuncti.Itē qꝛ expſſe iure caueꝭ ꝙ heres pōt habere ratū qđ gestū est noīe defūcti.ff.rē ratā haberi.l. si sine.§.si pcuratoꝛi.Dicenduꝫ est[b] ꝙ aut capit de eo iure qđ nō est agnitum p defunctū ꝙ nō solet ad heredē trāsmitti.ꝛ tūc heres non pōt hīe ratū qđ gestū est nomine defuncti. vt in.d.l.iij.§.acqrere; ꝛ hoc aperte

ꝛ Alexan.ff. qui satisda.cog.ꝛ Ioan.fab.in.§. eodem.ꝛ Ange. aretꝭ.in.§. finaliter. colum. tertia.institu. de satisda.tuto. ꝛ Angel. de perusio in dicta lege finali. §.vbi autēꝫ. vbi vide per docto. quid in alijs ad administratoribus ꝛ tutoꝛibus.

Tu conclude ꝙ pꝛestatur cautio rati per patrem agentem ꝛ defendentem filiuꝫ.vt plene notat barto.in allegata .l. filiusfami. ꝛ ibi posui in additio.ff.qui satisdare cogan. vbi plene examino hunc articulum.

b Adde bart. in.l.bonorum.ff. rem ratā haberi qui refert ꝛ sequitur Dyn.de quo vide text. ꝛ ibi bald.ꝛ Sali in.l. ab vno.C.d neg. ge.ꝛ bart.in.l. si quis offerenti.§. j.ff.de solutio. ꝛ in.l.si is cui.ff.rē ra. haberi. ꝛ an

per verba illius text. colligit. vt. d. l. si is cui. ⁊ l. bonoꝝ. ff. rē ratā haberi. Sed si agat de eo iure qḋ est agnitū per defunctū, ⁊ ad heredes trāsit tunc heres pōt h̄re ratū, vt in p̄alleg. l. si sine. §. si ꝓcuratori. Itē queri pōt an successor prelati possit habere ratū qḋ gestum est noīe predecessoris [a]. Et dōm videt ꝙ aut est gestū noīe p̄lati tanꝙ singularis persone aut contēplatione ecclesie an dubitat. Pmo casu non pōt habere ratū per v̄ba istiꝰ regule ⁊ eiꝰ similis nisi eo casu quo ecclesia p̄lato succederet: qꝛ tūc idē seruaret ꝙ dictū ē fore seruādū in herede. s. in ꝓxima. q. Scḋo casu pōt habere ratū: qꝛ adhuc durat ecclesia cuius personā representat prelatus secundus sicut ⁊ primus. In tertio casu presumendum est in dubio ecclesie contemplatione gestum ⁊ prelati ministeriū solū designatū. ff. de annuis lega. l. annua. §. j. ⁊ de condi. ⁊ demōstra. l. filio. ⁊ ideo ratum habere potest. Item quia quesita per p̄latum in re dubia queruntur ecclesie [b] vt in aucté. de eccle. titu. §. iterdicimꝰ. Dy.

ℭ Idem.

Atihabitionē retrotrahi ⁊ mandatū non est dubiū comparari.

ℭ Licet ꝙ meo nomine nō est gestū nō possim habere ratū vt in regula p̄cedēti: tamē si ratum habeo ꝙ nomine meo gestum est ratihabitio retrotrahitur ⁊ perinde obligor ac si man/

eo ipso qḋ quis succedit venditori videatur habere ratam venditionem per defunctum factam vide alexan. consilio. xcij. col. ij. ⁊ lib. v. ⁊ plene per barto. in l. cum virum. ff. de vsucap. ⁊ in l. ij. C. si in fraudem patro. Cyn. bald. ⁊ Salice. in l. cum a matre. C. de rei vendica. ⁊ Ioan. an. hic in nouel. ⁊ domi. de rota. decisi. ccxxiij. in nouis. titu. de locato. ⁊ condu. ⁊ que dixi in. §. iij. colum. xj. ⁊ in addi. de consuetu. retract. lib. consue. biturigū.

a ℭ Adde bart. in. d. l. bonorum ⁊ in. l. si is cui. ff. rem ratam haberi. Et an gesta nomine vniꝰ canonici possint ratū haberi per canonicum qui ei post modum succedit vide ibi barto. ⁊ Innocen. ⁊ docto. in c. quod sicut. de elect.

b ℭ Adde an acquisita per clericū seu prelatum vxorem: tutorem: officialem presumantur quesita de bōis ecclesie maritꝰ vxoris, vel ⁊ offi. Ludo. de ro. in consi. cxlix. ⁊ de vrote alexand. consil. xlij. in ij. lib. v. ⁊ doc. in. l. coniunctus. ff. de do. inter virum ⁊ vxo. ⁊ in. l. etiam. C. eo. tit. ⁊ ibi vide Albe. de rosa. quid in vidua. ⁊ angel. i cōsilio. xliij. vbi ponit qḋ in concubina. ⁊ Cyn. bart. bald. ⁊ Salice. in aucten. licentia. C. de episco. ⁊ cle. ⁊ ter. ⁊ ibi Inno. ⁊ abb. ⁊ Modern. in. c. requisiti. de test. ⁊ Inno. in. c. cū in officijs. ⁊ abba. in. c. cū esses. eo. ti. ⁊ Bart. ⁊ Ioā. de pla. in. l. facultas. C. de iure fisci. li. x. ⁊ abb. sic eti. in ꝯsil. xciiij. libro. ij. ⁊ Franciscum de crema. in suo singul. vj. ⁊ Angelum in cōsilio. cxij.

ℭ Adde vltra adducta p dn̄m coapostil. meuꝝ. bald. col. xxviij. incip. ꝓponit. ⁊ ꝯsi. liij. incipit. a libello incipiēdū est. vo. iiij. ⁊ dn̄s alleg. Ang. cōsi. cxlj. voluit allegare ꝯsi. cxliij. in si. volu. j.

dassem[a] z hoc intendit regula presens z eius exēpla multa patent: z in ꝯtractibus z in delictis: z in ꝯtractibus vt si aliqs emerit rez sine mādato nomīe meo z p traditionem repetit: z ego postea rataz habeo emptionem perinde querit mihi dñiuz z possessio p ratihabitionē sicut quereret per procuratorē qui mandatū haberet: qꝛ ratihabitio retrotrahit z cōparat mādato. argu. ff. de neg. gest. l. si ego. z de acq. pos. l. cōis. §. ꝓcurator. z idem ꝯfirmatur. ff. de sol. l. si qs offerenti. z. l. vero ꝓcuratori. §. fi. z. l qui cum. z. §. fi. Item patet in delictis[b] que possunt per alium cōmitti: qꝛ si vulnerasti clericum noīe meo z ego ratum habeo perinde sum excōmunicatus ac si mādassem a principio vulnerari. C. de sentē. excō. c. cuz quis. lib. vj. Item si deiecisti aliquē de

a ℂ Adde qđ ratihabitio retrotrahit z mandato equiparat. Spec. titu. de loca. z condu. §. vj. ver. clxviij. z Abb. siccu. z Fely. in c. nōnulli. §. sunt z alij. de rescr. z Bal. in suis singu. in lra ratihabitio. z Felyn. in c. post cessionē. in. vj. colū. ꝓsic. scdo declara. de ꝓbat. z Spec. tit. de cita. §. vj. ꝟ. hoc adde. z seq. z in tit. de in. de leg. §. viij. vers. qd si cōmittere. z Pau. de ca. cōsi. j. in anti. z Ludo. de ro. in suo sing. qꝺ incipit quare nūqd gesta per filiū. z Cepol cau. xxx. z Ange. per tu. in l. inter quos. §. alieno. ff. de dā. infe. z bal. in sua mar. in lit. ratiha. z Ange. are. §. ꝑiudiciales. d' act. insti. z bal. cōsi. cclxix. z cōsi. seq. z in cōsil. xc. lib. j. z in ꝯsil. clxxj. ꝟsi. vj. z alia rōne. z in ꝯsil. cccviij. in si. lib. ij. z per doc. in. l. licet. ff. de iudi. Cy. Bal. z Saly. in. l. fina. C. ad maced. z Bar. Bal. z Imo. in. l. cōtrario. ff. de offi. ꝓconsu. z Bart. in. l. si is qui. ff. pro emp. in. iij. op. j. par. z p gl. doct. in. l. iulianus. ff. q sat. cog. z Bal. in. l. si pupilli. §. item querit. ff. de nego. gest. z ibi Bar. z pulchre Fely. in c. sicut tuis. in si. de simo. vbi ponit regulā cū. ix. fallē. z an rō dicat retrotrahi per fictionem z non per veritatem z multa alia in materia vide Alexan. in consil cxvj. libr. v. z ibi qđ rati. trah. retro qđ ex hoc aufert ius illi contra quē fit rati. z an contractū per alium nomine meo gestuz possim in absentia illius cum quo ꝯtraxit ratificare: dic qꝺ sic. vt ꝑ glo. Guil. bar. z doc. in. l. pōpo. ff. de nego. gest. z not. Cy. in. l. j. ad si. C. si qs in frau. pa. z bar. i. l. quo enī. ff. rē ratā ha. z in. l. certū. §. si qs absente. ff. de cōfes. z ange. in. §. fin ꝟ pꝺ expssuz. in auct. de hered. z fal. z pulchre alex. in ꝯsi. cxxvj. in vlti. col. li. v. z an ille cuius noīe celebratus est ꝯtcꝰ ex quo se fundat pēdente iudicio possit ratificare. ꝑ Alex. qꝺ sic. in cōsi. cxxvij. colū. j. ver. ij. rñ. co. li. z Bal. in consil. cclxxix. l. iij. z qđ z qño videat ratificare z approbare factum ꝓcuratoris si excedat mādatuz: z qd si est pñs z tacēs. vide pulchre Alex. in cōsi. lxxx. col. v. libro. iij.

ℂ Add hic bar to. in. l. si vxor. §. si qs vxore. ff. de adul. z Alex. in. l. bonoꝝ. in addi. ij. ad bar. cū seq. ff. rē ra. hab. z Fely. in. c. cām. col. vi ti. de iudi. q ponit. xx. fallē. qꝺ factū p falsum ꝓcuratorē non pōt ratificari. z Fely. in. c. j. col. pe. z vlt. de re iudi. z Pe. de anch. hic. q vltra hanc regulam non sen pñt. z Albe. z Phil. frāc. hic. z sing. deci. capel. thol. q. cclxxij. z Ang cōsil. cccij. Pa. c. cum vos. ixx. vj. z ibi posui in apostil. ad eum. in ꝟsic. actus precedens. de his que fi. a prela. vbi cito in tctē. z Dy. z do. eius apostilla.

b ℂ Adde an ratihabitio in delictis retrotrahat. Bal. post glos. in. l. si pupilli. §. si tiij. ti. ff. de nego. gest. z Berto. in. l.

possessione nomine meo ꝛ ego ratum
habeo perinde teneor interdicto vnde
vi ad possessionē restituendā: ꝛ alia dā
na illata teneret sicut si a pncipio mā
dassem.c.cum ad sedē.de resti. spol.ff.
de vi ꝛ vi arma.l.j.§.sed ꝛ si cum qs.
ꝛ.§.quotiēs.ꝛ.§.deiecisse.ꝛ.ff.de reg.
iur.l.hoc iure deijcitur.ꝛ idē in omni
genere delictoꝝ que possunt explicari
per aliū cum regula generis sit tradi-
ta in preallega.§.sed ꝛ si cum qs.q: in
delictis ratihabitio cōparatur māda-
to.In his autē que non possunt p aliuꝫ
explicari vt adulterium ꝛ similia pso-
ne coherentia dicunt ratihabitionem
nihil operari.vt arg.C.de cadu.tol.l.j.
§.ne aūt. ¶Sed oppo.ꝛ videtur ꝙ ra-
tihabitio retro nō trahitur: quia si qs
petat bonorum possessioneꝫ mihi de-
latam nomine meo infra tempus legi
timum: ꝛ ego ratam habeam petitio-
nem post tēpus ratihabitio nihil ope-
ratur per qđ patet ꝙ nō retrotrahit.
ff.rem ratam habe.l.bonorū.sed dicē-
dum est qđ aut ratum habenti potest
imputari[a] culpa tacite repudiationis.
verbi gratia appellationē interpositā
nomine meo ratā habeo post tempus
quod datur ad appellandū vel ad ap-
pellationē prosequendā vel si bonorū
possessionē peti tam nomine meo ratā
habeo post tēpus qđ datur ad bonoꝝ
poss.petendam ratihabitio nihil opa-
tur.vt.d.l.bonorū.Ratio autē est quia
patiendo tēpus labi in quo cōpetebat
ius bono.pos.petende vel ius appellā
di vel appellationis prosequende vel
aliud quodcūqꝫ videt tacite illi renun
ciasse[b].argu.ff.si tabul. testa.nulle esse

pom. co. titu.ad
plenum. ꝛ Pau.
de cast. in consi.
cccc.xv. i antiqo.
ꝛ Bal. in consil.
clij. lib.j.ꝛ bart.
in.l.j.§.sꝫ ꝛ si cū
quis.ff.de vi ꝛ vi
ar.C y.Bal.ꝛ ibi
latissime Salyc.
in oppo. in.l. nō
ideo minus. C.
de accu.bal.in.l.
fi.ad fi.C.ad ma
ce.ꝛ Inno. ꝛ do-
cto. in.c.ij.de or.
cog.ꝛ Dy. ꝛ que
ibi dixi in.j. ad-
di.ꝫ. proxima re
gula.
¶Adde mate-
riaꝫ huius que-
stio.s. an ratiha-
bitio habeat lo-
cum in delictis
esse tactaꝫ ꝛ deci
sam.ꝫ.in reg. p-
ce.in ver. ratiha
bitio.
a ¶Adde Dy.
in.l.bonoꝝ.hic
alleg. vbi idem
tenet.ꝛ Dy.seq-
tur Cy. in.l. fin.
C.ad maced.sed
Bart. in.d.c.bo-
norū eosdem re-
probat in secun-
do cōtrario: vbi
vide quo tēpore
oꝫ fieri ratihabi
tio vt aliqd ope
retur. ꝛ Bart. in
l.vero. §. sed nō
vero.ff. de solut.
ꝛ bal. in consilio
xlij lib.ij. ꝛ bar.
in.l.C. q admit.

ad pos.
b ¶Adde ꝛ no
ta. ꝙ tacēs ꝛ p-
mittens labi tē-
pus intra quod
agere potest vi-
detur tacite re-
nūciare iuri suo.
vt.l.j.C.de in in-
teg.rest.qđ limi
ta per Bald. ibi
esse verū in iure
querendo sed in
iure quesito cur-
sus prescriptio-
nis non inducit
consensum renū
ciationis.vt.l fi.
ff.rem ratā hab.
ꝛ tenet Alexan.
in.d.l.bonorum.
in.ij.additio.ad
Bar. ꝛ per Fely.
in.c.cum causaꝫ.
col ij. de re iud.
ꝛ docto.insuper.
do. Alexand. de
imol. in.d.l.j.C.
de in integ.rest.
ꝛ que dixi in.§.
j.colū.ij. de con
sue.retrac. i lib.
consuetu.bituri-
gum.
¶Ratio autem
huius dicti est:
quia regulariter
taciturnitas cuꝫ
sciētia operatur:
idem ꝙ consen-
sus. vt not. Bart.
l. in spōsalibus.
§.j.ff. de sponsa.
duo. i.l.ij.in apo
stil.in ver.qui ta
cet. posito super
glos. in ver. non
cōtradixit. ff. ad

dicantur.l.j.§.ita autem.ꝛ in auc.de his qui ingred. ad appellan.§.si vero. ꝛ ideo frustra per ratihabitionem conat̃ redire ad id qđ semel renũciasse videt̃. vt.C. de reb.cred.l.si quis iusiurãdi.ꝛ de condi. infer.l.fi. ꝛ.ff.q satisd.cog.l.de die.§.fi.ꝛ no.ff.de nego.gest.l.si ego aut culpa tacite renunciationis non põt imputari ratũ ha benti:ꝛ tunc hꝫ locũ regula ꝙ ratihabitio retrotrahit̃ ꝛ mandato cõparatur.Item oppo.ꝛ videt̃ ꝙ ratihabitio non assimilet̃ mandato:qꝛ mandatum parit actionem mãdati.vt.ff.de procu.l.iꝫ.§.ea obligatio. sed ratihabitio parit actionem neg.gest.ff.de neg.gest.l. si pupilli.§.ideꝫ ait. Sed dicendũ est ꝙ aut hr̃e ratum gestũ a p̃nte act.ꝛ tunc datur actio mãdati. ff. mãda.l. si remunerãdi.§.si passus.ꝛ.l.q patitur.ꝛ.l. qui fidem alterius.aut habet ratũ gestũ ab absente:ꝛ tunc dat̃ actio neg.ge.ꝛ non mãdati.vt in.d.§.idẽ ait.ꝛ.ff.manda.l.ex mandato.§. si fideiussori. tunc ergo cõparat̃ ratihabi. mandato in effectu:sed non quantũ ad speciem actionis[a].Sicut dicimus eũ qui dolo desijt possidere possessori assimilari.vt infra eo.c.pro possessore.ꝛ.ff.eo.l. qui dolo.ꝛ.l.qui pares. ꝛ tũc differt quantũ ad spẽꝫ actionis:qꝛ ille qui possidet tenetur directa ille vero q dolo desijt possidere tenetur vtili.ff. de noxa.l. electio.§. si ex pluribus.ꝛ.§.si is.ꝛ.l.si pluriũ. Item propter hoc ꝙ ratihabitio comparatur mandato patet non esse mandatum cum nihil simile idem sit.ff.deposi.l. quod nerua.ergo non dꝫ prestare actionẽ mãdati que procedit ex mandato tm̃ tacito vel expresso. ¶ Tria ergo sunt quorum nullũ est alterum.Primum est mandatum tacitum vel expressum.Scd̃m est ratihabitio. Tertiũ est prohibitio.primum inducit actionem mandati.vt.d.l. licet.§.ea.ꝛ.d.§ si passus.ꝛ.l.qui patitur.ꝛ.l.qui fidem. scd̃m actionẽ neg.gest.vt.l.si pupilli.§.idem ait.tertiũ impedit actionẽ manda.vt.ff.manda.l.ꝛ si pro te.ꝛ.l.q finem.Item impedit actionem nego.gest.C.de neg.ge. l.vlti.ꝛ.ff.de neg.gest.l.si duobus. an autem actio neg. gest.que datur ꝯtra ratã habentẽ nascatur ex administratione p̃cedẽti vel ratihabitione sequẽti no.doct.ꝙ ex ratihabitione tãtũ sequẽti,mihi vr̃ ꝙ cuꝫ q̃tuor sint

municip. no aut post Iaco.rebuf. in. l. j. nume. ij. ver. pro consentiente.C.de filijs fa. ꝛ quemad.pf tenet pro cis lib. x. posui post Ge mi. in.c. si post. in ver.taciturnitas. numer.j. de confes. libro. vj. post Panor.in.c. per venerabilẽ. numer. xxvij.in ver. consentiat. extra qui fil.sint legit.de quo per Ancha. consilio cccxv. Roma.singula. ccccl⸗. in cl.inferior.ꝛ consét.singu. fate in versi. taciturnitas.

a ¶ Adde ꝛ nota ꝙ ratihabitio comparatur mandato non tamen in omnibus: quia non oritur actio mandati:vt sequitur ꝛ refert bartol.in.l. si pupilli.§. item queritur.in.j.oppo.ff. de negoc. gest. ꝛ ibi Bal.idem tenet in.§.ideꝫ ait. ea.ꝛ per Hippo. de marsil. in suo singula. lxxiij. vbi ponit vnam limita.

genera negotiorum vnūꝫ ꝙ est meum cura ⁊ sollicitudine. secundū re ipsa. tertiū ipso gesto. quartū ratibabitione. vt plene not. ff. de nego. gest. l. si pupilli. §. item queritur. ꝙ in primis tribus casibus nascatur actio nego. gest. ex administratione precedenti mediante ratibabitione sequenti spōtanea vel coacta: sicut al's dr̄ in casu simili. C. de re. permu. l. ex placito. qꝛ posito ꝙ nulla ratibabitio īteruenīret: nihilominus datur actione. gest. cum pro rato esset babendū qō vtiliter esset gestū. vt. ff. eo. ti. l. pōponius scribit. ver. queadmodū. ⁊ incōueniens vr̄ dicere ꝙ in illis tribus generibus nascatur ex ratibabitione cuꝫ ea non interueniente competere possit actio neg. gest. in quarto vero genere. s. in eo qō est meum ratibabitione dico verum esse ꝙ ex ratibabitione nascatur [a]. vt. d. l. si pupilli. §. item querit. Alia questio est ad eandem determinationem tendens an actio neg. gest. pendeat ex voluntate ratum babentis. ⁊ in bac videt mihi similiter ꝙ in tribus primis generibus non pendeat ex voluntate ratum babentis: quia datur ꝯtra inuictū. vt. d. l. pomp. ⁊. l. si pupilli. §. si titij. ⁊. l. itē si ꝯputasti. in quarto vero genere. s. in eo qō est meuꝫ ratibabitione a prin. pendet ex voluntate mea [b]: qꝛ si ratum babeo nascitur actio nego. gest. si ratū non babeo: impeditur natiuitas actionis. vt. d. l. si pupilli. §. item queritur. ⁊. §. idem ait. sed ex post facto nō pendet ex voluntate mea: quia si semel babeo ratum non possum voluntate cōtraria tollere actionē iam nactā. Item si reprobaui qō gestum erat ⁊ per boc impediui natiuitatem eius non possum postea: licet velim babere ratum facere ꝙ nascatur actio neg. gest. cuius natiuitas fuit ab initio impedita. ⁊ ita loqtur si bene inspiciatur. ff. de solu. l. dispēsatorem. ⁊ in bis duabus qōnibus confuse loquūtur legiste. Item queri potest circa materiā regule quedam questio dubitabilis ⁊ sepe occurrens. vꝫ si actum est contra delinquentē ⁊ est condēnatus ⁊ satisfecerit sententie an possit agi nihilominus ꝯtra ratū babentē vel contra mandantē ⁊ ꝙ non possit potest sic ꝓbari: qꝛ. l. cauetur ꝙ cuꝫ apparet cuius ictu quis perierit ille solus de occiso punitur. vt. ff.

a ℂ Adde bar. ⁊ bal. post gl. i. l. si pupilli. §. itē reg rit. ff. de ne. gest. ⁊ Cy. bart. bal. ⁊ sal. ⁊ alex. in. l. si pecuniam. C. de neg. ge. q tenēt ꝯ Dy. q in boc qd vult ꝙ in casib' in quibus negotium ad nos spectat ratibabitione actio neg. ge. non orit ex negotio ante gesto nomine meo sed ex ratibabitione mea insequēdo. gl. in. d. l. si pecuniā. ⁊ in. l. mf. C. de rei vē. sꝫ ꝯtrariā tenēt cōiter doc. ꝙ imo ex nego. añ gest. oriatur act. ne. ge. p tex. i. l. iij. §. bec actio ff. d neg. ge. ⁊ ibi vid bal. ⁊ doct. ⁊ quot sūt gñā negotioꝝ. vid bar. ⁊ doct. ā. in locis alle. Et not. ꝙ in mutuo ⁊ debito fcō noīe meo nō reqrit ratibabitio. l. si absētis. ⁊ ibi bar. ⁊ bal. C. si certum peta.

b ℂ Add bar. ⁊ doc. ā. i pce. addi. alleg. ⁊ an q possit bre ratuꝫ gestum noīe suo semel rprobatū. vide Bart. rapb. ⁊ doc. mod. post glo. in. l. dispēsa

tor.ff. de solu. ꝛ bar. in. l. pomponius. col. vj. ff. de neg. ge. ter. glo. ꝛ ibi domi. in. c. lz. de p. u. ã. e. li. ꝛ bal. i. l. falsus. col. ij. C. de fur. vbi dicit qđ factū p procuratorē reuocatū nō psit hēre ratū. de quo vide Alex. post bar. ꝛ doc. in. l. si tutor. C. in qbus cau. in integ. resti. ꝛ Bald. in. l. absitis C. si cer. peta. ꝛ Spec. tit. de defensore. §. j. versicu. sed pone egisti. ꝛ Angel. are. in sing. in. §. ꝓiudiciales. col. iij. versi. autē semel reprobaui. ꝛ ibi Ias. de may. insti. de act. qui ponūt itellectū. l. dispensatorē. a ¶ Adđ an mādans ꝛ mādatarius vel ratum habens teneaꝫ. Dy. ꝛ que ibi dico in regula q p aliū. j. eodem. Et qñ plures fecerūt aliqđ delictū vel furtū quilibet teneaꝫ insolidū vel vno soluente ceteri liberenꝫ. vide Cyn. in. l. j. C. de con. fur. l. iiij. ꝛ. v. q. ꝛ ibi bal. ꝛ Saly. ꝛ Dy. ꝛ Bart. in

ad. l. aquil. l. item mela. §. sed si ꝫm plures. sed in ꝓposito apparet quis fecit igiꝫ dꝫ puniri ille solus ꝛ non mādans vel ratū hñs. Itē probaꝫ. ff. de his qui deie. vel effu. l. j. §. fi. ꝛ. l. seq. Itē vꝫ casus. ff. ꝙ vi ꝛ vi arma. l. j. §. quoties. vbi dicit apte ꝙ vno soluēte liberaꝫ aliꝰ. ¶ Ecōtraª ꝙ nihilominꝰ poniꝫ q mādauit vel ratū habuit. C. de accu. l. non ideo. ꝛ ad. l. iul. de vi. l. seruos. ff. de iniurijs. l. non solū. §. mandato. ꝛ. §. ꝓculus. ꝛ ad filia. l. j. §. fi. ꝛ expressuꝫ videꝫ ad similem. l. ꝛ si certus sit percussor. eo. ti. ꝛ de iure fisci l. ij. §. diuus pius. ꝛ l. non tantum. Item non agitur de pena delicti: ergo vno delinquētibus soluente non liberatur alter. C. de conditione furti. l. j. ꝛ. ff. si quis testamē. lib. esse iussus. l. j. §. fina. C. de administra. tuto. l. tres tutores. ꝛ de iurisdi. omni. iudi. l. adeo. mihi videꝫ distinguenduꝫ: quia aut actum est cōmune delicti ad interesse aut penam pecuniariam vel corporalē si ad interesse vno soluente liberatur alter. vt. d. l. j. §. quotiens. ff. de vi ꝛ vi arma. ꝛ de eo per queꝫ factū erit. l. j. §. si plures. Si vero ad penam pecuniariam vel cor. tunc vno soluēte vel penaꝫ substinēte non liberatur alter. de iurisdi. omnium iudic. l. adeo. ꝛ d. l. tres tutores. ꝛ de iure fisci. l. ij. §. diuus pius. ꝛ. l. non tantum. cum alijs iuribus allegatis. ¶ Et per hanc solutionem soluuntur contraria: excepta. l. item mela. §. sed si seruum plures. ad quod dici debet ꝙ ibi erant plura facta diuersarum personaruꝫ: ꝛ distincta: ꝛ ideo alio modo punitur vnus: ꝛ aliter alius. Sed in questione premissa

l. semper. §. si sepulchro. ff. ꝙ vi aut clā. ꝛ in. l. si familia. ff. de iuris. om. iu. ꝛ bal. in. l. adeo. e. tit. ꝛ bart. in. l. si. ff. de succe. ꝛ bal. in. l. j. C. si plur. vna sen. sue. ꝛ p Inn. in. c. sicut dignū. de homi. p abb. ꝛ alios in. c. significasti. in. ij. eo. tit. ꝛ bal. in. l. cū ꝛ̄ōnibus. C. q accus. non psit. ꝛ qd si nō apparet cuiꝰ ictu qs perit an oēs teneanꝫ vel oēs absoluanꝫ. vide Dy. j. in regula i obscuris. ꝓ. ad tertiuꝫ. ꝛ q̄ ibi dico i fine regule qñ multitudo delinquētiuꝫ excuseꝫ a pena delicti. vide pau. Fely. in. c. dilecte. col. v. ꝟsi. qđ aliter. de excep. ꝛ Albe. de rosa. in. ij. pte stat. q. lxj. ꝛ glo. ꝛ archi. dñi ꝫ Pet. de anc. ꝛ phil. fran. in. c. cupiētes. §. ceterū. in ver. q culpabiles. de elec. ã. eodem lib. ¶ Adde his decis pro primo mēbro dominuꝫ meū. d. Ias. may. in. l. j. col. vj. C. de ser. fug. ꝛ pau. de cast. consilio

xxl. inci. videtur per predicta. ⁊ an ⁊ qn ⁊ per que verba videatur mandatū delictum. not. roma. singu. cccccxliij. incip. tu scis ꝙ Bart. conse. singula. suis in versi. presumptio. inci. famulus. ⁊ mattheſi. singu. clxxxviij. incip. not. ꝙ ubi creditor ad fin. pro principali autem quesito. vide Bald. in sua practica iudiciaria. c. viij. quest. iij.

a ℭ Adde qn dicitur unum delictum vel plura. unum furtum vel unum verbū iniuriosum vel plura. doct. in. l. si familia. ff. de iurisdi. om. iudicum ⁊ Bar. in. l. nunquā plura. ff. de priuat. delict. ⁊ ibi Alexan. in mag. post. ⁊ bar. in cō sil. cexxiij. incipi. antonius cōmisit adulterium. ⁊ bar. in. l. itē apud. §. ait pretor. ff. de iniur. ⁊ Bal. in. l. quicunq;. C. de ser. fugi. ⁊ barto. in consilio. cxliij. ⁊ doct. maxime Alexan. in. l. tur pia. ff. de leg. j. ⁊ per bar. consilio clxxx. in princip. lixxo. iij. ⁊ Cardi. alexan. in. c. serui. xix. distinc. ⁊ in. c. fina. lxj. distin. ⁊ Lud. bol. in. d. l. si familia. in suis primis interpretatio. ⁊ Angel. arce. in tracta. suo malefi cio. in glos. in verbo cōtumeliosum. ⁊ Fely. in. c. quoniam. in princi. col. j. de offi. deleg. ⁊ decisi. parla. delphine. cccccxlix. q. ⁊ Io. and. in reg. delictū. ⁊ Gaspar cal. in consilio. j. titu. de consanguinitate. circa medium.

ℭ Adde oino in. l. si plures. in prin. ff. de re milit. ⁊ bal. penitus in sua practica iudiciaria. c. viij. q. iij. ⁊ melius quest. viij.

b ℭ Add ibi gl. ⁊ bar. ⁊ alex. i. j. additio. ⁊ Imol. Abb. sicc. ⁊ insuper Fely. in. c. cū super. col. ij. rer. victoria tertij. de re iudi. ⁊ bart. in l. a sinā. colū. j. ff. de appella.

c ℭ Et nota ꝙ snia iter alios lata alijs non nocet: ut hic. in facit quale preiudicium. ut vide tex. ⁊ ibi bart. in j. nota. ⁊ alex. in addi. in. d. l. a sinā. de app. alex. pulchre in repe. l. sepe. hic Alex. ⁊ Fely. in. c. sub orta. col. ult. ꝑsi. no. etiā. de re iu. que ponit duas limitationes ad d. l. sepe. ⁊ p bal. in. l. j. C. de fal. ⁊ abb. ⁊ Felyn. in c. cū semper. de re iud. ⁊ Lud. bolo. in. l. posthumus. §. si quis. ff. de inoffic. test. ⁊. l. q repudiātis. co. ti. in primis inter. ⁊ Al. ꝯsi. lxx. li. j. ⁊ cōsi. clxxxix. li. ij. ⁊ vide abb. ⁊ ludo. bo. in. l. si duo patroni. in prin. ff. de iureiur. ⁊ fely. in. c. inter dilectos. col. viij. de fide instrumen.

unum tantum est factum [a] qd̄ necesse est occidentis vel vulnerātis vel alias delinquentis ex interpretatione reputatur mandantis vel ratum habentis ⁊ ideo eandem penam portare debet ⁊ uno soluente vel sustinente penam non liberatur alius ut dictum est. Itē queri potest econtra si delinquens est absolutus an absolutoria prosit mandati vel ratum habenti: ⁊ videtur ꝙ ꝓsit sicut in causa cōmuni appellatio unius: ⁊ victoria prodest alteri. si eadē causa fuerit defensionis omnium. ut ff. de appellatio. l. si quis separatim. §. quod est rescriptum[b]. Econtra videt ꝙ non prosit: qa res inter alios acta: non nocet nec prodest alteri[c]. ut. ff. de re iudi. l. sepe. ⁊ de exce. l. modestinus. ⁊. C. res inter alios acta. per totuꝫ. Distinguenduꝫ videtur ꝙ aut absolutus fuit: ideo pronunciatur delictum non cōmissum: aut ideo q2 nō fuit in culpa. Primo casu victoria prodest. scđo no. ar. ff. de iure iu. l. duobus. §. a fideiusso re. ⁊. §. ei qui. Et argu. contraria dic ꝙ loquūtur quādo iura diuersarū personarum sunt diuersa ⁊ separata: sed cū eadeꝫ est causa defensionis oīum ⁊ ex

eodē facto sumens originē tunc non absurdum est victoriam vnius alteri prodesse. arg. l. precalleg. si qui separatū. §. fi. ⁊ d. l. duobus. §. fideiu. sore[a].

Idem.

Um sint partium iura obscura reo fauēdū ē potius q̄ actori.

Si actor ⁊ reus pariter ꝓbauerint de iure suo qd intelligit vel per numerū testiū equalē vel per instrumenta publica eiusdē authoritas fauendum est reo[b]: q2 dz absolui a petitione actoris cū iura ꝑtis vtriusq3 sint obscura ⁊ hoc intēdit dicere. ar. ad idem. ff. de manumis. i. l. ge. ⁊ ff. e. l. fauorabiliores. Itē si neuter nec actor nec reus aliqd ꝓbauerit iura partium sunt obscura: ⁊ ideo fauet reo: q2 dz absolui. vt insti tu de interdi. §. cōmode. ⁊ C. de edē. l. q accusare. ⁊ de rei vendica. l. fi. Item

a Adde an sententia lata cōtra principalem preiudicet fideiussori et posset fieri execu[t]io contra fideiussorē vel econtra sententiā in fauorē fideiussoris ꝓsit principali. bart. ⁊ docto. moder. in d. §. a fideiussore. ⁊ barto. ⁊ Alexan. in addi. in l. afinā. ff. de app. ⁊ plene i. l. j. ⁊ ibi alexan. in addi ff. in di. sol. ⁊ Cy. bal. ⁊ Saly. in l. fi. C. de vsu. rei iudic. ⁊ Bald. Angel. are. in §. fina. de satis. insti. et alexan. cōsil. cxxxj. col. ij. ver. ergo. lib. ij. glo. in c. j. ss. de iniurijs. eo. libro. Specu. tit. de execu. senten. §. sequitur. versi. quid si sententia. ⁊ Dy. in regula nullus. versi. ad octauum. ⁊ que not. felyn. in c. si cautio. in fi. ꝑsi. ⁊ ista faciunt. de fide instrument. ⁊ decisio. parla. gronopolis dalphinal. q. xxvj. ⁊ q. ccxv.

Adde qd' notaui in all. deci. gratianop. decisio. ccxv. vbi plene examino artic. in hac apost. contentos.

testes sui ꝑcerditur sup possessiōe. vt no. Abb. sic. in c. licet. in. x. notabi. ⁊ ibi fely. col. viij. prin. de proba. versic. quarta causa victorie. ⁊ bar. bal. ⁊ Alexā. in l. si duo patroni. in prin. ff. de iureiur. ⁊ ang. are. inst. d' actio. § q̄drupli. ꝟ. itē dixi. car. vj. col. j. ⁊ decisio. parlamen. delphinal. q̄. lxxj. Quid si actor probat plene de credito. et reus semiplene de absolutiōe an debeat referri iuramentum. vide Bar. in l. vulgo. ff. de admi. tuto. ⁊ in l. admonendi. ff. de iureiur. qui tenet ꝙ sic. ⁊ Joan. andr. in c. final. de iureiuran. de quo per Jas. in d. l. admonēdi. ⁊ doct. in l. in bonefidei. C. de reb. cre. ⁊ alexand. in consilio cxxxiiij. colum. j. versicu. ista dico. volumi. scdo. licet do. Ant. de but. ⁊ Abb. sicc. in dicto. c. fina. teneant ꝙ sit desferendum actori. ⁊ vide decisi. capelle tholo. questio. ccccvj. ⁊ Cepol. in consilio primo colū. tertia.

b Adde ꝙ data paritate ꝓbationum inter reū ⁊ actorē reus dz absolui. vt hic ēt si actor sit in possessione iuris de quo agitur. vt. c. ex lris. ⁊ ibi fely. consil. ij. in prin. ver. in text. ⁊ versi. vlti. not. de proba. Et no. ꝙ data paritate probationū in. d. c. vti possidetis. is tamen obtinere debet qui meliorem titulum ꝓbat: q2

Adde inquantum hic tract. ꝙ reus absoluitur actore non probante. vide de hac regula omnino do. meum Jasonem may. in l. qui accusare. colū. tertia. C. de eden. cano. post glos. in capi. primo. vt eccle. benefi. Specu. in titulo de act. seu per. §. in anterioribus. colum. fina. versicu. sed ⁊ si. Pau. de castro consilio ter-

rio.incip.in facto isto.
a ℭ Adde ꝙ fauetur reo in sententia ordinarij: secus est in sentētia delegati. vt. l. duo. ff. de re iud. ⁊ ibi glo. bar. ⁊ alex. Itē intellige in ordinarijs q sunt pares: secus si impares: vt est. l. si vnl. al's pōponius. ⁊ ibi glo. bar. ⁊ alex. ff. de re iudi. ⁊ ibi iud. bolog. in. d. l. duo. in primis interpretationibus. q ponit intellec. dicte. l. duo. ⁊. l. inter pares. ⁊ Fely. in. c. cum inter. col. v. de re iudi. ⁊ bald. in. l. cum magistratus. C. qn̄ pro. non est neces. ⁊ qn̄ in dubijs sit magis fauendum reo ꝙ̄ actori. vide azo. in summa tit. de reb. dub. quē sequuntur Angel. per. de cast. bar. ⁊ Alexan. in pri mo notabi. in. l. die. ff. qui satisda re cogan. vt tria tempora conside rētur. de quo est glo. ordinaria in c. cum ad sedem. de restitutio. spo liato. ⁊ in ca. ex litteris. ⁊ ibi per Prepositum me diola. de sponsa li. ⁊ Abbas ⁊ ibi debellen. in pri ma additiōe. in capi. duobus. de re iudicata. vbi in preparatorijs iudiciorum ⁊ cau sis fauorabilib⁹ fauendū est acto ri: vt ibi vide. ⁊ doctores in se quen. additio. ⁊ Felyn. in. c. ex lit teris. de proba tioni. ⁊ Cepo. in consil. xlj.

apertum exemplum est si duo iudices ordinarij[a] de cau sa cognoscētes: ⁊ vnus condēnat ⁊ alter absoluat iura partium sunt obscura: ⁊ ideo fauetur reo: quia preua let absolutoria. vt. ff. de re iudica. l. inter pares. ⁊ argu. ff. de actio. ⁊ oblig. l. arrianus. Item si ago hypotheca ria cōtra titiū: ⁊ probo rem mihi obligatam a domino die calendarū augusti. Et econtra titius probat eandē rem sibi a domino obligatā eadem die: nec apparet qs prius ⁊ qui posterius iura partium sunt obscura: ⁊ ideo fauetur reo: quia debet absolui. vt. ff. de pigno. l. si debi tor. ⁊ de inoffi. testamē. l. si pars. cum simi. Quidā vero legiste ponunt exemplū regule cum reus ⁊ actor sunt in pari causa turpitudinis: qr tunc reus absoluit. C. de condi. ob turpē causam. l. cum te. ⁊. l. mercalem. sed hoc exēplum non conuenit regule: quia iura partium non sunt obscura: immo certa ⁊ paria: ⁊ ideo non habet lo cum proprie regula: sed illa in qua cauetur ꝙ in re pari melior est conditio conueni. vt. ff. eodem. l. impari. ⁊ l. par. ⁊ de verborum oblig. l. si seruum. §. sequitur. ⁊ in fra eodē. c. cum in re pari. sed ista duo sunt equipollen tia in effectu: scilz iura partium esse obscura ⁊ esse pa ria ⁊ certa: quia vtroqz casu reus absoluitur: ⁊ ꝓpter paritatem conditionis. vt dicta. l. si seruum. §. sequitur. ⁊ de do. exceptio. l. apud celsum. §. marcellus. ⁊ de dol. l. si duo. ⁊ de contrahen. emptio. l. dominum. ⁊ solu. ma trimo. l. viro. ⁊. l. cum mulier. Possunt excusari qui di cunt exemplum ponunt: quia considerāt effectum fi nalem non est autem in origine aut in habitudine pro pria exequentia exemplorum. Alij ponunt exemplum in eo ꝙ plures dilationes cōcedunt reo ꝙ̄ actori. vt. C. de dila. l. si qn̄. ⁊ de tēpo. in integ. restit. l. petende. ff. de fer. l. vlt. Sed hoc exemplū non ꝓprie congruit regule: quia hoc exemplo iura partium non sunt obscura: sed certa: sed ideo cōstituit ius ꝙ plures dilationes cōce

dantur

dantur reo quam actori[a] quia in potestate actoris fuit quando provocaret. vt. d. l. si quis. et ff. de doli excep. l. pure. §. fin. Sed oppo. et videtur quod iura obscura potior sit causa seu conditio actoris quam rei: quia si in bello contineantur verba obscura statur interpretationi actoris, vt. ff. de iudi. l. si quis intentione. et de verbo. oblig. l. inter stipulantem. iij. et ff. eo. l. in contrahenda. §. j. et in. l. in ambiguis orationibus, sed dicendum est quod leges ille loquuntur in his que pertinent ad cause preparationem, in illis enim magis fauendum est actori quam reo, et quantum ad interpretationem verborum in libello expressorum[b] vt in. l. preallegata. ff. de iudi. si quis intentione et quantum ad alia que in libello exprimuntur: sed eorum dispositio pertinet ad officium iudicis, vt est in die apponenda in stipulatione iudicio sisti. vt. ff. qui satisdare cogantur. l. de die. in princi. Ratio autem est aperta: quia reus semper impediretur ne posset contra eum experiri. vt. d. l. inter stipulantem. §. j. Item opponitur et videtur potius eligendum quod obstet reo quam quod prodest: quia l. cauet quod si reus cauit de damno non infecto et damnum contingat vitio edificij fortuito casu quam tenetur reus ad emendationem damno ex cautione damni infecti: et tamen casus fortuitus erat pro eo: licet debilitas edificij contra eum, et sic partium iura sunt obscura: vt. ff. de damno infec. l. fluuium. §. seruus. et. §. item apud. Sed tunc dicendum est quod ibi non erant in pari causa reus et actor[c] quia reus erat in culpa ex eo quod ruinam edificij poterat preuidere. Actori autem nulla culpa poterat imputari: et ideo quia preponderat culpa rei deterior

a ¶ Adde dyn. et que ibi dicit in regula non licet actori. j. eodem.

b ¶ Adde an debeat ambigua petitio interpretari secundum intentionem proferentis. Inno. in c. licet causam. in fi. de probatio. et Felin. in c. auditis. col. j. prope finem de prescri. pti. Bald. et ibi Alex. in addi. ad bart. in. d. l. si quis intentione abb. in c. dilecti. de iu dici. et l. c. iij. col. iiij. de dila. et Innocē. in c. eram in nata. i fine. de iu dici. et not. p Dynum in regula sequenti et in regula contra eum qui j. e. et paul. de ca. in consi. ccj. col. iiij. versi. circa quod in nouis. et Angel. are. in. §. sed minus. col. xj. i gl. corrigere. et ibi Jaso. versic. ij. de actio. et ang. are. in. §. j. et in. §. tripli. eo. tit. et alex. in. l. si quis a filio. §. si quis plus reo. in prin. ff. de leg. j. et bal. in. l. eum precedi. C. de libera. cau. et Abb. siccu. in. c. episco. de causa possessio. et propterea. et Philipp. fran. hic per feli. in. c. super questionum col. j. de offic. de lega. vbi alleg. hic dyn. quod interpretatio debet esse verisilis non dissona. et ibi etiam vide de inmultipli ci interpretatione et in materia vide bald. i. l. edicta. col. iij. in repeti. Padua. de eden. C. et Abb. sic. in consi. lxxviij. colum. j. lib. j. et deci. capel. tholose. q. xxxij.

¶ Adde quod notant i apostil. ad Lanfran. de ostia. post bene. di. vad. in cap. quoniam contra falsam. §. responsiones. nu. vij. in versic. ambigue. de proba. et aduerte quod sicut quis obscure vel ambigue respondet do sibi preiudicat iuxta vulg. l. veteribus de pac. sic interrogatus ambigue vel obscure respondere non tenetur nisi prius declaretur: ita not. bal. i l. ij. §. quod obscurius. et ibi dixi i apostil. ad eum i vo. nisi prius declaretur. C. de iura. calu.

c ¶ Adde dyn. in. l. fluminum. §. item apud. ff. de damno. infec. quod idem

est eius conditio.argu.ff.ad.l.aquil.l. item si obstetrix.z.l.si putator.alias si essent in pari dolo, vel in pari culpa lata vel leui vel leuissima fauendum est reo potius quā actori: vt dicta.l.fauorabiliores.z.l.impari.z.l.petenda:z de doli excep.l.apud Celsum.§.marcellus:z de verbo.obliga.l.si seruum.§.sequitur:z.j.eo.in re pari.

ℭ Idem.

n iudicijs nō est habēda acceptio personarum.

ℭ Inter litigatores debet iudicij equitas obseruari, siue litigatores sint pares: quia vterq3 vtilis vel vterq3 conditionis honeste sunt, siue nō pares quia vnus vtilis conditionis z alter constitutus in dignitate nec debet iudex pretextu dignitatis alicuius litigatoris pretextu lucri vel gratie vel odij in alteram partium declinare, sed vtriq3 parti quod iustum est prestare, z ius suum vnicuiq3 tribuere, z equitatem in omnibus obseruare vt in auctenti. iusiurandum quod prestatur.§.j.z.§.econuerso.z.§.primum ibi. nequaquā sub inclinato zc.z in auctenti.vt iudi. sine quoquo suf.§.deinde propter.z.§.qō autem.z de defen.ciui.§.vsus est.iudices enim debent se habere circa subiectos [a] sicut pater circa filios, vt in aucten. vt iudic. sine quoquo suf.§.z eos. z in auctenti. iusiuran. quod prestā. ab his.§.deuotos autem: pietas autē3 in patre non in atrocitate [b], sed

dicit q̄ qui queз ibi sequitur bar. z ad ornatū huius regule vide bar.z Alex.col. iij.in.l.inter stipulantem.§.j.ff. de verbo.oblig.

a ℭ Adde q̄ etiā benigne debent aduocatos coraз eis plebicitātes audire: vt.l.nequicq̄.§.ibi decretum. versicu. circa aduocatos ff.de offic.procō-sul.z lega.z Specu.titu.de aduo. quod male seruatur: hic dilu-ris z contra iudices est tex.cuз gl.in.c.graue. sup verbo q̄ veritas.xxxv.q.ix.

ℭ Adde q̄ notaui in tracta.stili parlamen.parte.j.titu. de modo z gestu queз debet aduocat⁹ habere.§.ij.post do. aufrerij. debet tamē paucis verbis aduocatus factum suuз deducere ne iudicem in auditores sua loquacitate tedio afficiat: imo ei breuitas precipitur z si sit prolixus potest a iudice perturbari et ibi nisi forte impetrasset ab eo q̄d

posset adhuc dicere vnū verbū: quia tunc posset infinita subdere vt no.expsse bal. in.l.antiquitas. versicu. vlti. no. nu.iiij.z ibi posui in apostil.ad eaз in versi.facit pro allegātibus in palatio.C.de vsur. z dixi post Iacobum rebuf. in.l. si quando. la.j.nu.ij.versic. nota pro aduocatis.C.de bo. vacan. li.x.

b ℭ Adde Angeluз are.in.§.j.colum.iij.versic.in ea.gl. institu. de his q sui.vel alie. iur. sunt vbi posuit an pater possit incarcerare filiuз: z vide bald. in.l. si filius. C. de patria potestate z in.l.libertos.z Alexā. in addi.C.de obse. patro. prestant. z glos.fin. in ca. queadmoduз de iureiuran. z domi.bonifa.de vitalinis in tractatu suo malefi.titu. quibus concessa ē correctio. z Cyn. z docto. in.l.manicheos. C.de epis.z cle. z Lodo.bolo.in l.ex facto.la grā de.ff.de heredi.

pietate consistere debet, et consilium pro liberis cape re: vt. ff. ad. l. iuli. de priuil. l. diuus. et de adulte. l. hec in ea. l. §. vltimo: ergo quilibet iudex vel prelatus superior habere se debet circa subiectos pietatisque piū consilium ac iustū capere pro subiectis sicut pater pro filijs itē debet in iudicijs equalitas obseruari: quia si vnus litigator sit priuilegiatus alter non priuilegium vni competens extendi debet ad alterum. C. de fruc. et lit. expen. l. fi. et proxi. sac. scrin. l. in sacris. et. l. vnicuique. li. xij. Istud autem cōtingit propter inequalitatem vitādam quam legislatores vitare student non solum in iudicijs, sed etiam in arbitrijs et alijs actibus extraiudicialibus et arbitraria contingentibus [a] vt. ff. de arbi. l. si de meis. circa princi. et. l. pedius. §. in seruum. et. l. si cum dies. §. pe. et de vulg. et pupil. substi. l. iam hoc iure. et. l. lutius. et. C. de rescinden. vend. l. ratas. et de testa. mil. l. in testamēto. et de impube. et alijs substi. l. hereditatem. et. l. quis, sed certe falsum videtur quod priuilegium concessum vni debeat extēdi ad aliū cū persona illius cui cōcessum esse probatur egredi non debeat, vt instit. de iur. natu. §. sed qđ princi. Dicunt quidam aut agitur de priuilegijs pertinētibus ad litis executionē et tunc priuilegiū cōcessum vni litigatori prodest alteri. C. de fruc. et litis expen. l. fina. et. l. in sacris. in fi. et. l. vnicuique de proxi. sacro. scrin. lib. xij. aut legitur de priuilegijs prinētibus ad litis decisionē: et tūc priuilegiū concessum vni nō prodest alteri: vt. §. sed qđ princi. licet prima facie videbatur probabiliter dictū ostendi posse nō esse verum: quia priuilegium resti. in integ. quod minori conceditur pertinet ad litis decisio. et tamē aduersario prodest. C. aduer. transf. lib. j. et. ij. et de reputa. que fiunt in iudi. restitu. in integ. l. vnica. Alij dicunt quod aut priuilegium concessum est ad postulationem, aut sine postulatione: si ad postulationē prodest, si sine postulatione non prodest. vt. ff. qđ quisque iuris in aliū. l. iij. in princ. quod sol. quātum ad propositū parum valet: quia in preal leg. l. fi. C. de fruc. et lit. expē. loquitur etiam de priuilegio propria libertate principis etiam sine postulatione concesso vt ibi no. in. j. glo. et patet. in text. Et ideo dicendū videtur quod aut priuilegiū cōtinet ius ini-

Institu. in. ij. interpreta.

a Adde. In quibus causis et cōtractibus sit seruāda equalitas barto. et ibi plene Joan. de platea. in. l. in sacris §. fina. ff. de proxi. sacro scrin. et Cyn. bart. bald. et Salice. in. l. fin. C. de fruc. et lit. expen. et bald. in c. ij. §. quibus de consue. rec. feud. et Joan. fab. chrisostoso. poz. et Angel. areti. in. §. fi. col. ij. instit. quibus alie. nō licet an idem in arbitrio. vide tertiū. in. l. si cum dies. §. penul. et. l. sed interpellatur. §. si ex altera. ff. de arbi. et Alexand. in. l. si de meis addi tio. et Bart. ff. de arbi. et Specu. titu. de alia. §. fin. ver. sed nunquid terminū. et doct. in. l. si maxime per Alex. col. ij. ibi. et ad allegata. et C. de eden. quod ibi equalitas debet seruari nisi vbi contrarium reperit expressum. vt in. d. l. fina. de eden. et Hippoly. de mar sil. in suo singu. clxxiij. incipien. equalitas.

a ¶ Adde bart. z bald. in.d.l fi. C.de fruct.z lit. expen.z bald.in d.c.ij.§.quibus de cōsuetu.rect. feu.z doc.in.c.ij. de mutu.petit. z bart. in.l.fi.§. donec.C.de iure delibe. z bar.ibi pulchre. Alex.in l.iij.in prin.ver. iij.limi.ff.qd' quis q3 iur.z Dy.j.in reg.quod ob gra tiā.z Lud.de ro. l cōfi.cxlvj.col.ij. versicu.ij.visso.z Philip.frāc.hic Panor.i.c.fi.nu. xj.z ibi posui in apo.ad eū.l sēn. debeāt extēdi de trāsla.prelato.
b ¶ Adde q ab ignorātia seu er rore iuris qs ex cusaf vbi lex est multū dubia tex tus est.in.l.regu la.ff.de iur.z fac ti igno.z no.gl. in.c.vno.de po stu.prel.ā.co.li. z abb.in.c.fina. de cōsti.Feli.in c.de quarta.col. ix.circa princ.de prescri.in regno sicilie ignorātia iuris excusat a p ditione feudi p pter non petitā3 inuestituram vt no.Card.alex.in c.j.co.ix.quo tpe miles inuestitu.

quum [a] vt q3 in alterius lesione cōces sum,z tunc distinguit q3 si ad postula tionē cōceditur d3 vti impetrās eodē iure si sine postulatione tūc nō cōpelli tur eodē iure vti.vt.ff. qd quisq3 iur.l.j. z.ij.si nō cōtinet ius iniquū,sed fauorē illius cui cōcedit z aliquā iuris cōis re laxationem siue ad postulationē eius concedat,siue nō concedat pdest im petrāti tantū z alij eum nō cōtingēti: vt in.§.sed qd.in pnci.Itē prodest non solum ei cui non conceditur, sed etia3 cum litiganti occasione controuersie que inter eos versatur esset inequali tas vitanda tunc videtur eum cōtin gere: z ita loquitur lex fin. de fruc. z lit.expen.l.sacris.z.l.vnicuiq3. Et hec connexitas z exceptio priuilegij ex eo procedit: q3 nō est habēda in iudicijs acceptio personaru3 sicut in hac regu la cōtinetur z hoc aliquātulum tangi tur in.d.§.sed quod principi.

¶ Idem.

Ignorantia facti nō iuris excusat.

¶ Cōuenienter pōt exē plum poni istius regule in eo qui in iu re confessus est:z confitendo errauit. na3 si errauit in facto iuste excusat er ror z non nocet confessio si errauerit in iure [b] error non excusat,z ideo no cet confessio:vt.ff.de cōfessio.l.non fa tetur,verbi gratia.si credebam te es se coheredem meu3 confessus sum in iudicio errando. iste error non preiu dicat:vt.C.de iuris z facti igno.l.si po test diuisionem:z.ff.fa.her.l.cum pu

pete.debuit i vti bus feud. q3 rex est munificus z liberalis.vt.l.im pialis.C.d' nup. z no.in.l.in lege. C.ad.l.falcid.fa cit qd' no.barto. sed si susceperit §.j.ff.de iudi.q est ratio illi9 mu nificētie.vide car di.vbi.ā.q nō p vasallis tenenti bus feudū a re ge seu alio prin cipe.vide doct.j. pe.addi.alleg.z Spec.in suo au reo repertorio ti tu.de ignorā.fa cti vel iuris.z q dixi in.§.vij.col. ij.de consue.feu. lib.consueta.bi turigum.
¶ Adde breui ter q ignorantia iuris nō plus ex cusat per m̄. q3 alios q̄ndo ipsa potuit consulere peritos: vt not. bal.z Alex.in.l. iuris.C.qui ad mitti.z ibi dicit post barto.q si est i loco vbi nō est peritoru3 co pia presumit p ea.al's sec9 z in quantū dici non pl9 excusari mu lierē zc.Illud i telligo verū nisi in casib9 in iure expressis:vt not. bar.in.l.vel pas

fim.C.de iur.ꝛ facti ignoran.ꝛ Cardi.in clementina.iiij.de consangui.ꝛ affinita.

a ℭ Adde quid operatur fieri aliquid in publicũ quia facit rem esse notoriam: quia que publice fiunt p̄sumuntur sciri vt hic.§.p̄scribere.versi.literis.ꝛ c.j.de postu.p̄latoꝝ: ꝛ ignorãtia ꝯtra factũ publicũ nõ excusat.vt no.bart.ꝛ alerã.in addi.in.d.§.p̄scribere alias.§.de quo.ꝛ vide Cepol.i ꝯsi.xxxix.col.v.ꝛ Cald.i ꝯsi.iiij.tit. de offi. leg.q ponit limitatione ad dictũ c.de postu.prela to.ꝛ franc.arct. in consil.cix.

tarẽ: ſʒ si ꝯfessus fui errãdo i iure: q꞉ credebã testm̃ valere factũ corã testib᷒ nõ rogatis vel factũ corã nõ solẽ ni nũero testiũ error nocet vt ꝓbat.ff.d ꝯfes.l.nõ fatet. Itẽ simplr̄ poni põt exẽplũ si soluat illð qð ẽ nã l̄r ꝛ debitũ ciuiliter indebitũ.Nã si qdẽ p ignorãtiã facti excusat soluẽs: ꝛ iõ põt repetere.vt.C.d iur.ꝛ fac.igno.l.cũ qs.ꝛ ad l.fal.l.error.Sʒ oppo.ꝛ vr̄ ꝙ ignorã.fac.nõ excusat.Nã si ꝓhibitũ erat vt nõ ꝯbat cũ eo q taberne positus erat is q ꝯxit ignorãs ꝓhibitionẽ factã nõ excusat: ꝛ iõ nõ põt agere ꝯ dñʒ.vt.ff.d istit.l.ſʒ ꝛ si pupilli.§.p̄scribere. ℭ Sʒ dðm est ꝙ aut erat publice[a] notũ ꝛ tũc nõ excusat vt in ꝯrio: q꞉ vr̄ errãs esse i lata culpa q̃ dolo assimilat ex eo qð ignorat ꝙ oẽs itelligãt[b].ff.de v̄b. sig.l.cedere diẽ.§.vl.ꝛ.l.late.ꝛ.l.magna.aut nõ erat publice notũ tunc excusat,vt hic ꝛ in p̄alleg.l.non fatet. ℭ Sed opponit ꝛ videt ꝙ ignorãtia facti etiã nõ publice noti nõ excusat: vt.ff.ad velleia.l.q̄q̄.dñt qdaʒ aut erat i facto alieno ꝛ si nõ erat publice notũ excusat.vt l.nõ fatet.§.ij.aut i ꝓprio ꝛ tũc nõ excusat,vt.d.l.q̄q̄. Sed cõtra hanc solutionẽ est ꝙ iure cauet: q꞉ si crederes me ꝓmisisse tibi cũ non ꝓmisissẽ, ꝛ soluã repeto. Itẽ si ex ꝯuẽtione inter me ꝛ te inita,debui tradere prediũ imposita seruitute ꝛ tradidi liberã cõdicere seruitutem possuʒ quã tẽpore traditionis debui imponere, vt.ff.de cõditio.indebi.l.sed ꝛ si me putẽ.in p̄ncip.§.cũ inter.ꝛ de actio.emptio.l.si tibi liberũ per quod pʒ ꝙ etiã in proprio facto tolerabilis est ignorãtia. ℭ Quidã dicunt ꝙ aut ago de dãno vitãdo: ꝛ tũc tolerat,vt in.d.ll.aut de lucro captãdo ꝛ tunc nõ tolerat que solutio quãtuʒ ad ꝓpositum nulla est q꞉ in.l.q̄q̄.ff.ad velleia.fideiussor certabat de dãno vitãdo: ꝛ tñ ignorãtia facti non excusat. ℭ Sed ꝙ vbi allego ignorãtiã facti propꝛij.in iniuriã alterius.i.illius cui ꝓmiserã ꝛ ex ꝓmissiõe mea obligat᷒ erã error facti ꝓpꝛij nõ excusat.[c]

ℭ Adde de hoc bartho.iosyn.in suo tractatu fallẽ.regu.clxxv. ꝛ ibi habes limitationem ꝛ hãc regu. ꝛ de hoc vide pet. phslip. corset.ꝯsi.xliij. in cip.plura. in li° o. volu.iij.

b ℭ Adde q̃ dicatur lata culpa text ꝛ ibi bar.in l.qð nerua.ff.de posi.ꝛ felin.in.c. cognoscẽtes. col.j.de cõstitu.ꝛ l.udo.de ro.ꝯsil. cccccxxvj.ꝛ Abb. siccu.consi.xviij. vo.ij.ꝛ deci.plamẽ.dalphi.cccclxxiiij.ꝛ cepo.vero in cõsi. xxxvj. col.iij. in princi.

c ℭ Adde ꝙ dix.ꝛ que ibi dico.j. in regula presumitur.ꝛ bart. in l.iij. de condict. ob causaʒ.ꝛ in.l. j.versicu.formo. C.de confessis.ꝛ l.non fatetur.col.iij.ff. de ꝯfes. ꝛ in.l.j.ff.de condit.sine cã: ꝛ hic

p pbyllip. frāch.
℄ Adde quod notauit addi.s. i priori apostil.
a ℄ Adde an error cōm i fine in iudicio possit reuocari. bartol. ꝛ bal. post Cy. in l. error. C. de iur. ꝛ facti ignorā. ꝛ in. l. j. C. de cōfes. ꝛ in. l. nō fatet. ꝛ ibi alex. in addi. ff. de cōfes. ꝛ bal. in. l. cuꝫ pctū. ad fi. C. de libera. cā.
℄ Adde oīno de materia huiꝰ apostil. ꝛ sequē. Lanfrā. de orla. in. c. quoniā cōtra fal sam. §. confessiones nu. xxxij. vbi. p veritate: ꝛ qd ibi posui i apos. i vl. addi. de pba.
b ℄ Adde i quo differat an fuerit erratū i iudicio vel extra. do cto. in locis. s. allega. ꝛ Cyn. in. l. error. in vlt. q. C. de iur. ꝛ fac. igno. q sequit dy. hic pceptorem suū.
c ℄ Adde φ nō pdest mulierib ignorantia iuris in lucris captandis si potuerunt cōsulere pitiores secus si nō potuerūt. vt i. d. l. i bonoꝝ. ff. de bo. pos. ꝛ ibi bart. ꝛ. l. iuris ignorantiā. ꝛ

lꝫ contēdam de dāno vitādo vt in. d. l. quāquā. sꝫ vbi nō est in iniuriā alterius, sed volens mihi subueniri aduersus dānū qd incurrit per ignorantiā facti ppꝛij excusat ꝛ toleratur. Et ita loquitur pallegata. l. si tibi liberum. Item oppo. de. l. error. C. de iur. ꝛ fac. ignorā. ℄ Sed dicendū est φ ista regula reducat ad distinctionem illiꝰ quia si cōfitendo in iudicio erraui in facto error facti excusat vt hic: ꝛ corrigiᵃ potest vsqꝫ ad probationem sentētie, ꝛ non post: vt. l. contraria. vlterius opponitur circa ignorantiā iuris, videtur eniꝫ φ ignorantia iuris excusat: quia si soluo illud qd erat omni iure indebitū vel ciuiliter latum debitum per ignorantiam iuris repetere possum. ff. de conditio. indebi. l. si non sortem. §. indebitum. ꝛ. §. adeo. ꝛ. l. cum his. §. fideiussore. ꝛ. l. si fideiussor. ꝛ de iur. ꝛ fac. ignoran. l. error. in fi. Dici potest φ in. l. illa erratum fuit in iure extra iudicum ꝛ ratio iuris error excusat si de damno vitando agatur: vt. l. preallegata. hic autem: ꝛ. l. non fatetur: erratum fuit in iure ꝛ in iudicio: ꝛ ideo iudicioꝝ authoritas operatur, vt error iuris reuocari non possit. ℄ Sed contra hanc solutionem est quod iure cauetur φ etiam error iuris in iudicio interueniens potest reuocari: vt. ff. de interrog. acti. l. de etate. §. qui iusto. ꝛ. §. celsus. Dicendum est φ fm eos qui intelligunt predictos. §. in errore facti ppꝛij opposito nō procedit, sed fm illos qui intelligunt predictos. §. §. in errore iuris dici debet φᵇ error iuris in iudicio ante litis contestationem. vt in illis. §. §. post vo litis cōtestationeꝫ non excusat: vt in. l. non fatetur ꝛ hic. ℄ Itē opponitur ꝛ videtur φ ignorātia iuris excusat ꝛ si de lucro captando agatur: vt. ff. de bonorum possessione. l. in bonoꝝ. ꝛ de iuris ꝛ facti ignorantia. l. regula. §. sed iuris. Sed dicendum est φ aut lucrum percipi poterat sine alterius iniuria, ꝛ tūc excusat ꝛ toleratur si non potuit peritiores cōsulereᶜ vt. ff. de iuris ꝛ facti ignorantia. l. iuris ignorantia. ꝛ de vsucapionibus. l. nunquā. ꝛ. l. si fur. ℄ Item opponitur circa premissa ꝛ videtur φ iuris ignorantia non tolleretur etiam extra iudicium: licet de damno vitando agatur. vt. ff. de acquiren. here. l. si duo. sed dicendum

est quod ibi causa de qua agebatur originem sumebat a lucro: et ideo licet subsequenter damnum inducat iuris ignorantia non excusat, cum magis originem quã casum post originem incidenter considerari oporteat vt.ff. de dona.l.quid id quod.in principio. et de acquirenda possessione.l. clam possidere.circa principium: et de fideiusso. tuto.in principio. ¶ Item opponitur et videtur quod ignorantia iuris excusat: vt.ff.de cre.ab ordi.fa.l.fina.et.ff.ad silleianum.l. si quis in graui.§. si quis ignorans. dicendum est.quod in illis legibus qui dolum requirunt igno. iuris excu.Certum est enim quod in aperiente tabulas testamen.ante iudicium defuncti necesse presumitur dolus, vt in eadem.l.si quis in graui.§. quod et causam.et ideo ignorantia iuris excusat a pena: vt in eodẽ.§.si quis ignorans.In illis vo.ll.qui dolum non exigunt si qui dem ius per eas indultum erat publice notum vere vel iuris presumptione quia tempore constitutionis publicate concurrerunt duo menses, vt in auc. vt facte noue constitu. ignorantia [a] non toleratur: vt.ff. de publi.l.vlti.§. licet. Sed vbi non est publice notum vere vel iuris interpretatione ignorantia toleratur.vt.ff.de decre.ab or.fa.l.vlti. Tamen contra predictam solutionem est.ff.ad.l. corneliam de fal.l. diuus.Certum est enim quod lex cornelia dolum requirit. et tamen sicut ibi dicitur ignorantia edicti, seueritatem non excusat. Sed responderi potest quod aut lex requirit dolum verum, aut est contenta dolo presumpto ex quali

ibi bald. et doct.
C.qui admit.ad
bon.pos. et glos.i
l.iij.C.de iur.et fa
cti igno. Et idem
in rustico secundum
bal. ibi et in.d.l.
iuris ignorantiam
et est ratio: quia sicut
mulieres et rusti
ci vadunt ad siluã
pro lignis et ad
ciuitatẽ pro indul
gentiis. Ita debẽt
iure pro consiliis ha
bẽdis.nã hoc nõ
est secundum eũ multũ
difficile propter
loci ciuitatem. vt
ff.de dã.infecto.
l.iiij.§.si tã vici
nũ. et tenet ang.
in cõsi.clxxij. in
fi.et vide per.de
anch. et imol.l.c.
ij.de testi.in vlt.
col.et Cy.in.l.fi.
C.de testa.Sal.et
Alexã.in.d.l.iu
ris ignorantiam.
Cyn.et Bal.in.d.
l.iij.C.de iuris et
fac.igno.et bald.
in.l. si duo.ff. de
acqr.here.et Lu
do.de ro.in cõsi.
xxxv.et ad predicta
et ad hanc regulã
vide pulchre Fe
li.in.c.quoniam.col.ij.
de simo. vbi po
nit tres conclusiones
cũ pluribus fallẽ.
et philip.frãc.hic
et Angel.in consil.
cclxxxviij. incipi.
viso themate. in
predicto pa. co.

ad nostrã.nu.ii.
et ibi posui in a
postil.in vers.nõ
excusat. de rebus
eccle. non alie. et
adde quod notaui
s. ea. regula in
apostil.prima.
a ¶ Adde vtrum
lex vel statutũ af
ficiat vere ignorantẽ
ad hoc vt i
gnorantia iur. procedẽs
ex lata cul
pa vel dolo nõ ex
cuset delinquẽtẽ
Abb.hic. et ibi Fe
li.in.c. cognoscẽ
tes.colũ.ij. post
mediũ.vers.prima
est de cõstitutio
nibus.vbi ponit
felin.tres cõclu
siones cũ duabus
fallẽ. et vide bar.
in.l.quod nerua.ff.
de posit. et latius
i.l.j.ff.si quis test.
li.esse ius.fuerit.
et bar.et ibi alex.
i addi.i.l.diuus.
ff.de fal.et Alex.
in.l.si quis id quod.i
prin.ff. de iurisdi.
omnium iudi. Et a quo
tẽpore incipiat
lex ligare. vide
felin.vbi s.colũ.
iiij.versicu. circa
secundũ vbi po
nit regulam quod
lex incipit ligare
post duos men
ses a tempore publi
cationis ipsius.
et etiã lex fallen.
et per barto.in.l.
omnes populi.i.vij.

tate facti: vbi requirit dolū verū ignorātia iuris excusat. vt. d. §. si quis ignorans. Vbi vo contenta est dolo psumpto ex qualitate facti qd scilicet presumat dolus. Dolus ex qualitate facti est vbicunq; quis faciat qd scit vel scire debet se facere non debere[a]. vt. C. de iniurijs. l. si non conuitijs. & ad. l. corne. de sica. l. j. ff. de doli. except. l. j. iuris ignorantia non excusat: vt hic. & in preallegata. l. diuus claudius. ¶ Ratio autē est q: qui ignorantiam pretendit eius qd est publice notū videt esse in lata culpa: vt dicta. l. cedere diē. & l. lata. Lata enim culpa dolo presumpto equipollet. Itē opponitur ctra pdicta & videtur q ignorantia non excusat etiā vbi de damno vitando agitur: vt ff. ad. l. iul. de adulte. l. si adulterium. §. stuprū. C. de in ius vocan. l. venia. Sed dicendū est q aut pretēditur ignorantia iuris ciuilis, & tunc locū habēt oia supradicta, vbi vo pretenditur ignorātia iuris naturalis, vt q: pretēdit filius se ignorasse qd non debuerit iniuriam inferre patri vel qd non deberet patri puidere in necessarijs alimentis[b] vel q nō deberet furtū cōmittere vel homicidiū vel certa delicta iure naturali prohibita non toleratur, lz sit de dāno vitando, vt. d. l. si adulterium. §. stuprum. idem si quasi iuris naturalis ignorātia pretēditur. vt quia di. libertus si ignorasse q patrono reuerentiam exhibere deberet, cum enim ab eo cōsecutus fuerit premiū libertatis quasi naturali iure tenetur vt iure cōpensationis eidē debeat reuerentiam exhibere, & ideo ignorātiam iuris non

q. & ibi bal. & docto. moder. ff. de iust. & iur. & Ioā. an. i data sertij. j. ro. & gl. i pragm. sanct. in fi. super pbo publicatione. & abb. sicu. in cōsil. xxxv. in pn. lib. j. & alber. de gādino i suo tract. maleficiorū. titu. de mulieris. versic. quero pone fore bannitū. & decisi. cape. thol. q. cccclxiiij. & Cepo. i ɔsi. xiij in. q. co. & frācis. de are. i ɔs. lxvij. ¶ Adde quod no. ad propositū huiꝰ apost. i addi. ad decl. ctke. Albe. dcisi. cccclxiiij. all. ē. ccccxliij. vbi plene ex aiant huic arg. a ¶ Adde bart. i lege q nerua. & ibi docto. ff. depositione. b ¶ Adde qd lz pater teneat de iure naturali alere filiuz. vt. l. j. §. huiꝰ studij. & ibi doct. ff. de iusti. & iure. & institu. de iure naturali gētiū & ciuili. i pn. & ibi io. fa. xpos. por. & Ang. & ab. sic. i ɔs. lxxv. col. vi. lib. j. & gl. ab. & ppositi. in. c. cū haberet. de eo q duxit in matrimo

niū quā polluit p adulteriū. tn de iure naturali nō est educatio parentū facienda a liberis: sz naturali rōne et benefacientibus benefaciamus vt. l. sz si le. §. ɔsuluit. ff. de peti. hered. ita tz barto. in. d. l. j. §. huius studij. & i l. si qs a liberis. § parēs. p illum textuz. ff. de libe. agnos. & bal. fin. institut. de iure natura. gē. & ciuili in princi. col. j. ppe fi. cū seque. & bald. in. l. j. §. ius naturale co. j. ff. de iusti. & iure. & an educatio pris & filij sit de iu. ciuili. vide p doct. ā. alleg. ¶ Adde ppositū psentis huiꝰ addi. an debeāt alimenta natis ex illicito vel dānato coitu dbeātur p parētes vt de bal. i. l. id qd pauperibus. nu. xxxvij. versi. vlt. querit & qd ibi dixi i apostil. ad ipm in p. alimēta. C. de episco. & cle. & qd si ea testator dari phibuit notani post dy in addi. i. l. j. in versic. nō sunt aliēdi. ff. de ciui.

notaui post Alex. in addi. ad bar. in. l. meuius. versi. sed istud forte. in versi. iure cãnonico. ff. de leg. ij. notaui post glo. in. l. si quis. in apost. in versi. ex illicito coitu: pȯsita super glo. in versicu. iuste. ff. de libe. agno. et notat matthe. singula. cxvij. incip. not. singula. dictum.

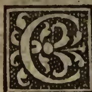
a ℭ Adde glo. in. d. l. si adulteriũ. q dicit qḋ si quis errauit in iure naturali vel gẽtiũ nõ excusat. vt sequitur hic dr̃. intus is aliquatẽ releuet ſm glo. sed bart. ibi hoc reprehendit ꝛ distinguit vt ibi vide. ꝛ alex. in. l. si quis id qḋ. in pͥn. col. ij. ff. de iuris. omnium iudi.

excusatur: a dãno qḋ incurrit ꝑpter reuerentiã nõ exhibitã. C. de in ius vo. l. ij. ℭ Vltimo distingui põt circa mãm regule[b]: qꝛ aut errat in iure aut in facto. si in iure aut ciuili aut naturali aut quasi naturali: ꝛ si in ciuili aut in iudicio aut extra iudiciũ: si in iudicio si qdẽ ante litẽ ꝯtest. error excusat ꝓbata causa erroris legitima. vt. ff. de interrog. act. l. de etate. §. q iusto. ꝛ §. celsus. si post lit. ꝯtest. ignorãtia nõ excusat: vt hic. ꝛ. d. l. non fatetur. Si erratur extra iudiciũ aut agit de dãno vitando aut de lucro captãdo: ꝛ si de dãno vitãdo aut erratur in eo in quo regritur dolus verus: aut in eo in quo sufficit dolus ꝓsumptus vel lata culpa vel leuis: ꝛ multo fortius si leuissima: ꝛ si in eo in quo requirunt dolus verus iuris ignorãtia excusat. ff. ad sil. l. siquis in graui. §. si qs ignorans. sed si erratur in eo: in quo regrit dolus ꝓsumptus: vel lata culpa: tũc si qdẽ erat publice notũ vere vel iuris ꝓsumptiõe: vt qꝛ a tp̃e publicationis cõcurrũt duo meses iuris ignorãtia non excusat. vt. C. de legi. l. leges sacratissime. ꝛ de iuris ꝛ fac. igno. l. ꝯstitutiones. ff. de publi. l. vlt. §. lꝫ. ꝛ ad legẽ corneliaꝫ. de falsarijs. l. diuus claudius. sed si nõ erat publice notũ vere vel ꝓsumptiue iuris ignorantia excusat. ff. de decre. ab ord. fac. l. si. Sed si agatur de lucro captando si qdeꝫ cum alterius iniuria vt per vsucapionẽ iuris ignorantia nõ toleratur nec excusat siue potuit siue nõ potuit peritiores cõsulere iuris ignorantia nõ excusat. vt. ff. ꝺ iuris ꝛ fac. igno. l. iuris ignorantia. ꝛ de vsucap. l. si fur. ꝛ. l. nunq̃. sed si sine alterius iniuria si non potuit peritiores cõsulere iuris ignorãtia tolerat ꝛ excusat: sed si potuit peritiores cõsulere iuris ignorãtia non excusat. vt. ff. de iur. ꝛ fac. igno. l. regula. § sed iuris. ꝛ. §. si qd. de bono. pos. l. in bonoꝝ. ꝛ quis ordo in bono. pos. seruet. l. ij. §. vlti. ff. de acqui. here. l. si duo. ꝑpter rõnẽ quã supra dixi. ℭ Si erratur in iure naturali ignorantia iuris

b ℭ Adde ad hãc regulã doc. in. c. ab excõicato. maxime Inn. de rescri. ꝛ Ang. are. ꝛ ias. ꝺ mai. in. §. si qs agẽs. de act. insti. ꝛ dy. ꝛ q̃ ibi dicã i rl'a sequenti. ꝛ in rl'a ꝓsumit ignorantia. j. eo. ꝛ p abb. sic. ꝛ fely. in. c. ij. de ꝯsti. glo. in. c. epi̇ce. de cle. excõ. mini. ꝛ Alex. ꝯsi. xxxj. i. lij. col. in si. l. q̃. ꝛ ange. are. insti. ꝺ nup. §. si aduersus. ꝛ bar. i. l. si adulteriuꝫ. ff. de adul. ꝛ in. d. l. nõ fatet. ꝛ ibi alex. in addi. ff. de cõfes. ex bal. bar. ꝛ Saly. in. l. error. ꝛ ꝺ iuris ꝛ fac. ignor. bar. i. l. claudius. ff. de acq. here. ꝛ Ind. de ro. in ꝯsi. cxxv. ꝛ fely. in. c.

non excusat. vt. d. l. si adulteriũ. §. stuprũ. si erratur in quasi naturali iuris ignorãtia nõ excusat. vt. C. d in ius voc. l. ij. si errat in facto: aut in proprio: aut alieno. & si alieno: aut erat publice notum: aut nõ erat publice notũ. si erat publice notũ ignorãtia nõ excusat. ff. de insti. ac. l. sed & si pupillus. §. pscribere. si nõ erat publice notuȝ ignorãtia excusat. vt. ff. pro suo. l. si. & infra eo. c. px. si in facto pprio aut erat de dãno vitãdo: aut de lucro captãdo. si de lucro error non toleratur in pprio facto. si de dãno euitãdo aut cũ alterius iniuria: & tunc error in pprio facto nõ toleratur. vt. ff. ad velleya. l. q̃cq̃. aut sine alterius iniuria: & tũc error in facto pprio excusat & toleratur. vt. ff. de cõdi. inde. l. sed & si me putarẽ. in princ. & §. cũ inter. & de act. emp. l. si tibi liberũ & ita opȝ intelligi que notantur. ff. de lega. j. l. si res obligata. Dyn.

¶ Idem.

Cum quis succedit in ius alterius iustã ignorantie causam habere presumitur.

¶ Pone qd promisisti dare boueȝ in calẽdis augusti: si non dares promisisti centũ noĩe pene. decedis ante calendas augu. heres ignorans promissionem factam nõ soluit: dubiũ est an possit cum effectu conuenire ad penã. & rñdetur q non: quia iustam habuit ignorãtie cãm: vt hic. & ff. eo. l. q in alterius. sed contra est a patre. de verbo. oblig. l. ad diem. vbi dicit q mortuo pmissore ante diẽ pena nihilominus cõmittitur aduenientẽ die quo dare debuit: lȝ promissoris hereditas non sit addita & idem dicitur de nau. feno. l. vlt. sed dicas de rigore iur. penã cõmitti cõtra heredẽ ignorantẽ[a]. vt d. l. ad diẽ. & de nau. fenore. l. vlti. Sed pter probabilẽ ignorantie cãm postulare põt successor beneficiũ restitutionis in integrũ: & eo impetrato non nocet pene cõmissio: vt hic. & in d. l. qui alterius nocet. ergo ipso iure: vt in cõrijs: sed pter pbabilẽ ignorantie cãm restitutio datur: vt hic. ¶ Itẽ opponitur & videtur ignorantiaȝ nõ tolerari in psonã successoris: & penã cuȝ effectu cõ

c. j. col. q. j. dis. sȝ qñ pbatur error: dic q q allegat tenetur pbare. vt tenẽt cy. & doct. i d. l. error. & pbatur cõtrario q pbatur rẽ aliter se hẽre sm bar. in. l. d etate. §. q iusto. ff. de interro. act. & in. l. nõ fatetur. & i. d. l. error. & lud. bol. in. l. ij. C. d erro. aduo. in scđis lr̃eris. & cepolã in caute. cj. in pn. & alex. cõsil. lxxxix. col. v. vᵒ. & cõsᵒ. lt. ij. & abb. sicc. i c. ex pte. d cõfes. & car. alex. i. c. ij. col. j. iiij. distin. ¶ Add ad mãȝ huiᵒ apost. s. an & qs pbare debeat ignorãtiã & qñ pbetur bo. ter. & sing. in. c. si vo aliqs. vᵒ si. pptiũ iuramẽtũ. d ele. li. vj. vbi q iuramẽto allegantis ignorãtiã pbetur. quẽ ter. limita p glo. alex. ludo. & doct. i. l. q bona. §. q alieno. ad si. ff. d dã. infe. dixi & in addi. ad pbi lip. frã. post eũ. i. c. circa nu. vij. i vᵒ. ignorãtia pbatur hᵒ alle. tit. de ele. li. vj. & posui i ad. ad stil. pla. ti. d adita hẽ. vᵒ. ¶ Add bar. &

alex.l.l.cū fili⁹.§.I hac.ff.de v. ob.z bar. z alex.post Dy.in.d.l.ad diez.hic alleg. a ℂ Adde ang.are.z Ioā.fab. q darl in toice pos.in prin.in gl.datus.insti.q idē tenēt.z bar.in.l q in alterius.ff.eo.dicit ꝙ successor ꝯuē- tus hꝫ iustā cām ignorantie vsq ad publicationē testiuꝫ vel ꝓdu- ctionēꝫ instrī.p q̄ apparet ipm esse certioratū z nō hic cām igno rātie:qꝛ tunc ab illo tpe postea dꝫ ꝯdēnari i ex- pē.vt.l.si qs isi- ciat.ff.depo.sed sec⁹ est in acto- re:vt tꝫ hic Dy. lꝫ ꝫm bar.possit eē ex pte actoris iusta cā:q̄ statiꝫ cognita dꝫ desi- stere z releuabi tur ab expē.vt.l. destitisse.ff.de iu di.z.l.cū quē te- mere.z ibi bart. z vide bal.i ꝯsil. cccxxj.li.j.z bar. in.d.§.in hac.s̄. alle.z in.l.q in- solidū.§.ēt.ff.de leg.ij.z in.l.f.ff. de alie.iudi.mu- tā.bart.z bal.in l.ꝓponendꝫ.§. sui adit.C.de in. vbi ponit bal.in fi.qd si qs hꝫ iustā cām litigā di super tota cā

cler.bal.in.l.terminato.z ibi saly.C.de fru.z lit.expē.z add.fiec.in.c.finē litib⁹. de dolo z ꝯtu.z ibi vide de itura.caldē an excuset ab expē.z bar.in.d.l.ēt.z Cy.in d.auc.gnālr.z idē tꝫ Io.an.in.c.j.de ele ctio.s̄.eo.z in re gula ꝑcedēti ꝙ error excusat ab expē.ꝯdēnatiōe in cā principali. secus i cā appel lationis rōnem ibi vide.sꝫ accu. alr dicit in.l.ge- neralr.§ j z ibi vide oēs doc.C. de reb.credi.sed bal.i ꝯs.lxxxiij. col.iiij.ꝓfi.sed si qs.lib.j.dicit ꝙ Io.an.dꝫ intelli- gi in expēsis fa- ctis in cā appel- latiōis ex nouis actis ex ꝑdictis. vt no.Io.and.in regula preceden ti.z Inn.i.c.fineꝫ litib⁹.z ibi add. de dolo z cōtu.z in.d.l.gnālr.§.j. z ang.areti.insti. de pena teme.li- tigā.§.j.col.pe. ꝓfic.quero vnus obtinuit.z glos. singu.in.l.fi.ff.de re iudi.q dicit ꝙ ille qui succūbit in cā appellatio nis tenet̄ refice- re oēs expensas etiā prime instā tie.sed raph.ful-

mitti nisi successor fuerit pupillus.vt ff.de vb.ob.l.cū filius.§.in hac stipula tione.ℂSed distingue vtruꝫ successor agat vel ꝯuenit̄:qꝛ si agat vel aliū inq ret pena cōmittit̄ cū effectu:lꝫ ignora- uit promissionē factā ab eo cui succes- sit.vt in.d.§.in hac.sed si cōuenit̄ tunc pena non cōmittitur de rigore iuris. vt in.l.ad diem.ff.de verbo.obli.z de nau.feno.l.vlt.Ratio autē est q̄ reddit̄ in tex.vt in.d.l.q in alterius.qꝛ q agit plene certus eē dꝫ cū sit in ptāte eius ante velit experiri.z ante dꝫ rem dili- genter explorare.z tunc ad agēdū pre cedere que rō nō extendit̄ ad eum qui conuenitur.vt.ff.de doli excep.§.vlti. z ideo alius est effectus vnius z alius alterius.ℂQueri autēꝫ potest an he res empbiteote [a] qui soluere cessauit ecclesie canonē per biēnium vel prius to per triennium excusari possit z de- beat ꝑtextu ignorantie qd̄ videt̄ per verba istius regule.vt.ff.eo.l.q in alte rius.qꝛ in tēpore nō solet cadere igno rantia.vt.ff.qn̄ appella.fit.l.j.§.dies. z.§.si aduersus.z.ff.de calū.l.annus.z de edili.edic.l.cum sex.econtra vide- tur cadere a iure suo.in dicta.l.ad diē. z de minori.l.emilius.de nauti.feno. l.vlti.Dicenduꝫ videt̄ ꝙ de rigore iu-

ti si sup vna exceptione nō alle.Io.an.in c.ꝑterire.de elec.vide bal.in.l.non igno rare.C.de fru.z lit:expē.z p bal.in auc. gnālr.z ibi bar.z saly.in.l.j.C.de epis.z go.ibi.z docto.s̄.allega.vt.s̄.dictuꝫ est. tenent contrarium.z vide decisio.capel- le tholose.cccxiij.z ibi qn̄ appellans ꝓ parte obtinet z pro parte nō.z l.ūsran

de orla. in suo trac. de arbi. in vlti. parte.
q. xxj. ad p̄dicta accedit gl. in auc. de iu
di. §. op3. in verbo solo adiecto. p quā di
cit ibi Ang. q̄ iusta cā litigādi excusat
ab expē. tñ fallit: qñ expēse sunt p̄missę.
z idē t3 bal. in. l.
eos. §. cautione.
C. de app. z l. d.
auct. generalr. z
Ang. z Bal. i. d.
§. sui aūt. de iu-
di. Alex. ꝺ imol.
in ꝯs. lj. col. iiij.
ꝟs. posset. lib. v.
z in ꝯsil. xxxvj. i
vlt. colū. lib. ij. z
bal. z ange. in. l.
nō solū. ff. de rei
vēdi. sed Alexā.
in ꝯs. clxxxiij. in
fi. volu. v. t3 con-
trarium q̄ iusta
cā litigandi non
excuset stāte sta
tuto qđ vict⁹ vi-
ctori zc. z Frā. de crema in suo sing. cxx.
e vlt' alex. in ꝯs. liiij. co. li. in ꝯs. xxxiiij.
in fi. lib. iij. an cōes opi. doc. excuset a cō
dēnatione expēsaꝝ. vide doc. ǯ. alle. z in
c. finē litibus. zenze. in cle. ne romani. de
elec. b̄ri. z in. c. sacro. de sen. excō. vbi lo-
quunt̄ et de opinione vnius doct. z per
Abb. in. c. capellanus. de fer. z in. c. j. de
re iudi. z in. c. j. de postu. p̄l. vbi dicit qđ
excusata pena legis. z p Bart. in. l. cū q-
dē. §. q̄ dicit̄. ff. de acq. here. z Fely. in. c.
sup his. colū. vlt. de accu. nam cōis opi.
inducit probabilē errorē3 facti. d. c. j. de
postu. pre. l. cum ibi not. z. l. ij. ff. de iur. z
fac. igno. z bar. in. l. de eo. z ibi sing. Ale
xan. in addi. C. de pena iud. q male iudi.
p Io. an. z Abb. sic. in. c. j. z inno. in. c. ne
initario. de ꝯsti. z Alexā. in. d. ꝯs. lj. lib.
v. z in ꝯs. lxvj. in fi. co. lib. z per bal. in. l.
obseruare. §. p̄ficī. ff. de offi. p̄consu. z le
gi. z gl. in. c. j. de colla. in verbo opinio.
bo. ij. in pragmati. sanctio. z Bald. in. c. j.
§. iudices. de pace iuramē. fir. z Fely. in

ris possit deyci a iure emphiteotico. vt in. d. l. ad diē. cū si. sed pp iustā igno rātie cā3 restitutio concedi debeat: vt hic. z. d. l. q in alteri⁹. Itē queri pōt q̄re est qđ mortuo stipulatore sine herede vel relicto h3de cui nō pōt de iure sol ui pena non cōiter ipso iure. vt. ff. de vsu. l. pecunia funebris. i fi. z. l. cū qdā. §. si pupillo. sed eꝯ⁹ mortuo p̄missore cōmittit̄ l3 restō ꝯcedat̄: vt dcm̄ ē. Rō eni3 ē q2 casus ꝯtingēs in p̄sonā credi toris nō d3 extēdere obligationē debi toris. ar. ff. e. l. oīs h̄rditas. §. nūq̄. z ad l. agl. l. q occidit. §. vlti. sed ecōtra ꝯtin

j. ꝯsti. col. xx. cū se. vbi ponit regulā cir
ca. z Io. ba. casti. in add. ad dictionariū
alb. de rosa. z no. cors. in suis sing. incip.
vbi docto. in lr̄a z in ꝟbo opinio. z an.
bar. bal. in cle. j. de elec. z cardi. alex. i. c.
qs nesciat. ix. di.
z i. c. mēsa. ij. dis.
z bar. ang. z ale-
xā. i. l. cū platio.
col. vi. ꝟs. addit.
q̄rit bart. ff. ꝺ re
iud. z pau. ꝺ mō
te p̄ico. i rep. §. it
tia. l. titia. ff. de
le. ij. col. iiij. An
i dubio p̄sumat̄
ignorātia i succe
dēte ius alteri⁹.
Alex. t3 q̄ sic. in
ꝯs. lxx. lib. j. col.
iij. ꝟ. ipsa. z vide
Alex. in consilio
cxxxiiij. in fi. e. li.
an iudex debeat
seq. cōe3 opi. vel
p̄ticularis doctoris. z doc. ǯ. all. z ad istā
r̄la3. vide Marta. sozi. i rub. de cā poss. z
p̄p̄e. l. iij. trac. ar. iiij. ꝟ. vj. ꝯpetit publi-
ciana. vbi p̄lch̄re declarat istā r̄la3 z no.
vnū q̄ l3 iusta cā litigādi excuset ab ex-
pē. nō tñ excusat a ꝯdēnatione fructuū.
vt no. bal. p̄illū tex. i. l. ex diuerso. §. vbi
āt. als ē lex. de rei vē. qđ no. z idē no. do.
de ro. ꝺci. clxiij. i nouis. ti. de dol. z ꝯtu.
¶ Adde ad p̄positū bal⁹ apost. z signā
ter dū q̄rit an iura. de calūnia excuset a
ꝯdēnatione expēsaꝝ. vide bal. in auc. ge
neralr. nu. ix z ibi no. post eū. in ꝟ. iura-
mē. calūnie. C. ꝺ epi. z cle. dixi post gull.
de cu. in. l. p̄perādū. §. finaūt alterutra.
nu. iij. in ꝟ. iuramē. calūnie. C. de iudi. z
post lāfrā. de orla. l. c. qm̄ ꝫ falsa3. §. ex-
pēse. nu. iiij. in ꝟ. e. natione expē. p̄bat. z
an dēat fieri ꝫ victū inveno cap. dixi post
p̄alle. de cun. vbi. ǯ. nu. ij. i ꝟ. i expēsis. z i
add. ad lāfr. vbi. ǯ. nu. x. i ꝟ. nisi i gnā gl.
a ¶ Adde hic Io. an. z in addi. specu. de
loca. §. aliā. ver. ꝑtr. z bar. in. l. ad diem.

gēs in pſonā debitoris non dꝫ variare obligationis cō ditionē. vt. ff. de verb. obliga. l. ij. ⁊ de preto. ſtipu. l. ij.

¶ Idem.

Odia reſtringi fauores cōuenit ampliari.

¶ Caſus iſtius regule eſt. s. ō elec. c. ſtatutū. lib. vj. vbi dr̄ qȯ ſtatutū de his qui ad parochialiū eccleſiarum regimē aſſumunt ꝓmouēdis ad ſacerdotiū infra annū: aliogn ipſis eccleſijs ſunt priuati ad collegiatas eccleſias extendi non dꝫ: qa cū ſit odioſum reſtringi cōuenit potius ꝙ laxari. Exēplum ēt apertuꝫ ponit. ff. de lib. ⁊ poſthu. l. cū quidā. qꝛ ſi pater inſtituat filiū ex re certa valet inſtitutio: ſed ſi exheredet a re certa nō valet exheredatio: qa in inſtitutione verſat fauor quē ꝯuenit ampliari in exheredatione odiū qȯ ecōtra oportet reſtringi. ¶ Itē ꝓbat qꝛ iure cauet ꝙ pactū liberatoriū. i. de nō petēdo tollit ipſo iure naturalē obligationē. ff. de ſolu. l. ſtichū. §. naturale pactū vero de petēdo ꝙ eſt obligatoriū nō tollit ipſo iure. vt. ff. de pac. l. ſi vnꝰ. §. pactū ne peteret. Et hoc ꝯtingit pp rōnē iſtius regule. ſ. qꝛ in pacto p̄dicto de nō petēdo verſat fauor quē cōuenit ampliari in pacto p̄dicto de petendo verſat odiuꝫ ꝙ opꝫ reſtringi. vt. ff. de act. ⁊ obli. l. arrianus. Sꝫ ꝯ̄ regulaꝫ vī ff. de his q no. infa. l. ij. §. exercitū. vbi odiuꝫ ampliat ⁊ nō reſtringit. Sed dicendū eſt ꝙ aut ex vtraqꝫ parte. l. fauoris ⁊ odij verſat ius priuatuꝫ: aut ex vtraqꝫ publicū: aut ex altera ꝑuatū: ⁊ ex altera publicū [a]. Prio caſu ⁊ ſcd̄o ampliat fauor ⁊ reſtringit odiū: qꝛ cum natura ſint hincinde paria: certuꝫ eſt in re dubia fauorabilem cāꝫ potius aſſumi debere ꝙ odioſaꝫ. vt in ꝑalle. l. cū q. dā. ⁊ arg. ff. eo. l. quoties idē ſermo. ⁊ l. quoties. nihil in tertio caſu ꝓfert ius publicū ſiue verſet ex parte odij ſiue ex pte fauoris. ⁊ ō iſto tertio caſu loqt. ff. de his q not. infa. l. iij. Et rō huius eſt: qꝛ fauor publicꝰ ꝓferri dꝫ vtilitatibꝰ priuatoꝝ [b]. vt. C. de primipilo. l. vtilitas. ⁊ in auc. de reſti. ⁊ ea q̄ parit in. xj. mēſe. §. quōobrē. col. iiij.

a ff. de vb. ob. gl. ⁊ iaſ. in l. ij. C. de iure emphi. bal. in l. ſi. C. ſipend. app. ⁊ bart. in l. emſſius. hic ali. fely. in c. vigſlā. ti. col. ij. in prin. de preſcr. ⁊ and. barb. in repe. c. raynaldus. ⁊ ia. bāñina. circa fi. de teſta. ⁊ bart. alex. in l. cum filius. §. in hac. ff. de ꝟ. obl. ⁊ mo. in c. potuit. de loc. Cyn. in d. l. ij. de iure emph. ⁊ anto. conſ. in fing. in iſa heres. ⁊ iā frā. de odia. l tracta. de arbi. q. iz. ⁊ abb. fic. in ꝯſi. iij. col. vj. vol. ij. ⁊ dcī. pla. dalph. q. xviij. in fine. ¶ Adde tex. ⁊ ibi bal. i. l. ſi tra- lectitie. ff. d nau. fenore. ⁊ Specu. in ti. de cā poſ. ⁊ ꝓprie. §. notandū. ꝟ. qd ſi aſi. ⁊ qd no. glo. vlti. ⁊ ibi doc. in l. ij. C. de iure emphi.

b ¶ Adde qd odiū duplex eſt. publicū ⁊ priuatū. d quo p abb. ſic. in c. quoties. de teſti. ⁊ quādo odia reſtringi ⁊ fauores āpliari debeāt. vide ale. in l. cetera. §. ſꝫ ⁊ ſi qo. ff. de leg. j.

Sed hoc falsum esse posset aliqs osten dere euidēter certum est φ in malefi cijs puniendis fauor publicus versat. vt.ff. de publica.l.citatio.§.qđ illicite. z.ff. de fideiuss.l. si a reo.§. qđ vulgo.z ad.l.aqlia.z.l.ita vulneratus. tñ iure ca uetur φ interpretatione legum pene delictoꝝ potius molliende φ̄ exasperā de. vt.ff. de penis.l.preses.z.l.interpre tatione legū. Sed dicendū est fauorem publicū desiderari:ita vt maleficium nō remaneat impunitū: ex quo cōstat cōmissū nō aūt in re dubia.i.cū incer ta est criminis qualitas pene exagerē tur: sꝫ vt potius minuat cū potius cle mētie φ̄ seueritati nos iudicātes stu dere oporteat. vt.ff. de pen.l. respiciē dū.in pn. Itē ꝯ p̄dictā dist.est.ff.ð sup. tut.l.ij.§.qđ ergo. vbi si non appet cā remotionis ex cā leuiori remot vr. Et tñ remotionē tutoris suspecti suadet publica vtilitas vt in tit. eo.l.j.§. ꝯñs. imo nō est ꝯ:qz ibi nō suadet delictū sꝫ p̄sumit in dubio min fuisse delictū cū sit certa delicti q̄litas.z iđ ad snīaꝫ ꝯdēnatoriā seqtur minor pena cuꝫ pe na moderāda sit ꝰm qualitatē delicti. vt.ff. de offi.p̄sec.vrbis.l.j.§. cū patro nus.z de iure patrona.l.j. Dynus.

Idem.

Licet cōfessū a principe benefi ciū esse māsuꝝ.

Clarissime pꝫ exem plū istius regule.in aucté. cōstitu. que de dignita.§.il co. vbi dicit φ si filiusfamilias propter dignitatem sibi de-

a p glo.z bar. in l. ij. §. exercitij. ff.de his q̄ notā. insa.bart.z Ioā. de plat.in.l.quē admodum.C.de agri. z censi.lib. xj.z Io.imo. l.o. l.cum quidā. de liber. z posth. z bal. in.l.j.in.ilj. q.C.de li.p̄ter.z Alex.in.o.l.cum qdaꝫ.l. si.z phil. frā.hic. z quādo odium repellat quem a testimo nio. vide Alexā. ꝯsi xcix.in.ij.co lū.j.lib. z an lex possit esse ꝓ par te fauorabilis z pro pte odiosa. vide bal.z ibi in do. bolog. in se cūdis interp̄ta. in.l.j.§.qđ autē. ff.de aleat.z bal. z ibi in additio. alex. in.l. vendā. C.de in ius voc. z Alex. in.l. sꝫ si hac.§.semper.in princ.ff.de in ius voc.adde qđ no. Felyn.in.c.dile ctus. in.ij.col.in p̄si.q̄rta conclu sio. de rescrip. z col. iiij. versi.iiij. facit.z car.alex. l.e.vera.lv. dist. a Addꝰ tex.in l.vna.§.fin.z ibi doc.C. de cadu. tol.z in auc. res q̄ iubiacent re stitutioni. C.cō-

mu. deleg. z l.c. ij.ð re.z trāsent ad relig.qđ itel lige ꝰm glo. ibi cū per publicaꝫ nō impedit ꝑna ta: qꝫ charitas bñ ordinata in cipit a seipso. l. p̄ses.C.de seru. z aq.z vide text. in.c. scias. vij.q. j.z ibi glo. cele brē.z in.c. bone. in.j.de postu. p̄ lat.z Pau.de ca. consil. cccct.col. iiij.in antiq.z ple ne per Bar. Bal. Alex.z Bartho. soꝫi. in.j.ff. solu. matrimo.

b Adde quā do in penis de bet iudex vti be nignitate z non seueritate. Dyn. in regula in pe nis z que ibi di co in. j. additio. j.eodem.

Adde que sit pena iudicis mu tantis penam a iure introductaꝫ sine causa. Ro ma. omnino sin gul.suo.lxxvij.l. ci.veni que. z Fe ly. q illius me minit.in.c.ð cau sis.col.v. de offi. deleg.in.c. qua liter z quādo. l. ij.§. ad corrigen dos. col. vij.ver si. ꝓ cōplemēto. extra de actio.

latam fuerit sibi iuris q nihilominus dignitatis sue administrationẽ finita remanet sui iuris: et retinet omniũ cognatorũ et agnatorũ iura. ¶ Sed cõtra regulam videtur. ff. de leg. ij. l. titia. §. seyo. vsuras. vbi dicitur q finita minori etate cuius occasione priuilegiũ cõcedebatur finitur priuilegiũ a principe cõcessum. Sed dicendũ est quod ibi finita erat finalis cause priuilegij concedendi: et ideo finitur priuilegiũ[b]. Iuxta regulã generalem cessante causa cessat effectus. C. de episco. et clericis generaliter. et de heredi. l. prima. et de testamen. mili. l. penul. et de restitu. mi. l. fina. c. cum cessante. de appell. Et in proposito autem non fuerat finita priuilegij causa: et ideo priuilegium duret vel si erat finita fuerat causa impulsiua et non finalis: et ideo finita causa non finitur priuilegium. vt argumẽ. ff. de vsufruc. l. generaliter. §. decos. Et huius occasione distingue aut constat causam priuilegij concessionis alicuius vel ꝓbationis facte esse finalem. Aut constat esse impulsiuam. Aut dubitatur: et sit constat esse finalem: aut ea sublata remanẽt alique relique ꝓcedentis cãe: aut oẽs tollunť: et si alique relique remanẽt: reliqs eis remanẽtibus durat effectus. vt pz exemplũ. ff. de questio. l. vnus. §. seruo. qui ver. seruus a quo. distractus est in memoriã prioris dignitatis interrogari non debet. vt. ff. de decurio. l. fina. Itẽ contra eã que desijt esse vxor nõ instituiť actio turpis in honorẽ ꝓcedentis matrimonij. vt. ff. rerum amota. l. ij. et. iij. Sed vbi nulle reliquie cause finalis[c]:

a ¶ Adde quod dignitates hodie liberẽt filiũ a p̃ria ptãte. tex. gl. et Io. fa. et ꝓos. por. et ang. areti. in. §. filiusf. insti. qbus modis ius patri. pote. sol. et gl. sing. et ibi Io. de pla. in. l. fi. C. de decu. li. x. et in auc. sed ep̃alis et ibi Salyce. C. de epi. et cle. et glo. et abb. et post Inn. in. c. iudeorũ. de eta. et qual. Dixi in apost. ad bal. in. l. sacrosan. nu me. j. in ꝟsi. ep̃alis ãt dignitas. C. de epi. et cle. et in auct. si q̃ mulier. in ꝟsi. desinit. et in mea pote. nu. j. l. C. de sacrosan. ec. et i additi. ad panor. i. c. ꝯstitutus. nu. iij. in ꝟsic. dignitas ep̃alis. et i ꝟo. religio ꝟo approbata. de rest. i integ.

b ¶ Adde quãdo et quõ intelligitur priuilegiũ finitũ finita cã: bar. et bal. in. l. titia seyo. §. vsuras. hic alleg. Et quãto tpe duret. vide bar. in. l. fi. in vl. q. ff. de mãda. prin. et in. l. licitatio. §. earum rerũ. ff. de publi. et ibi gd in rescri ptis. et bal. et doctio. in. l. falso. C. de diuer. rescri. Spe. tit. de istru. edi. §. nũc autẽ. versi. itẽ opponitur. vbi ponit casus in qbus priuilegiũ perdiť. et p Inn. abb. et Fely. in. c. cũ accessissent. colũ. x. añ med. de constit. vbi ponit Fely. tres regulas cũ aliqbus fallen. et glo. et doc. in. c. suggestũ. de deci. et gl. et archi. in c. priuilegiũ. xj. q iij. et Cy. in. l. voluntarie. C. de excu. tuto. et bar. in. l. j. ff. de iurandi. et alex. in ꝯsi. xxxiij. lib. v. et in materia ludoui. de ro. in ꝯsi. clxxx. qd est pulchrũ et singulare.

¶ Adde q̃ not. in addi. ad Iac. rebuf. in. l. si quo. la. ij. nume. j. C. de decu. li. x. do. meum do. decius consi. xiiij. col ij. ver. iiij. vñ facit. et in stilo parlamẽ. parte. j. titu. de p̃sentatio. fa. parlamen. ꝟsic. item q dixi.

c ¶ Adde q per notata hic per Dyn. decidunt Bar. et Bal. in. l. fin. de ferijs q si

par ostatio ad ꝓducēdū vnū instrumētū. ꝛ producit in pria dic ꝙ finita ē cā dilationis ꝛ iudex ꝑt ꝓcedere ad vlteriora. vid bar. in.l.a filio.§.altū no.ff. ad trebe. ꝛ Ang. are.in.§.si mini⁹.col.viij.de actio. ꝛ Dyn. ꝛ q̄ ibi dicā in regula nō licꝫ actori. infra eodem.

a ℭ Adde ꝙ in dubio presumit impulsiua ꝛ non finalis: vt no.gl. sing. in.l.ij. §.si. ff.de dona. ꝛ cessante causa non cessat effect⁹. vnde qui vult dicere effectū cessare ex cessatione cause dꝫ ꝓbare ipsam cām fuisse finalē. de quo late per cy. bal. ange. ꝛ Salyc.in l. generaliter.C. de epis. ꝛ cleri. ꝛ dy. ꝛ bar. in d.l. ij.§. fi. de dona. Voluit allegare Dy.in.l.iij. ꝛ ibi dixi.ver si.cessante cā īpulsiua.ff. de dona.cā mor. qꝛ ibi est opi.gl. ꝛ sing.in ver.cā. ꝛ qd ibi notaui. ꝛ Iaco . rebuffi. i.l.nullus.nu.ij. in ꝟ.ꝑsumit impulsiua.C.d' bōis

remanent sublata eam tollit totaliter effectus: vt.s̄.de preben.c. si pauper. lib.vj. ꝛ.ff.de actio. ꝛ obl.l. qui cū here de. Argu. ad confirmationē huius distinctionis qꝛ iure cauet ꝙ sublato testamēto paterno de iure ciuili in totū tollitur pupillare: qꝛ mille remanent reliquie paterni.ff.de inoffi.testa.l.papi.§.sed nec impuberes. ꝛ de vulga. ꝛ pup.sub.l.in substōne. ꝛ.l. ex duobus. §.vlti. ꝛ.l.si ꝯtra ta.cū ibi no. Si cōstat esse impulsiuaꝫ: tunc finita causa nō finitur effectus.vt.ff.de dona.l.ij.§.vlt. ꝛ.l.sequenti. Et qd dici solet de calfurnia.ff.de postul.j.§.seruꝫ. ℭ Sed si dubitatur vtrū fuerit finalis vel impulsiua ꝑsumit in dubio impulsiua[a]: ꝛ ideo ea finita non finit effectus.vt.ff.de cōdi. ꝛ demon.l. cum tale.§. falsam causam. ꝛ.l.titio.§.fi. cum ante nuptias. ꝛ de vsufru.lega.l.generali.§.duas. ꝛ de donatione.l.ij.§.fina.C. de iure dotiū. l.si mulier.

ℭ Idem.

Adultuꝫ a iure bñficium nō est alicui auferēdū.

ℭ Indulget reo a iure qd possit plures exceptiones ꝓponere.vt infra eo. nullus pluribus. ꝛ.ff.de excep.l.is qui. ꝛ.l nemo. ꝛ ideo nō pōt auferri per hominē. Itē idulgetur reo per.l.ꝙ oēs exceptiones dilatorias ꝛ declinatorias proponere possit vsqꝫ ad litis ꝯtesta.C.de proba.l. exceptionem ꝛ de exceptio.l.vlti. ꝛ penul. ꝛ de procurato.l.ita demū. ꝛ ideo nō debet

auferri

g a princi. lib. x. dy.in.l.pecunie. in ꝟsi.i dubio ꝑsumit īpulsiua . ff.de supel.lega. Io.fab. ꝛ an.are. in.§.illis āt.isti. de testa.mili.gl. Io.an. ꝛ doct.i.c. post trāslatiōeꝫ. §.ceteꝝ.nu.xvij. in ꝟsi.cessat ius. bald. in.l.gñalr. nu.iiij. in ꝟ. cessante cā īpulsiua.C. de episc. ꝛ cle.de renū. ꝛ in c.si xp̄o. ad fi.de iureiur. ꝛ p glo. ꝛ cardi. ꝛ alexā. c. statuimus. §. neophitū.lx. distin. ꝛ Alexā. in addi. ad bart.in d.§.fin. ꝛ bar.in l.si.ff.d' testa.tu. ꝛ Abb. ꝛ prepo. card. alexā.in.c. cū cessante. col. j.de app. ꝛ bart. in.l. in ofi. ff. de adop. ꝛ i.l. titio. §.vsuras. ff.d' lega.ij. ꝛ fely.in.c. cū nunctius.in.j. col.ꝟsic.non primo. ꝛ in princ.ij. col.de testi.

ℭ Adde ibi panor. nu.j.in ver. non cessat dctus. in.l.codicillis.in versic . presumit non finalis.ff.de testa.tut.bal.ibi s̄.bar.in.l.demōstra.§. qd tunc. ad fi. in versicu.

longa

auferri per hominē. Item indulgetur reo per.l.q̄ possit opponere peremptorias quādocūq̄ ante sententiā. vt.C. senten.rescin.nō pos.l.peremptorias: ⁊ ideo nō debet auferri per hominem quia indultum a iure beneficiū nō est alicui auferēdum, vt hic ⁊ auctenti.de nup §.si nō solum.col.iiij. ¶ Itē a iure indulgetur condēnatio ad condēnationem soluendam tēpus quatuor mensium.C.de vsur.rei iudi.l.ij. ⁊ ideo non debet nec pōt auferri per iudicem sine cause cognitione [a], vt.ff. de re iudica.l.ij.⁊.l.iiij.§.si quis condemnatus. ¶ Itē indulgetur filio a lege q̄ habeat legitimā de bonis patris: vt in auctē. de triē.⁊ semi.§.j.col.iij.⁊ ideo nō potest auferri per patrē [b] nisi in casibus a iure expressis, id est in quibus licet filium exheredare, ⁊ in illis enim in quibus licet exheredare, nihilominus relinquere tenetur: vt in auctenti.de heredi.⁊ fal.§.exheredatos.col.j. ⁊ de immensis donat.in filios fact.§.vlti.col. viij.que est.C.de libe.preteri. auctēti. non licet: ⁊ cū de appellatio.cognos.§. illud.⁊.§.seq. Itē indulgetur a iure illi ↄtra quē sentētia lata est tēpus.x. dierū ad appellādū.vt in auc.de appella. circa princip.colū.iij. Item indulgetur appellanti ad appellatio.ꝓsequendaꝫ annus ⁊ ex causa biennium: vt hic in auctē.de his qui ingrediūtur ad appella.col.v. ⁊ ideo ei non est auferenduꝫ. vt hic ⁊ infinita etiam istius regule alia inueniūtur exēpla regulam confirmātia tamen est contra regulam. quia pater a iure vsufructum habet in bonis aduēticijs filij.C. de bo. que libe.l.

a ¶ Adde an ⁊ q̄n iudex possit dilationes iuris abbreuiare vel augere bar. Angel. Io. de imo.⁊ Alex.in.l.ij.ff.d re iudi.⁊ Cy.i.l. j.C.d dila. Ab. sicca. prepositus mediola.⁊ Feli. in.c. cū sit romana.de appel.vbi fellin.in pnci. ponit regulā inseq̄ndo opi.bart. i.d.l.ij. q̄ ois de latio legalis potest p iudicē mutari ex cā sine talis dilatio sit data a lege cuꝫ ministerio iudicis sine nō gegd sentiat hic glos. Io. an. a multis approbata p ratiōes: bar.enīꝫ ponit.vidi. fal.ad regulam: ⁊ vide maria.sozi in.c. ij.de dila.col.iij. ⁊ Arch. ⁊ Car. alexā.i.c.de his. colū.j.xxxvij.di. Bald.in.l. ait.ff. de iure delibe. ⁊ decisi.capel.tho. lo.cxcvij.⁊ decisio.plamen.grationo.dalphina. ⁊ Angel. areti.⁊ Ias. d may.in.§. si minus.de ac.⁊ Ludo.bolo.in.l. [Preceding this in the left margin: lōga.differentia. post Alex.ff. de pdi.⁊ demōstra.]

iij.§.quis condēnatus.ff.de re iudi.⁊ Ludo.de ro. in consil.cccvij. ⁊ phslip. franc. hic ⁊ glos.in.c.j. super verbo prorogetur. d auct. sacra. consil. in pragm.sanct.so. v. Sed an epūs possit ꝓrogare terminū indultū a lege heredib[9] ad implendū voluntatē testatoris vide Abba. sic.in ꝯsil.xl.col. iiij.lib.j. ⁊ sede. cōsi.cxxiiij. ⁊ q̄s no.in.c.nos gdē de testa.not.pro magistro testamentorum curie bituri.

b ¶ Adde q̄ modi sunt ⁊ ꝯsi.tria q̄ pater pōt filiū excludere ⁊ priuare a legitima sua de gbus per dynū bart. ⁊ ibi Alexā. in addi. in.l. heres.ff. de bonis auē. indi. pos.⁊ Ang.psi. in.§.ꝓhibemus. in auc. de trien. ⁊ semi. col. iij. ⁊ Cepolā in cautela. xxxvj. cum seq. ⁊ bald.i.l.ij. C. si gd in fraudē patr. ⁊ in.l.j. C.de ioffi.dona. ⁊ Ludo.bolo. in l.fin.ff. de his q in fraudē patro. in

suis p̄mis īter pre. z l. nd. de ro. in suis singu. in cip. quidā Car. di. fol. xvj. col. j. ℭ Adde q̄ ē singul. nu. cccccc x. Iac. rebuf. i rub. de decre. decu. nume. visi. z. ix. in versic. p̄terea. statuti. ca. lib. x. ª ℭ Adde quid si relinquat monacho ea ɔditione q̄ nihil querat i mōasterio. Bart. bal. z Im. i. l. si alienū. ff. d̄ heredi. institu. bar. in. l. pe. ff. de stipu. seruo. z gl. bart. Inno. z Alexā. in. l. lucius. §. tres heredes. ff. ad treb. z bar. in sua dispu. incipi. q̄dā donauit vel relinquit monacho. z Cepol. in cautela. ccc xviij. Ange. aret. in. §. igit. colū. iij. z. §. item nobis. insti tu. per quas psonas nobis acqr. z Abb. sicc. in. c. ij. colum. ij. z ibi de vellcia. de statu mo. z casi. regu. z Pau. de ca. in. d. §. tres heredes. z bald. in. l. j. C. de his q̄ pene noie in. vij. q. z ad not. hic per Dy. ange. z Ioā. fab. in. d. §. igit.

cum oportet. z. l. fi. z tamē potest auferri per hominē relinquētem ea conditione ne ad patrē perueniat[a] vsufructus, vt in auctē. vt liceat matri z auie in pnci. Sed illud fit legis authoritate: z ideo nō videt auferri p hoiem, sed p legem que auferēdi ptātem ɔcedit: vt. C. vbi z apud quos in integruz restitu. agi. l. vlti. z. ff. qd̄ cuiusqz vniuer. noie. l. item. eo. §. si decuriones z deleg. ij. l. vnum ex familia. §. si de falcidia. z cōstat q̄ vna lex potest tollere z multo fortius extenuare vires z effectū alterius cuz cui plus lz liceat z qd̄ minus. vt infra eo. c. cui licet. Itē a lege datur marito administratio parafernalium vxoris[b]. z tñ pōt auferri per hoiem. i. p mulieris phibitionem vt pbat. C. de pac. cōuen. l. hac lege. Sed eadē responsio pōt hēre locū ad materiā regule z dictoꝝ exemploꝝ in regula positoꝝ pertinet querere. Primo si iudex statuat tēpus certum ad dilatorias vel declinatorias exceptiones opponendas an post illud tēpus, z ante litis contestationem possit opponere. Itē si statuat certum tempus ad opponendas peremptorias an post illud tēpus z ante sentētiam possint proponi. ℭ Et videt q̄ sic, qz beneficiū pponēdi dilatorias vsqz ad litis cōtestationē est a iure indultū. Item pponēdi peremptorias vsqz ad sententiā est similiter a iure indultū, vt. d. l. exceptionē. z l. vlti. z penulti. z. l. peremptorias, ergo non potest auferri vel extenuari p iudicem vt hic. z. ff. de re iudicata. l. iiij. §. si quis cōdemnatus. z in aucten. de nup. §. si nō solū. Ecōtra videtur q̄

Et nota q̄ lz pater in isto casu z in aliis casibus no. in. d. §. igit. z auē. excipit. C. de bo. q̄ libe. nō habeat vsumfructuz tñ hz cōmoditatē filius iuris. z videt esse text. i. l. plenū. §. eq̄s. ff. de vsu. z hab. ita tenet angel. aret. in. d. §. igitur. versi. sed tu aduerte. b ℭ Add̄ an maritus sit procurator in reb9 paferalib9 vxoris: vt qūo alexā. i ɔsi. xlij. in. vij. colla. in princ. li. j. C y. bart. bal. salic. z Alex. in. l. maritus. C. de procu. z bal. i. c. ex pte. z ibi doc. d̄ ɔsue. z etiā de ɔsuetudine regni z patrie biturig. de q̄ vide que dixi in lib. cōsuetudinū biturigū. in. j. rubrica. §. v. z vide Ludoui. bolog. in suis p̄mis interpreta. in. l. cuj maritū. C. de solu. z Ange. are. z ibi Ias. de may. in add. li. ad chlo. so. pot. in. §. pen. inst. de excu. tut. ℭ An possint proponi. Adde qd̄ notant i apostil. ad l. enfr. de

ola.in.c.qm cōtra.§.exceptiōes.nu.vltī. in versi.renocabit.ꝛ i apost.in ver. de se questra.pos. vbi plenissime antoni.col. fin.sup i ꝟ.excep.scipte.si statutū.ꝛ seq. ꝛ Hippo.de marsil.fin.ꝛ.incip.tu scis. p͛t et post tp̄s ꝓbare ꝫ spec.ti.de exceptī.§.nūc videndū.teneat ꝓ̄tr in tpe p̄fixo ab hoie.vide abb.i.c.pastoralis.iiij. col.ꝛ ibi feli.col.vlti.ꝟ.itē collige.ꝛ colse.de excep.vbi feli.in.alleg. Dy.hic ꝛ per bald.pfi. cccxvj.

non possit [a] qꝛ iudex pōt limitare tempus post illud tēpus a iudice limitatū excluditur litigatoꝛ,vt.ff. de accu.l. titia.quinimo plus qꝛ nō ꝓsequēdo infra tēpus a iudice pꝛefinituꝫ desistere viꝫ ꝛ iuri suo renūtiare: vt.ff.ad turpi. l.ab accusatione.§.destitisse.itē ꝓ hoc est.C.qui accusare nō possunt.l.si ea. ꝛ de inge.ma.l. diffamari ff. de opt.leg. l.mancipioꝝ: ꝛ de cura.bo. dando.l.j. ꝛ auc.iudi.pos.l.iiij.Et qꝛ iure cauetur ꝙ iudex pōt negare iurisdictionē.vt.ff. ex quib.cau.maio.l.sed ꝛ si per empto rē.§.sed ꝛ si dum decreto.Sed hec argu.nihil ad ꝓpositū:qꝛ loquuntur omnia iura supꝛa allegata in actoꝛe cui post tēpus cū causa a iudice p̄finitū agēdi ptās denegaṫ,questio aūt p̄ponitur in reo volente post tēpus a iudice p̄finitū exceptionē p̄ponere: ꝛ ideo cū fauoꝛabilioꝛes sint rei q̄ actoꝛes vt in regula iuris constat nō ꝓcedere.argumenta pꝛedicta que inducūtur a simili vel pari.Tamē pꝛobabiliter dici potest ꝙ aut iudex limitauit tēpus cum cause cognitione aut sine.Et si cū cause cognitione non possit post tēpus limitatum a iudice exceptiones p̄ponere.argumen.ff.de re iudica.l.ij.nisi vbi tēpus quod indulgetur reo per legem limitari possit per iudicem cum cause cognitione.Si sine cause cognitione p̄ponere potest:etiam post tempus in eodē titu.l.iiij.§.si quis condemnatus

[a] ❡Adde bart. in.l.ij.col fi.ver. ego teneo.ff.de re iudi.ꝛ in.l. mā.i pioꝛuꝫ.ff.de opt. leg. vbi dicit ꝙ ꝓbationes post terminū assignatuꝫ traduci non pñt.vide dyn.in r̄la meā ināi in fi.j.eo.gl.ꝛCyn. in.l.si ea.C.q ac. nō pos.Jo. de im. in.l. q̄dIu.ff. de acq.heredi.ꝛ Sali.in.d.l.si ea qui distinguit aut p̄fixit terminum actui iudici. aut extra iudiciali.ꝛ vide Inno. in.c. cū i tua.qui ma tri.accusa. po. ꝛ barto.ꝛ ange. in d.l.q̄diu. ꝛ plenie p Angel.are. §.si minus.colū. x. insti.de actio. ꝛ Alex.in addit. ad bart.i.d.l.mā cipioꝝ. in.j.ꝛ.ij. apostil. vbi repe ries multas con cordā. ꝛ p Jo.sa. in.§.q aūt.de ex cu.tuto.vbi dicit ꝙ sive sit tēpus statutum a lege aut ab hoie si de nouo pueniāt ꝓ bationes ad noti tiā volētis ꝓbaṙ

l.iiij.volu. ꝛ fin. maria.soꝛi.i rep. ca. venerabilis. colū.xx.p̄nc.art. de iudi. ꝛ alexā. in.l.si insulā.col. x.in fi ff. de verbo.obl.vbi dicit opi.barto.cōiter in.d.l. mācipioꝝ rep̄hēdi i termino p̄fixo ab hoie secus si a iure:q̄ tunc audiṫ post tp̄s.vt vult.bal. i.l.diffamari.C. de inge.ma. ꝛ in d.l. si insulā.i.v. fallen.ꝛ vide Ja so.i rep.l. admonēdi.car. in col. iij.ff.de iureiu.ꝛ sing.do.de ro.in deci.cccclxiij.tit. de ꝓb.in nouis. ❡Adde ad materiā huiꝰ apost. ꝛ p̄ncipalis q̄sti istū.in.l.titia. ꝛ q̄s ibi posui in apost.ad tp̄m in p̄n.statue certū tp̄s reo.ff.de acc. ꝛ dixi aliqd post bar.in.l.statu. li berū.§.sticħū. i p̄n.videṫ esse ꝓhibitꝰ.ff. de leg. ij.ꝛ vide tho.fer retū i suo tract. cautelarū caute. xlvj.incl.sepissi-

me litigantes: ⁊ Gerar. de petra sancta sing. xxvj. incl. no. Barto. ⁊ docto.
a ¶ Adde an tēpus datū ad appellādum possit p iudicē minui. gl. ⁊ doct. in auctē. offeratur. C. de lit. cōtest. ⁊ bart. ⁊ Alexā. in. l. ij. ff. de iudi. Abb. ⁊ felin. in. c. cum sit romana. de appel. bar. ⁊ bal. in auctē. q semel. C. quō ⁊ quādo iudex. ⁊ glo. in. c. j. de nuc. sacro. consi. super verbo ꝓrogetur. fo. v. in pragma. sanct. ⁊ docto. ā. proxi. in. §. additi allega. ⁊

argumen.l.ad predicta vt his qui not.infami.l. qd er-
go.§.pena grauior.vbi de hoc. Item queri potest an tē
pus decem dierꝫ [a] quod datur ad appellanduꝫ possit p
iudicē minui: ⁊ videt ꝙ non per hanc regulā ⁊ per iura
p̄allegata. E cōtra ꝙ possit.ff.ð re iudi.l.ij.omnes leges
superius allega.in questione proxima ꝓcedunt que in
ducūtur prout ponit actorē appellare cum is sit actor
in causa appel.q fuit reus in causa p̄ncipali vt dici solet
in auctē.de his qui ad appel.ingre.§.illud quoqꝫ.colū.
v.⁊ patet ex eo ꝙ pendente appellatione nihil est inno
uandum vt.ff.nil nouari per totum.⁊.C. de appel.l.iiij.
Item q2 iure cauetur ꝙ dilationes sunt arbitrarie: vt
ff.de iudi.l nunꝙ.⁊.C. de dilatio.l.j.⁊.l.siue pares,tamē
cōiter dicit ⁊ tenetur ꝙ cū hoc tēpus decē dierꝫ ꝯceda
tur a lege sine aliquo ministerio iudicātis tacito vel ex
p̄sso ꝙ nō possit per iudicē minui.arg.istius regule ⁊ in
auc.de nup.§.si nō solū.⁊ de re iudi.l.iiij.§.si qs ꝯdēna-
tus. ¶ Ad cōtraria patet responsio, q2 oia loquūtur in
tpe qđ datur tacito vel expresso.i.per.l.intellecto cum
iudex nō statuit ministerio iudicātis. Item queri pōt an
legitima que debetur filio i bonis patris possit auferri
vel minui [b] per.l.municipalē ⁊ videtur ꝙ non: q2 cum
beneficiū sit a iure concessum sequitur quod non possit
auferri vt hic ⁊ p̄allega.§.si nō solum. Item q2 lex mu-
nicipalis est ius ciuile.vt.ff.de iustit.⁊ iure.l. ius ciuile.
⁊.l.omnes populi. Et iure ciuili iure sanguinis non pos-
sunt dirimi.ff.eod.l.iura, ergo nec legitima que iure
sanguinis debetur potest auferri. ¶ Preterea ius agna
tionis non potest tolli per pactum: vt.ff.de pac.l. ius
agnationis, ergo nec per statutum sine.l.municipalem
quia in his demum valet.l.municipalis in quibus ⁊ pa
ctum.vt no.C.de decurio.lib.x. super rub. Preterea si
verum est ꝙ in his demum valet.l.municipalis in qui-
bus ⁊ pactum vt dictum est de necessitate sequitur ꝙ

ter. glo. ⁊ doc. in cle. si appellatio nem. de appel. ⁊ in. c. personas. ⁊ ibi oēs scribē. c. titu. in antiq.
¶ Adde oīno de materia hui9 apost. p ro. sing. suo. clxij. icl. hoc nesciunt legiste.

b ¶ Possit auferri vel minui. Adde bald. in. l. cuꝫ lege. nu. ij. ⁊ ibi posui i addi. ad spm. in ver. vtꝫ p statutum. C. de epi. ⁊ cler. Jac. rebuf. i rub. C. de decu. lib. x. nu. viij. ⁊. ix. ⁊ ibi no. post eū i ver. preterea statuti. Pan. in. c. rayn. nu. xij. post quez ēt addidi i versi. statutū. de sta. sc li. in. c. eccl̄ia scē marie. nu. v. col. ij. ꝟ. ceterū ꝙrit cōiter. de test. ro. sin. clx. vl'. dcx. in cīp. qdā cardina lis ⁊ Alexan. cō silio. ccxciij. sm maiorem. nu. vo lumi. j.
¶ Adde que di xi. in. §. v. col. ij. de prescript. lib. consuetu. biturl.

non possit debitum iure nature tolle-re vel minuere: qz nec pactuz potest: vt.C.de inoffi.testa.l.si quãdo.§.illud. item ex eo.arg.ↄcluditur qz cũ sit qua si pactũ de futura successione dispone do minuendo vel tollẽdo in totum se-quitur ꝙ nõ valeat pactũ.C.de pac.l. pactũ.z.l.fi.z de cola.pactũ.z de suis z legi.heredi.l.fin. Preterea legitima de bonis parentũ debet iure naturali, vt in auctẽ.de here.z fal.§.primuz itaqz. col.j.z vnde lib.ff.l.scripta.in fin. z de bo.dã.cũ rõ. sed ius naturale est imu-tabile, vt institu.de iure na.§.pen.z.ff. de cap.di.l.eos.ergo ius ↄsequẽdi legi timã de bonis pater.erit cõsequenter imutabile. Oppositũ huius [a] ostẽdit: qz certũ est vnũ ius ciuile tolli posse p aliud, vt insti.de iu.na.§.pe.z.ff.de le-gi.l.de qbus.z.l.non est nouũ.z.c.j.de consti.ĩ.eo.lib.vj.sed quod portio pa ternoꝝ bonoꝝ liberis debeatur iure positiuo ciuili [b] est indultũ non natu-rali.vt.C.de legi.he.l.leg.xij.tabu.z in auc.de triẽ.z se.§.j. Itẽ pz in auctẽ.de here.z fal.§.j.z.§.si qs aũt.nã ibi dicit ꝙ lex necessitatẽ imponit relinquendi legitimã in lege cõstat esse iuris ciuilis

a ℭ Adde an legitima filij possit tolli vel minui p statutũ.Cy.in.l. sancimus. C.de nup. z Salice.in auc. nouissima.in xj.q.z ibi fabianus de giochis de mõte sabino in.xvj.q.multũ singula. z ibi Ias. fi.testa. z Alexan.consil.lv.lib.ij.z Ludo ui.de ro.consil.xxxij. z pulchre.Cardin. Alexã.in.c.ius naturale.col.ij. versicu. glo.ij.in verbo concessio.j.distin.z Lu-do.de ro.in consi.cxxxiij.z bald. in cõsil.

col.pe.C.de inof. testa. z barto. z Imo.i.l.titio.§. titio gño.ff.d cõ di.z demũ.bal.i l.cũ lege.z i au-ctẽ.C. de episc.z cle.z in ↄsi.cxxv. in fi.li.ij.z in cõ sil.ccciiij.lib ij.z Alex.cõsi.lxxv. lib.j.col.ij.hr.ac cedat.z do.Car. Alexã.in.c.j.de matrim. ad moz gena.ↄtra in vsi. feu.col.x. z bal. in.d.l.sancim⁹.z Ang. z bal.in.l. j.§.ius naturale in fi.q.vlti.ff.de iusti.z iur.z bal. in.l.fi.§.finantez ea alienũ.p illuz ter.C.d bo.q li. z Albe.de rosa. in.ij. parte statu toꝝ.in.q.ciiij.cũ seq. z domi.de rot.in deci.xviij. in antiq.incipiẽ. Item fuit dubi-tatum.z Pau.de cast.in ↄsi.xlvj.i nouis.z bart.in ↄsil. lxxij.col.ij. versi.ij.probat.

cccxcvij. in princi pio lib.ij. z Imo. in.c.que in eccle siaꝝ.de consti.z Abb.sicc.in.c.fi. colũ.fi.de cõsue-tudi. z latius in Ray. z Raynal. de testa.z domi. d ro.decisi.xviij. titu.de cõsuetu-di.i nouis.z mul tũ ample. z Ab. in consi.lxiij.col. ij.lib.j.z in con-sil.lxxv.col.pen. in fi.co.li.z bar. in l.de quibus. col.iij.ver. opp. ꝙ indistincte.ff. de legi.z deci.ca pelle tholos.qõ. cccccxxxvij. mul-tum notabiliter z decisi.parlamẽ ti grationopolis dalphinalis.qõ-ne. cccclxxvj. z Angel.in consil. ccc.z latius in cõ sil.ccclix. z que dixi in.§.ij.consi lio.ix. z in addi. de testa.libe.cõ suetu.biturigũz. fo.cxviij.

Ioan.and. hic in mercuriali. z in addit. Specu.in rub.de successio.ab intesta.z i c.raynu.de testa.z Oldra.consilio.cvj.z in consilio.cxxxvj. z barto.in aucten. de hered.z fal.circa finem in princip.z An-ge.in.l.papinianus.§.quarta.ff.de inof-

ℭ Adde ad ma teriam huius apostil.z signãter ad eius principiũ qd not.prime precedẽ. apost. que incipit.possit auferri vel minui.

b ℭ Adde ꝙ Ludo.bolo.in addi. domi. Mat.de matesillanis.in tractat. de suc-cessione ab intesta.in.j.addi.col.ij. post

princi. versi. pre- terea. tenet idem Alexã. hic Dy. & docto. s. prox. me allega.
a ¶ Adde quo iure ius testãdi fuit inductũ chri stoso. po. & fa mosam iuristaꝝ principem Fran ci. de are. in ad- di. Ange. de are. insti. de testa. in princ. & barto. in l. interdum. ff. de condi. indebi. & Alexan. ɔsil. xii. colũ. ii. versi. nec ad hoc. lib. j. & in cõsi. lxxxvii. col. xiii. versi. nec ad hoc. li. ii. & Abb. in consil. lxiii. li. bro primo.
b ¶ Adde quo matrimoniũ cõ- tractuꝫ inter mi norem & maiorẽ conualescat pul chre bald. cõsilio cccxliii. inci. inci piã a radice. li. j. vbi ponit intel- lectum. c. j. de de spon. impu. li. vj. & p bal. ɔs. cccxc- ix. eo. li. & in cõsi. cccccxxviii. i p̃nci. eod. li. vbi etiam vide qd iter duo- os impuberes. & Abb. sic. & ꝑposi tum mediola. in cap. de illis. in. j. de despon. imp. & Ioã. iupi. de hi spania in tracta

speciẽ vel ptãteꝫ, vt. ff. de iusti. & iu. l. ius ciuile: ergo ius ciuile ĩponit necessitatẽ relinquẽdi legitimã: ergo p op positũ ius ciuile tollit: absurdũ eniꝫ videt ꝙ ius natura le ſm qd̃ nihil ꝓpriũ erat cũ iuregentium diũa sint di stincta. vt. ff. de iusti. & iu. l. ex hoc iure patrem ad relin quẽduꝫ astringat. Itẽ cũ iure naturali & gentiũ ius testã di fuerit incognitũ ꝙ patet, q2 iure a ciuili qd̃ est poste rius est inductũ, vt instit. de testi. Itẽ cũ ad paterna bo- na vocẽtur filij per. l. iuris veteris constat, q2 p heredi tatis petitionẽ. vt. ff. de peti. here. l. j. & ij. ſꝫ ipsa tolli po test q2 iure ciuili inducta. vt in eo. titu. l. item veniũt. §. cuꝫ aũt. ergo sublata via per quã venit ad bona & ipsa bona tollũtur q2 sublato medio sine quo ad extremum ꝑueniri nõ põt & ipsuꝫ extremũ in effectu sublatũ vide tur nõ sublata querela p quã venit ad hereditatis pe- titionẽ ipsa hereditatis petitio sublata videtur: vt. C. de inoffi. testamen. l. sancimus. §. vlti. Iteꝫ sublato iure restitutionis per qd̃ ꝑuenitur ad rescissoriã: & ipsa re- scissoria videtur vt. ff. de actio. & obliga. l. in honorarijs. §. si cum rescissa. Item sublato iure offerendi per qd̃ ꝑ- uenitur ad pignoratitiã: & ipsa pignoratitia sublata vi- det: vt. C. de p̃scriptio. xxx. vel. xl. annoꝝ. l. cũ notissimi. & not. ff. de dã. infecto. l. si finita. §. postea autẽ. & ꝙ dici tur de debito iure nature debet exponi & intelligi iure ciuili persuadente naturali coniunctione constituto: vt alias exponitur. ff. de verb. significa. l. pronuntiatio. §. familie. ꝓpter que videtur dicẽdum ꝙ de rigore iu- ris legitima possit diminui & auferri per. l. municipalẽ. sed equitas in genere tradita videtur suadere contra- rium. & ideo rigor preualet. vt dixi. s. eo. c. ij. Dyn.

¶ Idem.

Non firmatur tractu tempo ris qd̃ de iure ab initio non subsistit.

¶ Si deo minores septẽ annoꝝ ɔ̃xerint sponsalia nõ te nẽt ab initio de iure, nec solo tractu tpis infirmant. Itẽ si duo ĩpuberes vel vnus pubes & alter impubes b non-

in suo de spōsa. ⁊ matri. §. getas requiritur ⁊ que not. decisi. capel. tholo. clx. ⁊ pulchre Cal. in ꝯsil. ti. tit. de sponsa. matri. vbi ponit ⁊ c duc bus minoribus quod vide q: singulare.

a ℂ Adde gl. fin gul. i. d. c. si eo tē pore. sup verbo tunc. ⁊ glo. seq. ⁊ ibi de sctō ge. de rescrip. ꝯ. co. lib. ⁊ dy. ꝯ. in reg. beneficiū in. vj. q. ⁊ que ibi dixi.

b ℂ Adde quando tēpus date literarū attendat in regl'a q pdiot ꝯ. co. ⁊ q ibi dico.

ℂ Adde oino ꝯ hoc dicto panor. in. c. dilect⁹. nu. ⁊ quod ibi posui in additi. ad ipsum. in versi. tp̄s date. de preb. generi. post quē dixi i apost. in. c. si cui. nu. lx. in versi. tēpus date. de ꝑ ben. lib. vj. ⁊ dixi plene post ꝑ bi. lip. fran. in. c. dispēdia. §. primo. nu. ꝗ. in ꝟsic. tp̄s date. extra. de rescrip. eo. li. vj.

c ℂ Adde an sententia ipso iure nulla p appellationē ꝑ p iudicē appellationis cō

ꝓximi pubertati ⁊ in qbus etatē malitia non suppleat ꝯtrexerūt matrimoniuꝫ ꝑ verba de p̄senti nō tꝫ ab initio de iure nec ꝯfirmat solo tēporis tractu. ꝯ. de despōsatione impubeꝝ. c. j. li. vj. Itē si aliqs impetrauit bn̄ficiuꝫ ᵃ cū cura, tpe quo nō erat ī etate legitima lꝫ postea fiat etatis legitime impetratio nō confirmat, sed tp̄s date ᵇ literaꝝ solū attēditur. ꝯ. ō rescrip. c. si eo tpe. li. vj. Itē sententia que nulla est ipso iure nō confirmat ᶜ aliquo tēporis tractu. ff. de appel. l. si expressum. Item institutio heredis q̄ ab initio est inutilis ꝓpter personā testantis: q₂ forte erat impubes nō conualescit licet postea fiat pubes, vel si erat seruus non conualescit licet postea fiat liber, vel si erat filiusfamilias nō cōualescit licet postea fiat sui iuris. Item si erat furiosus non firmat licet postea fiat mētis. Itē si erat captus ab hostib⁹ non firmat licet postea redeat ᵈ. Et hec oīa ꝓbant. ff. de test. l. si filius. ⁊ l. ei⁹. ⁊ de leg. iij. l. j. §. j. Itē si erat inutilis ꝓpter ꝑsonā heredis scripti. q₂ erat nō capax nō firmat lꝫ postea fiat capax, ⁊ hoc vult regula posita. ff. e. l. pen. Itē testm̄ ⁊ oīs voluntas alia q̄ est ab initio falsa tractu tp̄is nō firmatur: vt. C. de falsis. l. sicut. Iteꝫ legatū qō est ab initio inutile propter ꝑsonā legātis tm̄, vt q₂ non poterat testari, ⁊ cōsequenter nec legata relinquere, vt. ff. de lega. j. l. ij. vel propter personaꝫ legantis ⁊ legatarij: vt quia legat testator seruo suo vel legat heredi a seipso vel propter personam legatarij, ⁊ eius a quo prestandum relinquebatur, vt quia legat seruo here

firmet validetur bar. post dyn. in l. si expressum co ꝟ. ꝗ. l. ꝗ. q. ⁊ ibi alex. in addi. hic alle. ⁊ gl. in. l. j. ⁊ C y. in. v. q. durt. ⁊ Bal. col. iij. C. qn prouocare nō est necesse.

d ℂ Adde an testamentū factū apud hostes valeat si testator redeat ab hostib⁹ bar. ⁊ frā. ꝟ are. in. l. ei⁹. in ꝑn. ff. de testa. ⁊ rōmā ibi videꝑ frāch. Quid de mercatore vel alio qui apud barbaros aut venetos ibi nō seruat forma iuris fecit testm̄ ⁊ ibi decessit. vide bar. in. l. j. l. q. ꝗ. ⁊ ibi doc. mo. C. de sum. trini. ⁊ bal. pulcre. l. l. ius ciuile. col. ꝗ. ꝟ. ⁊ no. ⁊ latt⁹ i. l. si non spāli. ⁊ ibi alex. C. de test. ⁊ bal. in ꝯsi. cccxx. co. ꝗ. ꝟ. restat. li. j. ⁊ i ꝯsi. cxl. vol. ꝗ. ⁊ celebre in cō si. cxliij. cū seq. li. iij. ⁊ Old. de laude. i ꝯsi. ccxlviij. ⁊ alex. i addi. ad bar. in. d. l. j. C. de sum. tri. qd de testō facto i portu saracenoꝝ an dicatur factū i terrio saracenoꝝ: ⁊.

dis vel ratione rei legate, vt q2 legātur marmora ꝛ columne edibus iniūcte nō firmaꝫ tractu tēporis. ꝛ si causa impedimēti[a] remoueaꝫ. vt. ff. de reg. cato. l. j. in pnci. ꝛ de leg. j. l. cetera. §. j. ꝛ. C. de leg. l. seruus. ꝛ instit. de leg. §. an seruo. Itē in stipulatione qua stipulor rē sacrā stipulatio nō firmaꝫ lꝫ fiat ꝓphana. Itē stipulor hoīem liberū nō firmatur stipulatio licet tractu tpis fiat suus: vt. ff. de verb. oblig. l. inter stipulātem. §. sacram. sed cōtra regulā videnꝫ multa obstare. ꝛ maxime. ff. de seru. rusti. predi. l. per fundū ꝛ cōia predi. l. receptū. vbi ꝯstitutio seruitutis facta per vnū socioꝝ nō tenet ab initio postea tñ firmaꝫ alijs ꝯsentiētibus gnqꝫ idē de cōtrac. iudic. l. vna. vbi data in officialē inutiliter collata tractu tpis firmantur. ꝛ. §. de nup. l. ꝛ si cōtra mādata. ꝛ. ff. de ritu. nupti. l. si quis in senatorio. Item de leg. iij. l. j. §. sed si filius. vbi legatū qđ est ab initio inutile firmatur tēporis tractu. Itē de heredibus institu. l. qui soluendo vbi institutio q̄ erat inutilis cōfirmatur tractu tēporis. Item de conditione. institu. l. mulier. §. j. vbi manumissio que ab initio fuit inutilis ꝯfirmatur tēporis tractu. Ad que omnia dicūt legiste volentes soluere generaliter, qđ illud ꝙ ab initio de iure nō tenet, nō firmaꝫ tēporis tractu solo[b]. ꝛ ita intelligunt regulā. ff. eo. l. quod ab initio. ꝛ. l. pen. Sed alijs adminiculis cōcurrentibus qđ non valet ab initio ex post facto firmaꝫ. Et ita intelligūt oīa supradicta iura que videntur regule cōtraria que solū licet cōiter teneatur per omnes non procedit de iure. q2 si testator impubes ꝛ moritur factus pubes adminiculū supuenit, ꝛ tamē testamentuꝫ nō ꝯfirmaꝫ. Sed testator filiusfa. ꝛ postea fiat sui iuris adminiculuꝫ supuenit ꝛ tamē testamentū nō ꝯfirmatur. idē in furioso lꝫ postea fiat sane mētis, idem in capto ab hostibus si postea redeat ab hostibus idē in re mea q̄ mihi pure legaꝫ. Nā licet adminiculū supueniat q2 desinit eē mea nō firmatur legatū. idē in re sacra q̄ postea fiat prophana. ꝛ in hoīe libero q postea seruus: nā in his omnibus supuenit adminiculū q2 cessauit causa impedimenti: ꝛ tñ qđ ab initio fuit inutile non firmatur tpis tractu. ꝛ ideo clarius pōt dici ad oīa ꝙ aut durat causa ipediēs.

determinatū fuit q̄nđ q2 port⁹ est public⁹ ꝛ ita xp̄ianoꝝ sicut saracenoꝝ. vt no. bal. i rubr. de re diui. col. iiij. v̄. sꝫ q̄rit an port⁹. ꝛ Ang. i. §. littoꝝ. in fin. instit. de re diui.

a ℭ Adde ꝙ edibus affixa marmora legari non pñt nec recōualescit licꝫ postea ab edib⁹ separētur: vt l. cetera. hic allegata qđ limita gnqꝫ modis vt ibi p alex. ꝛ bñ facit q̄ dixi in quodā ꝯñ. incipi. Iaquelina. in. iij. dubio.

b ℭ Adde glo. ꝛ bar. ꝛ flo. de san. petro. in. l. p fundū. ff. d ser. rust. predio. ꝛ pulchre bar. tenētē hanc solutionem post glo. ibi in. l. cum vir. col. ij. ver. oppo. ff. de vsuca. ꝛ bal. in. l. j. col. ij. C. si seruus extero. ꝛ bart. i. l. pluribus. §. j. ff. de verb. obl. ꝛ tex. ꝛ ibi Ange. are. in §. j. insti. de inu. stipu. ꝛ Spec. ti. de arbi. §. ij. versi. quid si pendēte. ꝛ bart. in. l. cetera. i prin. ff. de lega. j. Et not. ꝙ quādo testamen

tum deficit ex psona testãtis: qꝛ est intestabilis nõ recõualescit postea: vt in psoſitis hic p oppñ enumeratis: ⁊ vide pulchre per bar. in. l. j. ⁊ ibi bal. ff. de leg. iij. ⁊ bal. in l. j. col. x. C. de sacrosan. ⁊ Ang. are. insti. qb⁹ mo. pmis. est face. test. in prin. in fi. ⁊ in §. nõ tñ. in. j. not. qbus mod. infirmatᷣ testa. an aũt testm̃ p filium patre existẽte de pottato rescindatᷣ patre restituto. bar. in. l. fi. de sen. pas. ⁊ testi. dicit q̄ ita. secus au

aut cessat ⁊ nulla superuenit confirmans: aut si cessauit ⁊ superuenit confirmans. primo enim casu regula simpliciter vera est: qꝛ qd̃ ab initio non valet: tractu tẽporis nõ firmatur: vt hic. ⁊ ff. e. l. qd̃ ab initio. ⁊ l. pe. ⁊ C. de fal. l. sicut. ⁊ ff. de appellatio. l. si expressis. scđo casu. s. quando solum cessauit causa impediens: ⁊ non superuenit causa cõfirmans idez: quia qd̃ ab initio nõ tenuit non cõfirmatur. vt. ff. de verb. obli. l. inter stipulantem. §. sacram. ⁊ de testa. l. eius. ⁊ l. si filius. ⁊ de lega. j. l. cetera. §. j. C. de legi. l. seruus. instit. de lega. §. an seruo. ⁊ ẽ. de rescri. c. si eo tpe. In tertio casu qñ cessauit impediẽs ⁊ supuenit cõfirmans: tunc regula locuz nõ hꝫ: vt pꝫ si qs bene intellexerit in oĩbus ꝯtrarijs su pradictis. Nã in. l. per fundũ. ⁊ l. receptũ. defectus consensus socijs reddebat constitutionẽ seruitutis inutilem: ⁊ ideo qꝛ cessauit defectus: ⁊ supuenit cõsensus: ⁊ cõfirmatur cõstitutio seruitutis. Itẽ. C. de ꝯtracta. iud. tute. l. j. impedimentũ donationis erat officiũ: ideo qa cessauit officiũ ⁊ superuenit voluntas expressa vel tacita ex tpis diuturnitate p̃sumpta ꝯfirmatur donatio. ⁊ idẽ in. l. ⁊ si cõtra mãdata. ⁊ in. l. si qs donatario. ⁊ in. l. j. §. sed si filius. ff. de leg. iij. ⁊ in. l. si deportati seruo. ⁊ l. mulier. §. j. ff. de cõdi. insti. ⁊ l. j. C. si maioꝛ fact. fuerit. ⁊ in. l. qd̃ in rerũ. §. j. ff. de leg. j. l. legata inutiliter. eo. ti. ⁊ ẽ. de spõ. impu. c. j. qꝛ ibi cessauit cã impediẽs. l. minoꝛ etas. ⁊ supuenit cã cõfirmans. l. nouus cõsensus p verba expressa: vel per alios nouos actus extrinsecos declaratos. Et idẽ in. l. tribunus. §. vlt. ⁊ l. si filius. ff. de testa. mil. ⁊ in oĩbus alijs in qbus cauetᷣ q̄ inutile a pꝛincipio tractu tpis ꝯfirmatᷣ. itẽ ꝯ regulã videtᷣ. ff. de reg. cato. l. j. ⁊ ij. Scribunt legiste. ff. eo. l. qd̃ ab initio q̄ specialia sunt: tñ nihil est: qꝛ tex. aliter soluit in p̃alleg. l. j. in ver. q̄ diffinitio. ff. đ reg. cato. dicit enĩ q̄ multũ refert vtrũ aliqd pure cõcipiatᷣ inutiliter: ⁊ tũc tractu tẽ

tez est in ꝯctib⁹ inter viuos qd̃ re prehendit ibi l. ta do. bolo. in sola q. interpt. p illũ tex. ibi. ita tñ vt gesta p filiũ ⁊c. dicẽs qd̃ siue sit testm̃ siue ꝯctus inter viuos oĩa valẽt nec irritãtur p restõnẽ patris ad patriam vt ibi p eum. Et vide abb. siculn ꝯsil. eius. lib. j. ⁊ lud. de ro. in consi. cccccix. an cõtract⁹ inualidus rõne persone cõtrahẽtis ꝓhibite cessante inhabilitate validetᷣ: ⁊ adde hic Dy. ⁊ Bart. in. l. fi. ff. de solu.

¶ Adde inquãtũ tãgit vterq̄ materiã filiussa. testantis qui tñ fit post sui iurisdi. Bal. omnino in repe. l. j. nu. q. ⁊ qd̃ ibi dici in apost. ad ipsum. in versi. ad pias causas. C. de sacrosan. eccle. vbi qd in testamẽto ad pias causas vbi cito do. co apostillatorem meum.

a ¶ Adde quare regula cato. in legatis conditionalibus non habet locum. Bar. in l. j. col. vlt. ff. de reg. cato. et in l. cetera. §. j. et ibi do. ff. de lega. iij. et Dy. et que ibi dixi supra in proberbio. fo. iij.

b ¶ Adde pulchre bar. et alex. ibi in addi. in l. si iudex ff. de var. cog. quod per imperitiam iudex male iudicamit. et bar. in sua dispu. incipié. iudex per imperitiá. et Bal. in c. j. §. iudices. et ibi Card. alexá. de pa. iura. fir. et bar. et bal. in l. si liuiffa. in prin. ff. de iudi. et Inno. et abb. in c. super eo. quod me. cau. et ange. are. et Ioá. fab. insti. de obl. que ex quasi delic. nascü. in prin. Ange. de peru. in l. ex maleficijs. §. si iudex. et ibi barto. ff. de ac. et ob. bar. bal. et ale. in l. ij. ff. quod quisque iu. et not. quod iudex male iudicans tenetur ex quasi maleficio. vt hic per Dy. et in iuri. s. alleg. sed medicus male secás vel iniquas medicias appropriás tenetur ex malefi. vt insti. ad l. acqui. §. imperitia. alias preterea si medicus. et ibi Ioan. fab. et Ange. areti. in dicto titu. de oblig. que ex quasi. Barto. et Bald. in l. illicitas. §. sicut hic alleg et text. et ibi do. in l. pe. C. de condi. ob cám da. et ad predicta et oía exépla hic per Dy. posita. vide singu. Innoc. Abb. et Fely. in c. tua nos. de homici. et quid de aduocato an teneatur de impitia. vide ibi Fely. pulchre in prin. et gul. de suz. in c. j. C. de aduo. et bart. l. si idéq. §. si quis ca. ff. mád. et Spe. ti. de aduo. §. vlt. col. vl. vbi. quid fit per imprudétiá. et tit. de requisitione cófilij. §. j. vbi. cófiliarij. quid de imperitia notariorum. vide bal. cófi. v. in prin. lib. iiij. quod si imperitia notariorum destruit mundum et ponit cóficientias virorum in magno discrimine. vbi dicit gl. no. quá sequuntur Cyn. et Bal. in l. fi. C. de fideius. quod simplices notarios non intelligentes clías iuris quas quotidie ponunt in instrumentis nó debet nocere partibus: et sunt vt pica: et papilicus gallus quod stát in palatio dnorum qui loquuntur sine intellectu: vt dicit lud. de ro. l. suis sin. fo. iij. quod no. et de ipsis. vide glo. et Io. de plat. in l. generali. C. de ta. lib. x. et bal. in l. fi. C. de edé. col. pen. et Alex. de imo. in l. argétarius. §. cum adit. col. vlt. et ibi Ludo. bolog. in suis primis interpreta. ff. de eden. vbi dicit notarium teneri ad interesse partis propter eius culpá: et quid si quis teneatur de dáno dato per imperitiá. vide abb. sicu. in c. si. de iniurijs et de dáno dato. et card. do. anto. in súma cófessionali. trac. de resti. Et de iudi. vide Lud. ro. in suis sing. fo. v. col. ij. ver. iudex quod admittit. et Lud. bolo. in d. l. fi. de var. cog. in primis interpre. et

poris non firmatur: aut sub códitione[a] et túc pédente códitione non pót inutile dici cú sit nullú: et ió non ipeditur effectú assumere per conditionis euentum. Cum quod nullú est vitiari non possit. ff. de iniust. rup. test. l. nam et si sub códitione.

¶ Idem.

Non est sine culpa qui rei que ad se non pertinet se immiscet.

¶ Si quis asserit se iurisperitú cum canonici et ciuilis sit iuris ignarus et pretextu assertionis fuerit assumptus in iudicé per imperitiá male iudicauit[b] videtur fuisse in culpa: quia se imiscuit rei ad se non ptinéti: et propterea iure cauetur quod ipse tenetur actione in factú inquantum religioni iudicátis videbitur equum. ff. de var. cog. l. si iudex. et de actio. et oblig. l. ex maleficijs. §. si iudex. et insti. de obli. que ex quasi deli. na. in prin. et idé dico in eo qui se asserit medicum cum

medicinam ignorat: ⁊ per imperitiam aliquam ledit. vt. ff. de offi. presi. l. illicitas. §. sicuti. ⁊ insti. ad l. aql. §. imperitia. Item in quolibet artifice asserente se perituȝ cum sit imperitus: quia culpa est immiscere se rei ad se non pertinē ti. vt. ff. loca. l. si quis fundū. §. celsus. ⁊ l. item querit. §. si gemma. ⁊ ad l. aql. l. idem iuris est. in fi. fallit in messore qui de dolo tantū tenet: ⁊ si imperite versatur fuerit sibi enim imputari debet qui euȝ adhibuit nisi fuerit in lata culpa que dolo assimilatur. ff. si men. fal. mo. dix. l. j. §. hec actio. Item in eo qui inuadit possessionē vacantē: quia cū sciat eaȝ ad se non pertinere videt fuisse in culpa[a] ⁊ propterea tenet. C. vnde vi. l. fi. ¶ Sed nunquid ille qui potuit impedire ne alius lederetur: ⁊ non impediuit teneatur. De iure canonico[b] planum est ꝙ tenetur: quia non impediendo cū posset videt participasse delictum seu fauorē prebuisse delinquēti. vt. s. de sen. excom. c. delicto. De iure autē ciuili videt prima facie idē ꝙ de iure canonico: quia iure cauetur ꝙ si seruus sciente dño ⁊ prohibere nolente occidat dñs occidisse vr. ff. de noxa. l. ij. in princip.

Felyn. in c. excōmunica. in fi. de here. ⁊ Bal. in consilio. lix. ante fi. lib.
¶ Adde ad materiaȝ presentis apost. ⁊ dicti orig. sup quo structa est. s. inquātuȝ dī hic ꝙ imperitia notarioȝ cū obest cōtrahētib⁹ eūdeȝ dy. in l. q̄situȝ. ⁊ quod ibi dixi in apost. ad tēm. in ver. ꝯ ꝓferemē. ff. de op. le. ⁊ ibi dīno Alexā. ꝯsi. lxxxij. vol. j. ⁊ cō sil. xlij. vol. iij.
a ¶ Adde qđ fallit i fabro ⁊ operatorio q excusatur si laborat in re alterius q̄b cō ducentis ex quo facit de mādato ei⁹. vt est gl. fin. ⁊ ibi bar. ⁊ i addi. alex. ang. bal. ⁊ lud. bolo. in l. rē. §. tignū. ff. de rei ven. ⁊ alex. in l. de pupillo. §. nūtiationeȝ. col. iiij. ff. de no. ope. nuntia. qđ limita. vt ibi per ludo. bolog. ⁊ alexā. in d. § tignū. in addi. ad bald. ⁊ vide Ang. are. in §. cum in suo. instit. de re. di. ⁊ Saly. in l. non sō minus. C. de accu. ⁊ Io. de imol. ⁊ Lud. ponta. in d. §. nunctiationē. ⁊ Paul. de cast. in cōsil. cccclix. in antiqs. ⁊ Alex. cōsil. xxvj. col. ij. lib. j. ⁊ Fely. in c. vniuersitati. colū. j. de senten. exco. ⁊ Bar. in l. non soluȝ. §. si mandato. col. ij. ver. circa primuȝ dic. ff. de iniur. ⁊ ibi Alex. in addi. circa fi.

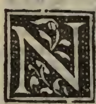
b ¶ Adde an ex sola scientia quis teneat qui non impediuit vel nō reuelauit. tex. ⁊ ibi Inno. ⁊ abb. ⁊ de bellenzi. in addi. in c. quāto. de sen. excō. ⁊ bar. in l. j. §. sed in eo. ff. ad sil. vbi dicit ꝙ si quis occidit aliū me p̄sente: ⁊ non adiuuāte non teneor. ar. glo. j. l. culpa caret. ff. e. tit. sȝ paul. de ca. in l. fi. C. de his q bus vt indi. hoc limitat. vt ibi vi de p eū. ⁊ berna. in addi. Abb. in d. c. quāto. ⁊ vide Bart. in d. l. culpa. ⁊ in d. l. j. §. occisorum. ff. ad sille. ⁊ latius in l. verum. in fin. ⁊ ibi Alex. in addi. ff. de furt. bar. ⁊ Bald. in l. non metum. §. sed lȝ. ff. qđ metus cā. ⁊ Bar. ⁊ Bald. in l. vt vi. col. ij. ff. de iusti. ⁊ iur. ⁊ Ange. are. in §. iuris p̄cepta. instit. eo. ⁊ Lud. ro. cōsi. cxvij. tex. ⁊ glo. in c. nō inferenda. xxiij. q. iij. ⁊ arch. in c. negligere. ij. q. vij. ⁊ Angel. aret. in tracta. malefi. in glo. che hai tradito la p̄ria tua. colū. ij. ⁊ Specu. litu. de lapsis. ⁊ dispu. §. iuxta. ver. quid si potuit. ⁊ versi. quid si amici mei. ⁊ bal. in here. decre. colū. v. versic. informat. ⁊ cepo. in consil. lv. colū. ij. in fi. ⁊ Angel. in consilio. lxxij. Fely. in dicto. c. quanto. Ioan. andre. ⁊ Ioan. de ana. in c. pe.

trus. de homi. ꝛ Flor. in. l. ait lex. ff. ad. l. aql. Ang. in. l. j. C. ꝺ nil. ageri. nõ rũp. ꝛ Fe ly. in. l. j. C. de rap. vir. ꝛ bal. in rep. l. j. C. vñ vi. ꝛ abb. in. c. j. col. pe. de resti. spo. sed opi. bar. in. d. l. vtrũ reprehẽdit. p bal. in quodã ciuis ↄsi. in quo dicit aiaʒ bar. in iferno pp illã opi. cruciari: vt referũt alex. ang. arc. ꝛ fely. in locis. s̃. alle. ꝛ illud consil. bal. nõ potuit inuenire. ꝛ vide ang. ariminẽsem. ꝛ ber. landr. in addi. ad ang. arc. in d. tra. malefidei. ꝛ in. de ro. i suis sin. fo. xlii. col. j. versi. nunquid. ꝛ Ludo. bolo. in. l. modoꝝ. in pmis interpreta. ff. de pe. ꝛ Cy. in. d. l. j. C. vnde vi. ꝛ barto. i auc. vt ꝺ sunctoꝝ funera. col. v. ꝛ fely. in. c. qui alios. de heretic is. q ponit regulã cũ pluribꝰ fal. ꝛ in. c. j. de of. dele. ꝛ faly. i. l. gs. go. C. ad. l. iul. male. sʒ aduerte qʒ bal. in. d. l. nõ tñ minꝰ. ꝙ nõ dʒ sibi dnũciare psonã q̃ dʒ ipʒ offendere rõne scãdali. ꝛ bal. idẽ dicit i. l. mãda. i fi. C. mãda. ꝛ bar. ꝛ alex. i addi. in. d. l. nõ solũ. §. si mãdato. in. q. pen.

a ℭ Add gl. sup ꝟbo ꝙ meum. ꝛ ibi doct. i. c. inter dilectos. ꝺ fid. istru. ꝛ ibi aliqd p Fely. col. x. ꝟs. fallit tertio. ꝛ p gl. ꝛ phil. frã. hic q ẽt dicũt ꝙ hñ ficiatꝰ nõ agit ex ꝛ. duplicato: tñ hñ excipit. vide que dixi in regu-

Item q ꝓpositũ suũ nõ ꝓterit cuʒ posset in pari cã faci noris est hñdus. vt. ff. de re mili. l. oẽ delictũ. §. q ꝓpositũ. Sed ↄ̃riuʒ huius determinat. ff. eo. l. culpa caret qui scit ꝛ ꝓhibere nõ põt. tex. tñ illius. l. est ↄ̃rium. argu. a ↄ̃rio sensu sumpto: qꝛ si culpa caret qui prohibere non potest: ergo si prohibere põt videt esse in culpa. tñ pro illa opi. iduci posset: qꝛ iure cauet ꝙ seruus qui potuit opem ferre dño ꝛ nõ tulit capite punit. vt. ff. ad sill. l. j. §. eo aũt. tñ libero homini vel ꝓrio ex cã fideicõ. liberãdo nõ imputat si opẽ ferre potuit ꝛ nõ tulit: vt ea. l. j. §. sed in eo. Iteʒ vʒ ista regula ĩpedire officiũ tractatꝰ ff. de neg. ge. qꝛ cũ gerens aliena negotia sine mandato sit in culpa dʒ sibi actio denegari: tñ cõsueta est ꝛ facilis solutio: qꝛ cũ naturalr hõ homini offm debeat. vt. ff. de serui. expor. l. seruus ea. l. magis suũ officium videt adimplere q̃ culpabiliter rei aliene se immiscere: qa appellans ꝓducitur facere rem suã quasi sua intersit rõne illius officij ꝛ cogitationis qd inter hoies natura constituit. vt. ff. de iusti. ꝛ iure. l. vt vim. ꝛ de appel. l. nõ tantum. ꝛ quando appel. sit. l. ij. §. fina. Dy.

ℭ Idem.

Nullus pluribus vti defensionibus prohibetur.

ℭ Nã si negaui me debitorẽ ad mei defensionẽ: ꝛ sic ꝓposui exceptioneʒ facti siue inuẽtionis: nihilominus possuʒ postea ꝓponere exceptionẽ pacti ꝛ rei iud. ꝛ alias vt i regula iuris nemo ex his. in prin. ff. eo. Itẽ si pria ꝓposui exceptionẽ pacti vel iurisiurãdi possuʒ postea ꝓponere exceptionẽ rei iudi. vt. ff. de exce. l. is q. Itẽ ꝛ sil' possuʒ ꝓponere plures exceptiones a vt pacti iusiurãdi ꝛ rei iudi. vt. ff. de exce. l. nemo ꝓhibet. est ergo effectus

regule q̄ simul ꝛ diuersis tempoꝛibus pꝛoponere possuꝫ plures defensiones q̄bus oĩbus mediãtibus vel altera eorum excludetur intentio actoꝛis. Sed opponit ꝛ videt q̄ȯ si pꝛoposui vnam non possum pꝛoponere aliam: si enim conuentus actione noxali negaui me seruū habere in pt̃ate: ꝛ conuictus de mendacio volo me dicere seruuꝫ hr̃e in pt̃ate ꝛ cõueniri noxaliter non sum audiendus. vt. ff. de noxa. l. quoties. §. p̃toꝛ. ꝛ. l. si seruus depositus. §. si negauerit. Item si conuentus de pauperie negaui quadrupedē meum esse conuictus mendacio volo dicere meuꝫ esse ꝛ dare pꝛo noxa. non audioꝛ. ff. si quadru. pau. fe. di. l. j. §. interdum. Item si rei ven. ꝯuentus negabã me possidere ꝛ cõuictus de mendacio volo me dicere possidere ꝛ paratū me suscipere iudiciū non audioꝛ: nã possessio nihilominus transfertur ad actoꝛē. vt. ff. de rei vendi. l. fina. item si conuentus hypo. neg. rem debitoꝛis: ꝛ postea pꝛobato dñio debitoꝛis volo dicere mihi p̃mo obligatum fuisse non audioꝛ. vt in auc. de trien. ꝛ semis. §. illud quoqꝫ. col. iij. ꝛ. C. qui pos. in pig. hab. auctē. si posessoꝛ. Item si negaui scripturã meaꝫ que ꝯtra me pꝛoducebat vel negaui numeratonē: ꝛ conuictus volo postea cõfiteri scripturã meã ꝛ numerationē allegare solutionem non audio: quia nihilominus condēnaboꝛ in duplū. vt in

In beneficium. in fi. p̃me postil. ꝛ vide ad not. hic Bar. in. l. nemo. ꝛ. l. is q. ff. de excep. ꝛ bar. ꝛ doc. in. l. j. C. de fal. causa adie. ꝛ Specu. ti. de excep. §. viso. col. pe. ꝟsi. in sũma notandū est. ꝛ Io. an. hic in mer. ꝛ bart. in. l. cuꝫ de indebito. ff. de ꝓba. bal. in l. si q̄ ſē. C. de exce. ꝛ bar. soꝛt. in repe. l. j. in p̄mis cartis. ff. de vul. ꝛ pupil. substi. ꝛ Ange. are. insti. de excep. §. ideꝫ furis est. col. vj. ꝟsi. capio quartuꝫ pꝛincipale. ꝛ ver. hic sumpta occasiōe. an reus possit opponere ꝛc. ꝛ p doc. i seq. addi. allega. Et no. q̄ vbi q̄s allegauerit plures exceptiones sufficit alterã ꝓbare ad victoꝛiam sue cãe. vt. c. cuꝫ tã dudū. de p̃bē. ꝛ hoc sentit dy. in pꝛin. ꝟsi. est ergo effectus ꝛc. ꝛ alexã. in ꝯsi. vj. lib. iiij. nisi requireret cõcursus oĩum. vt. l. iij. §. hoc autē suꝑioꝛi ibi duas res docere. ff. de iti. actuqꝫ pri. vel nisi se astrinxisset ad oĩa ꝓbãda. vt. c. licet cãm. ꝛ ibi glo. in ꝟbo astrinxit. de ꝓba. ꝛ. l. diuus. ꝛ ibi bart. ff. de re iud. ꝛ not. Io. de

pla. in. l. monende. in. iiij. not. de delato. lib. x. ꝛ bar. in ꝯsi. cxciij. in fi. ꝟsi. quarto dico. q allegat dy. hic. ꝛ amplē p Felyn. in. d. c. lꝫ cãꝫ. sup ꝟbo astrinxit. col. xxxj. vbi ponit duas ꝯclusiones cū decē fallē. ꝛ Fely. sing. i. c. ij. col. iij. ꝟsi. restrīgit. de rescri. ꝛ abb. sicc. cõsil. lxxxvij. ꝛ in ꝯsil. l. ij. j. Ad d alex. cõsi. lxj. col. ij. ꝟ. sed in casu nr̃o. li. ij. ꝛ pau. de ca. ꝯsi. xxvj. in anti. Ang. ꝛ Iaso. i. §. j. d act. ꝛ ipꝫ ange. in. §. q aũt se volũt. ꝛ ibi Ioã. fab. insti. de excu. tut. ꝛ ibi Ias. in addi. ad chꝛisto. poꝛ. ꝛ qñ q̄litas adiecta fctõ debeat ꝓbari cū facta. vide p Fely. vbi. s. ꝛ i. c. in exanimata. d ia di. ꝛ Imol. ꝛ anto. in. l. exhibita. eo. ti. ꝛ alex. i. l. diuus. col. ij. ꝟs. successiue. quare bal. ꝛ mod. in. l. titia. ff. so. mat. ꝛ Anto. coꝛseti in suis sing. in litera q̄litas. ꝛ alexand. in addi. ad bart. in. l. q vxoꝛi. §. qui tñ. ff. de adul. bart. in. l. fulcinius. §. j. ff. ex quibus cau. i pos. eatur. ꝛ bal. in. l. j. C. de condi. incer. ꝛ in. l. ij. post Cy. C. de

trus. de homi. ꝛ Flor. in. l. ait lex. ff. ad. l. aql. Ang. in. l. j. C. ꝺ nil. agen. nõ rūp. ꝛ fe
ly. in. l. j. C. de rap. vir. ꝛ bal. in rep. l. j. C. vñ vi. ꝛ abb. in. c. j. col. pe. de resti. spo. sed
opi. bar. in. d. l. virū reprhēdit. p bal. in quodā eius ꝯsi. in quo dicit aiaȝ bar. in infer-
no pp illā opi. cruciari: et referūt alex. ang. arc. ꝛ fely. in locis. s. alle. ꝛ illud consil.
bal. nõ potuit inuenire. ꝛ vide ang. ariminēsem. ꝛ ber. landr. in addi. ad ang. arc. in
d. tra. malefidei.
ꝛ in. de ro. i suis
fin. fo. xlii. col. j.
versi. nunquid. ꝛ
Ludo. bolo. in. l.
modoꝝ. in ꝑmis
interpreta. ff. de
pe. ꝛ Cy. in. d. l. j.
C. vnde vi. ꝛ bar
to. i auc. vt ꝺ fun
ctoꝝ funera. col.
v. ꝛ fely. in. c. qui
alios. de heretí-
cis. q ponit regu
lā cū pluribꝰ fal.
ꝛ in. c. j. de of. de-
le. ꝛ faly. i. l. qs-
qs. C. ad. l. iul.
maie. sȝ aduerte
sȝ bal. in. d. l. nõ
tō minꝰ. ꝙ nõ dȝ
sibi ꝺnūciare p-
sonā q̃ dȝ ipȝ of-
fendere rõne scā
dali. ꝛ bal. idē di
cit i. l. māda. i fi.
C. māda. ꝛ bar. ꝛ
alex. i addi. in. d.
l. nõ solū. §. si mā
dato. in. q. pen.
a ℭ Ad ꝺ gl. sup
vbo ꝙ meum. ꝛ
ibi doct. i. c. inter
i dilectos. ꝺ fid.
istru. ꝛ ibi aliqd
p Fely. col. x. vs.
fallit tertio. ꝛ p
gl. ꝛ phil. frā. hic
q ēt dicūt ꝙ bñ
ficiatꝰ nõ agit ex
ti. duplicato: tñ
bñ excipit. vide
que dixi in regu-

Item q ꝑpositū suū nõ ꝑterit cuȝ posset in pari cā faci
noris est hñdus. vt. ff. de re mili. l. oē delictū. §. q ꝑposi
tū. Sed ꝯriuȝ huius determinaṫ. ff. eo. l. culpa caret qui
scit ꝛ ꝓhibere nõ põt. tex. tñ illius. l. est ꝯrium. argu. a
ꝯrio sensu sumpto: qꝛ si culpa caret qui prohibere non
potest: ergo si prohibere põt videṫ esse in culpa. tñ pro
illa opi. iduci posset: qꝛ iure caueṫ ꝙ seruus qui potuit
opem ferre dño ꝛ nõ tulit capite puniṫ. vt. ff. ad sill. l. j.
§. eo aūt. tñ libero homini vel ꝑprio ex cā fideicõ. libe-
rādo nõ imputaṫ si opē ferre potuit ꝛ nõ tulit: vt ea. l.
j. §. sed in eo. Iteȝ vȝ ista regula ipedire officiū tractatꝰ
ff. de neg. ge. qꝛ cū gerens aliena negotia sine mandato
sit in culpa dȝ sibi actio denegari: tñ cõsueta est ꝛ faci-
lis solutio: qꝛ cū naturalr hõ homini offm debeat. vt. ff.
de serui. expoꝛ. l. seruus ea. l. magis suū officium videṫ
adimplere ꝙ̃ culpabiliter rei aliene se immiscere: qa
appellans ꝓducitur facere rem suā quasi sua intersit
rõne illius officij ꝛ cogitationis qd̃ inter hoies natura
constituit. vt. ff. de iusti. ꝛ iure. l. vt vim. ꝛ de appel. l. nõ
tantum. ꝛ quando appel. sit. l. ij. §. fina. Dy.

ℭ Idem.

Nullus pluribus vti defen-
sionibus prohibetur.

ℭ Nā si negaui me debitorē ad mei de-
fensionē: ꝛ sic ꝑposui exceptioneȝ facti
siue inuētionis: nihilominus possuȝ po-
stea ꝑponere exceptionē pacti ꝛ rei iud. ꝛ alias vt i re-
gula iuris nemo ex his. in prin. ff. eo. Itē si prīa ꝑposui
exceptionē pacti vel iurisiurādi possuȝ postea ꝑpone-
re exceptionē rei iudi. vt. ff. de exce. l. is q. Itē ꝛ siṁ pos-
suȝ ꝑponere plures exceptiones [a] vt pacti iusiurādi ꝛ
rei iudi. vt. ff. de exce. l. nemo ꝓhibeṫ. est ergo effectus

In beneficium. in fi. prime postil. et vide ad not. hic Bar. in.l. nemo.et.l. is q.ff.de excep.et bar.et doc.in.l.j.C. de fal. causa adie.et Specu.ti.de excep.§. viso. col.pe. vbi.in summa notandum est.et Jo. an. hic in pla.in.l. monende.in.iij.not. de delato. lib.x.et bar.in psi.cxcij.in fi. vbi. quarto dico.q allegat dy. hic.et ample p Felyn. in.d.c.licet cam.sup verbo astrinxit. col.xxxj. vbi ponit duas oclusiones cum decem fallen.

regule quod simul et diuersis temporibus proponere possum plures defensiones quibus omnibus mediantibus vel altera eorum excludetur intentio actoris. Sed opponitur et videtur quod si proposui vnam non possum proponere aliam: si enim conuentus actione noxali negaui me seruum habere in ptate: et conuictus de mendacio volo me dicere seruum hre in ptate et coueniri noxaliter non sum audiendus. vt.ff.de noxa.l.quoties.§. ptor.et.l. si seruus depositus.§.si negauerit. Item si conuentus de pauperie negaui quadrupedem meum esse conuictus mendacio volo dicere meum esse et dare pro noxa non audior. ff. si quadru.pau. fe.di.l.j.§. interdum. Item si rei ven.ouentus negabam me possidere et conuictus de mendacio volo me dicere possidere et paratum me suscipere iudicium non audior: nam possessio nihilominus transfertur ad actorem. vt.ff.de rei vendi.l.fina. item si conuentus hypo. neg. rem debitoris: et postea probato dnio debitoris volo dicere mihi pmo obligatum fuisse non audior. vt in auc. de trien.et semis.§. illud quoque. col.iij. et.C.qui pos.in pig.hab. aucte. si possessor. Item si negaui scripturam meam que otra me producebatur vel negaui numerationem: et conuictus volo postea confiteri scripturam meam et numerationem allegare solutionem non audio: quia nihilominus condenabor in duplum. vt in

mer.et bart. in.l. cum de indebito. ff.de pba.bal.in l.si q dicit.C.de excc.et bar. consi.in repe.l.j.in pmis cartis.ff. de vul. et pupil. substi.et Ange.ere. insti. de excep. §. idem iuris est. col. vj. ver si.caplo quartum principale. et ver. hic sumpta occasione.an reus possit opponere etc. et p doc.i seq. addi. allega. Et no.quod vbi qs allegauerit plures exceptiones sufficit alteram pbare ad victoriam sue cae. vt.c. cum tam dudum.de pbe.et hoc sentit dy. in prin.vbi.est ergo effectus etc.et alexa.in psi. vj.lib. iij. nisi requireret concursus oium. vt.l.iij.§.hoc autem supiori ibi duas res docere.ff. de iti. actuque pri. vel nisi se astrinxisset ad oia pbanda. vt. c. licet cam.et ibi glo.in verbo astrinxit. de pba.et.l.diuus.et ibi bart. ff.de re iud.et not. Jo.de

et Fely. sing. l.c. ij.col. xij. vbi.restringit.de rescri. et abb.sicc. consil. lxxxviij. et in psil. l.li.j. Ad de alex. consi.lxj.col.ij.vbi. sed in casu nro. li.ij.et pau.de ca. psi. xxvj.in anti. Ang.et Iaso.i.§. j.de act.et ipsi ange. in.§.q astise voluit. et ibi Ioa. fab. insti. de excu.tut. et ibi Ias. in addi. ad chri stopor.et qn qlitas adiecta scto debeat pbari cum facta.vide p Fely.vbi.s.et i.c.in exanimata.de in di.et Imol.et anto.in.l. exhibita. eo. ti. et alex.i.l. diuus. col.ij.vbi. successiue. quare bal. et mod.in.l. titia.ff.so.mat.et Anto. corseti in suis sing. in litera qlitas. et alexand.in addi.ad bart.in.l.q vxori.§. qui tm.ff.de adul. bart. in.l. sulcinius. §.j.ff. ex quibus cau. i pos.eatur.et bal. in.l.j.C. de condi. incer. et in.l. ij.post Cy.C.de

auc. de trien. ⁊ semis. §. studiū quoqꝫ. ⁊. C. de nō nume. pecu. auctē. contra qui propriā. Sed in omnibus his di cūt ꝙ specialia sunt. Ratio aūt specialitatis est vt mē daciū puniatur vbicūqꝫ ergo deꝑhendetur in ꝓponē te defensiones mendaciuꝫ idē erit dicendū per oīa cuꝫ vbi eadē ratio est idē ius statui dꝫ: sed vbi ꝓponuntur exceptiones ꝯrie necesse est inesse mendaciū: qꝛ si vna est vera eius cōtraria necessario erit falsa. Cum ad po sitioneꝫ vnius contrarioꝝ sequatur remotio alterius. ff. de verbo. sig. l. hec verba. ⁊ de instito. l. sed ⁊ si pupil lus. §. si institoria. ⁊ ꝓpter hec opinio illoꝝ qui dicunt eycere ꝓponentes exceptiones cōtrarias non ꝓcedit: vñ mihi videtur clarius[a] distinguēdū: qꝛ dico aut exce ptiones que vidētur ꝯtrarie ꝓponenꝰ conditionaliter aut simpliciter: si cōditionaliter proponi possunt etiaꝫ contrarie: verbi gratia: qꝛ dico me debitorem non esse sed si cōtingit probari me debitorē esse propono exce ptionē pacti de non petēdo vel solutionis vel aliā simi lem. vt. C. de excep. l. si quidaꝫ. in fi. Sed si proponuntur simpliciter: aut est possibile primā cōuerti assertioneꝫ cōcurrere cū scd͡a: aut nō est in primo casu qñ est possi bile primam cum secūda cōcurrere. i. possibile id qd̄ in vtraqꝫ cōtineꝰ simul verū esse: tunc licet plures ꝓpo nere simul ⁊ diuersis tēporibus. ⁊ ita loqtur ista regu la. ⁊. ff. eodē titu. nemo prohibeꝰ. sed si non est possibile primā cōuerti assertionē cū scd͡a ꝯcurrere: id est nō est possibile simul verū esse qd̄ in vtraqꝫ ꝯtinetur: quia in vna negat: ⁊ in altera affirmat: ⁊ affirmatio ⁊ negatio sunt directe ꝯtraria: tūc dico ꝙ non audieꝰ. vt in auc. de triē. ⁊ semis. §. studium vero. ⁊. §. illud quoqꝫ. ⁊. C. de nō nume. pecu. auc. ꝯtra qui propriā cōpe. l. fi. ⁊ qui po tio. in pig. habe. auc. possessor. ⁊. ff. de rei vendic. l. fi. ⁊ si quadru. paupe. fe. dica. l. j. §. interduꝫ. ⁊ de noxa. l. fi. ⁊. l. si seruus. §. si negauerit. ¶ Item opponitur: quia iure cauetur ꝙ reus in exceptione est actor: vt. ff. de excep. l. j. ⁊ de proba. l. in exceptionibus. in prin. sed actor non potest plures actiones ꝓponere: sed vnā de pluribus debet eligere. ff. eo. l. nemo. §. quoties. ⁊ de tribu. actio. l. qd̄ in heredeꝫ. §. eligere. ergo nec reus poterit oppo

proba. ⁊ Angel. areti. ⁊ Iaso. de may. colū. xx. in §. omnium. auc. de actioni. ⁊ ibi quid in actore: ⁊ qd in reo. ⁊ alexan. consi. ccxxj. col. penul. versi. quod. lib. j. ⁊ pul chre per Felyn. in. c. auditis. col. penul. versi. ij. cō clusio. de ꝑscrip. ⁊ ludo. boloꝫ. in suis secūdis interpreta. in. l. si arbiter. ff. de ꝓba. ⁊ Bart. in disputatione. in. c. iure municipali. ⁊ decisi. parlamē ti dalphina. qōne. cccccliij. ⁊ ibi in addi. ⁊ Hyppol. de marsiliis in suo singulari clxxxvij.

a ¶ Adde bart. in. d. l. nemo ꝓhibetur. ⁊ ibi Alexan. in additio. ⁊ Bar. in. l. j. versi. circa scd͡m. C. de fur. ⁊ in auc. contra qui ꝓpriam. in. ij. ⁊. iij. col. C. de non nu. pecu. hic alleg. ꝑ Dy. ⁊ Ray. ⁊ Imol. in l. titie si nupserit ff. de condi. ⁊ demon. ⁊ bal. in. l. peremptorias. i iij. col. versi. q̄ro nunquid ille. C. senté. rescin. non posse. ⁊ Innoc. in

nere plures defensiones vt vr: rñdeo ꝛ dico ꝙ ꝗuis plures actiones actoꝛ nō possit simul ꝓponere plures tñ exceptiones re⁹pōt ꝓponere siue ex eadē siue ex diuersis causis oꝛiginē sumētes vt hic. ꝛ ꝑalle.l.is q.ꝛ.l. nemo. Rō aūt est q̄re aliud in vno ꝛ aliud in alio: qꝛ fauoꝛabilioꝛes sunt rei q̄ꝫ actoꝛes: vt in regula iuris. Rō rōnis[a] est: qꝛ in ꝑtāte est actoꝝ qñ ꝓuocēt nō in ꝑtāte reoꝝ qñ ꝓuocenť. vt.ff. de doli excep. l.pure.§.fi.sed an ꝑ viaꝫ cumulationis pꝛoponere poterit plures actiones q̄dam nō intelligētes cumulationis materiaꝫ dicunt simpľr ꝙ non. vt ꝑdicto §.quoties. ꝛ iō ꝯctus de cumulatione cōiter valeat: ꝛ sic vtilis apud canonistas sicut apud legistas: qꝛ sꝫ canones dꝫ exꝑmi res ꝛ cā lꝫ nō actione[b] nūqd pēdēte pꝛimo iudicio licebit eandē rē ex alia cā petere: vel an licebit aliā rē petere ex eadē cā: hec enīꝫ est cumulationis natura. Ad huius declarationē ꝛ intellectū q̄rēdū est an cumulatio sit admittenda[c] ꝛ in q̄bus casib⁹. Et circa ꝑ pꝛīo ingrēdū est an ꝑncipia siue rľe q̄ de cumulatiōe tradunť sint vere: qa ꝑncipijs ignoꝛatis ignoꝛari opꝫ: ꝛ ea q̄ sunt post ꝑncipia.ar.in auc.de nō alie. §.si min⁹. ℭ Regula aūt q̄ de cumulatione tradi dꝫ copulatiue hoc mō vbi plures sunt actiōes ꝯrie: ꝛ q̄ electione nō tolluntꝛ: ꝛ in pꝛīa quaꝝ absolutoꝛia lata non parit exceptioneꝫ rei iudi. in

ť.cū venerabilis.de excep.ꝛ Lanfran.de oꝛla.in.c.qm̄ cōtra falsam. super verbo exceptiones.col.ij.ver. ex his seq̄tur. de ꝓba.ꝛ abb.in.c.pastoꝛalis.col.v.versic. iuxta hoc.ꝛ ibi fely.colū.v. ver.circa dicta. Abb. de excep.ꝛ Sely.c. post cy.ꝛ barto.in.d. auc.ꝯ ēt fely.in c.fputari.col.j.ꝟsi.q̄nta declaratio.de fide instr. ꝛ Bart.in.l.cum indebito.in ꝑnc. ff.de ꝓba.ꝛ alex.in.l.etiā.§.lꝫ.ff. solu.matr.ꝛ bartol.in sua dispu. incip.index per imperitiā.col.ij. ꝟs.quarto ꝓbaf. ℭ Adde ad ꝓpositū hui⁹ apostil.istum in.l certi.ꝛ quod ibi posui in apostil. ad ipsum.in ꝟsi. ꝯrijs exceptionibus.ff.de no.op. nun.dixi in apostil. ad bal.in.l. j.in princi.C.de fur.ꝛ in.l. cuꝫ de indebito.ff.de pꝛoba.ꝛ plene ꝑ lanfran.de oꝛla. in.c.qm̄ ꝯ falsaꝫ. §.exceptiões.nu. iij.ver.ex his sequitur.ꝛ ibi in apo.ad ipsuꝫ.in ver.diuersis tēpoꝛibus.de ꝑb. allť.d.coapo.

a ℭ Adde qđ ꝑ istā vltimā rōnē dy.tenet bar.i.l. nemo ꝓhibeť.de

excep.in vlt.q.ꝛ in.l.si expssiuꝫ.ff.de appell.ꝙ actoꝛ pōt in replicatione plures actiones ꝓponere vt ibi vide. Adde ꝙ posui.s̄.e.in ꝑxi.ꝑced.apost. Imol.post glo.ꝛ Bar.in.l.nemo.ff.de excep.ꝛ Spec. in titu.de excep. §.iiij.ꝛ de sula. §.viij.ver.sꝫ nunquid talis.

b ℭ Adde an actio debeat exꝑmi in libello taꝫ de iure ciuili q̄ꝫ canonico ꝑ glo. bart.bal.ꝛ alex. i.l.j.§.j.ff.de ed. cy.bar.bal.saly. Ias.ꝛ alexā.in.l. edicta acti.C.de ed.ꝛ Ioā.fab.ꝛ ang.are.ꝛ ias.in §.oīuꝫ aūt actionū.insti.de act. ꝛ imo.abb.ꝛ fely.in.c.dilecti.de iud.ꝛ.c.examinato.e.tit.vbi.in d.c.dilecti.in fi. fely.ponit regulā cū q̄tuoꝛ fall.

c ℭ Adde an ꝛ qñ cumulatio sit admittēda.glos. cy.bar.bal.i repe.paduana sal. ang.pa.de ca.ias. de may.ꝛ alex.de imo.in.l.edicta. C.de edē.ꝛ Io.de pla.io.abb.ang. are.ꝛ ias.in.§.si min⁹.co.xij.insti. de accu.ꝛ bal.ꝛ car.ꝛ ale.i.c.j.an marit⁹ suc.vxo. i vsi.feu.ꝛ alex.i l.si idē.ff.de iur. om.iu.Et opinio

bart.in.l.edicta. post mediu.v.s3 iuxta hoc quero rc. r in.l.libello rd.§.sed si aliu. ff.de accu. vbi t3 q plures actiones vel accusatores diuerse spei cotra eundem in eode libello cumulari non possunt. argu.l non est nouum. ff.de actio. empti.reprobat a doc. q ptra bart.est gl. in.c.dispedia. in psic. psonalis.3. de rescri. eo.lib. r t3 Salyc.in.l.si qs homicidij.C. de accus. dicens opi. Bar.iure no pbari refert r sequit alex.in.d.l. si ide.in princi.p illum tex. Et an i odiosis admittatur cumulatio vide glo.quas fa ciunt ibi Bart. r Ludo. bolo. fin. in.l. vbi fideiussor.ff. de solut.r Bart. in.l.ij. §.j. ff.de condi.insti. r Bal.in.l.sancimus.§.si qs autem.C.de dona. r alexan.in.d.l. si idem. colu.ij. r adde hic abb. siccul.r. colu. in c.ij. colu.penulti.r seque.d lib. oblis. r Specu.ti tu.de actio. r pe

secuda ibi admittit cumulatio. Sed cu tractatur de cumulatione ipedienda d3 tradi regula disiuctiue ex hoc mo vbi plures sunt prie actiones:vel que electioe tolluntr:vel in quox pria absolutoria lata perit exceptione rei iudi.in scda ibi repellit cumulatio.Q d aut pducta regula copulatiue posita sit vera:ostedo sic primo p illud generale no d3 expectari casus cui⁹ nihil opat euetus.vt.ff.de fideiuss.l.pe.r ad vell.l.afr.§.fi. sed certu est q absolutoria lata in petitione pria no perit exceptione rei iudicate:scda qncuq3 mutat psona vel ca petedi vires.ff.de excep.rei iud.l.cu de hoc.r.l.cu querit.ergo no d3 impediri scda pedete prima:ptcrea in spe dubia ostitutus no d3 esse melioris oditionis q is q est in spe certa:vt pbari pot ex.l.vlt.ff.de opensa. r ex.l.eu q duobus.de acq.here.r de leg. iij.l.j. in prin.s3 nodu absolutus in pria est in spe dubia:sed absolut⁹est in spe certa.Si ergo dicimus petitione scda3 ex alia ca ppositam:vel ad alia rem ex ca eade3 impediri pedente prima r cocedi absolutoria lata in prima ia3 no absolutus melioris oditionis q absolutus q esse no d3 vt dictu est maxime:q2 no solet actor lite contestando facere conditione sua deteriorem.vt in regula iuris.ff.eo.l. no solet.r.ff.d noua.l.illa.Preterea pbatur:alio modo certu est q appellatione pnunciatu extinguit:r ad eu statu reducitur in quo erat post lite cotesta.r ante sententia:vt probat per.l.ita demu.de procu.C. r per.l.q cum maio.§.accusasse.de bonis liber.ff. de iniuncto testa.l.si quis filio.§.hi autem oes.r per.l.ij.in fi.Vnde paria vident lite pendere r appellatione interpositam:sed appellatione interposita licitum est plures cotingere seu cumulare ex quibus ostendit appel.iustitia continere:ergo pedete causa pncipali:licere videt plures causas cumulare ex quaru omniu3 vel vnius pbatione appareat rem deducta in iudicio debere deduci in condenatione.vt.l.scio.§.vlt.ff.de app.ptrea pro hoc pot induci.insti.de actio.§.si minus.intelligedo tex. vt iacet.r de doli excep.l. apud celsum.§. item queritur. Ite potest pbari per.l.vlti.ff.de appel.nam ibi licitum est petere ex eade causa ad aliam rem extedere.Et sic

exhis

ex his duab⁹ probaṫ ex.§.itē q̄ritur q̄ prima pendente posse ex eadē causa agi ad id q̄d plus.⁊.l.scio. pbaṫ ad eādē rē agi posse ex alia causa. Ex duobus primis argu. ꝯcludiṫ vtrūq̄ꝫ cōiter: preterea pbari pōt per.l. sed si ante.de excep.nā ibi prima scd̄a petitio eandē causam habent ꝯsiderato effectu ⁊ a diuersa pponunṫ: ⁊ q̄ꝫ ab solutoria lata in prima non parit excepti. in scd̄a etiaꝫ admittitur, cumulaṫ ergo ⁊c. preterea pōt probari per l.j.§.qui aūt.ff.quoꝝ lega.di.intelligēdo literā ḡnaliter vt iacet quemadmoduꝫ solemus facere quoties incer tum est que actio potius teneat.naꝫ duas dicamus ⁊c. ergo concludit ex eo q̄ due actiones ex diuersis causis possint eodē tempore ad idem proponi cumulationes cōceduntur. Itē scd̄a regula tradita disiunctiue similiter vera: q̄ꝫ cōstat q̄ vbi sunt plures actiones cōtrarie pposita vna repelliṫ alia.ratio eniꝫ cōtrarioꝝ est q̄ est vt posito vno alterū intelligaṫ remoueri ad hoc facit. C.de fur.l.j.⁊ si seruus extero.l.vnica. ⁊ de condi.l.fi.ff. de insti.l.sed si pupillus.§.institutoria.⁊ de v̄bo.signi.l. hec verba. Itē si electione tolliṫ vna electa p̄cludiṫ alterius via: vt.ff.de noxa.l.electio. ⁊ de tributo.l. q̄d in heredē.§.eligen. Itē vbi sunt due in quaꝝ prima sentētia lata parit exceptionē rei iudi.in scd̄a repelliṫ cumulatio.ff.de excep.l.fundū.⁊.l.fundi. apparet ergo q̄ premisse due regule quaꝝ prima p̄mittiṫ cumulationem, scd̄a denegat vere sunt. Contrariū⁹ aūt p̄dictoꝝ arguo sic falsum.⁊ inofficiosum nō sunt ꝯ̄ria nec electione tolluntur nec absolutoria lata in vno parit excep.rei iudi. in alio: ⁊ hec colligi p̄nt ex.l.eā qui. de peti.here. ⁊.l.lucius.ff.de except.⁊.l.cōtra maiores.C.de inoffi. testa.⁊ tn̄ ab eodē pposito impediūt se cōcursum, ergo regula p̄ma cumulationē admittēs est falsa. Itē noxalis actio de facta noxe deditiōe.l.j.insolidū q̄nq̄ꝫ cōpetens ⁊ cuꝫ noxe deditione.l. noxaliter q̄nq̄ꝫ simul pponuntur nec impediūtur cōcursu: ⁊ absolutoria lata in vna parit except.rei iudi.in alia: vt in.l.in delictis.§.si detracta.ff.d̄ noxa.ergo regula secūda cumulationē impediēs est falsa. Preterea petitoriū ⁊ possessoriū nō sunt opposita. vt pꝫ in.l.j.§.huius aūt.ff.vti possi.nec electione tollūtur ⁊

ti.§.ij.versi.nota dū etiā.⁊ hic.s nūquid p̄ns. ⁊ si mul.⁊c. aliqd p bart. Ange.in re pe. ⁊ ibi Alexā. in.l. naturaliter. §.nihil cōe.ff.de acqr.pos.⁊ Lud. de ro.in ꝯsi.cccl. incip. viso themate.⁊ i cōsi.cccc⁊ij col.iij.versi.an li bellus.⁊ Alexā. consil.lviij.circa prin.li.v. ⁊ Lud. bolo.in.l.nemo. §. quoties.ff. de reg. iur. in scd̄a interpre.⁊ Paul. de ca.in ꝯs.cxcij. col.ij.incip.viso ⁊ cōsideratis.ij. vol.nouoꝝ ⁊ bar ba.post dect.i re pe.ca.raynald⁹. fo.xxxij.col.iij. i fi.d̄ test.⁊ decisi. pla.dalph.cxliij. ⁊ ibi i addi. ⁊ de. odiosis ⁊ penali bus Cepol.i ꝯsi. xxxiiij.satis am ple. ⁊ adde Ioā. de imo.cōsi.cxij. ℭ Adde q̄ con tētus vna actio ne cū posset plu rib⁹ couenirí dꝫ hue ab alijs absolui q̄ ꝯdēnet. ter.est quē l ad. pōta. in suis singu.col.iij.fol.iij. versi.aduerte. di cit eē vnicuꝫ.⁊.l. si pupillus.ff. de annuis leg. licet

cumulanf: vt l.l.cū fundū.§.fi. de vi ⁊ vi arma.⁊.l.nāfr. §.nihil.de acq.pos.⁊ tñ absolutoria lata ī petitorio parit [a] excep.rei iudi.ī possessorio.vt determinatū est in.l. ij.⁊.iij.§.qdā ff.de interdic. ergo pdicta regula scđam cumulationē impediēs est falsa. Preterea hypothecaria ⁊ psonalis sūt diuerse,ita ꝙ nō ɔ̄rie nec electiōe tolluntur: ⁊ tñ absolutoria lata in psonali parit exceptionē in hypothecaria: vt.ff.qbus mod.pig. vel hypo. sol.l.si defereter. nihilominus cumulanf ⁊ simul ꝑponūtur [b] vt in auc.de fideius.§.s3 neq3.col.j.ergo r'la est falsa.Preterea ibi ɔcedif cumulare.i.diuersas actiones ex diuersis causis ad idē ꝑponere ſm intellectū verū vbi actor est īcertus ꝑpter factū aduersarij que potius competat.vt.l.j.§.qui autem.ff. quoꝝ leg.⁊ ibi nota. ergo vbi propter factum aduersarij nō est certus non permittitur actori ex diuersis causis plures actiones ad idem ꝑponere.ergo r'la p̄ma cumulationē admittēs est falsa.Preterea si peto rem legatā rei vēdi.⁊ succūbo si postea peto psonali actione ex testō sigdē in p̄ma ꝑnūtia tū fuerit rē nō fuisse testatoris nō obst.exceptio rei iud. arg.ff.de excep.rei iudi.l.fi.⁊ tñ si ꝑposita vna eadē pēdēte velim ꝑponere aliā non possum vt in.l.cū filius.§. varijs.ff de leg.ij.cū ergo hec nō sūt ɔtrarie s3 diuerse, nec electione tollunf ⁊ possibile sit absolutoriā latā in p̄ma nō parere excep.rei iudi.⁊ in scđa tñ īpediūt se cōcursu a[illegible]paret p̄mā regulā esse falsa3,preterea ciuilis ⁊ criminalis ex eodē facto ꝑcedētes [c] nō sūt ɔ̄rie:ꝙ ps3 qr vna posita nō pōt excludi altera : nec tollunf electione nec snia lata in vna parit excep.rei iud. in alterā: vt.l.j. C.qñ ciuilis act.crimina.ꝑiudicet.⁊.ff.de tab.exhi.l.locū.§.si qs dolo.⁊ de lib.homi.exhibē.l.iij.⁊ tñ īpediunt se ɔcursu ⁊ nō cumulanf, vt.l.iterdū.de publ.iud. ⁊.l.ij. ff.d vi bo.rap.ergo relinqf p̄ma r'la falsa. ꝑterea actio de piculo q̄ daf ɔ̄ vēditorē serui,⁊q̄ daf ɔ̄ emptorē non sūt ɔ̄rie nec electione tollunf nec vno cōuento alter liberaf: ⁊ tñ vna posita implebif altera vt l.quoties.§.si creditor.ff.de pecul.si ergo ɔ̄ diuersas ex eadē causa : ⁊ ad diuersa impediunf cumulari.multomagis qñ ɔ̄ eūdē ex eadē cā l3 ad diuersa īpediantf:ergo regula cumu-

videref s3 eadē secus ꝙ electiōe vnꝰ ab alia libe raf.vt.d.l.qđ in heredē.§.eligef. s3 aliā.l.si pupil. nō potui in libro meo inuenire.

[a] ℂ Add' Dy.⁊ q̄d ibi disco ī r'la q ad agēdū.j.eo.⁊ Dy.j.ea.r'la.ħñ. ad tertiū.sol.sequē.⁊ Abb.sic.⁊ doc.ī.c.j.đ causa possess.⁊ ꝑprieta.

[b] ℂ Adde an in eo.libello possit cumulari ⁊ hypothecaria ⁊ psonalis.l.ud.de ro.in ɔsi.cccl.col.ij.ħ. q̄.dubitaf ⁊ doc. in ture ꝑ Dy. hic alleg.⁊ sing. decisi. parlam. grationo.dalph. cvij.⁊ Ioā.fab. Ange.are.⁊ Ias. in.§.item seruiana.instit.de act.

[c] ℂ Adde qñ ciuilis actio possit cumulari cū crimina.Cyn.in.d. l.j.C.quādo ciuilis actio. ⁊. ⁊ bar.l.l.ij.§.j.ff. vi bo.rap.⁊ bal. l.l.f.col.ij.ħic.s3 ɔ̄.C.đ appel.⁊ i d.l.edicta actio. l repe.pertinua. C.de eden.⁊ Alexand.in addi.ad bart.in.d.l.ij.§. j.vi bo.rapt.⁊.j. in vlti. apostil.

lationē inducēs nō pcedit. Itē ꝯ regulā cumulationē inducentē est. l. si qs libertatē ad si. ff. de pet. here. nā ibi ichoata petitione libertatis ex vna cā nō pmittit pbari cōpetere libertatē ex alia: ergo apte īpediunt cumulationē ad idē ex alia cā, ppterea ꝯ regulā est. l. si duo. §. idē iul. in si. ff. de iureiur. nā ibi nō pmittit scda petitio in q̄ scda ppter diuersitatē psonaꝝ nō obstet exceptio rei iudi. absolutoria lata in pma. Itē ꝯ cumulationē est. l. nō est nouū. ff. de act. emp. ibi enī nō pmittit plures ex diuersis causis eodē tpe ad idē pponere. sed dicit vnā debere pponi in qua vtriusq; cōmoduꝫ veniat: pꝫ ergo ex pdictis cumulationē nō pcedere nec pcedere posse regulas q̄ de cumulatione tradunt. ¶ Regulas ꝯcedo ⁊ ad opposita singulr rn̄deo. Et primo ad primū: qꝛ quedā sunt cōtraria in origine ⁊ effectu. ⁊ illa tollūtur electiōe. vt in. l. j. de fur. ⁊. l. si seruus ex te. ⁊ de condi. l. vlti. C. ⁊ i his cumulatio nō pcedit. Quedā sunt ꝯria origine ⁊ effectu ꝯuenientia. qꝛ ad vnū finalē effectū tendētia. vt falsum ⁊ inofficiosum: ⁊ ista nō tollunt electione, nec snia lata in vna piudicat in altera, vt. d. l. cū quo, sed nō patiunt se cōcursu rōne cōtrarietatis que est in origine: ⁊ in his similiter cumulatio non procedit, vt. d. l. ꝯ maiores. Quedā sunt q̄ nec in origine nec in effectu sūt ꝯria ⁊ electione nō tollunt ⁊ absolutoria lata in vno nō piudicat in alio: ⁊ in his pcedit regula q̄ cumulationē pmittit. ¶ Ad scdm rn̄deo qꝛ in. §. si detracta. nihil cumulat nō ibi petit aliud: sed idē nec ex alia causa sed ex eadē. Et solum agit de quodā beneficio a lege pmisso excedēdo vel denegādo, vnde ibi nihil agitur q̄ specialiter detractionē aut argumentū inducat quātum ad formā sententie vt in. l. miles. §. ij. ff. de re iudi. vnde ad materiā de cumulatione nihil facit. ¶ Ad tertiū rn̄deo ꝙ credo ꝙ non sit verū simpliciter ꝙ absolutoria sentētia lata in petitorio pariat exceptionem rei iudi. in possessorio ex tali rōne: qꝛ sicut causa dn̄ij sepata est ab vsufructu formali, ita causa pprietatis separata est a possessione, vt colligi pōt ex. l. naturaliter. §. nihil. ⁊. l. permisceri. ff. de acq pos. sed si forte cōstat ꝙ lata in dominio nō parit exceptionē rei iudicate in vsufructu formali, vt. l. si cū argētum. §. penul. ij. respōso. ff. de exceptione rei iudi. ergo lata in pprietate nō parit exceptionē in possessione. ⁊ hoc determinatur. C. de interdic. l. incerti. Et qꝛ determinationis contrarie reperiuntur ideo plene dices vt. j. eodem tit. l. qui ad agēdum. ¶ Ad quartū dico scꝫ ad. §. sed neq; dubitationis causa qd̄ proposita personali nō possit ex postfacto proponi hypothecaria ꝙ absolutio lata in personali parit exceptionē in hypo. vt d. l. si deferente. licet ergo cōiungere ab initio vt in. §. sed neq;. sed non cumulare ex postfacto: qꝛ ⁊ alias in simili conceditur ab initio qd̄ ex

a ¶ Adde bart. in l. omnes. §. lucius. ff. de his q̄ in frau. credi. ⁊ in l. certū. §. j. ⁊ ibi Alexan. in addi. ff. de cōfessis. ⁊ Cy. in l. edita actio. in .iij. q. C. de eden. Angel. are. ⁊ Ias. post Ioan. fab. in omniū antē actionū instit. de acti. ⁊ Alex. in l. nō hoc. col. j. ver. itē no. C. vnde cogna. ⁊ pulchre Ludo. bolo. in l. nō debet post Bald. ff. de dolo in fe. cōis interp. ⁊ Ange. are. insti. de actio. §. si quis in fraudē. col. iij. versi. ex quibus. ⁊ bal. in l. p̄sumptio. C. si ꝯ̄ fis. ⁊ l. l. domū. ꝑpe finē. C. de rei vē. ⁊ in l. ij. C. q ac. nō pos. col. iij. ⁊ ang. ꝯsi. ccxxiij ⁊ Andr. barba. i repe. rubrice de fid. istr col. xxix.

b ¶ Adde q actio ꝑsonalis pōt cōcurrere cū rei vēdica. ꝓ relegata etiā si dñium sit trāslatū i legatariū qꝛ actio ꝑsonalis dabitur ad tradendā posses sionē ⁊ nō ad dominiū trāsferendū ⁊ h̄ hoc ē gl. i §. j. versi. sed nr̄a insti. de leg. quā faciūt sing. bart. ⁊ bal. ange. alex. frā. de are. ⁊ bar. sozi. i. l. j. ff. de le. j. Cy. ⁊ bal. i. l. j. C. cōia delega. Io. fa. ⁊ ang. are. eo. iij. ⁊ ibi Lud. bol. i suis ꝑmis īterpte. in d. §. j. versi. sed nostra.

c ¶ Adde Dy. ⁊ que ibi dico. j. in vltima postilla.

d ¶ Adde Dy. ⁊ que ibi dixi in regula ratihabitio ne in fi. s̄. eodem titulo.

post facto denegatur vt. l. ⁊ ancillaruꝫ. §. illud. ⁊ l. quoties. §. si creditor. ff. de pecul. ¶ Ad quintum scilꝫ ad. §. qui autē respon. quia licet ibi positio actionuꝫ sit copulatiua, tamen cōclusio petitionis alternatiua est, vt patet dum di. protesta. si ex altera ⁊c̄. si alternatiua: ergo incerta ⁊ ratione illius incertitudinis regulariter non procedit. vt in l. pretor. §. qui autē. ff. de iniurijs. magis enim cōclusio [a] petitionis spectari debet q̄ꝫ petitio. ar. de li. leg. Laurelius. §. stico. ⁊ de penis. l. si preses. sed in cumulatione petitio. ⁊ cōclusio copulātur: ⁊ sic non repellēda: qꝛ qua ratione potest ex pluribus causis debe ri potest ex pluribus causis separatis ⁊ non cōtingentibus peti, distinctio ergo copulationis oppositū tollit. ¶ Ad sextum respō. quia ibi potest esse vtriusq; eadeꝫ causa ⁊ alia in eo quod in eadem: quia si pronūtiatur nō legatum sententia lata in vna parit exceptionē rei iudi. in altera. Item potest esse alia vt si primo agatur rei vēdi. ⁊ pronūtietur rē nō fuisse testatoris ⁊ ꝓpterea nō cōpetere rei vēdi. eo casu exceptio nō obstaret in personali [b] ex testō tamē lite pē. in ꝑma ꝓpter futurū dubiū ꝓnūtiationis euentū cumulatio repellit. vt. j. dicā. ¶ Ad. vij. rn̄. q absolutoria in ciuili lata parit excep. in criminali [c]. ⁊ eꝯ̄ qn̄ ꝓnūtiatur super facto. i. delictū nō fuisse cōmissuꝫ: eo enī casu effectus ꝓnūtiationis ad totū extēdit. ar. ff. d̄ iureiu. l. si duo. §. idē iulian⁹. ⁊ l. si duobus. §. colonus. ⁊ ꝓpterea se nō cōpatiunt ꝯcursu ⁊ sic oppositio nō ꝓcedit. ¶ Ad. viij. rn̄. s. ad. §. si creditor q ibi absolutoria qua ꝓnūtiat indebitū parit exceptionē in altero: ⁊ ideo vna non pōt alij cumulari: sꝫ eꝯ̄ hoc est apte qꝛ ibi dicit q pendēte iudicio ꝯ̄ emptorē non pōt agi ꝯ̄ vēditorē: ⁊ tn̄ ꝯstat q lata ꝓ emptore nō parit exceptionē vēditori vt. l. si a te. §. iul. ff. de except. rei iudi. Sꝫ rn̄. verꝫ est q nō ꝓdesset nisi ꝓnuntiet nō ꝯ̄ctam: tūc enī qua rōne lata ꝓ fideiussore ꝓdest reo ꝑncipali [d] vt

in.l.duobus.§.a fideiuſ.ff.de iureiur.lꝫ fideiuſſoris nō interſit nō peti a reo ꝑncipali: vt in.l.fideiuſſoris.ff.de pac.eadē rōne lata ꝑ emptore ꝑ eundē modū extēdaꝰ ad venditorē: ⁊ ſic ꝓcedit rñſio. Ad.l.ſi qs liberta tē.reſpō.ibi nō erat cumulatio, ſꝫ de vna cauſa ꝓpoſita ad alterā non ꝓpoſita ad alterā nō ꝓpoſitā,improba trāſgreſſio. Et eodē modo rñ. ad.l.ſi duo.§.idē iuſ.nā ibi nō erat cumulatio ſed qdā petitionis prime de vna ꝑſona in alterā improba ⁊ illicita trāſgreſſio. Ad.l.nō eſt nouū. rñ.qꝛ ibi dici pōt ꝙ prāci cōmittiꝰ neceſſitatis nō ſubijciꝰ vt.l. non qc qd.ff.de iud.⁊.C.qūo ⁊ quādo iudex.l.j.Et ad hāc rñſionē ꝓbandā induci pōt de iniurijs.l.ꝑtor.§.ſi mihi plures.qꝛ igiꝰ regule vere ſunt reſtat videre in qbus caſibus ſm eas cumulatio ꝓcedat. Aut eniꝫ petiꝰ aliud ex cauſa alia ⁊ tūc nullo modo eſt dubia cumulatio:qꝛ ſimplr petitiones diuerſe ⁊ ſe nō ꝯtingētes quantū ad rē vel cām ſunt. Et ideo ꝓcedūt:vt.l.ſi idē cū eo.ff.de iuriſ.om.iu.⁊.C.de anna.excep.l.fi.cū ſi. Aut petit idē alia ex cauſa ⁊ tūc certū ſit ꝙ abſolutoria lata in prima cauſa nō parit exceptionē in ſcđa,vt in.l.lucius.§.ſempro.ff.de leg.iij. ⁊.l.aurelius.§.fin.de lib.lega.videꝰ ꝙ cumulatio ꝓcedat ſm regulā:⁊ ꝑ hoc.l.illa ſcio.§.vlt.de appel.inducēdo eā vt oñſum eſt.ſ.⁊ ad.§.qꝛ aūt rñſuꝫ eſt.aut agiꝰ ex eadē cauſa ad id qđ plus eſt:⁊ tūc ex quo regule vere ſunt eſt valde dubia cumulatio,⁊ qđ ꝓcedat oſtēdiꝰ:ſic primo ꝑ.l.ampliorē.in fi.C.de appel.Sed ad illā anteꝗ̄ ꝓcedā vlterius reſpōdeo,qꝛ ibi loqtur in iudicio vniuerſali ꝙ de ſui natura oīa in vniuerſitate cōprehēdit,vt in.l.ſi quis cū totum.in fi.ff.de excep.rei iudi.dū dicit nā cū hereditatē peto ⁊ corpora ⁊ actiones q̄ in hereditate ſunt videnꝰ in petitione deduci.vnde nō videꝰ noua petitio, ſꝫ potius ꝑ quādam declarationē prime petitioni extēſio.ar.ff.de pe.here.l.iiij.⁊.l.itē videndū.§.ſi qs.⁊.l.ſi quo tpe.oſtēdo ergo ꝑ alia arg.hoc modo vbi ex aliq̄ cauſa que plus debeꝰ ⁊ minus petiꝰ ipſo iure ī reliquū obſtat excep.vt.l.apud celſuꝫ.§.itē queriꝰ.ff.de doli exce.⁊ arg.l.j.§.qd ergo.de cōtrah.ta.⁊.C.ſi aduer.rem iudi.l.j.⁊ ibi de hoc ergo ſm regulā dꝫ poſſe peti eodē iudicio cumulādo:ꝑterea ſi ꝑmo peto totū ⁊ poſtea partē ob exceptio.ſed nō ecōtra lꝫ ex eadē cauſa:vt in.l.ſi qs cū totū. ⁊ de pecu.l.hinc queriꝰ in ꝑncipio,ergo admittitur cumulatio. Preterea ſi abſolutoria referꝰ ſuꝑ eo ꝙ ſui potētia ꝯtinet alterū nō nocet in cōtēto:vt ecce lata ſuꝑ actu non nocet in itinere vt determinatū eſt in.l ſi mater.§.ſi qs iter.ff.de except.rei iudi.ſed ad hoc rñdeo ſtatim ꝙ ibi determinaꝰ in litera ⁊ dato ꝙ diceret adhuc rñ.non eſt verū ꝙ actus ꝯtineat iter ꝑut iter eſt ſpēs diſtincta ſeruitutis neqꝫ valet ad actuꝫ, vt.ff.de adimē.leg.lib.j.⁊ ibi not.⁊ ideo arg.nō ꝓcedit:oſtendo ergo ꝑ

a ¶ Adde q̄n̄do s̄nia absolutoria lata sup sorte pariat exceptionē rei iudic. sup vsuris. Bart. z bald. in. l. fi. §. lucius. ff. de ꝯdi. indebi.

aliud absolutoria lata in sorte nō nocet in vsuris a vt. ff. de cōdi. inde. l. fi. §. lucius. z tñ vsure ita se habēt ad sortem ꝙ nō possunt mihi deberi nisi sors debeaꝛ vel debita fuerit: ergo licet id qḋ est plus in actiōe furti manifesti nō possit deberi nisi verū sit ꝓcessisse rapinā cuius occasione debebaꝛ tñ sentētia lata in vi. bo. rap. nō videꝛ parere exceptionē in actiōe furti si nō parit bene ꝯcludiꝛ vlterius ꝙ cumulatio admittiꝛ. Preterea hoc operaꝛ absolutio qḋ ꝯdēnatio satisfactione secuta. vt. l. si qs totū. §. plane. sed ꝯdēnatio satisfactione secuta nō tollit aliā actionem ex eadē causa cōpetētem id qḋ plus est: vt. ff. de actio. z obli. l. cū ex vno. z. l. q seruū. z arbo. fur. cesa. l. j. z. l. si colonus. z vi bono. rap. l. j. ergo nec absolutio tollet: z si non tollit seqtur ḃm regulas ꝙ cumulatio admittaꝛ. Preterea diuersitas reꝝ ita impedit except. rei iudi. sicut diuersitas personaꝝ. vt in. l. cū queritur. z. l. cū pater. de except. rei iudic. z ibi de hoc: ergo sicut ibi sunt diuerse ꝑsone lꝫ eadē q̄stio z eadē cā defensionis nō ob. excep. vt l. si cū vno. z. l. iij. de excep. rei iudi. ita vt ibi est diuersitas reꝝ. lꝫ eadeꝫ cām petitionis habentiū obstare nō dꝫ z si nō obstat seqtur ꝙ cumulatio ꝓcedat. Itē si lex ponit ita substātialem rē aut causam cū tractaꝛ de permittēda z impediēda excep. rei iudi. qḋ veꝝ est. vt. d. l. cū queritur. z. l. an eadē. z. l. cum de hoc. Et constat ꝙ vbi est causa alia licet eadem receptio nō obstat, vt in. l. aurelius. §. vlti. ergo z vbi est alia res lꝫ eadē causa obstare nō dꝫ, z si nō obstat bene sequitur ꝙ cumulatio admittiꝛ ex eadē causa in id qḋ plus est. Preterea ex purificatione p̄dicte cause z rei procedit etiā aliud: qꝛ si exp̄ssio cause in reali nō patitur vltra causam extēdi expressam: vt in. l. si mater. §. si qs. z tamen alias ad totū. i. ad omnē causam extenderetur: vt in eadē. l. §. eadem ergo expressio quātitatis certe nō patitur exceptionē vltra illam quātitatē extēdi. z ꝯsequēter nec cumulationē impedit. Preterea lex dicit ꝙ vbi ex eodē facto plures actiones nascūtur vna in plus altera i minus vna: alteram non tollit z licitum est omnibus agi. ergo vt aliquis sit legis effectus videꝛ dicēdum ꝙ etiā absolutoria lata in p̄ma agitur in scd̄a: vt. ff. ꝓ socio. l. rei cōmunis z de tute. z rati. dist. l. j. §. in tute. z de acti. z oblig. l. cū ex vno. ¶ Contrariū aūt huius ꝓbatur sic sentētia absolutoria lata in eo qḋ cōtinet alterū ꝙ nō est pars eius parit exceptionē in cōtento quod nō pars primi petiti, verbi gratia vsufructus causalis nō est pars dñij: vt in. l. si ita stipulatus. §. j. ff. de verbo. oblig. z de accep. l. ꝑ iusiurā. §. illud. z tñ absolutoria in dño lata parit excep. rei iudi. in vsufructu causali. vt. ff. de excepti. rei iudi. l. cū argentū. §. si

fundū ⁊ aliud ideo qn impossibile est ſm petitū.i. causalē vsumfructuj cōpetere nisi primū.i.dñiuȝ cōpetat.sic ergo ⁊ si ꝓnūtiatur factū non esse effectus ꝓnūtiationis trahit ad id totū qđ non pōt de iure deberi nō ꝑcedente facto sup quo ꝓnūtiatuȝ fuit: ⁊ per hoc apte induci pōt.l. j.ij.⁊.iij.ff.de excep.rei iudi. Itē hoc idē probatur qꝛ lex dicit q primo domū petit. Scđo semēta q̄ non sunt pars domus exceptione rei iudi. repellitur. Itē qui primo petit nauem, scđo tabulas que nō sunt pars nauis exceptione repellit: ⁊ hoc ideo qꝛ primū petita quadā totalitate sui ⁊ integritate cōprehēdebat scđm. vt in.l.si qs cuȝ totū.§.j.⁊.ij. ⁊ de pactis.l.si vnus.§.itē si partus.ergo cum totū factū deductū in primū iudiciū non solū cōprehendat qđ in scđo deducitur imo idē sunt. restat ꝙ ꝓnuntiatū in pmo absolutorie exceptionē pariat in scđo, ⁊ ꝯñr facta relatione ad regulā cumulationem impediat. Item pꝫ hoc apte ex eo ꝙ lex dicit res hereditarie nō sunt hereditatis pars. ⁊ tñ snia absolutoria lata in petitione hereditatis parit excepti. rei iudi. in petitione singulariū rerū. vt in.l.iulianus.⁊ in.l.si quis cū totū.§.pe.de excep.rei iudic. Plus fortifico arg. si actū sit ꝑsonaliter ex ꝯctu ꝯtra hereditariū debitorē ⁊ absolutus sit si postea agat ꝯ eundē petitione hereditatis vniuersali lȝ scđa petitio plura cōprehendat incorpaliter ꝗ prima, tñ obstat exceptio rei iudicate, vt.l.si qs cū totū.§.vlti.⁊.§. gñaliter.⁊.§. diffiniri pōt. sic ergo si primo actū fuerit vi bono.rap.ꝑ rapina ⁊ absolutoria lata sit ⁊ secundo ꝑ eadē rapina agatur furti cum idē factum ⁊ idē dubiū in scđm iudiciū deducatur ꝯstat ꝙ exceptio rei iudicate obstare debet si obstare deberet exceptio. bene restat vlterius referēdo ad regulam ꝙ cumulatio impediatur ex eadem causa in id qđ plus est. Preterea cōstat patrem ex contractu filij teneri in minus qꝛ de peculio tantū ⁊ ipsum filiū in plus, qꝛ insolidū, vt in.l.si quis cū filio. ff.de pecu. ⁊ tñ si pater iurat sup facto.i. filium dare nō opꝫ re insolidū querit exceptio filio[a] vt.l.qui iurasse.§.si pater.ff.de iureiu. ⁊ est ratio qꝛ obligatio vtriusqꝫ ex eadē causa descendit. idem ⁊ eadē ratione si iudicat̄ pro domino conuento ex ꝯtractu serui. vt in.l.si cū argentum.§.fi.de excep.rei iudica. ergo patet ꝙ cū agitur ex eadē causa in id quod plus est cuȝ id est sit factuȝ quod deducit̄ in vtrūqꝫ iudicium obstare dꝫ exceptio rei iudica. ⁊ cōsequēter cumulatio impediri. Preterea si ad idē agit̄ ex eadē causa constat ꝙ oīa qđ deducta fuerit in primū iudiciū ergo in totuȝ debet obstare exceptio: igit̄ ꝑ regulam cumulatio impediri debet ꝙ sic ostendo si rei vendicatione simplr̄ ꝑposita

[a] ¶ Adde qđ iuramentuȝ patris super obligatione ꝓsit filio. glo. bar. Paul. de ca. Alexā. ⁊ Iaso. in l. qui iurasse.§.si pater hic alleg. ⁊ glo. bart. bal. ⁊ Alex. in.l.si tibi.§.si pactus.ff.

¶ Adde Cyn. in.l.j.C.quando civilis actio crimina. preiudi. et barto.in.l.ij.§.j.ff.vi bono.rapt. et in.l. si duo patroni.§. idem iulianus.col.ij.j.ff. de iureiurã. que allegat Dyn.an absolutoria lata in civili faciat p iudicium in criminali vel econtra. de quo vide per glo.et docto. maxime bald.in l.ex morte.C.ad l.aquil.et bal. in l.j.C. ad.l. faul. de piagia. et per Imolam in.l.interdum.ff. de pu bli.iudi. et doct. precipue Anto. de but. Imo.et se lin. col.ij. versic. vj.limita.in.c.de his. de accu. et per omnes in.c. dilectus.de purgatione cano. ¶ Adde qd posui in apostil.ad dictum bald. in preallegata.l. ex morte. numero. iiij.in versicu. in criminali.C. ad legem aquil.ubi remissiue tractãdo hanc materiam cito testimonium domini cospostil.mei hic.

In psecutione certa exprimit absolutoria lata pariet exceptionẽ in totũ,vt.l. sercẽte.in pn.ff.de except. rei iudic.et solet allegari p glo.et.l.an eadẽ.§.actiones. tñ sm verũ intellectũ nihil facit sicut ergo nihil operat expssio cãe quominus exceptio rei iudic.obstet i totũ. Ita i pposito facto ex quo ius agẽdi pcedit nil operat expssio qtitatis,sz ad hoc statim rñdeo:qz refert inter gñalitatẽ rex et causax:plus enĩz operat expssio rei in pcessu q expssio cãe.vt.l.si ex testõ.et ibi no.ff. de excep.rei iud.et est rõ:qz petitio vni⁹rei nõ hz cõem finalẽ effectũ cũ petitione alteri⁹,sz secus si bñ aduertat ppendi põt in plurib⁹ causis ccurrẽtibus circa acqsitionẽ alicuius rei,vt scripsi circa.§.actiones.Sed hec rñsio nihil facit ad pñs ppositũ:qz sicut i rei vẽdi.pluriũ cãx cõcursus pluriũ actionũ ex eadẽ cã descẽdentiũ tẽdit ad eũdẽ effectũ.i.ad idẽ factũ puniẽdũ. Itẽ i rei vendi. si ab initio vna cã exprimit nõ patit expressio exceptionẽ vltra illã cãm extẽdi.vt in.l.si mr.§. si quis vo petat. si ergo et hic nõ patit expssio qtitate exceptionẽ extẽdi vltra qtitatẽ expssax. Et sic est argu.p cumulatione pmissa.c. ex eadẽ cã in id qd plus est nõ ecõtra. preterea in hypothecaria est vna cã.i.obligatio rei. et in rei vendi.alia.i. dñium,vt in.l.aliena.et.l.rẽ alienã.ff.de pign.acti.et sententia absolutoria lata in rei vendi.sciente creditore obstat exceptio i hypotecaria vt in.l.sepe.de re iudi. et tamen per rei ven.aduocat plus,qz dñiũ p hypotecariã minus,qz possessio vt in.l.in rẽ actio.ff.de rei ven.et.l. si cũ venditor.ff.de euict.ergo bene seqtur q vbi est eadẽ causa duax actionũ alterius in plus alterius in minus cõpetentiũ ex eadez cã q sentẽtia absolutoria [a] lata in vna parit exceptionẽ in totuz in altera: et cñr impedit cumulationem sm regulam premissam.Preterea absolutoria lata in debitorẽ nocet inquãtũ minoris,et econtra eo casu quo ctingit eadẽ causa eas ctinere. vt in.l. si is q heres.ff.de except.rei iud.§.est in ptãte:licet cõmuniter diuersas habeat cãs et sepatas.ergo etc. ¶ Cõcludo vlterius sz hoc tollo statiz:qz.§. ille q est in ptãte loqtur quãdo cõueniebãt in re ex cã:qz nil plus in vna q in altera,sed qñ differunt snia lata in vna non nocet

in altera: vt. l. si tn̄. §. j. ff. de edili. edic. ¶ Dico igitur q̄ cum ex vna causa plures actiones competunt: vna in plus: et altera in minus duplex pōt esse modus pronunciandi: pōt enim pnunciari super facta. i. factū istud de quo addit iudex nō pcepisse: et tunc si agat alia: certum est exceptionē rei iudicate obstare. Itē potest pnūciari sup actione pposita: eam non cōpetere ex precedenti facto: et hoc casu exceptio rei iudicate nō obstat i alia. verbi gratia ago furti nō manifesti ꝯ aliquē et dico rapuisse rem: et pnunciat rapinā non factā: si agatur postea vi bo. rapt. pper eandē cām non obstat exceptio rei iudicate: sed si pronūcief furti non manifesti actionem non cōpetere: vt q: constat rem raptā fuisse interueniente vera violētia exceptio non obstaret: q: videt absolutio facta per petitionē ineptā. Item exemplum aliud si ago ꝯtra aliquem cedentem arbores actione ex locato: et absoluit si quidē absoluat: ideo q: pnūciatur eū nō incidisse obstat exceptio. s. arbo. fur. cesa. postea agat in id qd̄ plus est: sed si pnūciatur actione ex locato non cōpetere: q: nō pcessisset locatio exceptio rei iudicate nō obstaret in furtim cesap. et in. l. aquil. et hec similia colligi pn̄t ex. l. si duo. §. idē iuli. §. ex. l. duob⁹. §. a fideiussore. et. §. seq. et. §. exceptionem. et. §. si qs iurauit. et §. si qs colonus. ergo eo casu quo exceptio rei iudicate induceret in totum certū est cumulationē impediri ſm regulam. Item q: lite pendēte incertū est qualiter debeat iudicari. i. vtrū sup facto an sup actione ꝯnter an sit obstatura exceptio rei iudicate: vel non dico tn̄ cumulationē impediri: q: cū futurus dubius euentus se habeat pariter ad duo. i. ad impediendū et ad pmittendum iudicat de eo. vt de impediente dū pendet: vt colligi pōt ex. l. pecuniā. ff. si certum peta. et per similitudinem legati relicti pure et sub ꝯditione adempti: vt in. l. si legatum pure. ff. de adimē. lega. cum seq. et. l. quoties. de nouatio. vbi ergo separate sunt cause quantū ad numerū: lz eedē in specie absolutio lata in vna non parit exceptionem in altera. Et sic nec cumulatio impeditur vt perpendi pōt ex. l. si cum ex testamēto. et ex. l. si cum argentum. ff. de excep. rei iudi. Sed vbi est eadem causa

¶ Add quibuscunq; appet male esse actum ex vna cā: et hoc apparet ex actis et ex eisdē apparet q̄ ex alia cā bñ potuisset agi. nō potest iudex ex illa apta causa condemnare: sed debet absoluere reum: et nihilominus ipse iudex i snia sua debz reseruare parti ius agēdi competēs sibi ex alia causa. tert. est valde sing. in. l. debili⁹ marsilius. ff. de pa. do. de quo fa cit festum Bald. ibi in antiq. lec. et in. l. s. in fi. C. de pig. ac. et bal. in aucten. sed et si quis. col. vlti. C. de secun. nup. et barba. in. c. exa minata. de iudi. et Anto. cōse. in suis singula. in littera iudex.
¶ Adde omnino de hac materia. Bal. in. l. prima. in fi. et quod ibi posui in addi. ad ipsum. in ver. cumulatio. C. de fideicom. dixi in additio. ad Bartol. post eum in. l. maiorem. in princi. in eodem versi. ff. de pactis.

numero per omnia licet plus vel minus in vna q̃ in altera cõtineatur absolutio in vna lata parit exceptionẽ in altera: ⁊ sic impeditur cumulatio cum eadẽ questio per omnia in iudiciũ deducatur. vt in. l. cum argentuꝫ. §. si petiero gregẽ. ⁊. d. l. si quis totum. §. generaliter. ⁊ §. diffiniri quideꝫ potest. ⁊. l singulis. ff. de excep. Abb. opposita vero posset responderi singulariter ad singulareꝫ: ⁊ vniuersaliter ad omnia: vt solicitus indagator inquirere poterit si recte rationem cõnexitatis ⁊ separationis rerum ⁊ causarum aduertat.

ℭ Idem.

Quod semel placuit: amplí⁹ displicere non potest.

ℭ In sentẽtia potest poni exemplum huius regule: nã ex quo semel placuit iudici: certa terre sniaꝫ non poterit displicere: vt per hoc possit eam mutare: siue sit equa siue iniqua. vt. ff. de re iudi. l. iudex. ⁊. l. paulus. ⁊. l. post rem. ⁊. l. cuꝫ querebaẽ. ⁊ de qõnibus. l. j §. fi. ⁊ de penis. l. diui fratres. Sed contra hoc opponiẽ de. l. si p̄ses. C. qũo ⁊ qñ iud. cum similẽ. sed dici solet ⁊ dꝫ referre vtrum snia non teneat ipso iure: ⁊ tunc ipse idem si est ordinarius potest secũdo[a] p̄nũciare: si delegatus pronunciabit delegans. vt C. qũo ⁊ quãdo iudex. l. si p̄ses. ⁊. l. si vt p̄ponis. ⁊ de accusatio. l. iiij. sed si teneat ipso iure licet iniquitatem cõtineat non potest per eũdem iudiceꝫ reuocari: vt in. l. p̄allega. ⁊. ff. de re iudica. l. quod ius sit. ⁊. C. de sententijs. l. post sententiã. tamẽ potest appellari ⁊ per iudicem appellationis de iniquitate[b] cognosci ⁊ cognita iniquitate sentẽtia corrigi. vt. ff. de re iudica. l. p̄ses. ⁊ l. cum p̄latis. ⁊ de appel. l. j. Item potest poni exẽplũ in confessione tam in iudicio cum causa vel sine causa.

a ℭ Adde an iudex possit corrigere sniaꝫ suã. glo. bar. ⁊ ibi alex. in addi. ⁊ ibi ange. aret. in. l. ab executione. ff. de app. gl. ⁊ arch. xxxv. q. ix. in summa. ⁊ in. §. his ita. ea. causa ⁊ qõ. ⁊ in c. nouit. de iudi. ⁊ oẽs doc. in. l. iudex. ff. de re iudi. ⁊ in. l. si vt p̄ponis. C. qũo ⁊ qñ iud. Inn. abb. ⁊ ibi Fely. in. c. qualr ⁊ qñ. in. j. de accu. vbi ponit regulã cum. xij. fallẽ. ⁊ plus bal. ⁊ saly. post gl. in. l. hac perpetua. C. de sen. ex periculo recitã. ⁊ quõ iudex lata sniẽtia possit incõtinenti aliquid facere saltiꝫ quo ad expẽ. ⁊ quo ad alia accessoria. alexã. ↄsi. cxix. in. j. ⁊. ij. col. in. ij. vo. vbi reperies plures allega. ⁊ Alexã. in. l. paulus. ff. de re iudica. ⁊. l. iudex. ⁊ I. udo bolo. in suis p̄mis interpret. in. d. l. paulus. ⁊ specu. tit. sentẽ. in §. v. ⁊ Inno. in. c. audientis. de procura. ⁊ Lud. de roma. in consilio. cccvij. ⁊ Alexã. consi. xc. lib. j. ⁊ dñi de rota decisio. cccxlj. titulo de re iudica. c. in nouis. ⁊ decisio. parlamẽti dalphi. q.

b ℭ Adde quod sententia nulla potest reformari per iudicem appellationis qui de nullitate cognoscit Alexan. in consilio. lxxix. per totum. ⁊ in consilio. cxxij. in vltima colũ. versicu. insuper. posito. libro secundo.

utraqz enim est obligatoria [a]. vt.ff.de interrog.act.l.j. q̄ extra iudicium cuz causa tñ legitima.vt.C.de non nume. pecu.l.generaliter.als appellatur indiscreta z non obligatoria. vt.ff.de probatio.l.cum de indebito.§.fi. z de doli exceptione.l.ij.§.circa. ℭ Sed opponitur contra hoc qd valeat extra iudicium etiaz sine causa.ff.de pactis.l.tale pactum.in princip.Sed si dicas ad liberandum aut ad obligandum procedit talis confessio. Si ad liberanduz valet etiam sine causa.vt in.l.tale pactũ. si ad obligandum non valet si causam non habeat annexam. vt.d.l.cum indebito.z.d.§.circa.Sz oppono q etiaz ad obligandum valeat vt in debito soluto:quia tacite videatur habere causam donationis annexam:quia promissio z solutio paria sunt.vt.C.ad.l.falc. l.fina.z de donatio.l.si patronus.§.de illo.sed solutio eius qd est indebitum a sciente procedens inducit presumptionem donationis.vt.ff.eod.l.cuius per errorem.ergo z promissio. Sed distingue quia aut vtraqz sciebat causaz non subesse: z tunc non inducitur donatio:qa in pari causa melior est causa conuenti q̄ agentis.vt.ff.de verbo. obligatio.l.si certum.§.sequitur. z infra eodem.c.impari. sed quando soluo sciens indebitũ ei qui similiter sciebat indebitum donare videor:z repetitio denegatur. Diceret quis quare cum vterqz scit causaz non subesse facilius denegatur repetitio q̄ conceda tur petitio. Respōdeo propterea est: qa in pari causa melior causa conuenti q̄ agentis:vt dictum est. Cum ergo

[a] ℭ Adde anto. de butr.abb.sicc. mod.in.c.si cautio. de fide instr. z bal. in rubr.C. de cōfes. z in.l.j. col.x.eo.tit.z in l.mr. in.ij.colũ. C.de rei vendi.z imo.in.l.a titio. ff.de vbo.obli.z pau.de cast.in.l. hoc iure. ff.d dona.z l.l.si diuortio.ff.de ver.ob. Bart.in.l.nuda ratio.ff.d dona. z ang.cõsi.xxv.l. cl. pro qōnũ decisione.z Alexã. in cõsi.iiij.col.iij. z sequen.lib.j.z in addi.ad Bar. in.l.cũ de indebito.§.fi.ff.de pb. z de ferrarijs in forma libelli quo agit vt pacta seruētur.in.j.glo.z Ioã.bap.de sancto Seuerino in suo singul.tract. de pactis. in q̄o. xiij.in princ.ver. vlterius isert.in quib⁹ locis scriben.tenēt q promissio extra iudiciũ facta etiaz sine cã discreta vel specificata videtur facta animo donãdi vt tenet hic Dy.p.l. campanus.maxime si in pmissione sunt adiecta verba.s.ex certa scia tunc presumit cã donationis scđm Bald. Alex.z doc.ĩ. allega.de quo pulchre per Felyn. in.c.ca.si cautio. vbi ponit regulã q confessio vel pmissio est inefficax de iu.canoni.vt.d.c.si cautio. z etiã profecto de iure ciuili.vt.d.l.cum de indebito.§.fi.ff. de pba.z duob⁹ modis ãpliat.d. regulaz. z ponit ad illã.xvj.fallẽ. z in.xj.fal. tenet cũ precedẽ. allegando hic Dyn. q confessio facta i iudicio sine cã vz quia presumitur de libertate facta: z in iudicio quasi cõtrahitur.vt.l.iij.§. idez scribit.ff.de pecu.Et tenet la doui.de rom.in consilio.clxiij. z vide Cyn.z ibi Bal.in.l.generaliter.C.de non numera.pecunie z Lanfr.de oriano in repetitione capi.quoniaz contra falsam.in verbo confessio. versic.vidimus. supra de probatio. z Alexand. in additione ad Barto.in.l.sicut.

C. de act. ꝛ Ioā. fab. Ange. are. ꝛ Iaso. de may. in. §. si minus. in. j. glos. institu. de act. ꝛ Alexā. de imo. in. d. l. a titio. Et qñ confessio extra iudicium facta noceat. Bald. consi. cxxviij. ante fi. lib. j. ꝛ an noceat fauore ani-me. vide gloss. ꝛ ludo. bolo. in. c. quoties. j. q. vij. in secūdis interpret. ꝛ i materia. vide bal. consil. cxxiiij. in fine. ꝛ cōsi. cliiij. versic. sed contra. col. j. lib. ij. ꝛ ludo. de ro. cōsil. ccclxxij. ꝛ alex. ꝯs. lxxxiij. colū. vlti. lib. j. ꝛ in cōsi. xiij. col. j. eo. lib. ꝛ cōsi. xlv. col. ij. versi. quin imo. li. iiij. quod est multū singu-lare. ꝛ bal. ꝛ ale-xā. in. l. sicut. C. de repu. here. Et ꝙ actio oꝛiaꝭ ex confessione iudi cialī. ꝛ extra iu-diciali. ex iudi-ciali: vtilis actio confessoꝛia. text. est sing. ꝛ ibi flo. in. l. perinde. §. si pꝛocuratoꝛ. ff. ad l. aquil. licet se-cus. de extraiu-diciali. vt. l. pu-blia. i fi. ff. depo. ꝛ tenet ludo. ro. in suis singu. so. ij. colum. ij. versicu. ex confessione.
¶ Adde qđ voluit allegare ro. singul. suo. xxij. qđ incip. ex cōfessione iudiciali oꝛiꝭ actio vbi dicit qđ actio ex tali ꝯfes-sione iudiciali oꝛiꝭ appellaꝭ vtilis actio cōfessoꝛia. pꝛo quo allegat tex. sing. in. l.

sint in pari scientie causa reus: ꝛ actoꝛ
seqtur qđ repetitio soluti negaꝭ: ꝛ pe-
titio pꝛomissi. sed quādo creditoꝛ cre-
deret subesse causam reus qui confite
tur sciret nō subesse videꝭ ex causa do
nationis confiteri: ꝛ ideo efficaciter
obligatus. argu. ff. de oper. liber. l. cam
panus. ꝛ non in pꝛealleg. §. circa. Item
oppo. ꝙ displicere possit quod semel
placuit etiaꝫ in iudicio confitendo. vt
ff. familie herciscū. l. cuꝫ putarem. esse
iuris ꝛ facti ignoꝛantia. l. erroꝛ. Sed di
cendum est ꝙ aut constat confitenteꝫ
errasse: aut constat non errasse: aut du
bitatur: pꝛimo casu aut errauit in fa-
cto aut in iure: vt plene dictum est su-
pꝛa eod. in c. ignoꝛantia. Secundo casu
non potest reuocari confessio[a]. ꝛ ita lo
quitur regula. Tertio casu pꝛesumi-
tur in dubio nō errasse: quia nemo exi
stimandus ꝛ dixisse qđ non mente co-
gitauit. ff. de supel. lega. l. labeo. §. ideꝫ
tubero. Item poni potest exemplū re-
gule in cōtractu: quod enim semel pla
cuit in contrahēdo a plurimis displi-
cere non potest: vt. C. de actio. ꝛ obli-
gatio. sicut. ꝛ de rescin. vendi. l. de con
tractu. licet tunc obstat. ff. de cōditio.

pꝛoinde. §. si pꝛocuratoꝛ. ff. ad. l. aquil.
a ¶ Adde quando quis possit reuocare confessionē per erroꝛē in iudicio factam. Bar. in. l. non fatetur. ff. de concess. glos. ꝛ Lud. bolo. in. c. ex literis. de diuoꝛ. in pꝛi mis interpreta. bal. in. c. ex par-te. de cōfes. ꝛ car di. alexā. in. c. ij. colū. j. iiij. dist. ꝛ alex. consi. xlvij. col. vij. vers. ij. re-spō. lib. j. ꝛ in cō si. xx. col. ij. versi. hoc pꝛobo. eo. li-bro. ꝛ bald. in. l. gallus. §. quidaꝫ recti. col. ij. ff. de lib ꝛ posth. ꝛ fe-ly. in. c. cum dile cti. col. xj. de ac-cusa. ꝛ in pꝛohe. decreta. colū. j. ante fin. ꝛ Alex. in addi. ad bart. in. d. l. cuꝫ de in-debito. §. fina. ꝛ in consilio. cxix. lib. iij. vbi ponit quando dicatur reuocari inconti nēti. ꝛ quid si est acceptata p par teꝫ aduersaꝫ pos sit reuocari. ꝛ in consil. cxij. in. ij. colū. in pꝛinci. ꝛ versi. non ob. il-lud. ꝛ in. v. colū. versi. pꝛeterea. ꝛ ludo. de ro. cōsil. cccclxxxiiij. ꝛ om nes scriben. in. d. c. ex parte. ꝛ Io. de pla. in. l. si ille. versi. item ibi. C. de decu. lib. x. vbi etiaꝫ dicit ꝙ erroꝛ potest reuocari vsqꝫ ad sniam ipso iure: sed post nō nisi per restitutionem. pꝛo quo vide gloss. ꝛ bar. in. l. cum fideicō. ff. de confes. ꝛ Ale-

ob causam.l.si pecuniam.vbi cõtrahẽti licet peniteret. ℭSed dicendũ[a] erit ꝙ differentia est inter contractus nominatos:ꝛ innominatos. Nam in contractibus nominatis non licet regulariter penitere:licet fallat in casibus q notan. in.l.preallegata. Sicut. In contractibus vero nominatis aut res est integra ex vtraqꝫ parte:ꝛ tunc vtriqꝫ contrahentiuꝫ penitere licebit:aut cõtractus est vestitus per alterutrã partiuꝫ:ꝛ tunc vestiendi licebit penitere: alteri non. vt plene tractatur in dicta l.si pecuniam. ff. de conditio. ob causam. Item poni potest exempluꝫ regule in electione[b]. Nam postq̃ꝫ in scrutinio nominaui aliquem ꝛ electio fuerit subsecuta:vel postq̃ꝫ prestitero cõsensuꝫ electioni ab alijs celebrare nõ possuꝫ vlterius impugnare nisi ex causis postea emergẽtibus:vel nisi more electi ante celebrata de nouo pandat improbitas seu alicuius alterius latentis vitij vel defectus:q̃ verisimiliter ignorare potueriꝫ veritas reueletur. vt.s. de electio.c.nulli licere.lib.vj.ꝛ apparet.ff.de lega.j.l.serui electione.ꝛ.l.huiusmodi.§.stichuꝫ.ꝛ de legatis.ij.l.statutum libe.§.stichum. ꝛ de optio. leg. apud aufidium.ꝛ de decurio.l. fin.ꝛ argu.de confirma. tuto.l. in confirmando.cum.l.sequen. Sed contra hoc est. ff.de lega.ij.l.vnum ex familia. ꝛ.l.cuꝫ pater.§.a filia. sed in illis ius eligendi

ran.in.l.quicqd.in fi.ff.de verbo. obli.ꝛ lanfran.de orig.in.d.repeti.c. quoniã cõtra.in verbo cõfessiones.in vlti.q. ꝛ Cepo.cau.ccxxij.no.ꝛ abb.consi.xvij.volu. ij.ꝛ And.bar.in repe.rub.de fide instru. co¹.xvj.in princ. vbi ponit quid est ter.
ℭAdde omnino lanfran.in al leg.§.seu.versic. confessiones. nume.xxxij.ver. pro veritate inuestiganda: ibi plene an sufficiat i reuocatione pbare rẽ aliter se habere:ꝛ qd in cõfessione sui pcuratoris seu administratoris:ꝛ qd si scilẽter fit emanata vel circa p̃paratoria iudiciũ:ꝛ an litis cõtestationem: vel circa decisoria:ꝛ qñ dicat in iudiciũ emanata.no. idẽ lãfrã. vbi.s. paulũ ante ꝟsic. non dimittẽduꝫ. ꝛ in apost.in ꝟs. in iudicio.
a ℭAdde qñ in ꝯtribus nõiatis vel innominatis sit locus penitẽtie.glo.bar.ꝛ alexã.in.d.l.si pecuniã.ꝛ Fely.in.c. p̃sentata.col.ij. de testi. ꝛ Joan. bap.in tract.suo de pact. in.q.vj. princi. ꝛ cy. bal. ꝛ Saly.in.d.l.si

cut.ꝛ ibi bar.C.de actio.ꝛ bald. in.d.l.si pecuniam.ꝛ an in feudo habeat locũ penitentia ꝛ in ꝯtribus. vide bald. consilio clix.col.penul.ꝛ in consi.ccclxix. in prin. lib.j.bar.ꝛ alex.in.l. quicquid. de verb. oblig. ꝛ alexan. cõsi.xl. in princi. lib.j. ꝛ lodo. de rom.in rep. auc. similiter. col. ix. versi. xviij.C.ad l.fal.ꝛ ang.aret. in.§. ijs itaqꝫ.in fi.insti. de iusti. ꝛ iure.ꝛ Bal.consi.xxxiij. lib.iiij. Et not. quando variatio est prohibita i papa clericis ꝛ principibus.pulchre per Felyn. in.c. cum olim. colũ.ij.de re iudi.
b ℭAdde quãdo post publicationeꝫ electionis sit locus variationi.glo.barto. bal.ꝛ alexã.in.l. doté.ff.solu. ma. Jo.an. ꝛ abb.i.c. publicato. ꝺ elec. vide casuꝫ meũ. ppetue. s.eo.tit. lib.vj.vbi potest variari qñ nõ sequit electio ex cõsensu in scrutinio habito.ꝛ Jo. an.ꝛ abb. sicc.in sua dist. in.c.causam.de elec. circa fi.ꝛ Card. alexan.in.c. quãto. lxiij. disti. sed in cõtractibus ꝛ vltimis voluntati

bus sive legatis facta electione admittat variatio. vide bar. bal. imo. et alexa. in l. quicquid. ff. de verb. ob. et bal. in l. de die. ff. q satis. cog. et in d. l. servi electione. in pn. et in d. l. huiusmodi. §. stichum. ff. de leg. j. Et vide alex. in l. si ex toto. §. fi. in glo. fi. ff. de leg. j. et alex. et bar. sozi. de sen. in d. l. servi electione. post bar. et dyn. in regula mutare. j. e. in prin. et bal. in consi. xxxiij. in iij. volumi. et Abb. in consi. ix. volumine. ij.

non competebat de presenti: sed totaliter erat in tempore mortis: ideo non cõsumitur per primã electionẽ: vt ibi apparet. ¶ Item potest poni exẽplum in hereditatis additione: nam ex quo semel hereditas placuit adeundo: nõ potest postea displicere repudiãdo. vt. C. de repud. hered. l. sicut maior. et hoc verum est de iure cõmuni: sed per restitutionẽ [a] in integrũ repudiari potest a minore. vt. ff. de acquiren. heredi. l. si minore. et l. si necessarijs. et de mino. l. quod si minor. §. restitutus. Item poni posset in dilatione iurisiurandi. vt. C. de iureiuran. l. si quis iusiurandum. Item in consensu habito ad confirmandũ alterius factuȝ. vt. ff. de aqua plu. arcend. l. in diem. et de diuer. et tempo. prescrip. l. de accessionibus. Sed contra regulã videtur. ff. de iure codicill. l. diui. §. licet. et de legatis. j. l. si mihi et tibi. §. an legatis. et de lega. iij. l. si quis. in princip. testamẽti. vbi qꝫ semel placuit instruendo heredẽ vel legãdo potest postea displicere institutionẽ vel legatuȝ reuocando: sed dicas qꝫ aut voluntas prima fuit obligatoria aut alicuius iuris volẽtis cõpetere exclusoria. Primo casu habȝ locum simpliciter regula: quia sufficit semel velle: ita qꝫ penitere nõ licet. vt. d. l. sicut. et ibidẽ no. et l. de accessionibus. et quorum legato. l. j. §. prodest. Scdo casu regula nõ vendicat sibi locum. vt preallе. §. licet. et §. in legatis. et l. si quis. in princ. testa. Sȝ nunquid poterit testator ita disponere qꝫ nõ liceat reuocare: quia dicit in testamẽto primo qꝫ scdȝ nõ valeat nisi fuerit ibi de verbo ad verbũ posita salutatio [b] virginis Marie: postea fecit scdm et reuocauit oẽm aliam vltimã voluntatẽ: et oia verba derogatiua vsitata que ꝯtinent in eadẽ. dubitat vtruȝ valeat primũ vel vltimũ. Et videt qꝫ preualeat vltimũ: quia voluntas posterior licet ei videat per priorem derogari quantuȝ ad verba in priori plata preualet prime. vt ff. de lega. ij. l. fin. in princi. de iure codicil. l. diuus. §. li-

¶ Adde ꝓpriο mẽbro huiꝰ apo. bal. i. l. ij. §. fi. in fi. versi. vel. Dy. inducit hũc text. c. cũ leg. istuȝ. in l. serui. et ibi posuit in apost. in vers. nõ possint eligere. ff. de lega. j. et not. in apost. ad l a. rebu. i. l. pce- pi. nu. vij. i ꝟ. curia. col iiij. C. de can. largi. ti. li. x. et in l. si qs. nu. j. vbi etiã posuit in addi. in ver. ꝯfirmata. C. de occ. r. li. et car. oino in cle. j. §. nos itaqꝫ no. ro. de iureiu.

a ¶ Adde alex. i l. sicut. et in l. fin. post Cy. Barto. bal. et pau. de ca. C. de repu. here. et pulchre cep. in cau. ccxcij.

b ¶ Adde gl. et pulchre bart. in l. si qs. in pnc. ff. de leg. iij. an et qn scdȝ testm in quo est fcã mẽtio in gñe vel specie vl individuo de cla derogatoria i pmo testõ apposita valeat. et ang. alex. et bart. sozi. de senis singulariter in l. si mihi

τ ibi.§.in legatis.ff.de le.j.vbi dicit so-
zinus q triplex est cl'a derogatoria : vi-
delicet prātis: solēnitatis:τ voluntatis.
Et d' ista vltima volūtatis cl'a ponit hic
Dy.τ doc.in locis.ā.alle.τ cōis opi.doc.ē
q nō sufficit ge-
neralis.s.nō ob-
stante quocunqȝ
testō. Nec reqri-
tur illa idiuidua
lis nō obstāte ta
li cl'a derogato-
ria q̄ requirit ap
positionē ɔformis
dñice vel alteri⁹
sȝ sufficit illa spe
cialis : vȝ nō ob-
stante q̄cūqȝ cl'a
d'rogatoria. tex.
ē in. d.l. si quis.
in p̄n.in v̄bo spe
cial'r.τ hoc tȝ hic
Dy.in p̄nc. τ ibi
Bar. Ang.τ Ra-
pha.cu.τ Feder.
ɔsil.xlvj. τ Cy.τ
Salyc.in.l.sancti-
mus.C.de testa.
τ ang. ɔsi.cccxij.
τ cy.l.j.C. d' sac.
san.ec. τ idem tȝ
Car. in cle.j.d' se
pul.τ pet.de an-
cha.in.c.j.de cō-
sti.ā.co.li. paul.
de cast. τ ang.in
auc.hoc iter libe
ros. C. de test.τ
paul.in.l.huma-
nū.C.de leg.τ in
ɔsi. cclxxxj. inci.
in facto p̄nti po-
nā ɔclōnē in an-
tiqs.qd' ē multū
sing. τ arch.in.c.
vltima volūtas.
xiij.q.ij. τ spe.ti.
de instr̄o edic.§.

cōpēdiose.τ alex. ɔsi.cxxxiij.li.j.τ lud.d'
ro.in ɔsi.ccccxxxv.τ bal. ɔsi.xliij.li.ij.τ in
ɔsi.lxxiij.lib.iij.lȝ in ɔsi.clxxv. in prin.in-
cip.qd' mouet.lib.iiij.τ in.l. humanū.C.
de leg.τ l.d.auc. hoc inter liberos. dicat
q sufficit dicere
in gn̄e nō obstā-
te quocūqȝ testa
mēto.de quo vi
de p doct.ā.alle.
τ Io. an.i nouel.
τ doc. mod.in.d.
c.j. de cōsti. ā.c.
lib.τ ang. are.in
§.ex eo aūt. col.
iij.in si insti.qb.
mod.testa. infir.
qui tenet supra
eādem opi.relatā
τ Alex. τ doc.in
l.ij.in prin. ff.de
lib. τ posthu.Et
an hoc sit verū
qñ solum p̄cessit
vnum testm̄ vel
plura. vide. ā. p
doc. τ in.d.l.ij.d'
lib. τ posth. τ in
§. in legatis. τ i
l.si qs.in prin. τ
in materia.Io.
an. hic.τ pau.de
ca.i ɔsi.cxcvij.in
nouis. τ pulchre
cepo.i cau. clxij.
τ seq.τ abb. sicc.
ɔs.xlj.τ.xlviij.li.
ij. decisi. plamē.
grationopo.dal-
phi. qō. cxxvij.τ
seq. τ ibi in add.
τ in. qō. cc. τ in
additio.
¶ Adde omni-
no Bart.ɔsi.xxj.
incip. dicit τ as-
seruit. τ qd' ibi
posui in apostil.

cet ergo.licet in testamēto primo de-
rogatoria verba prolata fuerint:tamē
ex quo aperte apparet de volūtate te
stantis:in vltimo expressa videtur vlti
mum preualere. Preterea id operatur
reuocatio generalis quantum ad om-
nia q specialis operatur in speciali cui
foret applicata.argumē.ff. de admini.
tuto.l.si duo.τ de acquiren. heredi.l.si
seruus eius.C.de prescrip. xxx. vel.xl.
anno.l.omnes. τ de quadrien. prescri.
l.ij.sed constat quod reuocatio specia
lis facta de primo faceret secundū va
lere.vt.l.si quis.in princip.testamenti.
de leg.iij.ergo reuocatio generalis ex-
pressa in vltimo videtur tollere primi
testamenti effectum. Preterea verba
derogatiua in primo testamēto prola-
ta generalia fuerunt. Item prolata in
vltimo similiter sunt generalia : vnde
quia in pari causa generalitatis sunt
videtur in dubio posteriora preferen-
da τ preualere prioribus.vt.ff.de lega.
j.l.si mihi τ tibi.§. in legatis. τ de adi-
men.lega.l.iij.§.fina.C. de fideicom.l.
dari.τ de vulga.τ pupil.substi.l.si quis
eum τ de manu. testa.l. si peculiū.§.j.
preterea quantum ad tollendum sub-
stantiam τ effectū substantie precedē
tis ita se habet posterius testamentū
ad prius sicut posterior stipulatio:que
nouat ad priorem nouatam quod pa-
tet: qa stipulatio que nouat ipso iure
aliam tollit. vt.§. pactus ne peteret,

sic etiã posterius testm̃ tollit primum: vt de iniusto testamen. l. ij. ⁊ innuitur in. l. hac cõsultissima. §. si quis autem. ⁊. l. sancimus. sed posterior stipulatio ita se habet ad priorẽ ꝙ in generalitate concepta oẽm priorem ⁊ oẽm eius effectum tollit. vt. ff. de accep. l. ⁊ vno. §. ⁊ eius rei. ⁊ insti. qui. mo. toll. obli. §. est aũt predicta. Ergo posterius testm̃ ita se hꝫ ad primuꝫ ꝙ sub generalitate verboꝝ primũ ⁊ oẽm eius effectũ tollit. Preterea: licet argumentari de contractu[a] ad vltimã voluntateꝫ quasi de minori ad maius affirmando. vt de lega. j. l. seruũ filij. §. eum qui chyrographũ. sed in ꝯtractu lꝫ sub generalitate verbũ omnia precedẽtia tollere. vt. ff. de transac. l. non est ferẽdus. ⁊ de ver. oblig. l. qui rome. §. duo fratres. Ergo multo fortius licebit ⁊ sub generalitate verborum tollere effectum precedentium in vltima volũtate. Preterea ita se habet testamentuꝫ posterius ad prius: sicut lex posterior prioreꝫ: qꝛ voluntas testatoris lex est. vt in 'auc. de nu. §. disponat. sed lex posterior ita se hꝫ: qꝛ tollit prioreꝫ: lꝫ sub generalibus verbis[b] cõcipiat̃ sicut si conciperetur penalibus: vt in prealle. l. ij. de quadr. prescrip. ⁊. d. l. oẽs. de prescrip. xxx. vel xl. anno. Ergo ita tollit vltimuꝫ testm̃ primum. Preterea facilius reuocãtur que dependent ex voluntate vnius ꝙ̃ plurium. vt. ff. eo. l. quoties vtriusqꝫ. sꝫ que dependent ex voluntate plurium vt cõtractus reuocantur etiã per generalitatem verboruꝫ: vt dictum est: ergo ⁊c. Itẽ pro hoc. ff. loca. l. cũ in plures. §. locator. Ecõtra ꝙ primũ valeat

videtur

ad ipsum. ⁊ cõsil. clxxij. inci. qdaꝫ fecit testm̃. sede. de sen. ꝯsil. xlvij. als. ij. inci. habita sup casu predicto collatione bal. ꝯsil. clxxxiij. vol. iiij. ang. ꝯsil. cccxiij inci. q̃daꝫ dña maria. pau. de ca. ꝯs. cccxliij. ⁊ alex. ꝯs. xij incip. vĩ pña frõte. vo. iiij. cui se subscripsit. anto. de prato veteri. ⁊ ꝺ hoc dixi plene ⁊ remissiue i trac. meo clausularũ. in ver. derogatoria. ꝓſi. ix. ⁊ fina.

a ¶ Adde an sit bona argumẽtatio de ꝯctib[9] ad vltimas volũtates. Dy. ⁊ Imol. in. l. cũ q chyrographũ. alle. hic p Dy. ⁊ ang. are. insti. de le. fusia. cani. tol. ⁊ Iaco. bu. ⁊ gusl. de cu. in. l. pactuꝫ inter heredẽ. ff. ꝺ pac. ⁊ bal. in. l. cõuenticulã. col. iij C. de epis. ⁊ cleri. ⁊ ibi vide in qbus sit argumẽtatio multũ notabilr. ⁊ Alex. in. l. j. §. hui[9]. xxj. ⁊. xxij. col. ff. de offi. ei[9] cui mãda. ⁊ Iud. bolo. in. l. si procuratorẽ. §. si ignorãtes. in scꝺo l. ter p̃. ff. manda. ⁊ And. barb. in repe. c. rayno. xxij. col. j. in fi. ꝺ test. ⁊ gl. in. c. j. ꝺ col. in ꝓ. prouideat. col. j. fol. xxiij. in pragmatica sanctione.

b ¶ Adde ꝙ i legib[9] ꝯdẽdis sufficit gn̄alis ꝺrogatio legũ ꝯtrariarũ: vt tenet cy. ⁊ ibi bal. co. ĩj. ꝓ. scꝺo q̃ro. ⁊ ibi pau. ꝺ ca. i. l. humanũ. C. de le. ⁊ gl. i. l. nuptialis. C. de nup. ⁊ i cle. cos. ꝺ sepul. ⁊ ãplissime dixi in trac. de offi. ⁊ postea. dñi lega. in francia in. j. q.

¶ Adde ad ꝓpositũ cor. q̃ hic dñr panor. i rub. de rescri. nu. ij. ⁊ qꝺ ibi posui in addi. ad eũ. i ꝓ. ꝯtra. Fely. in. c. nõnulli. col. xij. ꝓ. scꝺa rña. e. tit. phili. frã. in. c. j. nu. ix. ⁊ ibi posui in addi. ad ipm. in ꝓſi. ꝯ. de ꝯsti. tit. xj. plene per pau. ꝺ ca. ꝯs. liij. alex. ꝯsi. ij. xij. ⁊ xiij. vol. v. ⁊ ꝯsil. xj. ⁊ xij. vol. ij. ⁊ dixi in trac. meo regulaꝝ. in ver. ria derogatoria. ꝓ. v. ⁊ in ꝓſi. non obstãtibus. ꝓſic. xvij.

videtur qꝛ quādo prima volūtas est derogatoria vlti me pma p̄ualet nisi fuerit spāliter reuocata, sꝫ hec nō fuit reuocata spāliter sed gn̄aliter, ergo vr̄ ꝙ pma p̄ ualeat ꝛ ꝓ hoc est apert.l.si mihi ꝛ tibi.§.in legatis vi deť enī apte dicere ꝙ oportеat specialē mētionē fie ri de primo ꝛ qualitate eius. Propterea illud appellať speciale qḋ est a generalitate abstractuꝫ.vt.ff. de leg. iij.l.seruus vrbanus.§.fi.ꝛ de triti.l.iij.ꝛ de suppel.leg. l.legata.ꝛ si quis in ius vocan.l.j.ꝛ si qs caute.l. si qs. §.quesitū.ꝛ de iniurijs.l.item apud.§. hoc edictū.ꝛ de publi.l.j.§.dixerit aliquis.ꝛ.§.vnde queritur. Ad ideꝫ facit ꝙ nota.de flumi.l.quominus.ꝛ de appellatio.l.si expressum.si ergo lex requirit ꝙ specialiter se penite re dicat, videtur ꝙ descendat ad specialitatem verbo ruꝫ ꝛ a generalitate discedat. Determinando videtur dicendum ꝙ si quis diceret secundū valere forte erra ret.qꝛ in auctē.de test.imperfec.§.ꝛ si quidē non vide tur requirere ꝙ precedens testamentum specialiter reuocetur, sed videtur sufficere expressa reuocatio ꝑ generalia ꝛ per conditionalia verba siue dubitatiua ꝛ non assertiua dum dicit hoc ipsum expressuꝫ significa re quia si fecit quidam talem voluntateꝫ, non tamen eam vlterius valere vult. Tamen ego dicerē ꝙ reqri tur reuocatio specialis testamenti primi sequētis de rogatorij.vt predic.l.si quis.in princip.test.ibi nisi spe cialiter dixerit ꝛc̄. Sed si specialiter reuocaret primuꝫ vltimum derogatorium non est questio ꝙ vltimum preualeret: quia non potuit sibi legē imponere a qua discedere non liceat.vt.d.l.si quis.in princi.testamēti. Sed si non staret in finibus vltime voluntatis. sed trā siret ad naturam cōtractus [a] tunc esset irreuocabilis. vt.ff.de dona.causa mor.l.vbi ita donatur quod auteꝫ fieri possit illud in testamento quod in cōtractu patet de assignatione libe.l.assignare. ꝛ not.de testa.l.here des palam.§.fi. Si ergo donaret vel vendit heredi pre senti vel eo absente alteri pro eo recipienti sub ea con ditione si testamentum reuocari contingat habita do natio vel venditio effectū irreuocabiliter in eū casum in quo testamentum reuocari contingeret. Dyn.

rij.ꝛ illic ad deo omnino Fe li. vbi supra col. vj. versic. amplia secundo.

a ¶ Adꝺ ꝙ bar. in .l. stipulatio hoc modo ꝯ pn. ff.de verb.obli. dānat hanc opi. Dy. in hoc ꝙ di cit Dyn. hic ꝙ si testamētum trā seat in cōtractuꝫ veꝫ si contingat me facere aliud testamentuꝫ do vel vēdo omnia bona mea ꝛc̄. ꝙ testamēto nō po test r̄uocari hoc non placet bart. quia talis dona tio aufert liberā testamēti factio nem. ꝛ videtur facta talis dona tio ꝯ penā mutā tis testamētuꝫ: ꝛ sic tāꝙ ꝯ bonos mores non va let.vt.d.l. stipu latio. ꝛ ita dicit ibi bart. Dy. con suluisse lꝫ hic te neat cōtrariuꝫ ꝛ opi.bart. seqtur ibi bart. ꝛ tenet bart.bald.ꝛ Ful go.i.l.cū duob⁹. §.idem r̄ndet.ff. pro socio. ꝛ bar. in.l.adeo.eodem titu.ꝛ Bald.in.l. ex testamēto.C. de fideicom.ꝛ in l.heredes palaꝫ §.fi. ꝛ ibi Ange.

1 mol. z insup Mastri doct. Franc. de are. col. iij. versi. sed relinquitur. de testa. z bar to. z ibi Alexã. in additione incl. sed si cõ tingat. in l. si qs. in prin. de leg. iij. z Sal. in l. sancimus. C. de testamen. z pulchre Alex. in d. l. stipulatio hec. col. j. z ista est cõis opi. sequitur Oldr. cõsi. cxiij. z Cy. in l. j. versi. vlti. C. de sacrosan. ecc. z sequitur opi. Dy. hic z Cy. in l. cũ antiquitas. C. de testa. vide Alex. in addi. ad bart. in d. l. heredes palã. §. fin. z singu. l. udo. de roma. i cõsi. cccij. z Andre. barba. in c. relatũ. de testa. z bald. i. c. ij. col. ij. versi. extra. de feud. dato in uicem lega. com. l. udo. de roma. cõsi. clxxj. z bart. cõsi. cliij. li. ij. z in cõsi. clxxx. eo. li. z l. udo. bolo. in d. l. heredes pa. lã. §. fi. de testa. i scdis interpreta. ¶ Adde istis in quantum tangit materiaz vltime volũtatis qd no tauit i apostil. ad istũ post do. co. apostil. ã. regula beneficiuz in ver sicu. volũtas am bulatoria.

a ¶ Adde tu qd ptra hãc equita tẽ sepe statuit. el

gor iuris ex causa de quo vide glo. ordi. j. qõ. iij. in sũma. z. xxiij. q. iiij. in summa Inno. in c. grauis. z de sent. excõ. in s. z p btm thomã. ij. ij. q. clxviij. arti. vlti. z ho stien. in sũma de penis. §. qui z qbus. z Old. cõsi lxxvj. in cip. an delicto. z Abb. sic. z Ioan. de ana. i. c. vergẽ tis. de heredi. z ibi feli. z latius i c. ius generale. col. pe. j. distin. z doct. j. i vlti. apo stil. alleg. z in l. si qs in suo. §. le gis aũt. C. de in offi. testa. z An ge. in cõsi. cxcvij.

b ¶ Adde qñ ne pos pterit᷒ pos sit ex sua psona vel sui pris exhe redati testõ aut qrelare z dicere testũ nullũ siue filius pi nepotis sit exclusus aqre la siue si pulchre bart. in d. l. si qs posthu. §. si filiũ ff. de lib. z posth. Cy. z Sal. in l. si quis filiuz. z ibi bal. C. de in offi. test. z bar. in l. iij. si emancipa tus. ff. de bo. pos. ptabu. z Alexã. in d. §. si filiuz. z ibi bal. ad id qd Dy. hic dicit qd i qrela inofficiosi testamẽti hz lo cũ successoriũ e dictũ. vide. §. do cto. Signorel. de homedeis. Bene

¶ Idem.

Non debet aliqs alterius odio pgrauari.

¶ Exẽplum istius regule ponit. C. de inoffi. testa. l. si qs in suo. §. legis autẽ. Vbi dicit qd mater nõ debet exhereda re filiũ pter delictuz a marito eiusdẽ filij a patre cõmissum [a]. Itẽ. ff. de bon. pos. ptra tab. l. iij. §. si emãcipatus. vbi dicit qd si pater exheredat filiũ pter causam ingratitudinis ab eo cõmissaz illa exheredatio nõ debet obesse nepo ti q cãm ingratitudinis nõ cõmittit si aliquo casu contingat inof. querelã ad nepotẽ deuolui. Sed vr falsuz esse qd cõ tinet in scdo exẽplo qz exheredatio fa cta legitie de filio nepotẽ excludit qz si instituo vel heredo filiuz meũ nõ ha beo necesse mẽtionem facere de nepo te nato ex filio. ff. de libe. z posthu. l. si qs posthumos. §. si filiũ. z l. gallus. §. i oibus. z de coniug. cũ emanci. lib. j. §. si pater in potestate. ¶ Respõdeo [b] z di co verũ esse qd quãdiu filius exhereda tus viuit z põt ad querelaz vocari ex cludit nepos z cognatus nec potest aliquo iure rumpere testamentũ. Aut licet ab eo fuerit preteritus ex quo fi lius vixit post annum. vt in preallega. §. si filium. Sed si filius exheredatus excluditur a querela per repudiatio-

nem tacitam vel expressam nepos vocatur ad querelaꝫ ex vigore edicti successoꝝ qđ habet locum in querela. vt ff. de inoffici. testa. l. si is qui. z. l. pater. Itē si filius exheredatus moriť anteq̄ excludať a querela aut ante aut post, si ante vocatur nepos ad querelaꝫ ex persona patris exheredati. si post vocatur nepos ex sua persona post edictum successoꝝium. z ita debet intelligi prealleg. l. si quis posthumos. §. si filium. z de contra tab. l. iij. §. si emancipatus. z de coniug. cum emancip. lib. j. §. si pater. z. C. de inoffi. test. l. si quis filiū. z in auctenti. vt cum de appel. cognoscitur. §. si conuictus fuerit. Itē clare patet exēplum vbicūq3 cauetur ꝙ ꝓpter delictuꝫ patris filius puniri nō debet [a] nec aliquā maculam filio infligere. argumen. ff. de pen. l. crimē. z de decur. l. ij. §. in filijs. lꝫ fallat in crimine lese maiestatis z hereseos. C. ad. l. iul. maiesta. l. quisquis. z de hereti. aucten. gazaros. Sed ꝯtra hoc videtur ꝙ iure caueť ꝙ filij puniuntur ꝓpter iniustitiā patris, vt in auctē. vt oēs obe. iud. prouin. §. j. col. v. Sed ibi habuit respectum ad iustitiam diuinam que aliquando punit filium propter delictum patris sicut ibi notari solet. Item contra regulam videtur quia iure cauetur ꝙ si pater exheredat filium exheredatio nocet nō solum filio, sed etiam nepotibus ex eo natis; z in

di. de plu. ibi. z Ange. magistri frāc. in eoꝝ repetitionibus. l. q se pris. C. vn liberi. z Ang. areti. in. §. placebat. instit. de legi. agn. succe. z barto. z doct. in rub. C. vn success. edic. z barto. in. l. in suis. in vlti. q. ff. de lib. z posthu. z in. l. si qs filiū. C. de inoffi. test. z in. l. si pr̄ filiū. ff. de inoffi. test. a ℭ Adde in quibus casib' filius punitur pro patre. bar. z ibi alexā. in addit. in. l. diui fratres. ff. de pe. z Archi. in. §. si ergo. in vlt. co. viij. q. j. z bald. in l. si filiussa. co. vlti. ff. de his q sui vel alie. iur. sunt z Car. alex. in. c. j. xxiij. dist. z an filio ad culpā delicta parentū imputenť tex. z ibi Cardi. alexan. in c. nasci. lvj. dist. z puniatur pro patre pena tpali vł eterna vide glo. z car. Alex. in. c. vndecūq3 cardi. dist. z Io. an. hic z etiam Philip. frāc. z pau. de castro. ꝯs. ccccx. co. iiij. i anti. z Cy. bald. Salic. z Ange. i. l. qsquis. C. ad. l. iul. maiest. z Ang. are. i. §. sꝫ si qs. instit. de ingenuis. z bart. in d. l. iij. de interd. z releg. z Dy. in seq. rła i si. z Ce

pol. i caute. lxxx. z in caute. cccx. vbi ponit an filius possit cōueniri ꝓ debito patris. z etiā in caute. ccccxj. ꝑ cōtra pater ꝓ filio possit puniri saltē respectu legitime. vide felin. vbi. s̄. z singu. bald. Imo. z docto. moder. in. l. lex cornelia. ff. de vulga. z pup. substi. bart. z Imol. in. l. cum filius. ff. de verbo. obli. z bald. in. l. j. C. ne filius ꝓ pre. z Angel. aret. in tracta. de malefi. in glo. dictum sempronium. in. q. vlt. z ibi in addi. ꝑ moder. z bald. in auc. si captiui. C. de episc. z cle. z Abb. in consil. lvj. volu. ij. z ample per feli. in. c. cum bertoldus. colū. viij. z. ix. de re iudica. Et no. sing. q. que mihi in curia spirituali biturice. de facto contingit: quia ꝑm ius commune vir lucratur dotem ꝓpter adulteriuꝫ vxoris. vt. l. cōsensu. C. de repud. z. l. luctus. z l. cum mulier. z ibi barto. bald. Alexāder z Mi-der. ff. soluto z trī. z. c. ple- non petā. z ibi glo. versi. preꝑposi. ꝑin. col. penult. versicu. nonz ff. z aqua vbi dī ꝑ hoc non potest abb. z insup Felin.

¶ Adde q̃ndo s̃nia absolutoria lata sup sorte pariat exceptionē rei iudic. sup vsuris. Bart. ꝛ bald. in. l. si. §. lucius. ff. de ꝯdi. indebi.

aliud absolutoria lata in sorte nō nocet in vsuris ª vt. ff. de cōdi. inde. l. si. §. lucius. ꝛ tñ vsure ita se habēt ad sortem ꝙ nō possunt mihi deberi nisi sors debeaᷓ vel debita fuerit: ergo licet id q̄ð est plus in actiōe furti manifesti nō possit deberi nisi verū sit ꝓcessisse rapinā cuius occasione debebaᷓ tñ sententia lata in vi. bo. rap. nō videᷓ parere exceptionē in actiōe furti si nō parit bene ꝯcludiᷓ vlterius ꝙ cumulatio admittiᷓ. Preterea hoc operaᷓ absolutio q̄ð ꝯdēnatio satisfactione secuta. vt. l. si qs totū. §. plane. sed ꝯdemnatio satisfactione secuta nō tollit aliā actionem ex eadē causa cōpetētem id q̄ð plus est: vt. ff. de actio. ꝛ obli. l. cū ex vno. ꝛ. l. q seruū. ꝛ arbo. fur. cesa. l. j. ꝛ. l. si colonus. ꝛ vi bono. rap. l. j. ergo nec absolutio tollet: ꝛ si non tollit seqtur ꝑm regulas ꝙ cumulatio admittaᷓ. Preterea diuersitas reꝝ ita impedit except. rei iudi. sicut diuersitas personaꝝ. vt in. l. cū queritur. ꝛ. l. cū pater. de except. rei iudic. ꝛ ibi de hoc: ergo sicut ibi sunt diuerse ꝑsone ꝫ eadē q̄stio ꝛ eadē cā defensionis nō ob. excep. vt l. si cū vno. ꝛ. l. iiij. de excep. rei iudi. ita vt ibi est diuersitas reꝝ. ꝫ eadeꝫ cām petitionis habentiū obstare nō dꝫ ꝛ si nō obstat seqtur ꝙ cumulatio ꝓcedat. Itē si lex ponit ita substātialem rē aut causam cū tractaᷓ de permittēda ꝛ impediēda excep. rei iudi. q̄ð reꝝ est. vt. d. l. cū queritur. ꝛ. l. an eadē. ꝛ. l. cum de hoc. Et constat ꝙ vbi est causa alia licet eadem receptio nō obstat, vt in. l. aurelius. §. vlti. ergo ꝛ vbi est alia res ꝫ eadē causa obstare nō dꝫ, ꝛ si nō obstat bene sequitur ꝙ cumulatio admittiᷓ ex eadē causa in id q̄ð plus est. Preterea ex purificatione ꝑdicte cause ꝛ rei procedit etiā aliud: q2 si exꝑssio cause in reali nō patitur vltra causam extēdi expressam: vt in. l. si mater. §. si qs. ꝛ tamen alias ad totū. i. ad omnē causam extenderetur: vt in eadē. l §. eadem ergo expressio quātitatis certe nō patitur exceptionē vltra illam quātitatē extēdi. ꝛ ꝯsequēter nec cumulationē impedit. Preterea lex dicit ꝙ vbi ex eodē facto plures actiones nascūtur vna in plus altera i minus vna: alteram non tollit ꝛ licitum est omnibus agi. ergo vt aliquis sit legis effectus videᷓ dicēdum ꝙ etiā absolutoria lata in ꝓma agitur in scd̄a: vt. ff. ꝓ socio. l. rei cōmunis ꝛ de tute. ꝛ rati. dist. l. j. §. in tute. ꝛ de acti. ꝛ oblig. l. cū ex vno. ¶ Contrariū aūt huius ꝓbatur sic sentētia absolutoria lata in eo q̄ð cōtinet alterū ꝙ nō est pars eius parit exceptionē in cōtento quod nō pars primi petiti, verbi gratia vsufructus causalis nō est pars dñij: vt in. l si ita stipulatus. §. j. ff. de verbo. oblig. ꝛ de accep. l. ꝓ iusiurā. §. illud. ꝛ tñ absolutoria in dño lata parit excep. rei iudi. in vsufructu causali, vt. ff. de excepti. rei iudi. l. cū argentū. §. si

fundū ꝛ aliud ideo qn impossibile est ſm petitū.i. causalē vsumfructū cōpetere nisi primū.l.dñiuȝ cōpetat.sic ergo ꝛ si ꝓnūtiatur factū non esse effectus ꝓnūtiationis trahit ad id totū qđ non pōt de iure deberi nō ꝑcedente facto sup quo ꝓnūtiatuȝ fuit: ꝛ per hoc apte induci pōt.l. j.ij.ꝛ.iij.ff.de excep.rei iudi. Itē hoc idē probatur q: lex dicit q primo domū petit. Scđo semēta q̄ non sunt pars domus exceptione rei iudi. repellitur. Itē qui primo petit nauem, scđo tabulas que nō sunt pars nauis exceptione repellit: ꝛ hoc ideo q: primū petita quadā totalitate sui ꝛ integritate cōprehēdebat scđm. vt in.l.si qs cuȝ totū.§.j.ꝛ.ij. ꝛ de pactis.l.si vnus.§.itē si partus.ergo cum totū factū deductū in primū iudiciū non solū cōprehendat qđ in scđo deducitur imo idē sunt.restat ꝙ ꝓnuntiatū in p̄mo absolutorie exceptionē pariat in scđo, ꝛ ꝯñr facta relatione ad regulā cumulationem impediat. Item pȝ hoc apte ex eo ꝙ lex dicit res hereditarie nō sunt hereditatis pars. ꝛ tñ snia absolutoria lata in petitione hereditatis parit excepti.rei iudi.in petitione singulariū rerū.vt in.l.iulianus.ꝛ in.l.si quis cū totū.§.pe.de excep.rei iudic. Plus fortifico arg.si actū sit ꝑsonaliter ex ꝯctu ꝯtra hereditariū debitorē ꝛ absolutus sit si postea agat̄ ꝯ eundē petitione hereditatis vniuersali lȝ scđa petitio plura cōprehendat incorpaliter q̄ꝫ prima, tñ obstat exceptio rei iudicate, vt.l.si qs cū totū.§.vlti.ꝛ.§. gñaliter.ꝛ.§. diffiniri pōt.sic ergo si primo actū fuerit vi bono.rap.ꝑ rapina ꝛ absolutoria lata sit ꝛ secundo ꝑ eadē rapina agatur furti cum idē factum ꝛ idē dubiū in scđm iudiciū deducatur ꝯstat ꝙ exceptio rei iudicate obstare debet si obstare debet exceptio.bene restat vlterius referēdo ad regulam ꝙ cumulatio impediatur ex eadem causa in id qđ plus est. Preterea cōstat patrem ex contractu filij teneri in minus q: de peculo tantū ꝛ ipsum filiū in plus, q: insolidū, vt in.l.si quis cū filio. ff.de pecu.ꝛ tñ si pater iurat sup facto.i. filium dare nō opȝ re insolidū querit exceptio filio[a] vt.l.qui iurasse.§.si pater.ff.de iureiu.ꝛ est ratio q: obligatio vtriusqȝ ex eadē causa descendit.idem ꝛ eadē ratione si iudicat̄ pro domino conuento ex ꝯtractu serui. vt in.l.si cū argentum.§.fi.de excep.rei iudica. ergo patet ꝙ cū agitur ex eadē causa in id quod plus est cuȝ id est sit factuȝ quod deducit̄ in vtrūqȝ iudicium obstare dȝ exceptio rei iudica.ꝛ cōsequēter cumulatio impediri. Preterea si ad idē agit̄ ex eadē causa constat ꝙ oīa qđ deducta fuerit in primū iudiciū ergo in totuȝ debet obstare exceptio: igit̄ ꝑ regulam cumulatio impediri debet ꝙ sic ostendo si rei vendicatione simplr̄ ꝓposita

[a] ℂ Adde q̄ si iuramentuȝ patris super obligatione ꝓsit filio.glo. bar. Paul. de ca. Alex.ꝛ Jaso.in l.qui iurasse.§.si pater hic alleg. ꝛ glo.bart.bal.ꝛ Alex.in.l.si tibi. §.si pactus.ff.

¶ Adde Cyn. in.l.j.C.quando civilis actio cri. mina. preiudi. & barto.in.l.q̃.§.j. ff.vi bono. rapt. & in.l. si duo pa. troni.§. idem iu lianus.col.ij.ff. de iureiurã. que allegat Dyn.an absolutoria lata in civili faciat ꝓ iudicium in criminali vel econ tra. de quo vide per glo.& docto. maxime bald.in l.ex morte.C.ad l.aquil.& bal. in l.f.C. ad.l. fau. de pcla. & per Imolam in.l.interdum.ff. de pu bli.iudi. & doct. precipue Anto. de but. Imo.& fe lin. col.ij. versic. vj.limita.in.c.de his. de accu. & per omnes in.c. dilectus.de pur gatione cano. ¶ Adde qđ po sui in apostil.ad dictum bald. in precallegata.l. ex morte. numero. iiij.in versicu. in criminali.C. ad legem aquil.vbi remissiue tractã do hanc materiam cito testimonium domini cospostil.mei hic.

In ꝓsecutione certa exp̃mit absolutoria lata pariet exceptionẽ in totũ,vt.l. sexcẽte.in p̃n.ff.de except. rei iudic.& solet allegari ꝑ glo.&.l.an eadẽ.§.actiones. tñ ẽm verũ intellectũ nihil facit sicut ergo nihil operat expressio cãe quominus exceptio rei iudic.obstet ĩ totũ. Ita ĩ ꝓposito facto ex quo ius agẽdi ꝓcedit nil operat expressio q̃titatis,sꝫ ad hoc statim rñdeo:qꝛ refert inter generalitatẽ reꝝ & causaꝝ:plus eniꝫ operat exp̃ssio rei in ꝓcessu q̃ exp̃ssio cãe.vt.l.si ex testõ.& ibi no.ff. de excep.rei iud.& est rõ:qꝛ petitio vni᷑rei nõ hꝫ cõem finalẽ effectũ cũ petitione alteri᷑,sꝫ secus si bñ aduertat ꝑpendi põt in pluribꝰ causis ꝯcurrẽtibus circa acq̃sitionẽ alicuius rei,vt scripsi circa.§.actiones.Sed hec rñsio nihil facit ad p̃ns ꝓpositũ:qꝛ sicut ĩ rei vẽdi.pluriũ cãꝝ cõcursus pluriũ actionũ ex eadẽ cã descẽdentiũ tẽdit ad eũdẽ effectũ.i.ad idẽ factũ puniẽduꝫ. Itẽ ĩ rei vendi. si ab initio vna cã exprimit nõ patit expressio exceptionẽ vltra illã cãm extẽdi.vt in.l si mr̃.§. si quis vo petat. si ergo & hic nõ patit exp̃ssio q̃titate exceptionẽ extẽdi vltra q̃titatẽ exp̃ssaꝫ. Et sic est argu.ꝓ cumulatione p̃missa.c. ex eadẽ cã in id qđ plus est nõ ecõtra. ꝑterea in hypothecaria est vna cã.i.obligatio rei. & in rei vendi.alia.i. dñium,vt in.l.aliena.&.l.rẽ alienã.ff.de pign.acti.& sententia absolutoria lata in rei vendi.sciente creditore obstat exceptio ĩ hypotecaria vt in.l.sepe.de re iudi. & tamen per rei ven.aduocat plus,qꝛ dñiuꝫ ꝑ hypotecariã minus,qꝛ possessio vt in.l.in rẽ actio.ff.de rei ven.&.l. si cũ venditor.ff.de euict.ergo bene seq̃tur ꝙ vbi est eadẽ causa duaꝝ actionũ alterius in plus alterius in minus cõpetentiũ ex eadeꝫ cã ꝙ sentẽtia absolutoria [a] lata in vna parit exceptionẽ in totuꝫ in altera: & ꝯñr impedit cumulationem ẽm regulam premissam.Preterea absolutoria lata in debitorẽ nocet inquãtũ minoris,& econtra eo casu quo ꝯtingit eadẽ causa eas ꝯtinere. vt in.l. si is q̃ heres.ff.de except.rei iud.§.est in p̃tẽ:licet cõmuniter diuersas habeat cãs & sepatas.ergo &c. ¶ Cõcludo vlterius sꝫ hoc tollo statiꝫ:qꝛ.§. ille q̃ est in p̃tẽ loq̃tur quãdo cõueniebãt in re ex cã:qꝛ nil plus in vna q̃ in altera,sed qñ differunt sñia lata in vna non nocet

in altera: vt.l. si tn̄.§.j.ff.de edili.edic. ¶ Dico igitur ꝙ cum ex vna causa plures actiones competunt: vna in plus: ⁊ altera in minus duplex pôt esse modus pronunciandi: pôt enim pnunciari super facta.i. factū istud de quo addit iudex nō pcepisse: ⁊ tunc si agat alia: certum est exceptionē rei iudicate obstare. Itē potest pnūciari sup actione pposita: eam non cōpetere ex precedenti facto: ⁊ hoc casu exceptio rei iudicate nō obstat i alia. verbi gratia ago furti nō manifesti ꝯ aliquē ⁊ dico rapuisse rem: ⁊ pnunciat rapinā non factā: si agatur postea vi bo.rapt. pter eandē cām non obstat exceptio rei iudicate: sed si pronūciet furti non manifesti actionem non cōpetere: vt q: constat rem raptā fuisse interueniente vera violētia exceptio non obstaret: q: videt absolutio facta[a] per petitionē ineptā. Item exemplum aliud si ago ꝯtra aliquem cedentem arbores actione ex locato: ⁊ absoluit si quidē absoluat: ideo q: pnūciatur eū nō incidisse obstat exceptio.f. arbo. fur. cesa. postea agat in id qd plus est: sed si pnūciatur actione ex locato non cōpetere: q: nō pcessisset locatio exceptio rei iudicate nō obstaret in furtiz cesaꝝ.⁊ in.l.aquil. ⁊ hec similia colligi pnt ex.l.si duo.§.idē iuli.§.ex.l.duob[9].§.a fideiussore.⁊.§.seq.⁊.§.exceptionem.⁊.§. si qs iurauit.⁊ §.si qs colonus. ergo eo casu quo exceptio rei iudicate indueret in totum certū est cumulationē impediri fm regulam. Item q: lite pendēte incertū est qualiter debeat iudicari.i. vtrū sup facto an sup actione ꝯnter an sit obstatura exceptio rei iudicate: vel non dico tn̄ cumulationē impediri: q: cū futurus dubius euentus se habeat pariter ad duo.i. ad impediendū ⁊ ad pmittendum iudicat de eo. vt de impediente dū pendet: vt colligi pôt ex.l. pecuniā.ff.si certum peta. ⁊ per similitudinem legati relicti pure ⁊ sub ꝯditione adempti: vt in.l. si legatum pure.ff.de adimē.lega.cum seq.⁊.l.quoties. de nouatio. vbi ergo separate sunt cause quantū ad numerū: lz eedē in specie absolutio lata in vna non parit exceptionem in altera. Et sic nec cumulatio impeditur vt perpendi pôt ex.l.si cum ex testamēto.⁊ ex.l.si cum argentum.ff.de excep.rei iudi. Sed vbi est eadem causa

a ¶ Add ꝙ vbicunqz appet mále esse actum ex vna cā: ⁊ hoc apparet ex actis ⁊ ex eisdē apparet ꝙ ex alia cā bn̄ potuisset agi. nō potest iudex ex illa apta causa condemnare: sed debet absoluere reum: ⁊ nihilominus ipse iudex i snīa sua debz reseruare parti suꝰ agēdi competēa sibi ex alia causa. text. est valde sing. in.l. debiti[9] marsilius. ff. de pa.do.de quo facit festum Bald. ibi in antiq. lec. ⁊ in. l.f. in fi. C. de pig.ac. ⁊ bal. in aucten. sed ⁊ si quis. col. vlti. C.de secun.nup. ⁊ barba.in.c.examinata. de iudi. ⁊ Anto.corse. in suis singula. in litera iudex.

¶ Adde omnino de hac materia. Bal.in.l.prima.in fi. ⁊ quod ibi posui in addi. ad ipsum. in ver. cumulatio. C. de fideicom. dixi in additio. ad Bartol. post eum in. l. maiorem. in princi. in eodem versi. ff. de pactis.

numero per omnia licet plus vel minus in vna q̃ in altera cõtineatur absolutio in vna lata parit exceptionẽ in altera: ꝛ sic impeditur cumulatio cum eadẽ questio per omnia in iudiciũ deducatur. vt in. l. cum argentuȝ. §. si petiero gregẽ. ꝛ. d. l. si quis totum. §. generaliter. ꝛ §. diffiniri quideȝ potest. ꝛ. l. singulis. ff. de excep. Abb. opposita vero posset responderi singulariter ad singulareȝ: ꝛ vniuersaliter ad omnia: vt solicitus indagator inquirere poterit si recte rationem cõnexitatis ꝛ separationis rerum ꝛ causarum aduertat.

Idem.

Qod semel placuit: amplius displicere non potest.

In sentẽtia potest poni exemplum huius regule: nã ex quo semel placuit iudici: certa ferre sñiaȝ non poterit displicere: vt per hoc possit eam mutare: siue sit equa siue iniqua. vt. ff. de re iudi. l. iudex. ꝛ. l. paulus. ꝛ. l. post rem. ꝛ. l. cuȝ querebat. ꝛ de qõnibus. l. j. §. si. ꝛ de penis. l. diui fratres. Sed contra hoc opponit de. l. si preses. C. quõ ꝛ qñ iud. cum similit. sed dici solet ꝛ dȝ referre vtrum sñia non teneat ipso iure: ꝛ tunc ipse idem si est ordinarius potest secũdo[a] pronũciare: si delegatus pronunciabit delegans. vt C. quõ ꝛ quãdo iudex. l. si preses. ꝛ. l. si vt proponis. ꝛ de accusatio. l. iiij. sed si teneat ipso iure licet iniquitatem cõtineat non potest per eũdem iudiceȝ reuocari: vt in. l. preallega. ꝛ. ff. de re iudica. l. quod ius sit. ꝛ. C. de sententijs. l. post sententiã. tamẽ potest appellari ꝛ per iudicem appellationis de iniquitate[b] cognosci ꝛ cognita iniquitate sentẽtia corrigi. vt. ff. de re iudica. l. preses. ꝛ l. cum prolatis. ꝛ de appel. l. j. Item potest poni exẽplũ in confessione tam in iudicio cum causa vel sine causa.

a Adde an iudex possit corrigere sñiaȝ suã. glo. bar. ꝛ ibi alex. in addi. ꝛ ibi ange. aret. in. l. ab executione. ff. de app. gl. ꝛ arch. xxv. q. ij. in summa. ꝛ in. §. his ita. ea. causa ꝛ qõ. ꝛ in c. nouit. de iudi. ꝛ oẽs doc. in. l. iudex. ff. de re iudi. ꝛ in. l. si vt pponis. C. quõ ꝛ qñ iud. Inn. abb. ꝛ ibi Fely. in. c. qualr ꝛ qñ. in. j. de accu. vbi ponit regulã cum. xij. fallẽ. ꝛ plus bal. ꝛ saly. post gl. in. l. hac perpetua. C. de sen. ex pericu. recitã. ꝛ qño iudex lata sententia possit incõtinenti aliquid facere saltiȝ quo ad expẽ. ꝛ quo ad alia accessoria. alexã. ꝯsi. cxix. in. j. ꝛ. ij. col. in. ij. vo. vbi reperies plures allega. ꝛ Alexã. in. l. paulus. ff. de re iudica. ꝛ. l. iudex. ꝛ Ludo bolo. in suis pmis interpret. in. d. l. paulus. ꝛ specu. tit. sentẽ. in. §. v. ꝛ Inno. in. c. auditis. de procura. ꝛ Lud. de roma. in consilio. cccvij. ꝛ Alexã. consi. xc. lib. j. ꝛ disi de rota decisio. ccccxlj. titulo de re iudica. c. in nouis. ꝛ decisio. parlamẽti dalphi. q.

b Adde quod sententia nulla potest reformari per iudicem appellationis qui de nullitate cognoscit Alexan. in consilio. lxxix. per totum. ꝛ in consilio. cxxij. in vltima colũ. versicu. insuper. posito. libro secundo.

a ¶ Adde anto. de But. abb. sicu. mod. in. c. si cautio. de fide instr. & bal. in rubr. C. de cōfes. & in. l. j. col. & eo. tit. & in l. mr. in. ij. colū. C. de rei vendi. & imo. in. l. a titio. ff. de pbo. obli. & pau. de cast. in. l. hoc iure. ff. de do na. & i. l. si diuor tio. ff. de ver. ob. Bart. in. l. nuda ratio. ff. de dona. & ang. ɔsi. xxv. l. ci. pro qōnū de cisione. & Alexā. in ɔsi. iiij. col. iij. & sequen. lib. j. & in addi. ad Bar. in. l. cū de indebi to. §. fi. ff. de pb. & de ferrarijs in foīa libelli quo agit vt pacta ser uētur. in. j. glo. & Joā. bap. de san cto Seuerino in suo singul. tract. de pactis. in qō. xiiij. in princ. ver. vlterius isert. in quib⁹ locis scri ben. tenēt ꝙ p̄missio extra iu diciū facta etiā sine cā discreta vel specificata vi detur facta ani mo donādi vt te net hic Dy. p. l. campanus. mari me si in p̄missio ne sunt adiecta verba. s. ex certa

vtraqꝫ enim est obligatoria*. vt. ff. de interrog. act. l. j. ꝙ̄ extra iudicium cū causa tñ legitima. vt. C. de non nume. pecu. l. generaliter. alis appellatur indi screta & non obligatoria. vt. ff. de pro batio. l. cum de indebito. §. fi. & de doli exceptione. l. ij. §. circa. ¶ Sed oppo nitur contra hoc qd valeat extra iudi cium etiā sine causa. ff. de pactis. l. ta le pactum. in princip. Sed si dicas ad li berandum aut ad obligandum proce dit talis confessio. Si ad liberandū va let etiam sine causa. vt in. l. tale pactū. si ad obligandum non valet si causam non habeat annexam. vt. d. l. cum in debito. & d. §. circa. Sꝫ oppono ꝙ etiā ad obligandum valeat vt in debito so luto: quia tacite videatur habere cau sam donationis annexam: quia p̄mis sio & solutio paria sunt. vt. C. ad. l. falc. l. fina. & de donatio. l. si patronus. §. de illo. sed solutio eius qd est indebitum a sciente procedens inducit presum ptionem donationis. vt. ff. eod. l. cuius per errorem. ergo & promissio. Sed di stingue quia aut vtraqꝫ sciebat causā non subesse: & tunc non inducitur do natio: qa in pari causa melior est cau sa conuenti ꝙ̄ agentis. vt. ff. de verbo. obligatio. l. si certum. §. sequitur. & in fra eodem. c. impari. sed quando sol uo sciens indebitū ei qui similiter scie bat indebitum donare videor: & repe titio denegatur. Diceret quis quare cum vterqꝫ scit causā non subesse fa cilius denegatur repetitio ꝙ̄ conceda tur petitio. Respōdeo propterea est: qa in pari causa melior causa conuen ti ꝙ̄ agentis: vt dictum est. Cum ergo

scia tunc presu mit cā donatio nis scdm Bald. Alex. & doc. s. al lega. de quo pul chre per Felyn. in. c. ca. si cautio. vbi ponit regulā qd confessio vel p̄missio est inef ficax de iu. cano ni. vt. d. c. si cau tio. & etiā profe cto de iure ciui li. vt. d. c. cum de indebito. §. fi. ff. de pba. & duob⁹ modis āpliat. d. regulaꝫ. & ponit ad illā. xvj. fallē. & in. xj. fal. tenet cū precedē. alle gando hic Dyn. ꝙ confessio facta i iudicio sine cā vꝫ quia presumi tur de libertate facta: & in iudi cio quasi cōtra hitur. vt. l. iij. §. ideꝫ scribit. ff. de pecu. Et tenet la doui. de rom. in consilio. cliiij. & vide Cyn. & ibi Bal. in. l. genera liter. C. de non numera. pecunia & Lanfr. de oria no in repetitio ne capi. quoniaꝫ contra falsam. in verbo confessio. versic. vidimus. supra de proba tio. & Alexand. in additione ad Barto. in. l. sicut.

C. de act. et Joã. fab. Ange. are. et Iaso. de may. in. §. si minus. in. j. glos. institu. de act. et Alexã. de imo. in. d. l. a titio. Et qñ confessio extra iudicium facta noceat. Bald. consi. cxcviij. ante fi. lib. j. et an noceat fauore anime. vide gloss. et Ludo. bolo. in. c. quotiens. j. q. vij. in secũdis interpret. et i materia. vide bal. consil. cxxiiij. in fine. et cõsi. cliiij. versic. sed contra. col. j. lib. ij. et ludo. de ro. cõsil. ccclxxij. et alex. ɔsi. lxxxiij. colũ. vlti. lib. j. et in cõsi. xiij. col. j. eo. lib. et cõsi. xix. col. ij. versi. quin imo. li. iiij. quod est multũ singulare. et bal. et alexã. in. l. sicut. C. de repu. here. Et qñ actio oriatur ex confessione iudiciali et extra iudiciali. ex iudiciali: vtilis actio confessoria. text. est sing. et ibi flo. in. l. perinde. §. si procurator. ff. ad l. aquil. licet secus. de extraiudiciali. vt. l. publia. i fi. ff. depo. et tenet ludo. ro. in suis singu. so. ij. colum. ij. versicu. ex confessione.

¶ Adde qd voluit allegare ro. singul. suo. xxij. qd incip. ex cõfessione iudiciali oritur actio vbi dicit qd actio ex tali ɔfessione iudiciali orta appellatur vtilis actio cõfessoria. pro quo allegat tex. sing. in. l. proinde. §. si procurator. ff. ad. l. aquil.

a ¶ Adde quando quis possit reuocare confessionẽ per errorẽ in iudicio factam. Bar. in. l. non fatetur. ff. de confes. glos. et Lud. bolo. in. c. ex literis. de diuor. in primis interpreta. bal. in. c. ex parte. de cõfes. et card. alexã. in. c. ij. colũ. j. iiij. dist. et alex. consi. xlvij. col. viij. vol. ij. respõ. lib. j. et in cõsi. xc. col. ij. versi. hoc probo. eo. libro. et bald. in. l. gallus. §. quidam recti. col. ij. ff. de lib. et posth. et felyn. in. c. cum dilecti. col. vj. de accusa. et in probe. decreta. colũ. j. ante fin. et Alex. in addi. ad bart. in. d. l. cuȝ de indebito. §. fina. et in consilio. cxix. lib. iij. vbi ponit quando dicatur reuocari inconti nẽti. et quid si est acceptata p partem aduersam an possit reuocari. et in consil. cxij. in. iij. colũ. in princi. et versi. non ob. illud. et in. v. colũ. versi. preterea. et ludo. de ro. cõsil. cccclxxxiiij. et omnes scriben. in. d. c. ex parte. et Jo. de pla. in. l. si ille. versi. item ibi. C. de decu. lib. x. vbi etiaȝ dicit quod error potest reuocari vsque ad sniam ipso iure: sed post nõ nisi per restitutionem. pro quo vide gloss. et bar. in. l. cum fideiõ. ff. de confes. et Ale-

sint in pari scientie causa reus: et actor sequtur qd repetitio soluti negatur: et petitio promissi. sed quãdo creditor crederet subesse causam reus qui confitetur sciret nõ subesse videtur ex causa donationis confiteri: et ideo efficaciter obligatus. argu. ff. de oper. liber. l. campanus. et non in preal leg. §. circa. Item oppo. quod displicere possit quod semel placuit etiaȝ in iudicio confitendo. vt ff. familie herciscũ. l. cuȝ putarem. esse iuris et facti ignorantia. l. error. Sed dicendum est quod aut constat confitenteȝ errasse: aut constat non errasse: aut dubitatur: primo casu aut errauit in facto aut in iure: vt plene dictum est supra eod. in. c. ignorantia. Secundo casu non potest reuocari confessio[a]. et ita loquitur regula. Tertio casu presumitur in dubio nõ errasse: quia nemo existimandus et dixisse qd non mente cogitauit. ff. de supel. lega. l. labeo. §. ideȝ tubero. Item poni potest exemplũ regule in cõtractu: quod enim semel placuit in contrahẽdo a plurimis displicere non potest: vt. C. de actio. et obligatio. sicut. et de rescin. vendi. l. de contractu. licet tunc obstat. ff. de cõditio.

ran. in. l. quicqd. in §. ff. de verbo. obli. et lanfran. de ozia. in. o. repeti. c. quoniá cō tra. in verbo cōfessiones. in vlti. q. et Cepo. cau. ccxxij. no. et abb. consi. xvij. volu. ij. et And. bar. in repe. rub. de fide instru. co. xvj. in princ. vbi ponit quid est ter.

cat. et ibi bar. C. de actio. et bald. in. d. l. si pecuniam. et an in feudo habeat locū penitentia et in contractibus, vide bald. consilio clix. col. penul. et in consi. ccclxix. in prin. lib. j. bar. et alex. in. l. quicquid. de verb. oblig. et alexan.

ob causam. l. si pecuniam. vbi cōtrahēti licet peniteret. ¶ Sed dicendū[a] erit q differentia est inter contractus nominatos: et innominatos. Nam in contractibus nominatis non licet regulariter penitere: licet fallat in casibus q notan. in. l. preallegata. Sicut. In contractibus vero nominatis aut res est integra ex vtraqz parte: et tunc vtriqz contrahentiuz penitere licebit: aut cōtractus est vestitus per alterutrā partiuz: et tunc vestiendi licebit penitere: alteri non. vt plene tractatur in dicta l. si pecuniam. ff. de conditio. ob causam. Item poni potest exempluz regule in electione[b]. Nam postq̄ in scrutinio nominaui aliquem et electio fuerit subsecuta: vel postq̄ prestitero cōsensuz electioni ab alijs celebrare nō possuz vlterius impugnare nisi ex causis postea emergētibus: vel nisi more electi ante celebrata de nouo pandat improbitas seu alicuius alterius latentis vitij vel defectus: q̄ verisimiliter ignorare potuerit veritas reuelectur. vt. s. de electio. c. nulli licere. lib. vj. et apparet. ff. de lega. j. l. serui electione. et. l. huiusmodi. §. sticbuz. et de legatis. ij. l. statutum libe. §. stichum. et de optio. leg. apud aufidium. et de decurio. l. fin. et argu. de confirma. tuto. l. in confirmando. cum. l. sequen. Sed contra hoc est. ff. de lega. ij. l. vnum ex familia. et. l. cuz pater. §. a filia. sed in illis ius eligendi

¶ Adde omnino lanfran. in al leg. §. seu. versic. confessiones. nu me. xxxij. fo. pro veritate inuestiganda: ibi plene an sufficiat in reuocatione probare rē aliter se habere: et qd in cōfessione sui procuratoris seu administratoris: et qd si scienter sit emanata vel circa preparatoria iudicij: et an si litis cōtestationem: vel circa decisoria: et qñ dicat in iudiciū emanata. no. idē lāfrā. vbi. s. paulū ante versic. non dimittēduz. et in apost. in vers. in iudicio.

a ¶ Adde qñ in contractibus nominatis vel innominatis sit locus penitētie. glo. bar. et alexā. in. d. l. si pecuniā. et Fely. in. c. presentata. col. ij. de testi. et Ioan. bap. in tract. suo de pact. in. q. vj. princi. et cy. bal. et Sely. in. d. l. si

cōsi. xl. in princi. lib. j. et lndo. de rom. in rep. auc. similiter. col. ix. versi. xviij. C. ad l. fal. et ang. aret. in. §. ho itaqz. in si. insti. de iusti. et iure. et Bal. consi. xxxiij. lib. iiij. Et not. quando variatio est prohibita in papa clericis et principibus. pulchre per Felyn. in. c. cum olim. colū. iij. de re iudi.

b ¶ Adde quādo post publicationez electionis sit locus variationi. glo. barto. bal. et alexā. in. l. dotē. ff. solu. ma. Io. an. et abb. in. c. publicato. de ele. vide casuz meū. ppetue. s. eo. tit. lib. vj. vbi potest variari qñ nō se quit electio ex cōsensu in scrutinio habito. et Io. an. et abb. sicc. in sua dist. in. c. causam. de elec. circa fi. et Card. alexan. in. c. quāto. lxiij. disti. sed in cōtractibus et vltimis voluntati

bus sine legatis facta electione admittat variatio. vide bar. bal. imo. ⁊ alexā. in. l. quicqd. ff. de vb. ob. ⁊ bal. in. l. de vic. ff. q satis. cog. ⁊ in. d. l. serui electione. in p̄n. ⁊ in. d. l. hmōi. §. sticbū. de leg. j. Et vide alex. in. l. si ex toto. §. fi. in glo. fi. ff. de leg. j. ⁊ alex. ⁊ bar. soʒi. de sen. in. d. l. serui electione. post bar. ⁊ dyn. in regula mutare. j. e. in princ. ⁊ bal. in consi. xxxiij. in. iij. volumi. ⁊ Abb. in consi. ix. volumine. ij.

non competebat de presenti: sed totaliter erat in tempore mortis: ideo non cōsumitur per primā electionē: vt ibi apparet. ¶ Iteʒ potest poni exēplum in hereditatis additione: nam ex quo semel hereditas placuit adeundo: nō potest postea displicere repudiādo. vt. C. de repud. hered. l. sicut maior. ⁊ hoc verum est de iure cōmuni: sed per restitutionē[a] in integrū repudiari potest a minore. vt. ff. de acquiren. heredi. l. si minore. ⁊. l. si necessarys. ⁊ de mino. l. quod si minor. §. restitutus. Item poni posset in dilatione iurisiurandi. vt. C. de iureiuran. l. si quis iusiurandum. Item in consensu habito ad confirmandū alterius factuʒ. vt. ff. de aqua plu. arcend. l. in diem. ⁊ de diuer. ⁊ tempo. prescrip. l. de accessionibus. Sed contra regulā videtur. ff. de iure codicill. l. diui. §. licet. ⁊ de legatis. j. l. si mihi ⁊ tibi. §. an legatis. ⁊ de lega. iij. l. si quis. in princip. testamēti. vbi qꝫ semel placuit instruendo heredē vel legādo potest postea displicere institutionē vel legatuʒ reuocando: sed dicas qꝫ aut voluntas prima fuit obligatoria aut alicuius iuris volētis cōpetere exclusoria. Primo casu habʒ locum simpliciter regula: qꝛ sufficit semel velle: ita qꝫ penitere nō licet. vt. d. l. sicut. ⁊ ibidē no. ⁊. l. de accessionibus. ⁊ quoꝝ legato. l. j. §. pdest. Scđo casu regula nō vendicat sibi locum. vt prealle. §. licet. ⁊. §. in legatis. ⁊ l. si quis. in princ. testa. Sʒ nunqd poterit testator ita disponere qꝫ nō liceat reuocare: quia dicit in testamēto primo qꝫ scđʒ nō valeat nisi fuerit ibi de verbo ad verbū posita salutatio[b] virginis Marie: postea fecit scđm ⁊ reuocauit oēm aliam vltimā voluntatē: ⁊ oīa verba derogatiua vsitata que ꝯtinent in eadē. dubitat vtruʒ valeat primū vel vltimū. Et videt qꝫ p̄ualeat vltimū: qꝛ voluntas posterior licet ei videat per priorem derogari quantuʒ ad verba in priori ꝓlata p̄ualet prime. vt ff. de lega. ij. l. fin. in princi. de iure codicil. l. diuus. §. li-

¶ Adde ꝓpⁱo mēbro huiꝰ apo. bal. i. l. ij. §. fi. in fi. ꝟ fi. vl. Dy. inducit hūc text. c. cū leg. istuʒ. in. l. serui. ⁊ ibi posui in apost. in vers. nō possint eligere. ff. de lega. j. ⁊ not. in apost. ad l. a. rebu. i. l. p̄cepi. nu. vij. l ꝟ. curia. col iiij. C. de can. largi. ti. li. x. ⁊ in. l. si qs. nu. j. vbi etiā posui in addi. in ver. ꝯfirmata. C. de dec. e. li. ⁊ car. oīno in cle. j. §. nos itaqꝫ no. ro. de iureiu.

a ¶ Adde alex. i l. sicut. ⁊ in. l. fin. post Cy. Barto. bal. ⁊ pau. d' ca. C. de repu. here. ⁊ pulchre cep. in cau. ccxcij.

b ¶ Adde gl. ⁊ pulchre bart. in l. si qs. in p̄nc. ff. d' leg. iij. an ⁊ qñ scđʒ testm̄ i quo est fcā mētio in gn̄e vel specie vl' indiuiduo d' clā derogatoria i p̄mo testō apposita valeat. ⁊ ang. alex. ⁊ bart. soʒi. de senis singulariter in. l. si mihi

cet ergo. licet in testamēto primo derogatoria verba prolata fuerint: tamē ex quo aperte apparet de volūtate testantis: in vltimo expressa videtur vltimum preualere. Preterea id operatur reuocatio generalis quantum ad omnia ꝙ specialis opatur in speciali cui foret applicata. argumē. ff. de admini. tuto. l. si duo. ꝛ de acquiren. heredi. l. si seruus eius. C. de prescrip. xxx. vel. xl. anno. l. omnes. ꝛ de quadrien. prescri. l. iij. sed constat quod reuocatio specialis facta de primo faceret secundū valere. vt. l. si quis. in princip. testamenti. de leg. iij. ergo reuocatio generalis expressa in vltimo videtur tollere primi testamenti effectum. Preterea verba derogatiua in primo testamēto prolata generalia fuerunt. Item prolata in vltimo similiter sunt generalia: vnde quia in pari causa generalitatis sunt videtur in dubio posteriora preferenda ꝛ preualere prioribus. vt. ff. de lega. j. l. si mihi ꝛ tibi. §. in legatis. ꝛ de adimen. lega. l. iij. §. fina. C. de fideicom. l. dari. ꝛ de vulga. ꝛ pupil. substi. l. si quis eum. ꝛ de manu. testa. l. si peculiū. §. j. preterea quantum ad tollendum substantiam ꝛ effectū substantie precedētis ita se habet posterius testamentū ad prius sicut posterior stipulatio: que nouat ad priorem nouatam quod patet: qa stipulatio que nouat ipso iure aliam tollit. vt. §. pactus ne peteret.

ꝛ ibi. §. in legatis. ff. de le. j. vbi dicit sozinus ꝙ triplex est cl'a derogatoria: videlicet prātis: solēnitatis: ꝛ voluntatis. Et ꝺ ista vltima volūtatis cl'a ponit hic Dy. ꝛ doc. in locis. ā. alle. ꝛ cōis opi. doc. ē ꝙ nō sufficit generalis. s. nō obstante quocunqꝫ testō. Nec requiritur illa individualis nō obstāte tali cl'a derogatoria q̄ requirit appositionē orōnis dn̄ice vel alteri⁹ sꝫ sufficit illa specialis: vꝫ nō obstante q̄cūqꝫ cl'a ꝺrogatoria. tex. ē in. d. l. si quis. in p̄n. in ꝟbo specialr. ꝛ hoc tꝫ hic Dy. in p̄nc. ꝛ ibi Bar. Ang. ꝛ Rapha. cu. ꝛ Feder. ꝯsil. xlvj. ꝛ Cy. ꝛ Salyc. in. l. sancimus. C. de testa. ꝛ ang. ꝯsi. cccxiij. ꝛ cy. l. j. C. ꝺ sac. san. ec. ꝛ idem tꝫ Car. in cle. j. ꝺ sepul. ꝛ pet. de ancha. in. c. j. de cōsti. ā. eo. li. paul. de cast. ꝛ ang. in auc. hoc īter libe ros. C. de test. ꝛ paul. in. l. humanū. C. de leg. ꝛ in ꝯsi. cclxxxj. incl. in facto p̄nti ponā ꝯclōnē in antiqs. qꝺ ē multū sing. ꝛ arch. in. c. vltime volūtas. xiij. q. ij. ꝛ spe. ti. de instro edic. §.

cōpēdiose. ꝛ alex. ꝯsi. cxxxiij. li. j. ꝛ lud. ꝺ ro. in ꝯsi. cccxxxv. ꝛ bal. ꝯsi. xliij. li. ij. ꝛ in ꝯsi. lxxiij. lib. iij. lꝫ in ꝯsi. clxxv. in prin. incip. qꝺ mouet. lib. iiij. ꝛ in. l. humanū. C. de leg. ꝛ i. d. auc. hoc inter liberos. dicat ꝙ sufficit dicere in gn̄e nō obstāte quocūqꝫ testamēto. de quo vi de p doct. ā. alle. ꝛ Jo. an. i nouel. ꝛ doc. mod. in. d. c. j. de cōsti. ā. e. lib. ꝛ ang. are. in §. ex eo adt. col. iij. in si insti. qb. mod. testa. infir. qui tenet supra eādem opi. relatā ꝛ Alex. ꝛ doc. in l. ij. in prin. ff. de lib. ꝛ posthu. Et an hoc sit verū qn̄ solum p̄cessit vnum testm̄ vel plura. vide. ā. p doc. ꝛ in. d. l. ij. ꝺ lib. ꝛ posth. ꝛ in §. in legatis. ꝛ l. l. si qs. in prin. ꝛ in materia. Jod. an. hic. ꝛ pau. de ca. i ꝯsi. cxcviij. in nouis. ꝛ pulchre cepo. i can. clxij. ꝛ seq. ꝛ abb. sicc. ꝯs. xlj. ꝛ. xlviij. li. ij. decisi. plamē. grationopo. dalphi. qō. cxxvij. ꝛ seq. ꝛ ibi in add. ꝛ in. qō. cc. ꝛ in additio.

¶ Adde omnino Bart. ꝯsi. xxj. incip. dicit ꝛ asseruit. ꝛ qꝺ ibi posui in apostil.

ad ipsum. ꝛ cõsil. clxxiij. inci. quidaʒ fecit testm̃. fede. de sen. ↄsil. xlviij. allo. ij. inci. habita sup casu predicto collatione bal. ↄsil. clxxxviij. vol. iiij. ang. ↄsil. cccxiij inci. q̃daʒ dña maria. pau. de ca. ↄs. ccclxiij. ꝛ alex. ↄs. vij incip. viz p̃la frõte. vo. iiij. cui se subscripsit. anto. de prato veteri. ꝛ ꝺ hoc dixi plene ꝛ remissiue i trac. meo clausularũ. in ver. derogatoria. ꝓs. ix. ꝛ fina. a ℭ Adde an sit bona argumẽtatio de ↄ̃ctib⁹ ad vltimas volũtates. Dy. ꝛ Imol. in. l. cũ q chyrographũ. alle. hic p Dy. ꝛ ang. are. insti. de le. iusia. cani. tol. ꝛ Jaco. bu. ꝛ guil. de cu. in. l. pactuʒ inter heredẽ. ff. ꝺ pac. ꝛ bal. in. l. cõuenticulã. col. iij C. de epis. ꝛ cleri. ꝛ ibi vide in quibus sit argumẽtatio multũ notabilr. ꝛ Alex. in. l. j. §. hui⁹. xxj. ꝛ. xxij. col. ff. de offi. ei⁹ cui mãda. ꝛ lud. bolo. in. l. si pcuratorẽ. §. si ignorãtes. in scꝺis l.

sic etiã posterius testm̃ tollit p̄mũ: vt de iniusto testamen. l. ij. ꝛ innuitur in. l. hac cõsultissima. §. si quis autem. ꝛ. l. sancimus. sed posterior stipulatio ita se habet ad priorẽ ꝙ in generalitate concepta oẽm priorem ꝛ oẽm eius effectum tollit. vt. ff. de accep. l. ꝛ vno. §. ꝛ eius rei. ꝛ insti. qui. mo. toll. obli. §. est aũt predicta. Ergo posterius testm̃ ita se hʒ ad primuʒ ꝙ sub generalitate verboꝝ primũ ꝛ oẽm eius effectũ tollit. Preterea: licet argumentari de contractu^a ad vltimã voluntateʒ quasi de minori ad maius affirmando. vt de lega. j. l. seruũ filij. §. eum qui chyrographũ. sed in ↄtractu lʒ sub generalitate verbũ omnia precedẽtia tollere. vt. ff. de transac. l. non est ferẽdus. ꝛ de ver. oblig. l. qui rome. §. duo fratres. Ergo multo fortius licebit ꝛ sub generalitate verborum tollere effectum precedentium in vltima volũtate. Preterea ita se habet testamentuʒ posterius ad prius: sicut lex posterior prioreʒ: qꝛ voluntas testatoris lex est. vt in auc. de nu. §. disponat. sed lex posterior ita se hʒ: qꝛ tollit prioreʒ: lʒ sub generalibus verbis^b cõcipiat̃ sicut si conciperetur penalibus: vt in prealle. l. ij. de quadr. prescrip. ꝛ. d. l. oẽs. de prescrip. xxx. vel xl. anno. Ergo ita tollit vltimuʒ testm̃ primum. Preterea facilius reuocãtur que dependent ex voluntate vnius q̃ꝫ plurium. vt. ff. eo. l. quoties vtriusqꝫ. sʒ que dependent ex voluntate plurium vt cõtractus reuocantur etiã per generalitatem verboruʒ: vt dictum est: ergo ꝛc. Itẽ pro hoc. ff. loca. l. cũ in plures. §. locator. Ecõtra ꝙ primũ valeat

ter p̃. ff. manda. ꝛ And. barb. in re pe. c. rax. fo. xviij. col. j. in fi. ꝺ test. ꝛ gl. in. c. j. ꝺ col. in ꝓ. prouideat. col. j. fol. xviij. in pragmatica sanctione. b ℭ Adde ꝙ i legib⁹ ↄdẽdis sufficit gnãlis ꝺrogatio legũ ↄ̃triarũ: vt tenet cy. ꝛ ibi bal. co. q̃. ꝓ. scꝺo q̃ro. ꝛ ibi pau. ꝺ ca. i. l. humanũ. C. de le. ꝛ gl. i. l. nuptialis. C. de nup. ꝛ i cle. cos. ꝺ sepul. ꝛ ãplissime dixi in trac. de offi. ꝛ postea. dñi lega. in francia in. j. q. ℭ Adde ad ppositũ coꝝ. q̃ hic dñr panor. i rub. de rescri. nu. ij. ꝛ quꝺ ibi posui in addi. ad eũ. i ꝓ. ↄ̃tus. Fely. in. c. nõnulli. col. xij. ꝓ. scꝺa rũa. e. tit. phili. frã. in. c. j. nu. ix. ꝛ ibi posui in addi. ad ipm. in ꝓsi. ↄ̃. de ↄsti. tit. vj. plene per pau. ꝺ ca. ↄs. liij. alex. ↄsi. ij. vij. ꝛ viij. vol. v. ꝛ ↄsil. vj. ꝛ vij. vol. ij. ꝛ dixi in trac. meo regulaꝝ. in ver. rũa derogatoria. ꝓ. v. ꝛ in ꝓsi. non obstãtibus. ꝓsic. xvij.

videtur q: quādo prima volūtas est derogatoria vlti me pma pualet nisi fuerit spāliter reuocata, sz hec nō fuit reuocata spāliter sed gnāliter, ergo vr̄ q pma p̄ualeat ₇ p hoc est apert.l.si mihi ₇ tibi.§.in legatis vi deт̄ eniȝ apte dicere q oporteat specialē mētioneȝ fie ri de primo ₇ qualitate eius. Propterea illud appellat̄ speciale qđ est a generalitate abstractuȝ.vt.ff. de leg. iij.l.seruus vrbanus.§.fi.₇ de triti.l.iij.₇ de suppel.leg. l.legata.₇ si quis in ius vocan.l.j.₇ si qs caute.l. si qs. §.quesitū.₇ de iniurijs.l.item apud.§. hoc edictū.₇ de publi.l.j.§.dixerit aliquis.₇.§.vnde queritur. Ad ideȝ facit q nota.de flumi.l.quominus.₇ de appellatio.l.si expressum.si ergo lex requirit q specialiter se penitere dicat, videtur q descendat ad specialitatem verborū ₇ a generalitate discedat. Determinando videtur dicendum q si quis diceret secundū valere forte erraret.q: in auctē.de test.imperfec.§.₇ si quidē non videtur requirere q precedens testamentum specialiter reuocetur, sed videtur sufficere expressa reuocatio p generalia ₇ per conditionalia verba siue dubitatiua ₇ non assertiua dum dicit hoc ipsum expressuȝ significare quia si fecit quidam talem voluntateȝ, non tamen eam vlterius valere vult. Tamen ego dicerē q reqritur reuocatio specialis testamenti primi sequētis derogatorij.vt predic.l.si quis.in princip.test.ibi nisi specialiter dixerit ₇c̄. Sed si specialiter reuocaret primuȝ vltimum derogatorium non est questio q vltimum preualeret: quia non potuit sibi legē imponere a qua discedere non liceat.vt.d.l.si quis.in princi.testamēti. Sed si non staret in finibus vltime voluntatis.sed trāsiret ad naturam cōtractus [a] tunc esset irreuocabilis. vt.ff.de dona.causa mor.l.vbi ita donatur quod auteȝ fieri possit illud in testamento quod in cōtractu patet de assignatione libe.l.assignare. ₇ not.de testa.l.heredes palam.§.fi. Si ergo donaret vel vendit heredi presenti vel eo absente alteri pro eo recipienti sub ea conditione si testamentum reuocari contingat habita donatio vel venditio effectū irreuocabiliter in eū casum in quo testamentum reuocari contingeret. Dyn.

xvij. ₇ illic adde omnino Feli. vbi supra col. vj. versic. amplia secundo.

a ¶ Add' q bar. in .l. stipulatio hoc modo ī pn. ff. de verb. obli. dānat hanc opi. Dy. in hoc q dicit Dyn. hic q si testamētum trāseat in cōtractuȝ vt ȝ si contingat me facere aliud testamentuȝ do vel vēdo omnia bona mea ₇c̄. q testamēto nō potest r̄uocari hoc non placet bart. quia talis donatio aufert liberā testamēti factionem. ₇ videtur facta talis donatio ī penā mutātis testamētuȝ: ₇ sic tāq̄ ꝯ bonos mores non valet. vt. d. l. stipulatio. ₇ ita dicit ibi bart. Dy. consuluisse lȝ hic teneat cōtrariuȝ ₇ opi. bart. seqtur ibi bart. ₇ tenet bart. bald. ₇ Fulgo. ī. l. cū duob'. §. idem r̄ndet. ff. pro socio. ₇ bar. in. l. adeo. eodem titu. ₇ Bald. in. l. ex testamēto. C. de fideicom. ₇ in l. heredes palaȝ §. fi. ₇ ibi Ange.

Imol. ꝛ insup Illustri doct. Franc. de are. col. ij. versi. sed relinquitur. de testa. ꝛ bar to. ꝛ ibi Alexã. in additiõe inci. sed si cõ tingat. in. l. si qs. in pn. de leg. ij. ꝛ Sal. in. l. sancimus. C. de testamen. ꝛ pulchre Alex. in. d. l. sti- pulatio hec. col. j. ꝛ ista est cõis opi. cõmuniter Oldr. cõsi. cxiij. ꝛ Cy. in l. j. versi. vlti. C. de sacrosan. ecc. ꝛ sequitur opi. Dy. hic ꝛ Cy. in l. cũ antiquitas. C. de testa. vide Alex. in addi. ad bart. in. d. l. here des palã. §. fin. ꝛ singu. Ludo. de roma. i cõsi. cciij. ꝛ Andre. barba. in. c. relatũ. de te sta. ꝛ bald. i. c. ij. col. ij. versi. extra. de feud. dato in uicem lega. com. Ludo. de roma. cõsi. clxxj. ꝛ bart. cõsi. cliij. li. ij. ꝛ in cõsi. clxxx. co. li. ꝛ Ludo. bolo. in d. l. heredes pa- lã. §. fi. de testa. i scdis interpreta. ❡ Adde istis in quantum tangit materiaꝫ vltime volũtatis quod no taui i apostil. ad istũ post do. co. apostil. ã. regula beneficiuꝫ in ver sicu. volũtas am bulatoria.
a ❡ Adde tñ ꝙ ↄtra hãc equita tẽ sepe statuit vl

❡ Idem.

Non debet aliqs alterius odio p̄grauari.

❡ Exẽplum istius regule ponit. C. de inoffi. testa. l. si qs in suo. §. legis autẽ. Vbi dicit ꝙ mater nõ debet exhereda re filiũ ꝑpter delictuꝫ a marito eiusdẽ filij a patre cõmissum [a]. Itẽ. ff. de bon. pos. ↄtra tab. l. iij. §. si emãcipatus. vbi dicit ꝙ si pater exheredat filiũ ꝑpter causam ingratitudinis ab eo cõmissaꝫ illa exheredatio nõ debet obesse nepo ti q cãm ingratitudinis nõ cõmittit si aliquo casu contingat inof. querelã ad nepotẽ deuolui. Sed vr̃ falsuꝫ esse qꝺ cõ tinet in scdo exẽplo qꝛ exheredatio fa cta legitie de filio nepotẽ excludit qꝛ si instituo vel heredo filiuꝫ meũ nõ ha beo necesse mẽtionem facere de nepo te nato ex filio. ff. de libe. ꝛ posthu. l. si qs posthumos. §. si filiũ. ꝛ. l. gallus. §. i oibus. ꝛ de coniug. cũ emanci. lib. j. §. si pater in potestate. ❡ Respõdeo [b] ꝛ di co verũ esse ꝙ quãdiu filius exhereda tus viuit ꝛ põt ad querelaꝫ vocari ex cludit nepos ꝛ cognatus nec potest aliquo iure rumpere testamentũ. Aut licet ab eo fuerit pręteritus ex quo fi lius vixit post annum. vt in pręallega. §. si filium. Sed si filius exheredatus excluditur a querela per repudiatio-

gor iuris ex causa de quo vide glo. ord. j. qõ. ij. in sũma. ꝛ. xxiij. q. iij. in summa Inno. in. c. grauis. ꝛ de sent. excõ. in fi. ꝛ p btm̃ thomã. ij. ij. q. clxviij. arti. vlti. ꝛ ho stien. in sũma de penis. §. qui ꝛ qbus. ꝛ Old. cõsi. lxxvj. in cip. an delicto. ꝛ Abb. sic. ꝛ Ioan. de ana. i. c. vergẽ tis. de heredi. ꝛ ibi feli. ꝛ latius i c. ius generale. col. pe. j. distin. ꝛ doct. j. i vlti. apo stil. alleg. ꝛ in. l. si qs in suo. §. le gis autẽ. C. de in offi. testa. ꝛ An ge. in cõsi. cxcvij. b ❡ Adde qñ ne pos pteritꝰ pos sit ex sua psona vel sui pris exhe redati testõ aut qrelare ꝛ dicere testm̃ nullũ siue filius pr̃ nepotis sit exclusus aqre la siue si pulchre bart. in. d. l. si qs posthu. §. si filiũ ff. de lib. ꝛ posth. Cy. ꝛ Sal. in l. si quis filiuꝫ. ꝛ ibi bal. C. de in offi. test. ꝛ bar. in l. iij. si emancipa tus. ff. de bo. pos. ↄtabu. ꝛ Alexã. in. d. §. si filiuꝫ. ꝛ ibi bal. ad id qd Dy. hic dicit ꝙ i qrela inofficiosi testamẽti hꝫ lo cũ successoriũ e- dictũ. vide. §. do cto. Signorel. de homicidio. Bene

dl.de plãbi.ꝛ Ange magistri frãc.in coꝝ repetitionibus.l.q se pris.C.vñ liberi.ꝛ Ang.aret.in.§.placebat.instit.de legi. agn.succe.ꝛ barto.ꝛ doct.in rub.C.ū suc ces.edic.ꝛ barto.in.l.in suis.in vlti.q.ff. de lib.ꝛ posthu.

pol.i caute.lxxx.ꝛ in caute.cccx. vbi ponit an filius possit cõueniri ꝓ debito patris.ꝛ etiã in caute.cccxj.ꝑ cõtra pater ꝓ filio possit puniri saltē respectu legitie. vide felin.vbi.ṡ.ꝛ singu.bald.Jmo.ꝛ doc

nem tacitam vel expressam nepos vocatur ad querelaꝫ ex vigore edicti successoꝝ qḋ habet locum in querela. vt ff.de inoffici.testa.l.si is qui.ꝛ.l.pater. Itē si filius exheredatus moriẗ anteq̃ excludaẗ a querela aut ante aut post, si ante vocatur nepos ad querelaꝫ ex persona patris exheredati. si post vocatur nepos ex sua persona post edictum successorium. ꝛ ita debet intelligi preal̄leg.l.si quis posthumos.§.si filium.ꝛ de contra tab.l.iiij.§.si emancipatus.ꝛ de coniug. cum emancip. lib. j.§.si pater.ꝛ.C.de inoffi.test.l. si quis filiũ.ꝛ in auctenti.vt cum de appel. cognoscitur.§.si conuictus fuerit. Itē clare patet exēplum vbicũqꝫ cauetur ꝙ ꝓpter delictuꝫ patris filius puniri nõ debet [a] nec aliquã maculam filio infligere.argumen.ff.de pen.l.crimē.ꝛ de decur.l.ij.§.in filijs. lꝫ fallat in crimine lese maiestatis ꝛ heresꝫos.C.ad.l. iul.maiesta.l.quisquis.ꝛ de hereti.aucten.gazaros. Sed ꝯtra hoc videtur ꝙ iure caueẗ ꝙ filij puniuntur ꝓpter iniustitiã patris, vt in auctē. vt oēs obe. iud.prouin.§.j.col.v. Sed ibi habuit respectum ad iustitiam diuinam que aliquando punit filium propter delictum patris sicut ibi notari solet. Item contra regulam videtur quia iure cauetur ꝙ si pater exheredat filium exheredatio nocet nõ solum filio, sed etiam nepotibus ex eo natis; ꝛ in

ꝛ in.l.si qs filiũ. C.de inoffi.test. ꝛ in.l.si pr̃ filiũ. ff.de inoffi. test. a ℭ Adde in quibus casib⁹ filius punitur pro patre.bar. ꝛ ibi alexã.in addit.in.l. diui fratres.ff.de pe.ꝛ Archi.in.§. si ergo.in vlt.co. viij.q.j.ꝛ bald.in l.si filiussa.co.vl ti.ff.de his q sui vel alie.iur. sunt ꝛ Car.alex.in.c. j.xxiij.dis.ꝛ an filio ad culpã delicta parentũ imputenẗ tex. ꝛ ibi Cardi.alexan.in c.nasci.lvj.dist.ꝛ puniatur pro patre pena tpali vl' eterna vide glo. ꝛ car. Alex. in.c. vndecimꝫ cardi. dist.ꝛ Jo.an.hic ꝛ etiam phillip. frãc.ꝛ pau.de castro.ꝯs.ccccx.co. iiij.i anti.ꝛ Cy. bald.Salic.ꝛ Ange.i.l.qsquis.C. ad.l.iul. maiest. ꝛ Ang.are.i.§.sꝫ si qs.insti.de ingenuis.ꝛ bart.in d.l.iij.de interd. ꝛ releg.ꝛ Dy. in seq.rta i si.ꝛ Ce

cto. moder. in.l. lex cornelia.ff. ū vulga.ꝛ pup.sussti.bart.ꝛ Jmol. in.l. cum filius. ff.de verbo.obli. ꝛ bald. in.l.j.C. ne filius ꝓ pře. ꝛ Angel. aret.in tracta. de malefi.in glo. dictum semproniũ.in.q. vlt.ꝛ ibi in addi. ꝑ moder.ꝛ bald. in auč.si captiui. C.de episc.ꝛ cle. ꝛ Abb.in consil. lvj.volu.ij. ꝛ ample per feli.in.c. cum bertoldus. colũ.viij.ꝛ.ix.de re iudica. Et nosing.q. que mihi in curia spirituali bituricē.de facto contingit:qꝫ ꝫm ius cõmune vir lucratur doteꝫ ꝓpter adulteriuꝫ vxoris. vt.l. cõsensu.C. de repud.ꝛ.l.lucius.ꝛ l. cum mulier. ꝛ ibi barto. bald. Alexãder ꝛ Moder.ff.soluto matri. ꝛ.c. plerũqꝫ. ꝛ ibi glo. Abb.ꝛ ꝑposi.medio. de donatio.iter vir. ꝛ vxo. modo pꝰ dotē pro quadaꝫ eius filia dedit

que adulterium cōmisit: vtrum pater priuetur dote propter adulterium filie. Et videtur q̄ sic per textum in.l.si doté. et ibi hoc tenet gl.C. de iure do. et idem tenet Ioā.cal.in consilio.j.col.iij. in fine tit.de donationibus inter virū et vxoré.sed Cy.ibi Io. fab.et Bald. in noua lectura tenent contrarium q̄ patri vsuo delictū filie non preiudicat et tenet Dyn. in.l.ij.§.sed vtrum.et bart.in.§. voluntaté.in prin.ff.so lu.matri. et bar. et Angel.in.§.est quoqz.in auc.de nup.col.iiij. per tex.celebré.et gl. ibi.et in auctent. ecōtra et ibi barto.C.de repu. Et idé est dicendum si mulier cōmittens adulterium habeat filios p̄mi mr̄imonij nō applicabit dos scd'o viro. Istud est dictum aureū. glos. in capitulo primo in gl.j.vt lite non conte. et bal.in.l.hac edicta.col.ij.C. de secūdis nup. de q̄ dicto exclamat Flo. de scō petro

eius potestate cōstitutis p̄ qd̄ patet q̄ alterius odio alius pregrauetur, vt de bo.libe.l.queritur. Sed dōm est q̄ aut agit.de his q̄ mediante ministerio filij acqrūtur et tūc non acqritur pr̄i. Si de his q̄ possint acqri patri mediante ministerio filij. tūc habet locū regula indistincte, sz in his q̄ mediāte filij ministerio nō querunt pr̄i distinguēdū est, q2 aut eueniebant ab ipso pr̄e. aut gn̄e vlteriori, aut a ciuitate vel a rex natura primo casu delictum pr̄is nocet filio, in scd'o et tertio casibus non nocet vt.ff.de interdic.et releg.l.iij. et de iure pa.l.diui fratres.et ita dz intelligi.C.de questi.l. diuo marco. et ad.l.corne. de sica.l. si quis patris sui. Et p̄pter hoc soluta est questio de qua dubitari solet scz an filius debeat priuari successione feudi propter delictum patris: q2 si erat paternum priuatur si a rerū natura vel a iure vlteriori obueniens non priuatur per.l.ij.allega. Dyn.

Idem.

Sine culpa nisi subsit causa non est aliquis puniendus.

Ubi nō est delictum nō potest impo ni pena nisi quam causa rationabilis subest: et sic regulā ponit et exceptionē a regula q̄ exceptio regule ꝯ iuris authoritaté videt dicere: q2 ibi nō reperit subesse culpa nō debet imponi pena.ff.de verb.signi.l. aliud est fraus.in princi.Sed dicit q̄ aliquādo suadente

in sua disputa. q incipit primo vi duata consorte. Frā.de crema in sing. suo.lxxxvj. et vide que not. bart.et Alexā.in additionibus.in si.C.de adulte. et quid ex delicto matris.vide Alexan.in.l.adoptiuum.§ patronum colum.j.ff. de in ius vocā.et quando filius priuetur feudo ex delicto patris vide barto. in.d.l.iij. de interdic.et rele.et in.l.emancipatum.§.si.et ibi Alex.ff. de sena. et in.d.§. patronum. Sed Ange. in.d.l.iij.tenet q̄ priuatur filius siue sit paternū siue auitū de quo per Alexā.ibi in addi.ad barto.et bal.in.l.ij. in vl. q.C.de liber.et eorum libe. et in.l.j. in princ.C.de cadu. tol. et Bald. in cōsi. cxviij.li. j.et latius in consilio.cccxlix.col. iij.v°. supest. lib. x.et alex.ꝯs.ij.co. v.circa si.lib.v.et Ab.sic.l.c.ij.col. iij.de fen. et in cō silio.iij.colū.vij. volu.ij.et bald.in l.j.C. de bo. que lib. Et an impe-

publica vtilitate: ⁊ sic causa interueniente punit̃ qs sine culpa vt ecce auferẽ aliq̃ndo res[a] possessori vt assignet̃ militi qui in bello se habuerit v̓tuose. vt.ff.de euict.⁊.l.lucius. ⁊ de rei vẽdi. l.itẽ si verberatũ.§.si quis.Itez seruus propter laudabilis fidei exẽplum admittitur ad vindicandũ necẽ dñi: vt ꝓ premio libertatẽ cõsequatur ⁊ ita presente dño sine culpa sua, ex causa tamen ꝑdicta dominiũ suuz aufertur. vt C.de precibus imperato.offerẽ.l.j. ⁊ i quibus causis ser.pro premio liber.acci.lege.j. Item pater in seruo qui propter publicam vtilitatem idest eruat̃ adulterij veritas torquetur ⁊ tortus dño non restituitur: ⁊ sic punitur dñs sine culpa, ex causa tamen in hoc ſm quod priuatur inuitus domino serui licet pretiũ consequatur: vt.ff. de adul-

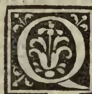
ratoꝛ ꝑpter delictuȝ patris possit filios iure tẽporali ⁊ spũali priuare. dic ꝙ non spũali hoc est beneficijs: vt no.gl.in cle. pasto.circa finẽ.in versic.subiecte. de re iudic.⁊ glo.in.c.filius.xvj.q.viij.⁊ cardina.⁊ Alexã.in.c. satis.xlvj.disti. ⁊ est ratio ſꝫ gl. card.ibi. q꞉ princeps sclaris non ĩ hoc ẽ supioꝛ clerici.⁊ sic sentit ꝙ si esset princeps ecclesiasticus: puta papa ꝯtra quẽ cõmiserit pater crimen lese maiestatis posset filium priuare beneficijs: vt in heresis crimine.de quo vide Card. i.c.quo iure.viij. distin.⁊ in.c. felicis.versi.si quis. d' pe.⁊ ita firmat Ioã.de imo.in.l. insulam. in fine princi.ff.sol.matri.⁊ I.ud. bolo. in.d.c. satis.lvj. distinct. ⁊ Abb. in.c.cum laici.de iure pat.in.c.quãto. in fin. de iudi.⁊ Felin.in.c. vergentis.col. vlti.de here.⁊ vide Ioã. pe. in forma.inquisitionis.fo.vlti.⁊ Cal. in consi.iij.tit. de here.⁊ Ange.in consilio.lxiij.

ℭ Adde propositum quesitoꝝ hic ⁊ signanter inquantũ tangit an filius ex delicto pris feudo priuet̃.barto.omnino i l.diui.versi.itẽ hec.l.inducit̃: ⁊ qd' ibi signaui in apost.ad ipsum post Alexã. in versi.nõ priuetur.ff.de iure patro.dixi in apost.ad bald.in.l.lege. in ꝑn.i eo.ꝓ.C. de legi.here.tractauit oĩno Alexã. ꝯsil. xxiij.volu.j.⁊ cõsi.xlviij.incip.illud affera: quod est cõsiliũ And. barb.volu.iij.

a ℭ Adde an ex causa possit princeps auferre rem meã ⁊ dare alteri sine estimatione rei mihi cui auferẽ danda bar. ⁊ bald.in.l.itez si verberatũ.§.si quis.ff. de rei vendi.⁊ Bart. Alexan.⁊ doct. moder.in.j.consti.ff.colũ.iij.⁊ bald.⁊ Ang. l.l.ij.C.de quad. prescrip. ⁊ bald. in.l.bene a zeno. col.ij.eo. ⁊ in ꝓhe.ff. colum.j. ⁊ bart. in.l.si.col. j.C.si contra ius vel vtil'. ⁊ bald. in.l si.col.ij.ver. sed immediate. C.si nã rescin. non pos.⁊ archi. in.c.ius ciuile. ⁊ ibi cardi. Alexã. j.distin.col.iij. ⁊ Archi. in.c. per ꝑncipalem in.q. iij. ⁊ Hostien. in titu.de prescrip. §. prescribãtur. ⁊ Cy. ⁊ Albeꝛt. de ros.in.l. nemi nem.C. de sacro sanct.ecclesijs. ⁊ Cardi. Alexan. in.c.j.colum.iiij. versicu.ij. senti glos.x.distincti.⁊ Abb.siccu.in consi.vlti.lib.j.⁊ Alexan. consilio.ij.col.vij.⁊ sequenti.⁊ colum.vlti.volumi.j. ⁊ in consilio.cj.col.vj.versic.⁊ etiã eo.li.⁊ in ꝯsi. xxxvij.col.iij.ꝓsic.nõ obst.⁊ vsq; ad fi. ⁊ Cy.in.l.rescripta in.iij.q.C.de prec.impera.offer.⁊ Iaso.de may.in rep.l. quominus.colũ.j.versi.iij.no.ff. de flumi. ⁊ Ange.in consi.cxxxix.col.ij.versicu. non enim põt ⁊ Alexã. in rub.ff.si cer. peta. col.j.⁊ in consi.lxxxix.in.iij.col.versi.preterita.li.v.⁊ in cõsi.xciij.in prin.col.pe. eo.volu.⁊ bald.in.l.ij.colũ.x.versicu. nota.ꝯplenitudo.C.de serui.⁊ aqua vbi dicit ꝙ inferioꝛa principe hoc non potest de quo vide per Inn.abb. ⁊ insup Felin.

te.l. si postulatus. ⁊ nota. de calum.l. vltima. Sed videtur etiam ꝙ vbi non est culpa[a] nec causa qua pena imponitur: vt.ff. qui ⁊ a qbus.l. prosperit legislatorẽ: sed ibi erat causa. scʒ adulterium cõmissum licet nõ culpa serui q torquetur propter culpam ⁊ delictuʒ alterius etiaʒ sine culpa, vt.ff. de questioni.l. vnius.§. testes. ⁊.l. ex libero. in pñcipio. sed ibi subest causa. s. ꝙ facto interueniisse ꝓbatur. Itẽ est culpa. s. qꝛ vacillauit in testimonio; [b] al's si quid pdictoꝝ deesset non deberet torqueri vt palleg.l. ex libero. Itẽ opponit᷑ de filio dãnati crimine lese maiestatis que punitur propter delictum patris. naʒ infamia notatur ⁊ a paterna ⁊ extraneoꝛuʒ successione priuatur. vt.l. quisquis. C. ad.l. iul. maiesta. Item de filio heretici, vt. C. de here. auctẽ. gaʒaros. Sed illis est causa apta nõ culpa. nã qꝛ sunt de gñe improbato est psumptio ꝯtinuationis paterni criminis ꝯ eos. vt.l. quisquis.§. filij vero. ⁊.ff. de edil. edic.l. qḋ si nolit.§. q mancipia. Dyn.

ℂ Idem.

Qod quis mandato iudicis facit dolo facere non videtur cuʒ habeat necesse parere.

ℂ Regulam ponit ⁊ rõneʒ regule. Regula enim est ꝙ ille qui facit mãdato iudicis nõ videt᷑ esse in dolo. Ratio aũt est: qꝛ necesse habet parere, necessitas autẽ facit cessare psumptiõnẽ doli, vt

[a] in.c. que in ecclesiarum. col. x. de cõsti. vbi ponit Feli. quatuor declarationes quãdo pñceps possit cuʒ causa auferre ⁊ ecõtrario ꝙ sine causa possit. ponit septem declarationes ⁊ demũ tria notabilia vbi eleganter procedit cuius materia non fuit ita mature tradita ad psentia secula vsqʒ. ℂ Adde ꝙ oẽs iura ⁊ docto. per do. coapostillatorẽ meũ allega. loquũtur ꝙ hoc pcedat cũ cã. sʒ quid sine cã. concludit ideʒ quod s. in papa ⁊ imperatore. Ang. i l.iiij.§. si is ꝓ quo ff. qḋ qsqʒ iuris. Sed cõtrariũ est veritas: vt p Rapha. fulgo. in.l. fi na. C. si ꝯtra ius vel vti. pub. pau. in.c. de reb⁹ eccle. nõ alie. ⁊ i.c. admonet. ⁊ ibi dixi in apost. ad ipm post alios i ver. nõ subsisten te cã de renun. ⁊ felin. in palleg. c. que in ecclesia rũ. col. xiiij. ver. sic. scđm ꝓ mẽbruʒ de consti. ⁊ notani post Io. fab. in.§. sed naturalia. nume. iij. in versicu. tollere sue partis. in stitu. de iur. natu gent. ⁊ ciui. a ℂ Adde hic Ioan. an. ⁊ phi lip. franc. ⁊ glo. in.c. renouãtes. xxiij. dist. gl. Inn. Abb. sic. ⁊ felin. in ca. cognoscentes. coliũ. j. de cõ stitu. ⁊ bald. in rubri. rex inter alt. act. ⁊ glo. in c. antiqua. de pri ui. ⁊ Archi. in.d. c. renouantes. ⁊ bar. in dispu. incip. per italiam. col. v. versicu. j. ⁊ glo. bal. ⁊ cardi. alexan. ⁊ Andr. barb. in addi. ad bal. c. j. de feudo sine culpa nõ ad mit. ⁊ alb. de rõ. in dictiona. suo i litera pena. versic. qnqʒ modis. b ℂ Adde an te ſtis rõne vacillationis possit torqueri. glos. ⁊ doctores in dicta.l. vnius.§. testes. ⁊ Innoc. ⁊ alios in.c. cum in contemplatione. co. in antiq. Cyn. in l. fi. ⁊ bal. in.l. militis. C. de qstio. ⁊ bal. in.l. iij. C. ad.l. iul. maiest. ⁊ doc. in.l. nullũ. C. de testi. ⁊ pol

ff. de bo. lib. l. q cũ maior. §. si pr. ⁊ C. de calũ. l. mater. ⁊ inducit p̃sumptionem ɔ̃riam scʒ fraudis ⁊ doli nõ presumẽdi. vt. ff. de solutionib⁹. l. si stipulatus. §. si lancẽ. ⁊ de aqua plu. arcen. l. ❧. in p̃n cipio [a] ⁊ q̃ in fraudẽ credi. l. qui autẽʒ. §. labeonem. ¶ Exẽpluʒ regule est. pone q̃ð mãdato iudicis destruxi sepulchrũ quo mediante aqua pluuia nocere poterat nõ teneor actione de sepulchro violato qꝛ iudicis authoritas me excusat. vt. d. l. ❧. Itẽʒ pone ꝙ is qui deposuit penes me decessit relictis q̃tuor heredibus, ⁊ ego restitui vni tm̃ iudicis authoritate de cetero non teneor alijs actione depositi, qꝛ iudicis authoritas omnẽ fraudis suspitionem cessare facit, vt. d. l. si stipulatus. §. si lãcẽ. Et idẽ dici põt in executoribuʒ ⁊ apparitoribus exequẽtibus precepta ⁊ iudicis sentẽtias iniuste latas: vt. ff. eo dẽ. l. non videt. §. qui iussu. ⁊ ff. ad silleia. l. si quis quasi per totum. Sed oponit ⁊ videtur ꝙ qui facit aliquid illicitum mandato iudicis nõ excusat [b]. Imo q̃ð plus est imputatur ei qui non resistit precipienti aliq̃ð illicitum fieri, vt esse si precipiat decurionem torqueri nõ soluʒ debet officiali obedire, imo debet resistere, ⁊ si nõ resistit [c] punitur, vt. C. de decurionib. l. omnes. libro x. etiã probatur in alio casu simili. de excusati. numeꝝ. l. euidenter. lib. x. C. ⁊ de magi. sacroscrinioꝝ. l. j. in fine. lib. xij. ad idem. C. de appellatio. l. quo niã iudices. Et ideo distinguẽdum est, aut preceptum est aperte contra legem, aut sm legem, aut est dubium. Primo casu non debet obedire, immo

thee Alex. in cõ sil. lxij. lib. j. qui alleg. Dyn. hic. a ¶ Adde glo. ⁊ Florẽ. in l. liber homo in fi. ff. ad l. aquil. ter. ⁊ glo. ⁊ ibi docto. moder. in l. non videtur. §. qui iussu. ff. eo. C y. in l. j. C. vnde vi. ⁊ in l. vt vim. ff. de iu sti. ⁊ iure. ⁊ bart. in l. furti. §. qui iussu. ff. de his q no. ins. ⁊ i. l. ❧. hic per Dy. allega. ⁊ Ioã. de pla. in l. mouẽde. ver sicu. iij. no. lib. x. C de delatori. ⁊ gãdi. de malefi. titu. de bãnitis. colũ. iij. versi. itẽ quero statutum est. ⁊ Dyn. in l. j. ff. de crimine stel lio. ⁊ Ioã. ð pla. in l. phibituʒ in tertio notabili. C. de iure fisci. li bro. x. ⁊ hic Ioã. andr. ⁊ Philip. frãch. ⁊ barto. in d. l. prohibitũ. ⁊ bald. in. d. l. vt vim. in. q. vij. ⁊ barto. ⁊ Alexan. in l. iuste possi det. ff. de acqrẽ. pos. ⁊ singu. cardi. Alexan. in c. multis. colũ. j. in fin. versi. circa p̃di. vij. dist. ⁊ Ange. are. in §. qua drupli. colũ. vij.

versi. quo an liceat sit resiste. insti. de act. ⁊ Inno. ⁊ doc. in c. si qñ de offi. deleg. ⁊ C e po. in ɔ̃s. xxviij. in fi. Ang. in ɔ̃si. cccix. col. pe. ver sicu. sexta ratio. b ¶ Nõ excusat. Adde an ⁊ quãdo iussus iudicis quẽ excuset. glo. ordi. in l. ❧. in p̃n. actionẽ. ⁊ q̃ð ibi posui i apost. in versic. iudicis iussum excusare. ff. de aqua plu. arcẽ. ⁊ i. l. nõ vi. §. q iussuʒ. vbi ẽt posui i apost. ff. eo. de reg. iuris ⁊ no. bar. ⁊ alex. in l. si qs id ꝙ. §. fi. ⁊ ibi gl. i ɔ̃s. dolı. ff. de iur. om. iud. ⁊ Spe. in tit. de obliga. ⁊ sol. §. fi. versi. illud. c ¶ Adð cepolã in caut. cclxxvj. ⁊ bal. i. l. certi cõ ditio. i p̃n. col. v. ɔ̃. q̃rit gl. an ille q. ff. si cer. pe. vbi dicit p not. hic p Dyn. ꝙ libellus datus contra mi litem potestatis qꝛ torserat quen dam de manda to potestatis fuit laceratus tan̄ȝ cõtinens apertã excusationeʒ ret ꝙ tñ Dyn. hic vi detur tenere op-

resistere potest ꝛ debet per officiales: vt.C. de decurio.l. oēs.lib.x. de excu-sati.nume.l.euidēter.ō magistro scri. l.j.in fi.vt oēs tā ciuilis q̄ȝ milita.l.j.§. offm̄. ꝛ de appel.l.qm̄. ꝛ ꝗ milita. non pn̄t.l.eis qdē.ꝛ in auc. vt nulli iudi.§. qm̄.colū.ix.īmo etiaȝ ꝑ ꝑuatos resisti pōt qn̄ apte apparet iudicē ꝓcedere ꝯtra legē.vt.C.de iure fis.l.ꝓhibitū. ꝛ l.defēsionis facultas.lib.x. ꝛ de metu. l.deuotū.li.xij.ꝛ.ff.de re iudi.l. ꝯtinua. §.vlti.Scd̄o casu puniť ꝗ non paret:vt ff.si qs ius dic.nō obten.l.j.ꝛ de re iud. l.ꝯtumacia.in ꝑnc.Tertio casu pareri dȝ vt.ff.de iudi.l.si qs ex aliena ꝛ hoc ꝑꝑ iudiciȝ sn̄ie ꝛ ꝑcepti authoritatē:ꝓ q̄ꝛ iustitia est ī dubio ꝑsumēduȝ.vt.ff. ad trebel.l.suo īuito.§.cū ꝑto2.ꝛ de iu dicijs.l.cū ꝑto2.ꝛ ne qd in loco publi-co.l.fi.vt pȝ ꝙ ꝗ nō paret ꝑsumiť ī do lo:vt.ff.eo.titu.l.nō pōt videri dolo ca rere:ꝛ eꝯ ab eo qui paret abest oīs su spitio fraudis ꝑsumēde.vt hic ꝛ.ff.eo. l.nō vr̄.§.ꝗ ius.ꝛ de sol.l. si stipulat⁹.§. si lancē.ꝛ de aq̄ plu.ar.l.q̄ȝq̄ȝ.ꝛq̄ i frau. cre.l. ꝗ autē.§. apud labeonē. ꝛ de iu-risſ.omn.iud.l. si quis id qd̄.§.dol.ꝛ de his qui no.infa.l.furti.§.iussu.

¶ Idem.

Mora sua cuilibȝ est nociua.

¶ Ut ecce si debito2 erit in mora soluendi erit sibi nociua quātum ad plura:quia ad rei interitū casu contingentem.vt.ff. si certum pe ta.l.qd̄ te.ꝛ depo.l.si in asia.§.fin. ꝛ de verbo.obligatio.l. si ex legati causa

posită vt poteo videre ꝙ in his que precipitātur cōtra legē nō est per officiales iu dici ꝛ ptāri obtē perandū vt in iu ribus hic allega tis:ergo non ex-cusantur. Et te-net decisi. parla men. dalphin.q. cccxciij.vt.l.si in-iurie.ff. de iniu-rijs.ꝛ Gui. pape in tracta.suo su-per statuto si qs per literas in pu ci.ꝛ qd̄ iudici vo lenti iniuste ex-torquere licituȝ sit resistere de fa cto.vide bald.in rep.l.j.i co.viij. C.vñ vi. ꝛ Alex. ꝯsi.cxliiij.ꝟsi.mō sic.li.ij.qui alle. dy.hic. ꝛ pau.de ca.in ꝯsi. xxxvij. in antiqs.ꝛ vide Feli.i.c.c. si qn̄. de offi.deleg.vbi ponit cōclusionē cū quatuo2 fallē tijs. ꝛ decisionēȝ capelle tholosa. cclxvij.vbi ponit an sit manifesta offensa nō pare-re iudici vt vult hic Dy.in secun do casu.ꝛ docto. in cle.j.de of.de-leg ꝛ decisi.pla-mē.grationopo-lis dalphi. qōne ccxl.ꝛ.q. ccclix. ¶ Adde dy.ꝛ

q̄ ibi dico in rsa ca ꝙ sisit i addit. j.ꝛ vl.j.e.s.lxxix. ¶ Adde qd̄ no-taui in apost.ad istū.s̄.e.reg. i a-po.i.ꝟ.si excusať b¶ Adde q̄ si de bito2 teneať de interitu rei debi te i spē vel i gn̄e post morā vł an te.barto.in.l. na ue saupheli.ff.lo ca.ꝛ in.l.si ex le-gati causa. ꝛ ibi bal.pau.de cast. Alexan. ꝛ Lud. bolog. in.l.ff. de verbo. oblige. ꝛ Cy.bald.ꝛ Sali. in.l.incendiū.C. si cer.pet.ꝛ Ang. ꝛ Imol. in.d.l.si ex legati causa. ꝛ Alexan.in.l.sti chus. colū.ij. de verb.obli.ꝛ bal. ꝛ Ludo.bol.in.l. ipa res.ff.qd̄ me tus cau. vbi po-nit qd si in locū rei pempte sub-rogeť alia speci-es debito2 non li beratur etiā an-te moraȝ. ꝛ adde bar.bal.ꝛ singu. Alex.in.l.qd̄ te. ff.si cer.pe. ꝛ Lu do.bol.in.l.is q. de act.ꝛ oblig. i ꝑmis interpta.ꝛ i.l.si cū exceptio ne.§. sed quate-nus.ff. ꝙ metus cā vbi dicit ꝙ si reo pereat infra

tempus qd datur iudicantis qn debitoꝛ est ꝯdēnatus purgat pꝛima moꝛa: adeo q liberat debitoꝛ: vt ibi vide. ꝛ adde decisio. parlamē. delph. q cccccxcvij.

a ℭ Adde quo tpe debent fructus ꝛ interesse in ꝯctib⁹

imo. in. c. quia. de loca. ꝛ cōdu. ꝛ Alexā. cōsi. cclx. col. j. volu. iiij. tu bene scis q si debitoꝛ vini vel frumēti est in moꝛa inspicitur estimatio ꝙ plurimi pueniens a tēpoꝛe moꝛe. vt. d. l. vinu3. ꝛ ibi oēs docto.

ꝛ. l. si seruum. ꝛ de lega. j. l. apud iulianum. §. ipsius quoque. ꝛ. l. cum res. §. fin. Item quantum ad fructus de quibus tenetur ex die moꝛe quando petit aliquid per actionem bonefidei [a] vel per actionem ex testamento que bonefidei actionis sapit naturam. vt. ff. de lega. j. l. apud iulianum. §. fructus. ꝛ l. si quis bonoꝛum. ꝛ de lega. ij. l. qui solidum. §. que. ꝛ. l. si quis seruo. ꝛ ad trebel. i. in fideicōmissariam. in pꝛincip. ꝛ de actio. empt. l. iulianus. §. si fructib⁹. sed si agat actione stricti iuris si quidem peto restitui quod meum est veniūt fructus a die moꝛe: sed si peto qd est alienum veniunt a die litis conte. ff. de vsur. l. videamus. circa pꝛincip. ꝛ §. in fauiana. ꝛ. §. si actionem. Item est nociua moꝛa quantu3 ad interesse qd peti potest: augetur a die moꝛe in odiū debitoꝛis [b] moꝛosi: vt. ff. de actione empti. l. ratio. §. si venditoꝛem. ꝛ de re iudica. l. si calendis. huius autem occasione queri potest: an interesse sit obligatione [c] post moꝛam: ita q peti possit per libellum iure actionis vel an deducatur in condēnationem per iudicis officium tantu3 opinio est inter iuris pꝛudentes: determinant enim aliquando. s. ff. de re iudicata. l. si quis ab alio. §. vltimo. q interesse non possit p libellum peti: sed per iudicis officium in condēnationem deducatur. argumen. ff. de verbo. obliga. l. si seruum. §.

bonefidei ꝛ stricti iuris bar. ange. imol. pau. de ca. alex. in. l. si filius. §. cū fundū. ff. de ver. obli. ꝛ bal. in. l. si qs boноꝝ. ff. de leg. j. ꝛ in. l. fructus. C. d act. emp. ꝛ doct. in. l. vnā. ff. si certū peta. ꝛ bar. ꝛ sequaces in. l. videam⁹. §. si actionem. ff. de vsur. ꝛ ibi bal. ꝛ frāc. de are. in ꝯsil. ix. qd est sing. ꝛ que sit rō dfie iter ꝯct⁹ bonefidei ꝛ stricti iuris: ꝛ quare fruct⁹ nō veniūt iure actiōis. vid bal. ꝛ ibi alex. in addi. in. l. j. in vlti. q. C. de vsur. ꝛ fruc. leg. ꝛ Ioan. fab. ꝛ ang. areti. col. iiij. in ꝓn. psi. in eadē glo. ꝛ ibi Ias. de may. col. ix. post ꝓn. in. §. actionū. insti. de actio. ꝛ alexā. ꝛ mona. in. l. si marito. §. fi. ff. solu. ma. ꝛ qd no. in. l. iiij. C. depoſi. ꝛ Matthe. de ma. in suis nota. fo. xxvj. col. ij. ꝓfic. no. glo. singu. ꝛ p

Quid econtra si creditoꝛ fuit in moꝛa recipiēdi: dic qd a tpe illi⁹ moꝛe inspicit esti matio quāti minimi. istud ē singu. dictu3 bal. in l. si hoie3. p illu3 text. ff. manda. ꝛ t3 Franc. de crema. in suo singula. xciiij.

ℭ Adde in quātū do. coapostil. meū alleg. matthe. in suis nota. fo. xxvj. C y. voluit eu3 allegare not. suo sing. xcj. de quo vide do. lāfr. in. l. iudicio cepto. col. iiij. in princ. C. de iudi. eūde3 do. meum do. Ias. in. l. vnā. col. viij. ff. si certum petatur.

b ℭ Adde bal. ꝛ Iudo. bol. in suis scdis interp̄t. in l. curabit. C. de act. emp. ꝛ Inn. i c. plures. de vsu. ꝛ in. c. ij. de fideius. ꝛ ibi doc. ꝛ vide doc. s. in pꝛe. apostil. alleg.

c ℭ Adde an interesse sit in obligatione vt possit peti per libellu3 iure actiōis. bar.

vltimo. ꝛ l. eum qui ita. ꝛ de consti. pecu. l. promissor hois. ꝙ posset habere locū vbi esset in obligatione rem dari: sed vbi est obligatione factū tunc post morā etiaȝ est in obligatione interesse debitum ex tacita promissione si non fuit factū qđ in cōuentione deuenit. vt ff. de verbo. obliga. l. stipulationes nō diuidūtur. §. celsus. ꝛ ibi nota. ꝛ in. l. si pecuniaȝ. vbi dicitur ꝙ interesse in stipulatione venit: ꝛ ideo bene seqtur ꝙ possit per libellum peti. An aūt interesse qđ debet ꝑpter debitoris morā si vnicum tantū vt singulare: vel an triplex singulare: cōmune: ꝛ conuentum questio est. Et qđ sit vnicum ostendo: q: lex dicit quod si res vendita nō traditur in id qđ interest agitur. hoc autem interdum egreditur ꝛc. Si igitur excessus ex diuersorum: sicut ꝛ qualitas patet: quia differt interesse ab estimatione cōmuni ꝛ conuenta. vt. ff. de actio. empti. l. j. ꝛ per eundem moduȝ potest induci. C. de senten. que pro eo qđ interest. l. vnica. qa ibi dicit quod interesse potest ascēdere vsqȝ ad duplum estimationis cōmunis vel conuēte. Quod autē excessus sit diuersorum. pȝ: q: cōmunis estimatio vel conuēta rei nō est interesse. Cum ergo remoueatur cōmune: ꝛ conuentum relinqtur vnuȝ tm̄: scilicet singulare. Preterea lex dicit qđ interesse ad personam refertur: ꝛ sic in quo iure constituitur per relationē est refertur ad ꝑsonā. vt. ff. de verb. obli. l. ij. §. vltimo. ꝛ de noui oper. nuncia. l. si stipulatio. §. quesitum. ꝛ de regu. iur. l quatenus. ꝛ estimatio non refertur ad personaȝ:

post Dyn. in. l. stipulationes non diuiduntur. in. x. ꝛ. xj. opposi. ff. de ver. obli. ꝛ Cy. ꝛ bart. in. l vna. C. de sen. pro eo qđ interest. in. iiij. q. prin. col. x. qui dicunt Dy. hic. ꝛ in. d. l. stipulationes dicere veritatem. ꝛ spec. ti. de fruc. ꝛ interesse. §. viso. versi. q̄liter. ꝛ versi. quomodo. ꝛ versi sequē. ꝛ in titu. de sent. §. qualiter. versi. debet. cum sequen. ꝛ Ioan. fab. ang. are. col. vj. ver. in ea. glo. ꝛ ibi Ias. col. pe. in. §. curare. institu. de act. ꝛ Frā. de are. in consil. lxxxiij. ꝛ Ioā. an. in addi. specu. in titu. de fructi. ꝛ Bar. Bal. ꝛ Alexan. in. l. certi cō dictio. in prin. col. iiij. ꝛ seq. ff. si certum peta. ꝛ q̄ not. Bal. in cōsil. clj. in si. vol. iiij. ꝛ Bal. in. l. si traditio. in. iiij. q. C. de actio. empt. ꝛ omnino vide i. l. j. ff. de actio. em. p Bart. ꝛ docto. Abb. sicc. in consilio. vij. volumi. ij. ꝛ an interesse possit peti ratione lucri cessantis. vide que dixi. s̄. in probe. fo. j. ꝛ ter. ꝛ ibi barto. i. l. si sterilis. §. cum per venditoreȝ. ff de act. emp. ꝛ ibi Alexan. in additio. ꝛ Barto. in. l. iij. §. fina. ff. quod cer. lo. ꝛ Cy. Barto. Bal. ꝛ Salyce. in d. l. vna. C. đ senten. que pro eodem. ꝛ Abb. in c. per vestras. de do. inter virum ꝛ vxo. ꝛ in consi. lxiij. col. v. in pn̄ci. lib. j. ꝛ Bald. ꝛ Lud. bol. in. d. l. iiij. §. fin. in scđa interpreta. ff. de eo qđ cer. loco. ꝛ Alex. consi. cxlj. col. j. ꝛ. ij. vol. v. ꝛ Abb. ꝛ Fely. in. c. cū venerabilis. col. iij. ante med. ꝛ colū. seq. ꝛ de excep. ꝛ Inno. in. c. sacro. đ sentē. excōmu. ꝛ Abb. in. c. conq̄stus. de vsuca. ꝛ in. c. dilecti. de foro compe. ꝛ in. c. pe. col. j. de offic. deleg. ꝛ infra latius per Dy. hic. ad euidentiorem intellectum dicā sollo sequē. ꝛ Signo. de homod. in repe. l. si insulam. q. j. ꝛ. ij. ff. de verbo. oblig. col. iij. ꝛ Francis. de

sed ad rem: ergo sequitur q non habet substantiaz interesse. Preterea quoties duo sunt: quorū vnum referē ad aliud ꝯstat non idem esse relatum: ꝛ id ad qd̄ sit relatio: lz ex cōmixtione relati ꝛ eius ad qd̄ fit relatio idez resultet effectus: vt patet in codicillis ad testamentū[a] relatis ex quorum duorum iuribus cōmixtis idem insurgit effectus, vt. l. ij. §. codicillorū. ꝛ. l. quedam. ff. de iure codicil. ꝛ de conditio. institu. l. inscius. ꝛ de heredi. institu. l. asseroso. ꝛ. C. de iure codic. l. si idem. si ergo interesse referatur ad estimationem rei. vt in. l. si stipulatio. §. vltimo. ff. de noui oper. nuncia. ꝛ. l. qui tabulas. ff. de furtis. Restat rei estimationem non esse interesse. ¶ Item interdictuz vti possidetis datur interesse ꝛ refertur ad estimationem rei. vt. l. si duo. §. penulti. ff. vti possidetis. ergo seqtur q estimatio rei non sit interesse cum relatum ꝛ ad id q ꝛc. sint diuersa: sicut dictuz est. Preterea disponens ꝛ dispositum non compatiuntur se sub eodem genere. vt. ff. de fundo instruc. lega. l. vltima. sed cōmunis estimatio ꝛ cōuenta si excedit cōmunem disponit ꝛ limitat interesse: qd̄ patet: quia nō patitur ipsum excedere duplum sui[b]. vt. C. de senten. que pro eo qd̄ interest. l. prima. ergo absurdum est dicere q cōmunis vel cōuenta estimatio rei sint per se distincte species sub eodē genere interesse singularis: preterea a quo remoueē genus: ꝛ quelibet eius species. vt ff. de fun. instru. lega. l. fundi. §. vltimo. sed si conueniat inter emptorem ꝛ venditorem q non agatur de euictione illa conuentio operatur q interesse non petaē: ꝛ tamen petitur pretium rei conuentum: cum ergo cōuentio illa remoueat petitionē interesse: ꝛ non remoueat petitionem pretij: patet quia pretium conuentuz non est species interesse: vt probatur de actio. emp. l. emptorem. §. quod autē. ¶ Oppositū ostendo si actio legis aquilie datur ad id quod interest. hic autem interesse est cōmunis estimatio rei. Primum patet. ff. de fur. l. quidam tabularum. §. de lege aquilia maior questio est. Secundo apparet: quia illud interesse ad quod datur actio legis aquilie exponitur in. l. ff. ad. l. aquiliam. l. sed si seruum meum. ꝛ dicitur q non estimatur

aret. in consilio clvū.

a ¶ Adde q diuersitas est iter testm̄ ꝛ codicillos etiam in effectu: vt in iuribus hic per do. alleg. tamen large appellatione testamēti veniāt codici. vt not. gl. doc. l. l. ij. §. fi. pso naleo. ꝛ ibi bal. C. cōla dle. ꝛ gl. l. l. fi. §. fi. cognationis. ꝛ alex. l. si idē. l sua lec. ꝛ in addi. ad bal. ꝛ in d. l. ij. C. de codi. ¶ Adde quod hō est verū q appellatione testamēti veniat codicilli in larga signi. quēadmodū ꝛ appellatione vbi vltime voluntatis. s. inquātū dz fieri cū eadez solēnitate q̄ regrit in vltimis volūtatib⁹ ꝛ no. bal. in. l. hac consultissima. co. ij. §. itez dr hic. C. q test. face. pos. ꝛ bar. oīno in. l. ij. §. q̄ro statutū p̄ bsbe. ff. de leg. j. b ¶ Adde vsq ad quā quantitatez interesse pōt ascēdere. gl. i §. bo dupli. in d. l. vna. C. de sent. q̄ p eo qd̄ inter. ꝛ ibi Cy. in. iiij. q.

affectio[a].s3 quãti oĩbus cõiter valet cõis: ergo estimatio rei est interesse. Itẽ lex dicit qđ ad estimationẽ refert interesse. vt. ff. de fur. l. q tabulas. in prin. Ite3 alibi si legatũ est mihi relictũ sub ꝯditione ꝛ petã tabulas testamẽti exhibere ꝛ nõ exhibeť ꝯdẽnatio fit ad ĩteresse illud aũt referť ad estimationẽ legati si agať ꝓ legato. ¶ Itẽ hẽditas si agať pro hereditate. vt. ff. de tab. exhibẽ. l. locũ. §. ꝯdẽnatio. ¶ Itẽ ꝙ interesse ꝯstituať in suo esse ꝑ relationẽ factã ad estimationẽ: vt p3. ff. de fur. l. si vẽdidero. §. cũ aũt. ¶ Ex his p3 ꝙ nõ est vnicũ tantũ interesse. Item dr in. l. q: doli estimatio nõ ex eo qđ interest. sed ex eo qđ in litẽ iurať. vt. ff. de iudi. l. nõ a iudice. s3 ꝯstat interesse iurari: vt. l. pe. ff. de in litẽ iur. ꝛ de admi. tuto. l. tutor q reptoriũ. scđo rñ. Ergo necessario seqtur aliã esse spẽ3 interesse de qua loqtur. l. nõ a iudice. i. cõe aliã de qua loqtur. l. penul. de in litẽ iurã. i. singulare. Preterea cõstat in litẽ iurari ob dolũ tm̃: nõ ob culpã. vt in. l. in actionibus §. sed in his oĩbus. ꝛ in. l. ij. in fi. de in litem iuran. ꝛ tñ iurať in interesse. vt. d. l. pe. Cum ergo ratione doli: qꝛ vbi maius est delictũ maior fiat estimatio: ꝛ rõne culpe minor: qꝛ minus delictu3. ꝛ tñ cõstat rõne culpe ad interesse agi. vt. l. ij. §. interdu3. vnde seqtur vlterius qđ alia sit estimatio doli: ꝛ alia culpe. ꝛ vna maior ꝛ altera minor: ꝛ quelibet appellatur interesse qđ sit: idẽ sed diuersu3 cũ excessus sit derisorium: vt dictũ est. Preterea constat stipulationẽ iudicio sisti cõmitti quanti ea res. vt in. l. ij §. vltimo. ff. qui satisda. cogan. ꝛ illa appellatur vera estimatio rei. vt in. l. hec verba. ff. de verbo. signifi. ꝛ illud appellatur interesse. vt. l. vltima. si quis in ius voca. non ierit. ꝛ. l. quoties. de verbo. obligatio. Cum ergo vera ꝛ cõmunis estimatio rei appelletur interesse ꝛ illam constat differre ab estimatione singulari. vt. ff. de lega. primo. l. si ex quo. de leg. ij. l. si cui fundũ. seqtur ꝙ illud cõmune differat a singulari: ꝛ non sit idem: sed per se distinctum: ꝛ per eundem modum posset induci. l. arbiter. in princi. §. non tamen. ff. de dolo. ¶ Ad euidentiorẽ intellectũ huius vidẽdũ est an estimatio rei sit interesse vel estimatio dãni vel lucri in illis casibus in qbus habeť

princ. ꝛ Barto. in iiij. q. ꝛ bal. col. iiij. ꝛ dy. Ioã. fa. ang. are. ꝛ Ias. in §. oẽs aũt actiones. col. ij. de act. insti. ꝛ angel. de peru. ꝛ Saly. l. d. l. vna. C. de sen. q pro eo ꝙ inter. ꝛ vide Dy. ꝛ q ibi dico. ver. opposi tum. ver. j. eo. so. sequenti.

a ¶ Adde quod valor seu estimatio rerum nõ ex affectiõe: sed cõi ꝛ vniuersali apretiatione ꝯstituitur. vt. l. ptia rerũ. §. fi. ꝛ ibi barto. ang. ꝛ vterq3 Imo. ff. ad. l. falc. de qua materia ꝛ quomodo ꝓbetur ꝛ qualiter in iudiciũ deducatur. vid ibi ꝛ gl. ꝛ late bar. ꝛ bal. in. l. ij. C. de resci. ven. ꝛ bar. in suo cõsi. c. ꝛ in. l. ij. §. si heres. ꝛ ibi Io. de Imo. ꝛ alij in scribẽn. ff. ad trebel. ꝛ Ant. ꝛ Imo. i. c. pe. de emp. ꝛ vẽ. ꝛ ibi doc. marie ꝑ abb. ꝛ Feli. i. c. co3 cãm. in. ij. de test. ꝛ ange. aret. ad saturitatẽ. in §. si quis agẽs. ꝛ Ias. in. §. plus. de act. ꝛ flo. de sancto petro. in. l. si seruũ meũ. ff. ad

ratio lucri[a]: et quod sit estimatio lucri non dāni probat sic: quia vbi non est dānū ve nit interesse: vt p3 in legato sub condi tione relicto. ff. de tabu. exhi. l. locū. §. cōdēnatio. Itē si peto caueri pro lega to sub cōditione relicto et non cauetur petit interesse. interesse aūt dicit esti matio eius quod est relictuz. Patet ergo quod estimatio rei est interesse. vt. ff. q et a qbus cau. in posses. eat. l. penul. j. et. ij. respon. Preterea patet quod leges dicunt interesse referri ad estimationem rei. vt. ff. de fur. l. qui tabulas. et l. si vendi dero. §. cū aūt. ℭ Oppositum vero quod estimatio vel p̄tiū rei nō sit interesse: p3 sic: quia. l. cauet quod in actione furti quadruplat interesse[b]: sed tm̄ pretiuz rei. p3 igit pretiuz rei nō esse interesse. vt. ff. de fur. l. fur. et. l. furti. Item lex di cit quod in pretiū rei venit interesse. ff. de reli. l. liberoꝝ. Cōstat autē id quod deducit in alterꝝ nō esse id in quo deducit: quia si qs deducit in gregē nō est grex: sed in grege cōtinetur. Item si tignū deduca tur in domū non est domus: sed in do mo cōtinetur. vt. ff. de vsuca. l. eū qui. et. l. rerum mixtura. Itē si bos deducat in sniam: p3 omnibus quod non est sen tentia: sed in sentētia cōprehenditur. Vere ergo cōcludit si pretium venit in interesse quod non est interesse. Item si vnū duoꝝ sui in potestate cōprehēdit aliud cōprehendens: et comprehensuz sunt diuersa: vt ecce actus sui potētia cōprehendit iter. vt. ff. de noua. l. si pu pillus. §. fi. de verbo. signifi. l. qui vsu fruc. et tamen certum est iter non esse actum: sed speciē seruitutis distinctaz ab actu[c]. vt. ff. si serui. vendi. l. loci cor

l. aquil. et glos. et anna. in. c. in ciui tatem. in. x. colū. de vsu. et gloss. in c. hoc ius porre ctuz. x. q. ij. et ale xan. consil. xcij. circa med. iiij. co lū. volu. v. et vid tex. singul. in. l. si in emptionem. et ibi Bal. ff. de mi no. vbi interesse affectionis attē ditur quod est mira bile s̄m glo. ibi.

a ℭ Adde quod hodie non habe tur ratio lucri i distincte: sed di stinguitur: sicut olim reprobata opin. glos. in. d. l. vna. de sent. que pro eo. et tz Dyn. in. l. proculus. et sequen. ff. de dā. infec. et Bar. in. l. si quis vxori. §. penul. per illum text. et glos. ff. de fur. videdo. in. d. l. vna. et not. s̄. in v. addi. magna.

b ℭ Adde an in furto et malefi ciis interesse pos sit excedere du plum. Bart. in. l. in fur. in princip. ff. de furt. et in. l. vna. C. de sentē. que pro eo quod vt supra tractatum est.

ℭ Add quid in foro conscientie an possit pēa du plicata vel qua druplicata peti vltra sortez prin cipalem. et con clude quod non. per glo. singu. in c. fraternitatis. secūda quod. scda. quam ad hoc re putat singu. pa normi. in. c. ray naldus. et ibi po sui in apostil. ad eum. de testa. et facit de ea ma gnum festuz. idē panormi. in. c. si egressus. de in iu. Bald. in pro po. terminis in l. post desertio nem. nume. iiij. quod ibi signaui in apostil. ad ip sum. in versicu. in foro conscien. C. de fur. vbi al leg. glo. di. quod fur in foro con scien. non tene tur nisi ad resti tutionem rei fur tiue et illam alle gando. et Bal. ro. in repe. rubri. de arbi. dicit quod pene dupli et q̄ drupli ob furtuz a iure ciuili indu cte de iure cano. non habent lo cum nec possunt peti.

c ℭ Adde que notat Dyn. et ibi dic in regula. in toto. infra eo dem.

pus.§.j.z de adimen.lega.l.j. Item iter comprehendit facultatem eundi z agendi: tamē facultas illa non est iter qđ patet: qz non potest esse sine itinere. vt in.l si fundum sub cōditione.§. per fundum.ff. de lega.j. z si vsufru.peta.l j.z de vsufruc.l.j. Item actus comprehendit facultatem eundi: agendi tamē facultas non est actus. Item vsufructus comprehendit facultatem vtendi: fruendi: vt in.l.j.de vsufru. z tamē facultas illa non est vsufructus: quod patet: quia esse potest: vbi ius vtendi fruendi non est. vt.ff.de iure dotium.l.si vsufructus. z sol.mat.l.si vsufructus. ergo bene seqtur ad modum qđ licet interesse comprebēdat estimationem cōmunem vel conuentam rei ꝙ ipsa cōmunis vel conuenta non sit interesse: preterea probatur ꝙ sit estimatio dāni z non rei: qz ipsum interesse in condēnationē deducitur. vt.ff.de admini. tut. l.si minorē. z de in litē iuran.l.penul. Constat autē estimationē dāni in condēnationez deduci: qz vbi potest peti estimatio dāni non rei ibi fit condēnatio in interesse: vbi non potest non fit.ff.ad.l.aquil.l. si quis testamētum. Cum ergo probatū sit ꝙ interesse in condēnationē deducatur. Idem ꝙ estimatio dāni ratione concluditur ꝙ interesse z estimatio dāni sint idem[a]. Item qz lex dicit iurari in litē in interesse. vt.d.l.penul. Et alia lex dicit ꝙ in iuramento in litē deducitur estimatio in quātitate cōsistens. vt in.l. videamus.§.si tamē.z.§.mora.ff.de in litem iuran. Sic ergo patet ꝙ ex hoc z precedēti ꝙ interesse est estimatio dāni in quantitate ꝯsistens. Item qz lex aquil. actio datur ad interesse: z alia lex dicit qđ per legē aquiliaz cōsequitur dānum z dāni estimationē: ergo euidenter apparet ꝙ estimatio dāni est interesse. Itez pone ꝙ stipulor rem tradi vel pstari non procedente ꝯctu: de cuius natura debeat transferri dominiū vel possessio. Certum est ꝙ si non tradat vel prestetur ꝙ nō estimatur ꝓprietas nec possessio: sed illud habet qđ nihil abest: quia res tradita vel prestita non fuit: z illud appellatur interesse.ff.de verbo.obliga.l.si fundum prestari. z l.si rem tradi. Item pone ꝙ rem que valebat centum z erat obligata pro decem stipulor liberari: quia non fuit liberata ago ad interesse: illud aūt dicitur qđ mihi abest: vnde si decem solum mihi absunt: quia illa solui z habeo rem: z patet ꝙ pretiū rei non est interesse: sed estimatio eius qđ mihi abest: qz non fit qđ fieri debuit: vel fit qđ fieri non debuit: vel non fieri conuenit. Item si stipulor mihi satisdari pro centū; si non satisdatur: peto

[a] ℭ Sint idem. tu conclude breuiter ꝙ interesse est estimatio vel pecunia numerata que succedit loco cuiusqz rei si non detur: vel facti si non fiat: vt debet. vt not. in. l. si quis ab alio.ff.de re iu. z Specul. omnino in titu. de fruct. z interesse. §.iq. in princi. dixi in addi.ad bald. in l.sed z loci.in pn cip.ff. finium regundo.

interesse: illud autē aliquando equipollet quantitati p̄o quo satisdandum est aliqñ ab ea excedit. vt. ff. de verb. obli. l. si quis stipulatus. §. vlt. ⁊ de re iudi. l. si quis ab alio. in prin. per hoc ergo p3 q̄ interesse nō est idem qđ estimatio rei: sed diuersum: q2 in diuersis nō in eodē inuenitur equalitas ꝓcessus. ¶ Ad hanc qōnē3 dico q̄ estimatio cōuenta cōmunis ⁊ singularis non est interesse: licet veniat interesse cōmuniter vel singulariter estimando: ⁊ hoc ostendo sic. lex dicit q̄ hec verba quanti eam rem esse non ad id quod interest: sed ad rei estimationem referuntur. ff. de verbo. signifi. l. hec verba. scōm leges enim indefinita equipollet vniuersali. vt. ff. de lega ij. l. si pluribus. ⁊. ff. de legatis tertio. l. hoc legatum. ⁊. l. si plures. ⁊ de rebus dubijs. l. si is qui ducenta. §. vtrum. Cum ergo indefinite dicat qđ nō ad id qđ interest intelligam vniuersaliter: qđ sufficit ad estimationem ⁊c. Et sic primum comprehēdat oēm speciem interesse ſm omnem speciem estimationis. hoc idem scilicet qđ rei estimatio non sit interesse patet. ff. de tutori. ⁊ curato. datis ab his. l. j. §. considerandū. Nunc redeo ad primam nunquid est vnum interesse vel triplex[a] ⁊ dico q̄ cum dānu3 possit estimari singulariter. vt. ff. de bonis libertorum. l. libertas. §. qui soluendo. ⁊ si quis in frau. patr. l. j. §. ⁊ alias. Item ⁊ cōmuniter vt. l. si seruum meu3. ff. ad. l. aquil. ibi dum dicit quāti omnibus ⁊c. Item ex cōuentione: q2 procedere potest ꝯuentio super debita futura estimatione dāni. vt. ff. rem ratam haberi procuratoꝛ ⁊ ad exhi. l. fin. ⁊ de p̄eto. stipu. l. si. Et hoc appello conuentum. l. conuentione estimatu3 ⁊ limitatum: ⁊ hoc potest excedere singulare cōmune ⁊ ab eis excedi ergo nō est idem cum excessus sit diuersoꝛ: sed est per se distincta species ab interesse assumēdo enim noua3 formā per hoc q̄ ex cōuentione addit vel detrahit nō remanēt in singulari vel cōi: sed assumit speciē nouam ⁊ appellatur conuentum vt dicitur in stipulatione p̄etoria que per mutationē extra formam p̄etorie: nouā speciem assumit ⁊ appellatur conuentionalis. vt. ff. de verbo. obliga. l. conuentionalibus. Item ⁊ per eundem modum cōstituitur noua species iuris. vt. ff. de iusti. ⁊ iur. l. ius ciuile. ergo ⁊ noua species interesse. non ergo dico q̄ p̄etium rei conuentum sit interesse conuentum: nec q̄ cōmune sit interesse cōmune qđ estimatio singularis sit interesse singulare: sed dico q̄ dānum singulariter estimatum est interesse singulare; ⁊ estimatum cōmuniter est commune. Et estimatum conuen-

[a] ¶ Vnū interesse vel triplex. tu dic q̄ est triplex. s. cōe: particulare: ⁊ singulare. ita not. gloss. har. ⁊ doc. in. l. j. C. de sent. q̄ pro eo qđ iterest. ꝑse. gl. in. l. j. ff. de act. emp. Inn in c. cum ecclesiastica. de excep. ⁊ Spe. in tit. de fructib. ⁊ interesse. §. sīq̄. ⁊ de hoc dicitur. j. postil. sequen.

tione est interesse cõuentũ: ꝛ sic triplex[a]. Et ꝫm hoc ad arg. primũ patet rñsio ꝛ cõcedo ꝙ cõe vel conuentum pretiũ nõ est interesse: licꝫ in estimatione interesse deducaꝉ: vt dictũ est. Item ꝛ si teneres op. malam ꝙ pretiũ rei sit interesse: nihilominus pꝫ rñsio: qꝛ verum est nihil esse id a quo ꝛ ex quo excediꝉ. s. numero cũ aliter ipsum vel idẽ genere diuersum specie esse põt vt ecce dicam martinus non excedit seipsum martinus bene potest excedere petrũ ꝛ ab eo excedi. Secundo concedo in eo quod dicit interesse cõstituitur per relationeꝫ ad personã: sed subiugo ꝙ persona potest duobus modis intelligi. s. singulariter ꝛ cõmuniter relatum: ergo ad personam singulariter dicitur singulare: ꝛ relatum ad personam cõmuniter diceretur cõmune. Quod autem relatio interesse possit fieri cõmuniter ad personã patet per illud qđ. l. aquil. ad interesse datur: illud autem refertur ad id quanti omnibus. vt dicto. §. de lege aquil. maioꝛ questio est. ꝛ. d. l. si seruum meum. Tertiũ ꝛ quartum cõcedo: quia pꝛobatur ꝙ estimatio rei nõ sit interesse. Ad quintum eodẽ modo respõdeo: qꝛ concedo ꝙ estimatio rei non est distincta species interesse: vt pꝛobatum est: ꝛ ideo non est sub eodem genere cum interesse singulari. ¶ Item nocet moꝛa quantum ad causaꝝ estimationẽ: tam ex parte actoꝛis: ꝙ̃ ex parte rei: si enim iudex cum cause cognitione statuat tempus actoꝛi intra quod agat vel reo intra qđ exceptiones opponat repellitur: repelliꝉ post illud tẽpus quasi lapsus tẽpoꝛis tacitam renũciationẽ inducat. vt. ff. de heredi. institu. l. si quis instituatur. §. item si conditioni. ꝛ. C. qui accusa. non possunt. l. si ea. ꝛ dixi plene. s. e. c. indultũ. Sed opponitur ꝛ videtur etiaꝫ ꝙ sua moꝛa nocet alicui: constat enim ꝙ moꝛa rei pꝛincipalis nocet fideiussoꝛi[b]. vt. ff. de verbo. obliga. l. moꝛa rei. ꝛ. l. si seruum. §. nũc videamus. ꝛ de fideiuss. l. si a colono. §. j.

item

a ¶ Adde quotuplex est interesse: ꝛ est triplex: vꝫ singulare: ꝛ cõe: ꝛ conuentum: licꝫ Iac. de raue. teneat ꝙ sit vnicũ interesse tm̃: ꝛ pꝛobaꝉ quasi per oẽs rõnes ꝛ iura q̃ Dy. hic. ꝫ. in pꝛĩa pte adducit. ꝛ idẽ Iac. bu. sed Cy. ꝛ Bart in. l. vna. in. ij. q. ambo tenẽt opi. Dy. ꝛ glo qđ est triplex. ꝛ ibi Bar. in pꝛinc. seqtur eos. ꝛ in. l. traditio. in iij. q. C. de actio. emp. ꝛ in hoc qđ dicit Dy. hic. ꝛ in preced. col. ꝙ pretiũ rei nõ est interesse conuentum vel pretium cõmune vel singulare. vt tenet glo. in. d. l. vna. ꝛ ibi bal. in pꝛinci. ꝛ in. l. j. C. de his qui a non domino. sed interesse estimatũ singulariter est singulare. ꝛ interesse estimatuꝫ cõiter est cõe interesse: ꝛ iteresse estimatum conuẽtione partium est interesse conuentũ ꝛ sequũtur Cy. ꝛ Bart. ꝫ bald. ꝛ glo. ꝛ cy. ibi dicit non esse discedẽdũ a dy. nam ipse solenniter disputauit ꝛ fuit tota synodus legatis pꝛie hic allega. ꝛ tenentes ꝫrium faciũt iniuriam reuerendissime synodi. vt. l. nemo. C. de summa trini. Et adde bar. in. l. si. ff. de preto. stip. in fi. ꝛ Inn. in. c. sacro. colũ. iij. de sen. excom.

b ¶ Adde bart. Pau. de castro. ꝛ Alex. in. l. moꝛa rei hic allegata. ꝫ limita ꝙ moꝛa

rei nō nocet fideiussori qui post factā obligationē per fideiussorē reus est i mora vt est tex. sing. z nō alibi ſm bar. in. d. l. mora hic alleg. z ita tenet Matth. de mate. in suis notabilib⁹. fo. vlti. col. j. i pnc.

locus. vt. l. extra territoriū de iurisd. om. iudi. z vide bald. in ꝯsil. ccxlj. li. j. Et nota q̄ snia lata a nō suo iudice non pōt ratificari vt no. bal. ꝯsi. cccxlx. in fi. versi. z di co. lib. j. z vide cū in. l. ij. C. cōia vtriusq; iudi. z que dicam in vlt. addi. j. eo.

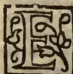
℄ Adde q̄ voluit allegare mathe. si. no. clxxv i ci. no. q̄ mora nocet fideiussori. z lȝ Ange. i alleg. l. mora. secus sensisse visus fuerit. tñ nō recedas ab opi. hui⁹ hic quā posuit in. d. l. mora. z ibi posui in addit. ad ipm in ver. fideiussori. z ibi Raph. Imol. Pau. de ca. Are. Alexā. z cōmuniter omnes.

a ℄ Adde bart. in. l. pe. ff. d duo. reis. vt latt⁹ in. l. ex duob⁹. ff. e. ti. l. j. col. ix. ver. xj. quero. z Pau. de ca. in. l. mora rei. ff. de verb. oblig. z bartol. in auc. hoc ita. C. d duo bus rei. vlti. car. col. iiij. q xj. que refert z sequitur Dyn. hec.

b ℄ Adde bart. z bal. ibi in col. iiij. vbi dicit bal. q̄ circa incompetētiā iudicis sūt quinq; considerāda. s. persona. vt. l. ij. eo. tit. res. vt. d. l. j. hic alle. item causa. vt. l. si de proprietate. eo. titu. Et eꝑs vt. ff. de iurisdit. om. iudi. l. cum q. §. iudicare. iubere ite z

Item mora vnius de duobus rei debēdi nocet alijs quādo sunt socij: vt. ff. de duobus reis. l. penul.[a] sed q̄ndo nō essent socij nō nocet vt de vsur. l. mora. §. vlti. sed sibi iputare dȝ q̄ alteri⁹ obligationē suscipiēdo. Itē causali in obligationē participando cogitari debuit qd poterat euenire. vt. ff. de ꝯdi. indebi. l. indebitū loca. l. si qs fundum. Dy.

℄ Idem.

Ea que fiunt a iudice si ad eius nō spectant officium iuribus non subsistunt.

℄ Vt si iudex laicus ꝯdēnat aliquem quē constat clericū esse z nō de iurisditione sua, nā non valet ipso iure sentētia. Item si iudex laicus ꝯdēnat aliquē laicū quē constat nō eē de iurisditione iudicātis, tunc nō valet sentētia: q2 a nō cōpetenti iudice lata. vt. C. de decurio. l. dñium. z si nō a compe. iudi. l. j.[b] z per totū maxime in. l. fi. z de iurisdi. om. iudi. l. vlti. z de offi. ꝑfec. vrba. l. vlti. z de iniusto rup. rest. l. si qs filio exheredato. §. qd si qs. z de pe. l. ij. §. fin. Itē pone qd iudex ꝓcessit tpe feriaruȝ vtraq; parte non cōsentiente[c]: nam

℄ Adde ad propositū incōpetētie iudicis vnū singu. dictū. z di gito ligandū qd ponit bart. in. l. si ꝑ errorē per illuȝ tex. ibi nihil valebit qd actuȝ est de iurisd. om. iudi. s. q̄ aduocatus vel ꝓcurator rei coram incōpetēti iudice conuēte. non opponat excep. incōpetentie q2 hoc mō ēēt struere actorē vt reȝ corā cōpetēti iudice ꝯuenire. sȝ patiat ꝓcessuȝ fieri q2 q̄ncūq; exceptio incōpetētie pōt opponi. vt. no. in. l. nō distinguem⁹. §. cū qdā. ff. de arbi. z hanc cautelā refert z sequit Gerard. d petra scā sing. ij. incip. no. pulchrā caute. q̄ lȝ sit q̄nq; vtilis ab illa: tñ i foro penitē. Cy. i. l. vnica. C. vt q̄ desūt aduo. dicit esse abstinendum.

c ℄ Adde q̄ lȝ iudex sit quo ad exercitiū iurisditionis incōpetens tpe feriato in honorē dei: tñ suspectum de fuga iudex

non valet ipso iure sentētia: vt. ff. de se rys. l. ij. §. si vero. vel qꝛ dilatione concessa ꝓcessit infra tēpus dilationis: nā nō valet processus vt. C. de dila. l. siue pars[a] vel ꝙ dedit tutorē aliquē sibi nō subiectū vel alicui pupillo[b] sibi nō subiecto: nā non tenet datio ipso iure: vt ff. de excusa. tut. l. scire opꝫ. §. fi. ⁊ de tu to. ⁊ curat. dat. ad his. l. ius dandi. Sed oppo. ⁊ videt̃ ꝙ si faciat illud qđ non ꝑtinet ad eius offm̄ valeat. Nā si citet aliquē sue iurisditioni nō subiectū necesse hꝫ cōparere ⁊ si non cōparet pōt puniri vt cōtumax: vt. ff. si quis in ius voca. nō ierit. l. ij.[c] ⁊ de iudi. l. si quiꝫ ex aliena. ℭ Sed dic ꝙ aut ꝯstat actū spectare ad offm̄ faciētis aut ꝯstat nō spectare. aut dubitatur. Primo casu factū valet etiā si inique discernat. vt. ff. d̄ iusti. ⁊ iur. l. pe. ⁊ de re iudi. l. p̄ses. ⁊. l. cōprobatis. Scđo casu factū ipso iure valet. vt hic. ⁊. ff. eo. l. factū. ⁊ de re iudi. l. cōtumacia. §. cōtumax nō videt̃. Tertio casu valet ratione dubitationis: vt

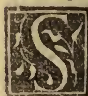
potest capi facere tēpore feriato. vt est glo. valde sing. i. l. fi. C. de ferijs. ⁊ tꝫ Lu do. de ro. in. l. pupillo. §. meminisse. ff. de no. opē. nūtiatio. ⁊ bald. ⁊ ibi Alexā. in addi. ⁊ bart. in. d. l. fi. de ferijs. ⁊ bald. in tracta. suo de carceri. ꝟsic. ꝑncipaliter. ⁊ pulchre felin. in. c. vlti. col. vij. versic. ꝓpter periculū. de iud. ⁊ i. c. pe. co. ij. ad fi. de ꝯsti. ⁊ in. c. de cetero. col. iiij ad fi. de re iudi. ⁊. c. cum inter. ⁊ col. x. ꝟsi. limitat scđo de excep. ⁊ ꝑ hill. symoneta in. d. c. vlt. in addi. ad felin. de iudi. ⁊ Alex. in. l. ij. colū. j. in fine. ff. de iurisd. omniū iudi. Quia etiaꝫ priuate ꝑsone licitū est ꝓpria authoritate capere debitorē de fuga suspectū. vt. l. ait ꝑtor. §. si debitorē. ⁊ ibi barto. ⁊ Alex. in addi. ff. de his q̄ in frau. credi. glo. ⁊ Ioā. fabri. Ange. are. ⁊ Iason. de may. insti. de actio. in prin. ⁊ Ioā. bap. in tractatu suo de debi. suspec. ⁊ fugi. ⁊ qđ no. Abb. in cap. qđ ad cōsultationem. de re iudi. ⁊ And. barba. in rub. de pigno. vbi dicit ꝙ licet sit permissum creditori debitorē fugitiuū: capere tñ clericū debitorē nō pōt capere ꝑ plures rōnes ꝑ eū alleg. nec ēt capere laicū si de eodē hꝫ pignus. qđ no. qꝛ hꝫ eū pōt afferre lac ⁊ lanā. ⁊ vi de Ias. l. §. sed hec qdē. col. iij. insti. de act. ℭ Ego puto dictū Andr. sicc. vulgo barba. appellati nō esse indubitabile̅ iniquū tum dicit laicū debitorem nō posse capere clericū suū creditorem de fuga suspectū signāter quādo periculū est i mora. nā ꝯtra euꝫ tenuit etiā cōsiculus panor. in. c. cū nō ab homine. nume. x. ⁊ ibi in apostil. tā anti. ꝙ̄ meis de iudi. ⁊ ibi āte eū tenuit. bal. in. iij. col. ⁊ in cap. dilectis. col. v. de appella. ⁊ dixi alias in apostil. ad lanfran. in. c. qm̄ contra falsam. §. recusatiōes. nu. iij. versi. requiritur. ergo i apost. magna in versic. qꝛ forēsis. de ꝓba.

a ℭ Adde ibi Cy. bart. bal. Salice. ⁊ docto. moder. ⁊ que. s̄. dici post dyn. i regu. decet i addit. ij. ⁊ Ang. aret. in. §. si minus. col. vij. de acti. Et dic ꝙ liꝫ pendēte dilatiōe officiū iudicis cōquiescat: ⁊ hoc fallit respectu tertij. vt not. bald. ⁊ Imo. in. l. si qs filio exheredato. ff. de inust. rup. testa. ꝑ text. in. l. creditor. ff. māda. ⁊ tenet felin. in. c. super eo. in ꝑn. de offi. delega.

b ℭ Adde Alex. in. l. fi. ff. de iurisdi. oīuꝫ iudi. ⁊ bart. in. l. etiā de tutel. ⁊ in. l. legitimos. col. ij. ff. de tute. ⁊ Ioan. fab. Ioan. are. ⁊ Iaso. ibi in addit. ad christofo. por. instit. de aucten. tut. §. sed hoc iure.

c ℭ Adde ibi barto. Pau. ⁊ Alexā. Innocē. in. c. ꝑterea. de dila. ⁊ Alex. i addi. ad bar. in. l. si qs ex aliena. ff. de iud. ⁊ Ant.

dicta.l.ij.z.l.si quis ex aliena. z ad municipa.l. de iure. debet ergo intelligi regula quando constat ea que facta sunt non spectare ad officiũ facientis.

¶ Idem.
Scienti z cõsentiẽti non fit iniuria neq3 dolus.

¶ Duas ponit regulas. Prima est q scienti z cõsentienti non fit iniuria. Secunda est q scienti z consentienti non fit dolus. Prime aũt regule exẽplu3 potest poni: q2 a iure cavetur q si vendo hoiem liberu3 volentẽ nõ teneo2 actione iniuriaru3. vt.ff.de iniur.l.ij.§. vsq3 adeo. Item exẽplum scđe regule poni potest. q2 dicitur in iure si detineo liberũ hominẽ volẽtem z cõsentiente3 nõ teneo2 interdicto de libe.hoie exhibẽ. vt.ff.de libe.hoie exhib.l.iij.§.si qs volẽtem. Item ad vtriusq3 predictaꝝ regulaꝝ confirmationem accedit.C. de trãsac.l.cum donationis.z de rescind. vendi.l.venditor.z.ff. de in ius vocã.l. quãuis.z de aqua pluui.arcen.l.in diẽ. z que in frau. credito.l. que autem.§. pterea.z de fur.l.inter oẽs.§.pen.z.ff. eo.l.nemo videtur. Sed opponitur z videt q iniuria fiat etiã volenti: q2 si rapio virginem etiã volẽtem, teneo2.vt C.de rapto. virgi.l.vna. z in auctẽ. de raptu.mulier.z argu.ff.ne seruo corru pto.l.j.§.persuadere.z.§.vltimo. Sed dicendum est q cum ex vna parte interuenit voluntas ex alia persuasio a dolosa regula non habet locum: quia is qui decipitur pro non volente ha-

corre.in suis singu.i litera iurisditio vbi ponit octo limitatiões ad dictã.l.ij.z.l. si qs ex aliena: vz an iudex possit cognoscere an sua sit iurisditio z q qs teneat cõparere adde Ange.pns.in.d.l.ij. z pulchre abb. z insup Fel.col.xj. vers.an sua sit iurisd.i.c.sup lris. de rescript. vbi ampliat regula3 trib9 modis z ponit.xiij.fal. z vi de Alex.cõs.j.volu.v.z Abb. z fel.in.c.ex pte decani.col.ij.vers. inq̃tu3 Abb.de rescrip.z Dyn. i regula q qs. in si.z ma. Guil.de mõsarat. in commẽ. suo su pprag. sanct.in j.parte. fo.xvj.z Ange. i cõs.cxcv. Frãc.de are.in cõs.cxvj.i.cipiẽ. clarissime dñe. Et vnu3 nota qđ mihi circa istud hic dicturis cõtingit vtrũ debeat pmitti summaria cognitio an locus vel qs sit de iurisdit.cistantis z debeat pmo pronũtiari sup hoc in not. z cõiter doct.in.d. c.sup literis.concludunt q sic. hobarto.in.d.l.ij.si qs in ius voc.nõ ierit teneat cõtra z multi eũ sequũtur. vbi alexã.ponit ad satiritatẽ z feli.i.c.si clericus laicũ. col.ij. pñ.j.cõclo. de fo.cõpetẽ. vbi dicit cõem opi. esse cõ barto. z seq. z vi de gl.bal. z car. Alexan.in.c.j.in prin.de inuestit. in maritu3 fac. z ibi Andr.bar.in addi.ad bal. qui dicit glos.ibi nõ esse pcõi opi.alibi tñ decl.capel.tholo.ccx. t3 opinio.bar.nõ recedas a cõi opi. q in curijs ecclesiasticis seruat: sed in curijs secularibus opin.barto. seruatur: q2 & stilo illaꝝ ad oẽs sines plebiscitãt. a¶ Adde Cyn. in rapt.l.vlt.oppo.C.de episco.z cleri. q sequitur dyn.hic pceptorẽ suũ i solu. hic factis p dyn.z vi de bart.in.l.j.§. vsq3 adeo.ff. de iniur.z in consil. clxxv.g alle. hic dyn.z q not.barto.in.l.si iter omnes.§.recte.ff.de fur.z Ang.are.i §.j. in glo. frau-

betur.ꝛ hoc ex eo ꝓcedit:qꝛ dolosa ꝑ-
suasio plus est q̄ꝫ violēta coactio.ff.de
libero hoīe exhibendo.l.iij.§.si quis vo-
lentē,scḋo respōso.ꝛ de seruo corrup.
l.j.§.persuadere,sed vbi dolo ꝑsuasio
in altera non probatur scientia cū cō-
sensu inducit presumptionē ꝙ non in-
terueniat iniuria neqꝫ dolus. ꝛ ita loq
tur regula ꝛ leges supius allegate ad
regulam cōfirmandam.Item opponiť
ꝛ videtur ꝙ sentētia interueniens ob-
ligationem non minuat.ff.de edili.edi
cto.l.iustissime. Dicendum est ꝙ aut
scientia interuenit tēpore contractus
vel alterius actus de cuiꝰ cōprobatio-
ne tractatur ꝛ tunc habet regula locū.
vt.ff.de edil.edicto.l.j.§.intelligatur.ꝛ
de action.emptionis.l.j.in fi.ꝛ.d.l.que
autē.§.preterea. ¶ Itē videtur facere
regula ad questioneꝫ q̄ sepe occurrit:
videlicet si aliqui cōpromiserūt in ali-
quem tanq̄ꝫ arbitratorem ꝛ amicabi-
lem cōpositoreꝫ ꝛ ꝓmiserunt laudum
nō petere reduci ad arbitrium boni vi
ri sub certa bona an is cōtra quā fue-
rit inique pronuntiatum possit petere
reduci ad arbitrium boni viri ita ꝙ
non cadat in penam [a]. ¶ Videtur eniꝫ
ꝙ in penam cadat propter generalita
tem istius regule ꝛ legum preallegata.
¶ Itē si conueniam ꝙ nō agam actio-
ne depositi valet pactuꝫ licet inducat
tacitā remissioneꝫ futuri doli.vt.ff. de
pactis.l.iurisgentium.§. sed ꝛ si paci-
scatur.ꝛ.l. si vnus.§.illud. Econtra ꝙ
possit reduci renuntiatione non obstā
te videtur primo quia pene quarum
occasione vel p̄textu quis imitatur ad
delinquendum non tenet,vt.l.conue-

dolose.ꝛ in.§. si
si credat. insti.de
fur. ꝛ bar.i.l.iij.
§. si qs volentē.
ff.de libero ho.ex
hiben. vbi dicit
qḋ si scholaris q
detinet scriptorē
in domo ne inde
possit exire q̄ nō
facit dolo malo
si scriptor vult se
cus si cōtradice
ret vt ibi. Et etiā
dicit ibi bar.esse
arg.ꝯ eos q sub
ducūt puellas ꝛ
pueros ꝛ retinēt
eos ꝛ faciūt eos
dicere ꝙ volūta
rie stant.qḋ not.
ad.l.vnam.C.de
rapto.virgi. ꝧ fi.
siue volētibus.ꝛ
l.raptores. C. de
episco. ꝛ cleri. ꝛ
vtrobiqꝫ ꝑ bald.
ꝛ Sali. adde que
no.felin.in.c.nul
la.col.iij. de ac-
cu.ꝛ in.c.j.col.ij.
ver.qd aūt de ꝓ-
sum. ꝛ Abb. de
gādi.in tract.de
malefi.in fi.titu.
de multis.q.ver.
itē pone q̄ de fa-
cto ꝯtingit ꝛ ibi
Iac.but.in addi.
ꝗ alle.hic Dyn.
a ¶ Adde ꝙ istā
q̄ōnē posuit Dy.
in.l.q̄dā cū filiū.
de ver. obli.ꝛ in
suo ꝯsi.xiij. inci.
Ptholomeus. ꝛ
Cyn. ꝛ bal. in l.
cum antea.C.de

arb. in qua fue-
rūt opi.varie q̄s
cōcordando di-
stinguit pulchre
bar.in.l.si socie-
tatē.§. arbitroꝝ
colū.ij.vers. ꝛ ibi
Alex.in addi.ff.
ꝓ socio dicens ꝙ
aut arbitrator i-
niq̄ est arbitra-
tus dolo ꝛ talis
renuntiatio non
valet qꝛ dolo fu
turo nō pōt taci
te nec expresse re
nuntiari. vt.l. si
vnus.§. illud. ꝛ
ibi guliel.de cug.
ff.de pact. ꝛ hoc
modo loqť tota
distinctio dy.hic
ſm bar.aut arbi
trator nō fuit in
dolo. ꝛ tūc aut ē
deceptio in ma-
gna quātitate ꝛ
non valet renun
tiatio:qꝛ inest ta
cita cōditio nisi
immoderate lese
rit vt.l.quero.§.
inter locatorem.
ff.locati. cū simi
libus.ꝛ ita debꝫ
intelligi glo.in
l.si de meis.§.re
cepisse.ff. de ar-
bit.ſm bart. qui
vult posse auser
re de iure vnius
ꝛ dare alteri nō
intelligi modera
te accipiendo.Si
vero est parua
quātitas in qua
est excessus non
potest reduci ad

arbitriū boni viri ꝛ tūc valet renuntiatio. Et dicitur magna q̄n titas ſm eum ſi eſt exceſſus vltra ſextā partē. vt.l. vnde ſi nerue. cum princip. l.ſeq.ff. ꝑ ſocio. ꝛ hāc diſtinctionem ſeqtur ſingulariter L āfrā. de orlano. in tractā.ſuo.de arbit. in vlti. parte.q. xiiij ꝛ adde bart. in.l.ſi.ꝛ ibi doct. moder.ff.qui ſatiſ. cog. ꝛ bald. i l.iubemus.in ſi. ꝑnci.C.ad treb. ꝛ in.l.j.C.de his q̄ pene no.ſꝫ barto.in dicta.l. cuꝫ antea.colū.vlti. ꝛ Cyn.tenet opinio. Dyn. hic lꝫ bal. ꝯtrīuꝫ teneat ibi.tamē non eſt recedēdum a diſtinctione bart. ꝛ ſequaciuꝫ. ꝛ tenet Abb.ſicc. in c.cum dilectus. poſt glo. col.vj. in princi. ver. in eadē glo.de arb. in.c. quintaualiis. de iureiurā. ꝛ vide Specu. ꝛ ibi Ioan.and. in addi.titu.de arbi.§.ſi.verſi.itē quid ſi cōpromiſſum eſt tanq̄ in arbitriū ꝛ bart. ꝛ ibi Alex.ad ſa

nire.l.pomponius.ff.de pactis do.ꝛ.ff. de verboꝝ obligationibus.l. ſi plagij. ſed ꝑ tale pactuꝫ poteſt arbitrator facile ad male ꝓnūtianduꝫ moueri ꝛ ꝓpterea nō videt̄ pactum valere. Preterea vbi cōpromittit̄ aliqd nō fieri, ꝛ pena ſi ꝯtra via tacite videt̄ agi ꝙ pena cōmittitur ſi nō obſeruētur ea qua debuerunt de iure ſerua. vt.ff.loca.l.quero.§.inter locatorē. Cum ergo actum videatur ꝙ arbitrator de iure ꝓnūtiaret ſi nō de iure, ſed inique ꝓnūtiauit videtur dicendum penam non debere cōmitti. Preterea ſi promitto filiuꝫ non exheredare ꝛ promitto penam ſi exheredauero tacite videtur ineſſe cōditio ꝙ pena non cōmittatur ſi exheredari meruerit: vt.ff.de verboꝝ obligatione.l.quidam cum filium.§.ſed videamus ꝛ in gloſſa ibi poſita. Ergo ſi promittā ꝙ non petam reduci ad arbitrium boni viri ſi pena reduci poteſt ad arbitrium boni viri illud quod eſt iniuſte pronūtiatum non incidam in penam, ſicut nec incido in penā exheredando eum qui exheredari meruit. Preterea ꝛ pactum qḋ non reducitur ad arbitrium boni viri a iure cōmuni remotum eſt cum de iure cōmuni reduci poſſit ꝛ debeat ſi iniquitateꝫ contineat. vt.ff.pro ſocio.l. verum.ꝛ.l. quid eniꝫ. ꝛ de cōtrahenda emptione ꝛ venditione.l. hec emptio ſi remotuꝫ ergo non videtur tenere. vt in.l. iuriſgentium.§.ꝛ generaliter. ſm expoſitionem que veritatem continere videt̄. Preterea iure publico ꝛ vtilitate publica ſuadente inductum eſt ꝙ iniqua arbitramenta per boni viri arbitriuꝫ

tariſtatē in.l. qui rome.§.duo fratres. verſ.in glo. magna. col ij.ff. de verb. oblig. ꝛ alexan.in conſil. xxxij.col.iij.ver. poſtremo cū ꝑn. col.ij.li.ij. ꝛ bal. cōſi.cccxxix. al's eſt cōſil.cccxxxj. inci.premitto. ꝙ iſta fuit qḋ.libro iij. vbi dicit ꝙ cōmunis obſeruantia eſt ꝙ q̄cunq; verboꝝ cautela ſit appoſita per enormē leſionē ꝑt peti reductio vt dic̄ Dy.hic in ſi.ꝛ hoc etiā confirmauit bal. ei9 ꝯſi.vj.li.iiij. vbi refert raynu. de fort.dubitaſſe in q.duo ꝓmiſerūt. ꝛ Ioā.cald.in.q. duo adinuiceꝫ litigantes. ꝛ vide Pe.de anch. conſi.cclx.incipiē.laudex ꝛc̄. ꝛ Fede.de ſe.conſi.ccxxv. ꝛ ang cōſi. cclxxij. inci.I.ud.old.cōſi.clvj.inci. ꝑmū qḋ q̄rit̄. ꝛ abb. ꝯſi.lxiiij. lib.j. ꝛ I.ud.de ro.ꝯſi.xc. ꝑſi.ij.ꝑncipaliter.ꝛ pau.de caſt.ꝯſil. cccclilij.inci.viſo laudo.ꝛ celebriter i ꝯſi.ſeq.incip. viſo cōpromiſſo: ꝛ in ꝯſil.cclj. ſm ordinē meoꝝ.ſed

corrigatur: ergo pactū qđ nō corrigat nō videt tenere. argum. ff. de admini. tuto. l. quidā decedēs & de suis & legitimis heredib⁹. l. vlti. & regula. l. neqꝫ in pignus. §. priuatoꝝ. & ad. l. falci. l. qd de bonis. §. j. Preterea leges nō concedūt iniquum arbitriū habere effectum qđ apparet: qꝛ parant viā per quā iniquitas remoueat vt in. §. arbitroꝝ. & ff. đ arbitris. l. ita demum. C. eodem l. arbitroꝝ. Si ergo pactum fiat qđ valeat videt factū cōtra leges, & preterea non valere. vt in. l. non dubiū. C. de legiti. si enim in vltima volūtate que maioris est authoritatis ꝙ contractus caueri non pōt vt locū non habeant leges. vt ff. de legat. j. l. nemo. multominus caueri nō poterat in cōtractibus. preterea cuiuscunqꝫ arbitri libertas quantuncunqꝫ gñalis & larga ad id restringit & limitari videt ꝙ de iure cōmuni licet. ff. de cōditione indebi. l. si ꝓcurator. & que in fraud. creditoꝝ. l. si pater filio. & ad municipales. l. lucius. §. penulti. & C. de mun. non continuandis. l. j. §. pro infante. vñ nemo sani capitis diceret ꝙ arbitratori videatur concedi quod inique & contra iuris cōmunis ꝓhibitionem pronuntiare possit. Dyn.

¶ Idem.

Que a iure communi exorbitant nequaꝙ̃ ad consequentiam sunt trahenda.

¶ Exorbitant. i. deuiant vel discordāt

pm allioꝝ nu. est. cclitij. & adde frā cis. de aret. in re pet. l. si quis arbitratu. post doc to. ff. de verbo. obli. & Ang. in. d. l. si duo frēs. & etiā intelligūt doc to. ā. alleg. si interuenerit iuramentū de nō petendo reductionem ad arbitriū boni viri. & vide Anto. de but. in cōsi. xxxiiij. & Alexan. cōsi. cviij. in iij. vol. & Lāfran. de oriano vbi. ā. & Cepolā singu. in cautel. cclvj. cū tribus sequē. & deci. capel. tho lo. cclxviij. & in decisi. parlamen ti dalph. cccc xix. & Ioā. cald. in cō si. cx. cum sequē. tit. de arbi. & ibi pet. de ancha. in consi. vlti. & Angel. in consilio clxxxvj. in col. j. versi. vj. & col. iij. versi. non obstat serta ratio.
¶ Adde quāuis diffuse & plenissime trac. hic. fuerit & modo renūtiatiōis reductionis laudi ad arbitrium boni viri: qđ ample tangit bald. in. l. cum antea. nume. iij. versicu. sed tertia

ꝓdicta querit & quod ibi posui & apostil. ad ipsuꝫ in versi. posset renūtiare. C. de arbit. & ibi nu. vij. versi. sed qd si ꝓ statutū vbi etiā notant ponendo cautelam vt valeat renuntiatio talis in apost. in versi. redditiōis. posui eandem in apostil. ad bart. post barb. in. l. j. ver. sed quero. in apost. in eo. vers. ff. de leg. j. dixi & trac. meo clausu laꝝ. in clau. arb. versi. & in iudice vt bonuꝫ virum no. Ant. de pusi. i repe. l. j. in. iij. so. seque. effectu. ꝓfic. nono adde co. ff. de iureiur. Lanfran. de ori. in. c. qm̄ ꝯtra fal sam. §. interlocu torie. & app. nūc. lxiij. & ibi posui in apost. in vers. enormis lesio. de proba. felin. in. c. si diligenti. colū. vij. ver. scdꝫ correlariū. de fo. cōpe. Alexan. cōsi. xlvij. versi. j. & roma. sing. l. incip. an. a laudo. & olno Tho. ferra. in suo tractatu cau te. caut. vij. incipien. tu scis ꝙ si aliquis.

seu que sunt ꝯtria iuri cōi: opꝫ enim ea restringi[a] quasi odiosa: non aūt ampliari ꝛ ad ꝯsequētiam trahi quasi fauorabilia. Ver. grā, impetrauit aliqs nō legitime natus vt nō obstāte defectu nataliū valeat ꝓmoueri ad beneficiū etiā si curā habeat animarū. Naꝫ virtute illiꝰ dispēsationis nō poterit nisi vnicū beneficium obtinere. vt. s̄. de filijs p̄sbyterorū. c. j. Ratio est qꝛ ea q̄ sunt ꝯtria iuri cōi, lꝫ alicui in p̄uilegio sint ꝯcessa, odiosa sūt ꝛ in dubio restringēda. ff. de acti. ꝛ obligatio. l. in honorarijs. §. sꝫ cū recisa. ꝛ de testa. mili. l. eiꝰ militis. §. militia missus. Sed ꝯ regulā videt̄ qd̄ bn̄ficia p̄ncipum latissime interp̄tari debemus[b] vt de ꝯsti. p̄n. l. fi. ꝛ. C. de bonis vacāti. l. si qn̄. lib. x. ¶ Sed dōm est ꝙ aut bn̄ficia ꝯcedūtur s̄m iuris cōis ꝑmissionē aut ꝯ: si ꝯtra iuris cōis ꝑmissionē, aut ꝯcedūtur ei qui iuris cōis erat capax, aut ei qui nō erat de iure cōi capax. si concedūtur ei qui de iure cōmuni erat capax, videt̄ aliqd superaddere supra ius cōmune. vt. ff. de bo. libe. l. etiā. § j. ꝛ ad municipa. l. j. in fin. si vero conceduntur ei qui non erat capax videtur reduci soluꝫ ad formā iuris cōmunis. vt. C. de inoffici. testa l. si quādo. ꝛ si verba sūt ambigua potius debēt restringi. vt hic. ꝛ. d. c. j. s̄. de fil. p̄sbyte. vnū tn̄ p̄termitti nō dꝫ ꝙ cui priuilegia dispēsationē continētia ꝯcedūtur cōcedi vidētur s̄m ꝯditionē ꝑsone cui priuilegia ꝯcedūtur. vnde si priuilegiū ꝯceditur militi vr̄ cōcedi vt militi, si laico vt laico, si clerico vt clerico. vt. ff. de iniu. rup. ꝛ irri. testa. l. si qs filio exheredato. § sꝫ ꝛ si qs. ꝛ de testamen. mili. l. ex mili. sꝫ si ꝯcedatur s̄m iuris cōis ꝑmissionē latissime interp̄tari debemus. vt. d. l. vlti. de consti. princ. ꝛ de sen. pas. ꝛ de bo. vacā. l. si quādo. sine iniuria tamē cuiusqꝫ semp cōcessa intelliguntur nisi in cōcessione ꝯtriuꝫ exprimatur. vt. ff. ne quid in loco publico. l. ij. §. qs a principe. Dyn.

¶ Idem.

Quod omnes tangit debet ab omnibus approbari.

¶ Istius regule exemplum poni potest

a ¶ Adde hic Philip. frā. ꝛ Ioan. andr. in regula odia. s̄. eod. ꝛ dy. q̄ ibi dicit regule. in argumentum. j. eo. ꝛ doct. j. sequen. post ll. allega.

b ¶ Adde ad dicta hic per dyn. an priuilegia p̄ncipū sint late interpretāda bald. col. j. ꝛ bart. ibi i prin. in. l. fi. de cōstitu. princ. ꝛ Inno. in. c. cum dilecti. de donatio. ꝛ bar. ꝛ Io. de pla. i. l. si qn̄. C. de bo. vacan. li. x. vbi dicūt ꝙ late est interpretandū contra ip̄m principē sꝫ si alius tertiꝰ lederet intelligitur stricte vt ar. l. ij. §. merito. ꝛ §. si qs a p̄ncipe ne qd in loco publico hic in fin. ꝑ Dyn. alleg. qꝛ debent intelligi saluo iure ꝛ p̄iudicio alterius tertij. Idē tenet Alber. de rosa. in dictiona. suo in lra bn̄ficium q alle. archidi. in. c. cum aliquibus. de rescript. s̄. eo. vide docto. moder. in d. l. fi. de constit. princip. ꝛ dissentionē Dy. sequit̄ barto. in. l. ij. §. si

in oi eo qđ est cõe pluribus tanq̄ singulis vt ecce si plures hñt fundũ cõez ꝛ volũt ꝯstituere seruitutẽ ĩ fundo opꝫ oiũ ꝯsensuꝫ interuenire. alś defectus vni⁹ reddit ꝯstitutionẽ inutilẽ, vt. ff. de seruitu. rusti. p̄dio. l. receptũ. Itẽ si plures hñt seruitutẽ aq̄ ducẽde ex eo fonte ꝛ dñs velit ꝯcedere alijs cũ diminutione iuris primoꝝ nõ poterit sine consensu primoꝝ alias si ius primoꝝ non ꝯstitueret deterius nõ requireret eorũ ꝯsensus: vt. ff. de serui. rust. p̄di. l. j. §. si aq̄ductus. ꝛ. l. j. p quẽ locũ ꝛ cõia p̄di. l. q p certũ ꝛ de aq̄ plu. arc. l. ĩ ꝯcedẽdo. ꝛ. l. in diẽ. ꝛ. l. finaũt. Itẽ pꝫ exẽplũ. C. de auct. p̄st. l. vlti. Sed oppo. ꝛ vr̃ ꝙ sufficiat ꝯsensus maioris ptis: vt. ff. ad munici. l. ꝙ maio. ꝛ de reg. iur. l. aliud. §. refert. ꝛ. C. de decu. l. noiationis forma. Sꝫ facilis est solutio[a] qꝛ ĩ eo qđ est cõe pluribꝰ. vt vniuersis stat volũtati maioris partis. vt. l. in ꝯ̄riuꝫ alleg. in eo vo qđ est cõmune pluribus vt singulis requirit singuloꝝ cõsensus: vt hic. ꝛ. d. l. per fundũ. ꝛ. l. receptũ cũ suis similibꝰ: tñ fallit ista scđa pars solutionis per l. ff. de pac. l. maiorẽ. ꝛ de religi. l. si plures. ꝛ de cura. furio. l. ꝯsi. §. fi. Dyn.

gl. in princ. ꝛ ibi bald. C. de inoffi. testa. ꝛ adde I. ando. pon. ta. de ro. in cõsi. lxxxix. versi. j. ꝛ ita Abb. sic. singu. ꝛ ibi de bellen. pulchre in add. in. d. c. cũ dilecti. qui ponit que interpretatio fit etiã in cõtractibus donationibus beneficijs principuꝫ ꝛ vltimis volũtatibꝰ sicũda. ꝛ ibi d̾ bellen. plures sing. limitatiões ꝛ dicta docto. ꝛ vide bal. in. c. j. §. amplius. versic. ꝛ si princeps de pace constã. ꝛ vltra allegat per ip̄m de bellen. adde fráci. de are. Alexand. de imol. ꝛ bartho. soꝫ. in. l. gallus. §. ꝛ qd si tamẽ col. vj. de libe. ꝛ posthu. ꝛ feli. in. c. super co. de offi. dele. ꝛ coplose. i. c. causam viij. colũ. ver. interpretatio. de rescript.

a ℭ Adde ad istã regulã bart. ꝛ flo. in. l. per fũdũ. ff. de serui. rusti. predi. ꝛ doct. in. c. j. de his que fiũt a ma. pte capi. ter. ꝛ ibi car. Alex. i. c. apostolica. lvj. dist. Ange. are. instit. de tu. §. j. colũ. ij. ꝛ barto. in. l. qđ maior. ꝛ ibi pulchre Alex. in addi. ff. ad municip. ꝛ Innoc. in. c. cum oẽs. de cõstit. ꝛ barto. i. l. nulli. ff. qđ cuiusqꝫ vniuersi. no. ꝛ car. Alex. in. c. nõ potest. de re iudic. ꝛ glo. in c. vbi periculum. in verbo cõcorditer. de elec. ĩ. co. ij. ꝛ adde bal. ꝛ alexã. in. l. ciuitas. ff. si cer. pe. ꝛ bar. in. l. aliud. §. refert. ff. eo. tit. abb. ꝛ plenissime felin. in d. c. cũ oẽs. col. viij. versi. ĩ ea glo. cũ seq. col. vbi ponit regulã cũ pluribꝰ fallẽ. ꝛ ibi colũ. xij. põit duos casus vbi habet̃ respectus ad maioritatẽ ꝛ nõ ad sanioritatem. ꝛ vide Albericũ de rosa. in dictionario suo ĩ lr̃a maior ps. ꝛ ibi Ioã. bapti. in addit. ꝛ Alex. in ꝯsi. xxv. colũ. iij. volu. v. vbi dicit ꝙ consideraẽ maior ps respectu rate rei ꝙ̃ numeri personarũ qđ no. barto. i. l. iij. §. cato. ĩ vlt. q. ff. de ꝓb. obli. ꝛ ange. ꝛ cõsilio. cclxix. ꝛ adde Car. alexã. in c. nicena. colũ. j. xxxj. dist. bal. in l. fi. C. de auc. prestan ꝛ I. ando. ro. in cõsi. ccclij. col. iij. ꝛ docto. in. l. plane. ff. qđ cuiusqꝫ vni. ꝛ bal. cõsi lxxx. ꝛ in ꝯsi. cxxviij. li. ij. vbi ponit de ꝓcuratori a cõitate vel collegio creatis: an possint obligare singulos de vniuersitate qđ no. p ꝓcuratoribꝰ fabrice parochialiũ eccliaꝝ taliaſ faciẽtium.
ℭ Adde breuiter quod regulariter maior pars sufficit nisi reperiatur expressum ꝙ fiat neum discrepante vel a duabus partibus. vt plene per Cardina.

in clemen.j.q.iiij. ⁊ ibi poſui in apoſtil. ad ipſum.de reb.eccle. non aliená.⁊ hoc fit indiſtincte verū diffuſe ſatis ⁊ ſuper tracta.do.coapoſtil. niei cui adde Alex. conſilio.xl. volu.ij. ⁊ Anto. conſ.ſingul. in prag.ſanc.⁊ fel.in.c. cōquerente. in fi. de offi.or.q ad hoc videndū all. mar.de laude in trac.ſuo de mone. ⁊ vide Abb. fic.in pſi.lrj.ro.ij.⁊ alb.de roſa.i dictiona.ſuo in lra moneta. ⁊ ibi in addi. vbi

ſuis in ver.compromiſſum. in.l. compromiſſoꝝ ſuper poteſtate eligendi.

a ℭ Add' ibi barto. poſt Dy. vbi ét ponit de qua regione ⁊ tépore intelligaẗ.vt per dy. in regula inſpicimus.j. eo. ⁊ Old.pſil.clxviij. in prin. ⁊ pau.de caſt. conſi.cxcvj. col. vlti. in anti. ⁊ Alexan. conſi. xxvij. circa prin. vlti. col. vol.v.⁊ in conſi.ciiij.per totum lib j. ⁊ oldra. conſil.xiij.⁊ xxrj. ⁊ Fran. de cur.cōſil.xj.⁊ ro. conſilio. cxxiij.⁊ bal.cōſi.cxxxvij. libro.j. Bartol.⁊ moder.in.l.pau. ff.de ſolu. ⁊ Bal. in.l. acceptá. C. de vſur. ⁊ Pe. de anch. in cle.ij.de decl.⁊ Abb.⁊ do cto.in.c.quanto. de iureiu. ⁊ Ioã. de pla. in.l. vnica.de col.erio.li. x.⁊ in.l.j.ð vete. nūmiſ.poteſ.lib. xj.⁊ glo.in.c.j.§. item ſuit delibaratū.in ꝑb. vſua li. ulti. de anno.

ℭ Idem.

In obſcuris minimū eſt ſequenduꝫ.

ℭ Si promitto tibi decem li bras: ⁊ pecunia multiplex in regione verſaẗ vna maior:⁊ altera minor:⁊ al tera minima:nec appet ð qua ſit actū minimā videor pmiſiſſe. Item in lega to.naꝫ ſi legem pecuniā nec appareat de qua minimā videor legaſſe.vt.ff.de lega.iij.l.ſi ita relictum.⁊.l.minimis [a]. Item ſi alicui lego quartā partem hereditatis hꝫ vnus heredum ⁊ partes heredū.ſint inequales minimā videor legaſſe: vt.ff.de legatis.iij.l.ſi ita relictum.⁊.l.ſi cōcubinam.§.cum ita.⁊ ad idem.de verbo.oblig. ſi ita ſtipulatus x.aut. v.⁊.l. inter ſtipulantem. ſed videtur qð in obſcuris non ſit ſequendū minimū: ſed veriſimilius.vt infra eo. inſpicimus. ⁊.ff.eo.l. ſemper in ſtipulationibus.⁊.l.qui non militabat.§.lucio.de heredi.inſti. ℭ Dicenduꝫ eſt ꝙ regula dꝫ exponi ſm premiſſa contraria.nam primo debemus inſpicere ve riſimilius: vt infra eodeꝫ inſpicimus. In defectu vero ſimiliū ſeqmur qð eſt minimū:⁊ ideo hic dꝫ exponi in obſcu ris. ideſt cuꝫ verū vel veriſimilius nō apparet:veriſimilius autem multipli citer apparere pōt.vt dicā ifra eo. inſpicimus. Et hec regula locuꝫ habet in

Albe.dicit ꝙ illi xxx.denarij argé tei qbꝰ iudas tra didit xp̄ꝫ fuerūt pmi q fabricati fuerūt in mūdo quos Thare pr Abrae optimus faber ad petitionē Nini regis ni nive filij beli fabricauit:deide p multas manꝰ puenerunt ad cof banaꝫ pōtificum iudeoꝝ: qð dicit ſe legiſſe in ſcriptura cuiuſdam magni Religioſi ordinis fratrum hūmilitaꝫ ſup paſ ſione xp̄i. ⁊ vide ſpe. in ſuo aureo repto.ti.ð ſūmis expēſi.⁊ dcī.par la.dalph.q. ccccxij. vbi reperies plura ſin.dicta.⁊ in deci. cccc xiiij. ℭ Add' ð dictis hic bar.i.l.certū. ⁊ qð ibi poſui in apo.ad ipꝫ. in ꝑ. ſm eſtimationeꝫ quá vꝫ nūc.ff.de aur. ⁊ ar. le.dixi poſt Ia.rebuf.in l.ij.nu.iij. in ꝑſi. de q̄ moneta. C. de veter. nūmiſ. po: dixi poſt panor.in.c. olī.i fi. in ꝑ.in mutatiōē

contractibus.vt.d.l.ſi ita.de verbo.obligatio.⁊ in vlti-
mis voluntatibus.vt.d.l.qui concubinam.§.cum ita.⁊
l.minimis. Et in delictis. vt.ff.de penis.l. ſi preſes. ⁊.l.
penul.⁊ in ſententijs.vt.l.diem proferre.§.ſi plures.de
arbitris. Sed opponit contra regulã multipliciter per
ordinẽ. Primo videt ꝙ falſum dicat in cõtractibus:q̄ꝛ
non minimũ ſed mediocre dꝫ preſtari. vt.C. de dona.l.
ſi quis argentũ.§.ſi vero redditum. Item falſum in vl-
tima voluntate:quia mediocre dꝫ preſtari ſicut in con
tractu.vt.ff.de lega.j. legato generaliter. Item falſum
in delictis:quia in delictis:ideſt cum delinquentis ani
mus nonapparet interpretamur eos voluiſſe delictuꝫ
cõmittere.⁊ per hoc ſi contrariũ non apparet durius
puniendos.vt.C.ad.l.cornel.de ſicca.l.j.⁊ de iniur.l.ſi
non conuitij.⁊ not.ff.de iniurijs.l. illud relatum. Item
cum conſtat delictum cõmiſſum:⁊ ignoratur per queꝫ
de pluribus aſſumimus:qđ maius eſt:ideſt omnes de-
liquiſſe:⁊ ſic omnes puniri.vt.ff.ad.l. aquiliam.l. item
mela. §. ſi plures. ⁊ nota. C. ad.l. iuli. de vi publica.l.
quoniam multa facinora.⁊.ff.ad.l. corneliam.l.ſi. ergo
vel regula falſa vel male expoſita. Ad primum de con
tractibus[a] dic aliud eſſe in quantitatibus ⁊ in his que
quantitatibus equipollent:vt in vniuerſitatibus:quia
tunc minimum in dubio eſt ſequendũ.vt.ff.mandati.l.
fideiuſſorem.⁊.ff.eo.l.ſemper in ſtipulationibus.in ſi.
⁊ de edili.edicto.l.quid ſi venditor. in ſi.⁊ in his locum
habet regula. Aliud in ſpeciebus ⁊ in his que ſpecieb[9]
equipollẽt vt artificia:quia tunc mediocre. vt dicta.l.
ſi quis argentum.§.ſimiliqꝫ modo.⁊ in.d.l.ſi quid.§.ſi.
primo reſpõſo.⁊ in his regula non procedit:q̄ꝛ in gene
ribus ſimiliter nõ ꝓcedit: q̄ꝛ aut promittitur in eo ge-
nere in quo eſt:⁊ poteſt aliquid euenire quod habere
eſt prorſus inutile:⁊ tunc promiſſo potius iudicat inu-
tilis a ꝑncipio ꝙ ſpecificetur effectus diuiſorius q ſe-
quit ex ea.vt.ff.de verbo.obli.l.ita ſtipulatus.in princ.
⁊ de iure dotiuꝫ.l.cum poſt.§.gener. Aut in eo genere
in quo nihil eſt euenire ꝓrſus inutile vt in boue:equo:
aſino:⁊ hominibus ⁊ ſimilibus:tũc debetur mediocre.
vt.d.§.ſimiliqꝫ modo. Ergo quo ad contractus regula

monete.de cenſi.
trac. roma. ſing.
ſuo.ccccclxiij.al's
eſt.cccccxv. incl.
qđ tũc inſpicit.
⁊ fran. cur. i ſuo
tract. de mon.in
princi.
a ¶ Adde tñ in
ꝯctibus i dubio
qđ minimũ eſt:
ſit ſeqñ̄dũ Cy.
in.l.cũ quidã.C.
de vb. ſig.⁊ bar.
in.l. ſi duo rei.ff.
de vbo. oblige.⁊
imo.i.l.ſi ita ſti-
pulatas fuero.x.
aut.v. hic alle.p
Dy. ⁊ bal. in.d.
l.cũ quidã.⁊ bar
to.in.l.ſi ita reli-
ctũ.§.ſi ff.de le-
ga.ij.⁊ quod no.
bar in.l.ſemp.in
ſtipulationibus.
ff.de reg.iu.⁊ qñ
eſt promiſſum in
obligatione ge-
nus qd veniat.
vide bar. in.l. ij.
§.⁊ barũ. in vlt.
q.ff.de vbo. obl.
⁊ gl.⁊ bart. in.l.
meuiꝰ.§.duobꝰ.
ff.de leg.ij. ⁊ iaſ.
in.§.i bonefidei.
verſi.in glo. iure
aperto.⁊.§. huic
autẽ. in vlti.col.
inſti. de actio. ⁊
bal.in.l. ſi qs ar
gentũ.in pn. hic
alleg.⁊ alex.in.l.
legato.colũ.j.v.
nec pdicti.ſi.ff.de
leg.j.⁊ ant. corſ.
in ſuo trac.de mi

timis. in. iiij. q. versi. xxx. In obscuris quod ⁊c. ⁊ Bal. consilio. clxvij. volu. iiij.
a ℭ Adde glo. Io. an. abb. ⁊ ang. are. in. §. sed generaliter. institu. de lega. ⁊ Ias. de may. in. §. preterea. institu. de actio. ⁊ per Barto. in. l. si ita stipulatus circa cõtrariũ tertie partis. ff. de verboꝝ oblig. ⁊ glo. ⁊ Bar. in. l. legato generaliter. ff. de lega. j. ⁊ in. l. cum certum. ff. de vino triti. ⁊ oleo lega. ⁊ Alexan. in. d. l. legata. col. j. ver. vlti. not. ⁊ adde Cy. bal. ⁊ Saly. in. l. cuȝ quidã. C. de verb. signi. ⁊ barto. ⁊ alex. in. l. si domus. in princ. ff. de leg. j.
b ℭ Adde qñ legatarijs est electio possit eligere pessimũ iuxto hsde alex. in. d. l. legato. in. j. not. dicit imo. ⁊ pau. de cast. ibi tenere quod sic. alleg. hic Dy. ita tenere lȝ Ange. ibi. ⁊ in. l. apud iulianũ. §. scio. de lega. j. teneat contrariũ vt ibi videas. ⁊ Dy. in regula ꝫ cum q in fine. j. eo. etiaȝ q̃ ibi dico in fi. magne apost.
ℭ Adde ad materiã pñtis apo. ⁊ dictorũ sup quibus fundaẽ gl. j. in. l. legata. ⁊ quod ibi posui in apostil. ad eam in pn. triplex ẽ opinio. ff. de leg. j. istum in. l. si titio. ⁊ ibi dixi in apostil. in versicu. heredis. ff. de vsufruc. lega. dixi in apostil. ad Barto. in l. lucius. in princi.

procedit in quantitate tantum: ⁊ in his que quantitatibus equipollent. ℭ Sed contra hoc est valde. §. ille. si vero redditum vbi mediocris fit prestatio: ⁊ tamen quantitas frumenti vel vini erat ex causa donationis promissa: sed non est contra: quia ibi non dicit quantitatem promissam mediocrem deberi: vnde illud quasi iure cõmuni quod est vt possit prestari vilissima reliqua: sed dicit quantitatem donationis promisse deduci ad designationem specierum ex quibus percipi possit quantitas ex causa donationis promissa: ⁊ ideo designaẽ species mediocris sicut si ab initio species vel genera promitterentur. Ad secundum de vltima voluntate respõdeo[a] quasi idem q in generibus regula non procedat: quia aut legatur genus generalissimum. ⁊ tunc inutile est legatum: aut subalternatiuum: ⁊ tunc si habet fines sola distinctione patrisfamilias legatuȝ inutile est. vt. ff. de legatis primo. l. si domus. in princi. sed si habet fines a natura debetur mediocre. vt dicta l. legato generaliter. ⁊ institu. de legatis scdo. §. si generaliter. vnde patet hanc regulam cessare in quãtitatibus: ⁊ in his que quãtitatibus equipollent ⁊ in vniuersitatibus regula procedit. vt in. l. si ita relictum. in principio. ⁊ in fine. ff. de legatis secundo. ⁊ de legatis tertio. l. qui concubinam. §. cum ita. ⁊. l. nummis. In speciebus autẽ aut constat de certa: ⁊ tunc cessat regula: quia illa debetur. vt in. l. si domus. §. cum alicuius. ff. de legatis primo. aut non constat de incerta: ⁊ tunc si testator nomen speciei in legato non expressit cessat regula: quia est electio legatarij[b]. vt. ff. de legatis. j. l. qui duo. aut expressit nomen tamen ignoranter de quo: ⁊ tunc minus est in legato vnde regula locum habet. vt. ff. de legatis. j. l. apud iulianum. §. scio. Posset tamen heres si vellet maiorẽ eligere cum ad seipsuȝ pertineat declaratio vltĩe public voluntatis defuncti vbi certuȝ exp̃ssit ⁊ ignoraẽ

Inhibi. est legato. post alex. ibi. ff. de leg. ij. & ponit Fely. in c. iter ceteras. in prin. de rescri. & ubi tangitur qn electio est heredis & qn legatarijs.

a ¶ Adde quod idē tz bar. bald. Io. de imo. & alexan. Imol. in l. si qs a filio. §. si qs plures. col. j. & si. in gl. f. ff. de leg. j. q alleg. hic dr. ad hoc cōtra. gl. ibi & Pau. de ca. q heres si velit prestabit vtiliorē eo quia dicat testatorem de illo sensisse non poterit legatarius cōqueri d mala electione hēdis: vt ibi videas. & adde qd idē tz bar to. in disput. sua incī. debitor. col. j. versi. v. sic &c.

b ¶ Adde quod modis minimuz capiatur pulchre ant. cors. in trac. suo de minimis. in prin. col. j.

¶ Adde & dic q minimū dr ex qlitate rei. l. scio. & ibi bar. ff. de resti. in integ. flo. & doct. in l. res bona. ff. de cōtrah. emp. gl. & doc. in l. q. ff. qd cum eo q in alie. po. est.

qd vt. ff. de lega. j. l. si qs a filio. §. si qs plures. Contra pdicta de vltima volūtate est apte. ff. de lega. ij. l. si qs seruū. §. si inter. vbi dubie voluntatis interpretatio cōmittit here. & ideo regula semper cessare videtur. Respōdeo illud vez est cum volūtas est dubia circa personas legatarij: sed predicta pcedūt circa rem legatā. ¶ Item non videt procedere regula in vltima voluntate: quia dubie volūtatis interpretatio ad iudicē pertinet. Ergo non videt reducēda ad minimum. vt. C. de fideicō. l. voluntatis. Respōdeo iudex interpretatur q verisimile est ex coniecturis. i. inspecte cōditione persone legatarij & consuetudine regionis loquentis & munitate scripturaruz procedentiū. vt. l. si seruos pluriū. §. vltimo. de legatis primo. & de testamē. l. heredes. §. sed si notam. Si verisimile non potest perpendi: tunc locum habet regula. vt. ff. de lega. iij. l. si ꝑ inimis. & infra eodem inspicimus. seruato tamē ordine quem ibi dicam. ¶ Item videt obscuritas reddere voluntatem inutilē: vnde cessat regula vt. ff. de rebus dubijs. l. si qs pluribus. & de manu. testamen. l. cum ex pluribus. & de testamē. tuto. l. duo sunt titij. Sed in illis non potest apparere minimuz[b]: qz in personis duabus licet estimatio pprietatis seruorū possit esse inequalis: eo tamē q in legato versabatur libertas in persona omnium pariter est inestimabilis. vt. ff. de leg. & senatuscōsul. l. singulis. §. indefinita. vnde in. l. duo tutelle datio vel delatio nō plus vel minus in personā vnius q̄ alterius estimatur: & periculū pupilli cui intendebat prouidere testator posset in delatione tutelle versari. Et ideo nō mirum si non concedit electio heredi: sed in defectū probationis reddit inutilis dispositio testatoris. Tamē arguit contra responsionē predictā de. d. l. si quis pluribus. nam ibi erat incertitudo persone legatarij: ergo recurri dz ad electionē heredis nō vtrūqz impediri. vt d. l. si quis seruum. §. si inter. de lega. ij. Item erat certitudo rei legate: & nomē erat expressuz: ergo interpretatio pceditur heredi. vt. d. l. si quis a filio. §. si quis plures. Respōdere non est dubiū quāuis heres manumittere posset vnum si vellet; sed necessitas non imponit;

sicut nec eligendi vnum de legatarijs: vt de rebus dubijs. l. si fuerit. ista responsio sufficiens est ad. §. si inter. sed nō ad. §. si quis plures. ¶ Vnde dici potest q plus operaret incertitudo duplex circa annullandū relictū q vnica. Vbi ergo est incertitudo rei in specie tantum relicte pprio noīe expresso legatum valet z cōpellitur heres eligere. vt in. d. §. si quis plures. vel si non eligat minimū est in electione. vt. d. l. apud iulianū. §. feio. vbi persone tantum non est in se inutile: sed pter probationis defectum. vnde potest heres eligere sed nō cōpellitur. vt in. d. §. inter. z ibi not. vbi vero rei z psone tunc prorsus inutile[a]. vt in. l. si qs pluribus. z. l. cum ex pluribus. Ratio aūt inter predicta pz vbi est incertitudo rei tātū persona supest cui potest obligatio queri: z ideo si nō eligat heres obligatio minui ɔtrahit iuxta regulam nostrā: sed vbi persone tantū z non rei obligatus est heres ad rē: sed qa non apparet si nolit eligere redditur legatuz inutile: vt. d. l. si fuerit. si vero rei z psone non est cui possit obligatio queri nec est res de qua cōstet: z iō relictum prorsus est inutile. ¶ Item in ɔctibus nullo modo videt pcedere: qz interpretatio faciēda est ɔ proferentē: vnde non est verū simpliciter qd minimū debeatur: sed si id qd est contra animū proferentis. vt in. l. veteribus. ff. de pac. z. l. cum lege. z. l. labeo. ff. de contrahen. emptio. z infra eodē contra eum[b]. Glossatores iuris ciuilis dicunt qd si dubiū est in re super qua cōtrahitur: tunc regula locū habet: si in accessorijs tūc ɔtraria. Primū vt dixi simpliciter hz locuz in quātitatib': vt in. l. inter stipulā. §. diuersa. z. l. stipulatus vero. x. aut. v. z loca. l. si tibi. x. in speciebus vero dictuz est mediocris debet z in regula cessat. vt not. ff. manda. l. fideiussor. Vnde quantū ad istā partē glos. sustineas eo casu pcedere quo in cōtractu deducitur vnuz incertū de pluribus certis: tunc enim cum sit electio debitoris minimū dare potest. vt. l. q ex pluribus. ff. de verbo. obliga. Secundū vero idest de accessorijs non videtur simpliciter. s. qd contra proferentē fiat interpretatio. vt. ff. de actio. emptio. l. si seruus. §. fi. z de contrahen. emp. l. comprehensum. z l. si in emptione. Vnde dicas qd aut pactum in accessorijs est obscurū circa qualitatem z quantitatē rei vendite: z tunc fit interpretatio contra venditorē. vt. l. labeo. z. l. si cum in lege. z. l. veteribus. z de seruitu. vrba. predio. l. si arborem. §. hec lex. Aut circa electionem rerum electioni accedentiū: z tunc interpretatio venditoris non est cōtra eum;

z spe. in tit. de do lo. §. j. v. sed con cipi libellum.

a ¶ Adde q legatū est nullum qñ resultat incertitudo psonarū z rerū Bar. in. l. quidā. col. ij. ver si. fallit. ff. de rebus du. qui alle. Dyn. hic ad hoc z Io. fab. z Ang. are. in. §. ante he redis institutionē. insti. de leg. z bald. in. l. si quis seruū. §. si inter. ff. de leg. ij.

b ¶ Adde q ibi post dy. scripsi.

vt.d.l.si in.l.ꝛ in.l.comprehensum. de contrahen. emptio.ꝛ.l.penul.§.fina.ff.de actio.emp. tunc enim quasi in genere debitor electionem habet. vt dicta.l. qui ex pluribus.ꝛ institu.de actio.§.hinc.ꝛ no. in dicta.l.comprehensum. Ad tertium: idest circa delicta. dico quod si certum est delictum: idest quod delictum sit cōmissum: regula locum habet: sequimur enim quod est minimum: qꝛ non punimus: sed absoluimus. vt.l.absentem.ff.de pe. Item vbi est certum delictum: sed incerta delicti qualitas locum habet: vt si constat aliquem cōmisisse vim: ꝛ sic delictum certum est. sed ignoratur vtrum cum armis vel sine armis: ꝛ sic qualitas est incerta: nam seqtur minimū: idest presumimus qđ sine armis[a] vt mitius puniatur. vt.l.si preses. ꝛ.l. interpretatione.ff.de penis.ꝛ de suspec. tuto.l.hoc enim ius.§. quid ergo. at vbi certū est delictū ꝑ certa delicti qualitas incertus vero animi delinquētis nō presumimus minimū: idest qđ non fuit animus: qꝛ atrocitas admouet presumptionē animi presumendi ex quo persona est habilis ad delinquendū. vt.C.de sicca.l.j.ꝛ de iniurijs.l.si non conuitij. Item vbi certum delictum ꝛ certa qualitas sed incerta ꝑsona: vt si nullus deprehēdit fuisse in actu delinquēdi[b] ꝛ ignorat qs deliquerit: tunc nō seqmur qđ ē minimū: qꝛ oēs puniunt. vt.d.§.si plures.l.itē mela.ad.l.aquil.ꝛ no.ff.ad.l.cor.de sicc.l.si in rixa. Et rō huius est: qꝛ oēs deprehendunt in culpa: qꝛ oēs fuerūt in actu delinquēdi. Itē qꝛ rō publica q̄ suadet maleficia puniri. vt.l.licitatio.§.illicite.ff.de publi. ꝛ de fideiuss.l.si a reo.§.qđ vulgo.ad.l.aquil.l.si ita vulneratus est ꝯ eos qui priuatā defensionē pretendunt: ꝛ ideo preferēda est publica. vt.ff.pro socio.l.actione. §.labeo.ꝛ in auc.de non alie.§.quia vero.

¶ Idem.

Eum qui certus est certiorari vlterius non oportet.

¶ Cauetur in iure ꝙ venditor qui sciuit seruitutem deberi a predio vendito certiorare debet em-

a ¶ Adde bart. i.l.ij.§. exercit⁹. ff.de his qui no. infa. ꝛ in.l.si preses.ff.de penis.ꝛ Inn.in.c. cū dilectus. sup ꝟbo iustitiā.de ord.co. ꝛ Dy.in regu.in penis.j.eo. ꝛ deci.parla.dalphi. cccccclxxxiij. ꝛ ibi in addi.

b ¶ Adde glos. bal.ꝛ lud.bolo. in.l.itē mela.§. j.ff. ad.l. aquil.ꝛ bar.i.d.l.in rixa. ħ alle.cy. ꝛ saly. i.l.qm̄ multa facinora.C.ad.l.iulia.de vi publi.ꝛ dy. ꝛ q̄ scripsi.s̄. in regula ratihabitioné. in pe.q. ꝛ bar.in.l.q furto.§.si. ff.de fur. ꝛ spe.ti.d' homi. ver. pone ꝙ quatuor.ꝛ in titu.de lapsis.ꝛ dispu.§. iacta.ꝟ.qd si qs in rixa. bal.i cōsil. lxxxj. lib.j.ꝛ pe.de anch. ꝯsil. ccxvij.ꝛ bal.i ꝯs. vi.lib. iij. fely.in c. significasti. in ij.col.iij.ꝟs. not. ibi discerni.d' homi.glo.ꝛ Cardi. alex. in.c. qcscamus.xlij.dis.vbi ꝯcludunt doc. cōtra Dy. hic. ꝛ in regula in penis ꝙ oēs absoluantur vt ibi vide.

a ℂ Adde bar. ⁊ bal. ibi qn̄ venditor teneat de seruitute emptorem certiorare. ⁊ tex. ⁊ bal. in l. q̄ ad seruitutē. ff. de euic. ⁊ qd si vendit prediū q̄ afferat herbam pestiferam ⁊ non declarauit. vide tex. in l. penal. §. fi. ⁊ ibi bal. ⁊ Saly. C. de edi. act. sicut in simili qn̄ vendit fundus ⁊ h3 malos vicinos q̄ venditor tenet̄ illud exprimere: vt. l. qd sepe. §. fin. ff. de ꝯtrah. empt. ⁊ ven. ⁊ l. fi. ⁊ ibi bal. ⁊ saly. C. de pac. inter emp. ⁊ vē. ⁊ q̄ no. bal. in l. ij. ꝟs. iiij. casus. C. de pericu. ⁊ cō mo. rei vendi. Et vltra not. dy. qn̄ vēditor equi vel alteri⁹ rei se mouentis teneat̄ de morbo vel vitio dic q̄ tenet̄ etiā3 sine vendito: sciuerit siue non. vt est tex. in l. si in emptione. §. ite3 si vēditor. ff. de cōtra. empti. ⁊ in l. j. §. cā huius edi cti. ff. de edil. edicto. ⁊ idem est in libris mendosis vēditis. vt ē glo. l. d. l. j. §. j. de edi li. edic. ⁊ bald. in l. j. C. eo. tit. ⁊ ad omnia supradicta vi. Ang. are. in §. in duplū. co lū. iiij. ꝟsi. ⁊ pri⁹ q̄ro. insti. de act. vbi ponit plures singulares q. qn̄ venditor teneat̄ de vitio ⁊ modo rei vendite: maxime vbi expressit vitia3 qd habebat cum pluribus que nō hēbat ⁊ cy. bal. ⁊ saly. in d. l. j. C. de edic. ac. ⁊ Spe. ti. de emp. ⁊ ven. §. nūc dicēdū. ⁊ Ange. are. in §. pretoriū edicta. insti. de iure natu. ⁊ Abb. sicc. fin. ⁊ ibi de belenzi. in addi. in c. in institt. de rerū pmu. ⁊ chri sto. por. insti. de suspec. col. vlti. ⁊ decisi. capel. tho lo. cccc xvj.

b ℂ Add ad istā q. bar. ⁊ bal. i. d. l. j. §. vēditor. de act. emp. ⁊ bart. in l. tenet̄. §. si. e. tit. vbi non valet etiā pactū q̄ de electione non teneat̄ venditor. ⁊ bal. in l. si traditio. in. v. q. C. de acti. emp. ⁊ in l. nō dubitat̄. ⁊ ibi Cy. C. de euic. ⁊ vide Spec. in. d. ti. de emp. §. nūc dicendū. ver. qd si venditor equi. cū ver. seq. ⁊ docto. ꝯ. in p̄cedēti postil. alle. ⁊ ange. peru. ⁊ alex. imo. in l. si qs cū alr̄. col. vlti. ver. vlt. tene mēti. ff. de ver. ob. ⁊ pulchre Barto. ⁊ ibi alex. i addi. in l. ēptorē. §. q autē. ff. de act. emp. ⁊ Ioā. an. in addi.

ptorem: al's tenetur actione ex empto ad interesse emptoris: hoc verum est si emptor ignorauit seruitute3 deberi: sed si certus fuit seruitutem deberi non oportet eū certiorari. vt. ff. de act. emp. l. j. §. venditor[a]. Item qui mancipia vendunt certiorare debēt emptores de moribus ⁊ vitijs: al's tenetur actione redhibitoria: vel quāto minores: sed si emptor intelligat vel intelligere possit non est certificatio venditoris necessaria. vt. ff. de edili. edic. l. j. §. aiunt. ⁊. §. si intelligatur. ⁊ l. si tamē. §. qui ei seruum. quid autē si venditor sciens seruitutem vel vitium dicit se nole teneri nomine seruitutis vel vitiorum. dicendu3 est hoc generale pactum[b] non trahi ad ea que venditor sciuit: sed ad ea que ignorauit venditor. vt. ff de actio. emp. ⁊ vendi. l. quero. ⁊ argumen. de heredi. vendi. l. hec autē. Sed oppono ⁊ videtur quod scienti denuntiari oporteat: q2 dicit̄ in iure q̄ qui vult habere liberā potestatem incoandi accusatione3 de adulterio vel ab adultero vel adultera: ⁊ postq̄ adultera nupsit denūtiare d3 adultere ne nubat: qa intēdit proponere accusationem de adulterio. Quid ergo si adultera sciuit ⁊ postea nupsit sine denūtiatione nō nocet ei sciētia. vt. ff. de adul. l. denuntiasse. circa prin. Dici posset q̄ ius illud quod per denuntiationē reseruare intendebat erat odio-

§ pet. de emp. §. fi. in prin. & bal. in l. j. C. de peri. & cōmo. rei vēdi. & ludo. de ro. in suis sing. fo. x. col. iiij. & ludo. bol. in suis primis interpre. in l. qui libertatis. ff. de euic. & decl. capel. tholo. ccclxj.

to bal. & saly. in l. j. C. de peri. rei vendi. & idē tenet bar. in l. emptor. C. de euic. lz Cy. ibi. in iij. q. sequatur Dy. hic legitur bar. & in l. emp. act. e. tit. & ibi vide bar. & Alex. in addi. & bar. alex. & bal. post. in l. ij. §. fin. col. v. in

¶ Ego puto intquantum alle. ro. singul. suis. fo. x. colū. iij. q̄ voluit allegare eundem ro. singu. suo nu. cclxxxiij. sci. nūqd si sum magn' mercator. & de lz dixit in apol. ad decisi. capel. tho. decisi. ccclxj. hic alleg.

a ¶ Adde q̄ bar. i. l. j. §. fi. ff. de ac. emp. reprehē. dy. hic vbi dicit qd̄ qñqz denūtiatio fit solū ad certificādū aliquē. nō ad aliū finem; & tūc ille q est certus nō dz certiorari vt. d. l. j. §. fi. & hac r'a. & l. itē veniūt. §. petitā. hic alle. qñqz dñūtiatio fit vt s. citet ille cui fit dnūtiatio ad aliqd faciēdū. vt si denūtiet vendi. tori q̄ moueat lis emptori vt vēiat ad defendēdum emptorē: tūc sciē ti est denuntiandum q̄ defendat. vt. l. q absentem. & ibi bar. ff. de p cu. & casus est in d. l. denūtiasse. in prin. & tenēt bar

sum: & ideo sola scientia sine denūtiatione non pdest. Sed cōtra hanc solutionē est. ff. de pe. here. l. item veniunt. § petitam. Nam & ibi agebatur de re odiosa. i. de bonefidei possessione consentiēdo malefidei: & tñ scientia denūtiationis operat illud qd̄ operatur denuntiatio: quare dicendum videtur q̄ in his in quibus denūtiatio est de substantia non sufficit simplex sciētia. vt in. d. l. denūtiasse. & ideo est necessaria denūtiatio. in his autem in quibus sola sciētia est de substātia non est necessaria sciēti denūtiatio. vt in. d. l. j. in fi. de act. emp. & de edil. edic. l. j. §. intelligatur. In dubio aūt presumendū videtur potius scientiā de substantia[a] q̄ denūtiationem cum denūtiationes fieri soleant ad hoc solum; vt q erat incertus certificetur: & in isto dubio loqtur ista regula. & dic. l. itē veniunt. §. petitam. & qd̄ vi aut clam. l. qui aliter. §. si forte.

¶ Idem.

Non licet actori qd̄ reo licitum non existit.

¶ Legiste ponunt exēplū istius regule q̄ si actori petēti dat dilatio p p testes: ergo & reo qd̄ exemplū locū haberet si regula poneretur affirmatiue: vz: q̄ licet actori licere dz reo & multa plura patēt in exceptionibus

glo. in vbo scire. ff. solu. matr. vbi docto. sequūtur bart. & vide late alex. post bar. in l. non solum. §. morte. in vl. car. ff. de no. op. nun. & bar. & bal. in l. itē veniunt. §. petitā. hic all. & ibi alex. in addi. ad bar. & lz abb. sicut opi. barto. in c. fin. in glo. j. de cōtrahē. empt. & ibi. de Bellenzi. in addi. vbi ponit tres limitationes quas posuerat alex. in. d. l. ij. §. fi. ff. soluto matri. & vide bartol. in l. q vxori. §. qd ergo. ff. de adul. & lz Spe. ti. de emp. §. fin. in fi. lz Jo. an. ibi in addi. repetat dicta Dy. hic. & nō aperte decidit. & idem glo. Bal. & car. alexā. in c. fi de feudo vasal. ab aliquo interpel. fuerit. & qdo fit facienda denuntiatio vendi tori. vid' ibi & docto. s. alleg. in l. emp. C. de euic. & Ang. in l. libera. C.

ra.C.de sen.interloc.om.iud.vbi opi.bart.dicit nō seruari de ꝯsuetudine. ꝛ bal.in l.cū q̄stio.C.de euic.ꝛ in.d.l.emptoꝛ.adde glo.ꝛ l.udo.bo. i suis p̄mis lterꝑ. i cle. cam.i fi.de elec.ꝛ Ang.ꝯsi.cl xxvj.incl.in facto ꝛ feli.in.c.cū ꝯtingat.col.iij.vsq; ad fi.de rescrip.ꝛ i.c.cū M.ferrariēsis col.xxij.i fi.de ꝯsti.ꝛ deci.capel.tholo.cccc vij.

a ℭ Adde ibi docto.ꝛ nota ꝙ in causis ciuilibus quo ad dilationes dādas: q̄tuis reo non possint dari plures dilationes nūero ꝙ actori.ꝛ est rō q̄ dilationes sunt cōes:vt.l.petende.ꝛ ibi Cy. barto.bal.C.de tēp.in inte.resti. hic alleg.tñ p̄sit maiores ꝛ lōgiores dari reo q̄ acto. gl. est celebris i l.sicut.§.s; si q̄ra tur in glo.ſ.ff. si cer.pē.quā ibi se qtur bart.ꝛ bal. de quo vide ber. de bellēzinis. in addi. Abb. in.c. duob⁹ de re iud. ꝛ adde no. p dy. ꝛ q̄ ibi dico i ad di.in r̄la cū iura partiū.s.eo.

ℭ Adde lanfrā. de oria. in.c. q̄m ꝯtra falsam.§.di lationes.nu.iiij. versi.sed pone. ꝛ ibi posui in apo stil.de pbat.ꝛ di xi i apost. ad pa nor.i pꝑe.decre. nume.viij.versi. in glo.i ver. qua cessante.

b ℭ Adde ꝙ id ē tenet Ange.are. in.§.si min⁹.col. viij.ver.q̄ro q̄ño insti.de actio. ꝑ quo alle. tex.i.l.

nibus opponēdis.s.eo.c.nullus.ꝛ.ff.eo.l.nemo ex his. Et in numero dilationū:vt.C.de tempo.in inte.resti.l. petēde.ꝛ.ff. de fer.l.in pecuniarijs [a] ꝛ in plurib⁹ alijs. Est ergo exēplum cōueniens vt si denegat reo ptās ꝑ ducēdi testes post didicita testificata,ergo ꝛ actori.vt in auc.de testibus.§.illud tamē.col.vij.q: cōiter loqui tur de vtroq;:q: rei ꝯditio fauoꝛabilioꝛ est q̄ actoris. Itē si reo non licet reuocare ꝑcuratorē post litē cōtestatam:ergo nec actori.vt.ff.de ꝑcurat.l. post litē.l. q̄ oia. ℭ Opponi aūt pōt ad regulā dupl'r ꝛ de duobus q̄ri pōt.pmo q: videt ꝙ plus liceat actori q̄ reo cer tū est ꝙ reus nō pōt oꝛdinarium suū recusare.vt.ff.de iurisdi.omniū iudi.l.nemo. ꝛ tamen actoꝛ eligere pōt vnū de pluribus oꝛdinarijs rei ꝛ ꝯsequēter aliū recusa re vt.C.de epis.ꝛ cler.l.cū clericū.in p̄nci.Sed dici opꝫ ꝙ cū omnis diffinitio i iure nostro periculosa sit sicut plures que fallūt quandoq; ꝛ hec ita. ℭ Itē opponit ꝙ actoꝛ potest auferre reo iudicem suū per rescriptū ad extraoꝛdinariū iudicem.vt.C.de dila.l.si quādo.Et tñ reo non licet super hoc rescriptū impetrare. vt in auc.vt oēs obe.iud.§.hec ꝯsiderātes.col.v.ꝛ.C.vbi de cri.agi opoꝛt.auc.qua in prouintia. Solutio vt in p̄nci. Queri autē potest si actoꝛ sit paratus ꝑbare de iure dominij rei de qua ageret reus eodē tēpoꝛe super iure dominij pꝛobationes offert quis eoꝝ pꝛeferendus sit in pꝛobando ꝛ videtur ꝙ reus:q: in re pari fauoꝛabilioꝛ est eius causa.vt.ſ.eodē.c.in re pari.ꝛ.ff. de verb. obliga.l.si seruum.§.sequitur.ꝛ de doli except.l. apud celsum.§.marcellus.ꝛ videtur expꝛessum.C.de inofficio.testamento.l.liberi.ꝛ.ff.de pꝛoba.l. circa.ꝛ de libe. cau.l.cum necessitas, sed credo sequendam esse opin. azonis vꝫ ꝙ ex oꝛdine pꝛimo recipiantur pꝛobationes actoꝛis postea pꝛobationes rei [b] argu.C. de fal.l. fina.ℭ Item solet queri nūquid in qualibet causa au

L

exceptionē. cū i-
bi not.per glo. ɀ
doct.C. de pba.
ɀ hoc ī causis or
dinarijs secus in
causis sūmarijs
q2 tunc dilatio-
nes debēt abbre
uiari. ɀ terminus
ad pbādum pa
riter dabit reo.
ɀ actori vt habe
tur in cle.sepe.d
verb.sig.&z cū ɀ
ita tenet glo.bar
to.ɀ bal.in.l. cir
ca.ff.de proba. ɀ
ibi flo. ɀ Cy.i.l.
actor. in.vj.q.C.
de pba.vid bal.
in.l.frustra. in fi
ne.C.de prob. ɀ
in.l.ij.C. si intra
certuz tpē trina.
q. terminet. sed
hodie in regno
fräcie plebiscitat
ad omnes fines
ɀ admittunt ac-
tor ɀ reus ad p-
bandū ɀ q meli⁹
probat ille obti-
net:sicut ī causis
summarijs.

℃ Adde ad pro
positū eo⁊ q̄ hic
dicunt in princi.
hui⁹ apostil. qd
notaui.s. in pro-
xi.apostil. ɀ ad fi.
illi⁹ vide que po
sui in tract. meo
clausularum. in
clau.rescrip.ver.
sūmarie simplr
ɀ de plano.

a ℃ Adde q idē
tenet glos. ɀ do-

diatur reus si velit probare rē ad se p-
tinere actore in pbatione deficiēte, ɀ
videt q non, q2 cū in vtroqz casu se-
quat absolutoria.vt.C.de edē.l.q accu
sare.ɀ de rei vēd.l.vlti.ɀ institu. de in-
terdi.§.cōmoduz. ɀ videt sua nō inte-
resse, ɀ ppterea nō audiēdus.C. de p-
ba.l.ad probationez. Sed dōm est sua
interesse:q2 si probat rem suā esse ɀse
quitur ius [a] agendi al's sequit solū ius
excipiēdi.vt.l.de iureiur.l.sed si posses
sori.ɀ ideo audit arg.ff.de pba.l.circa.
ɀ quia regulariter quod licet actori li
cere debet reo.vt dictum est.

℃ Idem.

Utare cōsilium
quis non potest
in alterius de-
trimentum.

℃ In eligente cōmode poni pōt exem
plum q non pōt mutare consiliū in de
trimētum electi post scrutiniū publi-
catum cū p electionē quesitum sit ele
ctio ius petende ɀfirmationi vt supra
de electio. capi. publicato.ɀ de elect.
cap.nulli licere.libro.vj. ɀ de optione
leg.l.apud aufidium.itē poni potest in
iudicante ɀ cōtrahente ɀ in confitente
de qbus omnibus plene per omnia di
ctuz est.s.eo.cap.quod semel [b] ɀ ideo
ibi dicta hic repeti possent.Sed oppo-
nitur ɀ videtur q licet mutare consi-
lium: quia certū est q licet reuocare
mandatum re integra:ergo licet mu-
tare cōsilium:vt.ff.māda.l. si tibi man
dauero.§.sicuti.Sed dicēdum est q re
uocatio procedit sine detrimēto alte-

ct.s.pri. post il-
allega.ɀ Cy.i.d.
l. actor.in.v.q. ɀ
gl.fi.C.de falsis.
ɀ glo.in.c.ex insi
nuatione.in fi.d
pcu.volēdo glo.
Dy. hic. ɀ doct.
supdicti q si re⁹
pbauit rē suam
eē q iudex dz de
clarare euz dñm
ɀ idē Inno. in.c.
ex ɀquestione d
restit.spolia.sed
Host.ibi tz ɀtrū.
ɀ bald.in.d.l.cir
ca inantiq̄ lec.ɀ
Abb.sicc.in.d.c.
ex cōquestiōe.in
iij.q. post plura
verba.tñ florē.in
d.l.circa ad fi. di
cit q opinio dy.
ɀ sequaciū est ve
ra ɀ cōis. vñ di-
cit ibi bart. q ad
euitādas opi.de
bet addi clausu
la nō se astrigēs
de qua dixi in re
gula null⁹ in pri
ma addit. Adde
bald.in materia
in.d.l.frustra. in
§.oppo.de pba.
C.ɀ Angel. are.
in.§.j.col.pe.ho-
sicu.in glo.dicat
ɀ ibi Ias.d may.
col. xix. institu.
de act. ɀ Abb. ɀ
feli.in.c.cū cām.
in pn.de re iudi.
b ℃ Adde ibi d
his oībus viden
dū p Dy. ɀ q̄ ibi
dico in addi.

rius: q2 si ignorat revocatũ revocatio nõ affert dãnum ignorãti, [a] vt. ff. de so lu. l. cũ quis. §. si debitorẽ. ⁊ de dona. l. hoc iure. §. si qs dederit si sciuit dãnuȝ sua culpa sentit, ⁊ ideo fictione iuris sentire nõ videt̃ vt in regula iuris. Itẽ oppo. ⁊ videt̃ ꝙ liceat variare ⁊ cõsequẽter ꝯsiliũ mutare. vt. ff. de colla. l. nonnunq̃ ⁊ reȝ amota. l. de reb⁹. ⁊ de actio. emp. ⁊ vend. l. si sterilis. §. vlti. ⁊ de lib. lega. l. aurelius. §. pen. Sed dõm est [b] ꝙ aut varietas deprehẽditur circa eãdem rem, aut circa diuersas: que nullã cõnexitatem hñt aut circa diuersas q̃ rõne cõnexitatis habẽtur eiusdẽ loco. p2io casu est ꝓhibita variatio. vt hic ⁊. s̃. eo. c. qd̃ semel. ⁊. ff. de lega. j. l. serui electione. ⁊ l. huius. §. stichũ. ⁊ de leg. ij. l. statu libeꝝ. §. stichum. ⁊ de bonis liberto. l. nam absurdũ. fallit in filio cui fauetur circa hereditatẽ pater nã lȝ videat̃ semel repudiasse. vt. ff. de col. bo. l. nonnunq̃ ⁊ de iure deliber. l. si qs seruus. ⁊. C. de repud. heredi. l. fi. in scd̃o casu variatio admittit̃. vt. d. l. si sterilis. §. fi. ⁊ reȝ amota. l. de reb⁹. Tertio casu reprobat̃. vt. ff. de ꝓcura. l. in cãe. ⁊ de vsuc. l. gaius. ⁊ de dam. in fec. l. p2etor. §. vnde querit̃. ⁊ de administra. tuto. l. cum queritur. Dynus.

Idem.

Eneri per speciẽ derogatur.

Exempla istius regule poni possunt in legatis ⁊ in substitutionib⁹ ⁊ ꝯctib⁹ ⁊ in. ll. lato2ib⁹. ⁊ in rescriptis.

a Adde bart. ⁊ ibi Alex. in add. di. §. l. cũ qs. §. si debitorẽ. ff. de solu. ⁊ pulchre feli. in. c. ex parte decani. col. viij. cuȝ seq. vsq; ad fi. de rescrip. vbi videas qñ revocatio ꝓcuratoris non fuit notificata parti vel ꝓcuratori ad recipiendum debitũ vel renũciandũ bñficium in manib⁹ suplo. ris cõstituto noceat ⁊ ibi bñ no. plures ãpliationes ⁊ limitationes ad cle. j. d̃ renũ. ⁊ Lud. bolo. in. c. auditis. de ꝓcur. ⁊ i. c. ij. eo. tit. in p2imis interpre. ⁊ Hippo. de mar. i suo singula. lvij.

Adde an procurator revocatus obliget diȝ ipm ⁊ dic ꝙ sic. per text. singula rẽ. in. l. sed ⁊ pupillus. versic. sed alius functa sua glo. ff. de institu. qñ ad hoc ꝑ singulari refert roma. singula. suo. ccccl xiij. incipi. variant cõtinue. Et an procuratori ad negocia cõstitutore revocatio absq; notificatione an damnifica tus possit agere ad interesse ꝯtra revocãtẽ. ⁊ dic ꝙ aget acti. de dolo. vt ẽ casus singula. in. l. qdã debito2. isicta gl. in versi. j. ẽm bart. ⁊ Ludo. ibi. ff. de dolo refert ⁊ sequitur roma. singu. ccl xxxvj. incipit. ꝓcurator ad negotia.

b Adde quando qs possit mutare cõsiliũ bal. cõsil. cccliiij. lib. iij. ⁊ Dyn. ⁊ ibi barto. in. l. de rebus. ⁊ ibi Alexan. in addi. ff. rerum amo. ⁊ bal. ⁊ moder. in. l. si cum dotem. §. eodem tẽpore. ff. solu. matri. Et no. ꝙ licet consulto ri q male consuluit mutare cõsiliũ vt not. bal. in l. fi. §. sed cum in scd'aȝ. C. de fur. ⁊ ibi Alex. in add. ⁊ bald. Io. d̃. fa. ⁊ Ange. are. in. §. his itaq; in fi. in sti. de iusti. ⁊ iure. ⁊ barto. in. l. serui electiõe. in ꝑtin. ff. de leg. j. ⁊ in. l. si sterilis. §. fi. ff. de act. emp. Et i varietate docto. ⁊ sanctorum quid tenendum vide Felin. in. c. ne innita. colum.

§.ver.fallit.q.de constitu.⁊ in ca.j.de presum.

a ℭ Adde ad nota.hic p dyn.qn in legatis per speciē gnl deroget pulchre barto. in.l.quesitū.§.vlti.de fundo instru. hic alleg.qui late tractat hanc materiā p qua tuor qōnes prius pro euidētia materie declarādo qualiter hic assumat genus spe cies ⁊ indiuiduum ⁊ in hac materia vide ibi Alex.in addit.⁊ hic Ioā.an.⁊ moder. ⁊ barto. in.l. si dñs.ff.de lega.j. Abb.sic.in.c.j.⁊ lati⁹ in.c.pastoralis.§.qm col.j.de rescrip.⁊ ibi felin.in pnc.⁊ vide doc.in seq.add di.⁊ bart.⁊ Alexan.in.l.j.§.hoc edi.ff.d no.ope.nunti.⁊ vltra pdicta in legatis vide C y.in.l.cū qstio.C.de leg.⁊ bar.i.l.alimē.§.basilice.⁊.l.libertis q̄s in pn.⁊.l.stichus.ff.de alimē.⁊ ciba.leg.⁊ bal.in.l.tutē ter torcs.in pn.ff.de leg.j.⁊ in materia I nd.bol.f.l.qm.C.de cōuē.fisci debi.lib.x.in pmis interpre.⁊ bald.cōsi.xxxiij.inci.ad euidētiā ver.q.pmittēdū lib.j.⁊ in cōsi.lxv.⁊ i cōsi.clx.co.ii.⁊ in cōf.ccclxxxv.co.q.ii.iiij.⁊ Ab.sicut.in.c.ex par te.el.j.de of.dele ga.⁊ pau.de ca.in cōsi.clxxvij.in nouis.⁊ Ang.in cōsi.ccclv.in j.⁊ q.col.incipi.que stio predicta.

ℭ Adde olno

In legatis q2 si testator legauit vni spēm ⁊ alteri gen⁹ generi p spēm derogat.ff. de leg.iij.l.vxorē.§.felicissimo.⁊.l.seruis vrbanis.§.penul.Itē si legat libertis alimēta in genere ⁊ vni libertoꝝ legat alimēta in specie ille cui legat in specie nō admittitur ad legatū.vt.ff.de alimē.⁊ ciba.leg.l.alimēta.§.basilice.⁊.l.stichus.i pn. Sed oppo.⁊ videtur ꝙ generi p speciē nō deroget.Nā si testator legat vni genus ⁊ eidē spēm p enumerationē specieꝝ non derogat legato gnis.vt.ff.de fundo instru.l.quesitū.§.vl.ℭ Dicūt a qdā ꝙ aut legat vni genus ⁊ alteri spēs,⁊ tūc p spēm derogat vni ⁊ eidē genus ⁊ spēs ⁊ tunc generi p spēm nō derogat qn spēs ex abūdanti videat apponi.vt i.l.qsitū.qd falsuꝫ eē a pte apparet q2 in.l.cū delanionis.§.si cui fundū.⁊.§.qui dā.⁊.§.sepe.in pnci.eidē legauerat genus ⁊ spēm,⁊ tn̄ generi p spēm derogat q2 legatū generis restrictū vr ad spēs enumeratas ⁊ eidē pbatur de supellectili leg. l.legata.⁊ ideo videt latius distinguendū ꝙ glosatores iuris ciuilis distinguūt.q2 aut testator legat vni genus ⁊ alteri spēm,aut legat eidē genus ⁊ spēꝫ.si vni genus ⁊ alteri speciē generi per speciē derogat.vt.d l.vxorē §.felicissimo.siue pmo genus ⁊ postea spēs,siue pmo species ⁊ postea genus legat.vt.ff. de peculi.l. manumissio.⁊.d.l quesitū.§.vlti.In scdo casu scꝫ qndo legat eidē genus ⁊ speciē aut extra legatum generis enumerat indiuidua,q sub certa specie eiusdē generis continētur si enumerat indiuidua enumeratio operat ꝙ legatum generis nō extenditur ad alia indiuidua,q sub eadē specie cōtinentur siue precedat legatū generis ⁊ sequatur enumeratio indiuiduoꝝ siue econtra. Verbi gratia lego titio duas statuas marmoreas. Iteꝫ omne marmor. Et licet similis statuas marmoreas habeaꝫ nulla cedit in legatum preter duas.vt.ff. de lega. iij.l. heres meus.§.j.⁊ de fundo instructo,l.cuꝫ delanionis

q notaui in tracta.meo clausulaꝝ in ṗnci.in ver.clausula gñalis ꝛ dixi in apostil. ad cardi.in cle.j.in ṗñ.generi.in ṗnci.de preb.ꝛ istis adde qđ notauit i apost. seq. ℂ Adde ibi barto.quādo enumeratio speciei restringat significationeꝫ generis. Abb.siccu.in.c.sedes.col.iiȷ.ꝛ vlti.de rescript. vbi alleg.hic dyn. ꝛ ibi vide singu. Felin.colū.ij.versi.clausula generalis.ꝛ bald.in.l.quoties.C. de sal.ꝛ docto.s̄.alleg. in preceden. addi.ꝛ bald.con si.cclx.in.iij.vol. ꝛ in consil.ccvij. e.li.ꝛ i ꝯsil.cccij. col.ij.ver ij.si q̄ tur.lib.ij.ꝛ i ꝯsi. cccxviij. eo. vol. ℂ Adde guilel. de cug.in.l.fina. nume.iij. in versicu. generi per specialem derogatur.C. de sexꝰs rebus.l.decurionibus.nume. iij.in.§. speciali. C.de silentiarijs ꝛ decurioni. lib. xij. dyn.l. libertis.in versic. per speciem deroga tur de additi. lega. glo. generalis.in.l. proœm. §. felicissimo. in versicu. derogat de lega.iij. barto.in.l.quesitus. §.si quis fundū. in versicu.tractatus post Alexā. ꝛ alios.ff. de fun do.inst.

§.si cui fundum.ꝛ de auro ꝛ argen.lega.l.j.§.itē si duo. Si vō enumerat species indiuidua continētes aut primo spēs ꝛ postea copulatiue genus,aut econtra ṗmo genus ꝛ postea species.Primo casus videtur ampliare legatū ꝛ non restringere.vt.ff.de lega.iij.l.hoc legatum.ꝛ.l.ea tamen. ℂSed contra istud membꝝ distinctionis videtur aperte.ff.de vino tri.ꝛ oleo leg.l.fina. §.cui dulcia. [a] Nam vbi primo enumerantur species ꝛ postea genus,ꝛ per enumerationē specieꝝ restringitur significatio generis,sed ibi nō contingit ꝑpter enumerationem precedentem specieꝝ,sed propter naturā copulātem ꝛ rei copulate vt ibi apparet dum dicit ex collectione vim,ꝛc̄. ꝛ argu.de fundo instruc.l.sepe. §.gaio. Scđo casu quando primo genus, ꝛ postea species,ꝛ tunc habet locū distinctio glose iuris ciuilis posita in preallega.l.quesitū.§.vlti.q2 aut species enumerātur ab errante aut a sciēte,si ab errāte enumeratio nihil operaꝫ ꝛ ideo legato generali relicto nō videtur detractum.vt.ff.de supellec.legata.in princi. si a sciente aut causa dubitationis tollende aut causa limitationis aut dubitatur ṗmo casu spēs ex abūdanti enumerātur:q2 potius ad maiorem euidētiaꝫ videnꝫ enumerari q̄ vt derogenꝫ legato gñis.vt.ff.de auro ꝛ argen. leg.l.pediculis.§.labeo.ꝛ.ff.eo.l. q̄ dubitationis. Scđo casu legatuꝫ videtur restringi ad spēs enumeratas, ꝛ ideo genus ex abundāti exprimitur cū eius exp̄ssio nihil opereꝫ,vt.ff.de fundo instr.leg l.cū delanionis.§.quidam.ꝛ.l.sepe.in ṗnc.de supel.lega.l.legata.j.ij.ꝛ iij.rñso. Tertio casu quādo dubitatur [b] dōm est potius q̄ gratia tollende dubitationis videatur exprimere species,ꝛ ideo legatuꝫ generis nō diminuitur, vt.d.l. quesitum.§.si quis fundum:qui ꝑprie loqui videtur in casu dubio. Quid autem si vni legaret sub nomine vniuersaliori, alij sub nomine minus vniuersali dico q̄

[b] ℂ Adde barto.in dicta.l.quesitum.§. vlti. ff. de fundo.instru. lega.colū.ij.versi.circa hoc quero qui distiguit. vt ibi vide.

vniuersalius habet loco generis, minus vniuersale habetur loco speciei: et ideo per minus vniuersale derogatur vniuersaliori sicut generi per speciē. Verbi gratia si filio legat ortum instructum, filie vero argentum muliebre quod in orto habuit illud ad filiam pertinebit. vt. ff. de fundo instru. l. quesitū. §. quesitū. et argu. de lega. iij. l. vxorem. §. codicillis. et de pecul. l. seruo manumisso. et de auro et argē. lega. l. j. §. idem cū alteri. Item opponitur ad regulā et videtur quod speciei per genus derogatur et nō econuerso, quia si primo lego alimēta quibusdā libertis: postea lego alimenta oībus per generalē videt esse recessuz a speciali: vt. ff. de alimen. lega. l. libertis. Dicendum est quod aut generale aut speciale exprimuntur in eadem voluntate aut si in diuersis in eadē volūtate [a] tunc specialis derogat generali siue precedat siue sequatur: vt. ff. de alimē. lega. l. legata. §. basilice. et l. sticbus in pncipio. Si in diuersis posterius derogat priori. vt. d. l. libertis. in principio. Scdo casu siue exprimat in eadem voluntate siue in diuersis, item siue pcedat generale siue speciale, speciale drogat generali: vt. ff. de leg. iij. l. vxorē. §. codicillis in tertio casu videtur neutrū alteri derogare. ff. de alimē. lega. l. alia. in fine de annuis lega. l. titia. §. qui marcho. Itē opponit et videtur quod specierum expressio gnalis nihilominus operet, quod opat expssio singulaꝝ specierum opat. sola expssio gnis sub qua spēs ptinētur vt. ff. de leg. iij. l. si chorus. in pnc. et de vsu. et habi. l. si ita. in princ. Rndeo et dico quod vbi solū genus exprimitur: tūc perinde habetur ac si exprimerentur singule species in genere comprehensi: vt in preallegata. l. si chorus. sed vbi exprimitur genus et species habet locum distinctio supradicta. In substitutionibus autem posset poni hoc modo exemplum: pone testator instituit patrem et filiū insolidum in vna parte: et eos inuicem instituit. Scdo instituit alios heredes ex reliquis partibus. Tertio dicit omnes inuicem substituo: ista enim substitutio generalis non ad patrem et filium qui erant inuicem substituti: vt. ff. de vulg. et pupil. substit. l. coheredi. §. qui patrē. [b] Sed cōtra hoc videt. ff. ad trebel. l. vlt. vbi per substitutionē specialē nō derogat gnali. Sed ibi erant species substitutionis diuerse: quia prima specialis erat vulgaris siue reciproca. secūda generalis erat et fidei cōmissaria. sed in. §. q patrem spālis et gnalis erant eiusdē generis: quia vtraqꝫ

[a] Adde bart. in l. qsitum. col. iij. versic. venio ad secundam. q. et videtur hic esse defectus in distinctiōe Dy. vt potes videre. vide barto. in. l. si consul. de ado. et Dy. in l. titia. §. qui marcho al's inci pit. l. q marcho. ff. de an. lega. et in. l. doli clausula. et ibi Joā. an. de Imol. ff. de verbo. obligati. post barto. et bald

[b] Adde ibi bart. bal. et Alex. et bar. i dicta. l. q situ. §. vlt. et bar. in. d. l. si. ff. ad trebel. aliter soluit argu. q Dy. hic. vt ibi per eū vide.

a ℭ Adde ibi bar.bald. ⁊ doc. moder. ⁊ bart. ⁊ doct.s̃. in.j.⁊.ij. addi.alleg.
b ℭ Adde quando in dispõnibꝰ legalibus spãlis deroget generali.dy.⁊ qui ibi dixi in addi. in r̃la possessor.fo.xvij. bar.⁊ alex.in.l.j.§.hoc autem de no.ope. nũtia. ⁊ Alex.in ꝯsil.xlx. col.vlt.ꝑsi.vltra predicta.lib.ij.⁊ barto.in l.libertis quos.in ꝑnc. ff.de alimẽ.lega. ⁊ in.l.sanctio leguꝫ.ff. de penis. ⁊ ibi Alex in addi.⁊ ꝙ bal. Ang. ⁊ Salice.in.l.qui sepulchra. C. de sepul.viol. ⁊ Ange.arc.in tracta. malifi.in glo.caput. a spatulis. in.ij.questione.⁊ ibi Ang. de arecio.⁊ Bernar.lãdri.in additio. ⁊ bald. cõsil.ccxc. colũ.penul. ver. quedam alia fuerũt lib.iij.⁊ vide ample per doct. s̃.prio alleg.qñ pena statuti tollat penam iuris cõmunis vel ecõtra. de quo vide que dixi i.§.xvj. in glo.j. de iuris. omnium iudi. ⁊

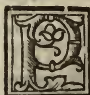
vulgaris siue reciproca: ⁊ ideo gñali derogat̃ ꝑ speciale. In ꝯtractibus aũt pꝫ exẽplũ.ff.de verb.oblig.l.doli clausula [a] ⁊.l.stipulatiõe cõmodissimuꝫ qꝛ si stipulator ab aliquo librũ scribi de die ⁊ nõ de nocte per se ⁊ nõ per discipulũ ⁊ dolum gñaliter non cõmitti ⁊ ipse scribat ꝑ aliũ eque malũ nõ ꝑ discipulũ cõmittitur stipulatio ex gñali clausula de dolo, sꝫ ad casuꝫ in stipulatione exp̃ssuꝫ nõ ꝑtinet. In legũ latoribus pꝫ exẽplũ.ff.de pe.l.sanctio legũ. [b] Itẽ.s̃. de cõsti.c.j.lib.vj. vbi ꝑ ꝯstitutionem gñaleꝫ editã a romano põtifice nõ derogat specialibus statutis rõnalibus alioꝝ locoꝝ nisi in constitutione gñali ꝑriuꝫ caueat̃ exp̃sse. Sed ꝯ̃ videt̃.ff. de sepul. vio.l.iij.§.diuus vbi ꝑ rescriptũ imperiale sequens derogatur consuetudini speciali alicuius loci, sed prout varijs modis põt varie rñderi. Vel potest dici ꝙ.s̃.de consti. est ius nouissimum iure canonũ introductũ ⁊ rõnabiliter: qꝛ statuta locoꝝ ⁊ ꝯsuetudines in facto ꝯsistũt, ⁊ verisimilis est romanũ pontificẽ ignorare ea q̃ in alieno facto cõsistunt. ideo nõ videt̃ voluisse cõstitutionẽ extẽdi ad ea tollẽda q̃ ignorauit cũ cõstitutio extẽdi nõ debet ad tollẽda ea de quibus cõstituens nõ cogitauit, vel non est verisimile cogitasse. ar.ff.de transact.l. cũ aquiliana.⁊.l. qui cũ tutoribus.§.ij.⁊.§.fin.⁊.l. nõ est ferendus.⁊ de ꝯ̃. emptio. ⁊ vendi.l. in lege.⁊ de acquirẽ.heredi.l.ne qs.⁊.l.si is ad quẽ. In rescriptis patet etiam responsio [c] ꝙ speciale derogat generali. vt.s̃.de preben.c.dudum.⁊.c. q̃uis tibi.libro sexto. que dicta sunt superius

bart. in disputatione sua incipiẽte pisane ciuitatis.colũ.ij.versicu.vlt.⁊ bart. in l.de quibus.ff.de lega.colũ.iij.ver. oppo.ad fi. ⁊ ibi Alexã.in addi.⁊ etiam barto. in col.iij.in princi. ponunt ꝙ cõsuetudines cõsistũt in facto ⁊ maxime per barto. ⁊ Alexã. ibi in addi.in.ij.questiõe ⁊ ample ibi per doctores modernos ⁊ doct. in.l.ij C.que sit lõga consuetudo.
ℭ Adde deducta hic bal.dicto in.l.ea quidẽ ad fi.⁊ qd ibi posui in apost. ad ipm in ver.generalis infamia.C.de accu.⁊ ad materiã statutoꝝ an gñale restringatur ꝑ spãle. vide dñm Alexan. consilio suo.ciij. ⁊ sequẽ. vol.j.iiij.
a ℭ Adde Abba.⁊ Feli.s̃.in.j.⁊.ij.addit.alleg. Et quid in pluribus legibus vide text. in.c.veniẽs.de ꝑscrip.cum ibi plene not. ⁊ Ludo. bolog.in.d.l.qñ de cõue.fisc.deb. ⁊ ad omia dicta hic per Dy.vide

Angel.in consilio.cx.colū.j.versicu.porro.ꝛ in consilio.cclxiij.
ℭ Adde bonum text.quod ꝛ ibi nota.in.l.alimenta.§.basilice.ff. de alimen.lega.
ꝛ in.l.heres.§.j.ff.de fundo instruc.barto.in.l.si seruus communis.ff.de stipu. ser.
ꝛ Petrus de perusi.in tracta.de quarta epi.c.ix.colum.vlti.
a ℭ Adde quādo plури seu maiori summe inest pulchre barto. ꝛ Alexan.in.d.§.si stipulāti.vbi ponit Alex.regulā cū sex fallē. ꝛ aliquas qōnes ad materiā. ꝛ vide hic doct.moder. post glo.ꝛ bar. i l.si vnus.§. si cū mihi.ff.de pa.limit.nisi de volūtate partium appareat:vt in maiori q̄ntitate nō cōtineat minor: tunc nō continetur:nec habet locum hec regula vt not.glo. quā faciunt singu.ibi Ang. Alexā.illustris doctor Frācis. de areti.in.j. colū.ꝛ Ludo. bolog. i suis p̄mis interp̄t.in.d.§.si stipulanti. Item limita p̄m Alex. in cōsilio.clxxix. col.vlt.versi. nec etiā volu.v. nisi diuerse ꝛ separate sint dispōnes ꝛ vna fctā de maiori:ꝛ alia de minori q: tūc i maiori sūma nō ꝯp̄hēdit mior. vt.l. ex fctō.§.itē q̄ro ff.de vul. ꝛ pup. subst.vt ibi vide per modern. in d.§.stipulanti.ꝛ Dyn.j.in reg. in

allegata trahi possunt facile ad rescripta. Dyn.

ℭ Idem.

Plus semper in se continet quod est minus.

ℭ Vt ecce si testator intendens legare quartam partem bonoꝝ scripsit dimidiam debetur ei quarta. quia dimidia inest:vt.ff. de lega.j.l.qui quartam. ꝛ de here. institu. l.quoties.§.si maiorem. Item si volens stipulari ꝛ interrogo de.xx.ꝛ interrogatus respondeat de.x. valet stipulatio de decem,quia maiori summe minor inest. vt.ff.de verbo.obliga.l.j.§.si stipulati [a]. Item in sententia q: si vnus arbitroꝝ condemnat in.xv. alius in.x. ꝛ alius in.v. valet sententia in quinq: cū in quinq: omnes cōsensisse videtur, ex eo q᷑ plus semp in se continet qd̄ est minus.vt hic.ꝛ.ff.de arbit.l.diē ꝓferre.§.si plures.ꝛ.s̄.de arbi.c.ij.lib.vj. Itē si sim absolutus a petitiōe totius fundi absolutus videor a qualibet ei⁹ parte vnde in q̄libet eius pte obstat exceptio rei iudic. vt ff.de exceptio.rei iudi.l.iulianus.ꝛ.l.si qs cū totum. ꝛ ff.de reg.iur.l.in eo qd̄ plus.ꝛ.l.i toto. Itē si absolutus sum a petitione vniuersali vt hereditate petitiōe obstat exceptio rei iudi.vendicāti res singulas ex eadem causa.vt.ff.de excep.rei iudi.l.iulianus.ꝛ.l. si quis cū totū.ꝛ.l.eadem rōne, q: plus semp in se ꝯtinet qd̄ est minus. ℭ Sed ꝯtra regulā est q: si interrogo vtrū pro mittas stichum aut pamphilū,ꝛ respondeo de pamphilo tm̄ stipulatio est inutilis, q: interrogatio nō videt ꝓcessisse,ergo plus nō semp ꝯtinet qd̄ est minus. vt.ff.de verbo.obliga.l.inter stipulātem p̄mo respōso. Sed respondeo ꝛ dico q᷑ ibi non impeditur stipulatio valere ex eo quod nō videatur interrogatio ꝓcessisse

toto. ꝛ decifio. capelle tholo. ccvij.
¶ Potes insup limitare vltra limita. hic positas ꝛ alias quas ponit Alex. in. l. ex facto. §. itē quero. ff. de vulg. ꝛ pu. ꝛ in. l. sempronius ꝑ :ulo. ff. de leg. ij. vt per pa not. i. c. si. de plꝰ

vlt. ꝛ bal. ꝛ lud. bolo. in scđis interp̄. in l. solemus. §. latrūculatoꝛ. ff. de iudi. vbi dicit ꝙ incidenter bene pōt cognoscere.
¶ Adđ inquātū dicit iudicē maleficiorū posse cognoscere icidēter de cā ciuili.

de pāphilo: ꝑcessit enim cum plus cōtineat in se minus: sed ideo impeditur qꝛ concepta alternatiue interrogatione de quolibet videt̄ cōcepta sub conditione. s. si alteꝝ non detur. ff. de opt. lega. l. cum ita. in pꝛin. Et ideo si rn̄det ad alteram pure videt̄ inter interrogationē ꝛ responsionē in qualitate diuersitas: que diuersitas q̄litatis reddit stipulationē inutilē. vt. ff. de verb. obli. l. j. §. si quis simpl'r[a]. Item contra regulā est: qꝛ si cōcedat̄ alicui merum imperium vt latrūculatoꝛi cui non vr̄ ꝯcedi cognitio de re pecuniaria[b]: ergo merum imperiū ꝙ est plus: nō continet in se cognitionē causaruꝫ ciuilium qđ est minus. vt. ff. de iudi. l. solemus. §. latrūculatoꝛ. sed dicēdū est ꝙ merū imperiū ꝛ iurisditio sunt species distincte adinuicē separate[c]: vt not. ff. de iuris. om. iudi. l. imperiū. ꝛ ideo vna concessa nominatim potius vr̄ altera denegata. vt in. §. latrūculatoꝛ. arg. C. de ꝓcu. l. maritus. ꝛ de pac. conuen. l. si. ꝛ ff. de vul. ꝛ pup. substi. l. si ita quis. ꝛ. l. si cui ex filio. §. filio. ꝛ. l. ex facto. §. iteꝫ quere. hoc aūt loqtur de illo pluri sub quo minoꝛa ꝯtinent̄ vel cōpꝛehēdunt̄ vt species velut partes ꝛ eodē mō rn̄deri pōt ad. c. cui de nō sacerdotali. supꝛa de pꝛebē. qꝛ posito etiā ꝙ nō sacerdotalis esset maioꝛ q̄ sacerdotalis cōcessa non sacerdotali videt̄ sacerdotalis potius denegata: quia nō se habet

peti. s. hanc regulam nō ꝓcedere qn̄ negatiue ꝓfert̄. ꝛ ibi not. archi. ij. q. ix. c. nihilominus.
a ¶ Adde ibi bar. pau. de cast. imo. ꝛ alex. pulchꝛe. ꝛ in. d. §. stipulātī. ꝙ magis vitiat diuersitas in qualitate q̄ i quantitate: ꝛ rō est ſm bar. ꝛ do cto. in. d. §. si stipulāti. qꝛ diuersitas i q̄litate inducit diuersitatē circa substantiaꝫ obligationis. vt sentit hic do. y.
b ¶ Adde an iudex maleficioꝛuꝫ cognoscat de cā ciuili. vide Inn. i c. cū opoꝛteat. de accu. ꝛ bal. ꝛ bartol. in. l. penul. ff. de calū. ꝛ bart. ꝛ ibi alex. in addi. in. l. interdū. §. q fureꝫ. ff. de fur. ꝛ cyn. in. l. si qs ad fundum. C. ad. l. iu. de vi publi. ꝛ bal. in. l. testamēta. ꝛ ibi doc. C. đ testa. ꝛ ang. areti. post gl. in verbo tramites. in pꝛohe. insti. col.

Tu dic h̄ veꝝ vꝫ uēte eo ꝯ quē est ichoata cā criminalis ꝟſi. secus si moꝛiat̄: qꝛ ꝯ eius h̄ rdē ꝓnunciare nō posset. l. dieꝫ functo. ꝛ ibi bar. ff. de assesso. ſm ro. fin. ccccxxv. incip. q̄ro nungd. nec ēt ꝯ tertiuꝫ. vt not. fin. bar. in alleg. §. qui furē. qđ intelligo qn̄ ꝓcedat̄ per viaꝫ accusationis: nō aūt per viā ingsitionis: vt no. inno. in. c. cū opoꝛtet. de accu. licet bal. cōtra in. l. ea quidē. col. vj. C. qui accu. nō pos. ꝛ alex. in. l. interdū. §. qui furem. ꝫ. alle. ff. de furt. puto dāt ꝙ si tūc vocaret iudex ciuiliū causarū ꝙ iudex maleficioꝛum posset de illis cognoscer̄. vt no. Ang. multuꝫ notabiliter in. l. si vacantia. in. ij. oppo. ver. itē ex predictis. C. de bo. vac. lib. x.
c ¶ Adde bart. Alexā. ꝛ moder. doc. in quo differunt iurisditio ꝛ

imperiuʒ: ⁊ an iu risdictio cōtineat in spē merum ⁊ mixtuʒ imperiuʒ in pluribꝰ: qꝛ.ff. de iurif. om. iud.

a ℭ Adde bart. in.l.quoties.ff.si famil. fur. fecisſ. di. ⁊ dy. in regula bona fides. j. e. ⁊ Iac.bu.bart. ⁊ lado. bolog. in suis p̄mis interpreta. in.l.si cul pa. ff. de rei ven. ⁊ bal. ⁊ lad. bol. in scd̄is interp̄t. in.l. si res. ff. de rei vēdi. in seq. li mitatione. Dyn. hic ꝙ q dolo desijt possidere nō hꝫ pro possessore quo ad cōmoduʒ suum: sed quo ad sui dānuʒ. ⁊ vide Ange. aret. in §. oiuʒ auté. col. x. ꝟsi. in eadē gl. in fi. Ias. col. xvj. in sti. de actio.

b ℭ Adde an q dolo desijt possidere cōuenlatur vtili vel directa. Bar. ⁊ Flo. in.l. elect. §.j.ff. de noxa. ⁊ Kar. not. in l. quāq̄. §. initiamus. ff. de aqua plu. arcé. ⁊ in rubri. ⁊ ibi bald. ff. de rei ven. ⁊ bal. ⁊ Saly. ⁊ alex. in l. curatoris. C. d' nego. gest. ⁊ cy. i. l. vna. C. de alie

vt pars ⁊ totum de quibus loquitur regula sed habent se vt indistincte species inuicem separate.

ℭ Idem.

Illo possessore habetur qui dolo desijt possidere.

ℭ Si dolo desijt possidere reʒ quā a te petebā vel petere ꝓponebā pinde teneris rei vēdi. sicut teneris si possideresᵃ. vt.ff. de rei vē.l. si aūt. §. sed ⁊ is. ⁊.ff. eo.l. qui dolo. ⁊.l. parē. cum multis simil. ℭ Sed opponit̄ ⁊ ostēdit̄ ꝙ non habeat̄ pro possessore: vt pꝫ: qꝛ tenet̄ vtilibᵇ.ff. de noxa.l. elec. §. si q. ⁊ si possideret teneret̄ directa: sed dicendū est ꝙ vtilisᶜ ⁊ directa nō differūt ī substātia. vt.ff. de neg gest.l. titio. ⁊ idō effectꝰ pro possessore habet̄. ℭ Itē opponit̄ ꝯ ideꝫ: qꝛ possidēdi fit cessio. vt.ff. de rei vēdi.l si res. ⁊ tū si dolo desijt possidere nō fit cessio. vt.ff. e. ti.l. si is q dolo. ⁊ l. nec quasi. sed dicendū est qd̄ pro possessore habet̄ quantū ad dānū suuʒ nō quantū ad cómodū. Item cū semp̄ presumat̄ abesse dolus si adesse non ꝓbetur. vt.ff. de proba.l. quoties. §. qui do lo. ⁊ de lega. ij.l. cum ita legatur vni. §. species. Dubitari possꝫ rationabiliter si dolus pōt probari. Et dicendū est ꝙ dolus probat̄ ex ꝯiecturisᵈ. c. ij. de renuncia. in. vj. nā si iam eram litē contestaturus vel dederaʒ solū libellum vel denūtiauerā sibi qd̄ eram daturus libelluʒ: ⁊ ipse desinat postea possidere ꝓsumit̄ dolo desinere: ⁊ ideo conuenit̄ ac si possideret. argu.ff. de rei vendi.l.

na. iudi. mutan. cau. ⁊ Io. fab. in §. omnium actt. col. vj. ver. veniamus ad scd̄m. ⁊ ibi Ias. de may. col. xvj. versi. veniamus nūc ad scd̄m. institu. de actio. ⁊ ibi dy. ⁊ abb. i. c. j. d' alie. mutan. iudi. cau. col. ij. ver. ij. oppo. ⁊ Ioā. and. ⁊ phili. fran. hic. ⁊ Ioā. de ana. in. c. cum sit. de simo. ⁊ Fely. in. c. pen. in princip. de exceptio.

c ℭ Add' an vtilis ⁊ directa differāt in substantia vel spē. Ioā. fabri in. d. §. omniū. col. vij. vers. iuxta hoc. d' act. ⁊ bar. in. d.l. a titio. versi. ij. quero. ⁊ ibi Bald. ⁊ moder. ff. de nego. gest. Cy. in.l. j. i. j. q. ⁊ ibi bal. col. iiij. versi. modo venio. C. de actio. ⁊ obliga. ⁊ Bart. in.l.j.ff. de actio. ⁊ obligat. col. iiij.

d ℭ Adde Ioā. fab. ⁊ Iaso. in. §. omnium autem. col. xvij. ver. veniamus. in. c. de acti. qui idem tenent. ⁊ Bar. in.l. qui petitorio. in prin. ff. de rei ven

si fundum. z. ff. de edendo. l. que dã. §. nihil. z ex quibus causis in possess. ea. l. ij. z not. eo. titu. l. fulcinus. §. quid sit la titare. ¶ Queri autẽ põt circa materiam huius capituli: de pluribus quorum quedã nunq̃ reperiunt sufficienter determinata. Primum est an ei qui dolo desijt possidere cõueniatur estimationẽ soluere debeat de euictione[a] caueri: z dicendum est qd aut habuit causaz ab actore: aut non. si habuit caueri dz. vt. ff. de dona. inter virũ z vxorem. l. si donauerit. in prin. als si nõ habuit causaz non debet de euictione caueri. vt. ff. de rei vendi. l. ex diuerso. §. petitor. z de conditione furtiua. l. si seruus. §. cauere. ¶ Secũdo queritur an ex eo casu quo non cauetur posset nihilominus de euictione[b] agi re euicta contra actorẽ cui estimatio soluta est. Et põt dici q sic: qz qui estimationem soluit emere videt. ff. rerum amota. l. si ppter res. ergo licet non fuerit dictuz de euictione agatur nihilominus poterit agi. C. de euictio. l. non dubitatur. ¶ Tertio queratur an per actorẽ debeant actiones cedi ei qui dolo desijt possidere. Et videt qd cedi nõ debeant. vt. ff. de rei vendi. l. is qui dolo. z. l. nec quasi. ¶ Econtra q cedi debeãt. vt. ff. de re iudi. l. in depositi. mihi videtur esse differentiã inter eum qui possidet z eum qui dolo desijt possidere: quia qui desijt possidere aut culpa interueniẽte: aut dolo. Si culpa debẽt actiones cedi. ff. de re iudica. l. in depositi. sed si non habeat causam ab actore non debent cedi. vt. d. l. is qui dolo. z ibi notatur. Si vero possideat[c] licet

dt. z in. l. non solum. §. morte. con lũ. xliij. ff. de no. oper. z Bald. in prohe. decre. col. iij. z Innocẽ. in. c. in bone. el. ij. de postula. prelato. z Ioã. and. hic in mercu. z Bart. in l. finautez. §. si is qui. ff. de rei ven. Bal in. c. si. ad si. de iud. Spe. titu. de emp. z vendi. §. nunc dicẽdũ. vers. sed nunquid. z Bar. in. l. fulcinus. §. quid sit la titare. ff. quibus ex cau. in posses. eatur quid de eo qui non per dolum: sed lata culpa desijt possidere an dicat pro possidente. vide Ioan. fab. z Ias. vbi supra. z bar. in. l. qui restituere. ff. de rei vendi. z bal. i. l. vna. C. de alie. iudic. mutã. causa. z ad omnia supra dicta. vide Angel. areti. in. §. preterea. instit. de act. z Felyn. in. c. pe. nulti. col. ij. vers. dum concludit. z ibi Bal. z abb. de excep. quando allegans possessorez dolo desijsse possidere teneat probare dolum z quo. z tex.

in. l. doluni. z ibi doc. C. de dolo.

a ¶ Adde glo. z bar. in. d. l. ex diuerso. §. petitor. ff. de rei vendi. z glo. z barto. in. l. litis. in. ij. qd. ff. pro empto. z in l. depositi. z ibi vide moder. ff. de re iudi. gl. z bar. in. §. ppter res. ff. rerum amotarum.

b ¶ Adde glos. in dicto. §. petitor. que tenet q sic. sed tu habes glo. in. l. fin. ff. ex quibus causis in posses. eatur. vbi cõtra tenet z Iacob. butri. ibi z Barto. in dicta. l. litis. ff. pro empto. in. ij. qd. z in d. l. in depositi. z ibi moder. ff. de re iudi.

c ¶ Adde Iaco. but. in repeti. l. si culpa. ff. de rei vendi. z Bart. in d. l. in depositi. tenent contra dy. sed Alexã. ibi in princi. concordat eos dicens q rei vẽdicatio nõ debet cedi reo possidẽti qui soluit litis estimationẽ: sz bene actiones personales: z sic debet intelligi dy. z in ceteris ho sequũtur

Dy. qñ dolo desijt possidere re[9] nõ sunt sibi cedẽ de actiões. ꝛ pul chre per barto. ꝛ alex. in. d.l. i depositi. bar. ꝛ docto. mod. in.l. si fullo. ff. de cõdi. sine cau. ꝛ bart. post gl. in.l. si pp res. ff. rez amot. Sed antecedens vel vendens teneaᵗ instrumẽta sua ondere quibus cognoscatur ꝺ efficacia iuriũ suoꝝ. vide text. ꝛ bar. in.l. titi[9] he res. ff. de actio. emp. ꝛ ven. ꝛ ibi Bal. in consi. ccl. lib. j. ꝛ lud. ꝺ ro. in consi. ccliij. a ¶ Adde ꝙ idẽ tꝫ bart. in.l. si pp res. ff. rez amot. in. j. oppo. hic p dy. alle. ꝛ in. vij. §. q. j. ꝛ vide bar. in.l. si culpa. ff. ꝺ rei vẽdi. ꝛ in.l. j. colũ. iij. versi. videndum. in vlti. mẽbro. ff. de act. ꝛ obliga.

per contumaciaꝫ non restituat: ꝛ ꝑptérea iuramentũ in lite delatũ fuerit actori estimatione soluta actiones debẽt cedi. vt. ff. de rei vendi. l. si res. ¶ Et ratio est qa actor sibi imputare debet tamen posset petere precise compelli possessorem restituere. vt. ff. de rei vendica. l. qui restituere ꝛ non petijt: sed cum dolo possidere desierat hoc sibi imputare non potest: ꝛ ideo facilior est causa excusandi eum a necessitate cedendi. Nã cuꝫ possidebat ꝛ actor petere poterat precise compelli ꝛ non petijt: sed magis estimationẽ voluit sua spõte alienasse videṫ: ꝛ ideo cedere cõpellitur. vt. ff. de rei vendi. l. eius rei. ꝛ. l. hec si res. sed cum dolo desierat possidere non sponte: sed ex quadam necessitate: ꝛ ideo cedere nõ teneṫ. vt. d. l. is qui dolo. ¶ Quarto queritur an is qui dolo desijt possidere ꝛ estimationeꝫ soluit habeat actionem in rem sine aliqua cessione. tex. enim dicit. ff. reruꝫ amo. l. si ꝑpter res. qꝺ in rem actio ei danda est: sed non apparet vtrum ipso iure an per cessionem. ꝛ ideo videtur dicendũ si res erat presens. idest si possessor existimationẽ soluens habeat possessionẽ tempore estimationis solute qꝺ statim queritur sibi dominiuꝫ: ꝛ ideo statim habet rei vendicationẽ in habitu[a]. vt. d. l. eius rei. ꝛ si certũ petatur. l. certi conditio. §. vltimo. licet in actu nõ habeat nisi desinat possidere. vt not. de here. ven. l. fin. Et hoc apparet: qꝛ estimationis solutio pro emptore habetur. vt. ff. reruꝫ amo. l. iij. ꝛ. l. iiij. Sed si vendo tibi rem meam penes te constitutam statim trãsfertur in dominiũ quasi videaṫ tradidisse. vt insti. de rerum diui. §. nihil. ꝛ. ff. de acqui. rerum do. l. qua ratione. §. interdũ. ergo si estimationẽ recipio a te possessore statim tibi possessori dominiũ acqritur: sed si possessio nõ erat penes eum qui estimationẽ soluit: qꝛ forte dolo desierat possidere sicut cauetur in tex. regule: tunc remanet dominium penes me dominiũ: qui estimationẽ recepi: ꝛ cõsequenter in rem actio: quaꝫ cedere teneor: si culpa desijt possidere: secus si dolo: vt dictũ est supra in ꝑprima. q. ꝛ hoc in rei venditione directa. Quid aũt inutili in qõne vj. dicetur. ¶ Quinto queri põt quid si res redijt in actorẽ q estimationẽ recipit: ꝛ is q estimationẽ soluit velit reꝫ reuocare: ꝛ actor paratus sit restituere estimationẽ: an excludat eũ qui estimationẽ soluit a

petitione rei: et videt qd sic. arg. ff. como. l. in comodato. §. fin. et l. rem mihi. in prin. et de condi sine ca. l. si fullo. Econtra videt. vt. ff. de rei vendi. l. si culpa. et ideo glossatores iuris ciuilis variant: qr dicunt in. l. in comodato. §. si. qd in electione illius qui estimationem recipit vtrum restituat rem vel estimationem: et pp hoc est qr cu alternatione teneat ad alteru: vt ibi pz in textu. ergo scdz regulam dz esse electio debitoris conuenti. vt. ff. de iure dot. l. plerumqz. et infra eod. in. c. alternatiuis alij distinguunt: q: si estimationem soluit ille qui hz cam a dno: vt comodatarius et depositarius fullo et similes: tunc est in electione sua [a] petere rem vel estimationem: als fit electio dni ad quem reddit possessio: qr alias si dolo comodatarij vel depositarij res absit: et mihi eo noie condenet: teneor sibi cedere actiones mihi competentes. vt. ff. de re iudic. l. in depositi. secus si no haberet cam a me. vt. ff. de rei vendi. l. is q dolo. et ita glo. in. l. ij. ff. de cdi. sine cau. de rei vendi. l. culpa. et ista distinctio vr satis ronabilis: mihi tn vr aliter distinguendu: qr aut tpe estimationis solute possessio rei erat penes eu qui estimationem soluit: aut si no erat penes. euz dnm dz pertinere ad eu. vt ff. de rei vend. l. eius rei. et consequenter desinit ptinere ad dnm q possessionem recipit: qr no potest esse apud plures insolidu. vt. ff. comod. l. si vt certo. §. si duobus. et de castren. pecu. in. l. hereditate. §. pater. Si ergo is q cepit esse dns petat ab eo qui desijt in totum dns esse et possidere: necesse habebit restituere rem: tunc nec audit si velit restituere estimationem. arg. ff. de rei ve. l. qui restituere. qr cu sponte semel estimationem recipit cuz possit pcise consequi rem: consequenter videt renunciasse rei. arg. ff. de lege comisso. l. fundus. et de pac. inter empto. et ven. l. comissorie. et io frustra postea conat retinere rem illa cui semel renuntiandu putauit. arg. ff. de stat. ho. l. liber ho. et C. de reb9 credi. l. si qs iusiurandu. Sed si no erat possessio penes soluentem tpe estimationis solute: tunc dico aut apprehendit possessionem inutilem anteqz rediret possessio ad dnm aut no. Si apphedit statiz est ei qsitu dniu: et desijt ptinere ad eu q estimationem recipit: qr rez hre no poterat pbabiliter: et poterit hre locu distinctio posita in preallegata [b]. l. ij. de cdi. sine cau. vt distinguat: aut ille q estimationem soluit hebat cam a dno: aut no: vt dictu est. sed si

[a] ¶ Est in electione sua. adde istu et qd ibi notaui sapo. l reg. in alternatiuis. l fi. et ss latt9 in reg. in obscuris. in ver. legatarij.

[b] ¶ Add q bar to. in. d. l. si fullo. q est. ij. ff. de condi. sine cau. l. ij. opposi. dicit dr. hic diusare quantu ad. d. l. ij. et vide ibi bal. maxie fulgo. et moder. et bar. et doct. in. l. incomoda. §. fin. ff. comod. vbi dicit tres ee actiones que competut huic q soluit estimationem. vt dels actio ex eo ptractu: codictio sine causa: et rei vendicatio. et add bar. et bald. post jaco. but. in. d. l. si culpa. et quod not. bald. in consilio. cccxvj. lib. ij. et decisi. capelle tholo. notabiliter. ccvj.

non apprehendit anteq̃ rediret ad dñm subdistinguẽs aut dñs cessit actionẽ soluẽti: aut non si cesserat: hʒ necesse restituere rẽ: vt. ff. de rei vẽdi. l. si culpa. circa fi. si nõ cesserat: est in electione sua restituere rẽ vel estimationẽ quã percepit. vt. d. l. in cõmodato. §. fi. ꝛ hoc casu põt ꝑprie locũ habere gl. ibidẽ posita: que concedit electionẽ ꝯuento. ¶ Sexto queri põt an ille qui soluit estimationẽ cuʒ nõ possideret: qꝛ culpa forte vel dolo possidere desierat: habeat vtilẽ in rẽ sine aliqua cessione[a] qđ nõ vr̃: qꝛ lex dicit actionẽ cedendã. vt. d. l. hec si res. ꝛ. l. si culpa. ꝛ. ff. de re iudi. l. in depositi. ergo sine cessione nõ dat̃: qꝛ si ipso iure sine cessione daret̃ superuacua foret cessio. ꝛ ꝑpterea non facienda. vt. ff. vt leg. no. caue. l. hec stipulatio. §. diuus. Azo. autẽ dicit in glos. que est in eodẽ titu. l. eius rei. ꝛ predicta. l. si culpa. ꝙ vtileʒ in rem hʒ: qꝛ ius actoris emisse videt̃ dando litis estimationẽ: vnde tanq̃ actor hʒ vtilẽ. vt. C. de heredi. vendi. l. fi. emptorẽ autẽ constat habere vtilẽ sine aliqua cessione[b]. vt eo. tit. l. emptor. ꝛ. l. postq̃. ꝛ. l. vero. ꝛ not. C. de leg. l. ex legato. ergo is qui dolo desijt possidere habet vtilẽ estimationẽ soluta sine aliqua cessione ad argu. qđ cessio sit superuacua: pʒ rñsio: qꝛ per cessionẽ incipit habere directã noĩe cedentis qđ sine cessione nullo modo hʒ: ergo non est superuacua. Item contra Azonem qꝛ ſm hoc nõ vr̃ differentia inter eum: qui desijt culpa possidere: ꝛ eũ qui dolo cuʒ vterqʒ habeat vtilẽ estimationeʒ soluta sine aliqua cessione: ꝛ tñ lex notabiliter ponit differentiã: qꝛ vbi dicit actionẽ cedẽdam alteri non. vt in preallegata. l. si culpa. ꝛ. l. eis qui dolo. Sed dicas non esse differentiã quo ad vtilitateʒ que ex ficta vẽditione datur: qꝛ aliaʒ vterqʒ habet estimationẽ soluta. Sed differentia remanet quantũ ad directuʒ eius exercitiũ qđ ꝑ cessionẽ trãsfert̃: qꝛ cũ cessionẽ fiat dolose ab actore cũ cãm nõ habeat: ergo vterqʒ poterit intẽtare directã. Item ꝯ Azonẽ: qa non est differentia inter directã ꝛ vtilẽ: immo vtilis ꝛ directa est eadẽ in substãtia: siue eadẽ substantia vtilis ꝛ directa. vt. ff. de nego. gest. l. a titio. ꝛ not. C. de actio. ꝛ oblig. l. ij. Sed rñdeo pro Azone: qꝛ licet sit eadeʒ substantia vtriusqʒ

a ¶ Adde Cyn. in. l. vna. in vlti. qđ. de alie. iudic. mutan. cau. fact. ꝛ in. l. certi iuris. C. de hered. vendi. ꝛ Bald. in. d. l. si culpa. ff. de rei vendi. ꝛ Bartol. in. l. j. colũ. v. versicu quero si vtilis cedatur. ff. de actio. ꝛ obliga. ꝛ Bald. in. l. ex nominis. C. de here. vend. ꝛ Felyn. post abb. sicca. ꝛ docto. antiqui in d. c. penul. de exceptio. in principio.

b ¶ Adde quot sunt casus i quibus transit vtilis sine cessione. glo. ꝛ docto. in. l. emptor. ꝛ. l. ex lege legato. hic alleg. ꝛ Cy. Barto. Bald. Salyce. ꝛ Alexan. in. l. qui stipendia. C. de procura. licet sit regulare. ꝙ non transeat vtilis sine cessione. vt. l. j. ff. pro socio. cuʒ duabus. ll. sequẽti. ꝛ vide Barto. in dicta. l. j. columm. quinta. versicu. quero an ex solo. ff. de actio. ꝛ obliga. ꝛ docto. in dicta. l. q stipendia.

tamen differre possunt accidente: sicut in homo ab homie. Accidere eniz potest q directe obstet exceptio: & nō vtili & ecōtra[a] qd obstat vtili & nō directe. argu. eoꝝ que legunt. ff. de pact. l. si cū emptore. & de transac. l. fina. & de solutionibus. l. si duo. Et pp̄terea expedit aliquando habere plus vnaz q̄ alteram. & p hoc apparet affectualem remanere differentiam inter eum qui culpa: & euz qui dolo desijt possidere: & consequēter opinio dñi Azonis absurditatem non continet. ¶ Septimo queri pōt an ille cui credit vel vendit in rez actio habeat dñium vtile[b] sicut econtra qui estimationem pro re soluit habet vtilē in rem: vt dictuz est in proxima qōne: & videt primo q cessa actione in rem dñium trāseat: qz cessio actionis & traditio instrumento: uz paria vident. vt. ff. de lega. j. l. seruum. §. euz qui. & de lega. iij. l. euz qui chiro-

a ¶ Adde q per istā rationē precedētez Dy. in. l. si mihi. in prin. ff. de le. j. q qñ cessionarius agit debeat exprimere vtruz agat vtili vel directa. & idem tenet Bal. in. l. j. q. vlti. C. de actio. & obliga. Alex. cōsi. clxxxvij. col. ij. versi. ij. ex alio volu. ij. de quo p Spec. ti. de pcu. §. seqtur. versic. sed nunqd agēs ex iure cesso. q tz ꝯ Dy. licet Io. an. ibi in add. sequatur Dyn. sed barto. i. l. si duo rei. ff. de solutio. dicit quod ex tenore libelli potest apparere an intētet directam vel vtilem. & vide ibi alex. in addi. bartol. sed queritur an cessionari⁹ teneatur facere fidez de instrumēto cessionis ante lit. contesta. vide barto. & bal. vbi s̄. qui dicūt qd si agit directa nomine cedentis tenet facere fidez: secus si vtili nomine suo. & ad predicta omnia vide barto. in. l. qui stipendia. C. de procur. & ibi bald. quo ad primam. q. qz quo ad vltimam tenet ibi in fi. q etiam debet ante litis contestatio. fieri copia instrumenti cessionis ex quo in libello fit mentio de cessione nisi iuret tunc se edere nō posse. per not. per Innocē. in. c. j. de proba. & tz bar. in. l. edicta actio. C. de eden. qd not. quia ita solet practicari in curijs. & vide decisi. cap. thol. ccxcv. qui idem tenet: licet contrarium teneat decisio. parlamen. dalphina. cccccixvij.

¶ Adde qd notaui in apost. in preallé. deci. & in addi. ad stillū parla. par. j. titu. an pars agēs. ver. j. dixi in addi. ad bar. in. l. postq̄. §. si dies. in ver. teneat. post alex. & alios. ff. vt leg. no. caue. Feder. de senis ꝯsi. cxj. alexā. cōsi. iij. vo. ij. & bar. sozi. in sua trac. sal. re. cxiij.

b ¶ Adde bal. i l. p diuersas. i. xj. qo. C. manda. et bar. in. l. fi. de here. vend. Dy. barto. ang. & imol. in l. j. ff. pro empt. ad. q. domini dy. Vide Bart. in. j. col. ver. videndū est. in vltimo mēbro. ff. de actio. & obli. & bal. in. l. j. colū. j. C. de alie. iud. mutā. cā. & q̄ not. bar. & ludo. bo. i. l. si res. ff. de euic. & no. q lz ex cessione cōpetat vtilis actio cessionario non tñ vtile dñiuz: qz sine traditione nō pōt q̄ri. vt. l. traditionibus. C. de pac. & tz dy. hic. & bal. in ꝯsi. cliij. in fi. versus. Cōsiderandū. li. j. & qño cessionaria dz formare libellū. vide bar. in. l. fi. C. de her. ven. vbi dicit q dz dicere q talis ptinet ad titulz iure dñij: vel q̄si. & vide doc. s̄. alle. & bal. in. l. si culpa. & ibi Alex. in addi. ad bar. ff. rei ven. & bald. in. l. cū qui. §. pretor. ff. de publi. & Dyn. hic in fine.

¶ Adde an procedat libellus iste: peto tñ fundum quē dico ad me ptinere iure dñij vel quasi lāfran. de ordi. in. c. qm̄ cō tra. §. petitiones. & ibi dixi in apo. in ver. iure dñij. nu. vij. de pba. & Fel. i. c. ij. col.

graphū: sed traditio instro℞ inducit translationē dñij. vt. C. de dolo. l. j. ergo cessio actionis in rem. Ecōtra vr ꝙ non transeat qui ad acquisitionē vnius iuris nō sequit acqsitio alterius in cuius acquisitione factū ve℞ non requiritur. vt. ff. de acq. pos. l. cum heres. in princip. ¶ Cōstat aūt ꝙ in acqsitione dñij requiritur verū factū. i. apprehēsio possessionis. vt. ff. de pac. l. in traditionibus. z de rei vēdi. l. pe. C. z ff. c. eo. tit. si ager. z de act. emp. z ven. l. qntus. z de actio. z oblig. l. obligationum substātia. Ergo licet perceptionē acquirat vtilis in rē non ꝓpterea seqtur ꝙ acqrat vtile dñiū. Dico igitur ꝙ trāsferēdo dñiū transferre videoꝛ actionē in rem q̄ pro dñio dat: vt dictū est supra in proxima. q. sed ecōtra actionē in re non ppea transfert dñium. Et est rō qꝛ dñium est causa rei vendi. vt. ff. de rei ven. l. in rem actio. Ecōtra vr. s. ꝙ rei vē. non est cā dñij: sed ex dñio ꝓcedens: z iō trāslato dñio translata vr rei vendicatio q̄ ex dñio ꝓcedit z seqtur: sed non ecōtra: qꝛ principale trahit ad se accessoriū. vt. ff. de fun. istru. l. fundi. §. fi. sed ecōtra accessoriū non trahit ad se principale: vt de vul. z pup. sub. l. ex pupil. z qbus mo. pig. vel hyp. sol. l. lucius. Quo ergo intēdat rei vēdicationē que dñ nō h cū rei vendicatio detur dño tm̄. vt. ff. de rei ven. l. in rē actio. Rn̄deo intētat vtilē ex ꝑsona cedētis pp dominiū quo ad cedentē ptinet noīe tn̄ suo q expꝛit: directa vero ex ꝑsona z noīe cedentis intentat. Dynus.

a. §. b. §. aggrediatur. post princi. ibi de lib. obla. a ¶ Adde dy. z ibi ad plenū dico in rūa bn̄ficiū in. iū. q. supra eodem titulo. b ¶ Adde ꝙ si sint duo testes: quo℞ vnus ē infamis infamia facti vel al's ꝟ iure inhabili: si z alter ꝓo testis sit mul tū fide dignus ꝙ isti duo testes faciūt plenā ꝓbationē: qꝛ integerrima fides vnius supplet imperfectionē alteri᷑. vt no. bal. in. l. si qs ex argētariis. §. qd enī. in ꝑn. z ibi ludo. bolo. in suis ꝑmis interꝑta. ff. de eden. z ibi alex. col. j. ꝟ. ij. not. z idem in an. in ꝯsi. j. z andre. barba. repe. Ioā. in ioānina. c. raynald. card. de testamētis. z Bart. sozi. de senis in. l. gallus. §. ille casus. col. pe. ff. de liber. z posth. bal. z fulgo. s. l. j. C. de testa. z alex. in cōsi. lvj. vlti. col. ꝟ. ij. pōt. z in cōsil. cxxij. col. iij. ver. sed attento. vol. ij. z Saly. in. l. in bonefidei. col. x.

¶ Idem.

Vtile non debet per inutile vitiari.

¶ Huius regule innumerabilia inueniūtur exēpla: vt ecce iure cauet ꝙ si precedat canonica electio nō vitiat per quācūq cōfirmationē quoquo iure inutilē. vt. s. de elect. c. si cōfirmationē. Itē si dāno heredē meū: z regē frācie. x. dare tenet heres: l regē frācie dānare nō potuerim. vt. ff. de leg. j. l. si duobus. §. has. Itē si pupillo ꝯhēti ꝑbuit auctoritatē: vnus tutor verus: z alius falsus[b]: valet

valet nihilominus cōtractus rōne vti le p inutile nō vitiat̄: vt.ff. qđ cū falso tuto.auc̄.l.j.§.pōp. Itē si donatio fiat vltra quingētos solidos quatenus excedit modū vitiatur, quatenus nō excedit non vitiatur.vt.C. de donatio.l. sancimus.argu.ff.de ꝯstit.pec.l.sed si. x.de vsur.l.placuit.⁊.l. pecunie. in p̄n. ⁊.l.vsuras.⁊ de iure do.l. siue gn̄ale.⁊ de verb.obli.l.q̄ extrinsecus.⁊.j.§. sed ⁊ si mihi.Sed ꝯtra regulā videtur.ff.d arbi.l.parui refert, vbi si cōpromittatur in quēdam liberum ⁊ quēdam seruum cōpromissum est inutilem ꝑsonā liberi ꝓpter adiectionē serui.Item videntur obstare.ll. in q̄bus cauetur ꝙ vtile legatū vitiatur ꝓpter translationem inutilem.vt.ff. de leg.j.l.plane. in p̄nc.⁊ de adimen.lega.l. legatū.§.pꝰ.⁊ l.si trāsferaꝫ.⁊.ff.de aqua quoti. ⁊ esti. l.j.§.item querit̄ vbi per institutionē insuperabilem vitiatur vtile p inutile, sed dicūt doct.aliq̄ñ [a] ꝙ hec sit regula cetera sint specialia, q̄ solutio est plena ⁊ expedita, sed in oībus specialibꝰ esset rōnem specialitatis ꝓbabilē assignare. ¶ Alij dicūt ꝙ aut vtile ab inutili separari possit aut nō. Primo casu vtile per inutile non vitiatur. Scđo casu vitiatur vt de aqua quoti.⁊ esti.l. j.§.itē queritur.⁊.§. trebatius.⁊ no.ff. de vsur.l. pecunie funebris. de condi. fur.l.si seruus.§.bone.⁊.C.de agrico.⁊ censi.l.quēadmodum. vbi determinat̄ aperte ꝙ parte indiuidui irritata totū irritatur.Cōtra quam solutionē videtur.ff.cōmunia p̄dioꝝ.l.prediū.¶ Sed dicēdum est ꝙ licet ius seruitutis excepte esset indiuiduū persone, tamen

C. de rebus credi.⁊ felin.in.c.testimonium. col. ij.versic.ij. nota. de testi. Et idem est in duobꝰ notarijs rogatis de vno actu.⁊ vnus est habilis: alter inhabilis ꝙ valet scriptura. vt vid' per bald.⁊ doct. in.d.l. si quis ex argētarijs.⁊ addo Io.de imo.in ꝯsi.lxix.⁊ ad hāc regulā sup̄dictā vide Hippol. de marsi. in suo sin. cxxj. ⁊ que dixi in.§.vj.⁊.ix.i gl. iij.de iurisd.om. iudi.in lib.cōsue tu.biturigum. ¶ Adde Felin. in.c.testimoniū. col.ij.versi.adde aliū casum.de testi.⁊ do.meū do. Philip.decius.cōsi.cxxxiij.colū.ij. volu.j.

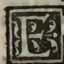
a ¶ Adde ad istā regulā quando vtile vitietur per inutile Ioā. fab.⁊ Ange.are. insti.de inuti.stipu.§. qđ si q̄s. ⁊ bal.in.l. certi cōditio.§.qm̄. col. iiij.versi.dicimꝰ. ff.si certū peta.⁊ ibi Alex.⁊ bart. in.l.grece.§. illud ff.de fideius. ⁊ solet recurri ad gl. ordi.in.l.pecunie funebris.ff.de vsur.⁊ Cy. ⁊ bal. in.l. sancimꝰ.C. de dona. ⁊ bart. i sua dispu. incī. I.apud.col.ij.ibi. viij.⁊ Ale.⁊ frā. de are.in.l.j.§.sꝫ ⁊ si mihi.ff.de v. obl. vbi dicit mul tas remissiōes i hac materia presertim per Alex. i p̄n.⁊ vide spec. ti.de arb.§.ij.v. si cōpromittat̄.⁊ ti.de app.vers.sꝫ pone. ⁊ abbas i c.cū tpe.de arbi. ⁊ i.c.massana. in fine.post glo. de elec. ⁊ Cardina. Alex.i.c.turbat. ⁊.c.si q̄d. xxxvij. distinct.bar.in.l. sponsus.§.j.ff.de donatio.inter virū ⁊ vxo.⁊ Pau. de cast.in cōsilio cccccxij. in anti. ⁊ Ioan. fabri. in §.fideiussores.i stitutio. de fideiussoribus.⁊ plura cumulata per Andr.siccu.cum vulgo barba. in repe.c.raynaldꝰ carta antepel. ⁊ seq.de testa. per specu. in suo aureo repertorio titulo de vtilatis. vel nō. ⁊ Angel. in consi.cv. circa principium. ¶ Adde ad hoc no.glo.adiectio-

a qbus excipiebatur erant indiuidue: ꝛ ideo facta relatione ad psonas diuiduas vtile non vitiat p inutile: qꝛ p relationē pdictā possibile est vtile ab inutili separari. Sed ꝯtra hāc rñsionē videt l. palleg parui. §. sed si in seruū. ff. de arbi. vbi erat ius indiuiduū a scꝫ ferende sentētie, ꝛ psone diuidue ꝛ vtile p inutile vitiat, sꝫ ibi agebat de iure qd non cadebat insolidū in psonaꝫ cuiuslibet separatim al's secus. vt eo. tit. l. sed si ita. ꝛ ideo vtile p inutile vitiat. ꝛ in. l. prediū agebat de iure qd in solidum in personam cuiuslibet separatim cadebat. ꝛ ideo vtile p inutile nō vitiat cum sit diuiduitatē reperire circa personas. latius tñ dici possit q opꝫ tres casus distinguere. nā aliqñ duo cōcurrere debēt ad cōfirmationē vnius actus quoꝝ vnū est vtile alteꝝ inutile. ꝛ tunc si vnum p se sufficere, valet qd agitur vt. ff. qd cū falso tutore. auc. l. j. §. sed pōponius. ꝛ de arbi. l. sed si ita alias. si vtrūqꝫ requiritur nō valet. vt. ff. de arbi. l. pedius §. sed si in seruū. Aliquādo vnū solū est factuꝫ ex pluribus cū quibusdam vtilibus, ꝛ quibusdā inutilibus cōmixtum, ꝛ tunc habet locum distinctio. Aut potest vtile ab inutili separari, aut non vt dicta. l j. §. item queritur. §. trebatius. ff. de aqua quotidiana ꝛ estiua. Aliquando plures sunt actus distantes prorsus ꝛ separati ꝛ quoꝝ secundus accedere videtur ad reuocationem primi, ꝛ tunc secundus omnino inutilis est, non tollit primum, sed si quid vtilitatis licet non perfecte contineat tollit primum vt. ff. si certum petatur. l. certi conditio. §. quoniam. ꝛ institu. quibus modis tol. oblig. §. preterea. ꝛ. ff. de lega. j. l. si seruus legatus. §. ij. seruoꝝ. ꝛ de lega. iij. l. si iure. ꝛ de iniusto rupto ꝛ irrito testamēto. l. ij. ꝛ de his quibus vt indi. l. cuꝫ quidam. ꝛ de lega. j. l. plane ꝛ de alimen. lega. l. legatum. §. pater. ꝛ. l. si transferam. Iste tamen tres vltime videntur solutionē destruere, sed non destruunt, quia ademptio legati que eas induci poterat sine translatione vtiliter separatim procederet: ꝛ eodem modo respondenduꝫ est ad. l. iij. §. minor de fundo instruc. lega. Dyn.

vt. in. l. si stipu. in ver. vtile p inutile. ff. de stipu. ser. Dyn. i. l. grece. in versic. an vtile p inutile. ff. de fide ius. pa. c. officij. nu. vj. in versic. p inutile. de pbēd. Ro. psi. cccc xvij. Bartol. in. l. qui testō. i vers. vtile p inutile. de lega.

a ℂ Adde q indiuiduū dicit de trib⁹ modis vt p bart. in. l. grece. §. illud. ff. de fideiusso. ꝛ Ange. ꝛ imol. in. l. j. §. sed ꝛ si mihi. ff. de verb. obl. ꝛ ange. are. supra p. xi. apostil. alleg. ꝛ que dixi supra in regula generi in prima additi. in principio. ꝛ se lin. post Abba. sicc. in capi. cum super abbatia. & officio delegato.

ℂ Idem.

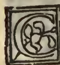
Ex eo non debet quis fructum consequi: quod nisus est impugnare.

a ¶ Adde plene Cyn. bald. Paul. de cast. ꝛ Alexan. Imol. in l. alia. ꝛ Barto. in l. polla. C. de his quibus vt indig. ꝛ barto. late in l. post legatum. ff. de his quib. vt indig. ꝛ in l. cũ filio. in princi. ff. de lega. j. ꝛ bald. consi. ccccl v. incip. quidã mechus. lib. ij. ꝛ in consi. lxx. incip. quãdo sapiẽtes. vol. iij. ꝛ qđ no. Dy. in regu. beneficium. fo. iij. ꝛ barto. in l. si is q. co. xviij. ff. de vsucap. Sed quid si qs accepit id qđ sibi debetur ex donatione causa mortis separata a testamẽto an possit testm̃ infringere. tenet Lud. de vrbe i suo singulari. incip. accipiens sibi i folio xiij. co. iiij. qđ nõ per tex. sing. quẽ dixit nõ esse alibi in l. si ꝓo. versic. sed si mortis. de bo. libe. ꝛ vide ad intellectũ huiꝰ regule Inno. ꝛ abb. sicc. in c. ex parte decani. in glos. in verbo dicebãt. ꝛ ibi felin. de rescript. ¶ Adde quãdo allegat roma. in sing. suis. fo. xiij. col. iiij. ꝙ voluit allegare roman. sing. cccclxxviij. quod incipit accipiens sibi a testatore relictuꝫ.

b ¶ Adde quando qd ꝓhibetur videatur id per qđ ꝑuenitur ad illud ꝓhibitum barto. ꝛ bald. in antiq. lectu. in l. oratio. ff. de sponsa. vbi sequuntur Dyn. hic. ꝛ vide glos. Cyn. barto. ꝛ Alex. Imol.

¶ Si testm̃ in quo mihi legatũ erat relictũ dixi falsum vel inofficiosum nõ possum petere lega. in eo mihi relictũ q꞉ aut ꝓnũtiatum est contra testm̃: ꝛ tũc ideo nõ debeť q꞉ ex testamẽto [a] falso vel inofficioso leg. nõ debenť. vt. ff. de inoffic. test. l. papinianus. §. si ex causa. ꝛ l. titia. ꝛ de peti heredi. l. si testm̃ falsuꝫ. Aut ꝓnũtiatuꝫ est ꝓ testamẽto, ꝛ tũc ideo nõ debetur q꞉ nisus extitit ĩpugnare. Et ideo nõ debeo ꝯsequi fructũ ex eo. vt hic ꝛ in. d. l. papinianus. §. meminisse. ꝛ. C. de his qbus vt indi. l. alia. Sed oppo. ꝛ videť ꝙ etiã ex testõ, qđ nisus sum ĩpugnare, ꝯsequor legatũ, q꞉ si dixi testm̃ minus solẽne licet succũbam. petere possuꝫ legatũ mihi in eo relictũ. vt. ff. de his qbus vt indig. l. post legatũ. Sed dicendũ est ꝙ ibi desistit ante snĩaꝫ, ꝛ ideo petiť ei. vt. d. §. meminisse. Et. l. alia. vel si ꝑuenerit vsq꞉ ad snĩaꝫ. Dicendũ erit differentiã esse inter euꝫ qui dixit falsum. ꝛ eũ qui dixit officiosum ꝛ dicẽdo succubuit ex ꝑte vna. Et inter eũ q dixit minus solẽne ex parte altera. Nã q dixit falsuꝫ vel inofficiosuꝫ, ꝑdit relictũ vt in ꝓalleg. l. ꝛ hic. Et qui dixit minus solẽne nõ ꝑdit vt. l. post legatũ. ¶ Ratio aũt est q꞉ dicẽdo falsum impugno non solũ institutionẽ, sed etiã legata. secus si dico minus solẽne, cũ etiã ex nõ solẽni volũtate. l. non sufficiẽte ad institutio. ꝑnt legata deberi. Iteꝫ cum dico inofficiosum videor dicere testatorem non sane mẽtis. vt. ff. de inoffi. testa. l. ij. ꝛ. l. titia. ꝛ de leg. iij. l. patronus. §. fi. ꝛ ꝯñr nec heredẽ instituere nec legata relinquere possẽ. Dy.

¶ Idem.

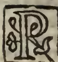
Cum qd ꝓhibetur ꝓhibenť omnia que sequuntur ex illo.

¶ Due sũt regule q̃ videnť eqpollere ꝑ oĩa. Pr̃ia [b] cuꝫ quid ꝓhibetur: ꝛ omne id per qđ peruenitur ad illud

videt ꝓhibitũ, vt. ff. de spon. l. oratio. ⁊ de fideiusso. l. cũ lex. C. de naturali. libe. l. legē. in fi. Scd̃a est cũ qd ꝓhibet, ꝓhibētur ⁊ oīa q̄ sequũtur ex illo vt hic. ⁊. C. de legi. l. non dubium, ⁊ tñ sunt oīno diuerse, qꝛ p̄ma auč. loqtur de ꝯsequētia ꝓhibitionis medioꝝ, ꝑ que peruenitur ad extremũ, scd̃a loqtur de ꝯñā ꝓhibitionis extremoꝝ q̄ ꝓcedunt ex p̄mo ꝓhibito. Verbi gratia de p̄mo si prohibetur matrimoniũ inter aliquas ꝑsonas videntᷣ ꝓhibita spōsalia per q̄ peruenit ad matrimoniũ. vt in. d. l. oratio. Itē verbi grã de scd̃o ꝓhibetur vēditio fundi dotalis. vt in. l. rem in p̄senti. §. ⁊ cuꝫ lex. C. de rei vxo. act. ⁊ insti. quib. mod. alie. licet. in princip. ⁊ ideo si vēdatur ⁊ tradatᷣ traditio q̄ ex venditione seqᷣtur videt ꝓhibita, ꝓpterea dñium ideo nō transfertᷣ. vt instit. qb. mo. alie. licet circa p̄nc. Itē ꝓhibetᷣ vēditio ascriptitij sine gleba. ⁊ ideo si vēdatur ⁊ datᷣ traditio q̄ ex vēditione seqᷣtur vr̄ ꝓhibita, ⁊ ꝓpterea dñium non transfertᷣ. vt. C. de agrico. ⁊ censi. l. queadmodũ. lib. xj. Itē ꝓhibetur alienatio rei ecclesiastice nō seruata solēnitate q̄ a iure statuitur. s̄. de reb. eccle. non alie. ⁊. C. de sacrosanc. eccle. l. iubemus. ⁊ in auč. hoc ius porrectũ. ⁊. xij. q. ij. c. sine exceptiōe. ⁊ ideo si vēdatur ⁊ tradatᷣ dñiuꝫ nō trāsfertᷣ: imo ipse p̄latus vel yconomus ad vēdicandũ admittitᷣ. vt. d. l. iubemus. ¶ Sed cōtra primā regulā videtur. ff. de ritu nup. l. si qs officiũ. vbi lꝫ matrimoniũ sit prohibitũ non vidētur esse ꝓhibita spōsalia, ꝑ q̄ ꝑuenitᷣ ad matrimoniũ. Sed dicas ꝙ aut cã ꝓhibitionis matrimonij erat ꝑpetua aut tp̄alis: si ꝑpetua videntᷣ esset ꝓhibita spōsalia. vt in. l. orõ, si tp̄alis nō vidētur ꝓhibita vt in. l si qs offm̃. Cōtra scd̃am regulā vr̄. ff. de fun. dot. l. pe. ⁊ de vsuc. l. cũ iure p̄diũ. vbi erat ꝓhibita vēditio fundi dotalis, ⁊ non valebat: ⁊ tñ ex ea secuta postea traditione dñium transfertur irreuocabiliter. ¶ Sed dicat aut cã ꝓhibitiōis durabat: ⁊ tũc hꝫ locũ hec regula. vt. C. de legi. l. nō dubiũ aut erat finita puta qꝛ matrimoniũ erat solutũ: ⁊ fundus desierat esse dotalis, ⁊ cessaret lucro mariti, ⁊ tũc hñt locũ ꝯrie. Regule ergo dꝫ intelligi causa ꝓhibitionis durante, Contraria vo causa prohibitionis cessante. Dyn.

in. l. ij. ff. de iurisdi. om. iu. ⁊ Cy. bald. ⁊ Salic. in l. j. C. si rector p̄uinc. vbi ponũt quatuor brocarda. primũ vt dixi si ipedit p̄rincipale ⁊ eius antecedens Scd̃m est qñ p̄ncipale prohibetᷣ: ⁊ eius ꝯsequēs de istis duob⁹ hr̄ hic ꝑ Dy. ⁊ de hoc secũdo per bar. in l. nō dubiũ. C. de legatᷣ. Alia duo brocarda sunt ꝑmissiua. s. ꝙ vbi aliqꝺ p̄ncipale permittitᷣ ⁊ ei⁹ antecedēs intelligitᷣ esse permissum. vt. d. l. ij. de iurisdi. om. iudi. Quartũ est cuꝫ qd p̄mittitᷣ p̄rincipaliter: ⁊ ꝯñs sine sequela permitti intelligitᷣ: de quibus vide s̄. per doct. ⁊ barto. in. l. ambitiosa. ff. de decre. ab ordi. fac. qui s̄m bald. in. d. l. j. rectoꝛ prouin: col. vlt. fundauit tractatuꝫ in. d. l. ambitiosa. sup his brocardis q̄ fuerunt fait petro Ex quo ad p̄mũ brocardum vide Jo. an. in cle. eos sup ỽbo contrahere. de affinita.

¶ Idem.

Pluralis locutio du oꝝ nūero est ꝯtēta.

¶ Verbi gratia si libertas seruo legeť per annos de biēnio itelligiť.ff. de ma nu.testa.l.si libertas.§.post annos. itē si ꝓmittiť vel legať post dies [a] de duo bus intelligiť.vt.ff.de verb.signi.l. in ter illā.§.illa legata. Itez vbi regritur numerus testiū si certus nō adijcitur sufficiūt duo: vt.ff.de testa.l.vbi nume rus. ¶ Sed videť ꝙ pluralis locutio re quirat tria [b], ꝛ nō sit cōtenta numero duoꝝ.vt.ff.de optio.lega.l.j. ſʒ dici pōt vt ibi per glos.notať. Item econtra vi deť qđ sit contenta vno tm̄, ꝛ nō req̄rat necessario duo, quia si lego tibi sti chum, ꝛ pāphilum sub ꝯditione si mei erunt cuz moriar. ꝛ vnus tm̄ sit meus tpe mortis, valet tm̄ i eo legatū. vt.ff. de ꝯditio. ꝛ demōstra.l.falsa.§. finali. Sed ibi nō dicit ꝙ pluralis locutio sit vno [c] contenta, sed dicit ꝙ geminat significationē singularis.i.operať illud due singularitates diuisim prolate, si cut pʒ.ff.de leg.iij.l. qui concubinam. §.si stichus. ꝛ.C.de ipub. ꝛ alijs subst. l.q̄uis.ꝛ.ff. si qs cau.l.si seruus.§.j.

¶ Idem.

Imputari nō debet ei per quem nō stat si non faciat quod p eum fuerat faciendum.

¶ Proprio procedit istius regule intel lectus in conditione potestatiua que

le ꝛ ꝯsang. ꝛ bic philip.frā.ꝛ quo ad ꝑm bal.l.i. si is.C. ꝺ ꝑdc̄is mi noꝝ.ꝛ Angel. in auc.cū de appel. cog.ꝛ i hac ꝯstit. q̄ de dignita. ꝛ q̄ not. Dyn. in rľa cū qd vna via.j. eo.ꝛ abb.ꝛ felin. in.c. nā ꝯcupiscē tiā. de ꝯstitutio. ¶ Adde qꝺ no tauit i apostil.ad istū post dn̄ʒ co. apostilla. meū i alle.rľa. C ū qd. [a] ¶ Adde ꝙ idē est si dicať i die bus illis p ter. l d.l.inter illā:ꝑm glo. ꝛ bartꝭ. Ale xā.in.l.cū q cba lēdis. in ꝑnci.ff. de verb.ob. ꝛ an ge.in.l. libertas. §.fi.ff. de manu. test. Sed qd si ali quis ꝓmittit ali cui in tribus ter minis dare decē nec dicit de qb᷒ intelligetur. Di cit barto. ꝙ isti tres termini de bent intelligi de tribus annis. vt ipse no.in.l.iij.in princip.ff.de an nuis lega.ꝛ Ale xā.in.d.l.cū q.lʒ l.udo.ro. ibi te neat ꝯtrariū. Et ad oīa ꝑdicta vi de fel.in.c.plerū qʒ ꝺ rescri.q idē tenēt seq.bartꝭ.

[b] ¶ Adde quan do pluralis locu tio ad minus re quirat tria.glos. sing.in §.ꝛ qd se pe.ꝛ ibi Lud. bo log. in suis inter ꝑtatio.post An ge.in auc.de tri en. ꝛ semis. col. iij. Aliqñ signifi cat plura ꝑʒ sub iectā materiam. vt.l. sed ca.ff. de lega. ꝛ per bar to.i.l. seruo.ff.de optio.leg.ꝛ q̄ no tauit Ange. arc. in.§.fi. instit. de iure pso.ꝛ bal.in §.libertinoꝝ.in ꝯti.de liber.ꝛ car di alex.in.c.si of fi.lib.x.ꝛ bal. cō fi.ccccxix.col.iij. versicu.redeo ad primū.ꝛ consi.se quen.col.iiij.ver sic.ꝛ dico.lib.j.ꝛ archi. ꝛ Io. and. in.c.is cui.§.siue rō. de preben.li. eo.lib.ꝛ Ang.ar. in tracta.malefi. in verbo plurib᷒ ꝛ ibi Ang.de ari mino in addit.ꝛ Alex.consi.cxij. col.iij.versi. pro pterea. libro. iij. bart.in.l. q quar tā.§.si quis vnā. ꝛ ibi dixi in apo. ad eū i.ꝟ. pluraľ i apost.ꝺ lega.j. [c] ¶ Adde quan do pluralis locu tio vꝫficari pos

pēdebat ex facto legatarij tm̄ vel heredis scripti vel alterius cui fuerat relictū. Naꝫ si impediat eā implere ꝑ casum, nihilominus debet relictū, qꝛ nō stat per euꝫ quominus faciat qđ ꝑ euꝫ fuerat faciendū. vt. ff. de cōdi insti. l. q̄ sub ꝯditione. §. quoties. Itē in ea que pēdet ex facto illius cui ascribit: ⁊ alterius impediatur ꝑ eū ex cuius facto pēdebat. Sed si impediat ꝑ casum i sua vel alterius persona contingētem relictū non debet: ⁊ tm̄ nō stat per eū q fuerat faciēdum vt. ff. de cōdi. ⁊ demon. l. non testō. ⁊. l. titio. §. si cuꝫ ante nuptias. ⁊ ideo melius ꝓcedit in ꝯditione vere ptātiua. i. que pendet ex facto illius tm̄ cui ascribit. Sed regule supradicte videntur multa obstare. Primo qꝛ iure cauet ꝙ si legatū mihi relinquat sub cōditione que pēdet ex facto meo ⁊ alterius, ⁊ impedioꝛ per casum in alterius persona contingētem legatum nō debetur. vt ff. de condi. ⁊ demon. l. in testamēto. ⁊ supra ꝓxime dictū est. Item si relinquitur mihi sub cōditione si infra. x. dies ascendero capitolium, ⁊ impediar quominus ascēdam, conditio nō habetur ꝓ impleta, lꝫ dies q̄bus fuit impeditus nō computētur. vt. ff. de conditi. ⁊ demon. l. q̄bus diebus. Preterea vt hec ⁊ alia ꝯ̄tria ad p̄sentis regule materiā pertinētia soluantur distinguēduꝫ videtur, qꝛ aut erat implēdus modus, aut implēda conditio. primo casu siue impediar ꝑ casum contingētem in ꝑsonam meam siue iure contingētem in personā alterius ꝓ impleta haberi dꝫ. vt. ff. de leg. j. l. si fundū ꝑ fidei. §. iulianus. ⁊ de leg. ij. l. lucius. §. q̄sq̄s. Scđo casu aut erat ꝯditio potestatiua, aut erat casualis, aut mixta [a]. si ptātiua aut pēdebat ex facto meo tm̄ aut ex meo ⁊ alterius, si ex meo tm̄ aut impedioꝛ per eū cuius intererat nō impleri, aut impedioꝛ per casuꝫ, aut ꝑ quēdam tertiū. Prio casu ꝓ impleta dꝫ haberi. vt. ff. eo. l. iure ciuili. ⁊ de vb. obli. l. in executionibus. §. fi. ⁊ de ꝯdi. ⁊ demō. l. iure ciuili. ⁊ q̄n dies leg. ce. l. si post diē. §. itē si qua. Scđo casu idē qꝛ pro impleta dꝫ haberi si casu impedioꝛ. vt. ff. de cōdi. insti. l. que sub cōditione. §. quoties. In tertio casu tenet ille qui impediuit conditionē impleri. vt. ff. ad l. aq̄l. l. inde neratius. §. j. ⁊ de cōdi. ⁊ demō. l. q̄bus dieb⁹.

sit in singu. Ioā.
fab. ⁊ Ang. ar. in
stit. de iure ꝑso.
in princi. col. j. ⁊
bart. in. l. falsuꝫ.
§. fi. ⁊ ibi bald. ⁊
bartho. sozi. ꝯ se
nis. ff. de condi. ⁊
demō. ⁊ felin. pul
cherrime ⁊ late
in. c. oēs leges. j.
dist. in ꝑn. ⁊ bal.
ꝯsi. ccccxliij. vol.
j. ⁊ Alex. ꝯsilio.
cxxxvj. in fi. prin
ci. ⁊ l. ij. co. vo. v.
¶ Adde omnio
bal. in. l. q̄uis. ⁊
in. l. pe. de impu.
⁊ alijs subst. ⁊ in
l. cū q̄dā. C. e. ti.
barto. in. l. si ser-
uus. §. si plurib.
in principio. ff. si
quis caut. Car.
⁊ Alexā. in cle. j.
q. xxxij. de fo. cō-
pet. panoꝛ. in. c.
vt priuilegia. na
me. ij. ⁊ ibi dixi
in apostil. in ꝟsi.
in singularitatē.
de priui. ⁊ Alex.
consilio. lxxxiij.
volumi. quarto.
[a] ¶ Adde de na
tura cuiuslꝫ cōdi
tionis. s. ptātiue
casualis ⁊ mixte.
gl. cy. bar. bal. sa
li. ⁊ Alex. in. l j. ⁊
in. l. si pōt. ⁊ ibi
bn̄dictuꝫ de pla
bi. in rep. C. de i-
sti. ⁊ sub. ⁊ glo. ⁊
ibi late bar. ⁊ do
cto. Insuper bar
tho. sozi. de sen. i

in pñc. Sed si ex meo ⁊ alterius, aut impedior p me aut per eũ ex cuius facto pẽdebat, aut p casum. Primo casu nõ habebit̃ ꝑ impleta. scdo casu ꝑ impleta habet̃. Tertio casu aut conditio est adiecta in fauorẽ meũ aut illi⁹ in cui⁹ personã continet casum aut vtriusq;, aut dubitat̃. pmo casu habet̃ ꝑ implete. Scdo casu videtur deficere, ⁊ ideo nõ habetur ꝑ impleta. Tertio, quãdo vtriusq; si impediat per casum in alterius personã contingẽtem non habetur pro impleta. Quarto quãdo dubitatur presumitur in fauorem illius [a] cui aliquid erat sub conditione ascriptum, ⁊ ideo casus in alterius personam cõtingens nocet. vt probatur. C. de institu. l. j. ⁊ ff. de conditio. ⁊ demonstra. l. titio. §. ante nuptias. ⁊ §. sequẽ. ⁊ l. in testamento, ⁊ de annuis lega. in l. seio. in princi. ⁊ l. meuia. in princip. ⁊ de alimen. leg. l. gaio. §. j. de conditio. ⁊ demonstratio. l. illis. Sed si erat casualis conditio expectaretur euentus cõditionis. licet enim impediatur impleri, per casum non habetur pro impleta. vt. C. de caduc. tollen. l. j. §. sin autẽ. ⁊ no. ff. de condi. ⁊ demonstra. in rub.

l. testã. col. ij. ff. de cõdi. ⁊ demon. Et hic adde dy. ⁊ q̃ ibi dico i r̃la cũ nõ stat. j. e. ⁊ bar. in ꝯsi. xiiij. ⁊ ibi ber. lãdri. in addi. ⁊ Ja. in. d. l. j. ⁊. l. si pater. de insti. ⁊ substi. a ℭ Adde ꝙ bartho. in. l. gaio. §. impatoz. ff. de ali. ⁊ ciba. lega. ⁊ in. l. si ijs libertis. ff. de cõdit. ⁊ demon. ⁊ in. l. qui concubinã. §. vxori. ff. de leg. iij. ⁊ singu. in cõsi. ccxj. reprobat hoc Dynus omnis nõ videtur adiectũ in dubio fauore legatarij spãliter in legato alimentoz: lz Dyn. ꝯtrariũ voluerit. ⁊ i r̃a cuz nõ stat. j. eo. ⁊gl. i. l. j. C. de leg. ⁊ doct. in. l. ãnua. i princ. ff. de an. lega. sed bald. sequtur barto. reprobãdo dyn. hic in suo ꝯsi. cl. lib. ij. i q. an alimẽta legata possint peti extra domum heredis vbi concludunt barto. ⁊ bal. ꝙ nõ si i domo põt cõmode morari: secus si impediat̃ ꝑpter factũ ⁊ seuitiam heredis vt ꝑbat̃ expsse in. l. ꝯcubinã. §. vxori. ff. de leg. iij. ⁊ de annuis lega. l. meuia. in principio. ⁊. §. j. ⁊ de alimen. lega. l. iij. §. fin. ⁊ ibi barto. ⁊ Alex. in addi. ⁊ plene barto. in. l. j. cod. titu. ⁊ bald. in. l. j. ⁊ in. l. annali. C. de leg. ⁊ bald. in auct. hoc loco. col. penul. C. si scdo nub. dicit ꝙ nouerca

non tenet̃ stare cũ priuigno. ⁊ idez dicit bald. in rubri. de cohabi. cleri. ⁊ mulie. Et vide specu. in titu. qui filij sint legi. §. versi. qd si viro absente. ⁊ ibi Joã. an. in addi ⁊ Alex. in. l. j. C. de insti. ⁊ subst. col. ij. ⁊ bart. in. l. diuortio in pñc. ff. sol. matri. Et idẽ est in marito q atrociter vxorez suam verberauit ⁊ que aufugit. fʒ Dy. Cy. ⁊ doct. in. l. ꝙ in vxorẽ. C. de nego. gest. secus esset si vxor sua culpa recessisset. vt not. hic in. c. signifi. de di noz. ⁊ bald. in. l. q̃uis. C. ð lega. ⁊ decisi. parl. dalphi. q. ccccxxxix. ⁊ ibi vide i materia alimẽtoz plures. q. qd in filio q debet alia parte ⁊ vult habitare seorsuz an debeat aliꝯð imo. post alios. ⁊ qð dixit Alex. in. l. si cũ dotez. §. trãsgrediamur. i fi. ff. solu. matri. Et ad predicta vide Alex. in consi. iij. col. j. volu. iiij. ⁊ Jo. de anna. in cõsi. iiij. incip. visis his. ⁊ ibi Ludo. bolog. in addi. ⁊ Ang. ꝯsi. cv. incip. dona. floriani. ⁊ Alex. in ꝯsi. c. col. j. li j. ⁊ ang. ⁊ Sali. i. d. l. j. C. de leg. ⁊ Pau. de ca. in. d. l. diuortio. glos. Ange. ⁊ Ludo. bolo. in suis secũdis interp. in auctẽ. de incep. nup. in pñci. bartol. ⁊ Pau. de cast. in. l. cuz hij. §. in cã. ff.

de trāsac. fecta est in alimētis z relictis scholari. nā debēt pstari i loco studij vt no. bart. in. l. s3 si suscepertit. § si libertis. in si. ff. de iudi. z l. ud. bol. in dicta auctē. de incest. nup. vnde dicit Immor. in. c. si. de magist. q doctor dinceo teneṫ alere scholares pan pes: q; idē l. ud. de ro. i suis sing. fo. iij. col. iij.

¶ Voluit allegare ro. singu. suo. cccrviij. in. l. vo lo vnā dicere. z i qsto dicit q pōt teneṫ filiū alere etiā habitā rem seorsuz āplior et teneaṫ etiā alere vxorē z filios eiꝰ si non hñt vñ cō mode viuāt. vt no. bald. in. l. vbi hf. ista qstio. C. de iure do. dixi i apost. ad bart. i l. libert. §. luci⁹. i vbo. domi. i fi. p⁹ alex. ff. de ali. leg. z in addi. ad pano. i. c. ex lris ma. v. in versi. ad alimentādum filios: de cōuer. in fi. z an pater pu tatiuus repetat alimēta filio putati. pstita vide qd dixi in apost. ad istd in. l. si neget. in vbi. cuz ali mentādi. ff. de li be. agno. z bar. i l. j. §. cōpetit. ff. si mulier. vendat. no. i possel. mit.

a ¶ Adde q di catur conditio mixta z quotuplex sit de cto. s. allega. in. s. postil.

b ¶ Adde quādo accessorium sequatur naturaz sui principalis. bald. consi. ccc. in pnc. vol. ij. z in l. his. §. māci pia. ff. so. matri. z glo. z ibi l. udo. bolo. in. l. fi. ff. de condi. indebi. in pmis in terp. z Hyppo. de marsiliis. in suo sing. ccij. incipi. accessoriuz. z Al beri. de rosa. hic z in seq. regul. z an sublato pnci pali tollatur ac cessoriū. vid C y. in. l. ij. z ibi doct. C. de liti. pign. z q not. in. l. si paternā. per bald. z l. ud. bol. in suis scdis interpt. C. ad vellei. z Iodā. fabri. in. d. l. ij. z barto. in. l. j. ff. de pe. leg. z in. l. fin. §. luci⁹. z ibi docto. moder. ff. de adi. indeb. z p hi lip. fr. hic. z car. alex. i. c. si laic⁹. ccc. disti. z acces soriū nō pōt tra here ad se princi pale nisi exp̄ma tur. vt dicūt Pe. de anch. z felin. in. c. cū. m. col. ir. circa princ. de cō sti. Et vide quan do extinguat ac cessoriū extincto principali. l. ud. bolo. in. l. vtiq3. ff. de rei vend. in primis interpt. z

Si mixta dicēdū est q mixta sumitur duobus a modis. nā i vno casu dicitur mixta: qui pēdet ex facto meo. z ex casu z illa seruatur idem q in cōditionali. vt no. ff. de condi. z demon. in rubri. Alio modo dicitur mixta, que pendet ex facto meo z alterius, z in illa quid iuris seruetur dictum est supra. Dyn.

¶ Idem.

Accessorium naturam sequi congruit principalis.

¶ Si alicui cōceditur gratia z executores dētur sicut non finitur gratia morte cōcedentis, ita nec finitur executoris officiū, q; accessoriū naturaz sequi cōgruit b principalis, vt supra de offi. delega. c. si sup grā. lib. vj. z videṫ hec regula obtinere siue tracteṫ de pncipali inducēdo siue tollēdo siue ꝯfirmando. de inducēdo ꝑbatur in. d. c. sup gratia, de tollēdo ꝑbatur. ff. de penu. lega. l. iij. z de peculio leg. l. j. ij. iij. z. iiij. z de fun. instruc. leg. l fundi. z de eo qd certo loco. l. centū capue. §. fi. z. C. d vsur. l. eos. z in regu. iuris ciuilis. l. cū principale, de confirmādo ꝑbaṫ in pallega. cap. si sup gratia. Obstare tñ videṫ. ff. de eo q certo loco. l. cētū capue. z. l. fi. vbi accessoriū naturā nō seqtur principalis. Sed dic q aut in accessorio reperitur ꝓuisio vel dispositio specialis

Alex.in addi. ad bar.l.i.nõ vtiqz. ꝛ ibi lud.bolo.in primis interpre. ff.de eo qd cer.lo co.ꝛ vide Ludo. de ro. in consilio cccxxx. ꝛ in sing. suo.xvj. fol. xvj. col.ij. ꝓsic.tu habes regulam.

¶ Add ad ppositũ pñtis huius apost. qd voluit allega. ro.singu. suo.ccccclxix. i cip.tu habes regulã pro qua me lius facit.l.si qñ. ꝛ ꝙ ibi posui in apost. in eo.ꝓ.ff. de auro ꝛ argẽ. leg.bal.in.l.eos. C.de vsu. panor. in.c.ꝙ in dubijs. nu.iij.ꝛ ꝙ ibi posui i add. in ꝓ id qd venit accessio rie.ff.de ꝯse.eccl. vel alt.ꝛ Spec.in tit. de cõpe.iudi. adde in pn. ꝓ. ß quid de legato.

a¶ Add ad istã rłaȝ ꝛ sequenteȝ gl.ꝛ doc.in.c.nõne.de ꝑsum.cy.ꝛ doc.in.l.multus. C.de ꝓcu.ꝛ bar. i.l. q dotis.ꝛ ibi docto. moder. ꝛ bart.ꝛ soȝi i.l.ij. §. voluntateȝ. ff. sol.matr.ꝛ ange. are.§.pe.institu. quib.mo.ius pa. pote.sol. ꝛ de legi.parẽ.tu.in ꝓn

aut nõ. Primo casu hñt locuȝ ꝯria. Secundo hȝ locum regula: ꝛ concordãtie regulã confirmantes. Eodẽ modo rñderi põt ad.l. si cui fundũ. de fundo instru.leg. Et ratio est: qꝛ ꝓuisio ꝛ dispositio specialis derogat illi que virtute iure vel significatione verboꝝ intelligebatur: ꝛ in clausula.vt.C.de pac. cõue.l.fi.ꝛ de vulg ꝛ pupil.substi l. cohere di.§.qui patrem.

¶ Idem.

Qui tacet consentire videtur.

¶ Infallibiliter locuȝ hȝ regulaa in illis qui ꝯdicendo poterãt impedire qð agebatur. vt.s. de accus.c. ij.lib.vj. naȝ ibi poterant impedire ne ad inquisitioneȝ ꝓcederet infamia nõ precedẽte: ꝛ ideo si pñs fuit: ꝛ tacuit: ꝛ non impediuit: consensisse videt. Propterea frustra postea nitit infirmare. Idẽ in patre quo pñte filius creat decurio: nam si non cõtradicunt: ꝯsentire videt. vt.ff.ad municip.l. quoties.ꝛ de decurio.l.honores.§. pater. Ideȝ in fideiussore a tutore noĩato que patit nomẽ suuȝ scribi in actis ꝛ non ꝯdicit: ꝙ vr consentire: ꝛ per solẽneȝ stipulationẽ se obligare.vt.ff.de fideiuss.tuto. l.iiij.§.vlt.idẽ in eo q se pñte rem suaȝ patit obligari: ꝛ non ꝯdicit: qꝛ consentire videt.vt.ff.de pigno.l. fideiusso.§. pater. Idem in ea filia qua presente ꝛ non ꝯdicente: cum cãȝ ꝯdicendi haberet pater experitur de dote: qꝛ cõsentire vr.ff.solu.matri.l.ij.§.voluntateȝ. Idem generaliter in quocũqꝫ qui pa

ci.ꝛ Anto.cosse. in suis singul.in lra licẽtia ꝛ in litera mior.ꝛ bar. in sua dispu. inci pi. mulier hñs. col.iij. versi.circa tcdm. ꝛ alex. Imo.in consil.j. col.pe.l. fi.l.ij.ꝛ in cõsil.viij.in.ij. col. post medid. versi. sed premis sis.lib.v. ꝛ bart. in.l. in adoptionibꝰ.ff.de adop. ꝛ abb.i.c. ex pte decani.l.iij.ꝛ.iiij. col.de rescri.ꝛ in d.c. nõne. Imo. in.c. in genesi.de elec.ꝛ abb. in cõ si. lxxxviij. lib.j. ꝛ in.c.pe.de procu. ꝛ aliqd in.c. cũ dilectus.in.j. col. de consue. ꝛ in.c.dilecti.d arbi.ꝛ per specu. ti tu. depos.§.ix.ꝑ totum. vbi vero vltra taciturnitatẽ interuenit aliqs actus positiuus: tunc tacens sine dubio habetur pro ꝯsentien te.vt no. bar.i.l. quo enĩ.ff.rẽ ratam habe.ꝛ ex hi infert ꝙ qui scienter recepit lras alicuius in quibus dicebatur ꝙ erat debitor mittentis: neqꝫ statim reclamauit: videtur ꝯsentire. Ad

titur alium expediri de iure ad se ptinēte: vt pꝫ in plura exēpla. vt. ff. de re iud. l. sepe. sed ꝯ vř. ff. de fur. l. qui vas. §. vetare. sed ibi ꝯdicēdo forte non poterat īpedire: ꝛ iō pro ꝯsentiēte nō habeř. vt. ff. de leg. ij. l. titia. §. lucia. ꝛ. ff. ō pigno. actio. l. gaius. ꝛ ibi no. ꝛ in ꝑallegata. l. sepe. de reiudi. Preterea ꝯ regulam vř aperte. ff. eo. titu l. iure autē. ꝛ de arbi. l. sicuti. vbi presens non videř ꝯsentire: lꝫ ꝯdicendo poterat impedire: licet dici potest q aut agiř de preiudicio generando presenti: aut alteri extra personā presentis ꝛ tacētis. Primo casu hꝫ locū regula. Scđo ꝯria: sicut pꝫ per simile in persona tuto. q lꝫ sit pñs bis q̄ cum pupillo agūtur: non vř ppterea consentire: nec auctoritatem prebere nisi expresse loquař. ff. de aucto. tut. l. j. in fi. ꝛ. l. ij. ꝛ. iij. Item ꝯria vř regula que īmediate subijcitur: is qui tacet ꝛc. sed solues. vt ibi. Dy.

Idem.

Si quis tacet non fatetur: sed nec vtiqꝫ negare videtur.

Duo dicit: primo qđ ille qui tacet non videř fateri. scđo qđ ille qui tacet nō videř negare. Rñsio autē regule est qđ tacere est mediū inter illa duo extrema ꝛ expressum cōsensum ꝛ exp̄ssam cōtradictionē. Huius aūt exēplū pprie colligitur. ff. de tribu. l. j. §. scientia. nam vbi dñs expresse cōsentit ꝯhētibus: teneř insolidum vt ibi: vbi vero cōtradicit: teneř de peculio: ꝛ deducit quod sibi debetur. ff. de pecu. l. si quis

hoc est bo. tex. in l. si filiussa. ꝛ ibi bar. ange ꝛ pau. de ca. ff. ad macedo. qđ notat pro istis cābiū. ꝛ vide Bart. in. l. titius seio. ff. de consti. pe. qui dicit illā l. si filiusf. esse ad illud dictū sing. pro quo vide bonū tex. in cle. j. ō procur. ꝛ ibi card. flore. ꝛ doct. ꝛ abb. in. d. c. pen. de pcu. ꝛ Alex. in addi. ad bart. in. d. l. qui enim. ꝛ Cepol. in caut. xxxiiij. ꝛ in cōsi. lxij. colū. iij. ꝑsi. vij. ꝛ Ioā. bap. in addi. albe. de rosa. in dictionario in litera tacēs. ꝛ matthe⁹ ō matt. Inn. col. iiij. ver. no. mirabilē modū extorquendi ꝯfessionē. not. tñ q in onerosis ꝛ maxime obligātibus ꝑsonaꝫ regulariter tacens habeř pro ꝯdicēte. ꝛ hic p Dy. in regula seq. is q. ꝛ no. ff. de pcu. l. filiussa. §. inuit⁹. secus in reconcupiscibili seu ꝛ cōmodum afferen. vt no. in. l. q patitur. ff. manda. ꝛ sati theorica inno. in. d. c. in genesi. ꝛ qđ habeř

per Io. andre. in glo. hic. ꝛ in. c. sicut. de elec. ā. xo. lib. ꝛ vide andr. barba. in. d. c. cū dilectus. de consue. ꝛ Anto. cor. in suis sing. in litera taciturnitas ꝛ alex. in. l. q̄ dotis. ff. solu. mat. ꝛ plene p Fely. in c. cuꝫ. M. in. xxj. col. post prin. de ꝯstitu. vbi ponit regulam cum. v. fal. ꝛ Ioā. de pla. in. l. pari. C. de filiosa. li. x. ꝛ bal. in. d. l. filiussamilias. §. inuitus. ō pcur. ꝛ Innoc. in c. sicut tuis. de simo. ꝛ Ludo. bolog. in. l fin. ff. de appella. in secūdis interpreta. ꝛ Io. fab. in. §. admonēdi. insti. q bus mo. ius pa. po. sol. ꝛ ibi christo. porc. Iaso. de may. in addit. ꝛ singu. bal. in. §. sꝫ si patet. eo. titu. ꝛ in. l. si sine voluntate. C. ad sena. velleya. ꝛ in l. j. C. vnde vir ꝛ vxor. ꝛ card alexan. in. c. feriati. xxxiij. dist. ꝛ plene per Archid. ꝛ eundem Cardi. in. c. si seruus. in secūdo. liiij. dist. ꝛ Ioan. andr. hic in nouel. ꝛ Phi-

Rp.fran. vbi dicunt Archi. Io.and. z Cardi. alexan. vnum no. dictum qđ si canoni-
cus fuit electus ad aliquam dignitatē: z eps eo presente dat prebendā suam: z ipse
non cōtradicit valebit ex nunc talis collatio prebende dato q̄ postea cassetur ele-
ctio dignitatis: non poterit tñ postea iste ad suā prebendā reuerti quē per predi-
cta visus est hēre pro derelicta. qđ no. z vide Bar. in l.j. C. de rela. dicens q̄ in iudi-
cio tacens videt cōsentire. z tenet Bald. in l.iij. C. qđo z qñ iud. vide cepo. in caut. cxxiij. inci. est du biū. ad materiā regularū vid la do pō. de vrbe in iuis fin. fol. xliij. col.j. ver. modo pone z vltra casus fallē: falce q̄ tacens habet p cōsentiente. '. fanoz pupilli: z rei pub. vt dicit dy. hic. in. c. is q ad- di. Ludo. de ro. aliā fauore eccle sie: vt ipse not. in consil. cccxj. post prin. adde bald. abb. z fely. in. d. c. nomine. vbi Fe- ly. ponit tres regulas cū pluri- bus fallentijs. z vide fely. in. c. ve niēs. d' fimo. z in c. cā3 mrīmonij. col. iij. vers. q̄. de- claratio. de offic. deleg. z lāfrā. de orla. in tract. sua de arbi. sup ver- bo emologatio.

¶ Add' vltra h̄ in apo. adducta. qđ notaui i apo. ad istā. s. in reg. ratihabitionem. in vers. renūciase.

seruum. §. etiā. z. l. quoties. sed vbi tacet z non consen-
tit nec ↄtradicit: z eo sciente ↄ̄hit tunc eligitur quedā
media via: q: tenetur tributaria: z concurrit vna cum
alijs creditoribus. vt in p̄ealleg l.j. §. sententiā. Sed vi
detur hec regula dicere ↄtraria precedenti. Et ideo so
lent aliqui dicere maxime. ff. de procu. l. filiusfa. §. inui
tus. q: vbi tractatur de aliquo obligando: taciturnitas
non opat̄ cōsensum. vt. d. §. inuictus. z hoc fallit ꝑpter
fauorē reip. in p̄se: quo p̄nte z tacente filius creat̄ de-
cu. vt. ff. ad muni. l. ij. z de decu. l. honores. §. fi. Itē fallit
fauore pupilli in fideiussore tutoris qui patit̄ nomē suū
scribi. vt. ff. de fide. tu. l. iiij. §. vlt. sed vbi agit̄ de aliquo
p̄iudicio vel exceptione: qui tacet consentire videt̄. vt
in reg precedenti. z. C. qui milita. nō p̄nt. lib. xij. l. super
seruis. de epis. z cle. auc. si seruus. z. ff. d̄ pig. l. fideiussor.
§. pater. tñ ↄ̄ predictam solutionē est. ff. de fur. l. q vas.
§. vetare. vbi tractatur de exceptione parāda: z tamē
qui tacet proinde habetur ac si non cōsentiret. Itē ob-
stat per eundē modū. ff. de lega. ij. l. titia. §. iul. z de pig.
act. l. gaius modo conuenientius circa scđm arti. j. vbi
tractat̄ de exceptione parāda vel preiudicio. dicendu3
est sicut cauet̄ ista regula iuris. s. q̄ qui tacet nō videt̄
cōsentire: nec etiā cōtradicere: q: tacere est mediū in-
ter ↄsensum z ↄ̄dictionē: si aliqñ aliud medium fuerit
effectū vnum extremoꝝ aliqñ alterius: nā si ↄ̄dicendo
poterat impedire: tunc tacite assimilat̄ conditioni. vt
l. gaius. z. l. titia. §. lucia. z de re iudi. l. sepe. Et hec vera
sunt: vbi ꝑprie non inueniret effectū depositionis me-
dij: ita q̄ distinguat̄ dispōne cuiuslibet extremoꝝ. Sed
vbi est inuenire effectu3 dispōnis: tunc mediū non tra-
hitur ad extrema. i. tacere nō trahit̄ ad consensu3: vel
contradictione3: sed quadam via media disponitur. vt
patet in d. l. j. §. scientiam. ff. de tribu. z hoc casu ꝑprie
intelligitur hec regula: z eius exemplum. Dy.

ℭ Idem.

Inspicimus in obscuris qđ est verisimilius vel quod plerūqȝ fieri consueuit.

ℭ In hac regula continenť certitudo ⁊ declaratio eius qđ est obscure prolatū qđ percipitur dupl'r. Nam primo ex verisimilitudine: verbi grā. Vendo tibi librū pro x. ⁊ ego vēditor dico me sensisse: de decem libris turonēn. ⁊ tu emptor de. x. libris perusinoꝝ sensisse te dicis: Dubitať de qua pecunia videať actum: ⁊ dī ꝙ primo inspicere debemus id qđ est verisimilius. nā si libra valeat. x. lib. turoñ. actū videať verisimil'r de turoñ. si. x. perusinoꝝ tūc videať actū de pusinis[a]. Sed si cōis estimatio libre mediū teneat: ita ꝙ nō apparebat cui esset ꝓximior: tunc sequimur ꝯsuetudinē regionis: vt hic. ⁊ ff. eo. l. semp in stipulationibus. ⁊ ad idē. ff. de reb. dub. l. j. ⁊. l. vtruȝ. §. quesitū. ⁊ ad treb. l. quoties. Item si lego tibi. x. ⁊ nō apparet de qua pecunia senserim inspiciemus qđ est verisimilius: ⁊ ex vicinitate scripturaꝝ p̄cedētiū vel sequētiū. vt. ff. de leg. j. ⁊. l. si seruus pluriū. §. fi. de test. l. hędes palā. §. sed ⁊ si notā. ⁊ de here. milit. l. q nō militabat. §. lucio. ℭ Sed ꝯ regulā vī. s̄. eo. ca. in obscuris. vbi dicit ꝙ in obscuris minimū est sequēduȝ. Dicendū est ꝙ illa ꝫm istā intelligiť: qꝛ seqmur qđ est minimū in obscuris. i. vbi qđ est verisimilius[b] nō apparet. vt ibi dicit. Ordo igiť ꝫm intellectū scripturaꝝ obscuritatē ꝯtiētiū hic seruādus vī: qꝛ primo sequimur volūtatē si de ea pōt apparere. vt. ff. de condi. ⁊ demō. l. pͥ. in princ. ⁊. §. cōdi. de reb. dub. l. in ambigua. ⁊. C. de libe. pre. l. iij. In secūdo seqmur id qđ est verisimile: vt hic est. ff. eo. l. semp in stipulationibus. ⁊ de reb. dub. l. cū in testō. ⁊ de leg. j. l. cū res. ij. rñ. Verisimilitudo autē ꝑcipiť aliqñ ex cōparatione reꝝ adinuicē vel cōparationē rei ad preciū: vt dictū est supius in exēplo. ⁊. ff. de reb. dub. l. j. ⁊ vtrū. §. cū quidā. Aliqñ ex vicinitate scripturaꝝ. vt. d. l. si seruus pluriū. in fi. Aliqñ ex dignitate ꝑsonarū. vt. ff. de aur. ⁊ arg. lega. l. titia. §. seya. ⁊ de adi.

fe. ⁊ vltra panor. i. c. ad hoc nu. vj. ⁊ qđ ibi posui in apost ad tēm. in vers. tenet rñdere. de postu. p̄la. ⁊ not. alex. cōsil. lxj. vol. iiij. ⁊ duȝ alleg. Ludo. pō. singul. suis. fol. xiiij. voluit allegare eū sing. suo cccclxxxv. in ca. inferior a principe. qđ sing. etiaȝ allegaui. s̄. in p̄alle. regula ratihabitionem.

a ℭ Adde dy. ⁊ que ibi dixi i prima additi. circa monetaȝ ⁊ circa alia hic notata plene ibi in. ij. ⁊ seq. apostil. in regula in obscuris. s̄. eodem.

ℭ Adde ad ꝓpositū eoꝝ q̄ hic habenť: qđ notant in apost. ad istuȝ post do. coapost. meū. s̄. in reg. in obscuris. in ꝟs. l. imunis. Old. cōsilio. xiij. xxxv. ⁊ ccxlix. ⁊ and. de iser. in titu. q̄ sint regalia. in ꝟsi. pecunie. in vsibus feudo.

b ℭ Adđ qñ verisimilitudo operetur ⁊ attendatur. bar. bal. alexā. ⁊ doc. mod. in l. si seruꝰ pluriū. §. fi. ff. de leg. j. ⁊

leg.l.cũ alimenta. Aliqñ ex charitate ꝛ necessitate pso naꝝ.vt.d.l.si seruus pluriũ.§.fi. Aliqñ ex cõsuetudine regionis. Aliqñ ex ꝯsuetudine loquẽtis.vt.d.l.seruus pluriũ.ꝛ hic in fine istius regule. Tertio vbi verisimili⁹ nõ apparet.recurrit ad ꝓpriã significatiõe vboꝝ. vt ff.de lega iij.l.nõ aliter. Quarta si verboꝝ significatio nõ est certa: sequmur qd̃ est minimũ.vt.s.e.c. in obscuris.ꝛ d̃ leg.j.l.si ita scriptũ ꝛ.l.apud iul.§.seio. ꝛ de leg. iij.l.nũmis.ꝛ.l.q cõcubinã.§.cũ ita. Quinto si nõ apparet qd sit minimũ iudicat nõ valere.vt.ff.de testa. tut. l.duo sunt titij.ꝛ de reb.dub.l.si fuerit.ꝛ.l.si quis pluribus.ꝛ de manu.testa.l.cum ex pluribus. Dynus.

¶ Idem.

Is qui in ius succedit alterius eo iure quo vti debebit.

¶ Et de iure agendi ꝛ iure excipiendi loqtur regula.vt ff.e.l.inuitus.§. plerũqz. ꝛ in successore vniuersali ꝓcedit p oĩa ꝓprie tam actiue q̃ passiue: qꝛ ius agendi qd̃ cõpetebat defuncto siue erat reale siue psonale: siue mixtũ: siue ĩmixtũ: siue in rẽ scriptuꝫ cõpetit heredi passiue: qꝛ ius agẽdi qd̃ cõpetebat ꝯ defunctũ cõpetit ꝯ heredẽ. vt insti.de perpe.tẽp. circa pñ. Itẽ ius excipiẽdi qd̃ cõpetebat: defuncto ꝯpetit heredi: ꝛ eꝯ qd̃ cõpetebat ꝯ defunctũ cõpetit ꝯ hẽdeꝫ. ꝛ iõ ad regule declaratiõe ꝛ eoꝝ q̃ dicta sunt pro regula exponẽda: dicẽdum est ꝙ quidã dicunt successores vl̃es: vt heredes: bonoꝝ possessores ꝛ ex trebellianica successores: ꝛ isti appellant ꝓprie successores[a] iuris: qꝛ in ius vniuersuꝫ qd̃ defunctus habuit succedunt ff. de here.insti.l. quoties.§.hẽdes. ꝛ colligit.ff.de vbo.sig.l. nihil. ¶ Quidã vero dicunt successores singulares: vt emptores singulaꝝ reruꝫ ꝛ donatarij ꝛ legatarijs ꝛ isti appellant ꝓprie successores in reꝫ: qꝛ nõ in ius vniuersuꝫ: sed in ius singulare succedũt. ff. de edẽ.l. quedaꝫ.§. his aũt.ꝛ de iureiur.l.etiã si in rem. ꝛ quoꝝ leg.l.j. §.illud tenendũ.is premissis dicendum est ꝙ ius agẽdi qd̃ cõpetebat defuncto cõpetit vl̃i successori: ꝛ eꝯ qd̃ cõ-

bar.in.l.si fuerit ff. de reb. dub. ꝛ Io.de imo.in.l.si ita scriptũ. ff. de le.j. Et qñ f testi bus.vide fely.in c. significauerũt. col.v.ꝟsi.no.ff.ꝺ testi. ꝛ in.c.eudẽ tis.col.v. ꝟ pscr. ꝛ ibi qd dicatur verisimile. ꝛ i.c. ꝙ visile. ꝛ ibi fe ly.de psũ. ꝛ bal. in ꝯsi.lxxv.incl. lfe.j.li. ꝛ qño ꝓbet verisimile vt de bal. in consil. cclxxvj c.vo.adde an ꝯ verisimilitudinem admittat ꝓbatio ꝛ distin. ꝙ nõ nisi cã cognita. vt not. car.ꝛ docto.in.c. quãto. de psũm. panoꝛ.c.ꝙ verisimile.co.ij.fa.c. filij.de here.lib. vj. diffuse tetigit Arch.vij.qd̃.j.c. põtifices. ꝛ spec. in tit. de ꝓba.§. nunc dicendũ.in prin. ꝛ vtrũ maior verisimilitudo tollat minorẽ.not.bal.l.l.si ne possidetis.ad fi. versi. iteꝫ not. C.de proba.

a ¶ Adde quis dicat ꝓprie successor. Bal.in cõsi.cccc vij. col.ij. ꝟsi. si ex secũdo. lib.iij. ꝛ ibi etiaꝫ dicit qd succes-

petebat cõtra defunctũ competit contra heredem[a] vniuersalẽ successorem.

¶ Item ius excipiendi qđ cõpetebat ꝯ defunctũ contra heredeꝫ competit. In singulare aũt successore dicendũ est q̄ ius excipiendi trãsit ipso iure in singularẽ successorem[b].ff.de ꝯben. emp. l.dolia.§ eum ⁊ de iureiurã.l. etiã si in rem.⁊ de here.ven.l.emptori. ⁊ de excep.rei iudi.l.si tñ.§.iul.⁊.l.si mater.§. iteꝫ iul.⁊ ð reg.iu.l. inuitus.§. plerũqꝫ. Item ꝯ singularẽ successorem sint ipso iure.vt.ff.cõi diuidũ.l. in hoc iudiciuꝫ. §.si inter socios. ⁊ pro socio.l.idemqꝫ. in fi.⁊ de pignor.l.si superatus.in fine. ⁊ de exceptio.rei iudica.l.exceptio. Et hoc est intelligẽduꝫ de iure excipiendi coherente rei. In iure aũt excipiẽde pꝛsone distinguit: q: si successor singularis habeat titulũ lucratiuuꝫ vel quasi obstat sibi exceptio q̃ obstabat actori: sed si nõ habeat titulũ lucratiuũ: tunc nõ obstat nisi vteret accessione ex pꝛsona actoris.vt.ff.de exce.l.si in rẽ legatam.⁊ de doli excep.l. apud celsum.§. de auctoris.⁊.§.si cum legitima. ⁊.§.si qs aũt.⁊. §.auctoris. Ius autem agẽdi mere personale nõ transit ad singularem successorem sine cessione. vt.ff.de

sio vniuersuꝫ ius significat.facit.l.nihil. ff.de ver.sig.⁊ glo. Io.fab.⁊ Ange.areti. insti de aucto.tut.in princi.

a ¶ Adde tex.cy.bal.⁊ seq̄ces in.l. vna. C.de act. ab hered.⁊ ꝯ heredes incipi.⁊ pulchrũ ꝯsi. bal. ad hãc regulam in ꝯs.lxxvij incip. in qua:dã ꝯctu. volu. iij.⁊ Io. de pla.in.l. quisqs. in.iij. nota.C.de cohorta.lib.x.

b ¶ Adde q̄ idẽ tꝫ bart.in sua disputa.incip.ciuitatis pisane. colũ. iiij. ver.v. Sed an successor singularis teneat stare colono. vide bar. bal alex. ⁊ frã.ð aret. in.l. si filio. §.si vir.ff.so. matri.⁊ bal.in.l.diuortio. in princi. eo.tit.⁊ ibi ludo. bo.in primis interpre. ⁊ in.l.prouidẽdũ. C.ð decu.lib. x. ⁊ bart. sozi.de senis i rubri.ff.sol.ma.colũ ix.ꝟsi.ꝑterea. ⁊ alex. ꝯsi.cxvij. ⁊ ꝯsi.cxxij. vo.v. ⁊ Abb sicc.i sua dispu.incip.sempronius cleric[9]. ꝟ. ad quintũ argu.⁊ rñso. por. ⁊ ias.in addi.ad eum. ⁊ ibi Ang. are.in.§.si.de cola.⁊ cõdi.insti.⁊ in deci. capel.tho.ccccxx.⁊ deci parla.grat.dalphi.q.ccclxxx.⁊ tex.in.l. arbores.§.pẽsiones.⁊ Frã.ð rãpo.in suo ꝯsi.qđ ponit inter ꝯsi.dñi Io.cald. tit.de loc.ꝯsi.j.⁊ in

ꝯsi.vij.co.ti.⁊ ange.in ꝯsi.ccxlv.col.v.ꝟ. v.ff.de vsuf.cy.bar.bal.⁊ seq.i.l. emptorẽ.C.de loca.⁊ abb.sic.in.c.si.ne ꝑla.vic. suas.⁊ lud.de ro.in ꝯsi.xxij.col.ij. bal.in ꝯsi.ccxxv.⁊ in cõsi.ccccxliij.lib.ij.⁊ ang. consil. ccxliij. ⁊ ant.corse.in suis fin. in lr̃a pactũ. and.⁊ bar. in repe. ioãnis.in.c. raynal.car.xj.colũ.iij. in princi.⁊ oldr.in.xxiij.col. ij.post med. ð testa. sed an pactũ vel ꝯtractuꝫ predecessoris seruare teneat. vide lu do.de ro. in ꝯsil. cxxj. ⁊ tex. ⁊ ibi abb.⁊ doc. mod. in.c. veniens. de trãsa. ⁊ in.c.cꝑt. de reb. eccl. non alie.⁊ in.c.ij.ð rerũ pmu. ⁊ bal.in d. ꝯsil. ccccxlij.⁊ in ꝯsi.ccxlj.li.iij. ⁊ cy.⁊ seq l.l.digna vox.C.ð legat. vbi ponunt qd in principe: ⁊ vide pulchre anto.corſ.in suo elegãti tractatu de ptãte regia in.q. xcvij.⁊ deci. capella. tholo.lxx. vbi ponit ð successore in beneficio an teneat soluere debita predecessoris.

¶ Adde inquantum querit an successor vniuersalis hẽat stare colono: q: ð singulari nõ est dubiũ q̄ nõ.vt no. in.l.emptorẽ.C.loca.nisi habeat vtile dñiuꝫ vel aliud ius: q: ꝯduxit ad longũ tpꝯs: q: tunc non põt

pec.l.quis ergo.in fi.⁊ vsufruc.queãd. cauea.l.omnes.§.si heres.⁊ de cõtra-ben.emp.l.qð sepe.§.si res.⁊ de edil. edic.l.sciendũ.§.deinde.⁊ de pecu.l.si sticho.⁊ de verb.signifi.l.sciendum.§. vltimo.Item nec contra successorẽ sin-gularem.vt.ff.de eodem.l.quedam.§.is autem.⁊ ad trebel.l.j.§.si heres.C.de actio.⁊ obligatio.l.j. Cuȝ ius persona-le in rem scriptam transit in singularẽ successoreȝ sine cessione.vt.ff.de aqua pluuia.arcenda.l.si tertius.§.si quis prius.⁊ de itinere actuqȝ priua.l.ap-paret.§.j.⁊.l.sequen.Item contra sin-gularem.vt.ff.de aqua plu arcen.l.em pto.⁊.l.post venditionem.⁊.d.l.appa-ret.§.j.⁊ quorum lega.l.j.§.aliud.Sed opp.ꝙ successor non vtatur eodẽ iure quo vtitur ille in cuius locum succe-dit:vt patet in muliere que priuilegia ta est in personali de dote ⁊ tamen he res eius extraneus non vtitur eodem priuilegio.vt.C.de priua.dot.l.vnica[a]. ⁊ qui potiores in pigno.habeant.l.fin. §.exceptis.Item patet in extraneo he rede mariti:vt solu.matri.l.maritum. ⁊.l.seq.⁊ de re iudi.l.sciendum.¶ Sed dic ꝙ aut id erat coherens persone:⁊ in fauorẽ persone inductum:aut erat coherens re vel cause.Nã primo casu regula non procedit.secundo ⁊ tertio habet locũ simpliciter:vt.ff.eo.l priui legia.⁊.l.in orationibus.⁊ distinctũ est plene.s.eo.priuilegiũ.Itẽ opponit̃ de

excipi a successore singulari.ita sing.no. alex.in.l.si filio.§.si.so.matri.vel nisi ha beat hypothecã in re ꝯducta:qr eaȝ re-tinet donec restituatur sibi pẽsio soluta ⁊ soluat̃ interesse.vt per Bart.⁊ Alex.in alleg.l.si filiosa-mi.idem Bar.in l.j.§.qð autẽ.ff. de superfi.⁊ in.l. emptorem.C.lo ca.⁊ in.l.fundũ. ff.eo.⁊ bal.in.l.j. C.de fruct.⁊ lit. expen.vtꝫ vero successor tenetur stare illi ⁊ vt no. bar.⁊ alex.⁊ do-cto.in allega.l.si filiosa.§.fin.nisi ꝑtario vt ꝑ eos ibi.vbi ẽt pau.de ca.⁊ lud.ꝯ.bald. in.l.certi.c.loca ti.⁊ in.l.j.C.de fru.⁊ lit.expen.⁊ quid in vsurario successore:⁊ dic ꝙ tenet̃ ei stare: vt ꝑ alex.⁊ bart. in alleg.l.si filio-sa.⁊ in.l.si habi-tatio.ff.de vsufr. Secus aũt est in vsufructuario ni si sit expsse dcm̃ vel pẽsiones re-seruate dño.l.ar bores.in prin.ff. de vsufru.⁊ bal. in.l.j.ad finẽ.ver si.pone maritus. C.de fruct.⁊ lit. expen.

a ¶ Adde an ꝓ-uilegiaȝ ꝑsonale vt mulier ꝓferat̃ in ꝑsonalibus.vt d.l.vnia.C.de pri

ui.dot.⁊.l.assiduis.⁊ ibi do.ff.de priui. cred.⁊ priuilegiũ reale ꝙ ꝓferat̃ hypo-thecarijs hñtibus tacitaȝ:vt.l.assiduis. C.qui potio.in pig.⁊.§.fuerat.de actio. insti.transeat ad heredes:dic ꝙ non.vt ꝫ bar.i.d.l.vnia. ꝟsi.quero igitur. de quo ibi ꝑ cy. bal.⁊ sal.⁊ ang. are.Jo.fa.⁊ Jas. in.d.§.fuerat.⁊ que not.dy.i rl'a q prior.⁊ i addi. vlt.⁊ no.qñ ꝓui-legiat⁹ succedẽs si ꝓuilegiato vta tur ꝓuilegio suo in mãm in q̃ suc cedit.vide sing. remissiones ꝑ fe ly.in.c.de q̃rta. de ꝓs.colũ.xiij. post med.ꝟsi.po nit abb.⁊ pet.de ferra.in forma li bel.de resti.i in-teg.in gl.sup ꝟ-bo eundẽqȝ.col. pe.bart.i.l.fisc⁹. ff.de iure fisci.⁊ abb.sic.in ꝯsi.ix. lib.j.⁊ deci.cap. tho.q.ccxvij.
¶ Adde inquã-tũ hic loquat̃ de priuilegiato suc-cedẽte non priui legiato.bal.ꝯsi in auc.q̃s actio-nes.nu.x.ꝟsi.qð stat in hoc.⁊ qð ibi posui in apo. ad ipsuȝ.in ver. vtit̃ suo priuile. C.de sacrosanc. eccle.vbi etiam cy.⁊ fulgo.⁊ ple ne ꝑ Gemi.post

tex.⁊ glo.⁊ ibi.c. §.§. de iurepatr. isto libro.

a ℭ Adde quādo actio iniuriarū trāseat ad successorē.glo.Cyn. bal.⁊ sal.in.l.fi. C. de heredi.vel actio. vē.⁊ bart. ibi alex. in addi. l.iniuriarū.ff.de iniurijs. vbi qrit alex. an pro iniuria illata abbati agat successor p ℔ ad bal.j.l.fi.§. j.C.de bo.q lib. col.j.⁊ p Abb.⁊ doc.l.c.qd sicut. §.sup eo.ꝺ elec.⁊ vide ad supradictā gl.p bart.i.l. cū emācipati.§. emācipat⁹.ff de col.bo.tex.glos. bal.⁊ alex.in.l.si cui q.§.iniuriarū. ff.si quis caut.⁊ bar.i.l j.§.hīdē. ff.de priua.delic. ⁊ bal.l.l.j.col.x. C.si ex deli.ꝺfū. ⁊ qñ actio descēdens ex delicto trāseat ad her.vi de ibi glos.⁊ doc scribē.⁊ Io.fa.⁊ ang.are.sing.i.§. pe.insti.de ppe. ⁊ tēp.act.⁊ bar.⁊ imol.in.l.ex iudi cior.§.j.ff.ꝺ ac cu.vnū tñ nota i mā iniuriarū ad q⁹ i practica nō aduertitꝑ si ille cui est illata in-

acti.iniuriarū que successori etiam vniuersali nō datur[a].vt.ff.de iniur.l.iniuriarū.sed dic ꝙ aut actiones sunt ꝓdite ad vindictā:aut ad ꝑsecutionē rei: vel pene: primo casu non trāseunt ad heredes lite non ꝯtestata. vt in.d.l.iniuriarū.⁊ ad.l.fal.penales. ⁊ de col.bo. l.cū emancipati.§. emācipatus. Scđo transeūt ad heredes:si cōtinent rei ꝑsecutionē.Itē ꝯ̄ heredes.vt.ff.de act. ⁊ oblig.l.in honorarijs. sed si continēt persecutionem pene idem per omnia quantum ad heredes actoris:qꝛ transeunt ad eos.vt insti.de perpe.⁊ tempo.actio.§. sed heredibus. in heredibus autē rei distinguitur.Nam si pena debetur ex contractu transit ad heredes.vt.ff.de nau.feno.l.fina.⁊ de verborū obligatio.l.ad diem.⁊ not.ff.de priua.delic.l.j.in princip.si autem debetur ex delicto:tunc non transit contra heredem nisi lite contestata cum delinquente.vt.ff.de accusatio.l.iudiciorum.§.fin.⁊ de re iudica.l.scienti.⁊ l.penalia.⁊.C.ex delic.defuncto.l.vna.

ℭ Queri autē posset an exceptio excōmunicationis que obstat actori:possit opponi singulari successori:vt donatario vel emptori:⁊ videtur ꝙ sic: per verba generalia huius regule.⁊.ff. codē.l.qui in ius.⁊.l.in his.§.non debeo.⁊.l.inuictus.§.plerunqꝫ.Econtra ꝙ non.in.l.apud celsum.§.de actoris. ⁊.§.si cum legitima.Mihi autē videtur ꝙ cum exceptio excōmunicationis persone coheret ⁊ non rei ꝙ non aut successor habet titulum lucratiuū vel quasi:⁊ tunc obstat:aut habet titulum non lucratiuū nec quasi tunc non obstat

iuria malefactorē accusat:vel indicē instigat vel sollicitat:ꝙ si malefactor puniatur ad vindictā publicā:non pōt postea iniuriat⁹ actionem agere iniuriarū pro suo interesse.tex.ē celebris ⁊ ibi alex. in addi.ad bart. in.l.sed si vnus. §.is si ante iudi. ff.de iniur.⁊ Cepo.sing.in caute. lit.⁊ facit text.⁊ alexā.in addi.in l.interdū.§.q sarē.ff.de fur.⁊ dixi in.§.xvij.gl.j. in vlt.q de iurisdi.om.iudic.lib. consue.bitu.

ℭ Tu adde ad prin.huius apo.ꝙ verū est ꝙ actio. iniuriarū nō trāsit ad hīdes aut ꝯ eos:vt p bald. i.l.p diuersas.q. xvij.C.mād.etiā post citationē:vt no.alex.⁊ doc.in l.si cuj.§.q iniuriarū.ff.si qs cau. fec⁹ adit post litē ꝯte.vt no.bar.in l.cuj emācipati. §.emācipat⁹.de coll.bo.⁊ in alle. §.q iniuriarū.⁊ Car.pino in cle. j.§.vj.de penis.

ℭ Adde ꝙ idē tꝫ bar.in dispu. sua incip.faciiorie

obstat [a] vt.d.l.apud celsum.§. si qs au tē ex causa legati.⁊ in.§.de actori.⁊.§. si cū legitīa. ¶Itē q̄ri pōt an exceptio cōpensationis q̄ obstat vēditori possit opponi emptori,⁊ questionē hāc mouent glo.iuris ciuilis.ff.de procura.l.si qs rem suā,sed nō determināt. ⁊ ideo prima facie videt dōm ꝙ nō possit opponi:vt.ff.de excep.rei vend.l.fi. ⁊ cōi diuidun.l.in hoc iudiciuꝫ.§. si inter socios ⁊ ꝑ socio.idemqꝫ.§.fi. Mihi autē videtur ꝙ possit opponi, q꞉ oīs exceptio coherēs rei que poterat opponi vēditori pōt opponi ⁊ emptori [b].vt.d. l.fi.ff.de excep.rei vēd.⁊.d.l.in hoc iudicium.l.idemqꝫ. ꝙ auteꝫ exceptio cōpensationis rei cohereat sic ostendit. Iure cauetur ꝙ exceptiones persone coherentes non competunt fideiussoribus ex persona rei, sed coherentes rei competūt [c]. vt.ff.de exceptio.l.exceptiones que persone. in principio.⁊ §.rei vero.Sed exceptio compensationis ⁊ persona rei datur fideiussori. vt ff.de cōpensatio.l. si quid. Ergo sequitur quod rei cohereat ⁊ ꝓpterea possit emptori opponi. Dynus.

¶Idem.

PResumitur ignorantia vbi scientia non probatur.

¶Licet hec regula [d] generaliter loq̄

toris dñi nr̄i.col.iiij.qui alleg. hic Dyn. a ¶Non obstat. Adde an exceptio excōicationis obstās cedenti obstet cessionario glo.in.c.iij.de iure patro.⁊ ibi Io. an.Car.inde.q.vij.de excep. tenet ꝙ nō. Archi. ideꝫ in.c. pia.de exce.isto. li.spe. in titu. de ꝓcur.§.sequit vi de l ver. qd si ex cōicatus.⁊ Io.de imo.in.l.si cū do teꝫ.§.si patri.ff. so.matr.bar.aūt in.l. apud celsuꝫ §.fi.cum legit.ff. de doli exce.⁊ in l.doli mali.q.pe. ff.de nouatio.distinguit. ⁊ forte melius vt ex causa onera que supra sont dicta ꝓcedāt:ex cā vero lucratiua secus. b¶Adde ꝙ emptoris cessionario pōt oppōi exceptio cōpēsationis vel alia obij ci sicut poterat vēditori ⁊ cedenti vt tenet Cyn. Bal.ang. ⁊ Sali. in.l.ei⁹.C.de cōpensationibus.⁊ bar.bal. ⁊ Ang. in.l.si qs in rē.ff. de procu. ⁊ Spe. tit.de ꝓcur.§.j.⁊ barto. mod in.l. doli.ff. de noua. ⁊ Alex.i ꝯsi.liij. col. vlti.vol.ij. ⁊ bal.⁊ Salic.in.l. q̄si ipendia.§.de ꝓcuratoribus. ⁊ bart.in.l.q duos

in ꝓnci.ff. de leg.ij.⁊ Pau.de ca. in cōsi. xlvij.col.ij.⁊ decl.capel.thol.q.xcij. i fi. ⁊ decisi. parla.dalphi.q.cccccl xij. ⁊ illustrissi.doct.dñs Frāc.d' are.i ꝯsi.xvj.i fi. ¶Adde preallega. Paul.de ca.ꝯsi.cccclccccl x. ⁊ Alexā. cōsi.liij.vol a.ij. c¶Adde glo.⁊ ibi bart. singulariter.⁊ Alexā.in addit.l.vbicūqꝫ. ff. de fideiussoribus. ⁊ bald. pulchre.in.l. iā mandator.C. de non nume.pec.⁊ Ioā. fab.⁊ Ange.are. in.§.fi.institu.de excep.⁊ Lud. de roma.in suis singula.fol.ix.colū. j.⁊ Alexand. de imola in cōsilio lxvj.volumi.iij. ⁊ Pau. de castro consilio. lxxxvij. volumi.j.in anti quis. ⁊ que not. bald.in.l.j.col.j. versicu . quero si succuritur mulieri.C.ad vellei. ⁊ Alexan.in cōsil. liij.in fi.lib.vj. d¶Adde qñ qs ꝑsumatur sciens vel ignorās.spe. in titu.de competen.iudi.ad cum §.j.versic. sꝫ nunquid. ⁊ bal. in.l. verius.⁊ ibi flo. de sancto Pet.ff. de ꝓba. ⁊ ꝑ phili. fran.⁊ Alber.de rosa.hic.⁊ Alex. in consi.xxxj. Et ignorantia an ⁊

tur: restringẽda est tñ ad ignorãtiam facti, vt pꝫ per exẽpla. Primum enim exẽplum poni põt in tutore, qui presumitur ignorasse se tutorẽ datum: vt.l. hoc autẽ.ff.de administratione tutoꝝ. Scõm patet, qꝛ defunctum ignorasse rem quã legauit esse alienam vel obligatam, vt.ff.de pbationibus.l.verius. Item in dño cuius seruus militiã susce pit qꝛ presumitur ignorasse.vt.C. q militare nõ possunt.l. super seruis.q̃ exẽpla omnia pertinent ad ignorãtiam facti. In iure autem nõ presumitur ignorãtia, nec etiam tolleratur.vt.C. de iuris ꝛ facti ignorãtia.l.constitutiones ꝛ de legi.l. leges sacratissime, ꝛ.ff. ad.l. corne.de fal.l.diuus.circa princip.ꝛ.s̃. c.ignorantia. Sed opponitur ꝛ videt̃ ꝙ p̃sumitur scientia etiam in facto: qꝛ si defunctus sciuit rem alienaꝫ, ꝛ heres presumitur scire reꝫ alienã.vt.ff. de diuer.ꝛ tempo.prescriptio.l.cum heres. ꝛ de publicia.l.si ego.§.partus. sed ibi p̃cessit scientia rei aliene in psona defuncti, que cõtinuata videtur in persona heredis cum psonam defuncti representet, vt in auctẽ. de iureiuran. a mori prẽsti. ¶ Sed cõtra hoc est aperte.s̃.eo.cum quis.ꝛ.ff.eo.l.qui in alterius. Sed dicas ꝙ aut heres contendit per allegationẽ ignorantie lucrum captare aut dãnuꝫ vitare. primo casu p̃sumitur scientia defuncti cõtinuata in persona heredis. vt.d.l. cum heres. ꝛ d.§.partus. Scdo nõ presumitur.vt.s̃. eo.c. cum qs.ꝛ.ff.eo.l. qui in alterius. ¶ Ultimo distigui posset aut allegat̃ a ignorantia facti aut iuris. si facti aut ꝑ pꝛij aut alieni. si pꝛopꝛij aut pꝛoximi

qndo possit que excusat vid bal. in consil.cccliiij. in fine volu.ij. ꝛ quando est igno rantia credenda allegant. bald. in consi.cl.incip. modo restat. co. vol.ꝛ abb. siccu. in.c.inotuit.col. iij.de electione.ꝛ archi.l.c.ꝑposui sti.dis.xcij.ꝛ igno rantia non est vi tiuꝫ.l.faccus. de leg.iij.bal.i ꝯsil. ccx.in fi.lib.j. Et en excuset a deli cto.vide Angel. are.l.§.penales. insti.in ea.glos. in titu. de actioni bus. Et nõ excu set aliquẽ facien tẽ actũ clãrt no. Ludo. de roma. in suis singulari bus incl. regula est.col.iij.so.xx. ꝛ vide Dyn. ꝛ q̃ ibi dixi in regu la ignorantia. ¶ Adde ꝙ vo luit allegare Ro ma. singula. suo cccccccxvij. inci. regl'a est qd qua cunqꝫ psona.pro quo vide qd no tant i apostil.ad istũ in allega.re gula ignorantia s̃. ꝛ his adde Fe li.in.c.qm̃. colũ. pe.in princi. ver. quinta cõclusio. de ꝯstitutione.ꝛ

bald.in.l.j.C. de inter.ma.ꝑ qui bus est ter. in.c. cuꝫ inhibitio. de clã.despon.ꝛ vi de eidem selin. in.c.cõsuluit. co. vij.versic.glo.in versi.lucẽ. vt al lega.glo.in alle gata lege.j.de in ter.mat.

a ¶ Adde bart. in.l.si quis de le gauerit.§.fi.ff. de noua.ꝛ in.l. non fatet̃.ff. de cõfes. ꝛ in.l. celsus.ff. de vsuc. ꝛ Ange. areti. ꝛ Iaso. de may. in.§. si qa col.ij.ꝛ instit.de act. vbi expresse tenẽt ꝙ ꝑprio fa cto ẽ tolerabilis ignorãtia si sit fa ctũ multũ de lõ ginquo: qd intel lige verũ ɓm Ia so. vbi.s̃.qñ tra ctat̃ de dãno vi tãdo: qꝛ tũc ꝛ lõ ginquitate tpis hñi sumit̃ ignorã tia in facto ꝑpo secus qñ tractat̃ de lucro. istud est singulare qd vo luit bar.s.l. q sũ duo.§.fn⁹ me.ꝑ illũ ter.si ꝑ ẽpt. qd ꝯmẽda. Ang. ꝛ Iaf.vbi.s̃. ꝛ li mita alio mõ ꝑ Iaso. ꝛ ibi adde abb.i.c.ab excõi cato.col.vj.de re scrip.ꝛ Alexã.in

aut dudum remoti, si alieni aut dudū extranei aut defuncti, in cuius locum succedit. Et si defuncti, aut certat de dāno vitādo aut de lucro captādo aut potuit peritiores consulere aut nō, vt plene distinxi.s̄.eo.c.ignorantia.

¶ Idem.

ocupletari non debet aliqs cum alterius iniuria vel iactura.

¶ Verba isti⁹ regule ponunt̄ disiūctiue, ⁊ iō sufficit īteruenire alteꝝ de disiūctis, ⁊ impediat̄ locupletatio q꞉ natura disiūctiue ita se hꝫ ꝙ nō requirit vtrūqꝫ sꝫ sufficit alteꝝ.vt.ff.de cōdi. ⁊ dem.l.cū pupill⁹.§.disiūctiue.sꝫ.ff.e.l. iure natu.v̄ba ponunt̄ copulatiue: ⁊ iō reqrit̄ omnia copulata cōcurrere seu simul vera esse.ff.de ꝯdi.insti.l.si here di plures.⁊ de verb.obli.l.si qs ita.Duo ergo dicit hec r̄la. Primū est ꝙ aliqs non dꝫ locupletari cū alterius iniuria. Scōm est ꝙ aliqs nō debet locupletari cū alterius iactura siue dāno.exempla v̄o huius regule plana sunt, si enim presbyter vel aliqs clericus morit̄ intestatus bona eiusdē pertinēt ad ecclesiā, exceptis rebus que cēsibus [a] vel iu ripatrōatus vel alii iuri erāt ascripte. i illis enī nō succedit eccl'ia, q꞉ locupletareē cū alterius iniuria qd̄ esse nō dꝫ. vt.C.de episc.⁊ cleri.l.si quis p̄sbyter. Item in pupillo qui vendit rem suā sine tutoris authoritate ⁊ pretium recepit: nā si recuperat reꝫ nō debet lucrari precium cū iniuria emptoris, ⁊ ideo

ꝯsi.xxxxiiij.colū. pe.vbi.ꝙ hec opi. Salic.lib.j.⁊ Lu. de ro.i ꝯsil.cccc-lxxxj.⁊ in ꝯsi.cc-lxxiij.⁊ Alexā.in ꝯsi.lxix.colū.iiij. circa fi.⁊ in ꝯsi. clxviij. in princi. lib.v.⁊ Dyn.⁊ q̄ ibi dixi i regula ignorantia.s̄.eo. ⁊ Cepo.ꝯsi.xxvj. colum.vj.

a ¶ Add' qs succedat clerico.⁊ i qb⁹ succedat ecclesia: ⁊ bald. ⁊ Salic.⁊ sequa.in l.si qs presbyter hic allega. ⁊ Innoc.⁊ Abb.in.c. cum in officijs.⁊ ca.requisisti.⁊.c. cū esses.de testamē.cuꝫ si.Sed q̄ro incidenter an ecclesia ⁊ clerici teneant̄ ꝑ posses sionibus soluere collectas tributa ⁊ alia onera que laici soluūt.bar. singl'ariter ⁊ ibi pulchre Alex. in addi.in.l. rescripto.§. sciēduꝫ.ff. de mune. ⁊ hono.⁊ bart.in ꝯsi. clxxx.inci.si aliq̄ ⁊ bal. in.l.j.§.fi. ff. qd' cuiusqꝫ vniuersi.no.⁊ in ꝯsi. clxviij.incip.premisso statuto.volu.j.⁊ Angel. de peru.in ꝯsi.xxiiij. incip.eccl'ia.⁊ in ꝯsi.ccxj.incip. inter ordinamēta. ⁊ bart.bal.⁊ Ias. de may. in.l. placet.⁊ in auē. nulla cōitas.⁊.l. de his.C.de episc.⁊ cle. ⁊ Io. de pla. in.l.si diuina dom⁹.C. d' exacto. tribu.li.x. ⁊ Innoc.⁊ Abb. sice. in.c.nō minus.d' imunita.eccle. ⁊ abb.in ꝯsi.vj.vo. ij.⁊ ample i ꝯsil. iij.⁊ in ꝯsilio.vj. volu.j.⁊ Alber. de rosa. in rubri. de sacrosan.eccl. ⁊ dnm petruꝫ de antiboli.in trac. suo.nu.iij. in.iij. pte.ꝓ. iterdū qs excusat̄ a muneribus.⁊ decisi. per la.dalphi.q.lxxix.⁊ i.q.ccclxxxj. ⁊ ibi in addit.⁊ i qō. cccclxxxiij. ⁊ seq.⁊ in addit. ⁊ gaspar.cal. i ꝯsi. xij.titu. de cōsti. Host. in summa de imu.eccl'ie.§. qb⁹.⁊ Io.fab.in l.placet.C. de sacrosanctis eccle.

¶ Adde inquātū hic querit an clericus teneat̄ soluere collectā balduꝫ.l. si placet.nu.iij.⁊ qd' ibi posui in addi. ad ipm i ꝑ'n. gabellis.C.de.sac. san.eccl.bar.ꝯsi.

ino.ccxx.icip.pũ ctus q̃stionis ta lis ẽ.gdã Titius olim de perusio Archi. Gemi. ⁊ Phili. fran.in.c. q̃ĝ. de censi.s̃. isto. lib. panor. in.c.si.tame.lig̃. vbi notaui i apo stil.ad ipm in.ꝟ. aliq̃s gabellas. de vi.⁊ hone. cle ri. Aufrerĝ.in re pe.cle.j. i reg.q̃. fallẽ. xxvĝ. ⁊ ibi dixi in apost. ad ipm in versi.ƀm ꝑiorẽ opinionẽ. de offi.ordi.⁊ no ta in lr̃is. Spec. in tit.de cle.con fu.versi. ad huiꝰ autem articuli ⁊ Io.de por.consi. suo incipi.oĩpo tẽtis dei postula to suffragio ⁊c̃. a ℭ Adde aliam solutionẽ ꝙ si lo cupletari cũ alie na iactura non li cet lex tñ ꝓpter bonũ publicum ne dñia essent in icerto ꝑscriptio nẽ induxit cõtra vtilitatem priua tam.vt no. Car. alleg.in.c.ius ge nerale.j.dist. Et vide Pau. de ca. in ꝯsil.cclxxxix. col.j. in antiqs. q ponit vnũ ca suꝫ in quo locu pletat̃ qs cũ alie na iactura. vt.l.

quatenus locupletioꝛ appet restitue re tenet̃.vt.C.de vsu.ꝓ empto.l.vlti.⁊ idẽ dici põt in ecclesia q̃ tenet̃ ad resti tutionem pretij quatenus locupletioꝛ apparet facta cũ ecclesia pupillo assi miletur.vt.C.de episc.⁊ cleri.l.oꝛpha notrophos.Et ad pꝛedictoꝝ confirma tionẽ accedunt.ff.de institu.l.qs mãci pijs.§.pꝛoculus.⁊ de cõditio.indebi.l. naturaliter.in fine.⁊.l. nam hoc natu ra.cum multis similibus. ℭ Sed ꝯtra regulam videtur id qð de vsuc.⁊ pscri ptione tractatur iure canonico ⁊ ciui. Cum enim hec equitas ⁊ ille rigoꝛ scri pti repẽriant̃ hec eqtas deberet ꝑfer ri.⁊ effectũ vsuc.⁊ ꝑscriptionis impe diri,vt.C.de iudi.l.placuit. sed ad hoc plene rñsum [a] est.s̃.eodẽ ca.possessoꝛ. ideo respõsione alterius non indiget. Itẽ solet opponi de expensis in re alie na mala fide factis que cedunt lucro domini cum dãno impendentis. vt.ff. ad.l.aquil.l.si seruus.§. si oliuã.l.ij. rñ. ⁊ de doli excep.l.paulus. Sed dicendũ est ꝙ ibi non est iniuria impendentis cuꝫ iniuria non fiat volenti vt.s̃. eo.c. scienti.⁊.ff.de iniurijs.l.j.§. vsqꝫ adeo. Itẽ nec cum dãnum ꝙ quis sua culpa sentit sentire nõ videt̃.vt.ff.eo.l.dãnũ. ℭ Preterea si dãnum esset is qs impe dit videtur esse in culpa scienter impẽ dendo in rem alienã. vt.ff.eo.l. culpa. ⁊.s̃.eo.c.non est sine culpa.Et ideo cuꝫ impendẽtis culpa pꝛepõderet seqtur ꝙ eius cõditio deterioꝛ esse debeat.vt ff.ad.l.aquil.⁊.l. in lege aquilia. ℭ Iteꝫ videtur obstare regule, quia qui non apponitur exceptionem non numera te pecunie intra biẽnium [b] obligatur

si.ff.de neg.ge. ⁊ ibi glo.⁊ doc.Et not.ꝙ ex ꝑcepto qð tibi fieri non vis aliq̃ ne fece ris.cedit ista rl'a nemo dꝫ cũ alie. iactura locuple tari.vt no.Host. in sum. ꝑludi.§. vnde habuit.Et Car.alex.i.c. hu manuꝫ ius.in.q̃. nota.j.dist.⁊ dy. in rl'a possessoꝛ.i iij.oppo.§.codẽ. b ℭ Adde quan do oppõi possit exceptio non nu merate pecunie legistas in iuri bus hec allega. ⁊ Ange.are.de li tera oblig.insti. Abba.⁊ doct.in c.si.ꝺ solu.⁊bal. ꝯsi.xlvij.vol.ij.⁊ Pau.de ca. cõsil. ccxxxliij.in.ij.vo lu. nouoꝝ. ⁊ Ho sti.d.anto. Abb. ⁊ ibi singu.felin. in.c.si cautio.co lũ. rij.de fide in strumentoꝝ. vbi ponit duas rl'as cũ pluribꝰ decla ratiõibꝰ ⁊ fallẽ. Et ꝙ qs de eqta te canonica ad mittat̃ post bien niũ ad exceptio nẽ nõ numerate pecunie.sꝫ Dyn. hic tenẽt do. An to.⁊ Abb.sicc.in d.c.si.⁊ ibi Imo. ⁊ bald. in.d.l.si.

cum effectu: vt. C. de nō numera. pec. l. in ꝯtractibus. z. l. si ex cautione. z instit. de libel. oblati. ergo aduersarius eius locupletatur cum iactura z iniuria nō opponentis. sed de iure ciuili respondetur quod cum fiat legum ... vita te non videtur iniuria fieri, sed negari non potest ꝙ non fiat cum dāno veritate inspecta. Et ideo si is qui cōfessionē recipiat sciat se non numerasse dicerem qḋ de equitate canonica exceptio non numerate pecunie nō excluderet biēnio cū malefidei possessoꝛ nul lo tpe pscribat. vt. s. e. c. possessoꝛ. Dy.

ℭ Idem.

In penis benigniōꝛ est iterpꝛetatio facienda.

ℭ Si ꝯstat aliquē cōmisisse nā si ignoratr vtrū cū armis interptamur benignius reū fecisse violentiā sine armis [a] vt p hoc minus puniatr. ff. de penis. l. si pses. z. l. penul. Itē si ꝯstat tutoꝛē suspectū fuisse. z ob suspitionē remotā si ignoꝛamus vtz ppter dolū vel ppter culpā benignius interptamur, ppter culpā remotus intelligatr, z propterea nō sit infamis. vt. ff. de suspec. tutoꝛi. l. hec in causa. in pnc. Sed obstare videtr regule. ff. de his qui not. ifa. l. ij. §. exercitū. vbi nō interptamur in parte que pena restringat, sz in illa q ampliat, sz ad hoc rēspōsum est. s. eo. c. odia. Itez opponitr si vulnero aliquē licet nō occidā pꝛesumitur i dubio qḋ habui animum occidēdi cōtrarium non pꝛobatur. C. de iniurijs. l. si non cōuicij: ergo

ex cautione. l. ix. q. z ibi amplissime Sali. in. ij q. z bal. in. l. in contractibꝰ. in prin. col. ix. eo. z Alex. cōsi. clviij. vol. ij. versic. nec obst. z bal. ꝯsi. cccxxxj in princi. vol. j. z ista est cōis opinio fm felinū in d. c. si cautio. col. xviij. i prima fallen. secūde regu. ꝙꝙ Spec. in tit. de resti. i integ. §. q aūt. z do. Ant. in. c. qꝛ plerisqꝫ d immunita. ecclesie dicant ꝙ lapsus biennij inducit totale silētiū etiaz de iure canonico z cōem opinionē tz Ange. cōsilio. cliij. inci. iudei. z Ludo. de ro. in. l. si diuortio. ff. de pbo. obli. sed bal. i. l. cū ge. col. ix. C. de iure z facti ignoran. tz ꝯ dy. z cōcz opi. Et vide i ud. bolo. in l. j. C. de cōditio. ob tur. cām in secūdis iterpreta. Quid si iurauit nō venire de iure nec d facto vide plenissime in decisio. capella. thol. ccclxxv. Et notat ꝙ ecclesia pōt post biennū opponere. exce-

ptionē nō numerate pecunie vt notat bald. i auten. hoc ius poꝛrectū. z ibi Cy. moder. C. de sacrosan. eccl. z Ludo. de ro. in rep. auē. si l'r. C. ad. l. fal. z deci. capel. tholo. ccccxxiij. vbi ponit qd de minoꝛe. z Ange. in consi. clxj. circa mediū vbi limitat hic dyn.

a ℭ Adde dyn. z que ibi remissi de dixi in penal. additione in regula i obscuris. Nota tñ ad hāc regulā ꝙ in enoꝛmibus criminibus iudex dꝫ vti seueritate z si benignitate vt. l. dinus ibi seuere vt dicta. ff. d re iu. z dicit ibi bald. in. l. ea. q. in fi. C. de condi. indebi. z est tex. sing. in l. respiciendū. §. plane. ff. de pen. z Alex. in addi. ad bar. in. l. pses. ff. de penis. z idē voluit Innoc. in c. j. de cōstit. vbi dicit eē licitū iudici i penis transgredi leges. z ibi vide āple feli. i viij. fal. z barto. bal. z Ange. in. l. qd ergo. §. pena grauioꝛ. ff. d his

nõ interp̄tamur in benigniorẽ partez. id est eã q̃ inducat euictionẽ pene. Itez si certũ est plures fuisse in delinquẽdi actu, nec appet qs eoꝝ deliq̃rit [a] nõ interp̄tamur in partẽ benigniorẽ, qꝛ dicim⁹ oẽs puniri deberi. vt. ff. ad. l. aql. l. itẽ mela. §. sed si plures. ⁊ not. ff. ad. l. cornel. de sica. l. si i rixa. ⁊. C. ad. l. iuli. d̄ vi publi. l. q̄m multa facinora, ergo vr̄ regula falsa, sed distinguẽdũ est sicut plene distinctũ fuit. s̄. eo. c. i obscuris [b] qꝛ si incertũ est vtꝝ delictũ fuit cõmissuz rl'a locũ hꝫ qꝛ interp̄tamur minus cõmissuz, ⁊ ppterea i minorẽ penã im ponendã. vt. d. l. si p̄ses. ⁊. l. pen. sꝫ vbi certũ est delictũ ⁊ certa delicti q̃litas animus ꝟo delinquẽtis incertus. Itez vbi certũ delictũ ⁊ certa qualitas, sed in certa persona regula locũ nõ habet vt latius est d̄ſuz. s̄. eo. c. in obscuris.

ℭ Jdem.

Actus legitimi cõditionẽ nõ recipiũt neqꝫ diẽ.

ℭ Dicũtur actus [c] legitimi oẽs quacũqꝫ iuris scripti parte inuẽti. Iuris autẽ scripti partes sunt septẽ vꝫ lex plebiscita, senatuscõsulta, decreta principũ, respõsa prudẽtium, ⁊ magistratuũ edicta. vt institu. de iure nãli. §. cõstat. ff. de iustitia ⁊ iure. l. ius autẽ. Exẽpluz aũt regule ꝓbabiliter poni põt in electionibus ⁊ postulationib⁹ que sunt legitimi actus, ⁊ ideo neqꝫ electio neqꝫ postulatio potest sub conditione fieri, ⁊ si fiat pro non facta habet. vt. s̄. de elect. c. in electionibus lib. vj. Item in

q notentur inde tatis ⁊ in. l. si seruior. C. ex quib⁹ cau. infa. irrogat. ⁊ Cepolã. in cõsi. xxxiiij. co. xiiij versi. x. ⁊ vlti.
a ℭ Nec apparet quis eorum deliqerit. Adde qd notaui. s̄. in addi. ad istũ i reg. in obscuris. vbi diffuse tractatur materia p̄sentis speculationis scꝫ quando ignorat qs ex pluribus delictum cõmiserit ⁊ in q̄stum dixit do. coapostil. meus. s̄. in princ. apostil. p̄cedẽ. ꝙ in criminib⁹ ⁊c̄.
ℭ Adde vnum dictũ sing. dictũ Gerar. de petra scã. singula. suo. lxxv. l. c. magnũ est pulchꝛ ⁊ laudabile nomẽ habere. s. ꝙ si plures essent inquisiti ⁊ capti pro aliquo maleficio ⁊ esset dubium a quo esset tortura inchoanda qtũc cessantibus aliis indiciis inciperetur ab illo qui turpe nomen habet ita not. Car. flo. in. c. cum ſm aplm. in. q̄. nota. de prebẽ. lib. vj. ꝓ quo facit glo. no. do. ⁊ p̄ceptor meus in legibus Iaco. de sancto Georgio in pncla diis feud. in ver. charol⁹ pulcherrimũ nomẽ est.
b ℭ Adde q̃ dixi post i dicta regula. in obscuris in vlti. additi.
c ℭ Add hic Io. and. ⁊ docto. moder. maxime per philip. frã. ⁊ glo. ⁊ doct. in. l. act⁹. ff. eo. tit. ⁊ Imo. in. l. gerit. ad fi. ff. de acqr. here. ⁊ Alex. in cõsil. lxxv. lib. j. Et actus est vocabulũ generale ⁊ tamen videtur restringi p sequentia. vt not. bald. in ꝯsil. cclxviij. in fi. volu. q̄. Et vbi actus põt trahi duo diuersa magis itũemur qd prodest q̃ʒ quod nocet vt not. Io. de pla. in. l. cum allegas de castr. pecu. C. li. xij. Et no. ꝙ actus qui non põt fieri pure nec sub conditione: põt tñ fieri sub duab⁹ ꝯditionibus vt not. bart. post gl. ibi p bonos ter. i. l. diuus. §. fin. ff. de sal. ⁊ ibi Alex. in addi. alle. l. id. ꝟ vib. ita tenere in l. si ꝓo. §. de rite.

datiõe tutoris a iudice facta q̃ nõ recipit ꝯditionẽ expꝛessam, ⁊ si adijciatur reddit dationẽ inutilẽ. ff. de tutel. l. mutuo quia si dico emãcipo[a] filiũ meũ sub ꝯditiõe si imperator in italiã venerit, vel si dñs noster de vrbe recedat emancipatio nulla est. Itẽ in additiõe hereditatis quia si dico adeo hereditatẽ sub[b] ꝯditiõe si nauis ex asia venerit addit. nulla est. vt. ff. de acq. here. l. cũ qui. §. vlti. Itẽ in tutoris authoritate quia si dicat tutor pꝛsto authoritatẽ pupillo si titius ascenderit capitoliũ authoritatis interpositio nulla est. vt. ff. de authoritate tut. ⁊ si ꝯditionalis, ⁊ pbãtur per ordinẽ ista oĩa. ff. eo. l. actus legitimi, vbi dicitur eadẽ rẽa poni, sed si hec regula vera est ꝙ actus legitimi ꝯditioneʒ nõ recipiũt, ergo emptio ⁊ vẽditio q̃ ẽ actus legitimus nõ recipit ꝯditionem qđ falsum est. vt instituta de ꝯtrahenda empti. §. emptio. ff. de in diẽ adiec. l. ij. §. si sub ꝯditione. Itẽ locatio ⁊ ꝯductio est actus legitimus, ergo non recipit ꝯditionẽ. Iteʒ societas, mãdatum, stipulatio, ⁊ ceteri ꝯ̃ctus sunt actus legitimi, ergo nõ recipiunt cõditionẽ vel diem ꝙ tamẽ falsum est, vt p infinita iura pbatur. Item heredis institutio est legitimus actus, ergo nõ recipit cõditionẽ qđ tamẽ est falsum, licet eniʒ nõ recipiat diem certaʒ. vt. ff. de here. instit. l. hereditas. ⁊ instit. de here. institu. §. heres. tñ bene recipit ꝯditionẽ ⁊ diem incertaʒ. vt. ff. de heredita. insti. l. si quis instituatur. ⁊ l. sub ꝯditione. ⁊ l. cui filio. ⁊. C. de heredi. instit. l. extraneum. Ratio autem quare recipiat cõditionem ⁊ dyem incertũ est aperta[c];

in. l. q̃. sal. ff. solu. matri. ⁊ in. l. j. ff. de ver. oblig. vide Dyn. ã. in regula beneficiũ. versi. idem est defectus si fuerit instrũnis forma.

a ℭ Adde bart. in. l. j. §. hoc autẽ senatus ⁊ ibi rapha. Paul. de castro. ⁊ Alex. col. ij. in fi. ff. ad trebel. Bald. ⁊ ibi pau. de cast. in. l. sensum. C. de testa. ⁊ Ange. are. in. §. pterea. in vl ti. q. institu. qui. modis ius patr. pote. sol. ⁊ Imo. i. l. tã is. §. j. ff. de dona. cau. mort. vbi cõiter tenent ꝙ filius non potest emancipari ad vitium actuʒ. ⁊ Pau. de castro ⁊ franc. are. in. l. qui in potestate. colum. vlti. ff. de testamen.

b ℭ Adde bald. in. l. potuit. in. q. viij. ⁊ ibi Salice. in. vij. q. ⁊ Moder. C. de iure de liber. ⁊ bart. in. l. ⁊ si conditionalis. ⁊ ibi Alexã. in additionibus. ff. de authoritate tutoris. vide de authoritate tutoris. ⁊ Io. de imo. in. d. l. gerit. ff. de acquiren. hered.

c ℭ Adde bart. i. l. hereditas. ff. de here. instit. q̃ ponit etiam vltra hanc rõnem Dyn. aliam. ⁊ vi de bald. ⁊ Salic. i. l. extraneũ. C. de heredi. insti. ⁊ bald. in dicta. l. hereditas. vbi tenet contra bart. ibi per rationeʒ Dy. hic ꝙ causa testati trahit ad se causam intestati. vnde si quis instituat titium heredeʒ vsqʒ ad pascha. ⁊ ꝙ post pascha nõ sit vlterius heres. dicit bart. ꝙ talis institutio nõ valet propter repugnantiam quam in seipsa includit. Sed bald. tenet contra vt dixi per rationem Dy. ⁊ idem tenet pau. de ca. in cõsil. cerũ. in antiq. ⁊ sequitur bald. in. §. heres pure ppter rationem Dy. ⁊ ibi Chri stoso. po. ⁊ Ange. are. in fin. institu. de heredi. institu. ⁊ iʒ Ange. de perusio in dicta. l. extraneum. ⁊ Imo. in dicta. l. hereditas. versicu. vlterius queri potest circa predicta.

qꝛ illud qđ non recipit diuisionē in partes in se nec recipit diuisionem tempoꝝ, ⁊ econtra. vt. ff. de testamē. mili. l. miles ita heredem. versicu. ⁊ quia dicimus. ⁊ de vsufru. l. vsumfructum. ⁊ ab initio: sed institutio heredis nō recipit diuisionem in se qꝛ nō potest aliquis pro parte testatus decedere [a] imo causa testati trahit ad causam intestati, vt. ff. eod. l. ius nostrū. ⁊ ideo si testatur pro certa tpis parte institutio tpis non valet etiaꝫ pro toto tempore ⁊ limitatio temporis habetur ꝓ nō adiecta. vt. d. l. hereditas. ⁊. §. heres. sed si testatur sub conditione vel in diem incertam euentus conditionis ⁊ diei incerte que conditioni assimilatur trahitur ad tempus retro, vt. ff. de testamento mili. l. quod cōstitutū. ⁊ ideo non videtur ꝓ parte intestatus, sed existente conditione videtur in totum testatus ⁊ ea deficiente in totum intestatus, videtur ergo ꝙ istud capitulū corrigit omnes leges in qbus cauetur in legitimis actibus posse adyci cōdi. ⁊ diem. sed dicendū videł qꝛ ꝓ̄ꝑtum est ⁊ expedit iura iuribus cōcordare. vt. s. de electio. ca. cum expedia. lib. vj. ⁊. C. de inofficio. dona. l. vnica. ⁊ quia iurium correctiones in dubio sunt euitande. vt dicto. c. cum expediat. ⁊ in auctenti. qbus modis natu. effic. sui. §. tribus. ⁊ qꝛ nō est verisimile romanū pōtificem, q iura tuetur huiusmodi breuitate verboꝝ totam obseruationē iuris als multis vigilijs cogitatā euertere. C. de inoffi. testa. l. si qñ. ⁊ ꝙ hec gñalitas restringēda sit ad casus enumeratos, vt habeł in tex. ⁊ gl. ff. eo. l. actus legitimi, ⁊ verba istius regule debent exponi actus legitimi. s. qdam sicut ⁊ ibi proprie in verbis. tex. innuił: ⁊ per glo. exponił, ⁊ ꝓpterea gñalis regula remanet in ꝯ̄triꝫ. s. ꝙ oēs legitimi actus. l. diē recipiūt. ⁊ cōditionem, vt institu. de verb. oblig. l. omnes. C. de iure emphi. l. j. sed fallit in quibusdā. ⁊ illis loquitur regula nisi diceres ꝙ hec regula corrigit ea iura que dicta sunt in legitimis actibus posse adyci conditionem vel dieꝫ quod imaginationi mentis mee non applicatur. Dynus.

[a] ¶ Pro patre testatus decedere. hoc est veruꝫ regulariter, vt not. bald. in rep. l. habeat. nu. lxj. ⁊ ibi dixi i apos. ⁊ ad eū in vˢ. cōcludo. C. de sac. san. eccl. bart. in l. cū filiᵘ. in ꝓn. ⁊ ibi dixi in apost. ad ipm. in. ꝟ. pro pte testatᵘ. ff. de lega. ij. Pet. phi lip. cor. ꝯsi. xxxv. incl. in casu i lr̄a f. vo. j. ⁊ ꝯs. lxxxv incl. plura in lr̄a g. vol. iiij. ⁊ oino barth. soꝫ. in suo tra. fal. reg. cccc. vbi pōit. xxiij. falle. ad hoc dictū.

¶ Idem.

Semel deo dedicatum non est ad humanos vsus transferendum vlterius.

¶ Exemplum istius regule patet cuiuslibet: qꝛ quod semel factuꝫ est

sacrum: ⁊ consequenter diuino cultui dedicatū non dꝫ vlterius trāsferri ad vsus[a] hominum: vnde si edes sacra in aliquo loco licite.i.iuris solēnitate ser uata edificatur: licet edificiū diruatur locus remanet sacer: nec dꝫ ad vsus hoīum cōuerti.vt.ff.de re.diui.l. intan tū.§.sacre.⁊ de cōtrah.emp.l. edes sa cre.⁊ institu.de re.diui.§.sacre. Sed vř obstare.ff.de ver.obli.l.cōtinuis.§.pe. dicēdū est ꝙ hic cōsiderauit iuris pos sibilitatē ibi vero summi pōtificis po testatē qui pōt sacrū ad probandū re ducere: qa qm̄ vnius solius potestati subycitur impossibilis ō iure reputat. ff.de lega.j.l.apud iulianum.§.fina.[b]

Idem.

Non prestat impedimentū ꝙ de iure nō sortitur effectum.

Si canonici nominauerunt scienter indignū: electio effectuꝫ nō habuit: nō tñ priuanť iure eligendi: qꝛ non pstat impedimentū ⁊c.vt.s. de elec.c. ppe tue.⁊.c.si cōpromissarius.li.vj.de con cef.preben.c.non captande. sed cōtra videť eo.titu.c.ꝙꝙ.lib.vj.vbi eligētes scienter indignū priuantur iure eligen di[c]: dicēduꝫ est ꝙ illud.c.ꝙꝙ.trahitur

a Adde glo.bar.bal.⁊ faly.in.l.si nō dum.C.de fur.⁊ Io.fab. ang.are.in.§.sa cre.insti.de reꝝ diui.⁊ hic Io.and.⁊ phi lip.frā.⁊ an papa possit monachos sine causa restituere mundo.vide Io.an.am plie in precedenti regula. ⁊ Abb. fice.i.c.ex publi. de cōuer. cōiug. ⁊ Barth. sozi. de se.in.l. gallus §. et qd si tm̄. ff. ď libe. ⁊ posthu.⁊ adde ad hāc re gulaꝫ mari. sozi. in trac. suo ď ob lationib⁹.xix.li bello.in prin. Adde inquan tuꝫ petit an sine cā papa possit re stituere mundo monachos ⁊ dic ꝙ si sine cā quid valt papa ꝙ tūc nō teneť religio sus obedire eius pcepto inquātuꝫ repugnat regule ab eo pfesse. ita no.fely.i.c.si qñ. col.iij.vř.pterea. dicit Host.de re scrip. ex cā vero posset vt ibi per eum vbi allegat doctoꝝ theolo goꝝ opiniones. idem Fely. in. c. inquisitionis. in princi. de sentē. excom. ⁊ dixi in apost. ad panor. post eum in.c.ne dei ecclesiaꝫ. nu. j.in versi.cōtra regu.⁊ ibi Imo.de simo.

b Adde ꝙ id qď a principe venit im plorādū reputať impossibile pp difficil

limum ad eum additum. ⁊ idem tꝫ Lud. de ro.in repe.auc.similiter.col.xvj.in pn ci.C.ad.l.falc.⁊ bar.in.d. §.si.hic alleg. qui allegat Dy.hic.⁊ vide glo.in.l. cōti nuus actus.§.cuꝫ quis.ibi bart.⁊ sequē. ff.de verb.obli.⁊ alex.in.d.§.si.

c Adde an p electioneꝫ idigni eligētes potesta te priuenť eligē di.bar.bal.⁊ mo der.in.l. cū qdā. ff.de le.ij. ⁊ abb. in.c.bone.in pri mo.⁊.c.cū in cū ctis.de elec.⁊ ad alia hic not. per Dy.vide alex.in ꝯsi.lxxxj. colū.ij. vol.v. ⁊ Io.an.⁊ phillip.fran. hic. ⁊ bar. in.l.nō pu tauit.§. non que uis.ff.de ꝯtrata bul. ibi non que uis exheredatio: sed querite facta ē vbi dicit ꝙ sta tutū de mandan do executiōi in strumentū intel ligiť de rite fa cto.⁊ bal.in.l.nō dubium. in.ij.co lū.C.de legi. di cit ꝙ statutū de gabella imponē da super contra ctū intelligiť de valido.⁊ pau. de ca.in.l.j.§. sanci mus.in fin. C.de test. dicit ꝙ clau sula cassans ⁊ ir ritans omne aliud testamētū habꝫ taci tam cōditionē.vꝫ.si illud in quo est clau sula est validum. ⁊ vide pulchre Fely.

in.c.ex tenore.versi.de rescri.versic.regula non prestat.col.iij. de rescrip. q hanc regulã ornatissime glosauit melius quã qui maxime. Et qd not. Fely. in.c.pastoralis.col.ix.versi.vltra. Abb.titu.de exceptio.z Bart.in dispu. incipien. lapsus. colũ.iij. versi.v.

versi.ad metropolitanũ3. de electio.z in c.cum ventoniensis.eodem titu. ad medium huius apostille quãdo dicit q statutum loquens de mãdando executioni instrumentum intelligitur de rite facto.

ℭ Adde pro principio huius apostil.vbi querit an z quando eligẽtes scienter indignum priuentur potestate eligẽdi qd notaui in apostil. ad Gemi.z Philip.frã. in.c. q̃q̃ vtrobique.in prin. de electio. isto lib. vbi allego do.compostillatorẽ meum ta3 hic q̃ in addi.ad car. Mandago.in suo tracta. de elec. c.ix. in glo.j. vbi plene vide. z Fely. in.c.cu3 olim.colũ.j. de maiori.z obedien. Et casu quo priuatur potestate eligẽdi propter electionem indigni sciẽter facta3 ad quos deuoluitur ius eligendi. Vide eundem manda. vbi s̃.z doct. compostillato.in glo.in versi.poterunt.z seq.z dixi in apostil. ad panor. in c. cu3 in cunctis. §. vltimo.in fin.

ad intellectum illius. c. perpetue sanctionis.v3.q2 si nominãtes : indignum adeo prestiterint qd ex vocibus eoru3 cõmunis electio subsequat̃:tũc priuãtur iure eligendi.vt.c.q̃q̃. alias nõ priuantur.vt.c.perpetue. Itẽ potest poni exemplu3 si testator legauit mihi vnũ de seruis quẽ elegeri3:z ego elegi:z electio non habet effectum ius eligendi non est consumptũ:z ideo non prestat impedimentum volenti iterum eligere.ff.de opt.leg.l.ij.iij.z.iiij. alias si electio sortiet̃ de iure effectũ cõsumptu3 esset ius eligẽdi nec liceret vlteri⁹ variare. vt.s̃.eo.c.qd semel. de lega.l.ij. statulibe3.§.fi.cum multis similibus. Itẽ poni põt exemplũ. ponamus q legatũ relinqtur pupille sub conditionẽ si 9heret matrimoniũ. nam si 9trahit matrimoniũ infra pupillarẽ etate3 nõ sortit̃ effectũ:z ideo non prestat impedimẽtũ:facta enim legitime etatis poterit 9here:z cõditionẽ 9hendo implere.ff.qñ dies leg.ced.l.qd pupille. z de condi.z demon.l. hec cõditio.tñ cõtra videt̃ q iure cauetur q si testator relinquit legatu3 primo capaci:z postea aio adimẽdi primo religt:scdo nõ capaci:q2 l3 non sortiat̃ effectũ in psona secũdi:tñ prestat impedimẽtũ : primo q2 ipedit̃ petere legatũ.ff.de leg.j. plane.in prin.z de adimẽ. leg.l. legatu3.§. pater.z.l.l3.§.minor. sed dicẽdũ est q legatum in tacita volũtate [a] admittit̃.

ℭ Adde q illud non attẽditur de statuto penali: notari⁹ enim scribere testamentum nullu3 z falsum punit̃ de falso:lic3 ex alia cã sit nullum.vt notat Bartol. in. l. quid ergo.§. cu3 autem.ff. de infamia. z i.l.si quis legatu3.z ibi alerand.ff.de falsa cãio. Bald. z Salyce. in.l.prima. C. de sepulchro violato. z Iaco. rebuffi.in.l.fina. numero. xj.z ibi dixi in apostilla. in versicu. notarius.C. de loca. predio. ciui vl' serra.titulo.xj. Secus autem si sit nullum vel imperfectu3 : seu de actu imperfecto. ita not. Bald. in l.iubemus. C.de testamẽ.vbi plene.

a ℭ Adde Ange.areti. institu. qbus modis testamen.infirmãtur. §. posteriore.colum. secunda.in glo.existere.z ibi Ioan.fabri.

ff.de adimē.leg.li.iiij.§.fi.z.l.ex parte. z de his q.vt indi.l.si inimicitias. cum ergo appareat trāslationez factā in secundū testatorē voluisse tacite adēpto primo adimere. Illa tacita prima adēptio sortitur de iure effectuz: vt dictū: z ideo prestat impedimentum. Dy.

Idem.

Cui licet quod est plus licitum vtiqꝫ quod est minus.

Licet patri occidere adulterū cum filia cōprehēsuz[a]: z ideo licebit qđ est minus.i.adulterū cum filia cōprehensuz contumelys afficere: vt hic.z.ff.de adul.l.nec in ea.§. ius occidenti. Item pōt facere iudex qđ est plus: idest iuramentū in litez deferre actori: z ideo dz posse qđ est minus.i. taxationez iuris adycere.vt.ff.de in litez iuran.l.videamus.§.pe. Itē est maius cōdere testamentū: q̄ mortis causa donare.qđ patet: quia filiusfa. potest mortis causa donare patre consentiente. vt.ff.de do.causa mortis.l.tam is.§.j. tñ testari nō potest etiā patre consentiente[b]:

a Adde q idem est in marito: vt est tex.z ibi bart. in.l.marito.§. illud.ff.de adul.z ibi ēt in patre.z bar.z ibi alex.in addi.in.l.nec in ea.ff.de adul.ang. z alexā.in.l.in suis.in prin.ff.de lib. z posth. cy.in.l.j.in fi.C. q̄ fit lō.ↄsue.z fely.in.c.si vero.de sen.excō.z bald. in.l.si q ; nō dicā rapere.C. de epi. z cler. vbi ponūt plures.q.ad hāc regulam. No. q grauius est i mēte viri adulteriū vxoris q̄ homicidium filiē.text. in.l.codicillis.§. pe.ff.de lega.ij.z Bal. in.c.ex pte. de ↄsue. z in con si.clxj.lib.iij.

b Adde an filiusf. possit testari maxime i aduēticiis in qbus patri non cōquerit vsufruct⁹ barto.z alex.in.l.imperator. ff.ad trebel. z q̄ est ratio q̄re magis pōt donare causa mortis q̄ testari. vide bar.bal.z frā ci.de are.colū.ij. ꝑsi.in ea.gl.i.l.q in ptāte ff.de testa.Cy.Bal. Saly.z Alexā. in.l. senluz.C.de test. z Bar.in.l.tam his.§.j.hic alleg.z bart. z bal.in.l. habeat vnusquisqꝫ. z ibi Ias. C.de sacrosan.eccl. z per Canonist.in.c. raynaldus.z.c.raynaldus.de testa. Ioā. fab.z Ange.areti.instit. quibus nō est permissum facere testamē. Sed quid an pro anima possit testari. vide doctō. ij.de lega.z in.c.licet. de sepultu. ij. eodem. z Cy.Bal. Saly.z Alex.in.l.senluz.C.qui testa.face.poss. z Ludo. de ro.in repeti. auc.similiter.xiij.q.ꝑsi.xix.ad col.xxvj. vsqꝫ satis āple. C. ad.l. fal.abb. siccu.in ↄsil.lxiij. col.ij.in ꝑsi.iij. vo.j.z Ludo.bo. in primis z secūdis interptatiōnibus in.l. sicut. §. vēditionis. ff. quibus mod. pi. vel hyp. z qñ donna. debeat precedere cōsensus patris: vel sufficiat q subsequatur. vide Bald.in.l.si vxor.C.de cond. inser. z Fran.de crema.in suo singu.lxix.Quid in filiosa.clerico dic q potest testari. vt est glos.reputata sing. in.c.qz igredientib⁹. xix. q.ij.z tex. i auc. p̄sbyteros. C.de epi.z cle.z doct. in.c.quia nos.de test.z cep. i cau. clrj.cuz seq. z in cau.cxcvj. Et idē in filiis francigenaz z britonum qui de aduēticiis possūt testari. vt not.bal.i.c.j.§.j. in fi.de fratr.de noua inue. z p gl.in ꝑbo romanoz.insti.de patr.pote.z Franc.de are.in.d.l.q in potestate.colū.iij. z alexan.in addi. ad Bar.in.l. placet.ff.de acquiren. heredita. z vide do. de ro.in decis. ccxlix. in antiquis. titu. de donatio. z

abb. sicc. in ɔsil. cons. ll. j. ɀ dicit in §. ij. de ɔsue. turbsta. p se. lib. consue. bituri.

¶ Adde inquantum querit an filiusfa. possit donare causa mortis sine consensu pris ɀ all. frā. de crema. suo sing. Ixix. incip. donatio cā mortis ɀc. Tu dic breuiter ꝓ expo. p̄n. but⁹ apostil. ꝙ filiusfa. potest testari in bonis castrensib⁹ vel q̄si sine ɔsensu pris nec in illorū iudicio eius reqrit consensus regulariter & quo dicit in l. imperator. i apostil. in p̄. inducto autē peculio posita sup gl. in p̄. filio. ff. ad treb. ɀ in apos. ad guil. de cu. post cū in l. fi. §. necessitate. in p̄fi. sine cōsensu patris. nu. iiij. C. de bo. que libe. ɀ ad hoc qd querit quid in filiofa. clerico. vide dino barto. in l. si infanti. colū. iij. p̄fi. ɀ iō aduerte qd in causis. C. de iure delib. ¶ Adde bart. ibi ɀ in. l. j. §. his quibus. ff. de le. iij. ɀ fely. in. c. po

vt dicta. l. taꝫ is. §. j. ff. de testamē. l. qui in potestate. Si ergo licet filio militi condere testm̄ de castrensi peculio: multo fortius licere dꝫ mortis causa donare. vt. ff. de dona. l filiusfa. §. vltimo. ¶ Sed contra regulā solet opponi de pluribus. primo de preside qui hꝫ ius gladij qđ est maius. vt. ff. de offi. presi. l. illicitas. §. qui vniuersas. ɀ tamē non deportat qđ minus. vt. ff. de leg. iij. l. j. §. his quibus. ɀ de iniusto testamē. l. si quis filio exheredato. §. eius. sꝫ illud quādo hꝫ insulas sue iurisditioni subiectas alꝫ secus videt. vt. ff. de interdic. ɀ relega. l. relegatorum. circa princi. ɀ not. in. l. inter penas. eod. tit. ɀ ideo hec oppositio nō facit ad rem: lꝫ quidam aliter dicant. ¶ Iteꝫ oppono. C. de predijs curia. siue decre. l. iij. vbi curialis pōt donare predia sed non vendere: cum maius sit ɀ difficilius ꝑmissuꝫ est donare q̄ vēdere. C. de contrac. iudic. l. j. sed illud ideo contingit qa verisimile est ꝙ facilius vēderet q̄ donaret ad hoc vt preciū ex venditione deductum deportaret. ɀ ideo facilius inhibet vēditio q̄ donatio: qꝛ in donatione cessat ratio ꝓhibitionis q̄ ad venditionē proprie pertineret. ¶ Itē oppo. d. l. in cāe. ff. de procu. vbi lꝫ reuocare ꝓcuratorē in totū ɀ non in parte. ¶ Iteꝫ oppo. ff. de admi. tuto. l. cum querit. ɀ de vsur. l. gayus. vbi inuocet noīa cōtracta in totū approbare vel reprobare: sed nō partem: sed in illis omnibus diuersa habentur vnius loco ratione cōnexitatis officij: ɀ ideo nō est in eis licitū variare sicut nec circa eandem rem. vt. ff. de dam. infect. l. pretor. §. vnde queritur. ɀ determinatū est. s̄. eodem. c. mutare. ¶ Item oppo. solet. ff. de peri. ɀ cōmo. rei. l. j. §. licet. ɀ de pluribus alijs que not. ɀ rationabiliter soluūtur. ff. eo. l. non debet. ɀ ideo repetere cum sint rationabiliter scripta esset potius transcribere quaꝫ notare: ɀ propterea superuacuam. Dynus.

¶ Idem.

Qui prior est tempore potior est in iure.

¶ Si vnus p̄mo impetrauit in ecclesia bene-

stulasti.col.x.vẽ fi.circa. ꝛ ver.limita p̃mo.de rescri.ꝛ abb. sic.in c.ex parte. in.iiij. de decis.

a ℂ Adde qñ tẽpus date literarum attendatur. Felyx. post abb. sicc.in.c. eã te.in antepe. col. versi.tempus.de rescri. vbi ponit regulaꝫ affirmatiuam cum sex fallen.ꝛ vide ipsum in.c. pastoralis.i prin. col. iij.e.ti. ꝛ bald.ꝛ imol.in l. si quis filio. §. eius.ff.de iniust. rup.testa. ꝛ bar. in.l. absenti.ff.ḋ dona. ꝛ Nico. de neapo.in l.si duas.in si.princi.ff. de excusa.tuto.ꝛ ang.arc. insti.q̃bus mo. ius pa. §.filiusfa.ꝛ doct. in.c. si eo tpe. de rescrip. eo.li. Et not. ꝙ prioritas causatur ratione vni⁹ hore:vt no. in.d.c. pastora.ꝛ per Felyx. in.c.capitulum. ver. de concursu duorũ. col.xliij.de resti. ꝛ que no. Dyn.ꝛ ibi dico in addi. in regula in parte cã ꝛ in regula beneficiuꝫ. ꝛ qñ secũdus impetrãs preferetur. primo

ficium alius scḋo ꝛ secũdus primo literas presentauerit: primus dꝫ esse potior: qꝛ q prior est tpe impetrationis potior est[a] in iure bñficij consequendi vt.s̃.de rescrip.c.si pro te.ꝛ.c. tibi qui gratiã.lib.vj. Sed ɔ̃ videt eo.tit.de rescrip.c.si pro te.ꝛ.c.duobus.vbi is qui scḋo impetrauit p̃fert priori:sed dicẽdum vr̃ ꝙ aut vtraqꝫ impetratio est simplex: aut altera simplex: ꝛ altera sub ɔditione si ad id epi ꝛ capituli consensus accederet.p̃mo casu aut apparet de ordine impetrationis aut non. Si apparet p̃fert ille q primo impetrauit:vt in p̃alleg.c. tibi. sed si de ordine non apparet: tunc subdistingue:quia aut mandauit vni ꝓuideri ꝛ alteri canonicatũ cõcessit:aut canonicatũ ɔcessit vtriqꝫ aut neutri. Primo casu p̃fertur is cui canonicatũ cõcessit. Secũdo casu prefert is q primo pñtauit: sed si ambo in pñtando cõcurrunt ille p̃fertur quem eligere voluerint illi vel maior pars illoꝝ ad quos spectat canonicoꝝ receptio ꝛ p̃bẽdarũ collatio.vt.c. duob⁹. ſꝫ si pria ipetratio ɔditionalis sit scḋa simplex si fiat ante existẽtiam ɔditionis p̃me scḋa simplex p̃fert. vt d.c.si pro te.sed vr̃ ꝙ existẽte cõditione pria ɔditionalis debeat ꝓferri q̃si existẽtia ɔditionis trahat ad tp̃s concessionis[b]. vt.ff.qui potio. in pig.l.si.ꝛ de pericu.ꝛ cõmo.reivendi.l. necessario.§.qḋ si pendẽte quidã dicunt ꝙ.c. fin.pro te.sit ɔ̃ ius cõe ꝙ nihil est:imo dicendũ est ꝙ ille leges loquũtur ꝛ intelligi debẽt vbi nõ erat in ptãte ɔ̃bentis:primo sub cõditione:scḋo pure reuocare cõtractũ conditionalẽ. In pro

vide glo. in.c. qꝛ sepe. de p̃ben.li. vj. ꝛ dñi de rota in deci. cccclij.in antiquis.titu.de rescriptis.

ℂ Adde qḋ posui additi. in adistuꝫ post do.coapostillato. s̃.in regula nõ firmatur.in ver.tẽpus date tãgitur aliquid ad materiã p̃oritatis qñ secũdus primũ impetrantẽ conuenit in pñtatione rescripti.p Felyx. post Panormi. ꝛ alios in.c.j.de rescrip. Anto.in.c. plerũqꝫ. col. pe. eo.ti.oẽs. ꝛ precipue Ph̃il.frãc.in c. vt debit⁹. col. xliij. cũ.iij. seq.ꝛ ibi car. alex. col. x. de appellatio.

b ℂ Adde dy. ꝛ que ibi dixi in regula preciũ. in pe.addi.ꝛ bar.in l. necessario. ꝑsi. vlti. no.ff.de pericu. ꝛ cõmo. rei ven.ꝛ.l. si filius. de ver.ob.ꝛ in.l. que balneum. in prin. ꝛ ibi singu. Alexã. in addi.ꝛ bal.in antiq. lec. ff.q potio. in pigno.habe. ꝛ bal. in dicta.l. necessario . in antiqua lect.de peri. ꝛ cõ mod.

a ¶ Adde quot sunt species pignorum. Bart. et alex. moder. bo. cio. in. l. a diuo pio. §. super rebus. ff. de re iudi ca. et pe. de ferra. in forma libelli. in act. hypothe. in glo. super ver bo super eadem obligatione. col. iij. et Io. an. fab. Angel. aret. et in sup Ias. de may. in. §. item seruia na. col. ij. inst. de actio. et Bart. in. l. si et iure. col. ij. ff. qui po. in pi gno. hab. vbi re probat distictio nem Dy. hic et alit ter distinguit: vt ibi per eu. et ad de Abb. siccu. et Fely. in. c. cu ali quibus. de re iu dica.

b ¶ Add an mu lier sit potior fi sco. creditore. cy. bar. bal. et saly. in. l. j. et ibi alex. in addi. ad bart. C. de priui. fisci. et in. l. satis. C. in q bus cau. pig. vel hyp. contra. et an ge. de peru. imo. et doct. mod. in. l. si marito. ff. solu. matrimo.

c ¶ Adde gloss. Cyn. in. l. diuer sis. et. l. seque. C. qui potio. in pig.

posito autem summus pontifex et poterat primã con ditionẽ reuocare: et ideo multo fortius potuit p scdaʒ puraʒ derogare: vt. s. eo. c. licet. et patet. ff. qui potio. in pigno. hab. l. j. et. l. qui balneum. in prin. et. §. j. et. l. potior. in prin. Item pʒ in albo decurionũ et consulum. Nã qui prior est tẽpore potior est in iure ferendarũ sententia rũ et faciendaꝝ electionũ ceteris paribus. vt. ff. de albo scri. l. ij. et. iij. C. de cõsuli. l. j. lib. xij. Item poni posset exẽ plum regule in creditoribus quibus res sunt obligate: nam qui potior est tẽpore. etc. ff. qui potio. in pig. hab. l. potior. et. l. creditor. vt. C. qui potior. l. si fundum. sed ab hoc videt obstare. ff. de priui. credi. l. priuilegia. vbi nõ ex tempore sed ex causa donationis etc. Quare distin guẽdũ est plenius aut enim oẽs creditores pretendunt ꝑuilegiũ reale: aut personale oẽs: aut quidã reale: aut quidã personale: alij nullũ: primo casu qñ omnes pre tendũt reale: aut conuentionale oẽs: aut omnes preto rium[a]: aut quidã pretorium et quidã conuentionale. Et oẽs conuẽtionale vel quasi: aut omnes tacitũ: aut qui dam expressum: et quidã tacitũ. Et si omnes expressum aut eiusdẽ temporis: aut diuersoꝝ. Si eiusdem tẽporis si quidẽ simul et eodeʒ actu sit obligata res admittitur vnusquisqʒ pro parte dimidia. Si separatim: nec appa ret qui primo contra extraneũ possessorem egit potior erit conditio possessoris. vt. l. si funduʒ. §. si duo. ff. de pi gno. Si diuersorum est nota regulaʒ et instantiã a regu la: regula est. Qui prior est tempore etc. ff. qui potiores in pigno. habe. l. potior. et. C. eod. titu. l. si fundum. Instã tia est inuenire in mutuante et in refectione. vt in auc. de equali. dot. §. his cõsequens. in princi. colla. vij. et. ff. qui potio. in pigno. hab. l. interdum. Item in negante se possidere qui postea conuictus pretendit hypothece. vt. C qui potio. in pig. ha. auc. item possessor. Iteʒ fallit in eo cuius pecunias res emittitur et expresse obligat. C. qui po. in pig. hab. Item fallit in muliere[b] que prefer tur prioribus habẽtibus tacitã. vt. ff. qui po. in pig. ha be. l. offidius. Itẽ fallit[c] in eo cuius pecunia militia emi tur. vt. C. de pigno. l. fina. et auc. qd obtinet. Item fallit in habente hypothecam ex instrumẽto priuato manu

habe. ⁊ glo. ⁊ Barto. in. l. interdum. ff. qui potio. in pigno. habe.

a ℭ Adde q̄ ista regula ſm Dyn. non solum hꝫ locum in hypotheca expressa: sed etiam in tacita: vnde sicut habens expressam hypo. anteriorem prefert oībus posterio. creditoribus hñtibus tacitam vel expressam hypo. vel etiā habens tacitam hyp. anteriorē regulariter prefert posterioribus creditoribus non solum habentibus tacitā: sꝫ ēt exꝓssam ⁊ fisco. ⁊ ita refert ⁊ sequit̄ celebris doctor. maria. sozi. de sen. in suo singu. trac. de ob. in xj. ⁊. xij. libellis. vbi q̄rit an obligatio debitoris offerētis bona sua ꝓiudicet creditoribus anterioribus hñtib⁹ exꝓssam vel tacitam hypothecaꝫ: vbi ꝯcludit q̄ꝺ non. ⁊ vide bar. bald. ⁊ sequa. in iuribus hinc ꝑ dyn. alle. ⁊ est distinctionē ⁊ not. per dy. hic vide I cō. pe. de ferra. i forma libelli. i auc. hypo. in glo. sup verbo eadeꝫ ob. col. iiij. ꝟsi. sꝫ pone. ⁊ cy. ⁊ barto. bald. an. ⁊ sal. l. vna. C. de priuil. dot. ⁊ cep. i can. clxxv. incip. vnl. regula cū duab⁹ sequen. ⁊ do. in post. leq. alle.

b ℭ Addꝰ q̄d differt tacitū pign⁹ ab exꝓsso. pe. ferrar. vbi. s̄. in. d. gloss. sub eadem obligatione col. ij. versi. deinde.

trium testium signato vt si agat aduersus eum qui nō habet instrm simile vel publicum. vt. C. qui potio. in pigno. ha. l. scripturas. Itē fallit in fisco agente ex causa primipili. vt. C. in quibus causis pig. vel hypo. ꝯhen. l. satis. Item fallit in agente funeralia. vt. l. ac si quis. §. si colonus. ff. de relig. ⁊ sump. fune. ⁊. l. impēsa. ⁊ ibi not. Item fallit in vendente pignus pretorium ⁊ hñte causam similem qui non prefertur: sed cum posteriori cōcurrit. vt. l. is cui. §. qui prior. ff. vt in pos. leg. Si oēs tacitum similiter hic referre eiusdē tēporis vel diuersorum: ⁊ si eiusdē non referre eodē vel diuersis actibus si nō apparet cui primo: nā semper inter se melior erit cōditio possidētis ꝗ extraneū occupantis. Et si omnes simul ad agendū concurrūt admittūtur vnusq̄sq; pro parte. vt. ff. de sal. l. inter. l. j. §. si colonus. ⁊. l. fin. ⁊. ff. de pigno. l. si debitor si diuersorum tēporum tunc qui potior ⁊c. vt hic. ⁊. ff. qui potio. in pigno. habe. l. insulam. cum similib. Sed quidam expressum ⁊ quidā tacitum: aut eiusdē tēporis: aut diuersorū: ⁊ si diuersorū: aut ꝓcedit tacita ⁊ sequitur expressa: aut ꝓcedit expressa ⁊ sequitur tacita: si precedit tacita ⁊ sequitur exꝓssa prefertur tacita etiam fisco. vt. C. rem alienam gerentē. l. j. scđo respon. licet glosa [a] circa fiscum dubitet. ff. qui potio. in pigno. habean. l. si pignus. Si precedit expressa tunc prefertur. vt. ff. qui potio. in pigno. habe. l. titius. in princip. ⁊. §. negociatorum. ⁊ C. eodem. l. si fundum. ⁊ de remissione pignor. l. si ignorare. Si eiusdem temporis videntur idem est quando vterq; profert tacitam vel vterq; expressam eiusdem temporis: quia tacita ⁊ expressa paribus passibus [b] ambulant: vt ex predictis apparet: quia mutuans in refectione prefertur habenti expressam sicut habenti tacitum. Preterea illud est speciale cuius contrarium generale. vt in aucten. de non alie. §. vt autē lex. sed speciale est in muliere que

preferṫur habentibus tacitā tantū: ꝛ sic in eo casu speciali fortioꝛ est expssa ꝙ tacita. ergo alias regulariter pares sunt. Si oēs pretoꝛiū an sunt oēs eius-dem tituli: aut oēs ex ꝯctu: aut omnes ex causa legati: vel oēs ex causa dam. infec. ꝛ tunc nō pōt peruenire ex tem-poꝛe. vt. ff. de dam. infec. l. si finita. §. si plures. ꝛ. §. iuli. ꝛ. l. pretoꝛ. §. eius rei. ꝛ C. de bo. aucto. iudi. possid. l. vlti. ff. de bo. aucto. iudi. possi. l. cum vnus[a]. ꝛ. ff. vt in poss. leg. l. is cui. §. qui pꝛioꝛ aut di-uersoꝝ: ꝛ tunc qui pꝛioꝛ est tempoꝛe: potioꝛ est in iure. vt. C. qui pot. in pig. babe. l. si decreto. ꝛ. d. l. is cui. §. postꝙ rei. Si quidā pretoꝛiū ꝛ quidā conuen-tionale[b] tūc q pꝛioꝛ tpe ꝛc. vt. ff. q pot. in pig. l. si ꝛ in re. ꝛ. C. vt in poss. leg. l. si postꝙ scdo casu. qñ oēs personales: aut sunt eiusdē tituli: aut diuersoꝝ: si eiusdē regulariter cōcurrūt non inspe-cta pꝛioꝛitate vel posteritate tpis. vt ff. de priui. cred. l. pꝛiui. ij. rñ. ꝛ. ff. de depo-siti. l. si hoīeꝫ. §. quoties. Fallit in dua-bus dotibus ab eadē substantia debi-tis: in qbus qui pꝛioꝛ est in tpe: potioꝛ est in iure. C. qui potio. in pigno. l. assi-duis. §. fi. Itē fallit in fisco. ff. de pꝛiuil. cre. l. qd quis si diuersoꝝ. si quidē sunt paria pꝛiuilegia concurrūt: si disparia magis ꝓuilegiati ꝑferunt. vt. d. l. pꝛiui-legia. j. respon.[c] ꝛ. l. si vētri. §. in bonis. ff. de priuile. credi. In tertio casu quā-do quidā reale: quidā personale: reale preferṫ. vt in. l. eos. C. qui pot. in pign. hab. ꝛ. ff. de pac. l. rescriptū. circa pnc. In quarto casu qñ quidam personale aliȷ nullū pꝛeferunt pꝛiuilegiati. vt. ff. qd cū eo. l. sꝫ an hic. ꝛ de pe. l. ex facto. §. fi.

a ℭ Adde ibi bar to. col. vlt. vñ. ve nio ad scdm. ꝛ in l. si decre. §. qui po. in pig. ꝛ bal. in auc. ei q. col. iiij. C. de bo. au-cto. iud. poss. vbi ponit qui dicanṫ creditoꝛes eius-dem titu. ꝛ glo. ꝛ bar. in. l. priuile-gia. ff. de his que in fraud. credi.

b ℭ Adde qñ cō currāt pign[9] pto riū ꝯuētionale. ꝛ iu. bo. i. l. fūdus. ff. de ann. lega. in interꝓ. ꝛ bal. ꝯsi. ccccl xvj. li. iiij. ꝛ qd differt ꝑtoꝛiū a ꝯuētionali. vide gl. bar. bal. pau. de ca. ꝛ alexā. in addi. ad bart. in l. j. ff. de pig. act. ꝛ de ferra. vbi. s. ꝛ abb. ꝛ fely. i. c. cū aliqb[9]. in ꝓn. de re iu. ꝛ spe. ti. de pig. ꝛ hyp. §. j. ꝛ ias. de may. in. §. seruiana. co lum. j. institu. de actioni.

ℭ Tu dic quod differat i mō ꝯsti tuēdi: ꝯuētiona-lē eniꝫ solo pꝛiuꝫ ꝯsensu ꝯbit: ꝑto riū ꝓo trāsitione nisi in casu. l. cuꝫ vni[9]. §. fi. cū. l. se. ff. de bo. auct. iu. possi. addit aliaꝫ dfiaꝫ alexā. in. s. alle. l. j. ff. de pig.

ac. f. q cū regrit discussio in pio-rio q̄ als regriṫ in ꝯuētiōali hy. itē aliā q credi-toꝛ accipiens pi-gn[9] ꝑtoꝛiū lꝫ nō sit idoneum libe rat debitoꝛ. l. a di uo pio. §. si pig. ff. de re iu. sec[9] āt in cōuētionali. l. creditoꝛ qui non idoneū. si cer. pe. ꝛ. l. si pꝛo mutuo. C. e. ti. ꝛ bar. i. l. nō est mirꝫ. in fi. ff. de pig. act. qd sit pig. iudiciale: ꝛ an ꝛ in quo a ꝑ toꝛio. vide gl. ru-bri. C. d ꝑto. pig. ꝛ meli[9] p alex. in l. a diuo pio. §. in vēditōe. ff. in an-tepe. co. de re iu. ꝛ q̄ sit dfia inter pignoꝛatitiam ꝛ hypothecariam. vide spe. in ti. de pig. in pꝛin. vñsic. qd si iudex. ꝛ vs. que aūt sit dfia.

c ℭ Adde ibi bar. q seqṫ dy. h. ꝛ doct. in. l. vna. C. de pꝛiuil. dot. ꝛ de ferra. vbi. s. col. vj. in fi. vñsic. mō venio. ꝛ quo ad cetera no. hic per dy. vide per ipsum de ferra. ꝛ adde bar. soꝫ. de senis in. l. j. colū. iiij. versi. iiij. not. cum seque. ff. so-lu. matri. ꝛ bart. bal.

§.fi.⁊ de priui.cre.l.ij.⁊.l.fi ventri.§.eo⁊ rō. ⁊ de ceſſio. bo.l.j.⁊.ij. In quinto qñ oēs nullū aut agit ad dationē quātitatis vel ſpēi vel generis aut ad factū: primo caſu aut erant bona poſſeſſa p creditores: ⁊ tunc omniū eſt equa ꝯditio: vñ ſi vni ſoluat revocat pro rata p alios. vt.ff.de his q in frau.cre.l.qui aūt.§.ſciendū.⁊.l.ait pre tor.§.ſi debitorē.in fi.ſi vero nō erant poſſeſſa per cre dit.ſi d̄bitor ſoluit: aut ſoluit.auct.iud.intercedēte: aut ſponte: aut inuitus: primo caſu qñ ſoluit iud. auctori tate nūc non eſt locus revocationi. vt.ff.que in fraudē cred.l.q aūt.§.apud labeonē. Scd̄o caſu qñ ſoluit ſpon te ſiue volēs: ⁊ tūc aūt oēs creditores pariter inſtabāt: tūc ſi debitorē vnigratificatus ſoluat: revocat pro rata p alios[9]. vt.ff.q in frau.cred.l.pupillus. Si vero oēs nō inſtabāt: ⁊ vni ſoluat: aut ſoluit a debitore ſponte: aut extorquet ab initio.ſi ſoluit: ſponte revocat per alios: vt palle.l.pupillus.⁊.d.l.q aūt.§. ſciendū.ff. q in fraud. cred.niſi mora erat periculū allatura: vt debitor: cū pe cunia fingebat: nec haberi poterat inde copia.vt in.l.ait p̄tor. §. ſi de bitorē.ff.de his que in frau.cre.l.ſi extorſit.iudicis auctoritate nō reuo cat.ff.de his q in frau.cre.l.qui aūt.§.apud labeonē. Si autē agatur ad factū aut petit; ⁊ in ꝯdēnationē deducit factū: ⁊ tunc ſi ſimul credito res ꝯcurrūt: prefert qui primo ꝯ̄rit vt.ff.loca.l.in operis. ſed ſi in con dēnationem deducitur intereſſe. idem ſeruatur qd̄ dictum eſt ſeruari debere: aut agitur ad quantitatem.vt.l.in operis. ⁊ de verbo.obliga.l. ſtipulationes non diuiduntur.§.celſus. Dynus.

bal.⁊ alex.in add. ad bar. in.l.in operis.ff.loca. a ¶ Adde qñ id qd̄ vnus ex pluribus creditori b⁹ a debitore exi gi debeat cōmu nicari. cum aliꝗs Bartho. ⁊ mod. in.l. pupillus.§. ff. de his qui in frau. credi. ⁊ Io. and.⁊ doc.in ru brica de oblig. ⁊ ſolu.⁊ bald.in.l. fi.in.q.q.ff.depo ſiti.⁊ ter. in.l.pe cunia. ⁊ ibi ſaly. in fi.C. de priuil. fiſci.

¶ Idem.

Qui ſentit onus: ſentire debet commo dum: ⁊ econtra.

¶ Sicut poſt venditionē perfectā omne cōmodum acci dens rei vendite pertinet ad emptorē: ⁊ ita omne incō modū accidere d3.vt.C.de peri.⁊ cōmo.rei vendi.l.poſt perfectam.ff. eo.l.id qd̄ poſt.item ſicut diminuta parte heredis ſcripti per cōtra ta bulas diminuit: ⁊ legato⁊ onus ita aucta parte ſcripti heredis per cō tra tabulas augetur ⁊ legato⁊ onus.vt.ff.de vulga.⁊ pupilla. ſubſtitu. l.⁊ ſi contra.in fi.iſta regula habet locum quādo circa cōmodum ⁊ in cōmodum; ⁊ per omnia par ratio ⁊ perſone ſuſcipientis cōmodum ⁊

incõmodum habilitas: ⁊ hoc patet per exempla. insti-
tu. de contrahen. emptio. §. cum autē. ⁊ de legi. parē.
tut. ⁊. ff. de lega. j. l. fi. ex toto. ⁊ de lega. iij. l. fi. ⁊ de vulg.
⁊ pupilla. substitu. l. ⁊ si contra. ⁊. C. de cadu. tollen. l. j.
§. pro secundo. ⁊ de furt. l. manifestissimi. §. sed cum in
secunda: sed vbi non est per omnia vtriusq; par ratio:
regula nõ procedit: vt est videre in. l. si quis aliena ne-
gocia gerens. ff. de nego. gest. ⁊ ibi not. ⁊ de procu. l. quā
propria. §. procurator. Item in casibus alijs not. in. l. si
quis. ff. de nego. gest. ⁊ in. l. si quis putat. §. j. cõmuni di-
ui. ⁊ pro socio. l. sed ⁊ socius. §. si in absenti. Item si non
est eadem persone conditio vel habilitas circa vtrũq;
suscipiendũ: vt si agnata proximior est cũ tractatur de
deferẽdo onere tutele. Nam ipse succedit in cõmodũ. i.
in hereditatē: ⁊ tamē nõ tenet̃ subire tutele onus: imo
defertur ad agnatum masculum in gradu remotiorē:
vt institu. de legitima patro. tute. §. j. ⁊. ff. de legitima
tute. l. j. §. interdum cum illud generale q̃ hic colligit̃.
⁊ in l. allegata. s. disciplinam contrariorꝫ eandem esse[b]
non videtur procedere: immo in genere videtur con-
traria: q2 per eum de vno cõtrariorꝫ p̄dicatur affir-
matio: de altero predicat̃ negatio: q̃ est eius opposi-
tum. vel q̃ idem est si de vno disponit affirmatio de
altero negatio. vt. l. de his. ff. d̃ his qui sunt sui vel alie.
iuris. ⁊ institu. de tute. in prin. ⁊. ff. de accu. l. qui accusa-
re. non est eadem disciplina: sed ꝯtraria. ¶ Propterea
patet q̃ dicitur ad dispositionē vnius contrariorꝫ se-
quitur remotio ⁊ destructio alterius. vt. ff. de verb. si-
gnifi. l. hec verba ille. ⁊ de insti. actio. l. sed ⁊ si pupillus.
§. si institutoria. ⁊ in auc. de manda. princi. §. neq; autē.
col. iiij. R̃ñdeo vbi de quolibet contrariorũ respondet̃
affirmando vel de quolibet negando simpliciter verũ
est eandē esse disciplinã contrariorũ. vt institu. de con-
traben. emp. §. cum autē. ⁊. C. de cadu. tollen. l. j. §. pro
secũdo. ⁊ de fur. l. manifestissimi. §. sed cum in secundã.
⁊ de vulga. ⁊ pupil. l. ⁊ si contra tabulas. ⁊ de lega. j. l. si
ex toto. in princi. ⁊ de legatis. iij. l. fi. tunc enim eadē est
in genere ⁊ eadem in specie: ⁊ eadem aliquantũ quãtũ
ad numerum: vt cum in eadem verborũ serie vtriusq;

a ¶ Adde ibi Io. fa. in p̃n. christo- fo. por. ⁊ Angel. are. in. ij. colũ. ⁊ omnis meret̃ ho- norē. vt no. bart. ⁊ bal. in amicissi mos. in prin. ff. d̃ excu. tuto. ⁊ vide hic Io. an. i mer- cu. ⁊ in. c. rationi ꝯgruit. ⁊ ibi dr. ⁊ que ibi dico. ⁊ bal. bar. ⁊ doc. in l. si is q. §. si quē questum. ff. com- mo. vbi limitant hanc regulã: vt ibi vide. ⁊ angel. in cõsi. lxxxv. in- cip. ex themate. col. j. versicu. iij. probatur.

b ¶ Adde bart. in. l. inter stipu- lantē. §. sacram. col. iij. ff. de ver. obliga. ⁊ in. l. in fundo. ff. de rei ven. ⁊ aliquid p Bald. in. l. fi. cir- ca. iiij. vel. v. col. C. de fideicom. ⁊ alex. in rubri. de acqui. possess. ff. ⁊ Bal. ⁊ Ang. are. post Io. fab. insti tu. de his q sunt sui vel alie. iuris in prin. ⁊ ibi chri stoso. por. in. iij. nota. ⁊ cy. bald. ⁊ Salyc. in. l. j. §. pro secundo. C. de cad. tol. ⁊ alex. in. l. si cõtra tabu. ff. de vulg. ⁊ pupil. subst. ⁊

dispositio traditur. Naꝫ tunc est eadeꝫ quantum ad numeruꝫ: qꝛ vna est verborum conceptio: que vtrūqꝫ contrarioꝝ disponit: sꝫ eo respectu: qꝛ diuersa disponit potest ratione defectus in plura particularia diuidi: ꝛ diuersa iudicari: sꝫ vbi de altero affirmatio ꝛ altera negatio est eadeꝫ disciplina ea ratione: qꝛ vno cognito habetur cognitio alterius. vt in palleg. l. qui accusat. ꝛ. l. j. ff. de his qui sunt sui vel alieni iuris. ꝛ institu. de tutelis. in princ. ꝛ. ff. de preto. stipu. l. j. §. stipulationum ea ratione. Ergo dicit̄ eadem disciplina: sed non dicitur eadem ratione dispositio contrariorum. Dynus.

℄ Idem.

In re cōmuni melior est ꝯditio prohibentis.

℄ Si habeo fundū tecum cōeꝫ: ꝛ tu velis edificare domū i fundo: ꝛ ego ꝓhibeo melior est ꝯditio ꝓhibentis q̄ꝫ tui edificare volentis. vt. ff. cōi diui. l. sabinus. sed vr̄ ꝙ melior sit ꝯditio faciētis q̄ꝫ ꝓhibētis. vt. ff. pro soc. l. cū duobus. §. item mela. ℄ Omissis solutionibus alijs q̄ sunt a veritate remote: dicēdū est qđ aut socius[a] vult facere aut reficere in loco cōi ad eum vsuꝫ ad quem res parata est: ꝛ pōt ēt inuito socio. vt ff. cōi diuidun. l. si edes. ꝛ pro socio. l. cū duobus. §. item mela. Aut ad eū vsum ad quē res parata non est: ꝛ tunc si interest ꝓhibētis nō fieri melior est ꝯditio prohibentis. vt. d. l. sabinus. ꝛ. ff. de seruitu. vrbano. predio. l. quidam vbe-

In. d. §. sacram. ꝛ Io. and. hic. ꝛ ēt moder. ꝛ Angel. in consi. lxxj. colū. ij. versic. item in ista.

℄ Adde ad istū l. si patronus. et quod ibi signaui in apost. ad euꝫ. in ver. inuicem si impediant. ff. de bonis liber.

a ℄ Adde ang. are. insti. de rerū diuisio. §. religiosam. ꝛ pet. de ferra. titu. pro here. vel re sing. in gl. sup verbo in futurum. ꝛ Bart. in l. si edib⁹ ꝛ. l. iter quos. ff. d̄ dā. infec. ꝛ in. l. si stipulatus fuero. ff. de ver. obli. ꝛ bald. l. d. §. religiosuꝫ. ꝛ in consi. cx. vol. ij. ꝛ cepo. tractatu de seruitu. d: pariete ꝛ muro. ꝛ vide textuꝫ celebrē. ꝛ ibi docto. in. l. iiij. d̄ edifi. priua. ꝛ in. l. si cum duobus. §. idem respōdc socius. ff. pro socio. Et Franci. de crema in suo singu. xcvij. incip. decidi vbi dicit doc. p d. §. idem respō. ꝛ. l. iiij. C. de edifica. priua. ꝙ si socius infra quatuor menses non ꝯtribuat nec sol

uat suo socio partem ꝛ portioneꝫ expensaruꝫ dicte refectiōis: ꝙ res cōis efficitur in totum socij reficientis vel reparantis. qđ no. Et vide Ange. aret. in. §. sequens. institu. de actionibus. ꝛ Cepo. cautel. cxxij. ad L. udoui. de roma in suis singula. incl. cōmunis res. ꝛ L. udo. bolog. in. l. ex parte. ff. familie hercisciū. in suis ꝑmis interꝑtationib⁹ de socio expendente pro re cōmuni reficienda. ꝛ glo. in. l. sabinus. hic per Dyn. alleg. p quaꝫ dicit bal. in. l. duo fratres. ff. de acquirenda heredit. ꝙ si duo habent domum cōmunem: ꝛ vno absente: alter solus habitet: non tenetur ad partem pensionis socij absentis vel non habitantis: quia visus diuidi nō potest nisi domus diuidatur. ꝛ refert Richar. malumb. dicentem fuisse ita iudicatum. ꝛ etiaꝫ Cyn. in. l. si quis putans. in princi pio ꝛ ibi Dynus.

ff.cōmuni diuiden.ꝛ tenet Bald. in.l.j.C.de testamē. ꝛ in.c.j.§. preterea ducatus. de prohibi. feud. alie. per Fede. ꝛ Pau. de cast. in pacta.l.j. de testamē.ꝛ Cepo. vero. in consi.liū.col.iij.versicu.ꝛ pro hoc.l.duo ꝛc. Ias. de may. in repet.l.quominus.q̄.xvj.ff.de flumi.ꝛ Saly.in.l.iubemus.C.de sacrosan.eccle.ꝛ Bartho.soci.de fenis in l.serui electione.§.habeo.ff.de lega.primo. ꝛ singulariter Paul de cast. in consilio cccxliij.i nouis.

sed Flo. de sancto Petro in dicta.l.sabinus.tenet contrarium. Et nota bene q̄ vidi de facto hic biturie: ꝛ adde Cardi.alex.in c. nicena.xxx. dist. colū.ij.versicu.si queritur. ꝛ aliquid per Felynū in.c. cū omnes. colū. viij.versic. in eadem glo. de consti.ꝛ petr. de ancha.ꝛ Abb.in c.j. de immunit. eccles. ꝛ Bald. in consil.cex.primo volu. ꝛ Abb. in consilio. lxxxiij. lib.j.ꝛ alex. in.d. §. labeo.vbi ponit plures questiones ad materiam.

a ℭ Adde quando fit melior conditio occupantis ꝛ etiā in plurib⁹ procuratorib⁹ solidū datis.bart.bal.alex. ꝛ mod. in.l. si pluribus. ff.de leg.j.ꝛ bar.bal.ꝛ alex.in addi.ad bar.i.l.pluribus.ff. de procura.ꝛ Io.an. de sancto Gemi.in c.si duo.§. de p.

rius.§.cum parietem. ꝛ hoc casu potest intelligi regula: aut nihil interest phibentis: ꝛ potest fieri eo inuito. vt.ff.de serui.vrba.predi.l.fistulam.§.penul. ꝛ fina.habita tamē distinctione vtrū iure seruitutis facere vel reficere velit: q: tunc non potest.vt.ff.de serui.vrb.predio.l.parietem.aut iure cōmunionis: ꝛ potest; vt.d.l. cū duobus.§. idem respondit. Item contra regulam videt illud generale quo cauet q̄ in re vel cā pari melior est cōditio^a occupantis.vt.ff.de leg.j.l.pluribus. ꝛ de verbo.obliga.l.si titius.ꝛ de procura.l.pluribus.ꝛ de offic. cōsul.l.j.ꝛ.§.de procu.c.si duo.lib.vj. sed hec regula loquit in ea re que pro parte sua indiuisa ad plures pertinebat.leges vero cōtrario loquunt in eo iure qd̄ distinctū est in vnius executionē qui primo occupauerit litē contestādo: lite enim contestata sibi querit executorē insolidū: ꝛ alterius insolidum excludit nisi in casibus enumeratis in.c.si duo.§.de procura.

ℭ Idem.

Contra eum qui legem dicere potuit apertius est facienda interpretatio.

ℭ Si vendo domū ꝛ tēpore venditionis ꝛ traditionis dico stillicidia vti nūc sunt ita sint videor dicere q̄ domui vēdite ita debeatur a vicinis seruitus stillicidiorum recipiendorum non econtra q̄ domus vendita debeat seruitutē vicinis.vt.ff.de seruitu. vrba.pred. l.si arborem.§.hec lex.ꝛ de contrahen.emptio.l.cum in lege.ꝛ.l.labeo.ꝛ de pac.l.veteribus.ꝛ de euic.l. q̄ libertatis. Sed opponit ꝛ videt q̄ interpretatio non sit facienda contra proferentē.ff.de cōtrahen. emptione.l.si in emptione. sed ibi verba fuerunt prolata ab emptore; ꝛ ideo si interpretatio cōtra eum insequēdo tenorem

eu. ꝛ abb. ſicc. in c. non iniuste. de pcur. ꝛ que not. Io. an. in c. cum plures. de officio dele. s̄. eo. lib.

a ℭ Adde quo modo fiat iterp̄tatio in ɔctibus. Dy. in r̄la in obscuris. ꝛ bar. bal. alex. ꝛ doc. mod. in l. veterib⁹. ff. de pac. ꝛ bar. i. l. ea lege. ff. loca. ꝛ bal. in ɔſi. cccxiij. vol. ij. abb. post Inn. in c. olij. de ꝟb. ſig. ꝛ abb. in c. certificari. ꝺ sepul. ꝛ Fely. in c. cām. col. j. de rescri. Et qn̄ i iudicijs. vide bart. in l. p̄torijs. ff. de stip. p̄to. ꝛ in l. j. C. de legi. ꝛ pau. ꝺ ca. in ɔſi. cxcij. in nouis. ꝛ dy. ꝛ q̄ ibi dixi in r̄la cū sint partium. Quid in snīa. vide bar. i. l. ij in j. q. ꝛ i. l. ab execu tore. ff. de app. ꝛ bal. in l. iij. C. de li. p̄te. ꝛ bar. bal. ꝛ sal. post cy. i. l. ij. C. de sen. ex pe ri. reci. ꝛ alex. in addi. ad bar. i d. l. ab executore. ꝛ ibi ludo. bolo. in scꝺis interp̄. ꝛ in confessione. vide Cy. in l. ij. §. qꝺ obseruari. C. de iura. calū. ꝛ bal.

istius regule. Item videt contra regulam. ff. loc. l. ea lege. vbi fit interpretatio pro locatore q verba protulit: sed ibi fauore locatoris pactū erat appositū: ꝛ ideo non dʒ fieri interpretatio contra eum: ne offendatur regula qd̄ fauore ꝛc. vt infra eo. c. qd̄ ob gratiaʒ. Et qꝛ iura sunt varia circa materiam istaʒ: ideo vtile est plene distinguere[a]: qꝛ aut ambiguitas interp̄tatione indigens repitur in cōtractu: aut in cōfessione: aut in iudicio: aut in snīa: aut in stipu. pretoria: aut in priuilegijs a lege prelatis: aut in vltima voluntate. Si in ɔtractu aut valere potest ɔtractu ſm interpretationē vtriusqʒ. Si ſm interpretationē alterius tm̄: aut ſm interp̄tationeʒ alterius tantū illius interpretationem sequmur ſm quem interpretatio cōtractus valere pōt. vt. l. quoties. ff. de verbo. obliga. ꝛ de rebus dubijs. l. cuʒ querit̄. Si ſm interpretationē vtriusqʒ valere pōt: ꝛ tunc inspicimus. verisimilius. s̄. eo. c. inspicimus. ꝛ. ff. eod. l. semper in stipulationibus. ꝛ l. semp in obscuris. si verisimilius non appareret: tunc habet locum regula. vʒ. q fiat interpretatio cōtra proferentem in cuius potestate sint verba late ɔcipere. vt. ff. de pac. l. veteribus. ꝛ de seruitu. vrba. predio. l. arborem. §. hec lex. ꝛ de contrahen. emptio. l. labeo. ꝛ l. cum in lege. ꝛ. l. si in emptione. ꝛ de verboꝝ obliga. l. stipulatio ista. §. in stipulationibus. ꝛ. l. qui ex pluribus. ꝛ. l. quicqd. si in confessione cogendus erit dicere confessus certum. vt. ff. de confess. l. certum. al's fieret interpretatio contra eum. vt. ff. de interroga. actio.

l. j. C. de ɔfes. col. xxxij. ꝛ bar. ꝛ ibi alexā. in addi. in l. de etate. §. qui tacuit. ff. de iterrog. actio. Quid in stipulatione. vide bart. in l. j. §. fin. ꝛ in d. l. in p̄torijs. ff. de preto. stipu. ꝛ Bart. alex. in l. in conuentionalib⁹. ff. de ver. oblig. Et de ea interpretatione q̄ fit in priuilegijs. vide barto. in l. oēs populi. ff. de iusti. ꝛ iure. ꝛ Inn. ꝛ abb. in d. c. olim. ꝛ felyn. in d. c. cām. ꝛ alex. ɔſi. cclx. lib. j. Quid in legibus. vide abb. in d. c. certificari. ꝛ docto. s̄. alleg. ꝛ cardi. alexā. in c. moyses. vij. dist. Quid i statutis. vide bar. in l. j. ꝛ ibi bal. cy. ꝛ sal. C. de legi. abb. ꝛ fely. in d. c. cām. de rescrip. ꝛ alexā. in ɔſil. xxxvj. col. iij. in princi. vol. iiij. Quid in testamētis. vide bart. in l. si quis a filio. §. j. ff. ꝺ lega. ij. ꝛ dy. ꝛ que ibi dixi in regula q̄ a iure cōi. ꝛ in regula in obscuris. ver. ad secundū de vlti. voluntate. ꝛ ibi in

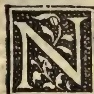
addi.j.z.ij.z adde ad supradicta Andre.barba.in repeti. rubri. de fide instru.col.di xij.versi.ij.facit. Adverte ad vnum singu. quod contractus dubij recipiunt modum z formam ex cõsuetudine si non sunt aliter declarati:ex conuentione partiũ.vt est glo.z ibi Lud.bolog.in secũdis interpre.in.l.quod si nolit.§.quia assidua.ff.de edil.edic. pro quo vide tex.in.l.semp in stipulationibus.ff.de reg.iur.z Ange.in consi.ij. z in cõsil.clviij.z dixi in tract.de offi.z potest. in prima questio.
℄ Adde quod notaui in apost. ad bal.in.l.iter omnes.ver.quod enim. z quod ibi posui in apost.in versicu. rudis.C.cõmuni diuidũ. z dixi supra in apostil. ad istum in regul. non est sine culpa.in versicu.iudicauit. Et adde vnum singul. dictum quantũ ad materiam interpretatiõis quod incip.declarandi voluntatem dico in casibus in quibus declaratio recipitur non prescribitur spacio mille annorum. ita singul. Bald. in.l.potens.post princi.C. de pac. quem ibi alij sequuntur.refert z sequitur Girardus de petra sancta. singul.suo.xxvij. incip. libero arbitrio vbi etiam ponit quod declaratio vel interpretatio fieri nõ potest post mortem.

l.de etate.§.qui tacuit.argumẽ.ff.de ven.inspi.l.j.§.qd ergo.quod de iure nouissimo intelligendum videtur si respõdere iubet anteq̃ se absentet:al's enim esset contra eum tanq̃ contumacẽ:prout ratio dictauerit. vt.s. de confes.lib.vj.Si in iudicijs erit interpretatio facienda per pferentẽ siue verba fuerint plata per actorẽ siue per reũ.vt.ff.de iudi.l.si quis intẽtione.z ibi not. z de regu.iur.l.in ambiguis orationibus. z.l.ꝯhendo.§.j. si in sñia tũc iudex qui protulit si est de maioribus interpretabit dictũ suum in sñia:alias non liceret sibi interpretari sñiam suam:sed delegati sui tantũ. vt.ff.de appel. l.ab executore.in prin. z ibi plene nota. actorum tamẽ verba mutare possent sñie tenorẽ z in totum peruertere.vt.ff.de re iudi.l.actoꝝ ꝟba.Si in stipulatione pretoria:tunc pretoris erit interpretatio. pertinet enim ad eum.ff.de preto.stipu.l.in pretorijs.z.l.j.§.vlti. ℄Si in priuilegijs interp̃tatio ptinet ad eum qui priuilegium cõcessit.vt.ff.eo.l.neratius.z de vulg.z pupil subst.l.ex facto.circa princ.Si in verbis a lege prolatis ad solum principem pertinet interpretatio necessaria z que oẽs astringit.vt.C.de legi.l.impiali.Si in vltima voluntate ipse testator poterat interpretari.vt.ff.de testa.l. heredes palã.§.j. Si interpretatus non fuit tunc aut valere põt legatum ꝟm intellectũ heredis z legatarij:aut ꝟm intellectum legatarij tantũ:si legatarij tm̃ illum intellectum assumimus.ff.de lega.j.l.apud iulia.§. si titius. z de rebus dubijs.l. quoties. z.l.vltima. Si ꝟm intellectũ heredis z legatarij tunc aut est ambiguitas in voluntate relinquente:aut in volũtate adimente.si in relinquẽte sequimur quod est minimũ. vt.d.l.apud iulianum. §.seio.z de lega.iij.qui concubinã.§.cum ita. z.l. minimus.Si in adimente aut est incertitudo rerum z personarũ:aut personarũ tantũ:aut rerum tantũ. primo casu in nullo valet adẽptio, secũdo casu valet ademptio in

a ℭ Adde q̃n actus ꝯ bonos mores possit iuramẽto firmari. Bal. in. l. pacta que cõtra. in prin. C. de pac. in. l. nõ dubiũ. in. xvij. op. C. de leg. ꝛ in rub. de cõdi. ob turpẽ cau. ꝛ bar. in. l. si qs pro eo. in primo mẽbro. ff. d' fideius. ꝛ in. l. stipulatio hoc modo cõcep. ꝛ ibi alex. ff. de vb. obl. ꝛ alex. in. d. l. pacta q̃ ꝯ. ꝛ Imo. in. c. cũ ꝯtingat. in. xxj. char. de iureiur. ꝛ Bal. in ꝯsi. cxvj. in prin. li. j. ꝛ Abb. in. d. c. cũ ꝯtingat. ꝛ cald. i ꝯsi. xix. tim. de cõsti.

vtroqꝫ casu. tertio casu valet adẽptio in maiori: ꝛ remanet legatũ in minori. ꝛ hoc ꝓbaẗ. ff. de reb. dub. l. si fuerit. ꝛ ibi not. ꝛ de adimen. lega. l. iij. §. si duobus. ꝛ de legatis. ij. l. si ita scriptum. in fi. Dynus.

ℭ Idem.

on est obligatorium contra bonos mores prestituꝫ iuramentum.

ℭ Si iuraui hominem occidere vel furtum facere tale iuramentũ non est obligatoriũ: qꝛ contra bonos mores[a] est prestituꝫ. ꝛ istud est generale q̃d iuramentũ prestitum cõtra bonos mores: vel contra leges non est obligatoriũ nec firmat rem de qua agiẗ. vt. s̃. de electio. c. vbi. ꝛ. c. qꝛ sepe contingit. ꝛ de rebus ecclesie non alie. c. ij. quia que ꝯtra bonos mores sunt impossibilia reputanẗ de iure. vt. ff. de condi. insti. l. filius. ꝛ. l. electiones. ꝛ. l. quidam. sed impossibilium nulla est obligatio. vt. s̃. eod. c. nemo põt. ꝛ. ff. eo. l. impossibiliũ. ergo nec eoꝝ q̃ sunt cõtra bonos mores. Sed opponiẗ ꝛ videẗ ꝙ iuramentuꝫ confirmet ea que sunt de iure ꝓhibita. ecce de iure ꝓhibitũ est reꝫ minoris alienari. vt. ff. de reb. eoꝝ. l. j. ꝛ tñ alienatio ꝑ iuramẽtũ cõfirmaẗ. vt. C. si aduer. venditorẽ. l. j. ꝛ in auc. sacramenta[b]. Iteꝫ ꝓhibita est de iure fundi dotalis alienatio. vt C. de rei vxo. actio. l. vnica. §. ꝛ cũ lex. ꝛ tñ confirmatur ꝑ iuramentũ[c] mulieris. vt. s̃. de iureiurã. c. ij. lib. vj. Iteꝫ prohibeẗ valere pactũ per ꝙ filia dotata renunciat future successioni paterne. vt. C. de pactis. l. pactum q̃d dotali. ꝛ de collationibus. l. pactum. ff. de suis ꝛ legitimis heredi. l. vltima. ꝛ tamen cõfirmatur per iuramẽtum. vt. s̃. de pactis. c. ij. libro. vj. Sed dic aut sunt prohibita propter turpitudinẽ sui: ꝛ tunc iuramentum nihil

ℭ Adde bar. soci. in suo trac. falle. regu. fal. j. q̃. ꝛ vj. ꝛ pet. phflip. cor. consi. suo. lx. incl. vbi e in lr̃a. in vol. iiij. ꝛ vide anto. de petra. in repeti. l. j. in. lr̃ã. effectu. ff. de iure iur. videlꝫ an iuramentum ꝯ bonos mores ciuiles ꝛ naturales sit seruandum.

b ℭ Add' ibi ex. bart. bald. salx. ꝛ docto. moder. ꝛ Abb. ꝛ Imol. in d. c. cum contingat. de iureiurã. ꝛ abb. sicc. in sua disputatio. incl. plen. stante statuto. multuꝫ singulare.

ℭ Adde omnio Ant. de petra in repe. in. l. j. §. vlt. effectu. ff. de iure iuran. vbi plene tractat de materia ista. ꝛ ibideꝫ lxx. effectu. ꝛ ad mate. apost. seq. vide vbi. ä. effectu. x.

c ℭ Adde doc. marie de sancto gemi. in. d. c. ij. de iureiuran. supra eo. lib. ꝛ Imol. in

operať: vt hic. ꝛ in iuribus.s̄. alleg.ad idē. Aut in priuilegiū vel fauorē perso ne: ꝛ tunc iuramentū illius persone^a in cuius fauorē inducitur prohibitio est obligatoriū ꝛ cōfirmat rem de qua agi tur. vt in auc.sacramēta.ꝛ.s̄.de iureiu rando.c.ij.ꝛ de pac.c.ij.lib.vj.

¶ Idem.

Dolo facit q petit q restituere opoꝛ tet eundem.

¶ In marito qui petit do tem qui est in casu restōnis rationabi liter potest intelligi: qꝛ cum esset ipse restiturus si haberet dotē penes se dolo videť facere: qꝛ petit: vt hic. ꝛ.ff. de doli excep.l.dolo.ꝛ de regu. iur.l.in condēnatione.§. dolo. Sed opponitur ff.soluto matrimo.l.si socer.§.lucius^b. vbi amittitur maritus ad petendā do tem que erat in casu restitutionis: sed dicendū est q ille.§. declarat ꝛ distin guit effectū istius regule: qꝛ aut est re stiturus eidē: aut alij. si alij cessat re gula: alś ad oēs ꝓcuratores actoꝝ ab agendo repelleretur: qꝛ qđ petunt re stituturi sunt dño qđ est absurdum ꝛ incōueniens: ꝛ tractatus totus de ꝓ curato. redderet inutilis si eidē a quo petit tunc regula locum hꝫ. vt.d. §.lu cius. Item contra regulā videtur. C.ad legē iuliam de vi publica.l.si quis a se fundū vbi petit sibi reddi possessionē sibi violenter ablatam. ꝛ nihilominus postea poterit super dominio conue niri: ꝛ conuentus restituere cogetur. ¶ Dixerunt quidam q hec regula lo

d.c. cū cōtingat. ꝛ ange.are.insti. qui. alie. licet.in pn.ꝛ bart.in.l.si quis pro eo.ff.de fideiusso.

a ¶ Adde qđ bar.i.l. stipulat. hoc mō cōcepta. ff.de ver. obli.di cit dy.nō intelle xisse istā regulā in hoc q Dy.di cit q pactum de succedēdo pōt iu ramento firmari ꝓut ibi vid p eū in pn.ꝛ alex.col. ij.ꝟ. ex his etiā. ꝛ bar.in.l.si quis pro eo.ff.de fide iusso.ꝛ i.l.pactū. pen.de ca. Ias.đ may. ꝛ Alex. C. de pac.ꝛ in.l.fi.ꝛ ibi bal. C. eo.tñ pactū de nō suc cedēdo iuramen to firmatur.vt tꝫ Bar.ꝛ doc.etiam supra alle.ꝛ imo. in.c.cū cōtingat. in.j.mēbro.de iu reiur.ꝛ cōiter te neť ꝫ Dyn.licet bal.in.c.j.§. mo rib⁹. teneat opi. dy.si de feu. fue. controuer. inter dñm ꝛ agna.ꝛ vi de bald.consilio eccl xix. vo.iij.ꝛ i ꝯsi.cxxxiij.eo.vo lu. ꝛ dñi de rot. deci.dcccl.in an tiq.titu.de pac.ꝛ oldr.ꝯsi.cxxxij.ti tu.de pact.ꝛ ple ne per lud. ro.in l. q supstitis. ff. de acqrē. here. ꝛ alexā. ꝯsi.xxvij. li.iiij. sed qđ filia dote ꝯtēta renū ciauit successio ni pr̃ne ꝛ mater ne cū iuramento pater vel mater in testō legat ei dē: q̄riť an possit cape relictū sibi i testō patris vel matris nō obstā te renūciatione. dic q si.c. vt tenet spec.tit.de testa. §.j. ver. pone fi li⁹ fecit.ꝛ ibi Io. and.in addi. ꝛ tꝫ bal.in cōsi.ccliij. li.ij. ꝛ Oldr.ꝯsil. cexciiij. ti.đ pac. ꝛ adde ad nota. hic decisi. capel. ccccclvj. ꝛ Ioā.ꝛ Imo.consi.j.ꝛ di xi late in. §. col. vij.de test. li.con sue.biturig.

b ¶ Adde ibi bar.ꝛ doc. mod. q licet hec regu la habeat locum contra petentem ꝛ restituere de bentem. vt in iu ribus hic p dyn. alle.tñ intelligiť qñ agit ex perso na ꝓpria: sed nō ex iure alterius: qꝛ nō pōt obijci hec exceptio: vt dicit hic Dyn.in fi.ꝛ illud.d.fran. are.in.l. ex duo

cum bz in petitorys tm̃ ꝛ non in possessorys qȏ falsuz est. vt pz. ff. de car. edi. in. l. iij. §. cause. ꝛ no. in palleg. l. dolo. ꝛ de iudi. l. si de vi. ꝛ de reg. iu. l. inuictus. §. cui damus actionẽ. Et ideo distingui opz in possessorys[a]: qꝛ aut agit iudicio adipiscende aut retinende aut recuperande possessionis. In primis duobus scilz adipiscende ꝛ retinẽde regula locuz habet. In tertio vero idest recuperande locum non habet: quia spoliatus ante debet restitui q̃ de proprietate queratur. vt dicta. l. si qs ad te fundum. ꝛ. C. si per vim vel alio modo. l. j. ꝛ de donatio. inter viruz ꝛ vxo. l. si maritus. ꝛ de agricol. ꝛ censi. l. si coloni. ꝛ ff. de iudi. l. si de vi. ꝛ ad legez iuliam de vi publica. l. qui certi. §. si de iure. ꝛ iō quod hic dicitur peti debet largo modo poni: idest agendo iudicio pretorio vel possessorio adipiscende vel retinẽde possessionis: ꝛ quod subycit restituere: scilicet eidem: secus si aly: vt superius ostensum est. Dynus.

¶ Idem.

Non est in mora q pōt exceptione legitima se tueri.

¶ Effectus more afferentis dãnuz debitori sunt plures: vt dictum est. s̄. eo. c. mora. ꝛ ab omnibus predictorũ omnium effectum excipitur is pōt defen-

bus. in prima ꝛ vlti. col. ff. de duo. re. per ter. in. l. vianius. §. ij. ꝛ ibi Lud. bolo. in scdis interp. ff. de fideius. ꝛ vide Ioã. fa. in. §. in bonefi. in gl. j. ꝛ ibi ang. ꝛ Ias. de may. ꝟ. que sit dria inter exceptionez ꝛ compẽsationis ꝛ doli. insti. de act. ꝛ gl. ꝛ bar. in. l. q̃ inuicẽ. ff. de ꝯdi. inde. bal. alex. ꝛ lud. bol. in scdis interpt. in. d. §. in cius. ꝛ lud. ro. in ꝯsi. cclij. col. iij. ꝛ spe. ti. ꝺ salarijs. §. iij. ꝟ. sed pone. ꝛ hic Io. an. i gl. ꝛ gl. ꝛ doct. in. c. ex lrís. de restit. spo. ꝛ no. bz doc. in. d. ꝯsi. ꝙ ista regula hz locũ qñ incōtinenti restitutus est qd acceptit: sec[9] si ex interuallo. casus ē in. l. fi. §. j. ff. vt lega. no. ca. ꝛ adde bal. in. c. j. §. possessiones. vcr. ꝛ no. ꝺ pace cōstã. col. x. ꝛ hic phil. fran. ꝛ Franci. de crema in suo singu. cliij.

a ¶ Adꝺ an in possessorijs habeat locuz regula dolo facis ꝛc. Bar. in. l. naturaliter. §. nihil cōe. ff. de acqr. poss. ꝛ abb. sicu. in. c. in lrís. iij. col. ꝺ rest. spol. ꝛ q̃ dicit Dy. in regu. qui ad agendum. et ludo. bolo. in. l. j.

§. quid vis a me. in scdis interpte. ff. qꝺ vi aut clam. ꝛ bar. in. l. j. in prin. ff. quoꝝ legatorꝫ. Quid si inter duos principes vel cōitates facta est par: ꝛ facta sunt capitula vt restituant ablata particularibus ciuibus: an istis restitutionibus que debent fieri possit opponi regľa dolo petis dic ꝙ sic. istꝺ est singulare verbum Bald. ꝛ aureum mēti tenendũ. in. c. j. §. possessores. de pace constan. in vsib. feudorum. ꝛ tenet Fran. de crema in suo singu. cliij. incip. facta est par inter duos principes. Et qñ querit an exceptio doli ꝛ sim. possit opponi in iudicio poss. Tu dic quod potest opponi in iudicio possessorio recuperandi si incontinẽti probari potest. non aliter. vt not. Ang. in. l. ille a quo. §. si de testamento. in fi. ff. ad trebellia. per glo. in l. si de vi. ff. de iudi. pro quo ē tex. ꝛ glos. in. l. dolo. ff. de doli excep. ꝛ in alleg. l. vt. ff. quorum legato. not. scriben. in. l. secũda. C. de edicto diui adri. tollend.

a ℂ Adde q̄ dicatur ⁊ fit exceptio. Abb. ⁊ Fely. in rub. de exceptio. in princi. ⁊ ang. are. instit. de excep. in rubrica.
b ℂ Adde q̄ ille qui pōt se tueri exceptione nō dicitur esse obligatus. vt dicunt bal. ⁊ lud. bolo. in secū. interpreta. in. l. menia. §. fundus. ff. soluto matrimo.
c ℂ Adde q̄ si stipulatio penalis committit̄ ⁊ qua actione possit cō sequi. barto. Cy. bal. saly. ⁊ mod. in. l. nuda. C. de ꝯhē. ⁊ cōmit. stipul. ⁊ bar. bald. pau. de cast. ⁊ singul. alex. in. l. ita stipulatus. in. ii. col. de ꝟb. obli. ⁊ bar. in. l. si pupillus. ff. de ꝟb. ob. ⁊ in. l. petēs. ⁊ docto. in. l. si pacto. C. de pactis.

sione legitima se tueri. vt. ff. si certum peta. l. lecta. ⁊ de verb. obli. l. si pupillus. ⁊ de reg. iu. l. nulla. Exceptio autem legitima[a] dꝫ intelligi oīs illa que nō potest ope replicationis elidi. Naꝫ si exceptioni obstaret replicatio haberetur pro non legitima: qꝛ qua rōne nihil interest vtrū quis non habeat ipso iure actionē vel habeat eaꝫ que possit per exceptionē excludi. vt. ff. eo. l. nihil. Eadē nihil interest vtrū quis non habeat exceptionē vel habeat eam que possit ope replicationis excludi cum ita se habeat replicatio ad exclusiōeꝫ exceptiōis sicut exceptio ad exclusionē actionis[b]. vt. ff. de exceptio. l. ij. ⁊ hoc etiaꝫ confirmat̄ ex eo qđ reus in exceptionibus in quibus excipiendo ponit seu asserit vices actoris sustinet. vt. ff. de probatio. l. in exceptionibus. ⁊ de exceptionibus. l. j. Sed cōtra regulā potest de iure ciuili opponi: qꝛ lege cauetur q̄ si ꝓmisisti aliquid nudo pacto: ⁊ si non faceres promisisti penā per stipulationē quod agi potest ex stipulatione: vt cōsequenter id fiat quod in pacto deuenit: al's si non fiat cōsequit̄ penam in stipulatione deductaꝫ. Cum ergo pena debeatur ratione more: ⁊ mora nō potest esse vbi petitio non est. ⁊ pena non ꝓcedat ex nudo pacto. vt. ff. de pactis. l. iurisgentium. §. sed cuꝫ nulla. seqtur qđ non possit esse in mora ⁊ ꝓpterea nec penam cōmitti. vnde videt̄ obstare. C. de pactis. l si pacto. Et si respōdeat̄ sicut primo modo respōdent glossatores iuris ciuilis: videlꝫ qđ vbi erat debitum qđ vno modo debebatur: saltem naturaliter non erit sufficiens respōsio: qꝛ regulariter de iure ciuili sola naturalis actionē non parit. vt dicto. §. sed cum nulla. ⁊ de verboꝝ obliga. l. creditores. Et ideo secūda respōsio melior daretur ⁊ magis cōmunis: al's conueniens litere legis contrarie: nam ibi non agit̄ ad id qđ debetur: ex nudo pacto: sed ad id qđ debetur ex stipulatu: ⁊ pretextu eius cōsequitur forte q̄ nudo pacto debet̄: al's cōseqtur forte qđ in stipulatione deuenit. sed ꝯ hanc responsioneꝫ est valde illa. l. si pacto. qꝛ nuda pactio precessit stipulationem penaleꝫ. ergo stipulatio[c] non cōmittitur nisi lite contestata super pactione nuda: ⁊ ꝓpterea non potest ex ea agi. vt. C. de contrahen. ⁊ cōmitten. stipulatio. l. nuda. Et si respōdeas q̄ ibi fuit lis contestata super pactione nuda diuinare est; respōdebis ergo q̄ sicut quādo stipu-

latio penalis incipit a pactione nuda: & lex disponēdo permittit agere ex sti pulatione penali nondum cōmissa: vt metu eius pareatur pacto precedēti. vt in.l. si puncto. & est ratio in vtroqz casu ne contractus in totū constituatur inutilis si nihil relaxaretur de iuris subtilitate. vt.l. si pacto. q2 permittit agi ex stipulatione nonduz cōmissa eidē: qđ est cōtra cōmune. vt.ff. de ver bo. oblig. ita stipulatus. & de verbo. signi.l. cedere diem. & dicta.l. nuda. Relaxaretur similiter: quia permittitur agi etiam lite contestata super pacto nudo: qđ similiter remotum est a iure cōmuni. vt in.l. iurisgentium.§. sed cuz nulla. & C. de pac.l. legem. & de pac. cōuen.l. prima. sed de iure canonico. hoc fm iure cōmuni sine dispēsatione procederet: cum nudum pactum ita pariat actionem: sicut vestituz: supra de pactis.c.j. Dynus.

b ¶ Adde an ex nudo pacto oriaᵗ actio de iure canoni. doc. in.c.j. de pac. in antiquis. Bal. & ibi alex. in addi. col. vij. in.l. cū qs. C. de iur. & fac. igno. & bar. alex. in l. iurisgentiū.§. igiᵗ.ff. de pac. & Bar. in.l. quintus.ff. manda. & Innoc. in.c. nouit. ø iudi. dat nobis vnam bonam cautelā: cōsequēdi id quod nobis est promissum nudo pacto. vbi videas etiaz per moder. & fely. & Alex. in dicta.l. legez. C. de pactis. & lud. roma. in consi. xxx. & Bal. in.l. petēs. §. allega. col. fin. in repe. padua. & tex. singu. in.c. iuramenti. xxij. q. v. & Alex. in consi. xvj. in.ij. volu. & latius in consi. xcij. col.ij. per totum. lib.iij. & angel. areti. in.§. in personam. colū. pe. institu. de ac. Ex q̄ infert bal. in.d.l. petens. q in terris imperij inter laycos & in foro cesaris seruaᵗ decisio iuris ciuilis: in terris vero ecclesie seruaᵗ ius canonicum: qđ simpliciter inter clericos seruaretur vbiqz. & p bal. in auc. ad hec. colū.ij. in fi. cum principio sequēti. C. de vsur. & Ange. in repeti.l. si certis annis. C. de pact. vbi in.ij. col. dicit q in terris imperij laycus contra laycuz potest agere ex nudo pacto in foro ecclesiastico per viam denunciationis euangelice. & ad predicta vide Ioan. bapti. de sancto seueri. in suo eleganti tracta. & de pac. in. q. xlij. versi. vij. & Bal. in.l. de diuisione. in fi. C. famil. herciscun. & Io. de Imol. in consil. cij. col. iij. versi. itez obijcitur quarto. & sup omnes fely. multum celebre in.d.c.j. colū. j. versi. circa. q. irritā. de pactis. vbi ponit regulam iuris ciuilis negatiuam secundo aliquid cōtra opinionem canoni. tertio corroborat cōmunem opinionē. & quarto ponit nomen declarationis: & profecto nō reperitur tā per antiquos q̄ modernos melius ordinatum & elegantius scriptum. & vide Io. andre. & bal. in prohe. decreta. qui dicunt actionez ex promissione in catelonia nō oriri.

¶ Adde ad hāc apostillam dum querit an ex pacto nudo oriatur actio. istam in.§. colū. iij. & ibi do. meum do. Iaso. may. insti. ø act. nu. v. eundē Ias. in.l. iurisgentiuz. §. sed cum nulla. post ple.ff. de pact. no. bal. plene in.l. si diuisione. nume. tertio. versicu. sed iure cano. & ibi posui in apostil. ad ipsum. in versic. oritur pactio. C. famil. herciscun. & in auc. ad hec. nume. xiij. C. de vsur. Fely. in.c. ecclesia sancte Marie. col. xvj. versi. tertius effectus. de consti. Bartho. sozi. in suo tracta. fallen. regul. ix. fallen. ix. & quid vtroqz iure & qui simpliciter in preal leg. regu. ix. Ro. consi. xxx. alex. cōsi. xvj. & qd aūt. volu.ij. & cōsi. liij. vo iij. & adde q cotam iudice ecclesiastico pōt laycus agere ex pacto nudo. no. bu. in.c.j. in princip. de probatio.

qđ est ita verum: vt eps non posset statuere vt ex nudo pacto nō possit agi. ita notat panor. in c. dilec. in prin. de iudi. Et nō tradas obliuioni vnū singu. dictū bar. in l. si fideiussor. §. quidā. ff. māda. qꝫ inter mercatores: ꝛ vbi agitur de bono ꝛ equo pactū nudum ꝓducit actionē. ita ꝛ no. bal. in l. si pro ea. C. māda ꝛ ibi Saly. idē Bal. in l. ij. C. de ꝓsti. pe. lꝫ ꝯtrium tenuerit ꝛ malc. ro. in l. filiusfa. ff. de dona. Et inquantum dictū est. s. pactū nudū obligare ꝛc. Intelligo hoc ꝓcedere qñ in eo ē causa expssa. al's p errorē ꝓmisisse p̄sumitur. ita not. abb. in c. si cautio. ꝟ. nūc intro. ꝛ ibi fely. in ꝓn. de fide instru. ꝛ p hoc limitabis. c. j. ꝛ. iij. de pac. ꝛ c. iuramenti. xxj. q̄. v.

a ℭ Adde q̄ dicā in seq. apo. incip. adde qñ gesta per pupillū.

b ℭ Add' bar. in fi. ꝛ ibi doc. mod. C. de fruct. ꝛ lit. expē. ꝛ bal. in c. ij. §. in qbus. de ꝯsue. recti feu. ꝛ ibi cardi. alex. ꝛ bal. in l. qđ fauore. col. j. versi. venio ad exemplū. C. de legi.

c ℭ Adde qñ ꝓcedit qꝫ in fauorē alicuius introductū est in eius lesionē non dꝫ retorqueri. cy. bar. bal. ꝛ Saly. pau. ꝛ Ias. in l. qđ fauore. C. de legi. ꝛ bart. bal. ꝛ mod. in l. nulla. ff. de leg. ꝛ Fely. in c.

ℭ Idem.

Uod ob gratiā alicuius cōceditur: non est in dispendiū retorquendum.

ℭ Ob gratiā ꝛ fauorē minoris est inductum nō possit esse in iudicio sine tutoris aucto. vt. C. de aucto. p̄stā. l. clarū. ꝛ qui legi. perso. l. momētarie. ꝛ ideo si litigauit sine tutoris auctoritate vel curatoris: sīqdem ferē snīa contra eum non valet ipso iure. vt. C. qui legi. perso. l. j. ꝛ si aduer. reꝫ iu. c. l. cum ꝛ minores. ꝛ. ff. de re iu. l. acta. §. contra indefenso. ꝛ. l. ꝯ pupillus. sed si feratur pro eo valet. vt. C. de procu. l. non eo minus[a]. Item in gratiam ꝛ fauorē minoris inductū est qđ petere possit restōneꝫ in integrū contra vēditorē: ergo si petit ꝛ noluit vti beneficio in integrū restōnis cōcesso nunqd aduersarius eius inuito minore possit vēditionē rescindere: dicēdū est qꝫ non[b] ne qđ in fauorem minoris induciē in eius lesionē retorqueē. vt. ff. de mino. l. si iudex. Item inductū mere in fauorē pupilli cui mouet cōtrouersia de statu ꝛ bonis qꝫ qđ differaē vsqꝫ ad tpa pubertatis: qd ergo si hꝫ ꝓbationes pro se facientes in promptu: non erit differenda: sed p̄senti cognoscēda ꝛ examināda: ne qđ in eius fauorē ꝛc. ꝛ de carbo. edi. l. iij. §. oue. Item cōfirmaē regula: ꝛ traduntē eius exēpla. ff. de leg. cōmis. l. ij. ꝛ de in dieꝫ adie. l. sabinus. ꝛ. C. de fide instru. l. plures. ꝛ de secundis nuptijs. l. generaliter. §. in his autē sicut hec[c] regula continet veritatē ꝛ eius cōtraria vera est: si aliquid introductū est in alicuius penā vel odium nō debet in eius vtilitatē ꝯuerti. vt. ff. de lega. j. l. si seruus plurium. §. qui autem. ꝛ de interdictis ꝛ relega. l. relegatorum. §. vltimo. ꝛ. l. sequen. ꝛ not. in auc. de heredi. ꝛ fal. §. si vero. ꝛ ideo est opponendum ad vtrunqꝫ per

ordinem. Et primo ad primū videt enim ei obstare.l.
in qua cauetur ꝙ impubes non potest adire heredita-
tem etiam locupletē sine tutoris auctoritate: ergo qđ
inductū est in eius fauorē videt in eius lesionem redi-
re.vt.ff.de auctori.tuto.l.obligari.z institu.de auctori.
tuto.§.neqꝫ. ℂ Dicendum est ꝙ quedam sunt in qui-
bus certum est conditionē pupilli meliorē constitui: z
in illis valet factum a pupillo etiam sine tutoris aucto
ritate[a]: ne qđ in eius fauorē zc.vt.C.de procura.l.non
eo minus.z de auctori.prestan.l.j.z institu.de auctori.
tutorum.in princip. Quedā sunt in quibus certum est
cōditionē pupilli deteriorē cōstitui vt si quis se obliget
vel vēdat cum dāno suo vel actionē cedat in his factū
sine tutoris auctoritate non tenet. vt.C.de aucto. pre-
stan.l.ij.z.iij.z de inutili stipulatione.l.j. Quedaꝫ sunt
in quibus dubium esse potest vtrū pupilli conditio con
stituatur melior: vel deterior: vt in hereditatis aditio-
ne: qꝛ habere potest latētia onera: z in his factuꝫ a pu-
pillo sine tutoris auctoritate non tenet.vt.d.l.obligari.
z.§.neqꝫ.z hoc est in fauorē pupilli in oneribus impli-
cetur.vt.ff.de acquirē.heredi.l.more ciuitatis nostre.
z.l.pupillus. ℂ Secundo opponitur ad primā regulam
de iure quo cauet si vendo vina exceptis acidis z mar
cidis z emptor velit acida non potest: licet in eius fa-
uorē videatur pactum appositū.vt.ff.de pericu. z cō-
mod.rei vendi.l.si vina. Dicunt quidaꝫ ꝙ lex cōtraria
locum habet quādo fauor inducebatur per pactuꝫ: re-
gula vero quādo per legē vel priuilegiū ꝙ nihil est: qa
in his que in fauorē inducta sunt post pactum locū ha
bet regula vt patet.ff.locati.l.eadem lege.z de lege cō
missoria.l.ij.z.iij.z de in diem adiec.l.sabinus.vnde di-
cendū est ꝙ fauor ampliat priuilegiuꝫ: quod supra vel
extra ius cōmune cōceditur. vt.ff.ad municip.l.j. z.C.
de thesaur.l.vnica.lib.x.sed lex si vina.nihil inducebat
per pactū extra vel supra ius cōmune: z ideo non pro-
prie pertinet ad materiam huius regule. Tertio videt
contra regulam.ff. quod quisqꝫ iuris.l.j. vbi dicitur ꝙ
si impetro ius iniquuꝫ illud retorqueri debet in lesio-
nem meam aduersario postulante. sed distinguenduꝫ

dilectus.in.ij.&.
octaua conclu.&
refert. in.c. tuis.
post prin. & test.
&si.in ter. z spec.
in titu.de test.§.
ij.&.xxxvj.z bal.
cō. cccxxix. ante
fi.lib.j. z Felyn.
post an.barb. in
c.fellerimus.co
lū ij. versi.no.ex
ter.de iudi.
a ℂ Adde quan
do gesta per pu
pillum sine tuto
ris aucto.valeāt
gl. z bar.in.l.j.ff.
de nouat. z in .l.
pupillū.§. pupil
lus z singu. in.l.
obliga.ff. de au-
cto.tuto.q ponit
distinctionē dy.
hic licꝫ de eo nō
faciat mentionē.
z vide bal. chri-
stoforū por. z ibi
Ias.in addi. Ioā.
fab. z ang. & are.
insti.de aucto.tu
to.in prin. Sꝫ qd
in iudicijs. vide
Cy. Bart. Bald.
Ang. Saly. z ale
xan. in.l. non eo
minus. C. de p-
cura. z Io. fab. z
ange. areti.in.§.
neqꝫ.insti. & au-
cto.tut. z decisio.
capel.tholo. de-
cisio.cij. z alexā.
in.d.l. non eo mi
nus. Et not. ꝙ si
pupillus careat
tutore: z etiā nō
possit habere eo

est sicut distinguitur in.l.iij. eodem titu. videlȝ q si concessum fuerit ad postulationē[a] meā: tunc hȝ locum.l.contraria.sed si non ad postulationē meā tunc habet locum regula. Quarto videtur cōtra regulaȝ.ff.de iure anulo.l.ij. vbi sentētia lata pro ingenuitate facit euȝ qui pronūtiat ingenuus pdere ius aureoꝝ anuloꝝ. Sed dicendū est q non operat illud directe snīa:sed tacita renūtiatio illius q petijt se pronuntiari ingenuū.eligendo enim vnum de duobus contrarijs: videtur tacite renūtiare alteri. vt.C. de codicil.l.vlti.ꝛ de furtis.l.j.ꝛ iō ad id cui renūciasse videtur per electionē alterius nō dȝ regressus dari.vt.s̄.de ele.c. vt quis.lib.vj.ꝛ.ff.de.l. cōmisso.l. si fundus.§. elegāter.ꝛ.l.post diem. ¶ Quinto opponit de.l.pridē.C. de questio.vbi serui vel liberi paterni vel materni etiaȝ in fauorē domini vel patroni nō torquētur:sed ratione cōnexitatis:qꝛ si prosequeret q̄ō ecōtra eū testis pro vtraqȝ parte deponere debeat. vt.C. de epis. ꝛ cle.auc.si iudex[b]. ¶ Sexto oppo. de l.die sabbati[c].C.de iudeis.vbi sicut iudei non possunt conueniri die sabbati. ita nec possunt alias conuenire:sed ibi priuilegiuȝ non stetit finibus cōcessionis:sed vltra concessit ꝑpter equalitatē inter litigatores seruandā ꝛ inequalitatem vitandā.C.de fruc. ꝛ lit.expē. l.vltima.ꝛ de prox. sac.scri.l.in sacris. ¶ Septimo opponit de.l. inter socerum.§.cum inter[b].ff.de pactis do.sed vbi conuentio tacita a ꝯrio sensu conuentionis expresse precepta debet haberi pro cōuentione expressa sicut in-

piā in iudicio sit so lus ipse adire hereditatem: vt est glo.singu. sm la doui.roma.ꝛ ladoui.bolo.in pri mis interpret.in l.de pupillo. §. si quis ipsi pretori. ff.de no.ope.nūcia. ꝛ alexā. in.l. bonorum. in vlt. colū.§.versi. tertio limita.C.qui admit. ad bono. possess.possunt licet Lud.barto.ꝛ doct. in dicto. §. si quis ipsi pretori velint contrarium. ꝛ adde bal. in dicta.l. qd fauore.col.ij.ꝛ alexan.in.l.id.§.ad\ missimur.ff.de acqui.possess.

a ¶ Adde dy. ꝛ que ibi dixi.s̄.in regula i iudicijs prope fi.ꝛ dyn.j. ea.regula. in.vj. opp. ꝛ ibi in addi.ꝛ Fely. sand. in.c.sanctoruȝ.in princ. de rescrip.

b ¶ Add ibi alexan.imo.in add. ad bar. ꝛ ibi cy. ꝛ bar.ꝛ bald.latius in.l. presbyteri.C.de episco. ꝛ cleri.

c ¶ Add ibi barto.ꝛ doc. ꝛ bart. in.l.j.§. nunciatio.ff.de no.ope. nuncia.ꝛ ange.ꝛ alex. post bar.in l.fi.C. de iure deli.ꝛ alexā. in.l. iū.ver.iij.limita. ff. qd cuiqȝ iur. in alium stat.

d ¶ Add q bar. in ꝯsi.cxxx.reprehēdit dy. circa intellectuȝ dicti.§. cum inter. in. q. pater dedit dotē pro filia:ꝛ stipulatus est dotem sibi reddi. solu. matrimo. morte filie sine libe. an ea mortua cuȝ liberis debeat restitui dos vel cedat lucro viri vel eius filijs. ꝛ dy. videt tenere hic: qd cedit dos lucro viri.ꝛ ipȝ sequit bal.ꝛ etiam imo.in.l.si cū dotem.in prin. ff.so lu.mat. ꝛ ideȝ tȝ cy.in.l. qd fauore.C. de leg. sed bar. contrarium tenet in.d.l.si cū dotē. ꝛ in dicto consi.cxxx.ꝛ ꝯsi. cxxxvij. maxime attenta cōsuetudine generali de qua i.l. dos a patre.C.sol. matri. qꝛ remanet apd liberos heredes matris.ꝛ pau.de cast.in.d.l. si cuȝ dotē.ꝛ bal. in auctē. sed si qs. C. de secun.nup. tenent q dos spectet ad heredes

tellectus perceptus a cōtrario sensu legis expresse pro expressa lege habet. vt.ff.de testa.l.ex eo. ⁊ de test. qui testō.§.mulier. ⁊ ideo casus ille non est contrarius regule: qꝛ pactū expressum nō torquetur in dānū: sed tacitum a contrario sensu expresse ꝯuentionis percipit.

¶ Ad contrariā autē regulam oppo. videtur enim ꝙ id qd̄ indultum est in penam vel odium retorqueatur in fauorē: qꝛ inductū est in penam ⁊ odium tutoris suspecti ꝙ a tutela remoueatur tanꝙ suspectus: ⁊ tamē conuertit ad eius cōmodum: qꝛ non tenet vlterius de pulchro administrationis neglecte. vt.ff.d suspe.tut.l. decreto. Itē inductū est in penā ⁊ odiū illoꝝ qui de militia per ignominiaꝫ remittūtur ꝙ non possunt morari in vrbe vel alibi vbi imperator sit. vt.ff.de his q̄ notan. infa.l.ij.§.ignominie. ⁊ tamē conuertit ad vtilitatē eorū: qꝛ excusant a tutelis q̄ deferunt in vrbe. vt.ff.de excu.tuto.l.sed ⁊ milites.§.sed ignominia missi. Sed dicē dū est ꝙ idē actus nō pōt esse cā imediata pene ⁊ premij. vt.d.l.relegatoꝝ.§.fi. ⁊.l.seq. ⁊ de neg.ge.l.siue hereditaria. ⁊.C.de hereti.l.curiales. ⁊ de tute.l.ne qs. sꝫ cā mediata ⁊ remota esse pōt: delictū eniꝫ est cā pene. pena vero cā inhabilitatis ad aliquē actū vel offm̄ iudicanduꝫ inhabilitas vō cā remotionis ab actu: remotio aūt cā exemptionis ab onere īminēte occasione act⁹. vt.d.l.decreto. ⁊.d.l.milites.§.sꝫ ignominie. sꝫ ꝯ p̄dicta vr̄.ff.de his qb. vt indi.l.j. vbi delictū est cā ꝓpria quasi pene ⁊ p̄mij: sed diuersitas psonaꝝ ⁊ rerum q̄ibi erat tollit ꝯrium: nā ibi respectu fisci meret: ⁊ iō consegtur premiū: respectu aūt legati delingt ⁊ iō petit penam.

mulieris qsi pater stipulat⁹ est sibi ꝗ̄ psi: secus si filie. de quo vide late per Alex. in d.l. si cum dotē. col. vj. ver. successione. extra glo. oppo. ⁊ Ioā. pet. de ferr. in forma libelli. quo vxor agit ad do. ⁊ v̄su. in ꝟbo dicite domine. in princi. ⁊ benedi. de plūb. in repe.l.dotem. solu. matri. ff. ⁊ Io. de imo. in cōsilio. lxiiij. ⁊ Io. calde. in consil. j. de dona. inter virum ⁊ vxorem.

a ¶ Adde ꝙ ea q̄ sunt iducta in odiuꝫ non debēt opari fauorē seu ex eodē facto cō sequat qs p̄miū ⁊ penaꝫ bal. in.l. nulla. in fi. ⁊ docto. moder. ff. de legi. ⁊ Alexā. in addi. ad bart. in d.l. qd̄ fauore. ⁊ Dyn. in.l. decreto. ff. de suspe. tuto. vbi distiguit co mō quo hic glos. ⁊ doct. in.l. siue hereditaria. ff. de neg. gest. ⁊ Albe. de rosa. in dictiona. in litera actus. ⁊ pulchre fely. in.c. dilect⁹. ij. col. ij. ꝟs. iiij. conclusio. de rescr. ⁊ in.d.c. in-

¶ Idem.

Nullus ex consilio dūmodo fraudulenter nō fuerit: obligatur.

¶ Si dedi tibi cōsiliū vt pecuniā tuam potius in cōmerciū ꝙ in emptione p̄diorū cōuerteres: ⁊ male tibi acciderit: qa forte merces naufragio sunt submerse ⁊ dubitatur an ego tenear. distinguit qꝛ aut

tellerimus. col. ij. ver. no. ex ter. in fi. de iudi. a ℭ Adde quādo quis ex consilio teneatur. gl. in. §. opere. insti. de oblig. que ex deli. ꝛ glo. in. l. ij. §. fi. ff. manda. ꝛ Bart. in. l. non solum. §. si mandato. col. iiij. versic. veniamus. qui tenet opi. Dy. hic. ꝛ etiam alex. in addi. ff. de iniur. ꝛ bal. in. l. non ss minus. C. de accu. ꝛ Bar. ꝛ doct. post glo. in. l. sepe. de ver. signi. ꝛ bald. in. l. ob hec verba. vbi multa singula. dicit. ff. de his qui no. infa. ꝛ in. l. data opera. col. xxiij. C. qui accu. non pos. ꝛ in. l. metū. C. qd metus cā. ꝛ in. l. j. col. j. ꝛ. ij. C. de ser. fugit. ꝛ cano. plene precipue Fely. in. c. j. col. iiij. ver. secundū membrū. de officio deleg. ꝛ Saly. ꝛ moder. in. l. j. C. de rapt. virgi. ꝛ doc. in. c. sicut dignuȝ. maxime fely. colū. iiij. in prin. versi. no. vbi ponit regulam cum pluribus fallen. ꝛ vi de Pau. de leaȝ.

dedi^a consilium bona fide: ꝛ tunc non teneo: aut frauduleter: ꝛ tunc teneo: ꝛ hoc dicit regula ꝛ confirmat. ff. eo. l. consi. ij. manda. l. ij. §. vlti. sed videt de cōsilio teneri etiā si non fuerit fraudulentū. vt. ff. ꝛ manda. l. si remunerādi. §. si tibi. in fin. sed ille. §. debet intelligi quando alias factus non fuerit quare distinguendū videt: qꝛ aut datur cōsiliū ꝯhenti: aut dat consiliū delinquēti. Si cōtrahenti aut erat alias ꝯcturus: aut nō: si non erat ꝯcturus tenet is qui consilium dedit. vt. d. l. si remunerādi. §. si tibi. sed si erat alias ꝯcturus tunc locum hꝫ distinctio regule: qꝛ si interuenit fraus in consulente tenet vt hic. ꝛ. ff. eo. l. consilij. ꝛ de dolo. l. qđ si cum scires. ꝛ de furtis. l. falsus. § si qs mihi ꝛ man. l. ij. §. tua. ℭ Aut si datur consiliuȝ delinquenti varie sunt opiniones mihi autem videtur ꝙ aut is cui consilium datur non erat illud facturus: aut erat illud facturus: si non erat illud facturus simpliciter tenet qui cōsilium dedit. vt. ff. de iniur. l. non soluȝ. §. si mādato. ꝛ. §. proculuȝ. ꝛ. §. attilicinius. Sed si erat alias facturus aut prebuit consiliū ꝛ nō opē: aut opē non cōsilium: aut cōsilium ꝛ opē: si consilium tantū tenet qꝛ non opꝫ laudando mali causa augeri. vt. ff. de seruo corrup. l. j. §. persuadere. ꝛ. C. de fur. l. si quis seruo. si opeȝ tantū sine consilio principali ꝛ secūdario non tenet. vt. ff. de fur. l. si pignore. §. qui ferramenta. si consilium ꝛ opem non est dubium ꝙ tenetur. ff. de verb. sig. l. sepe. §. item dubitatum est. ꝛ insti. de oblig. que ex delicto nascuntur. §. sepe. Dynus.

ꝛ Cardin. in. c. j. de pe. vbi est notabilis tex. ꝛ angearet. in. §. duplum. col. ij. ꝛ in §. omnes autem. ꝛ ibi las. ꝺ may. colū. ij. de actio. insti. ꝛ Ang. are. in tract. suo maleficio. in verbo sempronium. in qđ. pe. ꝛ fin. ꝛ ibi in additio. Ang. de aretio. ꝛ Bernar. land. ꝛ vide Ludo. de rom. in suis singularib⁹. folio. xxj. colum. tertia incipit. in contractibus. et Angel. de peru. in. l. j. C. de nilic agerib. ꝛ Alber. de gandi. in tracta. malefici. tit. de quibus. q. v. item pone ꝙ aliquis dixit mihi se velle ꝛ quid ꝺ persuasore instigatore: hortatore: auctore: actore. vide docto. supra alle. vnde supra eccl. xxxvij. a malo consiliario serua animā tuā. ꝛ adde C epo. vero. in ꝯsi. xxxiiij. multum singulariter.

ℭ Adde quando alleg. Roma. singula. fol. xxj. ꝛc. ꝙ debent euȝ allegare singul. cclxxxvj.

Idem.

¶ Idem.

Exceptionē obijciēs nō videt̃ de intētiōe aduersarij cōfiteri.

¶ Si opponat cōuentus exceptionem facti siue intētionis vt q2 negat se debere: certū est q2 nō videt̃ confiteri de intētione actoris: q2 cōfessio ⁊ negatio directe ꝯtraria sunt. ⁊ ideo ad positionē vnius non seqtur positio alterius: sed remotio. ff. de verb. sig. l. hec ver. ⁊ de institu. l. sed ⁊ si. §. instro. in auc. de mā. prin. §. neq3 aūt. s3 si opponat exceptionē iuris vt pacti de nō petēdo rei iudicate iurisiurandi prescriptionis ⁊ similes[a] an videat̃ tacite ꝯfiteri de interesse actoris: ita qđ actor releuetur ab onere ꝓbandi intētionē dubitat̃: ⁊ primo videt̃ q2 non: qa verba simpl'r prolata referri debēt ad propriā significationē ⁊ non abusiuā. vt. ff. de lega. iij. l. non aliter. §. titius. ⁊ de ver. sig. l. nepos. sed exceptiones iuris sunt proprie exceptiones: q2 excludūt actionē cū illis. ff. de excep. l. ij. ⁊ ibi not. ite3 q2 indefinita equipollet vli: sed hic. ⁊. ff. ō excep. l. non vtiq3. loquitur indefinite: ergo videt̃ oēm speciē exceptionis cōprehendere: mihi aūt videt̃ q2 aut excipiendo aliquid simpl'r negat: aut excipiēdo aliqd ponit si negat: vt in exceptione nō numerate pecunie: ⁊ nō numerate dotis vez est q2 nō vr̃: ⁊ fateri de intētione actoris vt hic. ⁊. ff. ō exce. l. nō vtiq3. sed si excipiendo ponit: aut simpl'r: aut sub ꝯditio. si simpl'r: ⁊ q2 dicit sibi pactū factū ō nō petēdo soluis-

a ¶ Adde an ⁊ qn̄ excipiens vel replicans videat̃ fateri intentionē aduersarij. Lud. de ro. in l. cū muliер. colū. v. ⁊ ibi bald. in repe. xx. col. ⁊ Jo. de imo. ff. solu. ma. ⁊ bal. i. l. alia. C. ō his q. vt indi. ⁊ p alexā. plene in l. decem. col. vij. ff. de ver. ob. ⁊ fely. in c. cum venerabilis. col. iiij. vbi an ⁊ qn̄. de exc. vbi ponit regula3 q2 nō fatetur: ⁊ sex casus exceptos a regula ꝑdicta. ⁊ vide singu. ange. are. in rub. insti. de excep. col. xx. Et an dicens se absolutū videat̃ fateri excōicatū. vide abb. sicc. in c. venerabilē. colū. pe. ⁊ sic. adde an ꝯfessio possit pro pte acceptari: ⁊ pro pte nō. Bart. in l. si quidem. C. de exce. ⁊ Bald. [illegible] age. cum geminiano. C. de transactio. Alb. de ro. in dictio. in ista exceptione vtendo. ⁊ Cepol. in caute. lxxxix. vbi etia3 ponit de iuramē to delato reo an sit indiuisibili vel non. de quo vide

singulariter Signo. de homod. ⁊ sal. in quodam eoz ꝯsilio posito in fine tractatus maleficiorum dn̄i Bonifacij de vitalinis: qđ incі. supposito statuto ciuitatis mediolani. qđ posui in fi. li. cō. hitu. ⁊ add. ibi vide. ⁊ gl. sup verbo malignātiu3. in c. cupientes. ⁊ ibi do. de. s. Gemi. de elec. s. eo. ⁊ vide bart. in l. non vtiq3. ⁊ ibi alex. in addi. ff. ō excep. ⁊ cy. bal. ⁊ saly. i. d. l. si qdē. ⁊ cy. ⁊ doc. i. l. ij. C. ō don. inter vi. ⁊ vxo. ⁊ bart. singulariter in l. cu relі⁹. §. idē q̄sijt. ff. ō lib. le. ⁊ bal. in l. vna. C. ō cō fes. ⁊ Dyn. in r'la nullus. ver. vnde mihi vr̃. ⁊ ludo. bol. in l. si te. C. de inge. ⁊ ma. in primis interpre. ⁊ alex. in cōsil. ij. col. pe. in fi. vol. iiij. ⁊ Fely. ⁊ ibi phi. simo. in addi. in c. examinа. de iudi. col. iiij. ¶ Adde lanfrā. in c. qm̄ ꝯ. §. confessiones. nu. xij. addi. in ꝓfi. acceptura. panor. plene l. c. bone me-

moile.lo.ij.in ver.cōfessio.nu.xxix.de postu.pla.in.c.cū venerabilis.nu.j.in ver.vi detur.ꝛ phi.fran.excep.in ver.actoris intentionē.an.j.dixi in apost.in stilo parla. parte.j.titu.de excep.versicu.item si quis.

a ℭ Adde qn excipienti incūbit onus probādi.Bar.ꝛ ibi Alex.in addi.in.l.j.ver. itē op.ff.de excep.ꝛ bal.in.l.si ex cautione.col.ij.C.de nō nume.pe.bar.imol.ꝛ moder.post dy.in.l. in illa.ff.de ver. obliga.

se vel ꝛ absolutū esse:tunc de sola exceptione tractādū est absqꝫ eo ꝙ actor intētionē ꝓbauerit[a]:sed si negat: ꝛ sub ꝯditione ponit:qꝛ dicit se non teneri:ꝛ si appebit se teneri dicit pactū factū de non petendo:tunc non vi ꝯfiteri de intētione actoris:ꝛ iō non afficit onere ꝓbā di exceptionem:nisi actor ꝓbauerit intentionē suam ꝛ hec ꝓbantur.C.de excep.l.si quidē.ij.ꝛ.iij.responso.

ℭ Idem.

Que cōtra ius fiūt:debēt vtiqꝫ pro infectis haberi.

ℭ Si res ecclesie vel pupilli alienātur contra iuris formā ꝓ nō facto[b] habet:cū ipso iure nō tenet eo ipso:cū facta fuit ꝯ̄ iuris ꝓhibitionē. vt.s̄.de reb.ecc.nō alie.c.iij.lib.vj.ꝛ.C.de sac.san.ecc.l. iubemus.ꝛ de admi.tut.l.lex q̄ tutores.ꝛ de p̄diis minor.l.j.Et ideo ex tali alienatione nec trāsfert dn̄iū:nec parat prescribēdi titulus.vt.C.d̄ prediis mino.l.si predium.ꝛ de auct.prest.l.euꝫ qui.ꝛ de vsuc.pro emp.l.si. ꝛ prealleg.c.ij.lib.vj. ℭ Sed cōtra regulaꝫ videt obstare[c]:qꝛ certū est ꝙ furta:homicidia:adulteria:ꝛ crimina seu delicta cōtra leges cōmittunt.vt.ff.de iniur.l.j. in prin.ꝛ tn̄ nō habent pro infectis.naꝫ si haberent pro infectis:nulla pena pro his iponeret. Itē impossibile ē illud qđ est factū nō esse factū.vt.ff.de cap.ꝛ postli.re. l.bello.§.facite.Dicūt glossato.iuris ciuilis ꝙ regula locum hꝫ tm̄ in his q̄ de iure sortiunt effectū:qđ vi pueriliter dictū:imo de his q̄ de iure ipediunt sortiri effectū:qꝛ sunt ꝯ̄ ꝓhibitionē iuris. Sꝫ pp reuerētiā dicēdū est[d] ꝙ substineri possit ꝙ hec regula loqtur đ his q̄ de iure sortiunt effectū.i.q̄ sunt alias de iure pmissa vt pacta vel silia:sed qn̄ nō fiunt ſm iuris formā:intelligunt ꝓhibita:ꝛ pp hoc non sortiunt effectū de iure. Clarius

b ℭ Adde bart. in.l.cū hi.§.eam transactionem.ꝛ ibi bal.post glo. ff.de trāsac.ꝛ gl. bar.ꝛ alex.i addi.in.l.obses.C. de p̄diis mino.ꝛ bar.in.l.cū lex.ꝛ ibi alex.in addi. ff.de fideiuss.

c ℭ Adde dy.ꝛ que ibi dixi in regula peccatū.in iij.addi.

d ℭ Add ad dicta hic p dyn.cy. bar.col.ij.bald. col.v.ꝛ saly.in.l. nō dubiū.C.d legi.ꝛ aliqd p fel. in.c.ij.in.j.not.d testi.ꝛ abb.in.c. qđ ad ꝯsultationē.in.ij.not.d re iud.ꝛ p pe.d anchа.in.c.j.d ꝯsti tu.ꝛ bart.in.d.l. cū lex.ff.de fideiuss.ꝛ in.l.si is q. col.xvij.ff.d vsucap.ꝛ Cy.in.l.j. C.de hered.act. ꝛ pulchre Henri. boic.in.c.ex lris. de spōsa.sꝫ ꝙ dy. hic obmisit vnuꝫ s.qn lex imponit penaꝫ an statim annullet ꝛ irrita

autē dici pōt q regula loqtur in his q̄ sunt de iure ꝓhibita: sicut euidēter v̄ba ostēdūt hic. ⁊ C. de legi. l. nō dubiū. tñ in his q̄ de iure sunt ꝓhibita quedā reperiunt: quoꝝ effectū pōt retractari. i. ad primū statū reduci: ⁊ executio impediri: put donationes vēditiones ⁊ ceteri ꝯctus testamenta ⁊ snīa ⁊ in his proprie procedit effectus regule. Quedā sunt quoꝝ effectus nō pōt retractari. i. ad primū statum reduci: vt homicidiū ⁊ similia. homo enim mortuus reduci nō pōt ad vitā nisi virtute solius dei: ad illā nō extēdit q effectus regule. Itē oppo. iure cauet snīa sub ꝯditione ferri non dz: ⁊ tamē si feratur lata tenet. vt. ff. qñ app. sit. l. j. §. biduuz. ¶ Item relegato ad tēpus nō debent adimi bona: ⁊ tñ si adimātur: tenet adēptio. vt. ff. de interdi. ⁊ rele. l. relegatoꝝ. §. ad tēpus ergo ea q̄ fiunt ꝯ ius: non habētur pro infectis: est tñ dicendū q vbi simplr ꝓhibent iura ⁊ non vltra ꝓgrediūtur annullantia factuz: ꝯ prohibitionē iuris non valet: ⁊ pro infecto habet. vt in. l. nō dubium. C. de legi. ff. de tutel. l. mutuo. §. sub cōditione. ⁊ de testa. tute. l. certaruz. ⁊. l. seq. in his duobus casibus proprie loquit ⁊ intelligitur regula: sed vbi vltra ꝓgredit ⁊ tractat qualr annullat dando actionē vel exceptionē: vt pz in his q̄ dolo vel metu fiunt: qḋ fieri non debuit: factū tenet: sed tenere non vr̄ cōsiderato effectu: qꝛ nihil interest vtrū qs actionē nō habeat an possit p exceptionē excludi. vt. ff. eo. l. nihil itereſt. Item cum vltra progredit confirmando factū illicite: qḋ fieri non debet: fa-

gat actū. vt dicit barto. in. l. j. ff. de his q̄ pro nō scripto q latiꝰ examinat. ⁊ ibi moder. in. l. ꝓtor. §. j. ff. de noui ope. nū. ⁊ vide q̄ dixi in li. ꝯsue. bituri. de matri. §. j. co. lū. iij.
a ¶ Adde bar. ⁊ bal. in. d. l. nō dubiū. ⁊ ibi alex. in addi. ad bald. ⁊ bar. bal. ⁊ saly. i. l. cū iudex. C. de sen. ⁊ interl. om. iudi. ⁊ ange. are. in. d. §. biduum. ⁊ abb. ⁊ fely. in. j. qd ad ꝯsultationē. in pn. de iud. ⁊ alex. ꝯs. lxxxiij. in vlt. col. p totū vol. iiij. ⁊ adḋ q snīa interlocutoria siue diffinitiua lata expsse ꝯ regulā iuris cōis est nulla: lz reperiantur aliqui casus excepti: in q bus saluari posset illa snīa. ex q̄ illi casus speciales non sunt expressi in snīa. vñ si iudex interloquit ferrum torquendū esse contra dñm suū. hec snīa est nulla. vt est glo. in. l. iij. ff. de appell. recip. Similiter si pnūciauit iudex filiussa. aut mino-

rem. xiiij. an. potuisse testari: ⁊ sō valere testm̄ snīa ē nulla. tex. ⁊ ibi cy. bar. bal. ⁊ salyc. in. l. ij. C. quādo appel. nō ē: lz possit saluari in peculio castrēsi: vel quasi. Silr videmꝰ in citatiōe factā vt qs cōpareat die feriato ē nulla nisi exprimat cā specialis: q tpe illo possit ꝓcedi. vt no. Inn. in. c. preterea. de dilatio. ⁊ bar. in. l. ij. ff. si qs in ius voca. non ierit. ⁊ matthe. de math. in suis notabi. col. iiij. ⁊ qñ nulla sit snīa: ⁊ casus i q bus lata contra ius nō est in ipo iure nulla. vide plene Fely. in. c. per tuas. colum. iij. de accusat. ⁊ pulchre in. c. j. in princip. de re iudi. vbi ponit. vij. amplitationes ⁊ duodeciz limitationes.
¶ Adde inquantum loquit de citatione facta ad diem feriatā ⁊c. ⁊ alle. mathesilla. col. iiij. voluit eñ allegare fin. vrj. incipi. nota diem. de quo vide Cardi. in cle-

ctum non tz. vt in.l. nō dubiū.z.§.ad tē pus. z.ff.qñ ap.fit.l.j.§.dubiū.z.ff.ō se rus.l.j.§.j.R ō predictoꝝ est: qꝛ cū lex vltra ꝑgredit: stat clausule spāli relicta generali.vt.ff.de verb.oblig.l. doli clausula.z de penis.l.sanctio legū. z ō alimē.l.alimēta.§.pe.z.§.stichus.Dy.

ℂ Idem.

In pari cā vel delicto melior est cōditio possidentis.

ℂ In delicto pari est exemplum. ff.de verbo.obli l.si seruū.§. sequit. vbi debitor fuit ī culpa leui.creditor in.l.culpa leui: z ideo melior est cōditio possidentis debitoris ꝙ creditoris agentis. Item sunt exempla.ff.de dolo.l.si duo. z.ff.de cōtrahē.emp.l.domum. Itē in pari causa absqz delicto melior est cōditio possidentis[a]: naz si duo emerunt eandē rem a diuersis non dñis melior est cōditio possidentis.vt.ff.de public. l.siue autez.§.si duobus. Itē si duobus obligatur eadem res: z ignoratur cui prius melior est conditio possidentis. ff.de pigno.l.si debitor. Item si duobus est cōcessum beneficiū eadē die: vni a sede apostolica vel eius legato: alteri ab ordinario loci melior est conditio possidētis[b].vt.s.de preben.c.si a sede. lib.vj. ℂ Et circa materiā huius regule multa reperiūtur cōtraria: ideo ad oīuz solutionē distinguēdum vr̄ hoc ordine: qꝛ aut pro puniēdo doluz vel culpam agitur criminaliter vel ciuiliter: z si criminaliter aut est idem delictuz accusatoris z accusati: aut diuersum.

men.j. in.tij. oppo.z ij. oppo.de fo. cōpe.lanfran. de ordi. in.c. qm̄ ꝯtra falsam. §.citationes. in fine z ibi posui ī apostil.ad cuz. in ꝑ. die feriata.de ꝓba.felyn.in.c.qꝛ ad cōsultationē. col.ij. ꝑsi. obstat secūdo tex.de re iu di. dixi ī apo. ad Gul. de cu. in.l. dies festos.nu.j. in ver. j. dico ꝙ nō.C.de fer.z in additionibus ad bal.ibi. nu.ij.ꝑsi. querit hic Cy.in ꝑsi. an teneat cō parere.z qñ q̄rit an snīa ꝯtra sua lata zc.vide omnino bart. soz.in suo trac.fal. reg. ccclliij.z pe.pbi. cor.cōsi. liij.incl. p decisionē in litera.in ꝯsil.lxxj. incip.scilicet per m.litera. eo. volu.primo.

a ℂ Adde no.cō modū possessionis z alia collige per Dy. z hic. z Bar.in.l.si inter. ff.de reb. dub. z bal.in.l.siue autez.§. si duobus. ff. de publi. c.in l.ordinari.z.l.ꝗties. ibi Jas.de may.z in repetitione.C.ō rei vē di.z Felyn.in.c.

ex literis.colū.j. de proba.

b ℂ Adde bart. soz.de sen.in.l.j. col.iij. ver.z hoc vltimū: alīs indu cebā zc.ff.soluto matri.z Dyn.z ꝗ dico in pma addi. in regula qui prior.s.co.z glo. in.§.qꝛ ad pacific.posse. in verbo nominatoruz in pragmati. sanctio.Fel. pulchre in. c. capitulum. col.x.ver.de duobus collatiōib᷒. de rescrip.

c ℂ Adde quando crimen deductum per viā exceptionis fit possibile. Bart.in.l. ij.§.si publico.ff. de adul.z ibi alexā.in addi.z cy. z Saly.i.l.si magnum.C.qui accu. nō pos.z bal. in.l.fina.C.de fide instru. z abb. z Fely.c.j.colū. ij.circa fi. versic. collige octo exce pti.vbi pōit octo notabiles cōclusiones. z I.udo. bolo. in dicta.l. ij.§.si publico.in primis interpretationi.

ℂ Adde istū in l.ij. z qꝛ ibi posui in apostil.ad cum.in versi.sine aliqua exce.ff.ō

excep. Flo. in. l. notandam. ff. ad. l. aquil. Bal. in additio. ad Specu. in titu. de instru. edic. versi. per exceptionē falsi. Are ti. plene in suo tracta. malefi. in versi. ad querelam. col. j. dixi in apostil. ad panor. in. c. cū dilectus. nu. xxvij. in ver. non puniendum de ordi. cogni. & oldr. cōsi. lxxviij. vbi ponit multa iura.

d ¶ Adde qn̄ dicatur nomē fuisse iter reos receptum. glos. in. §. prescriptiones. & barth. in. l. adulterij. C. de adul. Bald. & Salyce. in. l. neganda. C. qui accusa. non possunt. & Imol. Alex. in. l. cū muliere. col. j. ff. solu. matri. & gl. bart. & Ioā. de imol. & alex. in addi. ad bar. in. l. is. colū. ij. de publ. iudi. & Bald. l. j. colū. xvij. C. qui accu. non possunt.

e ¶ Add ibi cy. bal. bar. & ludo. de ro. in. l. cū muliere. & singulariter Alexan. ff. solu. matri. & Innocen. & Abb. in. c. intelleximus. colū. vlti. de adulte. quando paria delicta mutua cō pensatione tollū tur. & per gloss. Abb. & fely. in. c. delicti, colum. ij.

Si idem repellitur accusator: q2 nil dolosius doloso. C. de libera. cau. l. si filiū. & C. de testa. l. qm̄. & de here. l. quoniā. ver. inter se. Si diuersum aut opponit in modū accusationis: aut in modum exceptionis: si exceptionis[c] tūc opponitur anteq̄ nomē eius inter eos fuerit receptū: postea vero nō audit: etiā si maius crimē opponat. vt. ff. de adul. l. ij. §. qui hoc dicit. & §. si publico. & §. extraneus. & l. si maritus. §. prescrip. Si in modū accusationis aut de pari: aut minoris vel maiori. Si d̄ maiori: auditur anteq̄ nomen suum sit scriptū inter reos[d]. vt. C. qui accu. non pos. l. j. postea vero nullo modo auditur: etiā de maiori. ff. de publi. iudi. l. is q reus. & ibi not. Si de pari vel minori non auditur: nisi suā vel suoꝝ iniuriam ꝓsequat. vt. C. qui accu. non pos. l. neganda. Si ciuiliter: aut vterq3 est in dolo: aut vterq3 est in pari culpa: & tūc hinc inde cōpensantur: siue circa idem: siue circa diuersa reperiat dolus: siue culpa. vt. ff. solu. matri. l. viro[e]. & l. cū muliere. & de dolo. l. si duo. & de eo per quē factū est. l. fi. §. stipulator. & de cōtrahen. emptio. l. domū. & ne quid in loco pub. l. ij. §. idem ait. & qd̄ vi aut clam. l. si alius. §. bellissime. & l. vltima. §. si ad ianuam. & de doli exceptio. l. apud celsum. §. marcellus. aut vnus in dolo: & alius in culpa: & tunc si circa idem nō fit compensatio: quia dolus prepōde-

de excep. & Ange. areti. singu. institu. de exceptio. in princi. col. xiij. versi. est nūc hic omnino videndum. & Ioā. de imo. in d. l. cum mulier. & Spec. titu. de excep. §. fi. & que dixi in quodam consil. j. in ordine post trac. consue. biturigū posito. colū. vij. Et an accusatus possit suum accusatorem recusare. vide ibi per docto. & ample barto. & Imo. in. l. is qui. ff. de pub. iudi. & Cy. bald. & saly. in. d. l. j. & l. neganda. C. qui accu. non pos.

¶ Adde ad prin. huius apostil. quādo querit an & quando paria delicta mutua cō pensatione &c. vide multum ample panor. in ca. intelleximus. nume. v. & quod ibi posui in apostil. ad eum. in versi. si agitur ad priuatam vtilitatē vbi disting. post Innoc. ibi. col. j. in glo. sua in versi. paria. de adulterijs. & dixi post eūdem panor. in ca. j. nu. j. in ver. mutua compensatione. de iniu. & no. bar. sozi. i suo tracta. fall. regu. lxxxvj. & Signo. de homod. consilio. l. & consilio lxx.

a ℂAdde quando dolus ꝓponderet culpe doct. s. in pced. apostil. allegatos. ⁊ alexā. ɔs. lxxvij. col. ij. i fi. ⁊ seq. li. iij.
b ℂAdde ꝙ si per eum qui ex euētu cōditionis ledit fit quo minus conditio impleat̃ cōditio habetur pro impleta. sequtur bar. in sua disputatione incipiente perusie ciuitatis. ⁊ vide Bar. in consil. cxxxiij. ⁊ q̄ dixi s. in regula imputari. in secūda addi. ⁊ Bar. imo. alex. ⁊ Bart. soci. ꝟ senio in. l. in testamēto. in. ij. ff. de cōdi. ⁊ demō. ⁊ Ang. in. l. j. C. de insti. ⁊ substi. ⁊ Barth. soci. de senio in. l. iure ciuili. ⁊. l. qbus diebus. in prin. ff. ꝟ cōdi. ⁊ demonst. ⁊ Alex. consi. cij. in. ij. col. in prin. vol. j. ⁊ latius in ɔsilio. xlix. col. ij. versic. ij. in volumi. ij. ⁊ bar. in. l. vter ex fratribus. ff. de condi. insti tu. ⁊ pulchre Henric. boic. in. c. sicut ex literis. ⁊ ibi prepositum Mediolanen. de sponsa.

rat culpe[a]. vt. ff. ad legez aquil. l. fi. ⁊. l. qui foueas. §. hec actio. ⁊. l. si putator. si circa diuersa fit cōpensatio cū teneat̃ vterqз ad quantitatē. vt. ff. de cōpensa. l. si ambo. ⁊ ibi no. si vnus in lata culpa: alius in leui preponderat latā: qr eqparat̃ dolo. vt. ff. deposi. l. qđ nerua. ⁊ si mesor fal. mo. dixe. l. lata. §. plane. ⁊ si qui testa. lib. esse ius. fue. l. j. §. non aūt. si alius in leui: alius in leuissima ꝓponderat leuis circa idē sicut dictuз est. s. in casu simili. secus circa diuersa cū sint inuicē debitores in quātitate. vt. ff. eod. l. cum per delictum. Item si vnus in leui in faciendo: alter in negligendo prepōderat leuis in faciendo: ⁊ ideo non cōpensatur nec est melior conditio possidentis. vt plene not. ff. solu. mat. l. si mora. Dy.

ℂIdem.

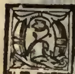

Um non stat per eum ad queз pertinet quominus cōditio impleatur haberi debet perinde ac si impleta fuisset.

ℂHec regula dз per oīa intelligi ⁊ exponi sicut intelligit̃ ⁊ exponit̃. ff. eo. l. iure ciuili. ⁊ de verb. ob. l. in executione. §. fi. vt ecce si testator legat mihi fundū sub cōditione si decē dedero hrdi ⁊ p hrdē stat quominus recipiat ɔditio pro īpleta dз hri. vt. C. de condi. inser. l. fi. ⁊ de sta. li. l. iij. in pn. ⁊. §. fi. Itē si testator instituat me heredē sub ɔditione si decē titio dedero q titius erat futurus hrs ab intestato. Nā si p titiū stat quominus recipiat hr cōditio pro īpleta. vt. ff. de ɔdi. instit. l. si ita hrs. Itē si stipulor a te decē si ascēdero capitoliū ⁊ p te stat quominus ascēdā hr ɔditio pro impleta. vt. d. l. in executione. §. fi. ⁊. l. iure ciuili. ℂSed opponit̃ ⁊ vr̃ ꝙ cōditio nō habeat̃ pro impleta: licet is qui implere debuerit impediatur implere. vt. ff. de condi. ⁊ demon. l. quibus diebus. in prin. sed multuз refert vtrū impediatur per eum cuius intererat nō impleri: vt qr futurus erat obligatus ɔditione īpleta: vel erat amissurus rem suaз vel hereditatē non habiturus quā alias habuisset cōditione impleta ⁊ tūc locū hз regula[b] cū iuribus supradi-

etis: sed stat per eum cuius non intererat non impleri non habet̃ pro impleta. vt. l. contraria. C. de condi. inser. l. fi. ff. ad legẽ aquil. inde neratius. §. idem iulia. ¶ Sed oppo. ꝛ videt̃ ꝙ licet stet per eū cuius intererat: non impleri non habet̃ pro impleta: q2 si testator legat decem liberto suo cōditione si cum filio steterit: ꝛ filius moriat̃: ꝛ sic per eum seu per casum in personam eius contingentẽ stat quominus conditio non impleatur relictū non debeatur. vt. ff. de annu. lega. l. seyo. in principi. ꝛ de condi. ꝛ demon. l. illis libertis. sed dicendum est multum referre vtrum stet per eum vel per factum eius siue per impedimentū ab eo prestitum: ꝛ tunc simpliciter verū est: quia habetur conditio pro impleta. ꝛ ita loqtur regula: de leg. iij. l. qui concubinā. §. vxori. ꝛ de alimen. lega. l. meuia. in prin. ꝛ de. l. iure ciuili. ꝛ. C. de condi. inser. l. fi. Aut per casum in personā eius contingentem: ꝛ tunc locum h3 qd̃ dicit̃ in lege cōtraria: q2 tunc distinguit̃. nam aut tunc erat relictum contẽplatione eius in cuius persona erat cōditio implenda: aut fauore eius cui relinquitur aut dubitatur. Primo casu relictum non debetur post casum in personam eius contingentem. vt. d. l. seyo. in prin. ꝛ de condi. ꝛ demon. l. illis libertis. in fi. Secundo casu debetur de adimen. leg. l. annua. in princip. Tertio casu relictum debetur quasi in dubio interpretandum sit legatarij contẽplatione potius relictum si ex veritate vel coniecturis aliud non appareat: ꝛ ideo legatum debetur. ff. de annu. lega. l. gayo. §. imperator. ꝛ. C. de leg. j. ꝛ. d. l. illis. in fi. ¶ Item opp. ꝛ videtur ꝙ hec regula sit superflua cum idem contineat. s̃. eo. c. imputari. ꝛ ideo non ponenda. C. de no. codi. compo. l. j. §. quibus. ff. de leg. no. ca. l. stipulatio. §. diuus. Sed dicẽdum est sine dubio ꝙ hec regula ꝛ illa loquūtur in ꝯditione potestatiua: sed illa loquit̃ proprie qñ impeditur per casus cōditionẽ implere. hic autẽ loquitur qñ impedit̃ per eū: cuius intererat ꝯditionẽ non impleri: ꝛ ideo vna per aliā non est supuacua: preterea circa hanc materiā dicendū est ꝙ ibi in. c. imputari. plenius est distinctum. nam hec ꝛ illa intelligi possunt in vna specie conditionis mixte: idest que pendet ex facto implentis ꝛ alterius: sed magis proprie in potestatiua procedunt. Dynus.

¶ Idem.

Quod alicui nō licet nomine suo nec alieno licebit.

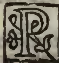
¶ Sicut decurio non pōt suo noīe proprio ꝑdia publica tollere: ita nec l3 subiectis alio noibus. vt. ff. de admini. rem ad ciui. ꝑti. l.

ℭ Adde ad istā regulā ꝛ sequentem ꝛ etiā regulā quā per aliā. glo. singu. in. l. §. §. j. ff. de admi. re. ad ciui. pertinē. hic alleg. ꝛ Dy. infra i regula vltima ꝛ bar. ꝛ do cto. in. l. heredita rie. ff. de fur. cuꝫ l. seq. ꝛ bar. in l. labeo. §. j. ff. de vsucap. ꝛ bald. ꝛ doc. in. l. neqꝫ. C. de heredi. institu. Et qñ tutor per se vel interpositā personā possit emere rē pupilli. vide bal. in. d. §. sed si per interpositā personā. ꝛ in l. cum ipse. ꝛ ibi Cy. ꝛ Saly. C. de 9hen. empt. ꝛ vide hic Ioā. an. in mercuria. ꝛ Phi li. fran.

ℭ Adde omnino quod notauit in apostil. ad gl. in. l. si is qui. in apostil. in versi. quod per me nō possum ꝛ posita in glos. in versic. ꝛ ille. ff. de liber. leg. dixi in apos. ad Cardi. in clemen. j. §. j. in pn. de regula. no. car di. alex. in. c. sicut non suo. xlij di. stin. ꝛ Cardi. de zaba. in cle. si. de censi. ꝛ inquan-

9. §. j. Itē sicut nō lꝫ tutori emere rē pupilli suo proprio noīe: ita nec interpositā licebit. vt. ff. de aucto. tut. l. pupillus. §. sed si per interpositā. ꝛ ad prediorū confirmationē accedat. ff. de cōtrahē. emp. l. nō licet. ꝛ. C. de here. insti. l. neqꝫ. ꝛ. ff. de vsucap. l. labeo. §. si eū. cū multis simil. ℭ Sed opp. ꝛ videt ꝙ illud qđ non lꝫ p se nec liceat per aliū. Furiosus enim nō pōt acqrere rem p se: ꝛ tñ pōt per aliū. vt. ff. de acq. pos. l. j. §. idem acqrimus ꝛ ad ideꝫ accedat. ff. q res pig. obli. pos. l. aristo. ꝛ de bono. pos. ɔtra tabu. l. iij. §. plane. ꝛ. l. non putauit. §. sed si exheredatus. dicendū est ꝙ illud generale reperit solutū tripl'r. Vno mō ꝙ ista sit regula ꝛ cetera sunt specialia. Scđo ꝙ quis non pōt p se nec per aliū a se submissuꝫ: sꝫ p aliū a se nō submissuꝫ pōt. ꝛ he due solōnes tradunt in. l. his enim casib᷒. ff. đ fur. Tertio mō dici solet ꝙ aut aliqs impedit p se rōne delicti a psona commissi: aut rōne rei: aut mixta rōne psone: aut rōne defectus intelligētie. primus tribus casibus locū hꝫ regula quarto casu hꝫ locū lex ɔ̃ria: sicut soluit. ff. de vsuca. l. labeo. ꝛ de acq. here. l. antistius. §. fi. Scđo pōt intelligi regula magis ꝓprie verbis cōsideratis. vꝫ. vt ꝙ non lꝫ alicui facere suo ꝓprio noīe non liceat tutori ingetare pupilluꝫ suo ꝓprio nec noīe alieno: siue sub collatione nois alterius. vbi gratia: sicut nō licet tutori ingetare pupillū suo noīe ꝓprio: ita nec licebit noīe alterius: vt si habeat iura cessat ɔ̃ pupillū: nā nō lꝫ: nā non licebit noīe alterius pupilluꝫ inquietare. vt in auc. de his qui ob. se ha. §. si qs. sed tūc est ɔ̃ regulā manifeste. ff. de in ius vo. l. quesitū. vbi lꝫ patronū in ius vocare nomine alieno: ꝛ tñ nō liceret noīe ꝓprio: sed regula videt intelligenda cū faciendū noīe alterius tenderet ad eundem effectū quē cōsequeret faciendo noīe ꝓprio. cum autē non ad eundē effectum: sed diuersuꝫ pertinet effectum: tunc locum habet lex contraria. Dynus.

ℭ Idem.

Potest quis per alium quod potest per seipsum.

¶ Sicut possum per me emere: vendere: locare: conducere: litigare: ita possum per alium. ff. de procu. l. j. §. usus aut. & de iniur. l. si unius. §. idem iulianus. & §. idem ait. & institu. per quas perso. age. §. j. sed contra regulam videtur: quia in causis publicis: licet per se litigare non per procuratorem. ut. ff. de publi. iudic. l. pe. §. ad crimen[a]. Item quia illustribus licet litigare per procuratores non per se. & C. de procura. l. penul. Item in accusatione populari: sed per se litigare non per procuratorem nisi quatenus actio ad privatum commodum pertinet. ff. de procu. l. licet. in prin. & de popu. l. qui populum. Item sed per se violentium sine aliquo intervallo de possessione expellere non per procuratorem. ff. de vi & vi arma. l. cum fundum. Item licet per se emphiteotam in possessionem inducere veteri directo non per procuratorem. C. de iure emphi. l. penul. Sed dicendum[b] est omnia supradicta specialis esse regulam vero generaliter obtinere in iudicio & extra iudicium. ut. d. l. j. §. penulti. ff. de procur. & ibi non restringi. Et fit proprie regula ad ea que possunt per alium explicari: in his autem que per alium explicari non possunt non procedit regule effectus. ut arg. C. de cadu. tollen. §. ne autem. & ff. de solu. l. inter artifices. & not. de vi & vi arma. l. j. §. quoties. Dynus.

¶ Idem.

In malis promissis fidem non expedit observare.

¶ Si promitto tibi occidere hominem

tum hic tangit materiam tutoris an quando & qualiter possit cum pupillo contrahere. vide omnino Gerard. de petra sancta. sing. lxij. incip. qualiter tutores.

a ¶ Adde ibi bar to. bened. de plābi. in repetitio. & Imol. quando & in quo arti. in criminalibus admittatur procurator. & Bald. consilio cvj. col. ij. in versi. q. queritur. volumi. j. & pulchre Alexan. in consi. cxvj. in prin. lib. ij. bal. & salyc. in l. si reos. C. de actu. & ludo. bolo. in l. preses. C. ad legem iuliam de plagi. in secundis interpreta. & felyn. latissime in c. meminimus. col. iiij. & v. de accus. & Ludo. de ro. in consil. clij. & seq. & Cepo. in caut. cccxxij. & in consil. lxxij. in j. colum. & in consi. l. & cald. in consi. ij. tit. de procura.

¶ Adde inquantum hic tangit materiam procuratoris an in causis criminalibus possit intervenire. Tu vide ante.

cum se. singul. suis in versic. procurator. versic. potest quis. fely. in c. meminimus. col. iij. ver. not. ibi excusaret cum bar. so. zi. in suo trac. fallen. regu. cccxxij. ubi post. xvij. fallen. Bart. de puteo in suo tract. sindi. in. procura. & gerard. de petra san. sin. suo. lxij. incip. fere per totam ital. & ibi dat cautelam quod possit &c.

b ¶ Adde & no. que sunt illa que possum per me & non per alium: puta per procur. text. & ibi bar. in l. cum miles. sed utraque lectu. ff. de all. iud. mu. cau. fa. ubi est fin. casus in quo quis cogitur personaliter agere vel defendere. & in l. ij. C. & ibi bal. C. de his qui veniam eta. impe. & bal. in l. j. §. pe. ff. de procu. & inno. & abb. in c. querelam. de procu. bart. & bald. in l. arist. ff. que res pi. vel hyp. oblig. & sing. Jo. de plat. in l. nullus q. C. de decur. lib. x.

¶ Adde quod notatur in apostil. ad istum in regu. qui per alium facit. in ij. addi.

vel cōmittere furtum: vel simoniaȝ: vel aliquid turpe non expedit fidē seruare cōpromissum ipso iure nō teneat. vt. ff. de ver. obli. l. generaliter. ⁊ l. veluti. ⁊ l. stipulatio hoc mō. ⁊ l. si plagij. ⁊ de fideiuſ. l. si a reo. §. quod vulgo. ¶ Sed oppo. ⁊ vr̄ ꝙ etiā in malis ꝓmissis fidem conueniat obseruari: licet de equitate detur exceptio. nam si indico te ꝑ dolum vel metū vt mihi deceȝ promittas ꝓmissio valet: lȝ agēti ex ꝓmissione obstet exceptio doli vel metus. vt. C. de inutil. stip. l. dolo. ⁊ ff. de verb. obli. l. si quis cū aliter. ¶ Sed dicendū ꝙ malum ꝓmissuȝ dupliciter sumit. Nam vno modo dr̄ malū ideȝ sup re mala vel turpi: seu turpitudinē continētē interpositū ⁊ illud nō expedit obseruari: q: ipso iure non tȝ. ff. de pac. l. iurisgen. ⁊. §. generalr̄. ⁊ de verbo. obliga. l. generaliter. ⁊ l. veluti. ⁊ l. stipulatio hoc mō. ⁊ l. si plagij. ⁊ l. si stipulor. ⁊ insti. de inuti. stip. §. qđ ex turpi. Secūdo modo dr̄ malū promissum: idest malū conceptuȝ: q: interueniente dolo vel metu. ⁊ tunc lȝ promissio teneat de iuris rigore nō expedit fidē seruari: q: ꝓmissori datur exceptio. vt. d. l. si quis cuȝ alter. ⁊ l. dolo. nihil enim interest vtrū quis non habeat ipso iure actioneȝ vel possit per exceptionem excludi. vt. ff. eo. l. nihil.

¶ Idem.

In alternatiuis electio est debentis: sufficit alterum adimpleri.

¶ Duo dicuntur in hoc capitulo due regule dici pn̄t lȝ enim vtraq; de debito alternatiuo loquat. prima tn̄ tractat de iuris electione ad queȝ pertineat: an vtrū ad debitorē vel ad creditoreȝ. scđa vero de alternatiue obligationis effectu. Exemplū aūt regule prime patet cuilibet. Nam si ꝓmitto tibi stichum aut pāphilū electio est mea quē eoꝝ soluere velim. ff. de iure do. l. plerūq;. in fi. ⁊ de eo ꝙ cer. lo. l. nō vtiq;. §. qui stichū. ⁊ de cōdi. insti. l. si heredi. Itē si soluo stichū non teneor soluere pāphilū: q: sufficit alterū adimpleri. ff. de cōdi. ⁊ demō. l. cuȝ pupillus. §. vlt. ⁊ de verb. obli. l. si ita stipulatus. ¶ Sed oppo. ꝙ in alternatiua nō fit electio

a ¶ Adde glos. Christoforo. por. ⁊ Ias. ibi in addit. in. §. quod ex turpi. institu. de inuti. stipu. ⁊ ibi ange. areti. ⁊ bart. pau. de castro. ⁊ Alexand. in. l. si plagij. ff. de verbo. obliga. ⁊ cy. Bald. ⁊ Salyce. in. l. ij. C. qđ metus cau. ⁊ bal. in l. j. colū. ij. in fin. C. de condit. ob tur. cau. ⁊ Ioan. an. in regu. non est obligatoriuȝ. supra eo. ti. ⁊ per totuȝ. xcij. q. iiij. ⁊ Io. fab. in. § fi. instit. de leg. vbi dicunt doc. ꝙ promissio potest dici turpis tribus modis. ⁊ vid alexandrum in consilio quinto incipiente pretermittenduȝ est. libro quarto. ⁊ in consilio. cliij. incipiē. quando pro delicto. volumi. secundo. ⁊ Alexā. in addit. ad bartol. in. l. dolo. C. de inutili stipulatio. qui ponit tres limitatiōes. ⁊ vide Abb. sicul. ⁊ dnm An. consilio. ccliij. c. inter dilectos. de donatio. ⁊ Cep. veronen. in cau. cccvj.

debitoris: q2 iure cauetur q si testator alternatiue legat fundu3 seyanum aut vsumfructũ fundi seyani est in electio. legatary ⁊ non heredis. vt. ff. de le. ij. l. lucio. Quidã simplr dicũt q aliud est in legatis: ⁊ aliud in ɔ̃tctibus q simplr est falsu3: q2 in legatis alternatiue relictis est inuenire q est electio heredis nõ legatary. ff. de leg. ij. l. si ita relictũ. §. vlti. ⁊ ideo latius[a] ⁊ melius dr q in cõtractibus alternatiue cõceptis semper est electio debitoris. vt dicta. l. plerũq3. ⁊ l. non vtriq3. §. qui stichũ. In legatis vero aut verba dirigũtur ad heredẽ: aut ad legatariũ: aut simpliciter proferũtur. Primo casu est electio heredis: q2 si testator dicit dotari talem rem aut illam: vr electionẽ heredi cõcedere. vt. l. si ita relictũ. in fi. Secundo casu est electio legatary: q2 cum testator dicit habito tibi: aut vẽdicato tibi illam rem aut illã: vr eligendi ptãtem cõcedere legatario. vt. ff. de leg. j. l. plane. §. vlt. In tertio casu est electio legatary cu3 in vltimis volũtatib⁹ plenius q̃ in ɔ̃tctibus interp̃tari oportreat. ff. d leg. ij. l. lucio titio. ⁊ ibi plene notatur.

¶ Ad scdam partẽ oppo. ⁊ vr q non sufficiat alteru3 adimpleri[b]. sed oporteat alteru3 nõ adimpleri. ff. de verb. obli. l. si qs ita. in fi. sed dicendũ est referre inter alternatiuã affirmatiuam: ⁊ alternatiuã negatiua3: quia in affirmatiua: sufficit alterum fieri: vt hic. in negatiua op3 alterum non fieri: tñ idẽ est in vtraq3 si ɔ̃sideret effectus: q2 in affirmatiua sufficit alteru3 affirmatiue: ĩ negatiua sufficit alteꝝ negatiue: ⁊ iõ nõ est ɔ̃riũ: s3 ɔueniẽs ṽbis regule.

a ¶ Adde cuius sit electio in contractibus ⁊ legatis alternatiuis. bal. ⁊ docto. in. l. plane. §. penult. ff. de lega. j. ⁊ cy. bal. ⁊ salyc. in. l. cum quidam. C. de leg. ⁊ Alexã. in. l. qui duos. colũ. j. ff. de lega. j. ⁊ ibi vide qd in gratijs ⁊ beneficijs. ⁊ Io. fa. ang. areti. ⁊ Ias. insti. de actio. §. huic autem. ⁊ ibi bal. ⁊ bart. in. d. l. lucio. ff. de lega. ij. Henri. boic. in. c. ɔ̃si. de plus peti. ⁊ in. c. iudicante. de testa. ⁊ vid gl. in. c. j. de colla. super verbo aut semel. folio. xvij. in prag. san. ⁊ abb. sicc. ⁊ fel. ample. in. c. iter ceteras. col. ij. de rescrip. vbi ponit fel. regulã cum. x. fall. ⁊. x. restrictionibus. ⁊ vide lud. de vrbe in consi. cclxxix. ⁊ Ludo. bolo. i. l. si is cui. ff. de le. ij. in suis sctis interpre. ⁊ in. l. iij. §. qui stichu3. ff. de eo qd cer. lo. ⁊ alexã. in addi. ad bart. in l. quamuis. ff. de pigno. act. ⁊ in. l. si quis stipulat⁹. colũ. j. ff. de verbo. obli. ⁊ bal. in consilio. xliij. volumi. j.

¶ Adde decdacijs. ĝ. s. inquantu3 loqtur cuius sit electio in alternatiuis ⁊ dic q ĩ alternatiuis rerum electio est debitoris. ⁊ ita intelligatur hec regula fm Guil. d cu. in. l. cum here ditas. nume. j. ⁊ qd ibi posui in apost. ad ipsum. in ver. est electio debitoris. C. de peti. diti in apostil. ad bart. post eum ⁊ alios in. l. qui duos. in princi. in ver. est electio. ff. de lega. j. facit qd signaui in apo. ad istum in reg. in obscuris. in ver. legatary.

b ¶ Adde quãdo ad veritatem alternatiue suffi ciat vna3 esse verã. bal. cy. ⁊ saly. in. d. l. cum qdã. C. de leg. ⁊ bald. in. l. ij. C. d obse. ⁊ bar. in. l. pediculis. §. argento. ff. de aur. ⁊ arg. leg. ⁊ in. l. si is q. §. vtrũ. ff. de reb. dub. ⁊ fely. in. c. inter ceteras. colũ. vlti. de rescri. vbi ponit regulã cum. x. fallen.

n ¶ Adde d' na tura orõnis copulatiue disiũcti ue ꝛ solutiue ter. fin. ꝛ ibi gl. ꝛ docto. l. l. sepe. ff. de ṽb. sig. ꝛ lud. de ro. in singu. inci pit. tu habes. fo lio. xj.
¶ Tu dic q̄ vo luit allegare ro. sing. suo. ccccxx. inci. tu habes. l. cũ qdaz. de quo vid' qd' notauit in l. si is q. §. vtrum ita. in apostil. in ṽsi. sufficit vnam eẽ verã. posita su per gl. i ṽs. vtruʒ ita. ff. de reb. du. dici post Barto. ibidẽ in apost. in ṽsi. stat proprie. post alex. ꝛ alios ꝛ in addi. ad Io. fab. insti. de iure perso. in prin. nu me. j. i ṽ. disiũcti ua. ꝛ dici in apo. ad bal. in. l. cum ꝑponas. nume. iiij. in versic. ex ceptio alternati ua. C. de trans actioni.

¶ Item oppo. ꝛ vr̃ q̄ vbi verba non sunt coniũcta nõ sufficit alterũ adimpleri. ff. de ver. sig. l. triplici. §. videa mus. sed dicendũ est q̄ tres sunt orõnũ spẽs n. Nã que dam sunt ꝯiuncte. i. q̃ aliquã ꝯiũctionẽ copulatiuã hñt: q̃dã disiũctiue q̃ hñt aliquã disiũctiuã. q̃dã solute q̃ nec disiũctiuã nec copulatiuã ꝯiunctionẽ hñt nã copulati ue reqrit oĩa simul vera. ff. de ver. ob. l. si qs ita. ꝛ. l. fi. ꝛ de ꝯdi. insti. l. hered. plures. nã vero disiũctiue alteruʒ tm̃: vt hic. ꝛ. ff. iud. sol. l. ꝯquerebat. ꝛ de ꝯdi. ꝛ demõ. l. cũ pupillis. §. disiũctiuo. Soluta ṽo ex mẽte certa ꝓnũ ciãtis: aliqñ eqpollet copulatiue: aliqñ disiũctiue. vt. ff. de ver. sig. l. alienationis. §. fi. si de mẽte nõ appareret accipit pro copulatiua. vt. d. l. triplici. §. videam'. lʒ ar. ꝯtra. ff. de reg. iur. l. in eo. qd̃. §. vbi ṽba. sed in. §. videa mus. ꝯsiderauit dubiũ signationis solute. ꝛ in. §. vbi ṽ ba ꝯsiderauit effectũ signationiʒ ex eo q̄ ĩ obscuriʒ mi nimũ est sequẽdũ. s̄. e. c. ĩ obscuris. est ergo soluta ꝑ se spẽs orõnis distincta a ꝯiũcta ꝛ disiũcta. Itẽ alr̃ signat: qꝛ copulatiua copulatiue: disiunctiua disiũctiue: soluta soluto: sʒ effect' signationis nõ distinguit a signato co pulatiue qd̃ requirit vtrũqʒ: vel disiunctiue que requi rit alterũ: qꝛ semper effectus signationis solute repre sentat vtrũqʒ vt copulatiua: vel alterum tm̃: vt disiun ctiuã: hʒ igit soluta disiũctiuã ꝛ propriã spẽm significã di: sed non effectum significati extra seipsam. Dy.

¶ Idem.

Ui ad agendum admittitur: est ad excipiendum multo magis admittendus.

¶ Sicut suꝑficiarius ꝛ emphyteota ꝛ qcũqʒ alius hñs dñiuʒ vtile pos set agere ꝯ dñiũ vtili actione in rẽ. Iteʒ si ab eo cõueniat: multo magis recipe poterit vt hic. vt. ff. de supfi. l. j. §. qd̃ ait. ꝛ de reg. iur. l. inuictus. §. cui damus actionẽ. cũ facilior sit cã cõcedendi exceptionẽ q̄ actionẽ ex eo: qꝛ fauorabiliores sumus q̄ actores: vt in regula iuris: ꝛ ex eo q̄ faciliores sumus ad absoluendũ q̄ ad obligandũ. vt. ff. de actio. ꝛ obli. l. arrianus. ꝛ de penis. l. absentẽ. Sed opp. ꝛ videt q̄ qui admittitur ad agendũ: non audiat volens excipere, C, de agri, ꝛ censi, l, si coloni, ꝛ si ꝑ

vim vel alio mõ.l.j. ꝛ ad.l.iul.de vi.l.si qsᵃad se fundũ.Sʒ dicẽdũ est ꝙ ille leges locum hñt in iudicijs recuperãde possessionis: in qbus excipiẽs de dñio non audit nisi pꝛio possessi. nouẽ restituat:cũ spoliatũ ante oia restitui opoꝛteat:hec autẽ regula alias obtinet generalr in qbusl:bet iudicijs gnãlibusᵇ: vt dcm est. s̃.in.c.dolo. supfluuʒ enim vr̃ ꝙ is qui possessoꝛẽ spoliauit. posset opponere de dñio quo spoliãdo amittere meruit.vt.C.vñ vi.si quis in tantaʒ. Et pꝓterea glosatoꝛes iuris ciuilis satis enoꝛmiter errasse videntur in eo qd̃ scribunt.ff.de iudi.l.si de vi. vbi dicunt ꝙ exceptio dñij excludit interdictuʒ recuperande possessionis. Postea contrariuʒ eius notauerunt. ff. de vi ꝛ vi arma.l.j.§.j.ꝛ de verbo.sig.l.mulieris.§.j.ꝛ de vsucap.l.seqtur.§. si dominus.ꝙ videt magis pꝛoximũ veritati. sed an is qui hʒ possessioneʒ clandestinam possit cõtra actoꝛem excipere de iure dominij dubitatio est:qꝛ iura videntur velle ꝙ violentia ꝛ clandestina equipolleant: sicut ergo non lʒ habẽti violentã possessionẽ excipere de dño: vt dictum est:ita nec licet excipere habenti clandestinã.vt.ff.qd̃ vi aut claʒ. l.j.§.j.ꝛ ad.l.falci.de plagia.l. eum qui fugitiuũ. sed mihi videt ꝙ longe ꝓbibet sic causa illius qui habet violentã: ꝙ̃ illius qui habet clandestinã.argu.ff. de fur.l.si venditoꝛ.§.cum raptoꝛ. ꝛ idõ habens clandestinam posset excipere de iure dominij.argu.ff. de pꝛobatio.l. iiij.§.eius. ¶ Item videt obstare regula.C.locati.l.si quis conductionis ᶜ vbi conductoꝛ cogitur restituere locatoꝛi

ᵃ ¶ Adde sibi barto.bald.ꝛ saly.ꝛ bal.ꝛ cy.l.l. vis. C.de pba.ꝛ bar. bal.ꝛ alex. in.l.si alienã.ff.sol.ma. ꝛ Inn.in.c.bone. de postul. pᵗla. qñ spoliato per violentũ possessoꝛẽ ꝯuenitur rei vẽdi. possit referre cãm dominij. ꝛ bal. in.l.ij.l.q. xlij.C. de seruit.ꝛ aqua.ꝛ doc.in.c. cũ dilectus. ꝺ oꝛdi. cog.ꝛ lud. de ro.in cõs. ccxv.ꝛ bald.in pe.C.vñ vi.ꝛ bart.ꝛ alex. in.l.si qs conductionis.C.loca.ꝛ bal.in.c.in litte. in princ.de resti. spolia.

ᵇ ¶ Adde ꝙ bar. in ꝯs.lxxxj. col.j. in fi. dicit ꝺꝛ.hic ꝛ in.l. ij.§. qdaʒ. ff.de interdi.non bñ dicere ꝙ exceptio dñij põt opponi agẽti interdicto vti possidetis retinende seu ꝺ turbata possessione:vt tʒ in vltima qõne hic:qꝛ scdm veram opinionẽ nõ põt opponi exceptio dominij:sicut in interdicto recuperãde.ꝛ vide bar. in sua.q.incip.in pns fuit captus. colũ.j.ꝛ.v.ꝛ in.l. naturalr.§.nihil cõe.col.ij.ver.itẽ. contra pdictã. ꝛ ibi imol.ꝛ alexan.ꝛ doc.s̃.in.f. addi.alleg. ꝛ oldra.de lau. cõsil. j.in fin.ꝛ alexan. in cõsi. xciiij.col. ij.versi. pro hoc. quia libꝛo. iiij. ꝛ cardi. alex. in.c. in nomine domini.xxiiij.dist.colũ.vj.versi. glos. in gremio. ꝛ tex. abb.ꝛ ipm card. in.c. cõstitutus. de appella.

ᶜ ¶ Adde qñ cõductoꝛ possit referre qõneʒ dñij locatoꝛi. cy.bar. bal.ꝛ saly. in.l.si quis cõductiõis. C.loca.ꝛ que no. Jo.an.i.c.lʒ epo. s̃.de pꝛebẽ.e.lib. ꝛ bart.ꝛ alex.i.l. cõmodare. ff.cõmoda. vbi vide etiaʒ de cõmodatario ꝺpositario ꝛ creditoꝛe. ꝛbarto.bal.alex.ꝛ frãci.de aret.in.d.l. si alienã.ff.solu. ma.ꝛ bal. consil. cclij.vo.j. ꝛ alexan.in cõsi.v.colũ.vj.in fi. li.iiij. ꝛ in consil. xliij. col. ij.ꝟ. accedit etiã.eo. vo.glo.ꝛ doc.in.c. inter dilectos. in fi. sup verbo locatio. ꝛ ibi insuper fely.

possessionē licet conductor paratus sit ꝓbare se dñm: sed illud cōtingit: q2 quedā species spoliationis esset: si locatori denegaret possessionis restitutio. vt.ff.de pca. l.vlti. Et ideo non audit̄ cōductor volēs se probare dominū: nisi primo restituat possessionē. vt dicta.l.j.si per vim vel alio modo. Item videtur obstare regule illud qđ legit̄ in auc.de triē.ꝛ semis.§. illud quoq3. vbi ille q negauit possideri: cogit̄ in aduersariū possessione3 trāsferre: l3 paratus sit probare se dñm: sed illud contingit in pena mendacij. vt in eodē titulo. §. studiū quoq3.ff. de rei vendi.l.fi.C.de non nume.pecu.auctē. cōtra qui ꝓpriam.ꝛ qui potio.in pigno.babe.auc.item possessor. Queri autem posset vtrum sententia lata in iudicio petitorio pariat exceptionē rei iudicate in iudicio possessorio. Et videt̄ ꝙ non potest: q2 separata est cā possessionis ꝛ ꝓprietatis.ff.de acquirē. poss.l. naturaliter.§. nihil[a].ꝛ in.l.penult. vnde qua ratione lata sententia in possessorio non parit exceptionē rei iudicate in petitorio.ff.de exceptio.rei iud.l.iij.ꝛ.l.an eadē.§.vlt. Eadem rōne lata in petitorio parere non d3 exceptione3 rei iudicate in possessorio ꝛ memini ꝙ not.ff. de interdictis. l.ij.§.quedā.ꝙ sententia lata in petitorio absorbet ius in possessorio: ꝛ cōtrariū hic declaratur.C. de interdic. l.incerti. Et ꝓpter hoc mihi videt̄ distinguendum esse: q2 si tale est possessoriū qđ excluditur per exceptione3 domini: vt est possessoriu3 adipiscende ꝛ retinēde possessionis: tunc sententia lata in petitorio nocet in possessorio. Et ita intelligitur qđ nota. in dicto.§.quedam. sed si tale esset possessorium ꝙ nō excluderetur pro exceptione dominij: vt possessoriu3 recuperande possessionis: vt supra ostensum est: tunc lata in petitorio nō preiudicat in possessorio. ꝛ ita intelligitur quod not. in l.certi.C.de interdictis.

roldna.ꝛ.de fide instrumen.

¶ Ego puto ꝙ si vult incontinē ti probare se dominū rei conducte debeat audiri. per ea que no. bar.ꝛ Jo. de imo. in.l.si filio.§.fin. versi. idem dicit bart.col.ij.ff.vbi etiam Alexand. colū. iiij.ver.per hoc etiam dicebat singulariter. ff.sol. matri.not. dñs meus.d.ias. may.in.l. quo re cens.col.xv.C.de re vendi.

a ¶ Adde bart. in dicta.l. naturalr. §. nihil cōmunc. col.ij.ver. cōtra istā. l3 vbi distinguit aliter quā Dyn.hic ibi Ange. in repeti. ꝛ noui̇ter Alex. ꝛ glo.ꝛ Cy. bal. ꝛ saly.in.l.incerti.C.de interdic. ꝛ Angel. aret.in prin.versi. interdic.in prin.versi. in gloss. maxime ꝛ doct. in.c.cum dilectus. de causa possessio.ꝛ ꝓprie. Et quid ecōtra lata in possessorio: preiudicet in petitorio. vide paul. de castr.in consilio. xliij. in volumi.antiquo ꝛ docto.ā. alleg.

¶ Idem.

Qui per alium facit perinde est ac si faceret per seipsum.

¶ Sicut tutor tenetur directa actione tutele

quādo administrat:sic ꝛ quādo administrari mandat:q2 qui facit per aliuꝫ perinde est ac si faceret per seipsum. ff.de admini.tuto.l.ita.§.quod si quis. Item sicut tenet̃ interdicto vnde vi.q deiecit per se ita si deiecit[a] per alium. vt.ff.de vi ꝛ vi arma.l.j.§.deiecisse.ꝛ de regul.iur.l.hoc iure.§.qui deiecit. Item sicut tenetur de lege cornelia.de sicca.qui occidit p se ita[b] ꝛ qui occidit per alium.C.de accu.l.non ideo.ff.ad sylle.l.ꝛ si certus sit percussoꝛ.argumen.ad trebellianum.l.j.§.penul.Iteꝫ sicut tanq̄ calumniatoꝛ qui per se detulit ꝛ non pꝛobauit ita ꝛ qui per aliū. ff.de iure fisci.l.ij.§.diuus pius.ꝛ.l.nō tantum.ꝛ ad idem potest induci.ff.de fideiussoꝛi.l.postulare.cum infinitis similibus. ¶Sed opponitur ꝛ videtur q longe aliud sit facere per se q̄ per alium. ff. de solutio.l.inter artifices. sed dicendum est q vbi eligitur persone industria regula non pꝛocedit.C. de caducis tollend.l.vna.§.ne autem. ꝛ.d.l.inter artifices.sed vbi non eligitur persone industria tūc pꝛocedit effectus regule.Item opponitur ꝛ videtur impossibile esse factum per alium

ꝛ Dy. ꝛ ibi dixi in regula nullus pluribus.in.vj.additione.

¶Adde ad ppositū principalis questi bald.in allegata.l. naturalr.§.nihil cōe. ꝓsi. vt agit liqueat. ꝛ qd ibi dixi in apo. in ꝓs. possessorio post alex. ꝛ ibi ēt dīno eūdeꝫ alex. in sua lectu.ff.de acqui. pos.

a ¶Add ad istā regulā bal. ꝛ car di.alex. in.c.j.§. si qs decesserit.si de feu. fue. contro.inter domi.ꝛ agna.

b ¶Adde bal.ꝛ saly.in.l.seruos. C.ad legē iul.de vi pub. q lꝫ mādatarius non excuset a pena: tñ mitigat̃ ꝛ vid ce po.in con.lxv. ꝛ seq.ꝛ bart.in.l.si qs mihi bona.§. qui iussum. ff. de acq.here.vbi ponit vnum casum sing. de quodam dño quem not. ꝛ adde bal.ꝛ saly. in.l.non idō.C.de accu.ꝛbar.i ope. ff. de fur.ꝛ i.l.nō solūꝫ.§.mādato. ff.de iniur. Et an ppꝛie dicat̃ per seipsum facere q per aliū facit.ita q cōpꝛehēdat̃ in statutis maxime penalibus q̄ debēt ppꝛie verificari.iuxta.l.iij. §.j.verba.ff.de neg.ge.vide bal.in.c.§. opiꝛoni.ꝓsi.ēt in statutis.de pace ꝯstā. ꝛ doc.s̄. alle.ꝛ ange.are.in pꝛhe. insti.§.igit̃.col.ij.ꝛ in tractatu.suo malefi. in gl.sempꝛoniū. ꝓs.xiiij.

ter.ꝛ bart.in.l.hec verba.ff. de adulte.ꝛ Ias.in.l.si qs id qd.ff.de iurisd.om.iudi. ꝛ alex.in.l.familia.§.si.eo.tit. ꝛ bal.in.l. gallus.§.qd si tm̄.ff.de lib. ꝛ posth.ꝛ cy. in.l.si p aliū.ff.ne quis eū qui in ius vo. ꝛ abb.i.c.mulieres.ꝛ ibi Fel. de sen.exco.ꝛ Bald. cōsi.lij.volu.iij.ꝛ alex. cōsi.lxv.volu.iiij.ꝛ cep.ꝯsil. xxxiiij. ꝛ bart.in l. si is q. col.xxj. ver. venio ad secūdū. de vsuca.ꝛ in.l.si vni⁹.§.j.ff. de iniur. ꝛ and. bar.in repe.rub. de fide instr.col. ix. asi si.ꝛ an mādās ꝛ mandatari⁹ possint accusari in vno ꝛ eodeꝫ libello. vide tex.fin.ꝛ ibi bar. bal.ꝛ lud.bol.in l.athletas.ꝓ.scriptoreꝫ.ꝛ ibi scripsi in addi. meis in eo.ꝓ.scriptorē ff.de falsi. ꝛ bal. i.l. minorē.d hiis q. vt indi. ꝛ ang. in.§.j. in auc.vt oēs obe.iudi.vbi dicit vnuꝫ q est fortius q etiā si fuissent accusati in diuersis libellis psit cōdēnari postea simul ꝛ semel in eadē sententia.vnde l.udo.bolo.in.d.l.athletas. dicit q mandans:ꝛ mandatarius tenentur eadem lege ꝫm Cyn. in dicta.l. non ideo minus.C.de accus.ꝛ in.l. prima.C. si reus vel accu.mor. fue.ꝛ vide Bartol. in dicto.§.si mandato.ꝛ Ange. are.in.§.

interdum furti.insti.de obli.que ex deli.nascun.ꝛ Cepo.in cautela viii. Hyppol.de marsi.in suo singu.clxxxj. Abb.ꝛ docto.in.c.ad audientiam. de homi. ꝛ Fely. in.c. sicut dignum.in prin.eo.titu.ꝛ Cepo.in consilio.xxxiiij.

¶ Adde ad propositū eorū que hic.ꝛ in ista apost. habētur qd posui.s.in apost. ad istum.s.in reg.qd alicui.in apo.in ver.§.j. vbi plene tetigi an ꝛ qn possum per alios qd per me non possum.

perinde haberi ac si fuerit per seipsum: qa iure cauet q̄ etiam factum ab eodē diuersis tēporibus represen tare idētitatem eiusdem facti.vt.ff.de conditio. indeb. l.si non sortem.§.libertis.ꝛ in auct. de fide instrumen. circa prin. Dicendū est quantū ad quantitatē ꝛ verita tem impossibile factū esse vnus dici factū alterius:sed de quadam iuris interpretatione procedit ꝙ factum vnius alterius intelligatur.vt.ff.de duo. reis.l.nemo[a]. ꝛ no.ff.de vi ꝛ vi arma.l.j.§.deiecisse.ꝛ.§.quod dicitur. sed videtur ꝙ hec regula sit superuacua per illā que est posita.s.c.potest.sed non est si quis bene aduertat: qꝛ illa loquitur de potestate explicandi per aliū ista vero de effectu explicati. Dynus.

¶ Idem.

Factum legitime retractari non debꝫ:licet postea casus eueniat a quo non poterat incohoari.

¶ Si homo sane mentis contrahat matrimoniū: licet postea fiat furiosus:non ꝓpter hoc dissoluitur matri- moniū iam contractū.vt.ff.de his qui sunt sui vel alie. iuris.l.patre furioso.Itē si homo sane mētis fecerit te- stamentū:lꝫ fiat postea furiosus:non vitiaꝛ testamen- tum.ff.de testa.l.is cui.ꝛ bono.poss.sm tabu.l.j.§.suffi- cit.ꝛ ad huius confirmationē accedit quod generalr dici solet non tolli factū q̄ impedit faciendum. vt.ff. eo.l.in ambiguis.§.non est nouum.ꝛ de acqui here.l.si seruum quis.§.vltimo. ¶ Sed opponiꝛ ꝛ videꝛ ꝙ illud q̄ impedit ab initio faciendū tollit iam factum: quia si stipulor seruitutē ad partē fundi mei pertinentē pro indiuiso stipulatio nulla est. Item si stipulor ad totum fundū stipulatio tenet:ꝛ postea partē pro idiuiso alie- nā stipulatio corrūpitur.vt.ff.de seruitu.l.pro parte.ꝛ de verbo.

a ¶ Adde bar.i l.inter artifices. an quis possit le gere ꝑ substitu- tū.ꝛ plene i.l.ne mo.ꝛ ibi alex.in addit.ff. de duo- bus reis.ꝛ cy in l.quisquis. C.de epi.ꝛ cle. ꝛ bald. in.l.parabolani. e.ti.ꝛ io. an.hic. ꝛ in regula ꝗcu[9]. in mercurialib[9]. ꝛ bar.in.l.j.de ꝑ posi. ang.in reb. lib.xij.ꝛ in.l.j.§. aduocatus.ff. de varijs ꝛ extraor- di.cog.ꝛ Fely.in ꝓhe.decre. colū. xxx.ꝛ voluit alle gare in.c.j. in.ij. col.versic.vtrum doctor. de sūma trini.ꝛ fide cath. ꝛ Spe. in titu.de salarijs.§.si.q.si. bald. in.l.si.ff.de excu. tuto. bal.ꝛ Saly. in.l.j. §.vt aute.C.de cadu. tol.ꝛ doc.c. cum dilecta.de rescri. ꝛ fely. in.c. si.de offi.deleg.ꝛ lud. bolo. in.l. certe. §.j.in primis in- terpretationib[9]. ff.de preca. ꝛ io. de pla. in.l. vul-

fus qui.C.de decu.lib.x.z ibi rebuf.z in addi.meis ad eum z panor. in.c. firmiter. in anti. z no.addi.de sum.tri.dixi in glos.in versi.seruum.in.l.stichum. in apost.in versi.eo in faciendo suos.de statu libe.

a ℭ Adde ad notata hic per Dy.Bar.Bal.z mod.in.l.patre furioso.ff. de his q sui iuris vel alie.z bar.in.l.pe.§.fi.z ibi alex.ff.de ver.obl.z que not.dy.s̄.in prima regula in.v.q.z in regu.ij. versic.ij. oppo.z cy.bald. z saly.in.l.si gaudētius.C.de ɔ̄h.emp. z Io.fab.z Ange.aret in.§. econtrario.insti. de leg.z phi.fra. in dicta regul.j. colū.ij.

de verbo.obliga.si sub vna.§. si quis via. ergo illud qđ impedit ab initio faciendū tollit iam factū. Itē si tutela finita est non habet locū accusatio de suspecto.ff.de suspe.tuto.l.iij.§.queri potest. adeo q si proposita accusatione suspecti tutela finit expirat accusatio de suspecto.ff.de suspe.tuto.l.post finitā. Item preiudicialis actio de partu cognoscēdo nō hz locum mortuo patre vel auo cuius filiū vel nepotē qs se esse contēdit adeo q si preiudicialis proponat contra patrē si morit pariter expirat iudicium incboatū in accusationez preiudiciali.vt.;ff.de lib.agno.l.iij.§.qz plautianum.in verbo adeo:per que oia patet q casus īpediens ab initio tollit iam factū superueniens ex post facto. Sed dicendū est[a] q factū erat incboatum z non perfectū:z tūc colligitur q per eum casum impediret incboari vt si stipulatus sum seruitutē predio meo z anteq̄ constituat alienem totū prediū vel partem eius pro indiuiso corrūpitur stipulatio. vt dicta.l.si sub vna. z.d.l. pro parte.z de custod.reo.l.ij.z.ff.vt in possessio.lega.l.si pecunie.§.qui fideicōmissum.z de adulter.l. si maritus. §.si ante.z ad idem tendit. d.l.post finitam. de suspec.tu.z dicta.l.iij.§.qui plaucianum.de liber. agno. de his que pro non scrip.habent.l.si metallū.sed si factū iam erat pfectū z legitime ɔfirmatū: vt qz seruitus pmissa erat iam cōstituta testamentuz incboatum erat iam perfectum z matrimoniū erat iam per cōsensum contractū z similia:tunc casus superueniēs qui impediret ab initio incboari non tollit iam factum.z ita loquitur regula.ff.eo.l.in ambiguis.§.j.z de ritu nuptia.l. si qua.z de serui.vrba.predio.l.via.§.quacūqz.z de verbo. obliga. l.pluribus.§. z si placeat. vnde sunt argu.quod si post inquisitionem z per officium incboatam z ante sentētiam supueniat ordinarius accusator inquisitio[b] quiescat;sed si superueniat post sententiaz non tollitur ef-

b ℭ Adde z no. q si icepta inq̄sitiōe superueniat accusator finiat inq̄sitio. de quo vide cy. z bar.in l.iij.§.qz plancianū.ff.de li.agno. z Dy.z bar.in.l. si marit⁹.§.si afi. z ibi alex.i addi. ff.de adult.z dy. z bar. in.l. pe.ff. de suspe.tut.l q bus locis tz Dy. op.quā tz hic. Sz ɔ̄triū tz Inn.c.super litis.de rescr. z cy.in.l. ea quidē.in fi.C.de accu.sz bart.in.d.l. si maritus.ponit vnā distinctionē cuz q̄ trāsit bal. in. d.l. ea qdem. col.pe. z fel.in.c. nulli.col.j.p.no. ex glo.j.de accu. z ibi abb. z bar. in sua disp. incī. iudex malefi.col.iij.ver.vlti. Et

fectus inquisitionis facte nisi ꝓbaref
preuaricatū processum.ff.de preuari.
l.preuaricationis.ꝛ de libe. ho. exhib.
l.iij.§.si tñ postea. ꝛ de accu.in.l.si cui.
§.isdē.ꝛ.d.l.si maritus.§.si ante. ¶Sꝫ
contra predictā solutionē videf. insti.
de lega.§.econtrario. ꝛ.ff. ad legē fal.
l.verbis legati. vt si lego debituꝫ pure
creditori nō valet legatum:sed si lego
debitū in diem bene valet legatū adeo
ꝙ si dies veniat testatore viuēte lega-
tū nō vitiaf.¶Sed dicenduꝫ est ꝙ aut
supuenit casus [a] illius annullationis ꝛ
tunc hꝫ locum predicta distinctio:aut
superuenit casus ad eundē effectū ten
dens:ꝛ tunc aliū tendentē ad eundem
effectū qđ inuenit secū cōcurrere pa-
tif.vt in.d.§.econtrario. insti. de lega.
ꝛ.l.illa verbis legati.ad.l.fa. Dy.

¶Idem.

Uod alicui gra-
tiose conceditur
trahi nō debꝫ ab
alijs in exēpluꝫ.

¶Si summus pōtifex ꝯcessit alicui de
grā spāli ꝙ posset hr̄e plura beneficia
cū cura:vel ꝙ posset per ꝓcuratorem
visitationē facere vel percipere inte-
graliter fructus bñficiorū suoꝝ absqꝫ
eo ꝙ in ecclesijs resideret hoc non dꝫ
trahi ab alys in exēplū:sed ius cōe ser
uari qđ est per oīa ꝯ̄ria supradictis.
Itē si ꝯcessit alicui ꝙ nō teneaf subire
munera publica vel soluere decimas:
qꝛ forte in aliqua re ꝓspere gesta vir-
tuose se habuit[b]. hoc similr̄ trahi non
dꝫ ab alys in exēplū:sed ius cōe serua-

addē q̄ no. bald.
in.l.si seru⁹ plu-
riū.§.si qs ante.
ff.de leg.j. ꝛ sin-
gulariter angel.
are. in trac.male
fi.in ꝑn.col.ꝛ ꝟ.
q̄ro an inq̄situs.
ibi vide augu.de
arimi.ꝛ ber.lād.
in addi.ꝛ gādi.đ
malef.tit. q̄ūo đ
malef.cog. p inq
sitōez. col.iiij.ꝟ.
sꝫ pone ꝙ iudex.
¶Adde ad ꝓ-
positū eoꝝ q̄ hic
dīr.s.vtrū accu-
satio facit cessa-
re inq̄sitionē. Et
an eo casu q̄ au-
ferf accusatione
supueniente inq
sitio an valeant
acta inquisitiōis
formate si alr̄ nō
ꝓbetur de noto
rio ꝛ multa alia
singularia dubi-
ta. ad ꝓpositum
huius mā̃e. vide
oīno p bal. i suo
tract. iudiciario.
vel in sua practi
ca iudiciaria. c.
v.art.ij. ꝛ ibi po
sui i apo. ad ipꝫ.
a ¶Adde q̄ñ ca
sus supueniēs tē
dēs ad eundē ef-
fectū cuꝫ legato
faciat valere le-
gatū.bar.in.l.ij.
ff.đ his q pro nō
script.ha. ꝛ lati⁹
in.l. plurib⁹.§.si
placet.ꝛ ibi pau.
de ca. ꝛ Alex.ff.

de ver.obli.
b ¶Adde vnuꝫ
qđ dicit albe. de
ro. in dictio. suo
in lra. D. in ver.
decima ꝟsi.vj.in
fi. ꝙ decime que
ad deuotionē di-
uini nois a prin-
cipio ꝓcesserunt
intantum ꝓpter
malos pastores.
ccc.distribuer vi
dit regi Francie
sub colore passa-
gij ad recupera-
tionēꝫ terre san-
cte tpe pape Ioā
nis vigesimi scđi
ꝛ tñ ꝑm eū vnuꝫ
passum vel appa
ratū non fecit. ꝛ
sic ēt est concessa
ꝛ ꝯdif sepe aliꝗs
regibus:ꝑncipi-
bus:ꝛ baronib⁹
in eorum territo
riꝗs per papaꝫ ꝛ
cardi. Vnde aliꝗ
ēt prelati ꝛ cleri
ci inferiores q̄ūo
eas dispēsant si-
cut statuit lex di
uina gl.het dicit
ipse palpare ꝑt.
violēter.n.ꝛ cru-
deliter eas extor
quent a pauperi
b⁹ rusticis ꝛ cul
torib⁹ debitas ꝛ
indebitas si psit
nec p eos cōiter
remanēt nō pro-
fecto vt eas pau
perib⁹ distribu-
ant:sed concubi-
nis ꝛ fornicato-
riꝗs suis ꝛ filiꝗs

adulterinis qd vere dñs suo tempore non relinquet inultum ꝛc.
¶ Adde inquátũ hic tãgit mãꝫ decimaꝝ: ꝛ an ex priuilegio pñt ꝯcedi laycis: ꝛ per quẽ. vide arch. ꝛ card. alex. in. c. adrianus. lxiij. dist. ꝛ in. c. in synodo. xcvi. dist. not. Host. in. c. ꝗuis. de decimis. Card. in cle. clerici. q. iiij. eo. tit. dixi in apost. ad panor. post eũ ꝛ alios in. c. cũ hoies. nu. iij. in versi. nec ꝓscribere. eo. tit. in anti. ꝛ fely. in. c. cẽm. col. ij. ꝟsic. signa theoricã. ꝛ versic. limita. xx. de prescrip. ꝛ pa nor. olno consil. xxxxvj. volu. j.

ri. ꝛ hoc est ꝙ vult dicere regula ꝛ probat. ff. de consti. prin. l. j. ver. plane ex his. ꝛ. C. de decu. l. neqꝫ dorotheũ. ꝛ. l. nullus. lib. x. ꝛ de epi. ꝛ cle. l. qm̃. sed etiam videt ꝙ ea que certe persone ascribũtur constituant ius. vt. C. de no. codi. compo. l. j. §. nullaqꝫ dubietas. Dicendum est[a] ꝙ aut rescribitur alicui ꝑsone vel vniuersitati concedendo beneficium speciale: ꝛ tunc non dꝫ trahi ab alijs in exẽplum: ꝛ ita loqtur regula: ꝛ. l. superius alleg. ꝛ probatur. C. de legi. l. leges vt generales. in fi. aut rescribitur constituendo ius cõmune ꝛ certe persone expressio nihil opat: qꝛ iura non in singulas ꝑsonas: sed generaliter cõstituuntur. vt in. d. l. j. §. nullaqꝫ. C. de nouo codi. compo. ꝛ. ff. de leg. ꝛ se. consul. l. iura. Dy.

a ¶ Adde Bar. ꝛ ibi ang. de peru. in addit. in. l. neqꝫ dorotheuꝫ. ꝛ ibi Ioã. de platea. C. de decur. lib. x. ꝛ qd no. ce pol. caute. xcij. ꝛ Bart. ꝛ Ioan. de pla. in. l. vacuatis. ꝛ. C. de decu. ꝛ barto. bal. ꝛ do cto. mod. in. l. j. ff. de consti. ꝑnc. ꝛ Ange. aret. in stitu. de iure na. §. quod princip. ꝛ dy. supra in regula priuilegiuꝫ personale. ꝛ in regula q a iure cõmuni. ꝛ in regula i iudicijs. ꝛ in regula ꝙ ob gratiam: ꝛ que scripsi in ꝓdictis locis.

¶ Idem.

Frustra sibi fideꝫ quis postulat ab eo seruari: cui fidem a se prestitam seruare recusat.

¶ Si duo fratres habẽtes domos cões inuicem conueniũt de nõ alienãdo sub certa pena: ꝛ vnus eoꝝ alienauit ꝛ vult ꝙ alter ab alienatione abstineat: non audit: qꝛ frustra sibi fidẽ postulat a me seruari q fidẽ seruare recusat. ff. e. l. cũ par. §. ille. ꝛ de le. ij. l. cũ pr̃. §. libertus. Itẽ si locaui domũ pro pẽsione certa: ꝛ ꝓmisi eũ nunq̃ expellere sub certa pena ꝛ eũ expello: qꝛ pẽsionẽ nõ soluit: nõ potero ꝯueniri ad penã: qꝛ frustra sibi postulat a me fidẽ seruari ei q fidẽ seruare recusat. ff. loc. l. qro. §. iter locatorẽ. ꝛ qꝛ gñale est ꝙ nõ seruãti fidẽ: non dꝫ fides de necessitate seruari. vt. ff. de inoffi. test. l. si instiru. in princ. ꝛ. C. de pac. in. l. cũ ꝓponas[b]. ꝛ de trãsac. l. si diuer. ꝛ. l. si qs maior. ¶ Sed ꝯ̃ regulaꝫ videt. ff. de act. emp. l. iul. §. si quis a pupillo. vbi pupillus vendẽs sine tutoris auctoritate non seruat: nec seruare cogitur si

¶ Adde qd ẽt posui in apostil. ad istũ post diñ ccapost. meuꝫ in prealleg. reg. priuilegiũ. vbi tetigi materiam decimarum.

b ¶ Adde Cy. bal. Salyc. ꝛ An

dem emptori: & tamē emptor cogitur seruare pupillo fidē: sed regula locum hʒ: vbi eadē est equalis per oīa psonaꝝ ꝯhentiū conditio. In ꝑrio vero non erat equalis: & poterat imputari emptori: qꝛ sciebat vel scire debebat pupillū ꝯhendo non posse sine tutoris auctoritate obligari. vt. ff. de cōtrahen. emp. l. quiᵃ quolibet. & de acqui. here. in more. Et ideo rōne illius culpe tenet ipsi pupillo & non pupillus sibi: al's aūt vbi culpa nō posset sibi imputari: qꝛ cōtraxisset cum tutoris auctoritate: sicut pupillo subueniret per resti. in integ. nec teneret per restitutionem seruare fidem emptori: ita virtute eiusdē restitutionis subueniretur emptori vt nō teneatur fidem seruare pupillo. vt. C. de repu. que fiunt in iudi. in integ. l. vnica. & aduersus credi. l. j. & ij.

gulariter alex. & saf. in. d. l. cōpponas. C. de pact. & abb. & pulchre felyn. in. c. peruenit. ko. ij. de iurciur. col. ij. & Jo. and. hic in nouel. vbi alex. & Fely. ponūt. v. casus fal. ꝙ rūpenti fidem vel iuramētū dʒ fides seruari: vt ibi vide & alexā. in. l. vt rūsum. in prin. C. de transactio.

¶ Adde dnʒ ꝙritur an fides sit seruāda eā frāgēti. Cardi. olno in. c. pueni. el. ij. de iureiur. & bartho. sosi. plene in suo trac. fall. regu. exlix. pōit regulā negatiuaʒ: & illā septē limitationibꝰ restringit. Dixi in apostil. in ꝓsi. eo qui nō seruat. posita sup glo. in ꝓsi. legitime. ff. de loco pu. ferēdo. & not. Fel. post abb. in c. ij. col. ij. ver. venio ad secundaʒ partem. de iureiurau.

¶ Idem.

Elictum persone non dʒ in dāno ecclesie redundare.

¶ Si abbas vel monachus vel aliꝰ clericus delinquat iniuriam faciendo vel dānuʒ dando vel alicui cuius possessionem violenter occupādo ecclesie non tenet: qꝛ delictū persone nō dʒ in dānū ecclesie redūdare. naʒ qua rōne delictū tutoris nō obligat pupillū. ff. de re. iur. l. neqʒ. & de ta. l. pe. eadem rōne delictuʒ clerici vel ꝑlati non dʒ ecclesiā obligare: cum pupillus & ecclesiaᵇ parificent. & vna parte & eoꝝ administratores ēt parificent ex altera. vt. C. de episc. & cle. l. orphanotrophos: sed occasione ꝑdicte parificationis opponit: qꝛ iure cauet ꝙ pupillus tenet de dolo tutoris. ff. ne vis fiat ei q in pos. l. j. §. hoc edicto. & pecul. l. si vna. §. si dolo. & de tribu. l. iiij. §. j. & de admini. tuto. l. fi. dicendū est ꝙ si ex dolo prelati vel alterius clerici peruenit ad ecclesiaʒ: aliquid eatenus tenet ecclesia sicut tenetur pupillus de eo qꝺ ad se peruenit ex delicto tutoris. vt in. l. ꝑalleg. sicut pater ex delicto filij: & dñs ex delicto serui quatenus ad se ꝑuenit. ff. de vi & vi arma. l. j. §. cum igitur & si quis euʒ. & §. si filius. & ꝺ pecu. l. ij. §. fi. & sic tenet vniuersitas qua-

a ¶ Adde Dy. in regula qui cōtra iura. in prin. j. eodem.

b ¶ Adde ꝙ pupillus: ecclesia: ciuitas: & vniuersitas equiparant

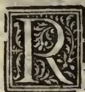
Fm glo. in. l. preses. et ibi docto. C. quo et qui iud. et glo. bal. et Ind. bol. in suis secundis interpre. in. l. ciuitas. ff. si certum pet. et glo. et doc. in. l. res pub. C. ex quib. cau. ma. in integ. restit. et barto. in. l. j. §. quod si nemo. ff. quod cuiuscumque vniuer. no. de tut. et prela. vide in seq. apost. et Ange. pulchre in consil. cclxv. incip. quia omne datum optimum.

¶ Adde quod notaui in apost. ad Iac. rebuf. in rubri. C. de iure fisci. lib. x. nu. iiij. in versi. minor. et ecclesie.

a ¶ Adde Cyn. bal. et salyc. in. l. meminerint. et in. l. si quis in tantum. et ibi bart. C. vnde vi. et cy. bar. bal. sal. in. l. iubemus nullam. C. de sacrosan. ecc. et Inno. et abb. in. c. j. colum. vlti. vt lite non conte. abb. in consi. xl. col. iij. vol. j. et Bar. in. l. aut facta. §. fina. ff. de penis. et gl. et doc. in. c. cum ad sedem. et Abb. in. c. j. de restitutio. spol. et glo. et abb. in. c. cum dilectus. col. iij. de ordine cog. et aliquid per Fel. in. c. ad apostolicam. col. ij. et de simo. et. c. edoceri. co lum. penul. ver. etiam in aliquibus de rescrip. et per Ambrosium opizoni in repetitio. l. si liuiss. §. diuus seuerus. col. xliij. cum sequenti. versi. circa vero secundum. ff. de lega. primo. et Ludo. de ro. in consilio. ccclxix. colum. vlti. et Anto. de butr. in. c. j. de dolo et contuma. et Bal. in preludijs feudo. in

tenus ad se peruenit ex delicto alicuius quam vniuersitati prest. vt. ff. de vi et vi ar. l. si in me. et de dolo. l. si ex dol. §. sed an municeps. tunc enim ecclesia non vi patitur cum de suo non soluat: sed quod ad eam peruenit restituat: et damnum dicitur a patrimonij diminutione. ff. quod dam. infe. l. iij. item op. et verum quod delictum persone debeat in damnum ecclesie redundare: quia propter delictum persone confiscatur nauis ecclesie. vt. C. de sacrosan. ecc. l. iubemus nullam. Sed dici solet communiter quod delictum commissum a prelato[a] et collegio scilicet communicato consilio redundare posset in damnum ecclesie. vt. d. l. iubemus. delictum vero prelati tantum seu alicuius aut aliquorum de collegio ecclesie non preiudicat: et ita loquitur regula. Dy.

¶ Idem.

Rationi congruit vt succedat in onere: que substituitur in honore.

si. et Alexan. in consi. v. col. v. cum sequen. versi. quinto queritur. et quod prelatus equiparatur tutori vel curatori. vide glo. singu. in. c. ex presentium. in glos. fina. et ibi Abba. siccu. de pigno. et Abb. in. c. cum deputati. in fine. et ibi docto. de iu di. et Innoc. in. c. cum officijs. de testam. adde hic ample Fely. sanc de. in. c. cum dilecti. colum. ij. de accusatio. et Abb. siccu. in dicto. c. primo de dolo et contuma. et Angel. consil. cclxj. incip. omne datum. et Felyn. in c. ad audientiam. in. ij. col. iiij. versi. secundo limitatur. de rescrip. et Abb. et Fely. in c. cum venerabilis. col. v. versic. ad intellectum regule delictum. de exceptio. vbi dicunt quod delictum prelati non nocet in iudicialibus. et Fely. in. c. cum accessissent. col. xxj. ver. et pro intelligentia etc. de consti. vbi ponit duos casus quibus prelatus tacite potest preiudicare ecclesie. et Fely. in. c. accepimus. colum. ij. ante fi. versi. et non solum. de fide instru.

¶ Adde inquantum queritur: an et quando delictum prelati noceat ecclesie. Tu vide bal. olino in. l. iubemus nullam. nu. iiij. et quod ibi signaui in apost. ad ipsum. in versic. delictum prelati. C. de sacrosanc. eccle. et in prelu. feu. colum. si. dixi in apostil. ad pa nor. in. c. si diligenti. nume. xxxiij. in ver

¶ Hec regula ptinet ad materiaz regule pcedētis.ē. eo.c. q sentit.lz enim ecōuerso mō loquať ad eundē tñ tendit effectū: ꝛ ppꝛie poni pōt exēplū in substituto in honoꝛe.i. hereditate: qui honoꝛ appellaꝛ.vt.ff. de lega. pꝛestan. l.filium.§.si a legato.ꝛ ppterea succedit in onere.s.legatoꝛū: que relicta ab instituto videť legis potestate tacite repetita a substituto. vt.ff.de lega.j.l. lz imperatoꝛ.ꝛ de le.ij.l.si titio [a] ꝛ meuio.§.iulia.ꝛ.l.cū pater.§.ab instituto. ¶ Sed opponiť ꝛ videť ꝙ substitutus in honoꝛe nō succedit in onere.iure cauetur ꝙ si berede instituto sub conditione simplr substituatur aliud onus conditionis in personam instituti adiectum: non videť in personam substituti repetitum.ff.de heredi. instituen. l.sub conditione. sed ibi grauať in onere conditionis noue: que in personam instituti non erat: ꝛ ideo ibi conditio institutionis nō videť repetita [b].vt.ff. de lega.j.l.licet. Item oppo. ꝛ videtur ꝙ substitutus in honoꝛe hereditatis: non succedat in onere legatoꝛuz. vt.d. l.licet.de leg.j.Et ideo distingui opz: qꝛ aut legata repetuntur verbis testatoris expꝛessis: aut cum eiusdez diei vel cōditionis adiectione aut simpliciter. *Si cum eiusdē diei vel cōditionis adiectione legatū redderet inutile.*vt.ff.de leg.j.l.si quis a filio.circa pꝛinci.*Si simpliciter deberetur non expectata conditione vel die que in personaz instituti fuerat adiecta.*vt.d.l.si quis a filio.ꝛ l.si cui.§.a filio.*Si vero non reperiunť verbis expssis: tunc legis potestate tacite repetita intelliguntur*; cum eadem

ficu. nocet ecclesie. de foro compete. ꝛ in.c.imperatoꝛū. nume. iiij.in versi. preiudicat ecclesie. de iuramen.calū. ꝛ quid in cōmisso ante prelaturaz. vide eundem panor.in.c.cum venissent. nu. xvj. in ver.l vita sua. ꝛ ibi quid in feudo.de insti. Bal. in ca.fina. de capi.coi.ꝛ Aleran. consilio.xxiij.volumi.j. Et de veritate quando teneaf ex delicto. vide istum in.l. super. ꝛ qd ibi posui in apostil in versi. si cō municato ꝯsilio. ff. qd vi. aut declarat dixi post Iaco. rebuf.in.l. qncq; casus. nu. j.C.de decu. lib. x. melius in addi.ad eundem in rubri. viij. C. de nume.pa.eo. tit. nu.j. vbi limitaui hanc regulaz. dixi etiaz in addi.l.ad panoꝛ. in c.in causis.nu.v. in versic. per formaz campane. de electio. Ange.late consilio. xlvj. vel.clvij. Franc. de aret. consilio cliij. ꝛ old. consilio.lxv.

a ¶ Adde dy.ꝛ que ibi dixi l regul. qui sentit.in j.addi. ꝛ gl.ꝛ doc to. moder. in.l. sm naturaz.ff.e. ti.vn beat⁹ paulus.ꝗ.ad Corinthios. j. dicit ꝙ sicut socij passionum estis: sic eritis ꝛ consolationū. ꝛ beat⁹ Bernardus sup canti.ait. O bone iesu quot sunt sup terram qui tecuz vellent habitare in celo: sed pauci sunt qui vellent tecum sociari in pena ꝛ laboꝛe. Id dicitur Mathei xxvj. oēs relicto eo fugerunt.

b ¶ Adde quando onus vel conditio apposita l instōne videatur tacite repetita in substōne. Bar.in l. sub cōditione. ꝛ ibi bar. ꝛ doct. moder. ff. de here.insti. ꝛ barto. bald. ꝛ saly.in.l. vna. §. pro secundo.C.de cad.tol. ꝛ barto. ꝛ Ioan. de imo.in.l. legatum.ff. de condi. ꝛ demon. ꝛ barto.singulariter.ꝛ ibi aleran.in.l.licet imperatoꝛ.ff de legatis pꝛimo. ꝛ celebrem glos.in l.si cui. §. a filio.

ꝛ ibi Barto. Alexan.ff.de legatis primo.

a ℭ Vēdere filiū.hoc est verū si talis filius sit in ptāte patris.vt no.Io.de imo.in l.j.col.iij.ff.de vul.ꝛ pup.p.l.ij.C.de pat.pote.no.Spec.in tit.de feu.§.ij.ver.qđ fallit in filio sacerdote:quē pater etiā pp necessitatē vēdere non pōt.Ita sing.host.in c.iudeoꝝ.de eta.ꝛ qli.quē ibi scri.refert:ꝛ sequtur hyp.de marsi.sing.cx.inci.pater.

semper conditione ꝛ die.vt.ff.de lega.ij.l.cum pater.§.ab instituto.nisi talis esset conditio:que redderet legatū inutile.vt.ff.de ver.obl.l.titia.§.idem rñdit.de fideicō.lib.l.vlti.ꝛ hec verba sunt in onere psone nō coherente in eodem tm̄:ꝙ persone coheret non succedit qui substituitur in honoꝛe.vt.ff.de adimen.lega.l.legati sub conditione.ꝛ de conditio.ꝛ demonst.l.legatum.ꝛ de adimen.lega.l.gaius.in pꝛincip.

ℭ Idem.

Argumentum trahi nequeūt que pꝛopter necessitatē aliquādo sunt concessa.

ℭ Pꝛopter necessitatē famis concessum est patri vendere filium[a]:ꝛ ideo non dꝫ in argumentum trahi:vt in alia cā filiū vendere liceat.C.de patri.qui fi.distra.l.ij. Itēꝫ ꝑpter necessitatē permissum est ꝙ fiat alienatio rei sacre.s.pꝛo redimēdis captiuis.C.de sacrosan.eccl.l.sancimus.ꝛ ideo non dꝫ in argumentū trahi:que eniꝫ contra ius cōmune cōcedūtur:non debēt ad consequētiam trahi.s̄.eo.l.qđ alicui.ꝛ.ff.eo.l.qđ contra.ꝛ.ff.de lega.l.qđ vero.ꝛ.l.in his.ꝛ.l.ius significare.Sed si eadem ratio necessitatis[b] vel maioꝛ subest an ea que pꝛopter necessitatē recepta sunt licebit in argumentū trahi.vi detur ꝙ non:vt hic.ꝛ.ff.eo.l.qđ contra.ꝛ de legi.l.qđ vero.Ecōtra vr̄ ꝙ sic:qꝛ ea q̄ ꝯueniunt in idētitate rōnis nō debēt separari sm ꝯstitutionē iuris.vt.ff.de le.j.l.si domus.§.cū alicui.ꝛ de iniu.testa.l.postħ.Circa h̄ glossatoꝛes iuris ciuilis variāt.nā.ff.e.l.qꝓpter determināt ꝙ in argumentū trahere licet vbi eadē rō necessitatis vel maioꝛ subest.sed.C.de pa.qui fil.distr.determinant ꝙ non liceat in argumentū trahere vbi est eadem rō necessitatis vel maioꝛ substantie.Sed credenꝰ

ℭ Adde qđ q̄rit an cōditio apposita in instōne vl deat ꝛc.istū in.l.firmio.§.pr̄.ꝛ ꝙ ibi posui in apo.ad iōꝫ.in ꝓs.non vl.ff.vt lega.no.ca.ponit ro.sing.suo.dcl xviij.inci.scis ꝙ conditio.ꝛ consi.cx.ꝛ ꝯsil.cxxix.anto.corſ.sing.suis.in ver.clausula.incipi.clausula.in fine apposita.Ange.cōsi.cccxliiij.ꝛ vl de olo qđ posui in trac.meo clausulaꝝ.in ꝓsi.clā.in prin.ij.ꝛ mo.ꝛ per totū.ꝛ dixi i apost.ad bar.cōsi.xxxix.incipiē.clausula reliqt.

b ℭ Adde hic not.in regu.que a iure cōmuni.s̄.eo.ꝛ bart.in.l.si cōstante.ꝛ doct.in.l.si vero.§.de viro.ff.solu.matri.cy.bal.ange.ꝛ saly.in.l.ij.C.de pa.q fi.distr.ꝛ Fely in.c.distē cta.col.xxij.ꝓsi.fallit.viij.de rescrip.ꝛ cy.in.l.si lud.circa fi.C.de sacrosan.eccle.ꝛ ibi bar.qđ in lei

ſtibus ꝛ ſtatutis exorbitātibus ex regu-lis gnālibus procedat. de ſimilibus ad ſimilia: qꝛ aut ſm Bal. in.l.ij. colū.ij. de pa.qui ſi. diſtra. ꝑcedere de ſimilib⁹ ad ſimilia eſt equū ꝛ fauorabile: ꝛ tūc ꝑcedit. vt not.gl.i.l. ob ea.C.ꝺ ꝓdigo mino.l.lȝ enīȝ reperiat exꝑſſuȝ a lege ꝓhibitū ſȝ doc.ſ. allega.qꝺ eſt cōtra dy. hic aut odioſum: et tūc nō procedit. vt.d.l.ij. de pa.qui ſi. di. ꝛ idē in ſtatutis penalibus exorbitātibus a iure cōi nulla ſit extenſio. vt dicit ibi bal. licet in.c.j.§.porro.col.iij. ver. deinde not. ꝙ fuit prima cauſa bñſi. amitten. dicat ꝯtrium. ſed intelligo bal. qñ pena imponitur reſpectu alicui⁹ ꝑſone: tunc nō ſit extēſio. vt.d.l.ij. ꝛ tȝ Alex.conſil. xxix. col.pe.ꝛ ſi. ꝛ in conſi. clx.colū.pe. verſi.ꝓdictū ſtatutū. ꝛ in cōſil.lxxxv.libro iiij. de quo vide in.l. ſi qs ſeruo. C.de fur. ꝛ Car. alex.in.c.j.col.ij. xxvij.diſt.ꝛ abb. ſicca.in.c. cuȝ.de confirma.vti.vel inutili.ꝛ pulchre ant.corſe.in ſuis ſing.in litera extenſio. in.j.ꝛ.ij.ꝛ

dum eſt ꝙ qñ nominatim non reperit ꝓhibitum ad cōſequentiā trahi ꝙ trahere liceat vbi eadeȝ vel maioꝛ cā neceſſitatis ſubeſt: cū ea que ꝯueniunt in idētitate rōnis non debēt ſeparari ſm ꝯſtitutionē iuris: vt dictū eſt: ſȝ lex.y. de patri.qui ſi.diſtraxe. reſtringit conceſſioneȝ cum dicit in hoc tantūmodo caſu ꝛc. Et ideo nō lȝ trahere in argumentuȝ: lȝ ſimilis cā ſubeſſe reperiat: qꝛ reperitur expꝛeſſa pꝛohibitio in cōtrariū vel que expꝛeſſe equipollet.

¶ Idem.

Nemo pōt plus iuris transferre in aliū ꝙ̄ ſibi competere dignoſcatur.

¶ Si vēdo tibi ꝛ ex cā vēditionis trado rē aliquā illud iuris qꝺ erat penes me vēditorē tranſit in te emptoꝛē. Vñ ſi erā directe dñs directū dñiuȝ transfert in emptoꝛē: ſi vtiliter vtile dñium transfert in emptoꝛē. ff. de act.emp.l. empto.in pꝛin. Itē ſi erat libera penes me vēditorē trāſibit libera ad emptorē. Itē ſi ſeruitutē debeat cuȝ ſeruitute trāſibit. Itē ſi erat alijs obligata ꝛ poterat a me ꝑ hypothecariaȝ aduocari cum eadē obligatione [a] ꝛ poſſibilitate aduocationis trāſibit: qꝛ res trāſit cuȝ ſua cā: id eſt cū ſuis oneribus. ff. de acqui.re.domi.l.traditio.ꝛ de contrahē.

Ang.are.in.§.ex maleficijs.col.x.ver.in ea.gl.in ſi.inſti.de act.ꝛ Iaſ.de may.i.§.ſequēs.col.ij.ꝛ in.§.in ꝑſonā.col.x. in ſi. poſt Io.fab.ꝛ car.alex. in.d.c.j.§.predictis.col.j.ꝙ fuit pꝛima cā. ꝛ Io.de imo.ꝛ ludo.de ro. in.d.§.de viro. ꝛ alexan.in.d.l. ſi conſtante.in pꝛin.colū.iij. ver. itē in quātū. ꝛ cy.bar. ꝛ bal.in.l.nō dubiuȝ. C. de leg.ꝛ Ioā. an.ꝛ doc.in regu. odia.ſ.eo.ti.in mercu.ꝛ faly.in.l.ij.C.ꝺ noxa.ꝛ plene ꝑ dñȝ Ma.de mathe.in ſuo elegāti trac. extēſionū. Cū pñ poſſit vēdere filiū ex cā neceſſitatis: vt in iuribus.ſ.alleg.fallit in filio ꝓſbyteri. ſm Hip. de marſi. in ſuo ſin.c.j.qꝺ no.

¶ Adde ad ſi. huius apoſt. qꝺ notaui in add.ꝓced.in ver. vēdere filiū.ꝛ Ioā.de ana.in.c.ſi qs.colū.ij.ꝟſi.tu adde ꝛc.de furtis.ꝛ rō eſt: qꝛ illud operatur oꝛdo ſacer. ſeu clericalis: vt pleiſſime poſuit idē Hip.de marſi. in repe. rubꝛi. ꝺ fideiuſ.car.xv.

a ¶ Adde quādo obligatio ꝑſonalis vel realis ꝛ hipotheca-

emptio.l.alienatio.z.C.rem alie. ge. l.j.z.C. sine censu vel reliq.l.ij. ℭ Sed opponitur z videtur q aliud iuris sit penes traditorē ad aliud penes euz cui sit traditio. Constat eniz rem pupilli inusucapibilē esse.ff. de acqui ren.re. do.l. bonefidei.z tamē si legitime vendat alij z tradit icipit eē vsucapibilis.vt.ff pro emp.l.ij.§. si a pupillo. Sed dicendū est q priuilegium persone ad quam ptinebat dñiuz reddebat eam vsucapibilē. Et ideo psona dñi mutata mutat̄ cōditio rei vendi.vt.ff. de acqui. here.l.paulus rñdit.§.j.z de colla.bono.l.j.§.si is a quo bona.z de publi.l.licitatio.§.vlti. ℭ Item opponitur z videt̄ q traditio transferat illud qd non est penes tradentē: ꝯstat enim qd si habeo dñiū rei cuius nō habeo vsumfructū cū res sua nemini possit seruitutē debere. ff.si vsufruc.pe.l.vti frui.z de serui.vrba. predio.l.in recōi.tñ possum ꝯstituere seruitutē vsufructus.ff.de vsu fru.l.qd nostrū.sed ibi non transfertur plus: sed p constitutionē variatur species seruitutis. Fallit autez hec regula in tutore vel curatore. Item in procuratore iudice executore creditore in malefidei venditore. Item in censitore. Item in flumine. In libertatis datione: z in imperatore z augusta de quibus late notari solet.ff.de acqui.re.do.l.traditio.z de reg.iur.l.nemo plus iuris.z insti.quibus alie.licet.circa prin.[a] z ideo superuacuum foret hoc scribere. Dynus.

ℭ Idem.

In toto partez non est dubiū contineri.

ℭ De materia huius regule tractatū ē.s. e.c.plus[b] sz nihilominus ex abūdāti dicenduz est q q absoluit̄ a petitione totius fundi intelligit̄ absolutus a qualibet eius parte cū in toto pars contineat̄[c].ff.de excep.rei iudi.l.si qs cum totū.q aūt regula falsa sit pōt sic ostēdi: qz iure cauet̄ q in actu contineat̄ iter.ff.de ser.rusti.predio.l.actus.z insti.de serui. §.actus.z tñ qui absoluit̄ ab actu non vr̄ absolutus ab itinere qd est ps actus nec ecō̄, vt,ff,de excep,rei iudi,l,

ria transeat contra quēcūqz possessorem.gl.z ibi bart. in.l.ij.ff.de alimē.leg.z bar. in.l.fundus qui.z in.l. gaius.ff.de annu.leg. z text. sing. in.l. si.§.si. z ibi alex. in additi.ad Bart.ff.de contrahen.emp. z ange. are.in.§. si.ver. in glo.pecoris.insti.de seruit.z Bart.in cōsilio.ccxj.col.ij. ver. circa hypothecariaz. z bal. consilio. xxxvij. libro.j.z gloss.in pragma. sanc. de anna.§. itez fuit. in verbo teneat̄.

a ℭ Adde quādo qs plus trāsferat q̄ habeat. Io. fa. Christof. por.z Ias.i additi.z ang.de are.l.§. j.insti.q. mo.alie. lz.z Io.an.hic.z docto.moder.

b ℭ Adde q̄ ibi dixi post dy.z vide bar.in.l.si qs cū totū.in princ. ff.de excep.rei iudi.z per doc.moder.hic.

c ℭ Cū i toto ps contineat̄. Adde qd aliqū etiā totius appellatiōe venit totū vt no. bar. in.l.plures. ff.de dam. infe.z alex.in.l.ij.C.de

here.insti.qd an z qñ sit verũ.vide qd nota plene in.l.vxori.in apost.in ver. totum contineatur.z ibi etiam glo.z barto.ff.de lega.iij.z de his vide Anto. corse.singu. suis in versi.pars.incip.licet appellatione partis.

a ℂ Adde quando iter sit pars actus.bar.in.l.j.z.ij ff.de adimen.lega. qui seqtur Dy.hic licet de eo non faciat mentionem z vide.s.in regula mora sua.

si mater.z ibi no. Item iure cauetur q si testator legat actuz z postea adimatur iter adẽptio est inutilis:qz nõ ademisse totũ vel partẽ eius qñ legauit.ff.de adi.lega. l.j.ergo pz in toto non cõtinetur pars. ℂ Dicendũ est iter[a] dupl'r sumitur.nam vno modo sumitur pro distincta specie seruitutis:z sic eo modo sumpta nõ est pars actus:imo spẽs seruitutis actu opposita:z coequeua. vt.ff.si serui. vend.l.loci corpus.§.j. z.d.l.j.de adi.lega. ℂ Alio mõ sumit iter pro cõmoditate eũdi.z hoc mõ sumptũ habz se ad actũ sicut pars ad totũ: qz est pars subiectiua ad actũ:z actus est totũ ptãte ad iter:qz sui ptãte iter cõprehendit z in hac significatione sumit.ff. de serui.rusti.predio.l.j.§.actus.z de verbo. obli.l.qui vsumfruc.z de nata.l.si pupillus.§.vlti. Dynus.

ℂ Idem.

IN generali concessione non veniunt que quis non esset in specie verisimiliter concessurus.

ℂ Exemplum poni potest in generali vicario epĩ qui conferre non potest beneficia nisi super hoc mandatũ habeat speciale[b].vt.s.de offi. vica.c. cum in generali concessione.Ratio autem est: qz non est verisimile q epũs spãliter concessurus beneficiorz collationez. z hec eadẽ generalitas cõfirmat.s.de pe.z remis.c.y.z de iureiur.c.j.z de procur.c.qui ad agendum.lib.vj.Item pz exemplũ: qz iure cauetur q si pater concedat filio generalem z liberam administrationẽ peculij non videt ꝯcedere q donet cũ non sit verisimile q foret spãliter donare ꝯcessurus.ff.de dona.l.si filiusfa.[c] Itez si pater cõcedit filio liberaz administrationẽ peculij non videt ꝯcedere q alienet in fraudẽ creditorz:qz non est verisimile q illud fuisset spãliter concessurus.vt.ff.q in frau.

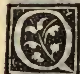
b ℂ Adde an vicari⁹ epĩ sine mãdato spãli possit cõferre bñficiũ. dy.i reg.bñficiũ. z ꝗ ibi dici. z p doc.hic.z Io.an. de sancto gemi.i d.c. cuz in gnãli. hic alle.z abb.in c. et frequẽtib⁹. z.c.ex auctorita/te.de insti. z i ꝯs. lxxvij.volu.j.z ꝗ not.fel.i.c.qm. col ij. vt lit. non ꝯtest.§.j.qd si vicari⁹ epĩ ex spãli mãdato:cũ ignoret aliũ vicariũ fuisse creatũ ꝯtulit vnũ bñficiũ an valeat collatio. vid' in. d' ro. in suis sin. fo.iij. psi.fuit q3.col.j. ℂ Adde qd voluit allegare ro. sing.dcl.incip.tu scis q fundatores.z vide qd notaui in apost. ad istũ post diz co/apostilla. meum in alle.reg. bñficiũ.in ver. adde hic Dy.

c ℂ Adde qñ filius liberaz bñs administrationẽ possit dõare.barto. z ibi alex.i.j. addi.i.l. filiusf.ꝗ

alle.⁊ Io.an.in.c.cū in gnāli.ā.de offi.vic.e.li.bar.bal.⁊ alex.l.l.ꝯ tiria.§.fi.ꝟ pac.
a ℭ Adde an in gnāli obligatione veniat id qꝺ spāliter nō erat obligaturus.bar.
⁊ bal.in.j.§.q̄ res oblig.pos.⁊ q̄ no. bar.⁊ ibi alex.in addi.in.l. gnāli.§.vxori.ff.de
vsufru.leg.⁊ alex.in addi.ad bar.in.l.obligatione.ff.de pig.⁊ I.ad.de ro.in suis sin
gu.fol.iiij.col.iij.ꝟsi.volo.⁊ bal.in.l.certi.C.loca.⁊ bar.fin.in.l.is q dncēta.§.vtrū.

cre.l.si pater filio. ℭ Item si pater concedat filio admi nistrationem peculij cōmittere non videt̃ generaliter ea que nō erat spāliter cōcessurus.ff.de pecu.l.qui peculij. ℭ Sed oppo.⁊ vr̄ ꝙ oia reducant̃ in gnāli cōcessione cū illud operetur gnāle quātū ad oia quantū spāle operat̃ in qualibet specie.vt.ff.de admi.l.si duo.⁊ de leg. iij.l.si corpus.in ꝑn.⁊ de vsu.⁊ habi.l.si ita.⁊.C.de q̄dr. ꝑscri.l.ij.⁊ de ꝑscrip.xxx.anno.l.oēs.Sed illud in his q̄ verisimiliter erat in specie cōcessurus:ad alia vero nō trahit̃ cōcessio gnālis[a]:qꝛ derogat̃ ei per ꝑsumptionez contrariā:vt hic in.c.⁊ in.l.supradictis. Dynus.

ℭ Idem.

Qui contra iura mercatur bonam fidem non presumitur habere.

ℭ Qui emit a pupillo sciēs illū pupillū esse sine tutoris auctoritate ꝑsumit̃ malefidei:qꝛ cōtra iura mercatur:⁊ ideo non prescribitur de auctoritate prestā.l.cuz qui.⁊ de vsucapi.pro empto.l.vlti.⁊.ff.de contrahen. emp.l.quia quolibet[b].Itez qui emit a prelato bona ecclesie nō seruata solēnitate que de iure seruari debz.vt C.sine excep.xij.q.ij.⁊ in auc.hoc ius porrec.ꝯtra iura mercatur:⁊ ideo non presumitur habere bonā fidem. Itē qui emit a scripticiū sine gleba cōtra legum interdicta mercat̃:qꝛ nullus eum ambigit malefidei possessorem:⁊ ideo nullo tp̄is spacio ꝑscribit̃.C.de agri.⁊ cēsi. l.quēadmodum.in fi.⁊.ā.e.c.possessor rō aūt est.qꝛ aut emptor sciebat ꝓhibitionē iuris:aut ignorabat.Si sciebat planuz est:qꝛ mala fides aperte concludit̃ in ipso. Si ignorabat est malefidei ꝑsumptione iuris cū in iure errauerit[c].ff.de vsu.l.si fur. ℭ Sed opp.qꝛ semp presumitur bona fides si ab esse nō probetur.C.de ꝑscri.lō.

col.vlti.ff.de rebus dubijs.
ℭ Dum allegat ro.sing.suis fol.lxiij.incip.volo dic ꝙ ē fin.cxxxviij.qꝺ inci.volo vnum dicere.sed meli⁹ facit sing.eiusdez nu.dcvij.qꝺ incip.accipio a te pecuniā mutuo.⁊ plenius ꝑ Gerard.de petra sancta.fin.xxxv.vbi dicit ꝙ i obligatiōe generali nō venit res alteri hypotheca ta lz postea redimat̃:qꝺ est multum sing.⁊ mēti tenendum.
b ℭ Adde ad istꝺ dy.l reg.frustra.ā.e.ante fi.
c ℭ Adde ⁊ nota.ꝙ vbicūqz quis emit rē vēdi ꝓhibitā rōne ꝑsone vel rei etiā ignoranter ꝙ emens presumitur scire quo ad h̄ vt non vsucapiat.ꝟ quo per bar.⁊ Io.de pla.in.l.quēadmodum.in fi.C.de agric.⁊ censi.lib.xj.⁊ Iod.an. hic.⁊ seq.C.x.io l.fi.C.ꝟ vsu.pro empto.

temp.l.pe.[a] arg.ff.de fideicõ.lib.l.si eum.§.ex iniusta.& de admi.tu.l.hoc aũt.& de proba.l.verius.& de leg.ij.l. si cũ ita legatũ.§.spẽs. Sꝫ dicẽdũ est ꝙ aut allegat igno rãtia facti aut iuris. Si facti tunc presumit bona fides: qꝛ iuris ꝑsumptio allegationi nõ resistit. vt.s.eo.c.pre sumit.& in.l.ꝑalle. Sꝫ si allegat ignorãtia iuris: tunc pre sumitur malafides vt hic: qꝛ ꝑsumptio iuris allegatio ni resistit. vt.s.e.c.ignorãtia.& ff.pro emp.l.ij.§. si a pu pillo. &.§.si a furioso.& C.de legi.l.leges sacratissime.& de iuris & fac.igno.l.constitutiones. Dynus.

¶ Idem.

Bona fides non patitur vt se mel exactum iterũ exigatur.

¶ Hoc intelligendũ est ꝙ non exigat.s.ab eodeꝫ vel ab eo q exacto cãm hꝫ vel cõtra actum est habiturus regressum: sed aduersus prorsuꝫ põt bis idẽ exigi: vt patebit in solutione ꝯrioꝝ. Exẽplũ aũt poni põt sic. Si testator legat mihi cẽtũ sub ꝯditio ne pẽdente ꝯditione egi ꝯ herede interdicto de tabu. exh.& qꝛ nõ exhibuit ꝯdẽnatus fuit ad interesse meũ.i. ad solutionẽ legati: & postea exĩte cõditio. volo agere ex testõ: & iterũ peto legatũ nõ suꝫ audiendus: qꝛ bona fides nõ patit &c. vt hic.& ff.eod.l.bona fides.& de tab. exhi.l.locum.§.condẽnatio. ¶ Sed oppo.& vr ꝙ semel exactũ iterũ exigatur: qꝛ si egi ꝯ euꝫ qui dolo desijt pos sidere & secutus sum estimationẽ nihilominus possum agere cõtra possessorẽ ad rem.vt.ff.de peti.here.l.nec vllã.§.item si qs.& de solu.l.sticbũ.in.ij.§.de dolo. sed dicunt: aut petitur ab eodẽ a quo fuit exactum: aut ab alio. Si ab eodẽ locum habet regula. Si ab alio locum habẽt cõtraria: vt probari videt in.d.l.locum.§.con dẽnatio. Sed hec solutio non est sufficiens: qꝛ iure caue tur qđ semel exactum non possunt iteꝝ exigere etiam ab alio.vt.ff.famil.her. fecis.dica.l.quoties.& de rebus eorum qui sunt sub tutel.l. illicite. & de regu. iur.l.si qs dolo.§.si quis debitorem. & ideo vr dicendũ qđ si peto ab eodẽ nõ audior: sed si peto ab alio si quidẽ nõ est ba

a ¶ Adde cy.& bar. bal.& salyc. in.d.l. penul. C. de prescri. long. tẽp. qñ presuma tur bona fides.& ang. areti. Ioan. fabr. Christofor. porc. & ibi Ias. in additio. insti. de vsuca. in princi.& bar. in.l.si.C. vñ vi.& hic per mo der.& vide nota. dy.& que ibi dixi in regula posses sor.in.j.& ij. addi tio.& Barto.in.l. celsus.col.penul ti.ff.de vsu.& ale xan.consil.xxxv. col.iiij.versi.& ib ꝑm vol.iiij.& pul chre Ang. areti. institu.de rerum diui.§. si quis a non dño. col.j.& Abb.siccu. in cõ silio.cij.col.j.lib. j.& in consil.liiij. volu.ij. Faciunt ad nota. in hac apostil.in prin.s. an & qñ presuma tur bona fides. Car.in cle.quod circa.q. vij.in fi. de electio. Ge.in ca. abbate sane. post glos.in ver. dñij vel quasi.s. de re iudi. in sixt. lib.vj. Old. cõsi. ccxlij.& alex.ꝯsi. ccxcix. volu. iiij. & omnino Bart. cep. in tit.de ser. vrba.c.xx.

a ℭ Adde bar. qui seqtur dy. hic in. l. locū. §. condēnatio ff. de tab. exh. ⁊ in. l. plene. §. si eadē res. ⁊ ibi bal. ⁊ moder. ff. de leg. primo. ⁊ barto. in. l. ij. §. mela. ff. de do. preleg. Jo. and. ꝑ hil. fran. ⁊ moder. hic.

b ℭ Adde quando vna res possit solui ex duabus causis lucratiuis. Bar. in. l. si qs duos. ff. de solu. ⁊ pau. de cast. in. l. meuius. §. duoꝝ. ff. de le. ij. vnde dicit ibi pau. de ca. ad fi. qꝺ si aliqs habeat soluere magnā quātitatem pecunie si eam non hꝫ integralr ⁊ velit conficere instrumentum de tota reali solutione: quia partes sunt i cōcordia: puta qs debes mille ⁊ nō habes nisi centū consilium est qꝺ numeres decies illa cētū tuo creditori: ⁊ ipse creditor postea tibi illa restituat: ⁊ deinde illa cētuȝ soluas creditori: ⁊ sic de singulis vsque ad decies eris liberat⁹. vt d. l. si quis duos. ⁊ idem tȝ cepol. in cau. xxvj. incl. si quis habeat.

c ℭ Adde dy. ⁊ q̄ ibi dixi i regula cū qd ꝓhibet. ṡ. eo. ⁊ Jo. an. ⁊ phi lip. fran. hic.

d ℭ Adꝺ ꝙ emācipatus olim de iure ciuili nō succedebat: sed ꝺ iure ꝑtorio. cy. barto. bald. saly. Signo. de homod. in. l. qui se pris. §. vn̄ liberi. ⁊ ange. are. in. §. emā

biturus regressum contra aliuȝ: tunc audior. vt. d. l. nec vllā. §. item si quis. ⁊. l. stichū. §. dolo. ⁊. l. locum. §. condēnatio[a]. ℭ Item oppo. ⁊ videt ꝙ etiam ab eodē possit iterū exigi. vt. ff. de dona. l. fundū corne. sed ibi erant solutiones diuerse ⁊ diuersis ꝯctibus originem sumentes. Et ideo exactio vnius non impedit per exactioneȝ alterius: vt qn̄ omnes cause essent lucratiue[b]: tuȝ eniȝ ex actione facta ex vna impediretur exactio ex altera. vt. ff. de act. ⁊ obli. l. omnes. ⁊ de leg. ij. l. meuius. §. duorum. preterea in. l. fundū. vna obligatio contracta erat super fundo: alia super exterminatione fundi. vnde cū non sup eodeȝ: sed sup diuersis procedat duplex actio seqtur ꝙ ad regulam non pertinet. Dynus.

ℭ Idem.

Cum quid vna via prohibetur alicui ad id alia non debet admitti.

ℭ Istius regule exemplū proprie ponit. ṡ. de cle. coniuga. c. j. lib. vj. poni etiā pōt sicut[c] cauet. ff. de tut. ⁊ curato. da. ab his. l. scire opȝ. §. si mater. nam si pater ꝓhibet administrare tanq̄ pater nec poterit nec debebit administrare tanq̄ curator: vt nō alia via q̄ qꝺ voluit testatrix faciat. ℭ Item qui prohibet ad successionem vocari de iure ciuili non admittit per aliam viam. i. de iure pretorio. ff. de bono. pos. cōtra tab. l. iij. §. liberi. ⁊. l. si post mortē. §. exheredati. ℭ Sed oppo. ⁊ vr̄ ꝙ emancipatus q prohibetur succedere de iure ciuili vocatur de iure ꝑtorio. ff. de bono. pos. l. sed cū patro. §. bonoꝝ. Item si legatū relinquit patri ⁊ rogatur filium emancipare: lȝ filius prohibeat emancipationem petere vna via. i. iure actionis: ex testō tn̄ admittitur alia. i. per officium iudicis. vt. ff. de conditio. ⁊ demonstra. l. si cui[d].

¶ Itē si alicui iure deferat̄ iꝫ vno iure succedere prohibeat̄.nihilominus admittit̄ alio.vt.ff.de reg.iur.l.q̄n dupli-ci.⁊.C.de iure delib.l.suū heredē.Item filius[a] exclusus p̄ vnde liberi vocatur: per vnde legitimi ⁊ exclusus vnde legitimi vocātur per vnde cogn. ff.de suc-ces.edic.l.j.§.sed videndū. Item repudiās ex testō:succedere pōt ab intestato si erat de numero eoꝝ q̄ vocant̄ ab intestato.vt.ff.de acq. here.l.nec is.§.j.per que omnia.vnde concludi posset regulam esse falsam.sed dici potest ꝙ regula locum habet vbi ius resistit in odium prohibētis:sed vbi assistit propter alium contingentem defectuꝫ habent locum contraria.

¶ Idem.

Contractus ex cōuētione legeꝫ accipere dignoscitur.

¶ Ex natura quorūdā ꝯctū est q̄ð debeatur tm̄ dolus ⁊ lata culpa: vt in deposito ⁊ p̄cario: in deposito:ideo quia eius reuocatio dependet in voluntate deponentis tantū: in precario:ideo quia eius reuocatio pendet ex libera voluntate cōcedentis solum.ff.l.j.§.vlti.l.q̄ð nerua. ⁊ de preca.l.j. ⁊.l. quesitum.§.illud.⁊.l.cuꝫ precario. Itē de natura quorūdam est ꝙ debeatur.dolus lata culpa ⁊ leuis:vt in oībus contractibus:qui celebrātur gratia vtriusq;. ⁊ in quibus non licet vni altero inuito a contractu discedere: vt in emptione:venditione:conditione:dotis donatione societate h;⁊ similibus, vt,ff, de

cipatos. ⁊ ibi Io.an.fa. institu. de exhere.li. sed hodie emācipatus succedit ad similitudinē sui:vt tꝫ bar.in.l.j.§.si filius.in fi.ff. de legi.here. ⁊ an sublata sit dīa emācipationis ⁊ p̄ile ptātis. vide per bar.in.l.emancipati. circa finē.⁊ ibi doc.C. de colla. ⁊ maxime ludo.bo.in suis secundis interp̄ta. Rō autē assignatur p̄ bal.in auc. in successiōe. nu. ig.C.de suis ⁊ legiti. ⁊ an tollat emācipatio agnationē.vide ange. are.in.§.fi. insti. de legi.agna.succe.gl.in.l. qui se p̄ris.C. vn̄ leg.⁊ bar.in.l.j.§. domini. el. q̄. ff. ad sylle. ⁊ ibi tangitur materia de q̄ hic agitur.

a ¶ Adde bar.i o.l.si cui. de ꝯdi. ⁊ demō.q̄n pr̄ cogat̄ emācipare filiū.⁊ glo. bart.⁊ alex. in.l. cog.§. si pater.ff.ad trebel.⁊ bar.in.l.filiussa.§ ꝑm vulgarē. ff. de leg.j. ⁊ ibi bal. ⁊ ang. aret.in.§ fi.⁊ ibi Iaso. in addi.ad xposo. poz.insti.

quib.mo.ius pa. pōt solui. ⁊ bart. in.l. quidā cū filiū.ff.de ꝓ.obl.⁊ bal. ⁊ alexā.in.l. seniū.C. ꝺ testa. ¶ Addꝺ an ⁊ q̄n pr̄ inuitus filiuꝫ emācipare cogatur. Io. de imol. post bar. in.l.quidā cū filiuꝫ.ff.de ver.ob.⁊ alex.eo no in.l.vtruꝫ.eodem titul. ⁊.l.nō potest. de adop. ⁊ pan.de ca.consil.suo.lxj. Et an filius cogatur cōsentire emācipationi. not. Bald. post bart.in.l.ex liberis.C. de colla. ⁊.l. ꝗuis.C. de fideicō. ⁊ Ino.⁊ alex. vbi.s̄. proximo.

b ¶ Adde ꝙ dy. hic ponit ea q̄ dicunt tex. ⁊ gloss. in.l. contractus. ff.eo.titu.de quo vide ibi per doc. moder. ⁊ Barto. in repeti.l. quod nerua. ff. deposi. ⁊ ibi Alexan. in additio. ⁊ Bald. in.l. que fortuitis. colū.pe.⁊ fi. C.de pig.actio.⁊ bal. ⁊ moder.⁊.l. si constante. §.si maritus.ff.solu. matrimo. ⁊ glos. Io.an.abb.sicu. ⁊ and. cum sicc. vulgo.barba. in

lega. primo.l. si seruus legatus.§. cuz quid. ⁊ cōmoda. l.si vt certo.§. nunc videndum. ⁊ de regulis iur.l. contractus. Quidam vero sunt in quibus debetur de natura contractus culpa leuissima: vt in mandato ꝓpter tacitam assertionem industrie suscipientis mandatuz cum procuratur ꝓpter solam industriam eligatur. vt C.manda.l.a procura. ⁊ in manda. concesso gratia cōmodatarij tantum: q2 tenetur de culpa leuissima.vt.ff. l.si vt certo.§.cōmoda. Casus autem fortuitus de natura nullius contractus ex quo debetur species certa prestatur.vt.ff.l contractus.in fi.in contractu aūt mutui tenetur de casu non ꝓpter naturā contractus. naz celebratur gratia vtriusqз: sed propter naturā debiti. est enim in genere debitum: qđ perire[a] non potest. C. si cer.petatur.l.incendium.⁊.ff. de actio. ⁊ obligatio.l. j.§.is quoqз.⁊ ad.l.falci.l.in ratione. §. incerte autem. Si ergo in contractu depositi in quo de natura cōtractus debetur dolus ⁊ lata culpa conueniat inter deponentem: ⁊ depositarium: ꝙ depositarius teneatur de leui culpa ⁊ leuissima pactum valet. Item si in contractu in quo debetur leuis: cōueniat qđ debeatur leuissima pactum valet: q2 contractus ex conuentione legez accipiunt.ff.depositi.l.j.§. si conuenerit.⁊. §. sepe euenit.Item contra si in contractum in quo debetur dolus: ⁊ lata culpa ac legis: ⁊ conueniat vt prestetur dolus tantum conuentio valet. vt.ff.l. contractus. nisi in dote.vt.ff.de pac.dot.l. conuenire.⁊.l.pom. ℂ An autem valeat pactum ꝙ aliquis ex casu teneatur extra naturam contractus. Dicendum est ꝙ si culpa deprehendi potest que videatur precedere casum vel mixta cum casu ꝙ pactū habeat effectū: q2 teneť etiaz si sine pacto.ff.de actio.⁊ obl.l.j.§.is vero.⁊ cōmodis.l. in rebus.§.qđ aūt.⁊ ar.ff.đ dā.infe.l.fluminū.§.idē seruus. ⁊.§.idez ait.Sed vbi culpa deprehēdi nō pōt: tūc cōiter dř ꝙ pactū generale nihil opať: spāle vero effectū hz. Itē si quidā casu spāles exprimunť. ⁊ gnālis subijcitur clausula valet pactū.extēdiť ad oēs casus in ꝯuētione non exp̄ssos.Plene determinari solet[b].ff.si qs cautio.l. sz ⁊ si qs.§.quesitā.⁊ est argumētuz supra hoc libro. de

c.vno. de cōmo. ⁊ Ioā. fab. in.§. item is cui.insti. qbus mod. contrahi.obliga.

a ℂ Adde qđ ⁊ qđo gen⁹ perire nō possit cy. barto.bal. sal.mod. in.l.incēdiū.C.si cer. pet. ⁊ alex.⁊ doc.in.l.in rōne. §. incerte aūt.ff. ad.l.fal.⁊ barto. pau.de ca.fulg.⁊ rapha. ⁊ vtrūqз imo.in.l.si ex legati causa. ff. de verbo.oblig.

ℂ Adde ad ꝓpositū eoruз que hic dicunť: quod notant in apost. ad istū.s̈.in reg. ge.in apost.j.

b ℂ Adde an casu fortuito possit renūciari. hoc ē dicere an valeat: exceptio casus fortuiti: licet alias nō tenereť. cy.bar.bal.⁊ saly.i.l.j.C. cōmo. ⁊ bar.bal.pau.de cast. ⁊ alex. in.l. ⁊ si quis.§. quesitum.ff.si qs cau. Io.an. ⁊ abb.sic. in.c.vno. col.pe. de cōmod.⁊ ample fel.i.c. sedes. col.ij.vbi.clausula.de rescri.⁊ alexā.in ꝯsil.xxvij. colū.v.vbi. capio scđm dubiū. li.j.ꝙ ꝯsil.reperiť.in.g.

volu.consi.xxxj.⁊ specu.ti.de loca.§.iaȝ dicendū.⁊ ibi Jo.an.in addi. versic.j.de hoc satis.⁊ pet.de ferra. in forma libelli quo agit ad facti pstā.in gl.inestiuit ⁊c. ⁊ in deci.parla.dalphi.ccclxvij.⁊ i supra dictis locis reperies qn clausula generalis subseques post spāles casus expressos operat: vt renūciatio gnālis trahatur etiaȝ ad alia remedia cōpetētia saltē non maiora expssis.⁊ in c.q ad agēdum.ē.eo.de procur.⁊ in cle. nō pōt.de pcu.⁊ alex. cōsi. xlij.col. vj.versi. sz.lib.j.

℄ Adde inquātū qrit an valeat renūciatio casus fortuiti valeat.ð quo ⁊ an hoc casu cōprehēdat casuȝ qui venit culpa adversarij. vi de Roma.singu. cccccxxxix.incipi. eu habes casum: qd si res sibi fuerit data estimata. vide bal.in.l. j.q.ij.C. cōmod. vbi de hoc dīno. ⁊ in.l. si pascēda. nume.vij. versic. queret hic petr⁹. C. de pact. ⁊ ad secundam parteȝ opo. vide Anto. corse.sing.suis in psi.statutū. inci. not.vnum dictū. ⁊ dixi tract.mco

procura.c.qui ad agēdū. ℄ Queri autem solet an pactū ꝙ dolus non pstet valeat de iure vel nō:⁊ ratio plana est qꝛ expssuȝ pactum de dolo futuro^a remittēdo inutile est tacituȝ:tñ valet.ff. de pact.l. si vnus.§. illud.⁊.l.iurisgentium.§.sed ⁊ si quis. Dynus.

℄ Idem.

Damnum qd quis sua culpa sentit sibi debet ⁊ non alij imputari.

℄ Si procurator sua culpa condēnat: ⁊ penaȝ soluat debet sibi imputari nō autem dño cuius est procurator.ff. de procura.l. qui proprio. §. procurator. Itē si procurator vel gestor negociorū indebitum soluit imputari debet:non aūt domino cuius administrationē gerebat: vt.ff.de ne.gest.l.si qs negocia^b. Iteȝ si vnus socioꝝ condēnatus fuerit pꝑter delictum suuȝ nō poterit penaȝ pꝑter delictū solutā societati imputari:qꝛ pꝑter culpā suam^c sibi potius imputari debuit ꝙ alij.ff. pro socio.l.cuȝ duobus.§. vlti. ⁊.l.seq. ℄ Et ad istius regule generalis constitutioneȝ accedit.ff.rem ratam haberi.l. si sine.§.cū autem.de insti.l.sed ⁊ si quis.§.pupillus.⁊ familie herciscunde. l. inter eos heredes. §.qui ex facto. Sed opponit ⁊ videtur ꝙ quis possit imputari alij

regularū.in versi.regula generalis.versicu.xv.⁊ preceden.

a ℄ Adde an dolus futurus vel preteritus possit in ꝯtribus vel vltimis voluntatibus remitti. Bar.in.l.si vnus.§.illo. ⁊ ibi bal. angel. ⁊ alex.ff. de pac. ⁊ bar. in.l.aurelio.§. gaius.ff.ð libe.lega. ⁊ Cy. ⁊ bal. salyc.pau. de ca.⁊ alex.in.l. ij.C.de transact. ⁊ alex. i.l.sub pretextu.col. vlt.C. eod. tit. ⁊ bal.in l.cum necessitateȝ.C.de fideicōmis.⁊ Alex.consil. clvij. colū. ij. versicu. nec etiā. lib.j. ⁊ in consil. clxiiij.colū. ij. in prin.vol.v. ⁊ decisio. parlamen. grationopo.dalphi.q.cccccxv.

b ℄ Adde bar.⁊ bal.in.l. si qs negocia. hic alleg. ⁊ in.l.si neg.e.ti. ⁊ Jo.and.philip. fran. ⁊ mod.hic.

c ℄ Adde ð qua culpa teneat socius socio suo. alexan.in cōsil.xvij. col.j.⁊.iiij. volu. j. ⁊ in consil. cj. col.j.lib.ij.⁊ etiā de qua culpa teneatur procurator. vide alex. in v. consil. xlvij.in prin.

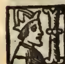
℄ Adde ad principalis apos. bal. in.l.penul.§.vanem.

uem.ff.pro soc.z in fi.vt certo.z ibi doc.§.nūc videndū.ff.cōmo.bar.in.l.si duo.ff.si qs cau.z in.l.si de cōe.z ibi flo.ff.si seruit.vē.z bal.ↄsi.xxxij. incip. in xpi noie amen. proponitur quosdam mercatores.z omnino Ange.de periclis de peraso in suo tracta.de societate.paulopost principium.

a ℭ Adde quotuplex est īfamia z qñ infamet.bar.bal.z ibi alex. in addi.ad bar.in l.j.ff.de his qui no.īfa. Et d' multiplici genere īfamie.vide bal.z Ias.in.l. cunctos ppłos.in.v.opp.C.de sum.trin.z bal. in.c.j.an remoue.debent testes q pares esse desierint. z tex.z gl.i.c. īfames.ꝓ.porro. in.q.vij.z car.alex.in sūma l.dist.cold.aspe.multa sing.z Io.de pla. in.l.infames.de infamia.li.x. z bal. in sua marga.in lr̃a infamia.cald.i ↄsi.j.titu.de accusa.

dānum ꝙ sua culpa sentit.ff.pro soc.l.si igit. Sz dicēdū ꝙ aut alij pōt īputari culpa participationis cāe ꝓpter quā dānuz currit: aut nō pōt īputari: tunc hz locū ꝙ dī in.d.l.igitur.in fi. Si non pōt imputari tunc procedit ꝙ continuetur in regula z.ll.supradictis. Dynus.

ℭ Idem.

Infamibus porte non pateāt dignitatum.

ℭ Infamia repit' duplex[a] vna iuris: z altera facti. Infamia iuris appellat' illa q̄ irrogat' ꝑ sniaz in casib' illis in qb' iure cauet' ↄdēnatū esse infamē: vt pz in eo q furti vi bo.rap.iniuriaꝝ de dolo malo dānat' pactus vel fuerit: z in alijs casib' q enumerant'.ff.de his q no.infa.l.j. Infamia vero facti appellat' que gñat opinionē apud bonos[b] z graues: z illa ↄtigit multipliciter vel q2 dānat' qs actione ex delicto descēdente qd̄ infamiā iuris nō irrogat: vt in ↄdictione furtiua quā certū est infamiā iuris nō irrogare.ff.de act. z oblig.l. cessat. Itē interdicto vñ vi qd̄ lir nō irrogat infamiā iuris.ff. de vi z vi arma.l.neqz.tñ grauat opinionē apud bonos z graues.vt.ff.d' obsequijs.l.honorarius. z.l.pares.z.l. lz. Itē si pr̃ in testō filiū increpauit vel iudex interloquē do diceret aliquē male vite.vt.C.de his q no. infa.l.interlocutio.z.l.v̄bis. Itez si aliqs q turpiter viuat: z ꝓꝑ turpitudinē ab honestoꝝ cetu segregat'.vt.C.de digni. l.ij. Et de q̄libet ꝓdictaꝝ infamiaꝝ loqtur regula: q2 nō debēt in dignitatibus hoīes infames quacūqz infamie spē cū hoībus integre fame ꝑticipare.C. de decurio.l. infamia[c].z.l.ne qs. z de infa.l. infames ꝑsone.li.x.z.ff. de postu.l.j.§.ait ꝓtor.z de iudi.l.cū ꝓtor.§.nō aūt.z ad legē iul.de vi.pub.l.j.z.d.l.ij.C.de dignita. lib.xij. adeo ꝙ nō soluz īpedit ꝓdicta infamia; sz ēt facit a dignitate

b ℭ Add' qd sit infamia iuris et facti.doc.ī.ꝓxie alle. z pulchre ꝑ fel.post and.barba.in.c. testimoniū.in fi. iiij.col. cū seq. de test. q seqtur Dy.hic.z bal.in.l. fratres. C.de inof. testa. vbi vide quos effectus habet.

c ℭ Adde ꝙ infamia q̄libet nō solū excludit a dignitate ↄsequenda.vt.l.ij.de dig. z ibi bar. z Io.d' pla.z luca. de pena.lib.xij.sz ple-

cto a dignitate habi. vt not. bar. ꝛ Jo. de pla. in. l. Infamia. de decu. Et vide Inno. ꝛ doc. in. c. cū oporteat. de accu. ꝑ ipso facto ante latā sniaꝫ. vt tꝫ Jud. de ro. l sui singu. in ꝟ. infamia. p ter. in. l. iulꝗ. §. mi les. ꝛ ibi Jud. bo. in ꝑmis interp. fin. ff. de his qui no. ifa. ꝛ pbi frā. hic. ꝛ decl. capel. thol. q. clxxiꝗ.

bus ꝛ dignitate. C. de infa. l. ii. dixi i apos. ad panor. c. isup. eo. tit. ꝗ. in ꝟ. ſpedit. de elec. ꝛ pan. de ca. ꝯſi. cxcxj. ꝛ qd in dignitatib⁹ eccliaſticis ꝛ bñficꝗs. vide q̄ dixi in addi. ad ſtā. ā. in reg. bñficiū. in verbo homicidium.

habita remoueri. C. de decurio. l. infamia. lib. x. ꝛ de dignitatibus. l. iudices. lib. xij. Sed obstare videt regule. ff. de muneri. ꝛ hono. l. reus delatus. sed dicendū est ꝙ per solā delationeꝫ absqꝫ snīa nō irrogat infamia: nihilominus tamē a tēpore delationis vsqꝫ ad annum prohibetur ad honores[a] promoueri: post annuꝫ vero non prohibetur nisi ꝑ ipsum steterit quominus causa infra annum expediretur vt ibidē pꝫ. Et si oppo. de arbitro qui potest esse li cet infamis. ff. de arb. l. penul. dicendū erit ꝙ esse arbitrū non est dignitas cū nudam ꝛ simplicē cognitioneꝫ habeat ꝛ iurisditionē nullaꝫ vt dici solet. ff. de re iu. l. ait ꝑto. itē si oppo. de procur. q in iudicꝗs pōt esse: lꝫ infamis[b]. institu. de exce. §. vlti. dicendū erit ꝙ ministeriū ꝓcuratoris nō est dignitas: ſꝫ onus infamosissimū ꝛ vilissimū. vt. C. de decur. l. si qs procurationeꝫ. lib. x. Dyn.

¶ Idem.

Ertum est ꝙ is cōmittit in legem qui legis verba complectens contra legis nititur voluntatem.

¶ Sicut facere ſm v̄ba legis ꝛ ſm sententiā. iteꝫ sniaꝫ tātū verbis nō seruatis paria sunt, vt. ff. de verb. sig. l. nois.

¶ Adde qđ vo luit allegare ro. sing. cccccxl. al's cccccl x. incl. fuit a me q̄sitū. pro q̄ facit qđ not. spe. in ti. đ posi. §. vꝗ. ꝑsi. xix. qđ tñ ꝑ 10 eē limitāduꝫ. vt ꝓcedat tm̄ in eo q̄ prouenit ex maleficio nō ex 3ctu qꝛ minorē ſm bal. in. l. i re māda. C. māda. ꝛ im. in. c. q̄lr ꝛ q̄n. de accu. Aduerte tū ꝙ infamia facit lꝫ repellat quē a dignitatib⁹ bñfidis. vt no. in allc. l. infamis. C. de digni. li. x. nō tñ repellit a dignitatib⁹ q̄sitis nisi dicat in snīa. ita not. bald. in. l. j. C. de here. insti. guil. đ cu. in. l. cūctos populos. nu. v. ꝛ ibi dixi in apos. in ꝟ. a dignitate. C. đ sum. tri. iac. reb. in. l. j. nu. j. vbi ēt dixi i add. in ꝟ. ab honoꝛ

a ¶ Adđ an accusatus pēdente accusatione possit ꝓmoueri ꝛ cōsꝗ honores ꝛ dignitates. barto. post dy. i. l. reus delat⁹. ꝛ ibi Iud. bol. in ꝑmis interp. ff. de mune. ꝛ hono. ꝛ abb. ꝛ fel. post marie. in. c. olpotēs. ꝛ đ accu. ꝛ Jo. cal. in ꝯſi. iꝗ. ti. đ accu.

b ¶ Adde Icā. fa. ꝛ ang. are. in ſti. de exce. §. fi. ꝛ Jo. de pla. ꝛ luc. de pēna i. l. l. si qs procurationē. de decur. li. x. ꝛ bal. in. l. cassius. col. iꝗ. ver. ꝛ no. ff. đ sena. vbi dicit ꝙ interdū offīm ꝓcuratoris ē vilissimū ꝛ nō repellit. vt. ꝺ. §. fin. de exce. insti. aliqñ ē honorabile vt esse ꝓcuratorem regis vel epī: ꝛ tūc repellit infamis. vt. c. acce dēs. ꝛ ibi cardi. alex. col. vlt. l. di stin. ꝛ. v. qđ. iꝗ. c. qꝛ eps. ꝛ adđ spe cu. tit. de ꝓcuratore. §. j. ver. iteꝫ ꝙ infamis. ꝛ Jo.

ind. ꝛ ant. de bu. in. c. imꝑator. de iur. ca. in consi. q̃. titu. de fide instru. in notariis ꝛ ibi abb. in. c. ij. de iudi. Q uid de offõ ta bellionis dic ꝙ est vtile. ꝛ no. i. l. vniuer sis. ꝛ ibi Io. de pla. C. de decur. lib. j. nisi trãseat in spãle nomẽ maioris officij. vt l. j. C. ꝺ mã. ꝓnc. ꝛ vide bal. in. o. l. cassi⁹. ꝛ bart. ꝛ ibi alex. ad add. i. l. ea. ff. ad. l. iul. re. ꝛ ang. are. in-sti. de iure ꝑson. §. serui. ꝛ old. ꝯs. lxxv. ꝛ ange. ꝯsi. cclxxiij. ꝛ ant. cors. in tracta. de ptãte regia. i. q. xcv. vbi ponit ꝺ consiliario ꝛ co quo ac ꝓcuratore ꝓncipis. ꝛ de ꝓcur. adde lud. de ro. in suis sin. so. vlt. ꝛ col. vlt. ꝟsic. tu habes. ꝛ lud. bol. in. l. nemo. C. de dig. li. x. in ꝓmis interꝑta. ꝛ Io. de pla. i. l. isamia. ꝺ decu. lib. xij. ꝛ ibi ꝺ arbitra. ꝛ p Bar. ꝛ bal. in. l. pen. ff. de arbi. ꝛ an isamia ꝓuet ab aduocatiõe seu postulatione. vid p Io. de pla. in. o. l. infamia. ꝛ Bart. ꝛ bal. l. j. §. ait ꝑtor. ff. de postul. ꝛ de supradictis vide in. c. j. ij. q. vij. ꝛ deci. parla. dalphi. q. lxxxix. ꝛ ibi in addi. ꝛ q. xc. ꝛ in additio ne. ꝛ vide calde.

§. verbuꝫ. Ita ecõtrario facere contra verba ꝛ sñiam ꝛ facere ꝯ sñiaꝫ tantũ paria reputant̃ ꝛ is est regule intellectus vt ꝓbat̃. C. de leg. l. non dubiũ. ff. de leg. ꝯ legẽ. ꝛ. l. fraus. Et ideo illa pena punit̃ faciẽs ꝯ sñiam qua punit̃ faciens ꝯ verba ꝛ sñiaꝫ. vt. o. l. nõ dubiũ. vt pꝫ exẽpluꝫ in oĩbus modis in qbus fraus fit legi. Hi autẽ modi ꝓꝑie intelligẽdi sunt quatuor de re ad reꝫ: de ꝑsona ad personã. Iteꝫ de ꝯctu ad aliũ contractũ: sed non eodẽ modo ꝛ ꝓpea videt̃ alius ꝯctus ꝛ fraus facta de cõtractu. item de cõtractu ad eundẽ contractũ: de re ad rem ꝓhibitum est per senatusconsul. maced. pecuniã mutare filiosa. Si ergo nõ mutuat̃ pecunia: sed frumẽtũ: vel vinũ: vel oleuꝫ: vt bis distract⁹ pecunia mutuet̃ factũ videt̃ cõtra voluntatẽ se. consul. licet nõ cõtra verba: ꝛ ideo filiosa.[a] subuenit̃. ff. ad macedo. sed iulia. §. mutui. Iteꝫ est ꝓhibitum ne ꝑsides ꝓuinciarum vel alij qui ꝓuincias regunt accipiãt a subditis munera: sed permissum est tantũ esculenta ꝛ poculenta[b] que tradi possunt ad numerum ꝛ quantitateꝫ videtur verba supra plecti: sed offendere volũtatẽ vnde faciũt fraudẽ legi de re ad rẽ. ff. de offi. ꝓcon. l. solet. §. fi. ꝛ de officio ꝑsi. l. plebiscito. de persona ad personã: patet exempluꝫ in marito quomodo põt vxori donare. nã si donat alij vt eius ministerio queraẗ

ꝙ offm̃ ꝓcuratoris: ꝛ qñ loqtur de co quo pricipis an habeat dig. dic ꝙ sic. vt no. bal. sing. in. c. j. quis dicatur dux co. vel mar. in vsib. feu. refert ꝛ sequtur Roma. sing. cccccclj. incipit. nunquid esse co quũ. Fely. in ru bri. de offi. dele. col. ij. ver. tribus modis. ꝛ fran. de crem. sin. xcvij. incip. statuto caueτur.

a ℭ Adde qñ filiifamilias iuuet macedonia no. ter. Bal. Saly. ꝛ Iaco. de oil lianis in. l. macedoniam. ꝛ in. l. senodorus. C. ad macedo. ꝛ in. l. sj. iuli. §. penul. ff. eod. titul. ꝛ que dixi in regula nemo potest ad impossibile.

ℭ Adde qd notaui in apost. ad istã in alle. reg. nemo potest. in. ver. ꝯditiõe. vbi tracto qd in foro fori ꝛ qd in foro poli. an iuuetur filiusfa. excep. macedoniani. ꝛ vtrum sit tutus.

b ℭ Adde bar.

ℭ Adde qd voluit allegare Roma. sin gu. suo. decccx. qd incipit. tu habes officiuꝫ

fatis nota. ꝛ ibi de arbitro. ꝛ ꝓcuratore.

bal. z ang. in. l. solet. §. fi. hic all. Im. Io. an. z abb. in. c. cū ab ol. spe. de vita z ho- nest. cleri. z. d. pe. de anch. z philip. fran. in. c. statutum. §. insuper. de rescrip. lib. vj. vbi est tex. celebris.

gas pp ↄsuetudinē (vel ↄctū: vt plerūqȝ in ipso apponi solet.) per mulieres forte introductā post mortē maritoꝝ volunt ꝑcipuas hr̄e z lucrari vna cū dote z do- natione pp nuptias siue doerio ac de tu rosi. partib. intan tum ꝙ nihil aut parū remaneret liberis ere alie- no soluto qꝺ nō pfit: z iō caueant a cetero mariti: lȝ enīȝ nō dbeāt lucrari: qꝛ tales donatiōes taliū localiū ꝑciosorū nō valēt facte cō stāte mr̄imōnio: illa localia z ve- stes nō veniūt in legato q̄ nō ↄue niūt mulierū sta tui z ↄditioni: vt q̄ statuto portari vetite sunt. vt tȝ bar. in d. l. qs z locus. s̄. alleg. nec estimatio de- bet. lȝ bal. i. d. l. cū te. teneat ↄctū bonuȝ profecto esset ꝙ rex in regno: vel epi in diocesib⁹ eoꝝ interdicerēt statū mediā- te mulierib⁹ marie plebeioꝝ portare ve stes superuacuas vel nimis sumptuosas vel infestātes ad imūdiciā. arg. l. cū su- pra. C. de re mil. lib xij. z in auc. de refe- rē. vbi dī ꝙ excedere. modū nihil hȝ ho- nestū lȝ nō sit mulierib⁹ de iure ꝓhibitū portare vestes preciosas. vt. l. j. z. ij. z ibi Io. de pla. z luc. de pēna. C. de vest. olo- ber. z in. l. j. nemini licere in frenis li. xj. tn̄ pp mala exēpla scādala z paupertates q̄ exinde sequunt: qꝛ plerūqȝ ad interte- nēdū talē statū. quē inopia excusat: ma- nu tenēdū plures se in grāde meritoꝝ parētū dedec⁹ ꝓstituūt: essȝ ita statuēdū. vt no. bal. in ꝓhe. gre. in ver. violentos. col. v. in fi. cū seq. Io. an. in reg. ea q̄ fiūt. s̄. e. ti. z alb. de ro. in. l. factū a iudice. ff. e. z in. ij. pte stat. q. cxcvij. z deberet tale statutū eē ꝙ mulieres nō possent ēt por tare margarit as: z perlas; cathenas: an-

vxori fraus videtur facta de persona ad personaȝ [a]. Et ꝑꝑea nō valet dona- tio. vt. ff. de dona. inter viruȝ z vxo. l. si spōsus. in prin. z. l. iij. §. non tn̄. z. §. vlt. ¶ Et dici pt. f. fieri fraudē d̄ ꝑsona ad ꝑsonaȝ vbicūqȝ ꝑsona ꝓhibita facit ↄ̄ ꝓhibitionē alterius ministerio: qꝛ vī offendi legis voluntas. At cum nō de- beat licere alicui facere per alium qꝺ nōlȝ ꝑ seipm̄. ff. de admi. reruȝ ad ciui. ꝑti. l. ij. §. j. z de aucto. tuto. l. pupillus. §. sed z si per interpositā. z ad maced. l. filiū. z. C. qꝺ metus cā. l. si ꝑ impssio-

a ¶ Adde bal. i l. si spōsus. i ꝑn. ff. de dona. inter vir. z vxo. ꝙ no. ↄ bituricēses: q lȝ de iure z ↄsue- tudie nō possint donare vxorib⁹ aliqꝺ tn̄ amicis d qbus ↄfidūt do- nāt vt inde illoꝝ ministerio ad vxo res res dōate ꝑ- ueniant: qꝛ tales donationes sunt nulle. Et sili mō donatiōes ꝑ vxo res fcte viris sūt nullius efficacie. vt. l. iij. §. non tn̄. z. l. pe. cū. l. seq. ff. de dona. inter vi. z vxo. z vide q̄ late dixi in libro ↄsuetu. biturigū. tit. de mat. z dona. §. j. z. iij. z per alex. ↄsil. xxix. col. ij. vo. iiij. z que. j. eodē post seq. addi. dicā sup ꝟbo rēditio. z ang. in ↄsi. v. quid si marit⁹ donauerit vxori ↄstāte mr̄imonio ꝑciosa localia seu bagas de perlis: gēmis: margaritis: z aliqs lapidi bus ꝑciosis an soluto mr̄imonio ꝑ mor tē viri lucret dicta localia. vide bar. i. l. j. §. nec cast. ff. de col. bo. z in. l. quāuis. ff. de aur. z arg. le. z bal. in. l. cū te. C. de do na. ante nup. z dy. bar. z bal. ang. alex. z mod. in. l. pe. §. j. ff. sol. mat. z saly. in. l. fi- nal. C. de dona. inter vir. z vxo. z alexā. ↄsi. xxxj. col. pe. ꝓpe finē quarti li. z bar. in ↄsi. incl. filius petri de florētia. z in tra cta. suo de duo. fratri. z in alle. l. filie cu- ius. C. fami. her. z Fran. de cremia in suo sing. lxiiij. z alex. in ↄsi. xlij. col. v. in fi. cū seq. lib. j. in aliqb⁹ locis reperies: aliam qꝺ de vestib⁹ z coctis (quas lingua occi tana gonellas vocat) z fatui mariti i nu mero grādi. vxorib⁹ ↄdonāt z illas z ba

nem fit ēt fraus [a] de ꝯctu ad ꝯctuz: vt ecce maritus q nō pōt donare fingit se vēdere cū alias vēditurus nō esset. Nā nō valet vēditio [b] qꝛ ꝯ legis voluntatē nitiẗ si alias vēditurus non erat alias valeret venditio nisi q̄tenus ꝯctus in speciez donationis incideret. ff. de dona. inter virū ꝛ vxo. l. si spōsus. §. circa. Fit ēt fraus de ꝯctu ad eundez ꝯctum vt cū mulier vellet pro alio intercedere actū est ꝛ principalr̄ obligationem suscipiaẗ vt nō iuueẗ bñficio velleyani. nā nihilominus iuuaẗ: cū reuera intercedere videaẗ. C. ad velleya. l. quāuis. ꝛ. l. si cū ipse. ¶ Dicunt etiā quidā hoc ꝙ fit legi fraus de noīe ad nomē: ꝛ de tpe ad tp̄s: ꝛ de loco ad locuz: sed mihi nō vr̄ ꝓbabile dictū: qꝛ si quis recte respexerit sunt reducibiles ad p̄dicta vel ad aliqua de p̄dictis: ꝛ iō nō est ponere nouas sp̄ēs: sed ꝯtingētias speciales. ¶ Queri aūt solet an liceat offendere verba legis seruata sn̄ia. Et qdaz dicūt: ꝙ nō. ff. de exer. l. j. §. si is q nauē. ꝛ q ꝛ a qb᷒. l. ꝓspexit legislator. eꝯ ꝙ liceat vr̄ apte. ff. qui petant tutores. l. credēdum. ꝛ de excu. tuto. l. scire opz. §. aliud. ꝛ sensuz nō verba spectamus. ff. de ꝯdi. ꝛ demō. l. pr̄. in princ. §. ꝯditionū verba. ꝛ. l. in ꝯditionibus ꝛc. ¶ Solet aūt magistralr̄ dici ꝙ si appareat aliam mentē esse ꝛ est reducta in scriptis tūc lz offendere verba seruata sn̄ia. Si vero nō appareat tunc non

mulos: lessatos: ꝛ bagas: veras vl̄ fictas ad tollēdū opi. bar. in. l. j. §. h iterdictū. ff. de fonte: qꝛ tale statutū itelligere deberet veris ꝛ nō fictis qñ nihil dictū est d fictis. ꝛ idē tz Fran. de cre. in sing. lxxxij. lz lud. de ro. i repe. §. de viro. l. si ꝓo. ff. so. ma. i fal lē. xxij. teneat ꝯtrariū bar. ꝛ idē ale xā. i addi. ad barto. in. d. §. h iterdictū ꝙ ēt de fictis intelligereẗ sicut de veris. ꝛ idē bar. in consi. xxxix. li. ij. ꝛ non solum de vestib. mu. sed ēt vl. p̄ci pue eccl̄iasticoꝝ pariter esset statuēdū. nā ꝓdigali vestimēta modern᷒ abusus induxit. s̄m bal. in c. iurauit. col. vi. ꝓ. sane. de ꝓbat. vn̄ rober. gagui. in cronica frācorum sic ait. fuisse eni h tpe p franciā vestimētoruz nimiā deformitatē oēs aūt aiunt ita vt iaculatoriā vitā: vt sic di cā. agere frācos a vestib᷒ iudicares: crediderem nō defuisse illis ꝛ lasciuiā: itaqꝫ supbiā quotidiana gentis mala. itaqꝫ ꝯtinuo vix decēnio vn᷒ mo di indumētū ser uat nouitas sēp studiosis: atqꝫ vt

angustia vel latitate: itē breuitate seu lōgitudine vestimentoꝝ galli peccant semper. ꝛ vide Vale. maxi. lib. ix. c. j. titu. de luxuria. ver. de muli. ro.
¶ Adde ꝙ vbi statutū nō ꝓhiberet mulieres vti talib᷒ indecētib᷒ indumentis tū tñ illud expresse ꝓhi bet. vt no. Ia. re. in. l. fortissimis. nu. j. ꝛ ibi po. in add. ad s̄pm. i ꝓ. debz eē maioris p̄tij. C. de milit. ve. li. xij. not. spe. in tit. de aduo. §. res. vr̄. i p̄n. ꝛ flo. in. l. sz ꝛ si qd. §. mācip. ff. d vsuf.
a ¶ Adde quod fraus fit legi de re ad rē. de ꝯctu ad ꝯctum. de psona ad psonaz. gl. ꝛ arc. in. c. plerisqꝫ. xiiij. q̄. iij. ꝛ io. an. hic i merc. ꝛ bar. ꝛ doc. in. l. ꝯ. ff. de leg. ꝛ cy. bal. ꝛ sal. in. l. nō dubiū. C. de le. ꝛ doc. j. in vlt. add. alleg. ꝛ gl. ꝛ doc. in. c. quāto. de p̄sui. signātur per Io. an. ꝛ p bart. ꝛ doc. i. l. q test. ff. de ꝓb. ꝛ bal. i. l. ac edic. in fi. princi. C. de sec. nup. in antiq. lec.
b ¶ Adde bal. in. l. si spōsus. §. circa vēditionez. ff. de dona. inter vir ꝛ vxo. Q uid si maritus ꝯfiteẗ

se mutuo ab eius vxore habuisse animo donandi certam pecunie summam: et post mortem viri vxor repetat an possit: dic quod non. per. d. §. circa redditionem. et maxime si constaret vxorem constante matrimonio nulla bona preter dotes habuisse aut alias cum alio viro prius matrimonium non contraxisse ex quo forte non habuisset vel lucrata fuisset iure vel iniuria vltra dotem aliquid alias autem secus esset presumendum quod ex dictis bonis mutuasset viro: nisi essent alique coniecture: quod nimis fuisset eius amore baccatus. vt in insti. de successio. subl. in fi. vel blanditiis et suasionibus mulieris ad id faciendum inductus. vt. l. fi. cum ibi not. C. si quis aliquem testa. prohib. vide bal. in. l. hac edictali. in fi. princ. C. de secun. nuptiis in lectura antiq.

licet. ff. de le. iij. l. non aliter. et de exer. l. j. §. si is qui. et de re mili. l. quod constitutum. Mihi autem videtur quod cum mens nihil aliud sit quam ratio que legislatorem mouit: tunc verba legis non extendantur nisi ad eum casum ad quem extendatur ratio. ff. de iure patro. l. adigere. §. quamuis. de re mili. l. milites. circa princi. et videtur quod vbicunque constat de ratione legis seu de mente verbis contraria licet offendere verba mentem seruando. ff. qui pet. tut. l. credendum. circa princi. d. l. scire oportet. §. aliud. et ita credendum est intellexisse doctores cum effectus verborum semper trahantur ad limitationem rationis et non econtra. ff. de legatis. ij. l. cum pater. §. dulcissimus. et de legatis. iij. l. nomen. §. vltimo. Dynus.

¶ Adde Bar. in. d. l. contra. qui sequitur Dyn. hic. et bald. vbi supra. et vide hic philip. fran. col. j. et Abb. siccu. in consil. j. colum. iij. vltimo adduco pulchrum motiuum. lib. j. quod elicit ex dicto Cy. in. l. non dubium. C. de leg. et bal. in. l. scire. de excusatio. tut. et in. l. si quis seruo. C. de fur. et tale quod non solum debemus recedere a verbis legis et seruare mentem vbi mens est expressa: sed etiam vbi mens seu ratio non est in lege expressa dummodo illa ratio presinita sit naturalis: et naturaliter et communiter possit probari per simile. per quam rationem etiam si lex esset contrarium imaginari potest. vt no. in. d. l. scire. §. sufficit. de excusatio. tuto. dicit ibi text. ex naturali institutione. et latius vide in dicto consilio per abba. Et quod idem si mens et ratio legis. vide Barto. in. l. cum mulier. et ibi modo. ff. soluto matrimo. et Alerand. in. l. sororem. colum. j. C. de his qui. vt indi. bal. consilio. cccxcix. colum. ij. libro. j. et l. l. gallus. §. nunc de leg. in fi. ff. de liberis et posth. vnde dicit bald. in. l. quamuis. ff. de fideicom. per illum text. quod vbi vna ratio reddi potest illa habetur pro expressa. et istud voluit abb. in. c. fina. de re iudi. et Barto. in. l. maximum. C. de libe. prete. et Abb. in. c. secundo regris. de appella. et alexan. d. consilio. liij. colum. iiij. ver. v. plus. volumi. iiij. et Andre. barba. in repetit. rubrice. de fide instrumen. colum. ix. et sequen. Et quando lex ex identitate rationis possit extendi pulchre Ludoui. roma. in repetitio. auctent. similiter. colum. xxij. cum sequenti. C. ad legem falcidiam. Iam ad laudem Dei et genitricis sue clementissime virginis Marie: ac diui clericorum patroni et patrini mei Nicolai ad finem optatum peruenimus. Et quicquid erroris in his lucubrationibus nostris inuenitur imbecillitati mee ignoscatur tricesimum et primum annum hoc mense Maij compleui per longeuam enim etatem hominis iuris plenam notitiam vix assequi possumus.

¶ Explicit Tractatus do. Dy. de regulis iuris.

¶ Sequuntur nonnulla consilia prefati magistri Nicolai Boerij.

¶ Consilium primum.

An filij duorum aut triū fratrum iter se succedentes defuncto eorum patruo ab intestato in stirpes vel in capita succedant: z dicendū est q in stirpes z nō in capita. vt tz glo. quā ibi sequunt cy. bar. z ange. in auc. cessante. C. de leg. here. z bar. in cōsi. clxxiij. inci. sup hēdita te dfie. z no. glo. bar. z ang. in. l. j. §. fi. ff. si pe here. pet. z bal. in. §. hoc. insti. de lega. agna. suc. lz gl. ibi teneat cōtrariū quam ibi Christof. por. z Io. fab. reprobāt tenēdo primā opi. z tz idez Io. fab. in. §. fi. de here. q ab intest. defe. z gl. bar. z ang. in auc. de here. q ab intesta. defe. §. reliquū. z bal in cōsi. ccccxcvij. in. q. q. vol. j. z car. alex. in. c. j. §. z q z. col. vlti. g feu. dare pos. z bal. in. c. j. in pn. de succes. feu. z in c. j. de gra. succe. in feu. z in. c. j. de natu. succes. feu. z ibi and. vulgo barba. cōsil. j. in addi. z ample bar. z ibi Alex. in addi tio. in. l. post cōsanguineos. §. agnati. ff. d suis z leg. her. z idem tz alex. in consilio xxix. in prin. volu. v. z dy. in trac. suo de succes. ab inte. col. iiij. matth. de matthe. in suo eleganti trac. de suc. ab inte. l. iij. in prin. arg. titu. ver. q. dubitat. z pbi. qn succedūt. z ibi dicit hāc esse cōem opi. z idē ibi ludo. bolo. in addi. dicēs ita consuluisse. z qd bal. z saly. in. d. l. ante. cessante tenentes cōtrarium q succedant in capita sequēdo opi. Azo. non bene respon. ad motiuū docto. s. cū glo. tenentium z opi. glo. in auc. cessante. tz Signo. de homod. in consi. xv. qd incipit in casu. z in cōsi. xxiiij. inci. factū sic pponit. z cardi. in cle. q. de turepa. z licet ange. are. iij. §. cū filius. col. pe. insti. de here. q ab inte. videat sequi bal. tn finaliter dicit q vbi casus d facto occurret nō discederet ab opi. gl. bar. stquaciū. z p huius decisione est tex. in. d. §. reliquū. in pnc. si vero neq frēs zc. vbi qn non supsunt fratres neq filij fratrum alij agnati z cognati succedūt in capita. Ergo fratrū filij succedūt in stirpes: nā certū de fratrib⁹ z idē de nepotib⁹ succedērib⁹ cū patruis. Vt ergo idē dicendū qn succedūt ēt soli filij fratrū: vt admittant in stirpes z eo maxime cū quilibet repñtet psonā pris sui. z idē tz Io. an. z bal. in addi spe. ti. de suc. ab inte. z ēt hz locū in feudis qn fratrū filij iter se succedūt z succedūt i stirpes fm doc. s. all. Et idē est si filij fratrū succedant ex testo voca. arg. §. z si ex disparibus. insti. de vul. sub. pro quo facit tex. in. l. cū ita loquat. §. in fideicōmisso. iuncta sua gl. z ibi doc. ff. de lega. ij. z tz Io. de imol. in. l. interdū. in prin. ff. de here. insti. z alex. in cōsi. lv. volu. ij. multum ample: q testator vr velle id qd lex disponit z succedētes hēre fm ordinē legis si vba nō refragātur. vt. l. gallus. §. j. cū ibi no. ff. de lib. z posth. z no. bar. in. l. heredes mei. §. cū ita. circa fi. j. colū. ff. ad treb. z bal. in. l. principalibus. col. xviij. C. de impuberi. z alijs substi. z ita censeo alterius rectius sentientis consilio semper saluo Boerij.

¶ Consilium secundum.

Aquelina du Molin domicella vidua defuncti Ioānis pichōnet grenetarij bituricum se tenuit cū vnico cōmuni eius z dicti defuncti impubere filia in bonis oibus cōem cōtingit q durāte dicta cōitate: dicta vidua mr acquisiuit aliqua de bonis suis ppijs z nole suo: necnon plura debita facta per dictū defunctū persoluit vez q predictus defunctus aliquos redditus z hēditarios cū pacto de retrouēdēdo emerat z acqsierat mō dcā filia decessit nullis ex corpore suo pcreatis liberis querit de tribus. Pmo an acqsita p ipsaz matrez suo nole ppio de eius pecunijs sint eiusdē in totū vel in parte dicendum est. q sint

ipsius ꝛ solū. vt.l.titiū vel meuiū. §.alte
ro.ꝛ q̄ no.ibi bart.ꝛ bal.ff. de admi.tu.ꝛ
tȝ bal.in ꝯsil.cclxxv.inci. In ista mā.vol.
q̄.nisi aliq̄ filie vel cōēȝ pecuniā habuis-
set:qꝛ tūc tenet ad īteresse cū in emptio-
nē p̄diox ꝛ redditū īngt bal. ꝯuertere
debuit ꝛ ita diligēs esse in facto cōitatis
debuit sicut in ꝓprijs:ꝛ si habuit bonuȝ
soꝝ pro seipsa debuerat ideȝ ꝓcurare de
filia seu cōitate cuiꝰ pecuniaȝ hēbat hec
est bona fides vt diligētiā faciat alteri ꝛ
cōmodū q̄ sibi fieri vult vñ acqsita cēnt
cōicāda marie quo ad restōnē medieta-
tis p̄tij acqsitoꝝ cū filia esset īpubes cu
ius dicta mr̄ administrationē ꝛ tutelaȝ
hēbat.vt.l.curatoꝛ. C.arbit.tutel.ꝛ.l.ij.
C.qñ ex facto tuto.ꝛ tȝ cy.bar.bal.ꝛ sa-
ly.in.l.si patruus.C.cōia vtri. iudi.ꝛ.l.j.
ꝛ.l.multū.in prin.ꝛ.l.pe. ꝛ ibi doct.C.si
qs alte.vel sibi.ꝛ tȝ alex.in ꝯsi.xxxvij.li.
v.ꝛ.l.si ex ea pecunia.ꝛ.l.si ꝓponis.ꝛ ibi
bal.C.de rei vē.ꝛ ang.in ꝯsi.cclxxxv. Sȝ
in casu nr̄o p̄fata mr̄ nullas hēbat cōes
pecunias:sȝ easdeȝ cā acqsitionis p̄dicte
sēde a patruo dicte sue filie mutuo cum
decēti pignore accepit ꝛ etiā maiores ad
alia in ipsa cōmunitate pagēda.vt.j. di-
cet in scdo dubio.de qbꝰ adhuc tenet al
teri a q̄ pro satisfaciēdo dicto patruo si-
milē mutuā accepit pecuniā eadē pigno
ra obligando igit nihil:iuris hr̄et dicta
filia si viueret ꝗ nec eiꝰ hr̄des:vt volunt
iura ꝛ doc.ā.alle.sȝ vbi nō ꝯstaret ipsaȝ
mr̄eȝ pecuniā mutuo accepisse nō pōt ex
aduerso allegari vel obijci q̄ dicta pecu
nia q̄ p̄dicta fuere acqsita noīe ꝓprio p
dictā matreȝ fuit cōis nisi exp̄sse ꝓbet p
hr̄des filie:qꝛ p̄sumunt acqsita : ex ꝓp̄a
pecunia emētis ꝛ nō ex cōi.vt.l.si defun-
ctus.C.arb.tu.ꝛ no.bar.in.d.l.si patruꝰ.
ꝛ bal.ꝛ sal.in.d.l.pe.C.si qs alt.vel sibi.
ꝛ dy.in reg.ratū.in fi.ꝛ q̄ ibi dixi. Et p̄ci
pue pȝ cū redditus bonoꝝ cōiuȝ dictarū
mr̄is ꝛ filie p̄us nō sufficiebāt ad victuȝ
ipsaꝝ s̄m necessitates cōes q̄ est maxia
p̄sumptio.vt tȝ alex.in.d.ꝯsi.cxxxvij.ꝛ la
do.bol.in suis p̄mis interp̄.in.d.l. mul-
tū.in prin. Quo ad scdȝ dubiū an here-
des dicte filie teneātur pro p̄te dimidia
debitoꝝ cōiuȝ p ipsam mr̄eȝ solutoꝝ. Et
ēt adhuc soluēdoꝝ dicēdum est q̄ hēdes
dicte filie tenent pro p̄te dictā defunctaȝ
filiā cui successerūt ꝯtingēte soluere eidē
matri debita cōia p eandē soluta si debi
te ꝛ legitime ostendat illa de bonis suis
aliūs q̄̄ ex redditibus bonoꝝ paraphera-
naliū:qꝛ ipsos ex ꝯsuetudine tenet cōi-
care lȝ de iure secus vt volūt doct.in.d.
l.si patruus.ꝛ ꝓ hac decisione est tex. in
l.oēs eo aliend.ꝛ.l.iure societat.ꝛ vtro-
biqȝ p bal.ff.pro soc.ꝛ idē tȝ bal.in.d.l.si
patruꝰ.col.iij.v̄si.ꝛ no.q̄ mā.ꝛ bal.i tra
cta.suo de duo.frat.ꝛ spec.tit. de iudi.§.
seqt.v̄si.qd si duo. Et p̄cipue cum dicta
debita essent necessaria fauorabilia : qa
ꝓ obsequijs ꝛ funeralibꝰ ac medicamē-
tis dicti defuncti p̄ris filie pro qbus sol
uēdis dicta mr̄ mutuo accepit summam
lxiij. libraꝝ turon. a dicto patruo. sed q̄
ad alia debita veluti medicamentoꝝ fa
ctoꝝ p dictam matrē pro dicta defuncta
eiꝰ filia tenent hr̄s eiusdeȝ defuncte filie
absqȝ dubio integralr̄ p soluere eidē ma
tri si illa soluerit cū statiȝ dcā filia mor-
tua ipsa mr̄ mobilia lucret oīa rōne di-
cte ꝯsuetudinis frāca ꝛ libera absolutio
ne debitoꝝ nisi in subsidium. Igit qꝛ alio
donādi illa nō soluit:sȝ exp̄sse pro ipsius
filie funeralibꝰ hr̄dibꝰ eiusdeȝ pecunias
petierit:ꝛ sic nō pōt hr̄e locū.l.nesenniꝰ
cū ibi no.p bar.ꝛ bal.ff.d neg. ge.ꝛ.l.ali
mēta.C.eo.ti. Venio ad tertiū an p̄fata
mr̄ q̄ solū in vīȝ p̄fate ꝯsuetudinis taȝ di
cte sue filie succedit in oībꝰ mobilibꝰ suc
cedat ēt in redditibꝰ cōibꝰ q sunt cū fa-
cultate recobrij sine pacto de retrouēdē
do p dictā filiā pro sua p̄te relictis an ve
ro hēdes dicte filie cui successerūt in he-
reditagijs ꝛ bonis imobilibus. Et dicē-
dū est q̄ prefata mr̄ succedit in parte di
ctoꝝ redditū dicte sue d̄functe filie spe
ctā.cū aliā portionē iure cōionis seu so-
cietatis per eādē electe ipsa hēat qꝛ red
ditus annui non ꝑpetui:sed ad modicuȝ
tp̄s duraturi:vtpote ad q̄tuor aut qnqȝ
annos visqȝ computant ꝛ cōnumerantur

inter bona mobilia: vt decidit bald. in. l. hac edictali. §. is illos. col. ij. ꝟ. annoꝝ. C. de secū. nup. ꝑ q̄ alleg. tex. in. l. fi. ff. quorū bo. vbi interdictū qḋ daꝛ ad imobilia nō daꝛ ad p̄dictos supra redditꝰ tali modico tpe finituros. ꝛ idē tꝫ in. l. si certis annis. in fi. C. de pac. ꝛ Fe. de senis in ꝯfi. xxij. ał's. cxxij. ꝛ bal. in. c. j. §. j. ꝟſ. q̄rit ꝺfis fede. de cog. feu. ꝛ alexā. in addi. ad bar. i. l. monētā. ff. de ꝟ. fi. ꝛ car. alex. in ꝺ. c. j. §. j. col. ij. ꝟ. in annuis prestationibus ꝛc. de cog. feu. secꝰ eēt si essent ppetui. ꝛ ita itelligiꝛ cle. exiui de paradiso. §. cūqꝫ annui redditꝰ. ꝺ ꝟ. fig. ꝛ q̄ ibi no. bal. in. l. iubemꝰ. la grāde. ꝛ in auc. igressi. ꝛ i. l. ꝑuilegia. C. de sacrosan. ecc. ꝛ p̄dictā decisionē tꝫ pulchre alex. imo. i. l. sciēdū. in ꝑn. col. iij. ꝟ. extra gl. q̄rit hic. ff. q satis. cog. ꝑ q̄ alleg. tex. in cle. j. de rebus eccle. nō alie. ꝟſi. vez ꝑmissa ad locationes: vel ēt redditnū ac fructuū vēditiones ad tp̄s modicū faciēdas ꝛc. Ergo in dictis redditibꝰ ꝛ aliis bonis redētiuis q̄ī reddēti fuerit nihil p̄tēdere pn̄t heredes dicte filie nec dicti defuncti: lꝫ iterū q̄uisqꝫ fuerint reddēti debeāt dictis redditibꝰ vna cū dicta vidua q̄libet pro media pte. s. dicta vidua ꝑ media pte. ꝛ oēs hēdes pro alia dimidia vti ꝛ frui. Et istḋ dicūt cy. bal. ꝛ alex. ꝛ phil. cor. i. l. ea demū. C. de colla. q̄ si ex ꝯsuetudine proximior possit retrahere rē alienatā oblato p̄cio. de q̄ in. c. ꝯstitutꝰ. de in integ. resti. q̄ est hic biturū. j. xliij. dicens q̄ dictū precium cōnumeraꝛ inter bona mobilia ꝛ eis q̄ bona mobilia lucrari dꝫ illud habere dꝫ. Et optie faciūt ea q̄ no. bal. ꝛ ang. perusini fratres in. l. cetera. §. lꝫ si parauerit. ff. de le. j. q̄ si ꝯsuetudo est q̄ mortua vxore mobilia spectent ad virū: ꝛ imobilia ad hēdes vxoris: ꝛ aliq̄ pecunia vxoris erat parata ꝛ deputata ad emptionē p̄dioꝝ nihilominus debebiꝛ marito: q̄a destinatio nō attendiꝛ nec habeꝛ pro facto. ꝛ ita ēt trāseunt ibi Jo. ꝺ imo. raph. ꝛ alex. ꝑ illū tex. ꝛ fely. sandeus in. c. cuꝫ adeo. col. iij. de rescri. ꝛ ange. de claua. in sua sūma. ꝟ. alienatio. §. xj. volētes, ꝛ alberi. de rosa. in. q̄. pte statu. q. ccv. in ꝑn. q̄ si dicta pecunia nō solū essꝫ parata sꝫ ēt ꝑfecto in manibꝰ alicuiꝰ deposita pro emptione p̄dioꝝ q̄ sit mobilis non obstā. l. iij. §. qd ergo. ff. de ꝯ. iud. tute. ad quā rn̄. notabiłr doc. s̄. alle. vt i casu nr̄o vult cōsuetudo biturīga. q̄ mortuo filio vel filia sine liberis pr̄ vel mr̄ superstes succedat in bonis mobilibꝰ solū q̄ nō est iuri ꝯsona cū deberet ordine turbato in oībꝰ succedere bonis. vt auc. defun. C. ad tertul. Et in succursum est patri vel mr̄i ꝛ filia amissa solatiū loco succederet ne ꝛ filie amisse ꝛ successionis priuationē sentiret. vt. l. iure succursuꝫ est. ff. de iure do. igiꝛ dicta pecunia dictoꝝ redditnuꝫ qui nō sunt ppetui: sed ad modicū tp̄s: vt. s̄. est dictū. duraturi erāt solū ꝛ cēseꝛ mobilis parata ꝛ destinata ad emptionem redditnū ppetuoꝝ. ꝛ forte dici pōt q̄ddā mutuū palliatū si p̄ciū nō esset iustuꝫ. vt no. doc. in. l. ij. C. de pac. iter emp. marie ꝑ alb. de rosa. ꝛ. c. ad nr̄aꝫ. de emp. ꝛ vendi. ꝛ. c. illo vos. de pig. ꝛ vtrobiqꝫ ꝑ abb. sicc. ꝛ cū sicco. and. bar. ꝛ ample ꝑ cepo. in suo eleg. tra. de emp. ꝛ vē. ꝛ de pac. de retrouēdēdo simulatis. tn̄ dicta pacta de retrouē. sunt hodie approbata ꝛ licita ꝑ extraua. martini q̄nti inci. regimini. ꝛ ēt ꝑ aliā extra. calixti tertij. ēt inci. regimini. in tit. de emp. ꝛ ven. idcirco nō pōt verificari nec ꝑfecto hr̄i pro facto saltē incōmutabiłr quo ad vēditoreꝫ cū habeat facultatē redimēdi dictos redditus. vn̄ dicūt bar. alex. in. ꝺ. §. si parauerit. q̄ vbi est opus valde remotū ab eo ad qḋ erat destinata res talis destinatio nihil operaꝛ. Et rō iuriscōsulti. in. ꝺ. §. si parauerit volētes nō posse legari res affixas edibus: sed bene res destinatas ad illud q̄a res affixe edibꝰ sunt ibi incōmutabiliter ꝛ ppetuo qḋ nō est sic in rebꝰ ꝺstinatis. Igiꝛ idē est in redditibꝰ q̄cūqꝫ ꝑ vēditores infra tp̄s qḋ hꝫ redimendi fuerint reddēdi. Et ꝑ predicta ꝛ notata in. ꝺ. §. si parauerit. dico q̄ dicta vidua que lucraꝛ mobilia non pōt sedilia cū claui domui affixa. nec fenestras nec vltra fenestraꝝ

amouere nec illa lucrātur:qꝛ sunt ibi ppe tua.ꝛ not.dy.in reg.nō firmat.ꝛ ibi dixi in addi. secus esset in alio possessore. vt d.l.domū.cū ibi no.p doc.C.de rei ven. ꝛ.l.in fundo.ff.eo. titu.qꝛ talia sic affixa sunt pars domus.facit.l. q̄ religiosis.cū l.seq ff.de rei vendi.ꝛ tex. ꝛ ibi Ange.in auc.de non alie. Et ad nostram materiā reuertēdo facit vsus ꝛ modus huius ciuitatis ꝛ patrie biturie:qꝛ tales redditus ꝛ acqsitiones sunt mobiles qꝛ attēdi dꝫ ſm Jo.and.in addi.spec.ti.de fruc.ꝛ intereſſe.§.ij. Quāobrem dicta cōsuetudo que vult patrē ꝛ matrē filio vel filie decēdētibus in bonis mobilibus debere succedere vēdicat sibi locū in dictis redditibus ꝛ acquisitis reddentiuis. Cum ēt habeat locū in actionibus ꝛ debitis in quibus succedit pater vel mater:licꝫ nō sint ſm cōem opi.barto.ꝛ sequa.in.l. mouentiū.ff.de verbo.sig. mobilia neqꝫ imobilia:sed tertiū genus de p se.vt.l.a diuo pio.§.in venditione.ff.de re iudi.ꝛ no.abb.in.c.nulli.col.ij.de reb.eccl.non alie.ꝛ spec.in.d.titu.de fruc. ꝛ intereſſe. ad p̄dicta bene facit.l.si qs hac.in p̄nc. ff.de rei vend.ꝛ.l.fi.de leg. cōmis.ꝛ.l.cōmissorie.C.de pact. inter emp.ꝛ ven.vbi habet qꝛ si dictū sit a partibus cū pacto l.cōmissorie qꝛ si soluat p̄ctiū certa die res sit inempta:ꝛ ꝯtingit p̄ctiū nō solui die statuta emptor ipso iure desinit eē dn̄s ꝛ dn̄iuꝫ ipso iure credit apud venditorem.ꝛ tꝫ glo.bar.ꝛ lud. bolo.in p̄mis interpre.in.l.ab emptione.ff. de pac.per tex.in.l.j.ꝛ.ij.C. de pac.inter emptorē ꝛ ven. Et idē in pacto adiectionis in diēꝫ vt in dictis iuribus:ergo idem in pact. de retrouendēdo adiecto in fauorē venditoris sicut in pacto.l.commissorie. vel adiectionis in diē dꝫ esse eadē rō ꝛ iuris dispositio.vt.l.illud.ff.ad.l.aql. ꝛ.c. inter corporalia.de trans.epi̅sco. Pro quo facit:qꝛ si rō ꝓpter q̄ hoc operant p̄dicta.s.trāsferat dn̄iuꝫ ipso iure absqꝫ traditione ꝯ.l.traditionibus.C. de pac. ꝛ.l.si ager.ff.de rei vend. est illa q̄ reddit bar.ꝛ ange.in.d.l.j. ad fi.ff.de dona. s.pp frequentiā dictoꝝ pactoꝝ pp q̄ lex spāliter eis ꝯcessit hoc priuilegiuꝫ non minus statui dꝫ in hoc pacto de retrouēdendo qꝛ fortasse vī esse saltꝫ hodiernis tpibus non minori frequentia ꝛ vsu q̄ sit pactum.l.cōmissorie ꝛ adiectionis in diē.vt tꝫ Cepol.in.d.suo trac. in p̄nc. ꝛ in fi.ꝛ tex.in.d.extrauag. martini ꝛ calixti. Et pro hoc vī tex.in.l. si cū venderet.ff.de pig.actio.vbi creditor cui a debitore res pignori data fuerat debitore non soluente vēdidit rem illā pacto apposito qꝛ si debitor p̄tiū emptori redderet:liceret ipsi debitori rem accipere. ꝛ tex.ibi dicit qꝛ cū tali pacto pōt debitor p̄tiū offerrēs rē vēdicare ꝛ sic dn̄ium in eū ipso iure transfert. vñ in terminis pau.de ca.ibi dicit qꝛ lꝫ pactū de retrouendēdo non sit pactuꝫ.l. cōmissorie. vt not.glo.relata ad tex.in.l ij.C. de pact. inter emp.ꝛ ven.tñ tale pactuꝫ de retrouendēdo opat:vt reddito p̄tio oluꝫ ipm vtile transferat:ꝛ directū ipso iure sicut per pactuꝫ.l.cōmissorie ꝛ abiectionis in diē:vt in iuribus.s̄.alle.igitur ꝛc. Item ex tali acqsitione facta cuꝫ pacto de retrouēdēdo nō debent laudimia seu accordamēta:qꝛ res non trāsit in emptorē incōmutabiliter sicut nec debet ex pacto.l.cōmissorie ꝛ adiectionis in dieꝫ:vt tꝫ petrus iaco.ti. de actione in rem que pro re emphite.q̄ cecidit in cōmis. cōpe. ꝛ decisio.parlamēti dalphina. q.clviij. ꝛ guil.de cu. Bal.ꝛ alber.ꝛ ibi Ias. col.pe. in fi.in.d.l.ab emptione.ff.de pac.ꝛ Ias. de ma y.in.l.si.col.clviij.q.xx.ꝛ.q.xxj.C. de iure emphy.qꝛ pactum fuit ab initio oppositū resolutiuū:vnde fingit nō cōtractū ꝛ nullum ius querit emptori ſm Guilel.ꝛ bal.ibi per tert.in. d.l.ij.C.de pactis inter empt. al's deberentur duo accordamenta siue laudemia ex venditione ꝛ ex resolutione venditionis cum nihil debeatur.vt tenēt oēs doc.s̄.pri. alle.ꝛ tꝫ Ias. in.l. barbarius philippus. ff.de offi.pręto.ꝛ ita mihi videtur salua correctione Boerij.

¶Finis.

¶ Finis.

¶ Preses.

¶ Princeps.

¶ Priuilegium.

supra in litera actio.

An vtilitas cōmunis preferatur rei priuate. Dynus ꝛ ibid. in additio. in regula odia. fo.47

¶ Vxor.

Si vxori relinquantur alimenta an possint peti extra domum. vide supra in litera alimenta.

An vxor lucretur iocalia ꝛ vestes preciosas. vide in litera vestis.

An vxor presumatur acquisiuisse de bonis mariti. vide in litera acquisitio.

¶ Finis tabule seu repertorij. D. Dy. super regulas iuris.

Venetijs apud Octauianum Scotum.

Registrum

A B C D E F G H I K L M N O P Q R S T.

Omnes Quaterni.

... Marci de ferris ...

